

Holy Bible

Aionian Edition®

**Biblia Takatifu Wazi, Kiswahili
Swahili Contemporary Version
New Testament**

Holy Bible Aionian Edition ®
Biblia Takatifu Wazi, Kiswahili
Swahili Contemporary Version
New Testament
Language: Swahili
Tanzania, Kenya, Mozambique

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Biblica, Inc., 2018

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Utangulizi

Kiswahili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eλēēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Kiswahili at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Yaliyomo

AGANO JIPYA

Mathayo	1
Marko	33
Luka	54
Yohana	89
Matendo	115
Warumi	149
1 Wakorintho	163
2 Wakorintho	176
Wagalatia	185
Waefeso	190
Wafilipi	195
Wakolosai	199
1 Wathesalonike	202
2 Wathesalonike	205
1 Timotheo	207
2 Timotheo	211
Tito	214
Filemoni	216
Wahebrania	217
Yakobo	228
1 Petro	232
2 Petro	236
1 Yohana	239
2 Yohana	243
3 Yohana	244
Yuda	245
Ufunuo	246

KIAMBATISHO

Mwongozo kwa Msomaji

Kamusi

Ramani

Hatima

Michoro, Doré

AGANO JIPYA

Yesu akasema, "Baba, wasamehe, kwa maana hawajui walitendalo!"

Wakagawana nguo zake kwa kupiga kura.

Luka 23:34

Mathayo

1 Habari za ukoo wa Yesu Kristo mwana wa Daudi, mwana wa Abrahamu: **2** Abrahamu akamzaa Isaki, Isaki akamzaa Yakobo, Yakobo akawazaa Yuda na ndugu zake, **3** Yuda akawazaa Peresi na Zera, ambao mama yao alikuwa Tamari, Peresi akamzaa Hesroni, Hesroni akamzaa Aramu, **4** Aramu akamzaa Aminadabu, Aminadabu akamzaa Nashoni, Nashoni akamzaa Salmoni, **5** Salmoni akamzaa Boazi, na mama yake Boazi alikuwa Rahabu, Boazi akamzaa Obedi, ambaye mama yake alikuwa Ruthu, Obedi akamzaa Yesu, **6** Yesu akamzaa Daudi ambaye alikuwa mfalme. Daudi akamzaa Solomoni, ambaye mama yake ni yule aliyezuka mke wa Uria. **7** Solomoni akamzaa Rehoboamu, Rehoboamu akamzaa Abiya, Abiya akamzaa Asa, **8** Asa akamzaa Yehoshafati, Yehoshafati akamzaa Yoramu, Yoramu akamzaa Uzia, **9** Uzia akamzaa Yothamu, Yothamu akamzaa Ahazi, Ahazi akamzaa Hezekia, **10** Hezekia akamzaa Manase, Manase akamzaa Amoni, Amoni akamzaa Yosia, **11** wakati wa uhamisho wa Babeli, Yosia alimzaa Yekonia na ndugu zake. **12** Baada ya uhamisho wa Babeli: Yekonia alimzaa Shealtieli, Shealtieli akamzaa Zerubabeli, **13** Zerubabeli akamzaa Abiudi, Abiudi akamzaa Eliakimu, Eliakimu akamzaa Azori, **14** Azori akamzaa Sadoki, Sadoki akamzaa Akimu, Akimu akamzaa Eliudi, **15** Eliudi akamzaa Eleazar, Eleazar akamzaa Matani, Matani akamzaa Yakobo, **16** naye Yakobo akamzaa Yosefu ambaye alikuwa mumewe Maria, mama yake Yesu, aitwaye Kristo. **17** Hivyo, kulikuwepo na jumla ya vizazi kumi na vinne tangu Abrahamu mpaka Daudi, vizazi kumi na vinne tangu Daudi hadi wakati wa uhamisho kwenda utumwani Babeli, na vizazi kumi na vinne tangu wakati wa uhamisho kwenda utumwani Babeli hadi Kristo. **18** Basi Kuzaliwa kwake Yesu Kristo kulikuwa hivi: Maria mama yake alikuwa ameposwa na Yosefu, lakini kabla hawajakutana kimwili, Maria alionekana kuwa na mimba kwa uweza wa Roho Mtakatifu. **19** Kwa kuwa Yosefu, mwanaume aliyezuka amemposa alikuwa mtu mwadilifu, hakutaka kumwaibisha Maria hadharani, aliazimu kumwachaka kwa siri.

20 Lakini mara alipoazimu kufanya jambo hili, malaika wa Bwana akamtokea katika ndoto na kusema, "Yosefu mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Maria awe mke wako, kwa maana mimba aliyo nayo ni kwa uweza wa Roho Mtakatifu. **21** Naye atamzaa mwana, nawe utamwita Jina lake Yesu, kwa maana yeze ndiye atakayewaokoa watu wake kutoka dhambi zao." **22** Haya yote yalitukia ili litimie lile Bwana alilokuwa amenena kupitia nabii, akisema: **23** "Tazama, bikira atachukua mimba, naye atamzaa mwana, nao watamwita Jina lake Imanueli": maana yake, "Mungu pamoja nasi." **24** Yosefu alipoamka kutoka usingizini, akafanya kama vile alivyoadigiza na malaika wa Bwana, akamchukua Maria kuwa mke wake. **25** Lakini hawakukutana kimwili mpaka Maria alipojifungua mwanaume kifungua mimba akamwita Jina lake Yesu.

2 Baada ya Yesu kuzaliwa katika mji wa Bethlehemu huko Uyahudi, wakati wa utawala wa Mfalme Herode, wataalamu wa mambo ya nyota kutoka mashariki walifika Yerusalem **2** wakiuliza, "Yuko wapi huyo aliyezaliwa mfalme wa Wayahudi? Kwa maana tumeona nyota yake ikitokea mashariki, nasi tumekuja kumwabudu." **3** Mfalme Herode aliposikia jambo hili aliiingiwa na hofu sana pamoja na watu wote wa Yerusalem. **4** Herode akawaita pamoja viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, akawaauliza ni mahali gani ambapo Kristo angezaliwa. **5** Nao wakamwambia, "Katika Bethlehemu ya Uyahudi, kwa maana hivyo ndivyo ilivyoandikwa na nabii: **6** "Nawe, Bethlehemu, katika nchi ya Yuda, wewe si mdogo mionganoni mwa watawala wa Yuda; kwa maana kutoka kwako atakuja mtawala atakayekuwa mchungaji wa watu wangu Israeli." **7** Ndipo Herode akawaita wale wataalamu wa nyota kwa siri na kutaka kujua kutoka kwao uhakika kamili wa wakati ile nyota ilionekana. **8** Kisha akawatuma waende Bethlehemu akiwaambia, "Nendeni mkamtafute kwa bidii huyo mtoto. Nanyi mara mtakapomwona, mniletee habari ili na mimi niweze kwenda kumwabudu." **9** Baada ya

kumsikia mfalme, wale wataalamu wa nyota **23** akaenda akaishi katika mji ulioitwa Nazareti. wakaenda zao, nayo ile nyota walivoiona Hivyo likawa limetimia neno lililonenwa na mashariki ikawatangulia, nao wakaifuata mpaka manabii, "Ataitwa Mnazarayo."

iliposimama mahali pale alipokuwa mtoto. **10**

Walipoiona ile nyota wakajawa na furaha kubwa mno. **11** Walipoingia ndani ya ile nyumba, wakamwona mtoto pamoja na Maria mama yake, wakamsujudu na kumwabudu yule mtoto Yesu.

Ndipo wakafungua hazina zao, wakamtolea zawadi za dhahabu, uvumba na manemane. **12**

Nao wakiisha kuonywa katika ndoto wasirudi kwa Herode, wakarudi kwenda katika nchi yao kwa njia nyingine. **13** Walipokwisha kwenda zao, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto akamwambia, "Ondoka, mchukue mtoto na mama yake mkimbilie Misri. Kaeni huko mpaka nitakapowaambia, kwa maana Herode anataka kumtafuta huyu mtoto ili amuee." **14**

Kisha Yosefu akaondoka, akamchukua mtoto pamoja na mama yake wakati wa usiku, nao wakaenda Misri **15** ambako walikaa mpaka Herode alipofariki. Hili lilifanyika ili litimie lile lililonenwa na Bwana kwa kinywa cha nabii kusema: "Nilimwita mwanangu kutoka Misri." **16** Herode alipong'amuwa kwamba wale wataalamu wa nyota wamemshinda kwa akili, alikasirika sana, naye akatoa amri ya kuwaua watoto wote wa kiume wenye umri wa miaka miwili kurudi chini katika mji wa Bethlehemu na sehemu zote za jirani, kufuatana na ule muda alioambiba na wale wataalamu wa nyota. **17** Ndipo lilipotimia neno lililonenwa na nabii Yeremia. **18** "Sauti ilisikika huko Rama, maombolezo na kilio kikubwa, Raheli akilia kwa ajili ya wanawe, akikataa kufarijiwa, kwa sababu hawako tena."

19 Baada ya Herode kufa, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto huko Misri **20** na kusema, "Ondoka, mchukue mtoto na mama yake mwende, mrudi katika nchi ya

Israeli kwa sababu wale waliokuwa wanatafuta uhai wa mtoto wamekufa." **21** Basi Yosefu, akaondoka akamchukua mtoto na mama yake wakaenda mpaka nchi ya Israeli. **22** Lakini aliposikia kwamba Arkelao alikuwa anatawala huko Uyahudi mahali pa Herode baba yake, aliogopa kwenda huko. Naye akiisha kuonywa katika ndoto, akaenda zake sehemu za Galilaya,

3 Siku hizo Yohana Mbatizaji alikuja akihubiri katika nyika ya Uyahudi, akisema, **2** "Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia."

3 Huyu ndiye yule aliyenenerwa habari zake na nabii Isaya aliposema: "Sauti ya mtu aliaye huko nyikani, 'Tayarisheni njia kwa ajili ya Bwana, yanyoosheni mapito yake.'" **4** Basi Yohana alivaa mavazi yaliyotengenezwa kwa singa za ngamia, akiwa na mkanda wa ngozi kiunoni mwake. Chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwitu. **5** Watu walikuwa wakimwendea kutoka Yerusalemu, Uyahudi yote na nchi zote za kandokando ya Mto Yordani. **6** Nao wakaziungama dhambi zao, akawabatiza katika Mto Yordani. **7** Lakini alipowaona Mafarisayo na Masadukayo wengi wakija ili kubatizwa, aliwaambia: "Ninyi watoto wa nyoka! Ni nani aliyeaonya kuikimbia ghadhabu inayokuja?

8 Basi zaeni matunda yastahiliyo toba. **9** Wala msidhani mnawenza kusema miyoni mwenu kuwa, 'Sisi tunaye Abrahamu, baba yetu.' Nawaambia kuwa Mungu anawenza kumwinulia Abrahamu watoto kutoka kwa mawe haya. **10**

Hata sasa shoka limeshawekwa tayari kwenye shina la kila mti, basi kila mti usiozaa matunda mazuri, hukatwa na kutupwa motoni. **11** "Mimi nawabatiza kwa maji kwa ajili ya toba. Lakini nyuma yangu anakuja ye ye aliye na uwemo kuliko mimi, ambaye sistahili hata kuvichukua viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto. **12** Pepeto lake liko mkononi mwake, naye atasafisha sakafu yake ya kupuria, na kuikusanya ngano ghalani na kuyateketeza makapi kwa moto usiozimika."

13 Kisha Yesu akaja kutoka Galilaya mpaka Mto Yordani ili Yohana ambatize. **14** Lakini Yohana akajitahidi kumzuia, akimwambia, "Mimi ninahitaji kubatizwa na wewe, nawe waja kwangu nikubatize?" **15** Lakini Yesu akamjibu, "Kubali hivi sasa, kwa maana ndivyo itupasavyo kwa njia hii kuitimiza haki yote." Hivyo Yohana akakubali. **16** Naye Yesu alipokwisha kubatizwa, mara alipotoka ndani ya maji, ghafula mbingu

zikafunguka, akamwona Roho wa Mungu ya Galilaya, aliwaona ndugu wawili, Simoni akishuka kama hua na kutulia juu yake. **17** aitwaye Petro, na Andrea ndugu yake. Walikuwa Nayu sauti kutoka mbinguni ikasema, “Huyu ni wakizitupa nyavu zao baharini kwa kuwa Mwanangu mpendwa, ambaye ninapendezwa wao walikuwa wavuvi. **19** Yesu akawaambia, sana naye.”

4 Kisha Yesu akaongozwa na Roho Mtakatifu kwenda nyikani ili akajaribiwe na ibilisi. **2** Baada ya kufunga siku arobaini usiku na mchana, hatimaye akaona njaa. **3** Mjaribu akamjia na kumwambia, “Ikiwa wewe ndiye Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mikate.” **4** Lakini Yesu akajibu, “Imeandikwa: ‘Mtu haishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu.’” **5** Ndipo ibilisi akamchukua Yesu mpaka mji mtakatifu na kumweka juu ya mnara mrefu wa Hekalu, **6** akamwambia, “Kama wewe ndiye Mwana wa Mungu jitupe chini. Kwa kuwa imeandikwa: “Atakuagizia malaika zake, nao watakuchukua mikononi mwao ili usije ukajikwaa mguu wako katika jiwe.”” **7** Yesu akamjibu, “Pia imeandikwa: ‘Usimjaribu Bwana Mungu wako.’” **8** Kwa mara nytingine, ibilisi akamchukua Yesu mpaka kwenye kilele cha mlima mrefu na kumwonyesha falme zote za dunia na fahari zake, **9** kisha akamwambia, “Nitakupa hivi vyote kama ukinisujudia na kuniabudu.” **10** Yesu akamwambia, “Ondoka mbele yangu, Shetani! Kwa maana imeandikwa, ‘Mwabudu Bwana akisema: **3** “Heri walio maskini wa roho, maana Mungu wako, na umtumikie yeye peke yake.”’ Ufalme wa Mbinguni ni wao. **4** Heri wale **11** Ndipo ibilisi akamwacha, nao malaika wakaja wanaohuzunika, maana hao watafarijiwa. **5** na kumhudumia. **12** Yesu aliposikia kwamba Heri walio wapole, maana hao watairithi nchi. Yohana Mbatizaji alikuwa ametiwa gerezani, **6** Heri wenye njaa na kiu ya haki, maana alirudi Galilaya. **13** Akaondoka Nazareti akaenda hao watatoshelezwa. **7** Heri wenye huruma, kuishi Kapernaumu, mji ulioko karibu na bahari, maana hao watapata rehema. **8** Heri walio na katika mipaka ya nchi ya Zabuloni na Naftali, moyo safi, maana hao watamwona Mungu. **9** **14** ili kutimiza unabii wa nabii Isaya, kama Heri walio wapatanishi, maana hao wataitwa alivyosema: **15** “Nchi ya Zabuloni na nchi wana wa Mungu. **10** Heri wanaoteswa kwa ya Naftali, kwenye njia ya kuelekea baharini, sababu ya haki, maana Ufalme wa Mbinguni ni ng’ambo ya Yordani, Galilaya ya watu wa wao. **11** “Heri ninyi watu watakapowashutumu, Mataifa: **16** watu wale waliookaa gizani wameona na kuwatesa na kunena dhidi yenu mabaya nuru kuu; nao wale walioishi katika nchi ya uvuli ya aina zote kwa uongo kwa ajili yangu. **12** wa mauti, nuru imewazukia.” **17** Tangu wakati Furahini na kushangilia kwa maana thawabu huo, Yesu alianza kuhubiri akisema: “Tubuni, yenu ni kubwa mbinguni, kwa kuwa hivyo kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia.” **18** ndivyo walivyowatesa manabii walikuwa kabla Yesu alipokuwa anatembea kando ya Bahari yenu. **13** “Ninyi ni chumvi ya ulimwengu.

“Njooni, nifuateni nami nitawafanya mwe wavuvi wa watu.” **20** Mara wakaziacha nyavu zao, wakamfuata. **21** Alipoendelea mbele kutoka pale, akawaona ndugu wengine wawili, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, wakiwa wamekaa kwenye mashua pamoja na baba yao Zebedayo, wakizitengeneza nyavu zao. Yesu akawaita. **22** Nao mara wakaiacha mashua yao, pamoja na baba yao, wakamfuata. **23** Yesu akapita katika Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao, akihubiri habari njema za Ufalme, na akiponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi mionganoni mwa watu. **24** Kwa hiyo sifa zake zikaenea sehemu zote za Shamu, nao watu wakamletea wote walikuwa na magonjwa mbalimbali na maumivu, waliopagawa na pepo wachafu, wenye kifafa na waliopoza, naye akawaponya. **25** Makutano makubwa ya watu yakawa yanamjia kutoka Galilaya, Dekpoli, Yerusalem, Uyahudi na kutoka ng’ambo ya Mto Yordani.

5 Basi Yesu alipoona makutano, alipanda mlimani akaketi chini, nao wanafunzi wake wakamjia. **2** Ndipo akaanza kuwfundisha, Kwa maana imeandikwa: **3** “Heri walio maskini wa roho, maana Mungu wako, na umtumikie yeye peke yake.”’ Ufalme wa Mbinguni ni wao. **4** Heri wale **11** Ndipo ibilisi akamwacha, nao malaika wakaja wanaohuzunika, maana hao watafarijiwa. **5** na kumhudumia. **12** Yesu aliposikia kwamba Heri walio wapole, maana hao watairithi nchi. Yohana Mbatizaji alikuwa ametiwa gerezani, **6** Heri wenye njaa na kiu ya haki, maana alirudi Galilaya. **13** Akaondoka Nazareti akaenda hao watatoshelezwa. **7** Heri wenye huruma, kuishi Kapernaumu, mji ulioko karibu na bahari, maana hao watapata rehema. **8** Heri walio na katika mipaka ya nchi ya Zabuloni na Naftali, moyo safi, maana hao watamwona Mungu. **9** **14** ili kutimiza unabii wa nabii Isaya, kama Heri walio wapatanishi, maana hao wataitwa alivyosema: **15** “Nchi ya Zabuloni na nchi wana wa Mungu. **10** Heri wanaoteswa kwa ya Naftali, kwenye njia ya kuelekea baharini, sababu ya haki, maana Ufalme wa Mbinguni ni ng’ambo ya Yordani, Galilaya ya watu wa wao. **11** “Heri ninyi watu watakapowashutumu, Mataifa: **16** watu wale waliookaa gizani wameona na kuwatesa na kunena dhidi yenu mabaya nuru kuu; nao wale walioishi katika nchi ya uvuli ya aina zote kwa uongo kwa ajili yangu. **12** wa mauti, nuru imewazukia.” **17** Tangu wakati Furahini na kushangilia kwa maana thawabu huo, Yesu alianza kuhubiri akisema: “Tubuni, yenu ni kubwa mbinguni, kwa kuwa hivyo kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia.” **18** ndivyo walivyowatesa manabii walikuwa kabla Yesu alipokuwa anatembea kando ya Bahari yenu. **13** “Ninyi ni chumvi ya ulimwengu.

Lakini chumvi ikipoteza ladha yake, yawezaje “Mmesikia kwamba ilinenwa, ‘Usizini.’ **28** Lakini kurudishiwa ladha yake tena? Haifai tena kwa mimi nawaambia kwamba, yejote amtazamaye kitu chochote, ila kutupwa nje ikanyagwe na mwanamke kwa kumtamani, amekwisha kuzini watu. **14** “Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji naye moyoni mwake. **29** Jicho lako la kuume uliojengwa kilimanjaro hauwezi kufichika. **15** Wala likikusababisha kutenda dhambi, ling’oe ulitupe watu hawawashi taa na kuifunika kwa bakuli. Badala yake, huiweka kwenye kinara chake, nayo hutoa mwanga kwa kila mtu aliyemo ndani ya ile nyumba. **16** Vivyo hivyo, nuru matendo yenu mema wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni. **17** “Msidhani kwamba nimekuja kufuta Sheria au Manabii; sikuja kuondo bali kutimiza. **18** Kwa maana, amin nawaambia, mpaka mbingu na dunia zitakapopita, hakuna yenu iangaze mbele ya watu, ili wapate kuona kila kitu kiwe kimetimia. **19** Kwa hiyo, yejote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa, yejote atakayevurja mojawapo ya amri ndogo anazini. **20** Kwa hiyo, yejote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa, yejote atakayevurja mojawapo ya amri ndogo anazini. **21** Lakini mimi nawaambia, msiape kabisa: iwe azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa kwa mbingu, kwa kuwa ni kiti cha enzi cha mkuu katika Ufalme wa Mbinguni. **22** Lakini mimi nawaambia, yejote atakayemkasirika ndugu yake, atapaswa hukumu. Tena, yejote atakayemwambia ndugu yake, ‘Raka,’ atapaswa kujibu kwa Baraza la Wayahudi. Lakini yejote atakayesema ‘Wewe mpumbavu!’ atapaswa hukumu ya moto wa jehanamu. (**Geenna g1067**) **23** “Kwa hiyo, kama unatoa sadaka yako madhababuni, ukakumbuka na ukatoe sadaka yako. **24** iache kwanza ukapatane na ndugu yako; kisha urudi na ukatoe sadaka yako. **25** “Patana na mshtaki wako upesi wakati uwapo njiani pamoja naye jirani yako na umchukie adui yako.” **26** Amin, nakuambia, hautatoka kwenda mahakamani, ili mshtaki wako asije na ukatoe sadaka yako. **27** na watu wema, naye huwanyeshea mvua wenye mimi nawaambia kwamba, yejote amwachaye mkewe sharti ampe hati ya talaka.’ **28** Lakini mimi nawaambia, hata herufi moja ndogo wala nukta itakayopotea yejote amwachaye mkewe isipokuwa kwa kosa kwa namna yoyote kutoka kwenye Sheria, la uasherati, amfanya mkewe kuwa mzinzi. Na mpaka kila kitu kiwe kimetimia. **29** Kwa hiyo, yejote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa, yejote atakayevurja mojawapo ya amri ndogo anazini. **30** Kama mkono wako wa kuume ukikusababisha kutenda dhambi, ukate, uutupe mbali. Ni afadhali kwako kupoteza kiungo kimoya cha mwili wako kuliko mwili wako mzima ukatupwa jehanamu. (**Geenna g1067**) **31** “Pia ilinenwa kwamba, jehanamu. (**Geenna g1067**) **32** Lakini mimi nawaambia, msiape kabisa: iwe azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa kwa mbingu, kwa kuwa ni kiti cha enzi cha mkuu katika Ufalme wa Mbinguni. **33** “Tena mmesikia walivoambiwa kufuta Sheria au Manabii; sikuja kuondo bali timiza kiapo kile ulichofanya kwa Bwana.’ katika Ufalme wa Mbinguni, lakini yejote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa, yejote atakayevurja mojawapo ya amri ndogo anazini. **34** Lakini mimi nawaambia, msiape kabisa: iwe azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa kwa mbingu, kwa kuwa ni kiti cha enzi cha mkuu katika Ufalme wa Mbinguni. **35** Kwa Mungu; **36** au kwa dunia, kwa kuwa ndipo mahali maana nawaambia, haki yenu isipozidi haki pake pa kuwekea miguu; au kwa Yerusalem, ya Mafarisayo na walimu wa sheria, kamwe kwa kuwa ndio mji wa Mfalme Mkuu. **37** Nanyi hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni. **38** Lakini mimi nawaambia, msiape kabisa: iwe azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa kwa mbingu, kwa kuwa ni kiti cha enzi cha mkuu katika Ufalme wa Mbinguni. **39** Lakini mimi nawaambia, msishindane na mtu mwovu. Lakini kama mtu akikupiga kwenye latoka kwa yule mwovu. **40** Lakini mimi nawaambia, msishindane na mtu mwovu. Lakini kama mtu akikupiga kwenye shavu la kuume, mgeuzie na la pili pia. **41** Kama mtu akitaka kukushtaki na kuchukua joho lako, mwachie achukue na koti pia. **42** Kama mtu akikulazimisha kwenda maili moja, nenda naye maili mbili. **43** “Mmesikia kwamba ilinenwa, ‘Mpende walo usimgeuzie kisogo yejote atakaye kukukopa. **44** Lakini mimi nawaambia: Wapendeni adui zenu na akakutia mikononi mwa hakimu, naye hakimu waombeeni wanaowatesa ninyi, **45** ili mpate akakutia mikononi mwa askari, nawe ukatupwa kuwa watoto wa Baba yenu aliye mbinguni. Kwa gerezani. **46** Amin, nakuambia, hautatoka maana yejote huwaangazia jua lake watu waovu humo hadi uwe umelipa senti ya mwisho. **47** na watu wema, naye huwanyeshea mvua wenye

haki na wasio haki. **46** Kama mkiwapenda tu wa mbinguni atawasamehe ninyi pia. **15** wale wanaowapenda, mtapata thawabu gani? Lakini msipowasamehe watu wengine makosa Je, hata watoza ushuru hawafanyi hivyo? **47** yao, naye Baba yenu hatawasamehe ninyi Nanyi kama mkiwasalimu ndugu zenu tu, je, makosa yenu. **46** “Mnapofunga, msiwe wenye mnafanya nini zaidi ya wengine? Je, hata watu huzuni kama wafanyakovo wanafiki. Maana wao wasiomjua Mungu, hawafanyi hivyo? **48** Kwa hukunja nyuso zao ili kuwaonyesha wengine hiyo kuweni wakamilifu kama Baba yenu wa kwamba wamefunga. Amin, amin nawaambia mbinguni alivyo mkamilifu.

6 “Angalieni msitende wema wenu mbele ya
watu ili wawaone. Kwa maana mkiifanya
hivyo, hamna thawabu kutoka kwa Baba yenu
aliye mbinguni. **2** “Hivyo mnapowapa wahitaji,
msipige panda mbele yenu kama wafanyakovo
wanafiki katika masinagogi na mitaani, ili
wasifiwe na watu. Amin nawaambia wao
wamekwisha kupokea thawabu yao. **3** Lakini
ninyi mtoapo sadaka, fanyeni kwa siri, hata
mkono wako wa kushoto usijue mkono wako
wa kuume unachofanya, **4** ili sadaka yako iwe
ni siri. Ndipo Baba yako wa mbinguni, ye ye
aonaye sirini atakupa thawabu kwa wazi. **5**
“Nanyi msalipo, msiwe kama wanafiki, maana
wao hupenda kusali wakiwa wamesimama
katika masinagogi na kando ya barabara ili
waonekane na watu. Amin nawaambia, wao
wamekwisha kupata thawabu yao. **6** Lakini
wewe unaposali, ingia chumbani mwako, funga
mlango na umwombe Baba yako aliye sirini.
Naye Baba yako aonaye sirini atakupa thawabu
yako. **7** Nanyi mnaposali msiseme maneno
kama wafanyakovo watu wasiomjua Mungu. Kwa
maana wao hudhani kwamba watasikiwa kwa
sababu ya wingi wa maneno yao. **8** Msiwe
kama wao, kwa sababu Baba yenu anajua kile
mnachohitaji kabla hamjamwomba. **9** “Hivi
basi, ndivyo iwapasavyo kuomba: “Baba yetu
uliye mbinguni, Jina lako litukuzwe. **10** Ufalme
wako uje. Mapenzi yako yafanyike hapa duniani
kama huko mbinguni. **11** Utupatzie riziki yetu
ya kila siku. **12** Utusamehe deni zetu, kama
sisi nasi tulivyokwisha kuwasamehe wadeni
wetu. **13** Usitutie majoribuni, bali utuokoe
kutoka kwa yule mwovu [kwa kuwa Ufalme
ni wako, na nguvu, na utukufu, hata milele.
Amen].’ **14** Kwa kuwa kama mkiwasamehe
watu wengine wanapowakosea, Baba yenu
wao wamekwisha kupata thawabu yao kamilifu.
17 Lakini mnapofunga, jipakeni mafuta kichwani
na kunawa nyuso zenu **18** ili kufunga kwenu
kusionekane na watu wengine ila Baba yenu
aketiye mahali pa siri; naye Baba yenu aonaye
sirini atawapa thawabu yenu kwa wazi. **19**
“Msijiwekee hazina duniani, mahali ambapo
nondo na kutu huharibu, nao wevi huvunja na
kuiba. **20** Lakini jiwekeeni hazina mbinguni,
mahali ambapo nondo na kutu haviharibu,
wala wevi hawavunji na kuiba. **21** Kwa sababu
mahali hazina yako ilipo, hapo ndipo pia moyo
wako utakapokuwa. **22** “Jicho ni taa ya mwili.
Kama jicho lako ni nyofu, mwili wako wote
utajaa nuru. **23** Lakini kama jicho lako ni ovu,
mwili wako wote utajawa na giza. Kwa hiyo
basi, kama nuru iliyomo ndani yako ni giza,
hilo ni giza kuu namna gani! **24** “Hakuna
mtu awezaye kuwatumikia mabwana wawili.
Kwa kuwa atamchukia huyu na kumpenda
yule mwagine, au atashikamana sana na
huyu na kumdhara yule mwagine. Hamwezi
kumtumikia Mungu pamoja na Mali. **25** “Kwa
hiyo nawaambia, msisumbukie maisha yenu
kwamba mtakula nini au mtakunywa nini; au
msumbukie miili yenu kwamba mtavaa nini. Je,
maisha si zaidi ya chakula, na mwili zaidi ya
mavazi? **26** Waangalieni ndege wa angani; wao
hawapandi wala hawavuni au kuweka ghalani,
lakini Baba yenu wa mbinguni huwalisha. Je,
ninyi si wa thamani zaidi kuliko hao ndege? **27** Ni
nani mionganoni mwenu ambaye kwa kujitaabisha
kwake anaweza kujiangenzea hata saa moja
zaidi katika maisha yake? **28** “Nanyi kwa nini
mnajitaabisha kwa ajili ya mavazi? Fikirini
maua ya shambani yameavyo. Hayafanyi kazi
wala hayafumi. **29** Lakini nawaambia, hata
Solomoni katika fahari yake yote hakuvikwa
vizuri kama mojawapo ya hayo maua. **30** Basi
ikiwa Mungu huyavika hivi majani ya shambani,

ambayo leo yapo na kesho yanatupwa motoni, **14** Lakini mlango ni mwembamba na njia ni je, hatawavika ninyi vizuri zaidi, enyi wa imani finyu ilekeayo kwenye uzima, nao ni wachache haba? **31** Kwa hiyo msiwe na wasiwasi, mkisema, tu waionao. **15** “Jihadharini na manabii wa ‘Tutakula nini?’ au ‘Tutakunywa nini?’ au uongo, wanaowajia wakiwa wamevaa mavazi ya ‘Tutavaa nini?’ **32** Watu wasiomjua Mungu kondoo, lakini ndani ni mbwa mwitu wakali. ndio wanaoshindania hayo, lakini Baba yenu **16** Mtawatambua kwa matunda yao. Je, watu wa mbinguni anafahamu kuwa mnahitaji haya huchuma zabibu kwenye miiba, au tini kwenye yote. **33** Lakini utafuteni kwanza Ufalme wa michongoma? **17** Vivyo hivyo, mti mwema Mungu na haki yake, na haya yote atawapa huzaa matunda mazuri, na mti mbaya huzaa pia. **34** Kwa hiyo msiwe na wasiwasi kuhusu matunda mabaya. **18** Mti mwema hauwezi kuzaa kesho, kwa sababu kesho itajitaabikia yenye. matunda mabaya, wala mti mbaya hauwezi Yatosha kwa siku masumbufu yake.

7 “Usihukumu ili usije ukahukumiwa. **2** Kwa maana jinsi unavyowahukumu wengine, ndivyo utakavyohukumiwa, na kwa kipimo kile upimiacho, ndicho utakachopimiwa. **3** “Mbona unatazama kibanzi kilicho ndani ya jicho la ndugu yako, na wala huoni boriti iliyo ndani ya jicho lako mwenyewe? **4** Au unawezaje kumwambia ndugu yako, ‘Acha nitoe kibanzi kwenye jicho lako,’ wakati kuna boriti kwenye jicho lako mwenyewe? **5** Ewe mnafiki, ondoa boriti ndani ya jicho lako kwanza, ndipo utaweza kuona dhahiri jinsi ya kuondoa kibanzi kilicho ndani ya jicho la ndugu yako. **6** “Msiwape mbwa vitu vilivyo vitakatifu; wala msitupie nguruwe lulu zenu. Kama mkifanya hivyo, watazikanyagakanyaga na kisha wataverageukia na kuwararua vipande vipande. **7** “Ombeni nanyi mtapewa; tafuteni nanyi mtapata; bisheni nanyi mtafunguliwa mlango. **8** Kwa kuwa kila aombaye hupewa; naye kila atafutaye hupata; na kila abishaye hufunguliwa mlango. **9** “Au ni nani mionganoni mwenu ambaye mwanawee akimwomba mkate atampa jiwe? **10** Au mwanawee akimwomba samaki atampa nyoka? **11** Ikiwa ninyi basi mlion waovu mnajua kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa vitu vizuri wale wamwombao? **12** Kwa hiyo chochote mnachotaka mtendewe na watu, ninyi nanyi watendeeni vivyo hivyo. Kwa kuwa hii ndiyo Sheria na Manabii. **13** “Ingieni kupitia mlango mwembamba, kwa maana lango ni pana na njia ni pana ilekeayo upotevuni, nao ni wengi waingiao kwa kupitia lango hilo.

8 Yesu aliposhuka kutoka mlimani, makutano makubwa ya watu yakamfuata. **2** Mtu mmoja mwene yekoma akaja na kupiga magoti mbele yake, akasema, “Bwana, kama ukitaka, unaweza kunitakasa.” **3** Yesu akanyoosha mkono wake akamgusa yule mtu, akamwambia, “Nataka. Takasikal!” Mara yule mtu akatakasika

ukoma wake. 4 Kisha Yesu akamwambia, Naye Yesu akamjibu, "Mbweha wana mapango, "Hakikisha humwambii mtu yelete. Lakini nao ndege wa angani wana viota, lakini Mwana nenda ukajionyeshe kwa kuhani, na utoe wa Adamu hana mahali pa kulaza kichwa sadaka aliyoamuru Mose, ili kuwa ushuhuda chake." 21 Mwanafunzi mwingine akamwambia, kwao." 5 Yesu alipoingia Kapernaumu, jemadari "Bwana, niruhusu kwanza nikamzike baba mmoja alimjia, kumwomba msaada, 6 akisema, yangu." 22 Lakini Yesu akamwambia, "Nifuate, "Bwana, mtumishi wangu amelala nyumbani uwaache wafu wawazike wafu wao." 23 Naye na amepooza, tena ana maumivu makali alipoingia kwenye mashua, wanafunzi wake ya kutisha." 7 Yesu akamwambia, "Nitakuja wakamfuata. 24 Ghafula, kukainuka dhoruba na kumponya." 8 Lakini yule jemadari kali baharini hata mashua ikaanza kufunkika akamwambia, "Bwana, mimi sistahili wewe na mawimbi, lakini Yesu alikuwa amelala kuingia chini ya dari yangu. Lakini sema neno usingizi. 25 Wanafunzi wake wakamwendea tu, naye mtumishi wangu atapona. 9 Kwa kuwa na kumwamsha, wakisema, "Bwana, tuokoe! mimi mwenyewe ni mtu niliyewekwa chini Tunazama!" 26 Naye Yesu akawaambia, "Kwa ya mamlaka, nikiwa na askari chini yangu. nini mnaogopa, enyi wa imani haba?" Kisha Nikimwambia huyu, 'Nenda,' yeze huenda; akaamka na kukemea dhoruba na mawimbi, na mwingine nikimwambia, 'Njoo,' yeze huja. nako kukawa shwari kabisa. 27 Wale watu Nikimwambia mtumishi wangu, 'Fanya hivi,' wakashangaa, wakisema, "Ni mtu wa namna yeze hufanya." 10 Yesu aliposikia maneno haya, gani huyu? Hata upopo na mawimbi vinamtil!" alishangaa, akawaambia wale waliomfuata, 28 Walipofika ng'ambo katika nchi ya Wagerasi, "Amin, nawaambia, hata katika Israeli sijapata watu wawili waliopagawa na pepo wachafu kuona yelete mwenye imani kubwa namna walitoka makaburini nao wakakutana naye. hii. 11 Ninawaambia kwamba wengi watatoka Watu hawa walikuwa wakali mno kiasi kwamba mashariki na magharibi, nao wataketi karamuni hakuna mtu aliyezea kupita njia ile. 29 pamoja na Abrahamu, Isaki na Yakobo katika Wakapiga kelele, "Una nini nasi, Mwana Ufalme wa Mbinguni. 12 Lakini warithi wa wa Mungu? Umekuja hapa kututesa kabla Ufalme watatupwa katika giza la nje, ambako ya wakati ulioamriwa?" 30 Mbali kidogo kutakuwako kilio na kusaga meno." 13 Kisha kutoka pale walipokuwa, kulikuwa na kundi Yesu akamwambia yule jemadari, "Nenda na kubwa la nguruwe wakilisha. 31 Wale pepo iwe kwako sawasawa na imani yako." Naye wachafu wakamsihi Yesu, "Ukitutoa humu, yule mtumishi akapona saa ile ile. 14 Yesu turuhusu twende kwenye lile kundi la nguruwe." alipoingia nyumbani kwa Petro, alimkuta mama 32 Akawaambia, "Nendeni!" Hivyo wakatoka mkwe wa Petro amelala kitandani, akiwa na kuwaingia wale nguruwe, nalo kundi ana homa. 15 Akamgusa mkono wake na lote likateremka gengeni kwa kasi, likaingia homa ikamwacha, naye akainuka na kuanza katika ziwa na kufa ndani ya maji. 33 Wale kumhudumia. 16 Jioni ile, wakamletea watu watu waliokuwa wakiwachunga hao nguruwe wengi waliopagawa na pepo wachafu, naye wakakimbia wakaingia mjini, wakaeleza yote akawatoa wale pepo wachafu kwa neno lake, na kuhusu yale yaliyowatokea wale waliokuwa kuwaponya wagonjwa wote. 17 Haya yalifanyika wamepagawa na pepo wachafu. 34 Kisha watu ili litimie lile lililonenwa kwa kinywa cha nabii wote wa mji huo wakatoka kwenda kukutana Isaya kwamba: "Mwenyewe alitwaa udhaifu na Yesu. Nao walipomwona wakamsihi aondoke wetu na alichukua magonjwa yetu." 18 Yesu kwenye nchi yao.

alipoona makutano mengi wamemzunguka, aliwaamuru wanafunzi wake wavuke mpaka ng'ambo ya ziwa. 19 Kisha mwalimu mmoja wa sheria akamjia Yesu na kumwambia, "Mwalimu, nitakuftuata kokote uendako." 20

9 Yesu akaingia kwenye chombo, akavuka na kufika katika mji wa kwao. 2 Wakati huo huo wakamletea mtu aliyepooza, akiwa amelazwa kwenye mkeka. Yesu alipoiona imani yao,

alimwambia yule mtu aliyepooza, "Mwanangu, divai itamwagika, navyo viriba vitaharibika. jipe moyo mkuu. Dhambi zako zimesamehewa." Lakini divai mpya huwekwa kwenye viriba 3 Kwa ajili ya jambo hili, baadhi ya walimu vipyta, na hivyo divai na viriba huwa salama." wa sheria wakasema miyoni mwao, "Huyu 18 Yesu alipokuwa akiwaambia mambo haya, mtu anakufuru!" 4 Lakini Yesu akiyafahamu mara akaingia kiongozi wa sinagogi akapiga mawazo yao, akawaambia, "Kwa nini mnawaza magoti mbele yake, akamwambia, "Binti yangu maovu miyoni mwenu? 5 Je, ni lipi lililo amekufa sasa hivi. Lakini njoo uweke mkono rahisi zaidi: kusema, 'Umesamehewa dhambi wako juu yake, naye atakuwa hai.' 19 Yesu zako, au kusema, 'Inuka, uende?' 6 Lakini, ili akaondoka akafuatana naye, nao wanafunzi mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo wake pia wakaandamana naye. 20 Wakati huo mamlaka duniani kusamehe dhambi..." Ndipo huo, mwananamke mmoja, ambaye alikuwa na akamwambia yule aliyepooza, "Inuka, chukua ugonjwa wa kutokwa damu kwa muda wa mkeka wako, uende nyumbani kwako." 7 Yule miaka kumi na miwili, akaja nyuma ya Yesu, mtu akasimama, akaenda nyumbani kwake. akagusa upindo wa vazi lake, 21 kwa maana 8 Makutano walipoyaona haya, wakajawa na alisema moyoni mwake, "Kama nikigusa tu hofu ya Mungu, wakamtukuza Mungu ambaye vazi lake, nitaponywa." 22 Yesu akageuka, naye alikuwa ametoa mamlaka kama haya kwa alipomwona akamwambia, "Binti, jipe moyo wanadamu. 9 Yesu alipokuwa akienda kutoka mkuu, imani yako imekuponya." Naye yule huko, alimwona mtu mmoja jina lake Mathayo mwananamke akapona kuanzia saa ile ile. 23 akiwa ameketi forodhani mahali pa kutoza Yesu alipofika nyumbani kwa yule kiongozi wa ushuru. Yesu akamwambia, "Nifuate." Mathayo sinagogi na kuwaona waombolezaji wakipiga akaondoka, akamuata. 10 Yesu alipokuwa akila filimbi za maombolezo na watu wengi wakipiga chakula ndani ya nyumba ya Mathayo, watoza kelele, 24 akawaambia, "Ondokeni! Kwa maana ushuru wengi na "wenye dhambi" wakaja kula binti huyu hakufa, bali amelala." Wakamcheka pamoja naye na wanafunzi wake. 11 Mafarisayo kwa dhihaka. 25 Lakini watu walipokwisha walipoona mambo haya, wakawauliza wanafunzi kutolewa nje, akaingia mle ndani na kumshika wake, "Kwa nini Mwalimu wenu anakula pamoja yule binti mkono, naye akaamka. 26 Habari na watoza ushuru na 'wenye dhambi?'" 12 hizi zikaenea katika maeneo yale yote. 27 Yesu Lakini Yesu aliposikia hayo, akawaambia, "Watu alipokuwa akiondoka mahali pale, vipofu wawili wenye afya hawahitaji tabibu, lakini wale walio wakamfuata wakipiga kelele kwa nguvu na wagonjwa ndio wanaohitaji tabibu. 13 Nendeni kusema, "Mwana wa Daudi, tuhurumie!" 28 mkajifunze maana ya maneno haya: 'Nataka Alipoingia mle nyumbani wale vipofu wakamjia. rehemba, wala si dhabihu.' Kwa maana sikuja Naye Yesu akawauliza, "Mnaamini kwamba kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi." 14 ninaweza kufanya jambo hili?" Wakamjibu, Wanafunzi wa Yohana Mbatizaji wakaja na "Ndiyo, Bwana." 29 Ndipo Yesu akagusa macho kumuuliza Yesu, "Imekuwaje kwamba sisi na yao na kusema, "Iwe kwenu sawasawa na Mafarisayo tunafunga, lakini wanafunzi wako imani yenu." 30 Macho yao yakafunguka. Yesu hawafungi?" 15 Yesu akawajibu, "Wageni wa akawaonya vikali, akisema, "Angalieni mtu bwana arusi wawezaje kuomboleza wakati angali ye yeyote asijue kuhusu jambo hili." 31 Lakini pamoja nao? Wakati utafika ambapo bwana arusi wao wakaenda na kueneza habari zake katika ataondolewa kwao. Hapo ndipo watakapofunga. eneo lile lote. 32 Walipokuwa wanatoka, mtu 16 "Hakuna mtu anayeshonea kiraka kipyta mmoja aliyekuwa amepagawa na pepo mchafu kwenye nguo iliyochakaa, kwa maana kile na ambaye hakuweza kuongea aliletwa kwa kiraka kitachanika kutoka kwenye hiyo nguo, Yesu. 33 Yule pepo mchafu alipotolewa, yule nayo hiyo nguo itachanika zaidi. 17 Wala watu mtu aliyekuwa bubu akaongea. Ule umati wa hawaweki divai mpya kwenye viriba vikuukuu. watu ukastaajabu na kusema, "Jambo kama hili Kama wakifanya hivyo, viriba vitapasuka nayo kamwe halijapata kuonekana katika Israeli."

34 Lakini Mafarisayo wakasema, “Huyo anatoa kusikiliza maneno yenu, kung’uteni mavumbi pepo wachafu kwa uwezo wa mkuu wa pepo kutoka kwenye miguu yenu mtakapokuwa wachafu.” **35** Yesu akazunguka katika miji yote mnatoka kwenye nyumba hiyo au mji huo. na vijiji vyote, akifundisha katika masinagogi **15** Amin, nawaambia, itakuwa rahisi zaidi yao, akihubiri habari njema za Ufalme, na kwa miji ya Sodoma na Gomora kustahimili akiponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi. katika hukumu kuliko mji huo. **16** “Tazama, **36** Alipoona makutano, aliwahurumia kwa ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa sababu walikuwa wanaumbuka bila msaada, mwitu. Kwa hiyo mwe werevu kama nyoka na kama kondoo wasiokuwa na mchungaji. **37** wapole kama hua. **17** “Jihadharini na wanadamu; Ndipo akawaambia wanafunzi wake, “Mavuno kwa maana watawapeleka katika mabaraza yao ni mengi lakini watendakazi ni wachache. **38** na kuwapiga kwenye masinagogi yao. **18** Nanyi Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mavuno, ili mtaburutwa mbele ya watawala na wafalme kwa apeleke watendakazi katika shamba lake la ajili yangu, ili kuwa ushuhuda kwao na kwa watu wa Mataifa. **19** Lakini watakapowapeleka humo, msisumbuke kufikiria mtakalosema, kwa maana mtapewa la kusema wakati huo. **20** Kwa sababu si ninyi mtakaokuwa mkinena, bali ni Roho wa Baba yenu atakayekuwa akinena kuititia kwenu. **21** “Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe, naye baba atamsaliti mtoto wake. Watoto nao wataasi dhidi ya wazazi wao na kusababisha wauawe. **22** Watu wote watawachukia kwa ajili ya Jina langu. Lakini yule atakayevumilia hadi mwisho ataoakolewa. **23** Wakiwatesa katika mji mmoja, kimbilieni mji mwininge. Amin, amin nawaambia, hamtamaliza miji yote ya Israeli kabla Mwana wa Adamu kuja. **24** “Mwanafunzi hawezি kumzidi mwalimu wake, wala mtumishi hamzidi bwana wake. **25** Yatosha mwanafunzi kuwa kama mwalimu wake, na mtumishi kuwa kama bwana wake. Ikiwa mkuu wa nyumba ameitwa Beelzebuli, je, si watawaita zaidi wale wa nyumbani mwake! **26** “Kwa hiyo msiwaogope hao, kwa maana hakuna kilichofichika ambacho hakitafunuliwa, wala hakuna siri ambayo haitajulikana. **27** Ninalowaambia gizani, ninyi lisemeni mchana peupe. Na lile mnalosikia likinong’onwa masikioni mwenu, lihubirini juu ya nyumba. **28** Msiwaogope wale wauao mwili lakini hawawezи kuua roho. Afadhali mwogopeni ye ye aezaye kuiangamiza roho na mwili katika jehanamu. (**Geenna g1067**) **29** Je, shomoro wawili hawauzwii kwa senti moja tu? Lakini hakuna hata mmoja wao atakayeanguka chini pasipo Baba yenu kujuia. **30** Hata nywele za vichwa vyenu zote zimehesabiwa. **31** Hivyo msiogope; kwa maana ninyi ni wa thamani kubwa kuliko

10 Ndipo Yesu akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, naye akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu, ili waweze kuwatoa na kuponya kila ugonjwa na maradhi ya kila aina. **2** Haya ndiyo majina ya hao mitume kumi na wawili: wa kwanza, Simoni aitwaye Petro, na Andrea nduguye; Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohana nduguye; **3** Filipo, na Bartholomayo; Tomaso, na Mathayo mtoza ushuru; Yakobo mwana wa Alfayo, na Thadayo; **4** Simoni Mkananayo, na Yuda Iskariote aliyemsaliti Yesu. **5** Hawa kumi na wawili, Yesu aliwatumia akawaagiza: “Msiente mionganoni mwa watu wa Mataifa, wala msiingie mji wowote wa Wasamaria. **6** Lakini afadhali mshike njia kuwaendea kondoo wa nyumba ya Israeli waliopotea. **7** Wakati mnapokwenda, hubirini mkisema, ‘Ufalme wa Mbinguni umekaribia.’ **8** Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyе ukoma, toeni pepo wachafu. Mmepata bure, toeni bure. **9** Msichukue dhahabu, wala fedha, wala shaba kwenye vifuko vyenu. **10** Msichukue mkoba wa safari, wala kanzu mbili, wala jozi ya pili ya viatu, wala fimbo, kwa maana mtendakazi anastahili posho yake. **11** “Mji wowote au kijiji chochote mtakapoingia, tafuteni humo mtu anayestahili, nanyi kaeni kwake mpaka mtakapoondoka. **12** Mkiingia kwenye nyumba, itakieni amani. **13** Kama nyumba hiyo inastahili, amani yenu na iwe juu yake. La siyyo, amani yenu na iwarudie ninyi. **14** Kama mtu ye yote hatawakaribisha ninyi, wala

shomoro wengi. **32** “Kila mtu atakayenikiri Yesu akaanza kusema na makutano kuhusu mbele ya watu, mimi nami nitamkiri yeye mbele Yohana Mbatizaji. Akawauliza, “Mlipokwenda za Baba yangu aliye mbinguni. **33** Lakini yejote kule nyikani, mlikwenda kuona nini? Je, ni atakayenikana mimi mbele ya watu, mimi unyasi ukipeperushwa na upepo? **8** Kama nami nitamkana mbele za Baba yangu aliye sivyo, mlikwenda kuona nini basi? Mtu aliye vaa mbinguni.” **34** “Msidhani kwamba nimekuja mavazi ya kifahari? La hasha, watu wanaovaa kuleta amani duniani. Sikuja kuleta amani bali mavazi ya kifahari wako katika majumba upanga. **35** Kwa maana nimekuja kumfitini ya wafalme. **9** Basi mlikwenda kuona nini? “mtu na babaye, binti na mamaye, mkwe na Mlikwenda kumwona nabii? Naam, nawaambia, mama mkwe wake; **36** nao adui za mtu watakuwa yeye ni zaidi ya nabii. **10** Huyu ndiye ambaye ni wale watu wa nyumbani kwake.” **37** “Yejote habari zake zimeandikwa: “Tazama nitamtuma ampendaye baba yake au mama yake kuliko mjudjabe wangu mbele yako, atakayetengeneza anavyonipenda mimi, hastahili kuwa wangu. njia mbele yako.’ **11** Amin, nawaambia, mionganii Yeyote ampendaye mwanawe au binti yake mwa wale waliozaliwa na wanawake, hajatokea kuliko anavyonipenda mimi, hastahili kuwa mtu aliye mkuu kuliko Yohana Mbatizaji. wangu. **38** Tena yejote asiyeuchukua msalaba Lakini aliye mdogo kabisa katika Ufalme wa wake na kunifuata, hastahili kuwa wangu. **39** Mbinguni ni mkuu kuliko Yohana. **12** Tangu Kwa maana yejote anayetaka kuyaokoa maisha siku za Yohana Mbatizaji hadi sasa, Ufalme wa yake atayapoteza, lakini yejote atakayeyapoteza Mbinguni hupatikana kwa nguvu, nao wenye maisha yake kwa ajili yangu atayapata. **40** nguvu wanauteka. **13** Kwa maana manabii “Mtu yejote atakayewapokea ninyi atakuwa wote na Sheria walitabiri mpaka wakati wa amenipokea mimi, na yejote atakayenipokea Yohana. **14** Ikiwa mko tayari kukubali hilo, yeye mimi atakuwa amempokea yeye aliyenituma. ndiye yule Eliya ambaye manabii walikuwa **41** Mtu yejote anayempokea nabii kwa kuwa wamesema angekuja. **15** Yeye aliye na masikio, ni nabii atapokea thawabu ya nabii, naye na asikie. **16** “Lakini kizazi hiki nikifananishe mtu anayempokea mwenye haki kwa kuwa ni na nini? Kinafanana na watoto waliokaa mwenye haki atapokea thawabu ya mwenye sokoni wakiwaita wenzao na kuwaambia, haki. **42** Kama yejote akimpa hata kikombe **17** “Tuliwapigia filimbi, lakini hamkucheza; cha maji baridi mmoja wa hawa wadogo kwa tuliwaimbia nyimbo za maombolezo, lakini kuwa ni mwanafunzi wangu, amin, nawaambia, hamkuomboleza.’ **18** Kwa maana Yohana Mbatizaji alikuja, alikuwa hali wala hanywi, nao wanasema, ‘Yeye ana pepo mchafu.’ **19** Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa, nao wanasema, ‘Tazameni huyu mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na “wenye dhambi.” Lakini hekima huthibitishwa kuwa kweli kwa matendo yake.’ **20** Ndipo Yesu akaanza kushutumu miji ambamo alifanya miujiza yake mingi kuliko kwingine, kwa maana watu wake hawakutubu. **21** “Ole wako, Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa maana kama miujiza iliyo fanyika kwenu, ingefanyika Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu zamani kwa kuva magunia na kujipaka majivu. **22** Lakini nawaambia, itakuwa rahisi zaidi kwa Tiro na Sidoni kustahimili katika siku ya hukumu, kuliko ninyi. **23** Nawe Kapernaumu, je, utainuliwa

11 Baada ya Yesu kumaliza kutoa maagizo kwa wanafunzi wake kumi na wawili, aliondoka hapo akaenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao. **2** Yohana aliposikia akiwa gerezani mambo ambayo Kristo alikuwa akiyafanya, aliwatumwa wanafunzi wake **3** ili wakamuulize, “Wewe ndiye yule aliye kuwa aje, au tumngooje mwininge?” **4** Yesu akajibu, “Rudini mkamwambie Yohana yale mnayosikia na kuyaona: **5** Vipofu wanapata kuona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasiuria, wafu wanafufuliwa, na maskini wanahubiriwa habari njema. **6** Amebarikiwa mtu yule asiyechukizwa na mimi.” **7** Wale wanafunzi wa Yohana walipokuwa wanaondoka,

Mbatizaji alikuja, alikuwa hali wala hanywi, nao wanasema, ‘Yeye ana pepo mchafu.’ **19** Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa, nao wanasema, ‘Tazameni huyu mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na “wenye dhambi.” Lakini hekima huthibitishwa kuwa kweli kwa matendo yake.’ **20** Ndipo Yesu akaanza kushutumu miji ambamo alifanya miujiza yake mingi kuliko kwingine, kwa maana watu wake hawakutubu. **21** “Ole wako, Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa maana kama miujiza iliyo fanyika kwenu, ingefanyika Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu zamani kwa kuva magunia na kujipaka majivu. **22** Lakini nawaambia, itakuwa rahisi zaidi kwa Tiro na Sidoni kustahimili katika siku ya hukumu, kuliko ninyi. **23** Nawe Kapernaumu, je, utainuliwa

hadi mbinguni? La hasha, utashushwa mpaka kuzimu. Miujiza iliyofanyika kwako ingefanyika huko Sodoma, mji huo ungalikuwepo hadi leo. **(Hadës g86)** **24** Lakini nakuambia kwamba, itakuwa rahisi zaidi kwa Sodoma kustahimili katika siku ya hukumu kuliko wewe.” **25** Wakati huo Yesu alisema, “Nakuhimidi Baba, Bwana wa Kwa hiyo ni halali kutenda mema siku ya mbingu na nchi, kwa kuwa umewaficha mambo Sabato.” **13** Ndipo akamwambia yule mtu, haya wenyewe hekima na wenyewe elimu, nawe “Nyoosha mkono wako.” Akaunyoosha, nao ukawafunulia watoto wadogo. **26** Naam, Baba, ukaponywa ukawa mzima kama ule mwininge. kwa kuwa hivyo ndivyo ilivyokupendeza. **27** **14** Lakini Mafarisayo wakatoka nje, wakafanya “Nimekabidhiwa vitu vyote na Baba yangu: shauri baya juu ya Yesu jinsi watakavyoweza Hakuna mtu amjuaye Mwana ila Baba, wala kumuua. **15** Lakini Yesu alipoyatambua mawazo hakuna amjuaye Baba ila Mwana na yelete yao, akaondoka mahali hapo. Watu wengi ambaye Mwana anapenda kumfunulia. **28** wakamfuata, naye akawaponya wagonjwa wao “Njooni kwangu, ninyi nyote mnaotaabika na wote, **16** akiwakataza wasiseme yeze ni nani. kulemewa na mizigo, nami nitawapumzisha. **29** **17** Hii ilikuwa ili litimie lile neno lililonenwa Jifungeni nira yangu, mjifunze kutoka kwangu, kwa kinywa cha nabii Isaya kusema: **18** “Tazama kwa maana mimi ni mpole na mnyenyeketu wa intumishi wangu niliyemchagua, mpendwa moyo, nanyi mtapata raha nafsini mwenu. **30** wangu, ninayependezwa naye. Nitaweka Roho Kwa maana nira yangu ni laini na mzigoo wangu wangu juu yake, naye atatangaza haki kwa ni mwepesi.”

12 Wakati huo Yesu alipitia kwenye mashamba ya nafaka siku ya Sabato. Wanafunzi wake walikuwa na njaa, nao wakaanza kuvunja masuke ya nafaka na kuyala. **2** Lakini Mafarisayo walipoona jambo hili, wakamwambia, “Tazama! Wanafunzi wako wanafanya jambo lisilo halali kufanya siku ya Sabato.” **3** Yesu akawajibu, “Je, hamjasoma alichofanya Daudi na wenzake walipokuwa na njaa? **4** Aliingia katika nyumba ya Mungu, akala mikate iliyowekwa wakfu, yeze na wenzake, jambo ambalo halikuwa halali kwao kufanya, isipokuwa makuhani peke yao. **5** Au hamjasoma katika Sheria kwamba siku ya Sabato makuhani huvunja sheria ya Sabato Hekaluni lakini hawahesabiwi kuwa na hatia? **6** Nawaambia wazi kwamba, yeze aliye mkuu kuliko Hekalu yupo hapa. **7** Kama mngekuwa mmejua maana ya maneno haya, ‘Nataka rehema, wala si dhabihu,’ msingewalaamu watu wasio na hatia, **8** kwa maana Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato.” **9** Yesu akaondoka mahali hapo, akaingia ndani ya sinagogi lao, **10** na huko alikuwepo mtu aliyepooza mkono. Wakitafuta

sababu ya kumshtaki Yesu, wakamuuliza, “Je, ni halali kuponya siku ya Sabato?” **11** Yesu akawaambia, “Ni nani mionganii mwenu, mwenye kondoo wake ambaye huyo kondoo akitumbukia shimonii siku ya Sabato hatamtoa? siku ya hukumu kuliko wewe.” **12** Mtu ana thamani kubwa kuliko kondoo. **13** Ndipo akamwambia yule mtu, haya wenye hekima na wenyewe elimu, nawe “Nyoosha mkono wako.” Akaunyoosha, nao ukawafunulia watoto wadogo. **14** Lakini Yesu alipoyatambua mawazo hakuna amjuaye Baba ila Mwana na yelete yao, akaondoka mahali hapo. Watu wengi ambaye Mwana anapenda kumfunulia. **15** wakamfuata, naye akawaponya wagonjwa wao “Njooni kwangu, ninyi nyote mnaotaabika na wote, **16** akiwakataza wasiseme yeze ni nani. kulemewa na mizigo, nami nitawapumzisha. **17** Hii ilikuwa ili litimie lile neno lililonenwa Jifungeni nira yangu, mjifunze kutoka kwangu, kwa kinywa cha nabii Isaya kusema: **18** “Tazama kwa maana mimi ni mpole na mnyenyeketu wa intumishi wangu niliyemchagua, mpendwa moyo, nanyi mtapata raha nafsini mwenu. **19** wangu, ninayependezwa naye. Nitaweka Roho Kwa maana nira yangu ni laini na mzigoo wangu wangu juu yake, naye atatangaza haki kwa ni mwepesi.” **20** Katika Jina lake mataifa wataweka tumaini lao.” **21** Kisha wakamletea mtu aliyekuwa amepagawa na pepo mchafu, na alikuwa kipofu na bubu. Yesu akamponya, hata akaweza kusema na kuona. **22** Watu wote wakashangaa na kusema, “Je, yawezekana huyu ndiye Mwana wa Daudi?” **23** Lakini Mafarisayo waliposikia jambo hili wakasema, “Mtu huyu anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli, mkuu wa pepo wachafu.” **24** Yesu alijua walichokuwa wakiwaza, hivyo akawaambia, “Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenyehe huangamia. Hali kadhalika kila mji au watu wa nyumba moja waliogawanyika dhidi yao wenyehe hawawezi kusimama. **25** Kama Shetani akimtoa Shetani, atakuwa amegawanyika yeze mwenyehe. Basi ufalme wake utawezaje kusimama? **26** Nami kama natoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebuli, watu wenu je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu. **27** Lakini kama mimi

ninatoa pepo wachafu kwa Roho wa Mungu, wakati wa hukumu na kukihukumu kizazi hiki. basi Ufalme wa Mungu umekuja juu yenu. **29** Kwa kuwa yeeye alikuja kutoka miisho ya dunia “Au tena, mtu awezaje kuingia katika nyumba ili kuisikiliza hekima ya Solomoni. Na hapa ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali yupo aliye mkuu kuliko Solomoni.” **43** “Pepo zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu? mchafu amtokapo mtu, hutangatanga katika Akishamfunga, ndipo hakika anaweza kuteka sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa nyara mali zake. **30** “Mtu asiyekuwa pamoja kupumzika, lakini hapati. **44** Ndipo husema, nami yu kinyume nami, na mtu ambaye ‘Nitarudi kwenye nyumba yangu nilikotoka.’ hakusanyi pamoja nami, hutawanya. **31** Kwa Naye arudipo huikuta ile nyumba ikiwa tupu, hiyo nawaambia, kila dhambi na kufuru watu imefagiliwa na kupangwa vizuri. **45** Kisha wasasamehewa, lakini mtu atakayemkfuru huenda na kuwaleta pepo wachafu wengine saba Roho Mtakatifu hatasamehewa. **32** Mtu yeote wabaya kuliko yeeye mwenyewe, nao huingia na atakayesema neno dhidi ya Mwana wa Adamu kukaa humo. Nayo hali ya mwisho ya yule mtu atasamehewa, lakini yeote anenaye neno huwa ni mbaya kuliko ile ya kwanza. Ndivyo dhidi ya Roho Mtakatifu hatasamehewa, iwe itakavyokuwa kwa kizazi hiki kiovu.” **46** Wakati katika ulimwengu huu au katika ulimwengu alikuwa angali anazungumza na makutano, ujao. (aiōn g165) **33** “Ufanye mti kuwa mzuri, mama yake na ndugu zake wakasimama nje nayo matunda yake yatakuwa mazuri. Au wakitaka kuongea naye. **47** Ndipo mtu mmoja ufanye mti kuwa mbaya, na matunda yake akamwambia, “Tazama, mama yako na ndugu yatakuwa mabaya. Kwa maana mti hutambulika zako wamesimama nje, wanataka kuongea na kwa matunda yake. **34** Enyi uzao wa nyoka! wewe.” **48** Lakini yeeye akamjibu na kumwambia Mnawezaje kunena mambo mema, wakati ninyi yule mtu, “Mama yangu ni nani, nao ndugu ni waou? Kwa maana kinywa cha mtu huyanena zangu ni nani?” **49** Akawanyooshea mkono yale yaliyoujaza moyo wake. **35** Mtu mwema wanafunzi wake, akasema, “Hawa hapa ndio hutoa yaliyo mema kutoka hazina ya mambo mama yangu na ndugu zangu! **50** Kwa maana mema yaliyohifadhiwa ndani yake, naye mtu yeyote afanyaye mapenzi ya Baba yangu wa mwovu hutoa yaliyo maovu kutoka hazina ya mbinguni, huyo ndiye ndugu yangu, na dada mambo maovu yaliyohifadhiwa ndani yake. yangu na mama yangu.”

36 Lakini nawaambia, katika siku ya hukumu watu watatoa hesabu kuhusu kila neno lisilo maana walilonena. **37** Kwa maana kwa maneno yako utahesabiwa haki, na kwa maneno yako utahukumiwa.” **38** Kisha baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamwambia, “Mwalimu, tunataka kuona ishara kutoka kwako.” **39** Lakini yeeye akawajibu, “Kizazi kiovu na cha uzinzi kinaomba ishara! Lakini hakitapewa ishara yoyote isipokuwa ile ishara ya nabii Yona. **40** Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ndani ya tumbo la nyangumikwa siku tatu, usiku na mchana, vivyo hivyo Mwana wa Adamu atakuwa katika moyo wa nchi siku tatu, usiku na mchana. **41** Siku ya hukumu watu wa Ninawi wasasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu; kwa maana wao walitubu waliposikia mahubiri ya Yona. Na tazama, hapa yupo yeeye aliye mkuu kuliko Yona. **42** Malkia wa Kusini atasimama

13 Siku iyo hiyo Yesu akatoka nje ya nyumba, akaketi kando ya bahari. **2** Umati inkubwa mno wa watu ukakusanyika kumzunguka, hata ikabidi aingie katika chombo na kuketi humo, nao watu wote wakawa wamesimama ukingoni mwa bahari. **3** Ndipo akawaambia mambo mengi kwa mifano, akisema: “Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. **4** Alipokuwa akitawanya mbegu, nyingine zilianguka kando ya njia, nao ndege wakaja na kuzila. **5** Nyingine zilianguka kwenye ardhi yenyé mwamba isiyó na udongo wa kutosha. Zikaota haraka, kwa kuwa udongo ulikuwa haba. **6** Lakini jua lilipozidi, mimea ikanyauka na kukauka kwa kuwa mizizi yake haikuwa na kina. **7** Mbegu nyingine zilianguka kwenye miiba, nayo miiba hiyo ikakua, ikaisonga hiyo mimea. **8** Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri ambapo zilitoa

mazao, nyingine mara mia moja, nyingine mara mwininge, akasema: “Ufalme wa Mbinguni sitini, na nyingine mara thelathini. **9** Mwenye unawenza kufananishwa na mtu aliyepanda masikio ya kusikia, na asikie.” **10** Wanafunzi mbegu nzuri katika shamba lake. **25** Lakini wake wakamwendea, wakamuuliza, “Kwa nini wakati kila mtu alipokuwa amelala, adui unasema na watu kwa mifano?” **11** Akawajibu, yake akaja na kupanda magugu katikati ya “Ninyi mmepewaa kuzifahamu siri za Ufalme ngano, akaenda zake. **26** Ngano ilipoota na wa Mbinguni, lakini wao hawajapewa. **12** Kwa kutoa masuke, magugu nayo yakatokea. **27** maana yule aliye na kitu atapewa zaidi, naye “Watumishi wa yule mwenye shamba wakamjia atakuwa navyo tele. Lakini yule asiye na kitu, na kumwambia, ‘Bwana, si tulipanda mbegu hata kile alicho nacho atanyang’anywa. **13** nzuri shambani mwako? Basi, magugu yametoka Hii ndiyo sababu nasema nao kwa mifano: wapi?” **28** “Akawajibu, ‘Adui ndiye alifanya “Ingawa wanatazama, hawaoni; wanasiliza, jambo hili.’ ‘Wale watumishi wakamuuliza, lakini hawasikii, wala hawaelewi. **14** Kwao ‘Je, unataka twende tukayang’oe?’ **29** “Lakini unatimia ule unabii wa Isaya aliposema: “Hakika akasema, ‘Hapana, msiyang’oe, kwa maana mtasikiliza lakini hamtaelewa; na pia mtatazama wakati mking’oa magugu mnawenza mkang’oa lakini hamtaona. **15** Kwa kuwa miyo ya watu na ngano pamoja nayo. **30** Acheni ngano na hawa imekuwa migumu; hawasikii kwa masikio magugu vikue vyote pamoja mpaka wakati wa yao, na wamefumba macho yao. Wasije wakaona mavuno. Wakati huo nitawaambia wavunaji kwa macho yao, na wakasiliza kwa masikio wayakusanye magugu kwanza, wayafunge yao, wakaelewa kwa miyo yao, na kugeuka matita matita ili yachomwe moto; kisha nami nikawaponya.’ **16** Lakini heri macho yenu wakusanye ngano na kuileta ghalani mwangu.” kwa sababu yanaona, na heri masikio yenu **31** Akawaambia mfano mwininge, akasema, kwa sababu yanasiliza. **17** Amin, nawaambia, “Ufalme wa Mbinguni ni kama punje ya haradali, manabii wengi na wenyen haki walitamani ambayo mtu aliichukua, akaipanda shambani kuona yale mnayoyaona lakini hawakuyaona, mwake. **32** Ingawa mbegu hiyo ni ndogo na walitamani kusikia yale mnayoyasikia lakini kuliko mbegu zote, lakini inapokua ni mmea hawakuyasikia. **18** “Sikilizeni basi maana ya ule mkubwa kuliko yote ya bustanini, nao huwa mfano wa mpanzi: **19** Mtu yejote anaposikia mti mkubwa, hadi ndege wa angani wanakuja neno la Ufalme naye asilielewe, yule mwovu na kutengeneza viota katika matawi yake.” huja na kunyakua kile kilichopandwa moyoni **33** Akawaambia mfano mwininge, “Ufalme mwake. Hii ndiyo ile mbegu iliyopandwa kando wa Mbinguni unafanana na chachu ambayo ya njia. **20** Ile mbegu iliyopandwa kwenye mwanamke alichukua akaichanganya katika sehemu yenyen mawe ni mtu yule ambaye kiasi kikubwa cha unga mpaka wote ukaumuka.” hulisikia neno na mara hulipoeka kwa furaha. **21** **34** Yesu alinena mambo haya yote kwa makutano Lakini kwa kuwa hana mizizi yenyen kina ndani kwa mifano. Wala hakuwaambia lolote pasipo yake, lile neno hudumu kwa muda mfupi tu. mfano. **35** Hii ilikuwa ili kutimiza lile lililonenwa Kisha dhiki au mateso yanapoinuka kwa ajili ya kwa kinywa cha nabii aliposema: “Nitafungua lile neno, yeze mara huchukizwa. **22** Ile mbegu kinywa changu niseme nao kwa mifano; iliyopandwa katika miiba ni yule mtu alisikiaye nitahubiri mambo yaliyofichika tangu kuumbwa neno, lakini masumbu ya maisha haya na kwa misingi ya ulimwengu.” **36** Kisha Yesu udanganyifu wa mali hulisongea lile neno na akaagana na makutano, akaingia nyumbani. kulifanya lisizae matunda. (**aiōn g165**) **23** Lakini ile Wanafunzi wake wakamjia wakamwambia, mbegu iliyopandwa kwenye udongo mzuri ni “Tueleze maana ya ule mfano wa magugu yule mtu ambaye hulisikia neno na kulielewa. shambani.” **37** Akawaambia, “Aliyepanda mbegu Naye hakika huzaa matunda, akizaa mara mia, nzuri ni Mwana wa Adamu. **38** Shamba ni au mara sitini, au mara thelathini ya mbegu ulimwengu na mbegu nzuri ni wana wa Ufalme, iliyopandwa.” **24** Yesu akawaambia mfano Magugu ni wana wa yule mwovu. **39** Yule

adui aliyepanda magugu ni ibilisi. Mavuno ni mwisho wa dunia, nao wavunaji ni malaika. (aiōn g165) 40 “Kama vile magugu yang’olewavyo na kuchomwa motoni, ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. (aiōn g165) 41

Mwana wa Adamu atawatuma malaika zake, nao watakusanya kutoka Ufalme wake kila kitu kinachosababisha dhambi na watenda maovu wote. 42 Nao watawatupa katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno. 43 Ndipo wenye haki watang’aa kama jua katika Ufalme wa Baba yao. Yeye aliye na masikio, na asikie. 44 “Ufalme wa Mbinguni unafanana na hazina iliyofichwa shambani, ambayo mtu mmoja alipoiona akaificha tena. Kisha katika furaha yake, akaenda akauza vyote alivyokuwa navyo, akalinunua lile shamba.”

45 “Tena, Ufalme wa Mbinguni unafanana na mfanyakibashara aliyejikuwa akitafuta lulu safi. 46 Alipoipata lulu moja ya thamani kubwa, alikwenda akauza vyote alivyokuwa navyo akainunua.” 47 “Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama wavu wa kuvua samaki ultiotupwa baharini ukavua samaki wa kila aina. 48 Ulipojaa, wavuvi wakavuta pwani, wakaketi na kukusanya samaki wazuri kuwaweka kwenye vyombo safi, lakini wale samaki wabaya wakawatupa. 49 Hivi ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. Malaika watakuja na kuwatenganisha watu waovu na watu wenye haki. (aiōn g165) 50

Nao watawatupa hao waovu katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.” 51 Yesu aksauliza, “Je, mmeyaelewa haya yote?” Wakamjibu, “Ndiyo.” 52 Akawaambia, “Basi kila mwalimu wa sheria aliyefundishwa elimu ya Ufalme wa Mbinguni ni kama mwenye nyumba anayetoa kutoka ghala yake mali mpya na mali ya zamani.” 53 Yesu alipomaliza kutoa mifano hii, akaondoka. 54 Alipofika mji wa kwo, akawafundisha watu katika sinagogi lao. Nao wakastaajabu, wakauliza, “Mtu huyu amepata wapi hekima hii na uwezo huu wa kufanya miujiza?” 55 “Huyu si yule mwana wa seremala? Mama yake si yeye aitwaye Maria, nao ndugu zake si Yakobo, Yosefu, Simoni na Yuda? 56 Nao dada zake wote, hawako hapa pamoja nasi? Mtu huyu amepata wapi basi mambo haya yote?” 57

Wakachukizwa naye. Lakini Yesu akawaambia, “Nabii hakosi heshima, isipokuwa katika nchi yake na nyumbani kwake.” 58 Naye hakufanya miujiza mingi huko kwa sababu ya kutokuamini kwo.

14 Wakati huo, Mfalme Herode, mtawala wa Galilaya, alisikia habari za Yesu, 2 akawaambia watumishi wake, “Huyu ni Yohana Mbatizaji; amefufuka kutoka kwa wafu! Hii ndijo sababu nguvu za kutenda miujiza zinafanya kazi ndani yake.” 3 Herode alikuwa amemkamata Yohana, akamfunga na kumweka gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo, ndugu yake, 4 kwa kuwa Yohana alikuwa amemwambia Herode: “Si halali kwako kuwa na huyo mwanamke.” 5 Herode alitaka sana kumuua Yohana, lakini akaogopa watu, kwa maana walimtambua kuwa ni nabii. 6 Katika siku ya kuadhimisha sikukuu ya kuzaliwa kwa Herode, binti wa Herodia alicheza mbele ya watu waliohudhuria, akamfurahisha sana Herode, 7 kiasi kwamba aliahidi kwa kiapo kumpa huyo binti chochote angeomba. 8 Huyo binti, akiwa amechochewa na mama yake, akasema, “Nipe kichwa cha Yohana Mbatizaji kwenye sinia.” 9 Mfalme akasikitika, lakini kwa sababu ya viapo alivyoapa mbele ya wageni, akaamuru kwamba apatiwe ombi lake. 10 Hivyo akaagiza Yohana Mbatizaji akatwe kichwa mle gerezani. 11 Kichwa chake kikaletwa kwenye sinia, akapewa yule binti, naye akampelekea mama yake. 12 Wanafunzi wa Yohana wakaja na kuuchukua mwili wake kwenda kuuzika. Kisha wakaenda wakamwambia Yesu. 13 Yesu aliposikia yaliyokuwa yametukia, aliondoka kwa chombo akaenda mahali pasipo na watu ili awe peke yake. Lakini watu walipopata habari, wakamfuata kwa miguu kuititia nchi kavu kutoka miji. 14 Yesu alipofika kando ya bahari, aliona makutano makubwa ya watu, akawahurumia na akawaponya wagonjwa wao. 15 Ilipofika jioni, wanafunzi wake walienda kwake, wakamwambia, “Mahali hapa ni nyikani, na muda sasa umekwisha. Waage makutano ili waende zao vijijini wakajinunulie chakula.” 16 Yesu akawaambia, “Hakuna sababu ya

wao kuondoka. Ninyi wapeni chakula.” **17** wagonjwa waguse tu pindo la vazi lake, nao Wakamjibu, “Tuna mikate mitano na samaki wote waliomgusa, wakaponywa.

18 Akawaambia, “Nileeteeni hivyo vitu hapa.” **19** Yesu akaagiza makutano wakae chini kwenye nyasi. Akaichukua ile mikate mitano na wale samaki wawili, akainua macho yake akatazama mbinguni, akavibariki na kuimega ile mikate. Kisha akawapa wanafunzi, nao wanafunzi wakawagawia makutano. **20** Wote wakala, wakashiba. Nao wanafunzi wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu kumi na viwili. **21** Idadi ya watu waliokula walikuwa wanaume wapatao 5,000, bila kuhesabu wanawake na watoto. **22** Mara Yesu akawaambia wanafunzi wake waingie kwenye mashua watangulie kwenda ng’ambo ya bahari, wakati ye ye aliкуwa akiwaaga wale makutano. **23** Baada ya kuwaaga, akaenda zake mlimani peke yake kuomba. Jioni ilipofika, Yesu aliкуwa huko peke yake. **24** Wakati huo ile mashua ilikuwa mbali kutoka nchi kavu ikisukwasukwa na mawimbi, kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho. **25** Wakati wa zamu ya nne ya usiku, Yesu akawaendea wanafunzi wake akiwa anatembea juu ya maji. **26** Wanafunzi wake walipomwona akitembea juu ya maji, waliingiwa na hofu kuu, wakasema, “Ni mzimu.” Wakapiga yowe kwa kuogopa. **27** Lakini mara Yesu akasema nao, akawaambia, “Jipeni moyo! Ni mimi. Msiogope.” **28** Petro akamjibu, “Bwana, ikiwa ni wewe, niambie nije kwako nikitembea juu ya maji.” **29** Yesu akamwambia, “Njoo.” Basi Petro akatoka kwenye chombo, akatembea juu ya maji kumwelekeea Yesu. **30** Lakini alipoona upepo mkali aliingiwa na hofu, naye akaanza kuzama, huku akipiga kelele, “Bwana, niokoe!” **31** Mara Yesu akaunyoosha mikono wake na kumshika, akamwambia, “Wewe mwenye imani haba, kwa nini uliona shaka?” **32** Nao walipoingia ndani ya mashua, upepo ukakoma. **33** Ndipo wote waliokuwa ndani ya ile mashua wakamwabudu Yesu, wakisema, “Hakika, wewe ndiwe Mwana wa Mungu.” **34** Walipokwisha kuvuka, wakafika nchi ya Genesareti. **35** Watu wa eneo lile walipomtambua Yesu, walipeleka habari sehemu zote za jirani. Watu wakamletea wagonjwa wao wote, **36** wakamsihi awaruhusu

15 Ndipo baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamjia Yesu kutoka Yerusalem na kumuuliza, **2** “Mbona wanafunzi wako wanakiuka mapokeo ya wazee? Kwa maana wao hawanawi mikono yao kabla ya kula!” **3** Yesu akawajibu, “Mbona ninyi mnavunja amri ya Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu? **4** Kwa maana Mungu alisema, ‘Waheshimu baba yako na mama yako,’ na, ‘Yeyote amtukanaye baba yake au mama yake, na auawe.’ **5** Lakini ninyi mwafundisha kwamba mtu akimwambia baba yake au mama yake, ‘Kile ambacho ningewenza kukusaidia kimewekwa wakfu kwa Mungu,’ **6** basi hana tena sababu ya kumheshimu baba yake nacho. Basi kwa ajili ya mafundisho yenu mnavunja amri ya Mungu. **7** Ninyi wanafiki! Isaya aliкуwa sawa alipotabiri juu yenu kwamba: **8** “Watu hawa huniheshimu kwa midomo yao, lakini miyo yao iko mbali nami. **9** Huniabudu bure; nayo mafundisho yao ni maagizo ya wanadamu tu.” **10** Yesu akaita ule umati wa watu, akawaambia, “Sikilizeni na mwelewe: **11** kinachomfanya mtu kuwa najisi mbele za Mungu si kile kiingiacho kinywani mwake, bali ni kile kitokacho kinywani mwake.” **12** Kisha wanafunzi wake wakamjia na kumuuliza, “Je, unajua kwamba Mafarisayo walichukizwa sana waliposikia yale uliyosema?” **13** Akawajibu, “Kila pando ambalo Baba yangu wa mbinguni hakulipanda, litang’olewa. **14** Waachen; wao ni viongozi vipofu, wanaongoza vipofu. Kama kipofu akimwongoza kipofu mwenzake, wote wawili watatumubukia shimonii.” **15** Petro akasema, “Tueleze maana ya huu mfano.” **16** Yesu akawauliza, “Je, bado ninyi hamfahamu? **17** Je, hamwelewi kwamba chochole kiingiacho kinywani huenda tumboni, na hatimaye hutolewa nije kikiwa uchafu? **18** Lakini kitokacho kinywani hutoka moyoni, na hiki ndicho kimitiacho mtu unajisi. **19** Kwa maana ndani ya moyo hutoka mawazo mabaya, uuaji, uzinzi, usherati, wizi, ushahidi wa uongo na masingizio. **20** Haya ndiyo yamtiayo mtu unajisi; lakini kula bila kunawa mikono hakumtii mtu

unajisi.” **21** Yesu aliondoka mahali pale, akaenda sehemu za Tiro na Sidoni. **22** Mwanamke mmoja wanaume 4,000, bila kuhesabu wanawake na Mkanaani aliyeishi sehemu jirani na hizo akaja kwake akilia, akasema, “Nihurumie, Ee Bwana, Mwana wa Daudi! Binti yangu amepagawa na pepo mchafu, na anateseka sana.” **23** Lakini Yesu hakumjibu neno. Hivyo wanafunzi wake wakamwendea na kumsihi sana, wakisema, “Mwambie aende zake, kwa maana anaendelea kutupigia kelele.” **24** Yesu akajibu, “Nimetumwa tu kwa ajili ya kondoo wa Israeli waliopotea.” **25** Lakini yule mwanamke akaja, akapiga magoti mbele ya Yesu, akasema, “Bwana, nisaide!” **26** Yesu akajibu, “Si haki kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa.” **27** Yule mwanamke akajibu, “Ndiyo, Bwana, lakini hata mbwa hula makombo yanayoanguka kutoka kwenye meza za bwana zao.” **28** Ndipo Yesu akawambia, “Mwanamke, imani yako ni kubwa! Iwe kwako kama unavyotaka.” Naye binti yake akapona tangu saa ile. **29** Yesu akaondoka na kwenda kando ya Bahari ya Galilaya. Kisha akapanda mlimani, akaketi huko. **30** Umati mkubwa wa watu ukamjia, wakiwaleta vilema, vipofu, viwete, bubu na wengine wengi, wakawaweka miguuni pake; naye akawaponya. **31** Hao watu wakashangaa walipoona bubu wakisema, vilema wakipona, viwete wakitembea na vipofu wakiona, wakamkuza Mungu wa Israeli. **32** Kisha Yesu akawaita wanafunzi wake, akawaambia, “Ninauhurumia huu umati wa watu, kwa sababu sasa wamekuwa pamoja nami kwa muda wa siku tatu, na hawana chakula chochote. Nami sipendi kuwaaga wakiwa na njaa, wasije wakazimia njiani.” **33** Wanafunzi wake wakasema, “Tutapata wapi mikate ya kutosha kuwalisha umati huu wa watu mkubwa namna hii, nasi tuko nyikani?” **34** Yesu akawauliza, “Mnayo mikate mingapi?” Wakamjibu, “Tunayo mikate saba na visamaki vichache.” **35** Yesu akawaambia ule umati wa watu waketi chini. **36** Kisha akachukua ile mikate saba na wale samaki, naye akiisha kumshukuru Mungu, akavimega na kuwapa wanafunzi wake, nao wakawapa ule umati wa watu. **37** Wote wakala na kushiba. Baadaye wanafunzi wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu saba. **38** Idadi ya watu walikuwa sehemu za Magadani.

16 Mafarisayo na Masadukayo wakamjia Yesu na kumjaribu kwa kumwomba awaonyeshe ishara kutoka mbinguni. **2** Yesu akawajibu, “Ifikapo jioni, mnasema, ‘Hali ya hewa itakuwa nzuri, kwa kuwa anga ni nyekundu.’ **3** Nanyi wakati wa asubuhi mnasema, ‘Leo kutakuwa na dhoruba, kwa sababu anga ni nyekundu na mawingu yametanda.’ Mnajua jinsi ya kupambanua kule kuonekana kwa anga, lakini hamwezi kupambanua dalili za nyakati. **4** Kizazi kiovu na cha uzinzi kinatafuta ishara, lakini hakitapewa ishara yoyote isipokuwa ishara ya Yona.” Yesu akawaacha, akaenda zake. **5** Wanafunzi wake walipofika ng’ambo ya bahari, walikuwa wamesahau kuchukua mikate. **6** Yesu akawaambia, “Jihadharini. Jilindeni na chachu ya Mafarisayo na ya Masadukayo.” **7** Wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, “Ni kwa sababu hatukuleta mikate.” **8** Yesu, akifahamu majadiliano yao, akauliza, “Enyi wa imani haba! Mbona mnajadiliana mionganoni mwenu kuhusu kutokuwa na mikate? **9** Je, bado hamwelewi? Je, hamkumbuki ile mikate mitano iliyolisha watu 5,000 na idadi ya vikapu vingapi vyatya mabaki mlivyokusanya? **10** Au ile mikate saba iliyolisha watu 4,000 na idadi ya vikapu vingapi vyatya mabaki mlivyokusanya? **11** Inakuwaje mnashindwa kuelewa kwamba nilikuwa sisemi nanyi habari za mikate? Jilindeni na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo.” **12** Ndipo wakaelewa kwamba alikuwa hasemi juu ya chachu ya kutengeneza mikate, bali juu ya mafundisho ya Mafarisayo na Masadukayo. **13** Basi Yesu alipofika katika eneo la Kaisaria-Filipi, akawauliza wanafunzi wake, “Watu husema kwamba mimi Mwana wa Adamu ni nani?” **14** Wakamjibu, “Baadhi husema ni Yohana Mbatizaji; wengine husema ni Eliya; na bado wengine husema ni Yeremia au mmojawapo wa manabii.” **15** Akawauliza, “Je, ninyi mnasema mimi ni nani?” **16** Simoni Petro

akamjibu, "Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa sura mbele yao. Uso wake ukang'aa kama jua Mungu aliye hai." **17** Naye Yesu akamwambia, na nguo zake zikawa na weupe wa kuumiza "Heri wewe, Simoni Bar-Yona, kwa maana macho. **3** Ghafula wakawatoka mbele yao hili halikufunuliwa kwako na mwanadamu, Mose na Eliya, wakizungumza na Yesu. **4** Ndipo bali na Baba yangu aliye mbinguni. **18** Nami Petro akamwambia Yesu, "Bwana, ni vyema sisi nakuambia, wewe ndiwe Petro na juu ya tukae hapa. Ukitaka, nitafanya vibanda vitatu: mwamba huu nitalijenga kanisa langu, hata kimoja chako, kingine cha Mose na kingine malango ya Kuzimu hayataweza kulishinda. **(Hadés g86)** **19** Nitakupa funguo za Ufalme wa ghafula wingu lililong'aa likawafunika, na sauti mbinguni, na lolote utakalofunga duniani ikatoka kwenye hilo wingu ikisema, "Huyu litakuwa limefungwa Mbinguni, nalo lolote ni Mwanangu mpendwa. Ninapendezwa naye utakalofunga duniani litakuwa limefunguliwa sana. Msikieni yeye." **6** Wanafunzi waliposikia mbinguni." **20** Kisha akawakataza wanafunzi haya, wakaanguka chini kifudifudi, wakajawa wake wasimwambie mtu ye yeyote kwamba ye ye na hofu. **7** Lakini Yesu akaja na kuwagusa, ndiye Kristo. **21** Tangu wakati huo, Yesu alianza akawaambia, "Inukeni na wala msiogope." kuwaeleza wanafunzi wake kwamba hana budi **8** Walipoinua macho yao, hawakumwona kwenda Yerusalem na kupata mateso mengi mtu mwingine ye yeyote isipokuwa Yesu. **9** mikononi mwa wazee, viongozi wa makuhani, Walipokuwa wakashuka kutoka mlimani, Yesu na walimu wa sheria, na kwamba itampasa akawaagiza, "Msimwambie mtu ye yeyote mambo auawe lakini siku ya tatu kufufuliwa. **22** mliyoyaona hapa, mpaka Mwana wa Adamu Petro akamchukua kando, akaanza kumkemea atakapofufuliwa kutoka kwa wafu." **10** Wale akisema, "Haiwezekani, Bwana! Jambo hili wanafunzi wakamuuliza, "Kwa nini basi walimu kamwe halitakupata!" **23** Lakini Yesu akageuka wa sheria husema kwamba ni lazima Eliya aje na kumwambia Petro, "Rudi nyuma yangu, kwanza?" **11** Yesu akawajibu, "Ni kweli, Eliya Shetani! Wewe ni kikwazo kwangu. Moyo wako lazima aje kwanza, naye atatengeneza mambo hauwazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu." yote. **12** Lakini nawaambia, Eliya amekwisha **24** Ndipo Yesu akaambia wanafunzi wake, kuja, nao hawakumtambua, bali walimtendea "Mtu ye yeyote akitaka kunifuata, ni lazima kila kitu walichotaka. Vivyo hivyo Mwana ajikane mwenyewe, auchukue msalaba wake, wa Adamu pia atateswa mikononi mwao." anifuate. **25** Kwa maana ye yeyote anayetaka **13** Ndipo wale wanafunzi wakaelewa kuwa kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini alikuwa anazungumza nao habari za Yohana ye yeyote atakayeyapoteza maisha yake kwa ajili Mbatizaji. **14** Walipofika penye umati wa watu, yangu atayapata. **26** Kwa maana, je, itamfaidi mtu mmoja akamjia Yesu na kupiga magoti nini mtu kuupata ulimwengu wote, lakini mbele yake, akasema, **15** "Bwana, mhurumie akayapoteza maisha yake? Au mtu atatoa nini mwanangu. Yeye ana kifafa na anateseka sana. badala ya nafsi yake? **27** Kwa maana Mwana Mara kwa mara huanguka kwenye moto au wa Adamu atakuja katika utukufu wa Baba kwenye maji. **16** Nilimleta kwa wanafunzi wako, yake pamoja na malaika zake, naye ndipo lakini hawakuweza kumponya." **17** Yesu akajibu, atakapomlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo "Enyi kizazi kisichoamini na kilichopotoka! yake. **28** Nawaambia kweli, baadhi yenu hapa hawataonja mauti kabla ya kumwona Mwana wa Adamu akija katika Ufalme wake."

17 Siku sita baada ya jambo hili, Yesu akawachukua Petro, Yakobo na Yohana ndugu yake Yakobo, akawapeleka juu ya mlima mrefu peke yao. **2** Wakiwa huko, Yesu alibadilika

Nitakaa nanyi mpaka lini? Nitawavumilia mpaka lini? Mleteni mvulana hapa kwangu." **18** Yesu akamkemea yule pepo mchafu, akamtoka yule kijana, naye akapona saa ile ile. **19** Kisha wanafunzi wakamwendea Yesu wakiwa peke yao, wakamuuliza, "Kwa nini sisi hatukuweza kumtoa?" **20** Akawajibu, "Kwa sababu ya imani yenu ndogo. Ninawaambia kweli, mkiwa na

imani ndogo kama punje ya haradali, mtauambia mlima huu, ‘Ondoka hapa uende pale,’ nao utaondoka. Wala hakutakuwa na jambo lisilowezekana kwenu. [21 Lakin hali kama hii haitoki ila kwa kuomba na kufunga.]” 22 Siku moja walipokuwa pamoja huko Galilaya, Yesu akawaambia, “Mwana wa Adamu atasalitiwa na kutiwa mikononi mwa watu. 23 Nao watamuua, lakini siku ya tatu atafufuliwa.” Wanafunzi wakahuzuni sana. 24 Baada ya Yesu na wanafunzi wake kufika Kapernaumu, wakusanya kodi ya Hekalu wakamjia Petro na kumuuliza, “Je, Mwalimu wenu halipi kodi ya wa hawa wadogo, kwa maana nawaambia, Hekalu?” 25 Petro akajibu, “Ndiyo, yeye hulipa.” malaika wao mbinguni daima wanauona uso Petro aliporudi nyumbani, Yesu akawa wa Baba yangu aliye mbinguni. [11 Kwa kwanza kulizungumzia, akamuuliza, “Unaonaje maana Mwana wa Adamu alikuja kuokoa kile Simoni? Wafalme wa dunia hupokea ushuru kilichopotea.] 12 “Mwaonaje? Ikiwa mtu ana na kodi kutoka kwa nani? Je, ni kutoka kwa kondoo mia moja, na mmoja wao akapotea, watoto wao au kutoka kwa watu wengine?” 26 je, hatawaacha wale tisini na tisa vilimani na Petro akamjibu, “Kutoka kwa watu wengine.” kwenda kumtafuta huyo mmoja aliyepotea? 13 Yesu akamwambia, “Kwa hiyo watoto wao Naye akishampata, amin, nawaambia, hufurahi wamesamehewa. 27 Lakini ili tusije tukawaudhi, zaidi kwa ajili ya huyo kondoo mmoja kuliko nenda baharini ukatupe ndoana. Mchukue wale tisini na tisa ambaa hawakupotea. 14 samaki wa kwanza utakayemvua. Fungua kinywa Vivyo hivyo, Baba yenu wa mbinguni hapendi chake nawe utakuta humo fedha, ichukue hata mmojawapo wa hawa wadogo apotee. ukalipe kodi yako na yangu.”

18 Wakati huo, wanafunzi wakamjia Yesu na kumuuliza, “Je, nani aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni?” 2 Yesu akamwita mtoto mdogo na kumsimamisha katikati yao. 3 Naye akasema: “Amin, nawaambia, msipookoka na kuwa kama watoto wadogo, kamwe hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni. 4 Kwa hiyo mtu ye yeyote anyenyewe kama huyu mtoto, ndiye aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni. 5 “Yeyote amkaribishaye mtoto mdogo kama huyu kwa Jina langu, anikaribisha mimi. 6 Lakini kama mtu ye yeyote akimsababisha mmojawapo wa hawa wadogo wanaoniamini kutenda dhambi, ingekuwa bora kwake afungiwe jiwe kubwa la kusagia shingoni mwake, na kutoswa katika kilindi cha bahari. 7 “Ole kwa ulimwengu kwa sababu ya yale mambo yanayosababisha watu kutenda dhambi! Mambo hayo lazima yawepo, lakini ole wake mtu yule ambaye

huyasababisha. 8 Ikiwa mkono wako au mguu wako unakusababisha utende dhambi, ukate na uutupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa huna mkono mmoja au mguu mmoja, kuliko kuwa na mikono miwili au mguu miwili, na kutupwa katika moto wa milele. (aiōnios g166) 9 Nalo jicho lako likikusababisha kutenda dhambi, ling’oe, ulitupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili lakini ukatupwa katika moto wa jehanamu. (Geenna g1067) 10 “Angalia ili usimdhara mmojawapo kwa kwanza kulizungumzia, akamuuliza, “Unaonaje maana Mwana wa Adamu alikuja kuokoa kile Simoni? Wafalme wa dunia hupokea ushuru kilichopotea.] 11 Kama ndugu yako akikukosea, nenda ukamwonyeshe kosa lake, kati yenu ninyi wawili peke yenu. Kama akikusikiliza, utakuwa umempata tena ndugu yako. 12 Lakini kama hatakusikiliza, nenda na mtu mwingine mmoja au wawili ili kila neno lithibitishwe kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu. 13 Kama akikataa kuwasikiliza hao, liambie kanisa. Naye kama akikataa hata kulisikiliza kanisa, basi awe kwenu kama mtu asiyeamini au mtoza ushuru. 14 “Amin, nawaambia, lolote mtakalolifunga duniani litakuwa limefungwa mbinguni, na lolote mtakalolifunga duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni. 15 “Tena nawaambia, ikiwa wawili wenu watakuliana duniani kuhusu jambo lolote watakaloomba, watafanyiwa na Baba yangu aliye mbinguni. 16 Kwa kuwa wanapokusanya pamoja watu wawili au watatu kwa Jina langu, mimi niko papo hapo pamoja nao.” 17 Ndipo Petro akamjia Yesu na kumuuliza, “Bwana, ndugu yangu anikosee mara ngapi nami nimsamehe? Je,

hata mara saba?" 22 Yesu akamjibu, "Sikuambii kumwacha mke wake kwa sababu yoyote?" hata mara saba, bali hata saba mara sabini. 4 Akawajibu, "Je, hamkusoma kwamba hapo 23 "Kwa hiyo Ufalme wa Mbinguni unaweza mwanzo Muumba aliwaumba mwanaume na kufananishwa na mfalme aliyetaka kufanya mwanamke, 5 naye akasema, 'Kwa sababu hesabu zake za fedha na watumishi wake. 24 hii mwanaume atamwacha baba yake na Alipoanza kufanya hesabu zake, mtu mmoja mama yake, naye ataambatana na mkewe, aliyekuwa anadaiwa talanta 10,000, aliletwa na hao wawili watakuwa mwili mmoja?" 6 kwake. 25 Kwa kuwa alikuwa hawezi kulipa deni Hivyo si wawili tena, bali mwili mmoja. Kwa hilo, bwana wake akaamuru kwamba auzwe, hiyo alichokiunganisha Mungu, mwanadamu yeye, mkewe, watoto wake na vyote alivyokuwa asikitenganishe." 7 Wakamuuliza, "Kwa nini navyo, ili lile deni lipate kulipwa. 26 "Yule basi Mose aliagiza mtu kumpa mkewe hati mtumishi akampigia magoti, akamsihii yule ya talaka na kumwacha?" 8 Yesu akawajibu, bwana akisema, 'Naomba univumilie, nami "Mose aliwaruhusu kuwaacha wake zenu nitakulipa deni lako lote.' 27 Yule bwana wa huyo kwa sababu ya ugumu wa miyo yenu. mtumishi akamwonea huruma, akafuta deni Lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo. 9 lake lote, akamwacha aende zake. 28 "Lakini yule Mimi nawaambia, yejote amwachaye mkewe mtumishi alipokuwa anatoka nje, akakutana na isipokuwa kwa sababu ya usherati naye mtumishi mwenzake aliyekuwa amemkopesha akaoa mke mwagine, anazini. Naye amwoye dinarimia moja. Akamkamata, akamkaba koo yule mwanaamke aliyeachwa pia anazini." 10 akimwambia, 'Nilipe kile ninachokudai!' 29 Wanafunzi wake wakamwambia, "Kama hali "Yule mtumishi mwenzake akapiga magoti ndiyo hii kati ya mume na mke, ni afadhali akamsihii akisema, 'Naomba univumilie, nami mtu asioe!" 11 Yesu akawaambia, "Si watu nitakulipa deni lako lote." 30 "Lakini akakataa. wote wanaoweza kupokea neno hili, isipokuwa Badala yake, alienda akamtupa gerezani hata wale tu waliojaliwa na Mungu. 12 Kwa maana atakapolipa hilo deni. 31 Watumishi wenzake wengine ni matowashi kwa sababu wamezaliwa walipoona haya yaliyotukia wakaudhika sana, hivyo; wengine wamefanywa matowashi na nao wakaenda na kumwambia bwana wao wanadamu; na wengine wamejifanya matowashi kila kitu kilichokuwa kimetuia. 32 "Yule kwa ajili ya Ufalme wa Mbinguni. Yeye aewezaye bwana akamwita yule mtumishi akamwambia, kulipokea neno hili na alipokee." 13 Kisha watoto 'Wewe mtumishi mwovu! Mimi nilikusamehe wadogo wakaletwa kwa Yesu ili aweke mikono deni lako lote uliponisihi. 33 Je, haikukupasa yake juu yao na awaombee. Lakini wanafunzi kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi wake wakawakemea wale waliowaleta. 14 nilivyokuhurumia wewe?" 34 Kwa hasira, Yesu akasema, "Waachenii watoto wadogo waje yule bwana wake akamtia yule mtumishi kwangu, wala msiwazuie, kwa maana Ufalme mikononi mwa askari wa gereza ili ateswe wa Mbinguni ni wa wale walio kama hawa." mpaka atakapolipa yote aliyokuwa anadaiwa. 15 Naye akaweka mikono yake juu yao, na 35 "Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni akaondoka huko. 16 Mtu mmoja akamjia Yesu na atakavyomfanyia kila mmoja wenu ikiwa hatamsamehe ndugu yake kutoka moyoni gani jema ili nipate uzima wa milele?" (aiōnios mwake.)

19 Yesu alipomaliza kusema maneno haya, aliondoka Galilaya, akaenda sehemu za Uyahudi, ng'ambo ya Mto Yordani. 2 Umati mkubwa wa watu ukamfuata, naye akawaponya huko. 3 Baadhi ya Mafarisayo wakamjia ili kumjaribu, wakamuuliza, "Ni halali mtu

habari ya mema? Aliye mwema ni Mmoja tu. Lakini ukitaka kuingia uzimani, zitii amri." 18 Yule mtu akamuuliza, "Amri zipi?" Yesu akamjibu, "Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo, 19 waheshimu baba yako na mama yako, na umeende jirani yako kama nafsi yako." 20 Yule kijana akasema, "Hizi zote nimezishika.

Je, bado nimepungukiwa na nini?” 21 Yesu kumi na moja akatoka tena akawakuta wengine akamwambia, “Kama ukitaka kuwa mkamilifu, bado wamesimama bila kazi. Akawauliza, ‘Kwa nenda, ukauze vitu vyote ulivyo navyo, na nini mmesimama hapa kutwa nzima pasipo hizo fedha uwape maskini, nawe utakuwa na kufanya kazi?’ 7 “Wakamjibu, ‘Ni kwa sababu hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate.’” 22 hakuna ye yote aliyetuajiri.’ Akawaambia, ‘Ninyi Yule kijana aliposikia hayo, akaenda zake kwa nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nydingi. langu la mizabibu.’ 8 “Ilipofika jioni, yule 23 Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, mwenye shamba la mizabibu akamwambia “Amin, nawaambia, itakuwa vigumu kwa mtu msimamizi, ‘Waite hao vibarua na uwalipe ujira tajiri kuingia katika Ufalme wa Mbinguni. 24 wao, ukianzia na wale walioajiriwa mwisho Tena nawaambia, ni rahisi zaidi kwa ngamia na kuishia na wale walioajiriwa kwanza.’ 9 kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri “Wale vibarua walioajiriwa mnamo saa kumi kuingia katika Ufalme wa Mungu.” 25 Wanafunzi na moja, wakaja na kila mmoja wao akapokea wake waliposikia haya, walishangaa sana na dinari moja. 10 Hivyo wale walioajiriwa kwanza kuuliza, “Ni nani basi awezaye kuokoka?” 26 walipofika, walidhani watalipwa zaidi. Lakini Lakini Yesu akawatazama, akawaambia, “Kwa kila mmoja wao pia alipokea dinari moja. 11 mwanadamu jambo hili haliwezekani, lakini Walipoipokea, wakaanza kulalamika dhidi ya mambo yote yanawezekana kwa Mungu.” 27 yule mwenye shamba, 12 wakisema, ‘Hawa watu Ndipo Petro akamjibu, “Tazama, sisi tumeacha walioajiriwa mwisho wamefanya kazi kwa muda kila kitu na kukufuata! Tutapata nini basi?” 28 wa saa moja tu, nawe umewafanya sawa na Yesu akawaambia, “Amin, nawaambia, wakati sisi ambao tumestahimili taabu na joto lote wa kufanya upya vitu vyote, Mwana wa Adamu la mchana kutwa?” 13 “Yule mwenye shamba atakapoketi kwenye kiti chake kitukufu cha akamjibu mmoja wao, ‘Rafiki, sijakudhulumu. enzi, ninyi mlionifuata pia mtaketi katika viti Je, hukukubaliana nami kwa ujira wa kawaida veya enzi kumi na viwili, mkiyahukumu makabila wa dinari moja? 14 Chukua ujira wako na kumi na mawili ya Israeli. 29 Kila mtu aliyeacha uende. Mimi nimeamua kumlipa huyu mtu nyumba, au ndugu zake wa kiume au wa kike, aliyeajiriwa mwisho kama nilivyokupa wewe. baba au mama, watoto au mashamba kwa ajili 15 Je, sina haki yangu kufanya kile nitakacho yangu, atapokea mara mia zaidi ya hayo, na na mali yangu mwenywewe? Au unaona vivu ataurithi uzima wa milele. (aiōnios g166) 30 Lakini kwa kuwa nimekuwa mkarimu?” 16 “Vivyo wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho, hivyo, wa mwisho watakuwa wa kwanza, na na walio wa mwisho watakuwa wa kwanza.

20 “Kwa maana Ufalme wa Mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba aliyetoka alfajiri ili kwenda kuajiri vibarua kufanya kazi katika shamba lake la mizabibu. 2 Baada ya kukubaliana na hao vibarua kuwalipa ujira wa dinarimoja kwa siku, akawapeleka kwenye shamba lake la mizabibu. 3 “Mnamo saa tatu akatoka tena, akawakuta wengine wamesimama sokoni bila kazi. 4 Akawaambia, ‘Ninyi nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa chochote kilicho haki yenu.’ 5 Kwa hiyo wakaenda. “Akatoka tena mnamo saa sita na pia saa tisa akafanya vivyo hivyo. 6 Mnamo saa

aliwachukua kando wale wanafunzi wake kumi na wawili na kuwaambia, 18 “Tunapanda kwenda Yerusalem, na Mwana wa Adamu atatiwa mikononi mwa viongozi wa makuhani na walimu wa sheria. Nao watamhukumu kifo 19 na kumtia mikononi mwa watu wa Mataifa ili wamdhihaki na kumpiga mijeledi na kumsulubisha msalabani. Naye atafufuliwa siku ya tatu!” 20 Kisha mama yao wana wa Zebedayo akamjia Yesu pamoja na wanawe, naye akapiga magoti mbele yake, akamwomba Yesu amfanyie jambo fulani. 21 Yesu akamuuliza, “Unataka nini?” Akajibu, “Tafadhalii, wajalie wanangu hawa ili mmoja aketi upande wako wa kuume,

na mwininge upande wako wa kushoto katika lililonenwa na nabii, akisema: 5 “Mwambieni Ufalme wako.” 22 Yesu akawaambia, “Ninyi Binti Sayuni, ‘Tazama, mfalme wako anakuja hamjui mnaloliomba. Je, mnaweza kukinywea kwako, ni mnyenyeketu, naye amepanda punda, kikombe nitakachonywea mimi?’ Wakajibu, juu ya mwana-punda, mtoto wa punda.”⁶ 6 “Tunaweza.” 23 Yesu akawaambia, “Kwa kweli Wale wanafunzi wakaenda, wakafanya kama kikombe changu mtakinywea, lakini kuketi Yesu alivyokuwa amewaaagiza. 7 Wakamleta upande wangu wa kuume au wa kushoto si yule punda na mwana-punda, nao wakatandika langu mimi kuwapa. Nafasi hizo ni za wale mavazi yao juu ya hao punda, naye Yesu akaketi ambaa wameandaliba na Baba yangu.” 24 Wale juu yake. 8 Umati mkubwa wa watu ukatandaza wanafunzi wengine kumi waliposikia haya, mavazi yao barabarani, na wengine wakakata waliwakasirikia hao ndugu wawili. 25 Lakini matawi kutoka kwenye miti, wakayatandaza Yesu akawaita wote pamoja na kuwaambia, barabarani. 9 Ule umati wa watu uliomtangulia “Mnafahamu kuwa watawala wa watu wa na ule uliomfuata ukapiga kelele ukisema, Mataifa huwatawala kwa nguvu, nao wenye vyeo “Hosana, Mwana wa Daudi!” “Amebarikiwa huonyesha mamlaka yao. 26 Isiwe hivyo kwenu. yeye ajaye kwa Jina la Bwana!” “Hosana juu Badala yake, yejote anayetaka kuwa mkuu mbinguni!” 10 Yesu alipoingia Yerusalem, mji miiongoni mwenu hana budi kuwa mtumishi wote ukataharuki, watu wakauliza, “Huyu ni wenu, 27 naye anayetaka kuwa wa kwanza nani?” 11 Ule umati wa watu ukajibu, “Huyu miiongoni mwenu hana budi kuwa mtumwa ni Yesu, yule nabii kutoka Nazareti katika wenu: 28 kama vile ambavyo Mwana wa Adamu Galilaya.” 12 Yesu akaingia katika eneo la Hekalu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa na kuwafukuza wote waliokuwa wakinunua na uhai wake uwe fidia kwa ajili ya wengi.” 29 Yesu kuuza vitu Hekaluni. Akazipindua meza za wale na wanafunzi wake walipokuwa wakiondoka waliokuwa wakibadilisha fedha, na pia viti vya Yeriko, umati mkubwa wa watu ulimfuata. 30 wale waliokuwa wakiiza njija. 13 Akawaambia, Vipofu wawili walikuwa wameketi kando ya “Imeandikwa, ‘Nyumba yangu itaitwa nyumba barabara. Waliposikia kwamba Yesu alikuwa ya sala,’ lakini ninyi mmeifanya kuwa pango anapita, wakapiga kelele wakisema, “Bwana, la wanyang’anyi.” 14 Vipofu na vilema Mwana wa Daudi, tuhurumie!” 31 Ule umati wa wakamwenda kule Hekaluni, naye akawaponya. watu ukawakemea na kuwaambia wanyamaze, 15 Lakini viongozi wa makuhani na walimu wa lakini wao wakazidi kupaza sauti, wakisema, sheria walipoona mambo ya ajabu aliyofanya “Bwana, Mwana wa Daudi, tuhurumie.” 32 Yesu na kuwasikia watoto wakishangilia katika akasimama na kuwaita, akaualiza, “Mnataka eneo la Hekalu wakisema, “Hosana Mwana wa niwafanyie nini?” 33 Wakajibu, “Bwana, Daudi,” walikasirika. 16 Wakamuuliza Yesu, “Je, tunataka kuona.” 34 Yesu akawahurumia na unasikia hayo hawa wanayosema?” Akawajibu, kuwagusa macho yao. Mara macho yao yakapata “Naam; kwani hamkusoma, “Midomoni mwa kuona, nao wakamfuata.

21 Walipokaribia Yerusalem, wakafika Bethfage katika Mlima wa Mizeituni. Ndipo Yesu akawatumwa wanafunzi wake wawili, 2 akawaambia, “Nendeni katika kijiji kilichoko mbele yenu, nanyi mtamkuta punda amefungwa hapo, na mwana-punda pamoja naye. Wafungueni na mmitelitee. 3 Kama mtu yeyote akiwasemesha lolote, mwambieni kwamba Bwana ana haja nao, naye atawaruhusu mwalete mara.” 4 Haya yalitukia ili litimie lile

watoto wachanga na wanyonyao umeamuru sifa?”⁷ 17 Akawaacha, akatoka nje ya mji, akaenda hadi Bethania, akalala huko. 18 Asubuhi na mapema, Yesu alipokuwa akirudi mjini, alikuwa na njaa. 19 Akuona mtini kando ya barabara, naye akskaribia, lakini hakupata tunda lolote ila majani. Ndipo akauambia, “Wewe usizae matunda tena kamwel!” Papo hapo ule mtini ukanyauka. (aiōn g165) 20 Wanafunzi wake walipoona jambo hili, wakashangaa, wakamuuliza, “Imekuwaje mtini huu kunyauka ghafula?” 21 Yesu akawajibu, “Amin, nawaambia,

kama mkiwa na imani wala msiwe na shaka, si akalikodisha hilo shamba la mizabibu kwa kwamba mtawenza kufanya tu yale yaliyofanyika wakulima fulani, naye akaondoka, akasafiri kwa huu mtini, bali hata mkiuambia huu mlima, kwenda nchi nyingine. **34** Wakati wa mavuno ‘Ng’oka, ukatupwe baharini,’ litafanyika. **22** ulipokaribia, akawatuma watumishi wake Yoyote mtakayoyaomba mjisali na mkiamini, kwa hao wapangaji ili kukusanya matunda mtayapokea.” **23** Yesu alipoingia Hekaluni, yake. **35** “Wale wapangaji wakawakamata wale viongozi wa makuhani na wazee wa watu watumishi, wakampiga mmoja, wakamuua wakamjia alipokuwa anafundisha na kusema, mwininge, na yule wa tatu wakampiga “Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? mawe. **36** Kisha akawatuma kwao watumishi Na ni nani aliyekupa mamlaka hayo?” **24** wengine, wengi kuliko wale wa kwanza, nao Yesu akawajibu, “Nami nitawauliza swalii wale wapangaji wakawatendea vilevile. **37** moja. Kama mkinijibu, nami nitawaambia Mwisho wa yote, akamtuma mwanawewe kwao, ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo akisema, ‘Watamheshimu mwanangu.’ **38** “Lakini haya. **25** Ubatizo wa Yohana, ultoka wapi? wale wapangaji walipomwona mwanawewe, Je, ultoka mbinguni au kwa wanadamu?” wakasemezana wao kwa wao, ‘Huyu ndiye Wakahojiana wao kwa wao na kusema, mrithi. Njooni tumuu, ili tuchukue urithi “Tukisema ultoka mbinguni atatuuliza, ‘Mbona wake.’ **39** Hivyo wakamchukua, wakamtupa basi hamkumwamini?’ **26** Lakini tukisema, nje ya shamba la mizabibu, wakamuua. **40** ‘Ulitoka kwa wanadamu,’ tunawaogopa hawa “Kwa hiyo, huyo mwenye shamba la mizabibu watu, maana wote wanamtambua Yohana atakapokuja, atawafanya nini hao wakulima?” kuwa ni nabii.” **27** Kwa hiyo wakamjibu Yesu, **41** Wakamjibu, “Kwa huzuni kuu atawaangamiza “Sisi hatujui.” Naye akawaambia, “Wala mimi kabisa hao wadhalimu na kulipangisha shamba sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninatenda lake la mizabibu kwa wakulima wengine mambo haya.” **28** “Lakini mwaonaje? Mtu mmoja ambao watampatia fungu lake la matunda alikuwa na wana wawili. Akamwendea yule wakati wa mavuno.” **42** Yesu akawaambia, “Je, wa kwanza akamwambia, ‘Mwanangu, nenda hamjasoma katika Maandiko kwamba: ‘Jiwe ukafanye kazi kwenye shamba la mizabibu leo.’ walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la **29** “Yule mwanawewe akamjibu ‘Mimi sitakwenda.’ pembedi. Bwana ndiye alitenda jambo hili, Baadaye akabadii mawazo yake akaenda. **30** nalo ni la ajabu machoni petu?” **43** “Kwa hiyo “Kisha yule baba akamwendea yule mwanawewe ninawaambia, Ufalme wa Mungu utaondolewa mwininge akamwambia vilevile. Yeye akajibu, kwenu na kupewa watu wengine wawezao ‘Nitakwenda, bwana,’ lakini hakwenda. **31** kuzaa matunda yake. **44** Yeye aangukaye juu “Ni yupi kati yao hao wawili aliyetimiza ya jiwe hili atavunjika vipande vipande, lakini kile alichotaka baba yake?” Wakamjibu, yule litakayemwangukia atasagwa kabisa.” “Ni yule wa kwanza.” Yesu akawaambia, **45** Viongozi wa Makuhani na Mafarisayo “Amin, amin nawaambia, watoza ushuru na waliposikia mifano ya Yesu, walitambua kuwa makahaba wanawatangulia kuingia katika alikuwa akiwasema wao. **46** Wakatafuta njia ya Ufalme wa Mungu. **32** Kwa maana Yohana kumkamata, lakini wakaogopa umati wa watu, alikuja kwenu kuwaonyesha njia ya haki, kwa kuwa watu walimwona Yesu kuwa ni nabii. lakini hamkumsadiki, lakini watoza ushuru na makahaba wakamsadiki. Nanyi hata mlipoona hayo, baadaye hamkutubu na kumsadiki. **33** “Sikilizeni mfano mwininge: Kulikuwa na mtu mmoja mwenye shamba ambaye alipanda shamba la mizabibu. Akajenga ukuta kulizunguka, akatengeneza shirikizo ndani yake na akajenga mnara wa ulinzi. Kisha

22 Yesu akasema nao tena kwa mifano, akawaambia, **2** “Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mfalme mmoja aliyemwandalia mwanawewe karamu ya arusi. **3** Akawatuma watumishi wake kuwaita wale waliokuwa wamealikwa karamuni, lakini wakakataa kuja. **4** “Kisha akawatuma watumishi

wengine akisema, ‘Waambieni wale walioalikwa hiyo hiyo Masadukayo, wale wasemao kwamba kwamba nimeandaa chakula. Nimekwisha hakuna ufuluo wa wafu, wakamjia Yesu na kuchinja mafahali wangu na vinono, karamu kumuuliza swali, wakisema, **24** “Mwalimu, Mose iko tayari. Karibuni kwa karamu ya arusi.” **5** alisema, ‘Kama mtu akifa bila kuwa na watoto, “Lakini hawakuzingatia, wakaenda zao: huyu ndugu yake inampasa amwoe huyo mjane ili shambani mwake na mwingine kwenye biashara ampatie watoto huyo nduguye aliyekufa.” **25** zake. **6** Wengine wao wakawakamata wale Basi palikuwa na ndugu saba mionganoni mwetu. watumishi wake, wakawatesa na kuwaua. **7** Yule Yule wa kwanza akaoa mke, naye akafa, na mfalme akakasirika sana, akapeleka jeshi lake kwa kuwa hakuwa na watoto, akamwachia likawaangamiza wale wauaji na kuuteketeza nduguye yule mjane. **26** Ikatokea vivyo hivyo mji wao kwa moto. **8** “Kisha akawaambia kwa yule ndugu wa pili, na wa tatu, hadi wote watumishi wake, ‘Karamu ya arusi imeshakuwa saba. **27** Hatimaye, yule mwanamke naye akafa. tayari, lakini wale niliowaalika hawakustahili **28** Sasa basi, siku ya ufuluo, ye ye atakuwa kuja. **9** Kwa hiyo nendeni katika njia panda mke wa nani mionganoni mwa wale ndugu saba, mkamwalike karamuni ye yote mtakayemwona.’ kwa kuwa wote walikuwa wamemwoa huyo **10** Wale watumishi wakaenda barabarani, mwanamke?” **29** Yesu akawajibu, “Mwapotoka wakawakusanya watu wote waliowaona, wema kwa sababu hamjui Maandiko wala uweza wa na wabaya. Ukumbi wa arusi ukajaa wageni. **11** Mungu. **30** Wakati wa ufuluo, watu hawataoa “Lakini mfalme alipoingia ndani ili kuwaona wala kuolewa, bali watakuwa kama malaika wageni, akamwona mle mtu mmoja ambaye wa mbinguni. **31** Lakini kuhusu ufuluo wa hakuwa amevaa vazi la arusi. **12** Mfalme wafu, hamjasoma kile Mungu alichowaambia, akamuuliza, ‘Rafiki, uliingiaje humu bila vazi kwamba, **32** ‘Mimi ni Mungu wa Abrahamu, la arusi?’ Yule mtu hakuwa na la kusema. **13** Mungu wa Isaki, na Mungu wa Yakobo?’ Yeye “Ndipo mfalme akawaambia watumishi wake, si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa walio ‘Mfungeni mikono na miguu m kamtupe nje, hai.” **33** Ule umati wa watu uliposikia hayo, kwenye giza. Huko kutakuwa na kilio na kusaga ulishangaa sana kwa mafundisho yake. **34** meno.’ **14** “Kwa maana walioitwa ni wengi, Mafarisayo waliposikia kwamba Yesu alikuwa lakini walioteuliwa ni wachache.” **15** Ndipo amewanyamazisha Masadukayo, Mafarisayo Mafarisayo wakatoka nje wakaandaa mpango wakakusanya pamoja. **35** Mmoja wao, wa kumtega Yesu katika maneno yake. **16** mtaalamu wa sheria, akamuuliza swali ili Wakatuma wanafunzi wao kwake pamoja na kumjaribu, akisema, **36** “Mwalimu, ni amri ipi Maherode. Nao wakasema, “Mwalimu, tunajua katika Sheria iliyo kuu kuliko zote?” **37** Yesu kwamba wewe ni mtu mwadilifu na unafundisha akamjibu, “Mpende Bwana Mungu wako kwa njia ya Mungu katika kweli bila kuyumbishwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa na mtu wala kuonyesha upendeleo. **17** Tuambie akili zako zote.’ **38** Hii ndiyo amri iliyo kuu, basi, wewe unaonaje? Je, ni halali kulipa kodi tena ni ya kwanza. **39** Nayyo ya pili ni kama hiyo, kwa Kaisari, au la?” **18** Lakini Yesu, akijua nayo ni hii: ‘Mpende jirani yako kama nafsi makusudi yao mabaya, akawaambia, “Enyi yako.’ **40** Amri hizi mbili ndizo msingi wa Sheria wanafiki, kwa nini mnajaribu kunitega? **19** na Manabii.” **41** Wakati Mafarisayo walikuwa Nionyesheni hiyo sarafu inayotumika kwa wamekusanya pamoja, Yesu akawauliza, **42** kulipa kodi.” Wakamletea dinari. **20** Naye “Mnaonaje kuhusu Kristo? Yeye ni mwana wa akawauliza, “Sura hii ni ya nani? Na maandishi nani?” Wakamjibu, “Yeye ni mwana wa Daudi.” haya ni ya nani?” **21** Wakamjibu, “Ni vy a **43** Akawaambia, “Inakuwaje basi kwamba Daudi, Kaisari.” Basi Yesu akawaambia, “Mpeni Kaisari akinena kwa kuongozwa na Roho, anamwita kilicho cha Kaisari, naye Mungu mpeni kilicho Kristo ‘Bwana?’ Kwa maana asema, **44** “Bwana cha Mungu.” **22** Waliposikia hili, wakashangaa. alimwambia Bwana wangu: “Keti mkonon wangu Hivyo wakamwacha, wakaenda zao. **23** Siku wa kuume, hadi nitakapowaweka adui zako chini

ya miguu yako.” 45 Kama basi Daudi anamwita Hekalu, kiapo hicho si kitu; lakini mtu akiapa yeye ‘Bwana,’ awezaje kuwa mwanawee?” 46 kwa dhahabu ya Hekalu, amefungwa kwa kiapo Hakuna mtu aliyeeweza kumjibu Yesu neno. Tena chake.’ 17 Ninyi vipofu wapumbavu! Ni kipi tangu siku hiyo hakuna aliyethubutu kumuuliza kilicho kikuu zaidi: ni ile dhahabu, au ni lile Hekalu linaloifanya hiyo dhahabu kuwa takatifu? 18 Pia mnasema, ‘Mtu akiapa kwa madhabahu, si kitu; lakini mtu akiapa kwa sadaka iliyo juu ya madhabahu, amefungwa kwa kiapo chake’ 19 Ninyi vipofu! Ni kipi kikuu zaidi: ni sadaka, au ni madhabahu yanayoifanya hiyo sadaka kuwa takatifu? 20 Kwa hiyo, mtu aapaye kwa madhabahu, huapa kwa hayo madhabahu na vitu vyote vilivyo juu yake. 21 Naye mtu aapaye kwa Hekalu, huapa kwa hilo Hekalu na kwa huyo akaaye ndani yake. 22 Naye aapaye kwa mbingu, huapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa yeye aketiye juu ya kiti hicho. 23 “Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnatoa zaka ya mnanaa, bizari na jira, lakini mmeacha mambo makuu zaidi ya sheria, yaani haki, huruma na uaminifu. Iliwapasa kufanya haya makuu ya sheria bila kupuuza hayo matoleo.

24 Ninyi viongozi vipofu, mnachuja kiroboto lakini mnameza ngamia! 25 “Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnasafisha kikombe na sahani kwa nje, lakini ndani mmeaja unyang’anyi na kutokuwa na kiasi. 26 Ewe Farisayo kipofu! Safisha ndani ya kikombe na sahani kwanza, ndipo nje itakuwa safi pia. 27 “Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnafanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo yanapendeza kwa nje, lakini ndani yameaja mifupa ya wafu na kila aina ya uchafu. 28 Vivyo hivyo, kwa nje ninyi mnawakena kwa watu kuwa wenye haki, lakini kwa ndani mmeaja unafiki na uovu. 29 “Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya wenye haki. 30 Nanyi mwasema, ‘Kama tungaliishi wakati wa baba zetu, tusingalikuwa tumeshiriki katika kumwaga damu ya manabii!’ 31 Hivyo mnajishuhudia wenyeewe kwamba ninyi ni wana wa wale waliowaua manabii. 32 Haya basi, kijazeni kipimo cha dhambi ya baba zenu! 33 “Ninyi nyoka, ninyi uzao wa nyoka wenye

sumu! Mtaiepukaje hukumu ya jehanamu? wengi wataacha imani yao, nao watasalitiana (**Geema g1067**) 34 Kwa sababu hii, tazameni, kila mmoja na mwenzake na kuchukiana. natuma kwenu manabii na wenye hekima na 11 Watatokea manabii wengi wa uongo, nao walimu. Baadhi yao mtawaua na kuwasulubisha, watawadanganya watu wengi. 12 Kwa sababu na wengine wao mtawapiga mijeledi katika ya kuongezeka kwa uovu upendo wa watu masinagogi yenu na kuwafuatia kutoka mji wengi utapoa, 13 lakini yule atakayevumilia mmoja hadi mji mwagine. 35 Hivyo ile damu hadi mwisho ataokolewa. 14 Injili ya Ufalme ya wenye haki wote iliyomwagua hapa duniani, itahubiriwa ulimwenguni kote kuwa ushuhuda tangu damu ya Abeli, ambaye alikuwa hana kwa mataifa yote. Ndipo mwisho utakapokuja. hatia, hadi damu ya Zekaria mwana wa Barakia, 15 “Hivyo mtakapoona lile ‘chukizo la uharibifu’ mliyemuua kati ya patakatifu na madhabahu, lililonenwa na nabii Danieli limesimama mahali itawajia juu yenu. 36 Amin, nawaambia, haya patakatifu (asomaye na afahamu), 16 basi wale yote yatakuja juu ya kizazi hiki. 37 “Ee walioko Uyahudi wakimbilie millimani. 17 Yerusalem, Yerusalem, uwauaye manabii na Yeyote aliye juu ya dari ya nyumba asishuke ili kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako! Mara kuchukua chochote kutoka ndani ya nyumba. ngapi nimetamani kuwakusanya watoto wako 18 Aliye shambani asirudi nyumbani kuchukua pamoja, kama vile kuku akusanyavyo vifaranga vazi lake. 19 Ole wao wenye mimba na wale wake chini ya mabawa yake, lakini hukutaka! 38 wanaonyonyesha watoto siku hizo! 20 Ombeni Tazama nyumba yenu imeachwa tukiwa. 39 Kwa ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi maana nawaambia, hamtaniona tena tangu sasa mpaka mtakaposema, ‘Amebarikiwa ye ye ajaye kwa Jina la Bwana.’”

24 Yesu akatoka Hekaluni na alipokuwa akienda zake, wanafunzi wake wakamwendea ili kumwonyesha majengo ya Hekalu. 2 Ndipo Yesu akawauliza, “Je, mnayaona haya yote? Amin, nawaambia, hakuna hata jiwe moja hapa litakalobaki juu ya jingine, bali kila moja litabomolewa.” 3 Yesu alipokuwa ameketi kwenye Mlima wa Mizeituni, wanafunzi wake wakamjia faraghani, wakamuuliza, “Tuambie, mambo haya yatatakia lini, nayo dalili ya kuja kwako na ya mwisho wa dunia ni gani?” (**aiōn g165**) 4 Yesu akawajibu, “Jihadharini, mtu ye yote asiwadanganye. 5 Kwa maana wengi watakuja kwa Jina langu, wakidai, ‘Mimi ndiye Kristo,’ nao watawadanganya wengi. 6 Mtasikia habari za vita na matetesvi ya vita. Angalieni msitishike, kwa maana haya hayana budi kutukia. Lakini ule mwisho bado. 7 Taifa litainuka dhidi ya taifa, na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa na njaa na mitetemeko ya ardhi sehemu mbalimbali. 8 Haya yote yatakuwa ndio mwanzo wa utungu. 9 “Ndipo mtasalitiwa, ili mteswe na kuuawa, nanyi mtachukiwa na mataifa yote kwa ajili yangu. 10 Wakati huo,

18 Aliye shambani asirudi nyumbani kuchukua pamoja, kama vile kuku akusanyavyo vifaranga vazi lake. 19 Ole wao wenye mimba na wale wake chini ya mabawa yake, lakini hukutaka! 38 wanaonyonyesha watoto siku hizo! 20 Ombeni Tazama nyumba yenu imeachwa tukiwa. 21 Kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu ambayo haijapata kuwako tangu mwanzo wa dunia mpaka sasa: wala haitakuwako tena kamwe. 22 Kama siku hizo zisingefupishwa, hakuna hata mtu mmoja ambaye angeokoka. Lakini kwa ajili ya wateule, siku hizo zitafupizwa. 23 Wakati huo kama mtu ye yote akiwaambia, ‘Tazama, Kristo huyu hapa!’ Au, ‘Kristo yuko kule,’ msisadiki. 24 Kwa maana watatokea makristo wa uongo na manabii wa uongo, nao watafanya ishara kubwa na maajabu mengi ili kuwapotosha, ikiwezekana, hata wale wateule hasa. 25 Angalieni, nimekwisha kuwaambia mapema. 26 “Kwa hiyo mtu ye yote akiwaambia, ‘Yule kule nyikani,’ msiente huko. Au akisema, ‘Yuko kwenye chumba,’ msisadiki. 27 Kwa maana kama vile umeme utokeavyo mashariki na kuonekana hata magharibi, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. 28 Kwa maana popote ulipo mzoga, huko ndiko wakusanyikapo tai. 29 “Mara baada ya dhiki ya siku zile, “jua litatiwa giza, nao mwezi hautatoa nuru yake; nazo nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu za anga zitatikisisika.” 30 “Ndipo itakapotokea ishara ya Mwana wa Adamu angani, na makabila yote ya dunia yataomboleza. Nao watamwona Mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya

angani, katika uwezo na utukufu mkuu. **31** kuwapiga watumishi wenzake, na kula na Naye atawatumua malaika zake kwa sauti kuu kunywa pamoja na walevi. **50** Basi bwana wa ya tarumbeta, nao watawakusanya wateule mtumishi huyo atakuja siku asiyodhani na wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka saa asiyoijua. **51** Atamkata vipande vipande mwisho mmoja wa mbingu hadi mwisho na kumweka katika sehemu moja pamoja na mwingine. **32** “Basi jifunzeni somo hili kutokana wanafiki, mahali ambako kutakuwa ni kulia na na mtini: Matawi yake yanapoanza kuchipua na kusaga meno.

kutoa majani, mnatambua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. **33** Vivyo hivyo, myaonapo mambo haya yote, mnatambua kwamba wakati u karibu, hata malangoni. **34** Amin, nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yawe yametimia. **35** Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. **36** “Kwa habari ya siku ile na saa, hakuna ajuaye, hata malaika walio mbinguni wala Mwana, ila Baba peke yake. **37** Kama ilivyokuwa wakati wa Noa, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. **38** Kwa maana siku zile kabla ya gharika, watu walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, mpaka siku ile Noa alipoingia katika safina. **39** Nao hawakujua lolote mpaka gharika ilipokuja ikawakumba wote. Hivyo ndivyo itakavyokuwa atakapokuja Mwana wa Adamu. **40** Watu wawili watakuwa shambani, naye mmoja atatwaliwa na mwingine ataachwa. **41** Wanawake wawili watakuwa wanasaga pamoja, naye mmoja atatwaliwa na mwingine ataachwa. **42** “Basi kesheni, kwa sababu hamjui ni siku gani atakapokuja Bwana wenu. **43** Lakini fahamuni jambo hili: Kama mwenye nyumba angejua ni wakati gani wa usiku ambaa mwizi atakuja, angekesha na hangekubali nyumba yake kuvunjwa. **44** Kwa hiyo ninyi pia hamna budi kuwa tayari, kwa sababu Mwana wa Adamu atakuja saa msiyotazamia. **45** “Ni nani basi aliye mtumishi mwaminifu na mwenye busara, ambaye bwana wake amemweka kusimamia watumishi wengine katika nyumba yake, ili awape chakula chao kwa wakati unaofaa? **46** Heri mtumishi yule ambaye bwana wake atakaporudi atamkuta akifanya hivyo. **47** Amin, nawaambia, atamweka mtumishi huyo kuwa msimamizi wa mali yake yote. **48** Lakini kama huyo mtumishi ni mwovu, naye akasema moyoni mwake, ‘Bwana wangu atakawia muda mrefu,’ **49** kisha akaanza

25 “Wakati huo, Ufalme wa Mbinguni utakuwa kama wanawali kumi waliochukua taa zao na kwenda kumlaki bwana arusi. **2** Watano wao walikuwa wapumbavu na watano walikuwa wenye busara. **3** Wale wapumbavu walichukua taa zao lakini hawakuchukua mafuta ya akiba, **4** lakini wale wenye busara walichukua taa zao na mafuta ya akiba kwenye vyombo. **5** Bwana arusi alipokawia kuja wale wanawali wote wakasinzia na kulala. **6** “Usiku wa manane pakawa na kelele: ‘Tazameni, huyu hapa bwana arusi! Tokeni nje mkamlaki!’ **7** “Ndipo wale wanawali wote wakaamka na kuzitengeneza taa zao. **8** Wale wapumbavu wakawaambia wale wenye busara, ‘Tupatiensi mafuta yenu kidogo; taa zetu zinazimika.’ **9** “Lakini wale wenye busara wakawajibu, ‘Sivyo, hayatutoshi sisi na ninypia. Afadhalii mwende kwa wauzaa mkajinunulie mafuta yenu.’ **10** “Nao walipokuwa wakienda kununua mafuta, bwana arusi akafika. Wale wanawali waliokuwa tayari wakaingia ndani pamoja naye kwenye karamu ya arusi na mlango ukafungwa. **11** “Baadaye wale wanawali wengine nao wakaja, wakaita, ‘Bwana! Bwana! Tufungulie mlango!’ **12** “Lakini yeze bwana arusi akawajibu, ‘Amin, amin nawaambia, siwajui ninyi!’ **13** “Kwa hiyo kesheni, kwa sababu hamjui siku wala saa. **14** “Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama mtu aliyetaka kusafiri, naye akawaita watumishi wake na kuweka mali yake kwenye uangalizi wao. **15** Mmoja akampa talantatano, mwingine talanta mbili, na mwingine talanta moja. Kila mmoja alipewa kwa kadiri ya uwezo wake. Kisha yeze akasafiri. **16** Yule aliyepewa talanta tano akaenda mara moja akafanya nazo biashara akapata talanta mbili akafanya vivyo hivyo, akapata nyininge mbili zaidi. **17** Yule aliyepewa talanta mbili akafanya vivyo hivyo, akapata nyininge mbili zaidi. **18** Lakini yule mtumishi aliyekuwa amepokea talanta moja,

alikwenda akachimba shimo ardhini na kuificha kondoo upande wake wa kuume, na mbuzi ile fedha ya bwana wake. 19 “Baada ya muda upande wake wa kushoto. 34 “Ndipo Mfalme mrefu, yule bwana wa wale watumishi akarudi atawaambia wale walioko upande wake wa na kufanya hesabu nao. 20 Yule mtumishi kuume, ‘Njooni, ninyi mliobarikiwa na Baba aliyepokea talanta tano akaja, akaleta nyininge yangu; urithini Ufalme ulioandalialiwa kwa ajili tano zaidi. Akasema, ‘Bwana uliweka kwenye yenu tangu kuumbwa kwa ulimwengu. 35 Kwa uangalizi wangu talanta tano. Tazama, nimepata maana nilikuwa na njaa mkanipa chakula, faida ya talanta tano zaidi.’ 21 “Bwana wake nilikuwa na kiu mkaninywesha, nilikuwa mgeni akamwambia, ‘Umfanya vizuri sana, mtumishi mkanikaribisha, 36 nilikuwa uchi mkanivika, mwema na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu nilikuwa mgonjwa mkanitunza, nami nilikuwa kwa vitu vichache; nami nitakuweka kuwa kifungoni mkaja kunitembelea.’ 37 “Ndipo msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki katika wale wenye haki watakopomjibu, ‘Bwana, ni furaha ya bwana wako!’ 22 “Yule mwenye lini tulikuona ukiwa na njaa tukakulisha, talanta mbili naye akaja. Akasema, ‘Bwana, au ukiwa na kiu tukakunywesha? 38 Lini uliweka kwenye uangalizi wangu talanta mbili. tulikuona ukiwa mgeni tukakukaribisha, au Tazama nimepata hapa talanta mbili zaidi.’ 23 ukiwa uchi tukakuvika? 39 Tena ni lini “Bwana wake akajibu, ‘Umfanya vizuri sana, tulikuona ukiwa mgonjwa tukakutunza, au mtumishi mwema na mwaminifu. Umekuwa ukiwa kifungoni tukakutembelea?’ 40 “Naye mwaminifu kwa vitu vichache; nami nitakuweka Mfalme atawajibu, ‘Amin nawaambia, kwa jinsi kuwa msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki mlivyomtendea mmojawapo wa hawa ndugu katika furaha ya bwana wako!’ 24 “Kisha zangu walio wadogo, mlinitendea mimi.’ 41 yule mtumishi aliyepokea talanta moja akaja, “Kisha atawaambia wale walio upande wake wa akasema, ‘Bwana, nilijua kwamba wewe ni kushoto, ‘Ondokeni kwangu, ninyi mliolaaniwa, mtu mgumu, unayevuna mahali usipopanda nendeni kwenye moto wa milele ulioandalialiwa na kukusanya mahali usipotawanya mbegu. kwa ajili ya ibilisi na malaika zake. (aiōnios g166)

25 Kwa hiyo niliogopa, nikaenda, nikaificha 42 Kwa maana nilikuwa na njaa hamkunipa talanta yako ardhini. Tazama, hii hapa ile chakula, nilikuwa na kiu hamkuninywesha, iliyo mali yako.” 26 “Bwana wake akajibu, 43 nilikuwa mgeni nanyi hamkunikaribisha, ‘Wewe mtumishi mwovu na mvivu! Ulijua nilikuwa uchi hamkunivika, nilikuwa mgonjwa kwamba ninavuna mahali nisipopanda na hamkunitunza, na nilikuwa gerezani nanyi kukusanya mahali nisipotawanya mbegu. 27 hamkuja kunitembelea.’ 44 “Ndipo wao pia Vyema basi, ingekupasa kuweka fedha yangu watajibu, ‘Bwana ni lini tulikuona ukiwa na kwa watoa riba, ili nirudipo, nichukue ile iliyo njaa au kiu, au ukiwa mgeni au uchi, au ukiwa yangu na faida yake. 28 “Basi mnyang’anyeni mgonjwa na kifungoni na hatukukuhudumia?’ hiyo talanta, mkampe yule mwenye talanta 45 “Naye atawajibu, ‘Amin nawaambia, kwa jinsi kumi. 29 Kwa maana kila mtu aliye na kitu ambavyo hamkumtendea mmojawapo wa hawa atapewa zaidi, naye atakuwa navyo tele. Lakini ndugu zangu walio wadogo, hamkunitendea yule asiye na kitu, hata kile alicho nacho mimi.’ 46 “Ndipo hawa watakapoingia kwenye atanyang’anywa. 30 Nanyi mtupeni huyo adhabu ya milele, lakini wale wenye haki mtumishi asiyefaa nje, kwenye giza, mahali wataingia katika uzima wa milele.” (aiōnios g166)

ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.’ 31
“Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu
wake na malaika wote watakatifu pamoja naye,
ndipo atakapoketi juu ya kiti cha enzi cha
utukufu wake. 32 Mataifa yote watakusanyika
mbele zake, naye atawatenga kama mchungaji
anavyotenga kondoo na mbuzi. 33 Atawaweka

la utawala la kuhani mkuu, jina lake Kayafa. aliyechoya mkono wake katika bakuli pamoja **4** Wakafanya shauri ili kumkamata Yesu kwa nami ndiye atakayenisaliti. **24** Mwana wa siri na kumuua. **5** Lakini wakasema, “Isiwe Adamu anaenda zake kama vile alivyoandikiwa. wakati wa Sikuu, kusitokee ghasia mionganii Lakini ole wake mtu yule amsalitiye Mwana wa mwa watu.” **6** Yesu alikuwa Bethania nyumbani Adamu. Ingekuwa heri kwake mtu huyo kama mwa Simoni aliyekuwa na ukoma, **7** naye hangezaliwa!” **25** Kisha Yuda, yule mwenye mwanamke mmoja akamjia akiwa na chupa ya kumsaliti, akasema, “Je, ni mimi Rabi?” Yesu marhamu yenyenye manukato ya thamani kubwa; akajibu, “Naam, wewe mwenyewe umesema.” akayamimina kichwani mwa Yesu alipokuwa **26** Walipokuwa wanakula, Yesu akachukua ameketi mezani kula chakula. **8** Lakini wanafunzi mkate, akashukuru, akaumega, na kuwapa wake walipoona hayo wakasirika, wakasema, wanafunzi wake, akisema, “Twaeni, mle; huu “Upotevu huu wote ni wa nini? **9** Manukato ndio mwili wangu.” **27** Kisha akakitwaa kikombe, haya yangeuzwa kwa bei kubwa, na fedha hizo akashukuru, akawapa, akisema, “Nyweni nyote wakapewa maskini.” **10** Yesu, akijua jambo katika kikombe hiki. **28** Hii ndiyo damu hili, akawaambia, “Mbona mnamsumbua huyu yangu ya Agano, imwagikayo kwa ajili ya mwanamke? Yeye amenitendea jambo zuri wengi kwa ondoleo la dhambi. **29** Lakini sana. **11** Maskini mtakuwa nao siku zote, ninawaambia, tangu sasa sitakunywa tena lakini mimi hamtakuwa nami siku zote. **12** katika uzao huu wa mzabibu, hadi siku ile Alipomiminia haya manukato kwenye mwili nitakapounywa mpya pamoja nanyi katika wangu, amefanya hivyo ili kuniandaa kwa Ufalme wa Baba yangu.” **30** Walipokwisha ajili ya maziko yangu. **13** Amin, nawaambia, kuimba wimbo, wakatoka wakaenda Mlima mahali popote ulimwenguni ambapo hii Injili wa Mizeituni. **31** Kisha Yesu akawaambia, itahubiriwa, jambo hili alilolitenda huyu “Usiku huu, ninyi nyote mtaniacha, kwa mwanamke litatajwa pia kwa ukumbusho wake.” maana imeandikwa: “Nitampiga mchungaji, nao **14** Kisha mmojawapo wa wale kumi na wawili, kondoo wa hilo kundi watatawanyika.’ **32** Lakini aitwaye Yuda Iskariote, alikwenda kwa viongozi baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia wa makuhani **15** na kuuliza, “Mtanipa nini kwenda Galilaya.” **33** Petro akajibu, “Hata kama nikintia Yesu mikononi mwenu?” Wakamlipa wote watakuacha, kamwe mimi sitakuacha.” vipande thelathini nya fedha. **16** Tangu wakati **34** Yesu akamjibu, “Amin, nakuambia, usiku huo Yuda akawa anatafuta wakati uliofaa wa huu, kabla jogoo hajawika, utanikana mara kumsaliti Yesu. **17** Siku ya kwanza ya Sikuu ya tatu.” **35** Lakini Petro akasisitiza, “Hata Mikate Isiyotiwa Chachu, wanafunzi walimjia kama itabidi kufa pamoja nawe, sitakukana Yesu wakamuuliza, “Unataka twende wapi kamwe.” Nao wanafunzi wale wengine wote ili tukuandalie mahali pa kula Pasaka?” **18** wakasema vivyo hivyo. **36** Kisha Yesu akaenda Akajibu, “Nenderi kwa mtu fulani huko mjini, pamoja na wanafunzi wake mpaka kwenye mkamwambie, ‘Mwalimu asema hivi: Saa yangu bustani iitwayo Gethsemane, akawaambia, imekaribia. Nitaiadhimisha Pasaka pamoja na “Kaeni hapa, nami niende kule nikaombe.” wanafunzi wangu katika nyumba yako.”” **19** **37** Akamchukua Petro pamoja na wale wana Hivyo wanafunzi wakafanya kama vile Yesu wawili wa Zebedayo, akaanza kuhuzuniaka na alivyokuwa amewaelekeza, nao wakaandaa kufadhaika. **38** Kisha Yesu akawaambia, “Moyo Pasaka. **20** Ilipofika jioni, Yesu alikuwa ameketi wangu umejawa na huzuni kiasi cha kufa. Kaeni mezani pamoja na wale wanafunzi wake kumi hapa na mkeshe pamoja nami.” **39** Akaenda na wawili. **21** Nao walipokuwa wakila, Yesu mbele kidogo, akaanguka kifudifudi, akaomba akasema, “Amin, nawaambia, mmoja wenu akisema, “Baba yangu, kama inawezekana, atanisaliti.” **22** Wakahuzuniaka sana, wakaanza kikombe hiki na kiniondokee. Lakini si kama kumuuliza mmoja baada ya mwingine, “Je, nipendavyo mimi, bali kama upendavyo ni mimi Bwana?” **23** Yesu akawaambia, “Yule wewe.” **40** Kisha akarudi kwa wanafunzi wake,

akawakuta wamelala. Akamuuliza Petro, "Je, wamemkamata Yesu wakampeleka kwa Kayafa, ninyi hamkuweza kukesha pamoja nami hata kuhanu mkuu, mahali ambapo walimu wa sheria kwa saa moja? **41** Kesheni na mwombe, pamoja na wazee walikuwa wamekusanyika. **58** msije mkaingia majoribuni. Roho iko radhi, Lakini Petro akamfuata kwa mbali hadi uani lakini mwili ni mdhaifu." **42** Akaenda tena kwa kuhanu mkuu. Akaingia ndani, akaketi mara ya pili na kuomba, "Baba yangu, kama pamoja na walinzi ili aone litakalotukia. **59** haiwezekani kikombe hiki kiniepuke nisikinywe, Viongozi wa makuhani na Baraza la Wayahudi basi mapenzi yako yafanyike." **43** Aliporudi, lote wakatafuta ushahidi wa uongo dhidi ya akawakuta tena wamelala kwa sababu macho Yesu ili wapate kumuua. **60** Lakini hawakupata yao yalikuwa mazito. **44** Hivyo akawaacha jambo lolote, ingawa mashahidi wengi wa akaenda zake tena mara ya tatu na kuomba uongo walijitokeza. Hatimaye wakajitokeza akisema maneno yale yale. **45** Kisha akarudi kwa mashahidi wawili wa uongo **61** na kusema, wanafunzi wake, akawaambia, "Bado mmelala "Huyu mtu alisema, 'Ninaweza kulivunja Hekalu na kupumzika? Tazameni, saa imefika ambapo la Mungu na kulijenga tena kwa siku tatu.'" **62** Mwana wa Adamu anasalitiwa na kutiwa Kisha kuhanu mkuu akasimama na kumwambia mikononi mwa wenye dhambi. **46** Inukeni, Yesu, "Je, wewe hutajibu? Ni ushahidi gani twende zetu! Tazameni, msaliti wangu yuaja!" hawa watu wanauleta dhidi yako?" **63** Lakini **47** Alipokuwa bado anazungumza, Yuda, mmoja Yesu akakaa kimya. Ndipo kuhanu mkuu wa wale Kumi na Wawili, akafika. Alikuwa akamwambia, "Nakuapisha mbele za Mungu amefuatana na umati mkubwa wa watu wenye aliye hai. Tuambie kama wewe ndiwe Kristo, panga na marungu, waliokuwa wametumwa Mwana wa Mungu." **64** Yesu akajibu, "Wewe na viongozi wa makuhani na wazee wa watu. umenena. Lakini ninawaambia nyote: Siku za **48** Basi msaliti alikuwa amewapa hao watu baadaye, mtamwona Mwana wa Adamu akiwa ishara, kwamba: "Yule nitakayembusu ndiye. ameketi mkono wa kuume wa Mwenye Nguvu, Mkamateni." **49** Mara Yuda akamjia Yesu na na akija juu ya mawingu ya mbinguni." **65** Ndipo kumsalimu, "Salamu, Rabi!" Akambusu. **50** Yesu kuhanu mkuu akaruaru mavazi yake na kusema, akamwambia, "Rafiki, fanya kile ulichokuja "Amekuluru! Tuna haja gani tena ya mashahidi kufanya hapa." Kisha wale watu wakasogea zaidi? Tazama, sasa ninyi mmesikia hayo mbele, wakamkamata Yesu. **51** Ghafula mmoja makufuru. **66** Uamuzi wenu ni gani?" Wakajibu, wa wale waliokuwa na Yesu alipoona hivyo, "Anastahili kufa." **67** Kisha wakamtemea mate akaushika upanga wake, akauchomoa na usoni na wengine wakampiga ngumi. Wengine kumpiga mtumishi wa kuhanu mkuu, akamkata wakampiga makofi **68** na kusema, "Tutabirie, sikio. **52** Ndipo Yesu akamwambia, "Rudisha wewe Kristo! Ni nani aliyekupiga?" **69** Wakati upanga wako mahali pake, kwa maana wote huu Petro alikuwa amekaa nje uani. Mtumishi watumiao upanga watakufa kwa upanga. **53** Je, mmoja wa kike akamjia na kumwambia, "Wewe unadhani siwezi kumwomba Baba yangu naye pia ulikuwa pamoja na Yesu wa Galilaya." **70** mara moja akaniletea zaidi ya majeshi kumi na Lakini Petro akakana mbele yao wote akisema, mawili ya malaika? **54** Lakini je, yale Maandiko "Sijui hilo usemaloo." **71** Alipotoka nje kufika yanayotabiri kwamba ni lazima itendeke hivi kwenye lango, mtumishi mwингine wa kike yatatimiae?" **55** Wakati huo, Yesu akawaambia alimwona, akawaambia watu waliokuwepo, ule umati wa watu, "Je, mmekuja na panga na "Huyu mtu alikuwa pamoja na Yesu, Mnazareti." marungu kunikamata kana kwamba mimi ni **72** Akakana tena kwa kiapo akisema, "Mimi mnyang'anyi? Siku kwa siku niliketi Hekaluni simjui huyo!" **73** Baada ya muda mfupi, wale nikifundisha, mbona hamkunikamata? **56** Lakini waliokuwa wamesimama pale wakamwenda haya yote yametukia ili maandiko ya manabii Petro, wakamwambia, "Hakika wewe ni mmoja yapate kutimia." Ndipo wanafunzi wake wote wao, kwa maana usemi wako ni kama wao." wakamwacha na kukimbia. **57** Wale waliokuwa **74** Ndipo Petro akaanza kujilaani na kuwaapia,

“Mimi simjui mtu huyo!” Papo hapo jogoo Pilato akawauliza, “Mnataka niwafungulie nani, akawika. **75** Ndipo Petro akakumbuka lile neno Baraba au Yesu ye ye aitwaye Kristo?” **18** Kwa Yesu alilokuwa amesema: “Kabla jogoo hajawika, kuwa alitambua Yesu alikuwa amekabidhiwa utanikana mara tatu.” Naye akaenda nje, akalia kwa kake kwa ajili ya wivu. **19** Pilato akiwa ameketi kwenye kitu cha hukumu, mkewe akampelekea ujumbe huu: “Usiwe na jambo lolote juu ya mtu huyu asiyi na hatia, kwa kuwa leo nimeteseka sana katika ndoto kwa sababu yake.” **20** Lakini viongozi wa makuhani na wazee wakaushawishi ule umati wa watu kwamba waombe Baraba afunguliwe, naye Yesu auawe. **21** Mtawala akawauliza tena, “Ni yupi kati ya hawa wawili mnayetaka niwafungulie?” Wakajibu, “Baraba.”

22 Pilato akawaambia, “Basi nifanye nini na huyu Yesu aitwaye Kristo?” Wakajibu wote, “Msulubishe!” **23** Pilato akauliza, “Kwa nini? Amefanya kosa gani?” Lakini wao wakazidi kupiga kelele, wakisema, “Msulubishe!” **24** Pilato alipoona kwamba hawezi kufanya lolote, lakini badala yake ghasia zilikuwa zinaanza, akachukua maji, akanawa mikono yake mbele ya ule umati wa watu, akasema, “Sina hatia juu ya damu ya mtu huyu, hili ni jukumu lenu!” **25** Watu wote wakajibu, “Damu yake na iwe juu yetu na juu ya watoto wetu!” **26** Basi akawafungulia Baraba. Lakini baada ya kuamuru Yesu achapwe mijeledi, akamtoa ili asulubishwe. **27** Kisha askari wa mtawala wakampeleka Yesu kwenye Praitorio na wakakusanya kikosi kizima cha askari kumzunguka. **28** Wakamvua nguo zake na kumvika vazi la rangi nyekundu, kisha **29** wakasokota taji ya miiba, wakaiweka kichwani pake. Wakamwekeea fimbo katika mkono wake wa kuume, na wakapiga magoti mbele zake na kumdhihaki, wakisema, “Salamu, mfalme wa Wayahudi!” **30** Wakamtemea mate, wakachukua ile fimbo wakampiga kichwani tena na tena. **31** Baada ya kumdhihaki, wakamvua lile joho, wakamvika tena nguo zake. Kisha wakampeleka ili wakamsulubishe. **32** Walipokuwa wakienda, wakakutana na mtu mmoja kutoka Kirene, jina lake Simoni, nao wakamlazimisha kuubeba ule msalaba. **33** Wakafika mahali palipoitwa Golgotha (maana yake ni Mahali pa Fuvu la Kichwa). **34** Hapo wakampa Yesu divai iliyochanganywa na nyongo ili anywe; lakini alipoionja, akakataa kuinywa. **35** Walipokwisha

kumsulubisha wakagawana mavazi yake kwa yaliyokuwa yametukia, waliogopa, wakasema, kuyapigia kura. [Hili lilifanyika ili litimie lile “Hakika huyu alikuwa Mwana wa Mungu!” neno lililonenwa na nabii, “Waligawa nguo 55 Walikuwako wanawake huko wakiangalia zangu mionganoni mwao na vazi langu wakalipigia kwa mbali. Hawa walikuwa wamemfuata Yesu kura.”] 36 Kisha wakaketi, wakamchunga. 37 Juu tangu Galilaya ili kushughulikia mahitaji ya kichwa chake, kwenye msalaba, wakaandika yake. 56 Mionganoni mwao walikuwepo Maria shtaka lake hivi: Huyu ni Yesu, Mfalme wa Magdalene, na Maria mama yao Yakobo na Wayahudi. 38 Wanyang’anyi wawili walisulubiwa Yosefu, na mama yao wana wa Zebedayo. 57 pamoja naye, mmoja upande wake wa kuume Ilipofika jioni, alifika mtu mmoja tajiri kutoka na mwininge upande wa kushoto. 39 Watu Arimathaya aitwaye Yosefu, ambaye pia alikuwa waliokuwa wakipita njiani wakamtukana huku mwanafunzi wa Yesu. 58 Akamwenda Pilato ili wakitikisa vichwa vyao 40 na kusema, “Wewe kumwomba mwili wa Yesu. Pilato akaamuru ambaye utalivunja Hekalu na kulijenga kwa apewe. 59 Yosefu akauchukua mwili wa Yesu, siku tatu, jiokoe mwenyewe basi! Kama wewe akaufunga katika kitambaa cha kitani safi, 60 ni Mwana wa Mungu, shuka kutoka msalabani.” na kuuweka katika kaburi lake mwenyewe 41 Vivyo hivyo, viongozi wa makuhani, walimu jipy, alilokuwa amelichonga kwenye mwamba. wa sheria pamoja na wazee wakamdhihaki Kisha akavingirisha jiwe kubwa katika ingilio la wakisema, 42 “Aliwaokoa wengine, lakini hawezi kaburi, akaenda zake. 61 Maria Magdalene na kujioko ma mwenyewe! Yeye ni Mfalme wa yule Maria mwininge walikuwepo mahali pale, Israeli! Ashuke sasa kutoka msalabani, nasi wakiwa wameketi mkabala na kaburi. 62 Kesho tutamwamini. 43 Anamwamini Mungu, basi yake, yaani siku iliyofuata ile ya Maandalizi ya Mungu na amwokoe sasa kama anamtaka, kwa Sabato, viongozi wa makuhani na Mafarisayo maana alisema, ‘Mimi ni Mwana wa Mungu.’” 44 wakamwenda Pilato 63 na kusema, “Bwana, Hata wale wanyang’anyi waliosulubiwa pamoja tumekumbuka kwamba yule mdanganyifu naye wakamtukana vivyo hivyo. 45 Tangu wakati alikuwa bado hai alisema, ‘Baada ya siku saa sita hadi saa tisa giza liliifunika nchi tatu nitafufuka.’ 64 Kwa hiyo uamuru kaburi yote. 46 Ilipofika saa tisa, Yesu akapaza sauti lilindwe kwa uthabiti mpaka baada ya siku akalia, “Eloi, Eloi, lama sabakthani?” (maana tatu. La sivyo, wanafunzi wake wanawenza kuja yake, “Mungu wangu, Mungu wangu, mbona kuuiba mwili wake na kuwaambia watu kwamba umeniacha?”) 47 Baadhi ya watu waliokuwa amefufuliwa kutoka kwa wafu. Udanganyifu wamesimama pale waliposikia hayo, wakasema, huu wa mwisho utakuwa mbaya kuliko ule wa “Anamwita Eliya.” 48 Ghafula mmoja wao kwanza.” 65 Pilato akaawaambia, “Ninyi mnao akaenda mbio na kuleta sifongo, akaichovya askari walinzi. Nendeni, liwekeeni ulinzi kadri kwenye siki, akaiweka kwenye mwanzi na mwezavyo.” 66 Kwa hiyo wakaenda na walinzi ili akampa Yesu ili anywe. 49 Wengine wakasema, kulilinda kaburi kwa uthabiti, wakatia muhuri “Basi mwacheni. Hebu tuone kama Eliya atakuja kwenye lile jiwe na kuweka ulinzi. kumwokoa.” 50 Yesu alipolia tena kwa sauti kuu, akaitoa roho yake. 51 Wakati huo huo pazia la Hekalu likachanika vipande viwili, kuanzia juu hadi chini. Dunia ikatetemeka na miamba ikapasuka. 52 Makaburi yakafunguka na mili ya watakatifu waliokuwa wamekuwa ikafufuliwa. 53 Wakatoka makaburini, na baada ya Yesu kufufuka, waliingga kwenye Mji Mtakatifu na kuwatokea watu wengi. 54 Basi yule jemadari na wale waliokuwa pamoja naye wakiimlinda Yesu walipoona lile tetemeko na yale yote

28 Baada ya Sabato, alfajiri mapema siku ya kwanza ya juma, Maria Magdalene na yule Maria mwininge walikwenda kulitazama kaburi. 2 Ghafula, pakawa na tetemeko kubwa la ardhi, kwa sababu malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni, akaenda penye kaburi, akalivingirisha lile jiwe na kulikalia. 3 Sura ya huyo malaika ilikuwa kama umeme, na mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji. 4 Wale walinzi wa kaburi

walimwogopa sana, wakatetemeka hata wakawa nanyi siku zote, hadi mwisho wa nyakati.” (aiōn kama wafu. 5 Yule malaika akawaambia wale g165) wanawake, “Msiogope, kwa maana ninajua kuwa mnamtafuta Yesu aliyesulubiwa. 6 Hayupo hapa, kwa kuwa amefufuka, kama vile alivyosema. Njooni mpatazame mahali alipokuwa amelazwa. 7 Kisha nendeni upesi mkawaambie wanafunzi wake kwamba, ‘Amefufuka kutoka kwa wafu, naye awatangulia kwenda Galilaya. Huko ndiko mtamwona. Sasa nimekwisha kuwaambia.’” 8 Hivyo wale wanawake wakaondoka pale kaburini wakiwa wamejawa na hofu, bali wakiwa na furaha nyingi. Wakaenda mbio kuwaeleza wanafunzi wake habari hizo. 9 Ghafula, Yesu akakutana nao, akasema, “Salamu!” Wale wanawake wakamkaribia, wakaishika miguu yake, wakamwabudu. 10 Ndipo Yesu akawaambia, “Msiogope. Nendeni mkawaambie ndugu zangu waende Galilaya, ndiko watakakoniona.” 11 Wakati wale wanawake walikuwa njiani wakienda, baadhi ya wale askari waliokuwa wakilinda kaburi walienda mjini na kuwaeleza viongozi wa makuhani kila kitu kilichokuwa kimetukia. 12 Baada ya viongozi wa makuhani kukutana na wazee na kutunga hila, waliwapa wale askari kiasi kikubwa cha fedha 13 wakiwaambia, “Inawapasa mseme, ‘Wanafunzi wake walikuja wakati wa usiku na kumwiba sisi tulipokuwa tumelala.’ 14 Kama habari hizi zikimfikia mtawala, sisi tutamwondolea mashaka nanyi hamtapata tatizo lolote.” 15 Kwa hiyo wale askari wakazipokea hizo fedha nao wakafanya kama walivyoelekezwa. Habari hii imeenea mionganini mwa Wayahudi mpaka leo. 16 Basi wale wanafunzi kumi na mmoja wakaenda hadi Galilaya kwenye ule mlima ambao Yesu aliquwa amewaagiza. 17 Walipomwona, wakamwabudu; lakini baadhi yao wakaona shaka. 18 Yesu akawajia na kusema, “Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. 19 Kwa sababu hii, enendeni mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, 20 nanyi wafundisheni kuyashika mambo yote niliyowaamuru ninyi. Hakika mimi niko pamoja

Marko

1 Mwanzo wa Injili ya Yesu Kristo, Mwana wa Mungu. **2** Kama ilivoandikwa katika kitabu cha nabii Isaya: "Tazama, nitamtuma mjambe wangu mbele yako, atakayetengeneza njia mbele yako": **3** "sauti ya mtu aliaye nyikani. 'Itengenezeni njia ya Bwana, yanyoosheni mapito yake.'" **4** Yohana alikuja, akibatiza huko nyikani, akihubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa dhambi. **5** Watu kutoka Uyahudi wote na sehemu zote za Yerusalem walikuwa wakimwendea. Nao wakaziungama dhambi zao, akawabatiza katika Mto Yordani. **6** Yohana alivaa mavazi yaliyotengenezwa kwa singa za ngamia na mkanda wa ngozi kiunoni mwake. Chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwitu. **7** Naye alihubiri akisema, "Baada yangu atakuja ye ye aliye na uwezo kuniliko mimi, ambaye sistahili hata kuinama na kulegeza kamba za viatu vyake. **8** Mimi nawabatiza kwa maji, lakini ye ye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu." **9** Wakati huo Yesu akaja kutoka Nazareti ya Galilaya, naye akabatizwa na Yohana katika Mto Yordani. **10** Yesu alipokuwa akitoka ndani ya maji, aliona mbingu zikifunguka na Roho akishuka juu yake kama hua. **11** Nayo sauti kutoka mbinguni ikasema, "Wewe ni Mwanangu mpendwa; nami nimependezwa nawe sana." **12** Wakati huo huo, Roho akamwongoza Yesu kwenda nyikani, **13** naye akawa huko nyikani kwa muda wa siku arobaini, akijaribiwa na Shetani. Alikaa na wanyama wa mwituni, nao malaika wakamhudumia. **14** Baada ya Yohana kukamatwa na kutiwa gerezani, Yesu aliiingia Galilaya akaanza kuhubiri habari njema ya Mungu, **15** akisema, "Wakati umewadia, Ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni na kuiamini Habari Njema." **16** Yesu alipokuwa akitembea kando ya Bahari ya Galilaya, aliwaona Simoni na Andrea nduguye wakizitupa nyavu zao baharini, kwa kuwa wao walikuwa wavuvi. **17** Yesu akawaambia, "Njooni, nifuateni nami nitawafanya mwe wavuvi wa watu." **18** Mara wakaacha nyavu zao, wakamfuata. **19** Alipokwenda mbele kidogo, akamwona Yakobo Alipokwenda mbele kidogo, akamwona Yakobo

wakiwa kwenye mashua yao wakizitengeneza nyavu zao. **20** Papo hapo akawaita, nao wakamwacha Zebedayo baba yao kwenye mashua pamoja na watumishi wa kuajiriwa, nao wakamfuata Yesu. **21** Wakaenda mpaka Kapernaumu. Ilipofika siku ya Sabato, mara Yesu akaingia sinagogi, akaanza kufundisha. **22** Watu wakashangaa sana kwa mafundisho yake, kwa maana aliwfundisha kama ye ye aliye na mamlaka, wala si kama walimu wa sheria. **23** Wakati huo huo katika sinagogi lao palikuwa na mtu aliye kwa amepagawa na pepo mchafu, **24** naye akapiga kelele akisema, "Tuna nini nawe, Yesu wa Nazareti? Je, umekuja kutuangamiza? Ninakujua wewe ni nani. Wewe ndiwe Aliye Mtakatifu wa Mungu!" **25** Lakini Yesu akamkemea, akamwambia, "Nyamaza kimya! Nawe umtoke!" **26** Yule pepo mchafu akamtikisatikisa huyo mtu kwa nguvu, kisha akamtoka akipiga kelele kwa sauti kubwa. **27** Watu wote wakashangaa, hata wakaaulizana wao kwa wao, "Haya ni mambo gani? Ni mafundisho mapya, tena yenyenye mamlaka! Anaamuru hata pepo wachafu, nao wanamtii!" **28** Sifa zake zikaanza kuenea haraka katika eneo lote la karibu na Galilaya. **29** Mara walipotoka katika sinagogi, walikwenda pamoja na Yakobo na Yohana hadi nyumbani kwa Simoni na Andrea. **30** Mama mkwe wa Simoni alikuwa kitandani, ana homa, nao wakamweleza Yesu habari zake. **31** Hivyo Yesu akamwendea, akamshika mkono na kumwinua. Kisha homa ikamwacha, naye akaanza ku wahudumia. **32** Jioni ile baada ya jua kutua, watu wakamletea Yesu wagonjwa wote na waliopagawa na pepo wachafu. **33** Mji wote ukakusanyika mbele ya nyumba hiyo. **34** Yesu akawaponya watu wengi waliokuwa na magonjwa ya aina mbalimbali. Akawatoa pepo wachafu wengi, lakini hakuwaacha hao pepo wachafu waseme, kwa sababu walimjua ye ye ni nani. **35** Alfajiri na mapema sana kulipokuwa bado kuna giza, Yesu akaamka, akaondoka, akaenda mahali pa faragha ili kuomba. **36** Simoni na wenzake wakaenda kumtafuta, **37** nao walipomwona, wakamwambia, "Kila mtu anakutafuta!" **38** Yesu akawajibu, "Twendeni mahali pengine kwenye vijiji jirani, ili niweze

kuhubiri huko pia, kwa sababu hicho ndicho ‘Inuka, uchukue mkeka wako, uende?’ **10** nilichokuja kukifanya.” **39** Kwa hiyo akazunguka Lakini ili mpate kujua ya kwamba Mwana Galilaya kote, akihubiri katika masinagogi wa Adamu anayo mamlaka duniani kusamehe yao na kutoa pepo wachafu. **40** Mtu mmoja dhambi...” Yesu akamwambia yule aliyepooza, mwenye ukoma alimjia Yesu, akamwomba **11** “Nakuambia, inuka, chukua mkeka wako, akipiga magoti, akamwambia, “Ukitaka, wawewe uende nyumbani kwako.” **12** Yule mtu aliyekuwa kunitakasa.” **41** Yesu, akiwa amejawa na amepooza akasimama, akachukua mkeka wake, huruma, akanyoosha mkono wake akamgusa, akatembea machoni pao wote! Jambo hili akamwambia, “Nataka. Takasika!” **42** Mara likawashangaza wote, wakamtukuza Mungu, ukoma ukamtoka, naye akatakasisa. **43** Baada wakisema, “Hatujapata kuona jambo kama hili ya Yesu kumwonya vikali, akamruhusu aende kamwe!” **13** Yesu akaenda tena kandokando zake **44** akimwambia, “Hakikisha humwambii ya Bahari ya Galilaya. Umati mkubwa wa mtu yejote habari hizi, bali nenda ukajionyeshe watu ukamfuata, naye akaanza kuwafundisha. kwa kuhani, na ukatoe sadaka alizoagiza Mose **14** Alipokuwa akitembea, akamwona Lawi kwa utakaso wako, ili kuwa ushuhuda kwao.” **45** mwana wa Alfayo ameketi forodhani mahali pa Lakini yule mtu akaenda akaanza kutangaza kutoza ushuru, akamwambia, “Nifuate.” Lawi habari za kuponywa kwake waziwazi. Kwa akaondoka, akamfuata Yesu. **15** Yesu alipokuwa hiyo, Yesu hakuweza tena kuingia katika miji akila chakula nyumbani mwa Lawi, watoza waziwazi lakini alikaa sehemu zisizo na watu. ushuru wengi pamoja na “wenye dhambi” Hata hivyo watu wakamfuata huko kutoka kila walikuwa wakila pamoja naye na wanafunzi upande.

2 Baada ya siku kadhaa Yesu alirudi

Kaperenaumu, watu wakasikia kwamba amerudi nyumbani. **2** Hivyo watu wengi wakakusanya kiasi kwamba hapakubaki nafasi yoyote hata mlangoni! Naye akawahubiria Neno. **3** Ndipo baadhi ya watu wakaja wakamletea Yesu mtu aliyepooza, akiwa amebewa na watu wanne. **4** Kwa kuwa walikuwa hawawezi kumfikisha kwa Yesu kwa ajili ya umati wa watu, walitoba tundu kwenye paa mahali pale alipokuwa Yesu, wakamshusha yule aliyepooza kwa kitanda alichokuwa amelalia. **5** Yesu alipoiona imani yao, alimwambia yule mtu aliyepooza, “Mwanangu, dhambi zako zimesamehewa.” **6** Basi baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa wameketi huko wakawaza miyoni mwao, **7** “Kwa nini mtu huyu anasema hivi? Huyu anakufuru! Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake?” **8** Mara moja Yesu akatambua rohoni mwake kile walichokuwa wanawaza miyoni mwao, naye akawaambia, “Kwa nini mnawaza hivyo miyoni mwenu? **9** Je, ni lipi lililo rahisi zaidi: kumwambia huyu aliyepooza, ‘Umesamehewa dhambi zako,’ au kusema,

wake, kwa maana kulikuwa na watu wengi waliokuwa wakimfuata. **16** Baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa Mafarisayo walipomwona akila pamoja na watoza ushuru na “wenye dhambi,” wakawauliza wanafunzi wake: “Mbona Yesu anakula pamoja na watoza ushuru na ‘wenye dhambi?’” **17** Yesu aliposikia haya akawaambia, “Watu wengi afya hawahitaji tabibu, bali walio wagonjwa. Sikuja kuwaita wengi haki, bali wengi dhambi.” **18** Basi wanafunzi wa Yohana pamoja na Mafarisayo walikuwa wakifunga. Baadhi ya watu wakamjia Yesu na kumuuliza, “Mbona wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo hufunga lakini wanafunzi wako hawafungi?” **19** Yesu akawajibu, “Wageni wa bwana arusi wawezaje kufunga wakati angali pamoja nao? Wakati bwana arusi bado yuko pamoja nao, hawawezi kufunga. **20** Lakini wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa kwao. Siku hiyo ndipo watakapofunga. **21** “Hakuna mtu ashoneaye kiraka cha nguo mpya kwenye nguo iliyochakaa. Akifanya hivyo, kile kiraka kipyta kitachanika kutoka ile nguo iliyochakaa, nayo itachanika zaidi. **22** Wala hakuna mtu awekaye divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Akifanya hivyo, ile divai mpya itavipasua hivyo viriba, nayo hiyo

divai itamwagika na viriba vitaharibika. Lakini ili kuwazuia watu kumsonga. **10** Kwa kuwa divai mpya huwekwa kwenye viriba vipyta.” **23** alikuwa amewaponya wagonjwa wengi, wale Siku moja ya Sabato, Yesu pamoja na wanafunzi wenyewe magonjwa walikuwa wanasukumana ili wake walikuwa wakipita katikati ya mashamba wapate kumgusa. **11** Kila mara pepo wachafu ya nafaka. Walipokuwa wakitembea, wanafunzi walipomwona, walianguka chini mbele yake na wake wakaanza kuvunja masuke. **24** Mafarisayo kupiga kelele wakisema, “Wewe ndiwe Mwana wakamwambia, “Tazama, mbona wanafanya wa Mungu.” **12** Lakini aliwaonya wasimseme jambo lisilo halali kufanywa siku ya Sabato?” yeche ni nani. **13** Yesu akapanda mlimani na **25** Yesu akawajibu, “Je, hamjasoma kamwe kuwaita wale aliovatata, nao wakamjia. **14** alivyofanya Daudi wakati yeche na wenzake Akawachagua kumi na wawili, ambao aliwaita walikuwa na njaa, wakahitaji chakula? **26** mitume, ili wapate kuwa pamoja naye, na Daudi aliingia katika nyumba ya Mungu, wakati awatume kwenda kuhubiri **15** na kuwa na Abiathari alikuwa kuhani mkuu, akaila ile mamlaka ya kutoa pepo wachafu. **16** Hawa ndio mikate iliyowekwa wakfu, ambayo ni halali wale kumi na wawili aliowichagua: Simoni kuliwa na makuhani peke yao. Naye pia akawapa (ambaye alimwita Petro); **17** Yakobo mwana wa wenzake.” **27** Kisha Yesu akawaambia, “Sabato Zebedayo, na Yohana nduguye (ambao aliwaita ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, lakini si Boanerge, maana yake Wana wa Ngurumo); mwanadamu kwa ajili ya Sabato. **28** Hivyo, **18** Andrea, Filipo, Bartholomayo, Mathayo, Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato.”

3 Yesu akaingia tena ndani ya sinagogi, na huko palikuwa na mtu aliyepooza mkono. **2** Wakawa wanamwangalia waone kama atamponya siku ya Sabato, ili wapate sababu ya kumshtaki. **3** Yesu akamwambia yule mwenye mkono uliopoza, “Njoo hapa mbele ya watu wote.” **4** Kisha Yesu akawauliza, “Je, ni lipi lililo halali siku ya Sabato: Ni kutenda mema au kutenda mabaya? Ni kuokoa maisha au kuua?” Lakini wao wakanyamaza kimya. **5** Yesu akawatazama pande zote kwa hasira, akahuzunika sana kwa ajili ya ugumu wa mioyo yao. Akamwambia yule mtu mwenye mkono uliopoza, “Nyoosha mkono wako.” Akaunyoosha, nao ukaponywa kabisa! **6** Kisha Mafarisayo wakatoka nje, nao wakaanza kufanya shauri la kumuua Yesu wakiwa na Maherode. **7** Yesu pamoja na wanafunzi wake wakaondoka huko wakaenda bahaarini, nao umati mkubwa wa watu kutoka Galilaya ukamfuala. **8** Waliposikia mambo yote aliyokuwa akiyafanya, umati mkubwa wa watu ukamjia kutoka Uyahudi, Yerusalem, Idumaya, na ng'ambo ya Yordani, pamoja na wale wa sehemu za karibu na Tiro na Sidoni. **9** Kwa sababu ya umati mkubwa wa watu, aliwaambia wanafunzi wake waweke tayari mashua ndogo kwa ajili yake,

Tomaso, Yakobo mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkananayo, **19** na Yuda Iskariote aliyemsaliti Yesu. **20** Kisha Yesu aliporudi nyumbani, umati wa watu ukakusanyika tena, kiasi kwamba yeche na wanafunzi wake hawakuweza kula chakula. **21** Ndugu zake walipopata habari wakaja ili kumchukua kwa maana watu walikuwa wakisema, “Amerukwa na akili.” **22** Walimu wa sheria walioteremka kutoka Yerusalem walisema, “Amepagawa na Beelzebul! Anatoa pepo wachafu kwa kutumia mkuu wa pepo wachafu!” **23** Basi Yesu aliwaita na kuzungumza nao kwa mifano akasema: “Shetani awezaje kumtoa Shetani? **24** Kama ufalme ukigawanyika dhidi yake wenywewe, ufalme huo hauwezi kusimama. **25** Nayu nyumba kama ikigawanyika dhidi yake yenywewe, nyumba hiyo haiwezi kusimama. **26** Naye Shetani kama akijipinga mwenywewe na awe amegawanyika, hawezu kusimama bali mwisho wake umewadnia. **27** Hakuna mtu yeyote awezaye kuingia kwenye nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu. Ndipo atawenza kuteka nyara mali zake. **28** Amin, nawaambia, dhambi zote na makufuru yote ya wanadamu watasamehewa. **29** Lakini yeyote anayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa kamwe, atakuwa na hatia ya dhambi ya milele.” (aiōn g165, aiōnios g166) **30** Yesu

alisema hivi kwa sababu walikuwa wanasema, mfano huu? Basi mtaelewaje mifano mingine? "Ana pepo mchafu." 31 Kisha wakaja ndugu 14 Yule mpanzi hupanda neno. 15 Hawa zake Yesu pamoja na mama yake. Wakasimama ndio wale walio kando ya njia ambako neno nje, wakamtuma mtu kumwita. 32 Umati lilipandwa. Walisikiapo neno, Shetani huja mara wa watu ulikuwa umeketi kumzunguka, nao na kulinyakua lile neno lilopandwa ndani yao. wakamwambia, "Mama yako na ndugu zako 16 Nazo zile mbegu zilizoanguka kwenye udongo wako nje, wanakutafuta." 33 Akawauliza, "Mama wenyenye miamba, ni wale wanaolisikia neno, na yangu na ndugu zangu ni nani?" 34 Kisha mara hulipokea kwa furaha. 17 Lakini kwa kuwa akawatazama wale watu waliokuwa wameketi hawana mizizi, wao hudumu kwa muda mfupi kumzunguka pande zote, akasema, "Hawa ndio tu. Kisha dhiki au mateso yanapoinuka kwa ajili mama yangu na ndugu zangu. 35 Mtu ye yote ya lile neno, mara wao huiacha imani. 18 Lakini anayetenda mapenzi ya Mungu, huyo ndiye wengine, kama mbegu iliyopandwa kwenye miiba, hulisikia lile neno; 19 lakini masumbufu

4 Yesu akaanza kufundisha tena kando

ya bahari. Umati wa watu uliokuwa umekusanyika kumzunguka ulikuwa mkubwa, kiasi kwamba ilimbidi Yesu aingie kwenye mashua iliyokuwa baharini na kuketi humo, nao watu wote walikuwa ufuoni mwa bahari. 2 Akawafundisha mambo mengi kwa mifano, naye katika mafundisho yake akasema: 3 "Sikilizeni! Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. 4 Alipokuwa akitawanya mbegu, nyininge zilianguka kando ya njia, nao ndege wakaja na kuzila. 5 Nyininge zilianguka kwenye ardhi yenyenye mwamba isiyo na udongo wa kutosha. Zikaota haraka, kwa kuwa udongo ulikuwa haba. 6 Lakini jua lilipozidi, mimea ikanyauka na kukauka kwa kuwa mizizi yake haikuwa na kina. 7 Mbegu nyininge zilianguka kwenye miiba, nayo miiba hiyo ikakua, ikaisonga hiyo mimea, hivyo haikutoa mazao. 8 Mbegu nyininge zilianguka kwenye udongo mzuri, zikaota vizuri na kukua, zikatoa mazao, moja mara thelathini, nyininge mara sitini, na nyininge mara mia moja." 9 Kisha Yesu akasema, "Mwenye masikio ya kusikia, na asikie." 10 Alipokuwa peke yake, watu waliokuwepo naye pamoja na wanafunzi wake kumi na wawili wakamuuliza kuhusu mifano yake. 11 Naye akawaambia, "Ninyi mmepewaa kujua siri ya Ufalme wa Mungu. Lakini kwa wale walioko nje, kila kitu husemwa kwao kwa mifano, 12 ili, "daima waone lakini wasitambue, daima wasikie lakini wasielewe; wasije wakageuka, wakatubu na kusamehewa!" 13 Kisha Yesu akawauliza, "Hamwelewi maana ya

ya maisha haya, na udanganyifu wa mali na tamaa ya mambo mengine huja na kulisongea lile neno na kulifanya lisizae. (aiōn g165) 20 Wengine, kama mbegu iliyopandwa kwenye udongo mzuri, hulisikia lile neno, wakalipokea na kuzaa mazao. Wao huzaa mara thelathini, au mara sitini, au mara mia ya mbegu iliyopandwa." 21 Akawaambia, "Je, taa huwashwa na kufunikwa chini ya kikapu au mvunguni mwa kitanda? Je, haiwashwi na kuwekwa juu ya kinara chake? 22 Kwa kuwa hakuna kilichofichika ambacho hakitafunuliwa, wala hakuna jambo lolote la siri ambalo halitaletwa nuruni. 23 Mwenye masikio ya kusikia, na asikie." 24 Naye akawaambia, "Kuweni waangalifu na yale mnayosikia. Kipimo kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa ninyi, hata na zaidi. 25 Kwa maana kila mtu aliye na kitu atapewa zaidi, naye atakuwa navyo tele. Lakini yule asiye na kitu, hata kile alicho nacho atanyang'anywa." 26 Pia akawaambia, "Ufalme wa Mungu unafanana na mtu apandaye mbegu shambani. 27 Akiisha kuzipanda, usiku na mchana, akiwa amelala au ameamka, mbegu huota na kukua pasipo yeye kujua ikuavyo. 28 Udongo huifanya iote kuwa mche, halafu suke, kisha nafaka kamili kwenye suke. 29 Lakini nafaka inapokuwa imekomaa, mara mkulima huingia shambani na mundu wa kuvunia, maana mavuno yamekuwa tayari." 30 Akawaambia tena, "Tuufananishe Ufalme wa Mungu na nini? Au tutumie mfano gani ili kuueleza? 31 Ni kama punje ya haradali, ambayo ni mbegu ndogo sana kuliko mbegu zote zinazopandwa ardhini. 32 Lakini ikishaota,

hukua ikawa mmea mkubwa kuliko yote ya “Jina lako ni nani?” Akamjibu, “Jina langu ni bustanini, ikawa na matawi makubwa hata Legioni, kwa kuwa tuko wengi.” **10** Akamsihi ndege wa angani wanawenza kujenga viota Yesu sana asiwapeleke nje ya nchi ile. **11** kwenye matawi yake.” **33** Kwa mifano mingine Palikuwa na kundi kubwa la nguruwe lililokuwa mingi kama hii Yesu alinena nao neno lake, likilisha karibu kando ya kilima. **12** Wale pepo kwa kadiri walivyoweza kulielewa. **34** Hakusema wachafu wakamsihi Yesu wakisema, “Tuamuru nao neno lolote pasipo mfano. Lakini alipokuwa twende kwenye wale nguruwe. Turuhusu na wanafunzi wake, aliwafafanulia kila kitu. tuwaingie.” **13** Basi Yesu akawaruhusu, nao **35** Siku hiyo ilipokaribia jioni, aliwaambia wale pepo wachafu wakatoka, wakawaingia wanafunzi wake, “Tuvukeni twende mpaka hao nguruwe. Lile kundi lilikuwa na nguruwe ng’ambo.” **36** Wakauacha ule umati wa watu, wapatao 2,000, nao wote wakateremka gengeni na wakamchukua vile alivyokuwa kwenye kwa kasi, nao wakatumbukia ziwani na kuzama. mashua. Palikuwa pia na mashua nyiningine **14** Wale watu waliokuwa wakichunga hao nyingi pamoja naye. **37** Kukawa na dhoruba kali, nguruwe wakakimbilia mjini na vijijini kueleza nayo mawimbi yakaipiga ile mashua hata ikawa yaliyotukia. Watu wakatoka kwenda kuona karibu kujaa maji. **38** Yesu alikuwa katika shetri, hayo yaliyokuwa yametukia. **15** Walipofika akiwa analala juu ya mto. Wanafunzi wake kwa Yesu, wakamwona yule mtu aliyejewa wakamwamsha, wakamwambia, “Mwalimu, amepagawa na pepo wachafu legioni akiwa hujali kama tunazama?” **39** Akaamka, akaukemea ameketi hapo, amevaa nguo na mweneye akili ule upopo, akayaambia yale mawimbi, “Uwe timamu. Wakaogopa. **16** Wale walioyaona kimya! Tulia!” Ule upopo ukatalia, kukawa mambo hayo wakawaeleza watu wengine shwari kabisa. **40** Yesu akawaambia wanafunzi yaliyomtokea yule mtu aliyejewa amepagawa wake, “Kwa nini mnaogopa hivyo? Je, bado na pepo wachafu, na habari za lile kundi la hamna imani?” **41** Nao wakawa wameogopa nguruwe pia. **17** Basi watu wakaanza kumwomba sana, wakaulizana, “Ni nani huyu ambaye hata Yesu aondoke katika nchi yao. **18** Yesu alipokuwa anaingia kwenye mashua, yule mtu aliyejewa amepagawa na pepo wachafu akamsihi Yesu waende pamoja. **19** Yesu hakumruhusu, bali alimwambia, “Nenda nyumbani kwa jamaa yako ukawaeleze mambo makuu aliyokutendea Bwana, na jinsi alivyokuhurumia.” **20** Yule mtu akaenda zake, akaanza kutangaza katika Dekapoli mambo makuu Yesu aliyomtendea. Nao watu wote wakastaajabu. **21** Yesu alipokwisha kuvuka tena na kufika ng’ambo, umati mkubwa wa watu ukamzunguka ye ye akiwa hapo kando ya bahari. **22** Kisha mmoja wa viongozi wa sinagogi aliyeitwa Yairo akafika pale. Naye alipomwona Yesu, akapiga magoti miguuni pake, **23** akamsihi akisema, “Binti yangu mdogo ni mgonjwa mahututi. Tafadhalii nakusihu, njoo uweke mikono yako juu yake ili apate kupona, naye atakuwa hai.” **24** Hivyo Yesu akaenda pamoja naye. Umati mkubwa wa watu ukamfuata, nao watu wakawa wanamsonga. **25** Hapo palikuwa na mwanamke aliyejewa amesumbuliwa na tatizo la kutokwa damu

5 Wakafika upande wa pili wa ziwa wakaingia katika nchi ya Wagerasi. **2** Yesu alipotoka kwenye mashua, mara mtu mmoja mwenepepo mchafu akatoka makaburini akakutana naye. **3** Mtu huyu aliishi makaburini, wala hakuna aliyejewa kumzuia hata kwa kumfunga minyororo. **4** Kwa kuwa mara kwa mara alikuwa amefungwa minyororo mikononi na miguuni, lakini akaikata hiyo minyororo na kuzivunja zile pingi miguuni mwake. Hapakuwa na mtu yejete aliyejewa na nguvu za kumzuia. **5** Usiku na mchana alikuwa makaburini na milimani, akipiga kelele na kujikatakata kwa mawe. **6** Alipomwona Yesu kwa mbali, alimkimbilia, akapiga magoti mbele yake. **7** Akapiga kelele kwa nguvu akisema, “Una nini nami, Yesu, Mwana wa Mungu Aliye Juu Sana? Ninakusihi kwa jina la Mungu, usinitese!” **8** Kwa kuwa Yesu alikuwa amemwambia, “Mtoke mtu huyu, wewe pepo mchafu!” **9** Yesu akamuuliza,

kwa miaka kumi na miwili. **26** Mwanamke akawaagiza kwa ukali wasimweleze mtu yeyote huyu alikuwa ameteseka sana kwa mikono jambo hilo, naye akawaambia wampe yule ya matabibu wengi, na kutumia kila kitu msichana chakula.

alichokuwa nacho. Lakini badala ya kupona, hali yake ilizidi kuwa mbaya. **27** Alikuwa amesikia habari za Yesu, naye akaja kwa nyuma yake kwenye umati wa watu, akaligusa vazi lake, **28** kwa maana alisema moyoni mwake, “Kama nikiweza kuligusa vazi lake tu, nitaponywa.” **29** Mara kutoka damu kwake kukakoma, naye akajisikia mwilini mwake amepona kabisa. **30** Ghafula Yesu akatambua kuwa nguvu zimemtoka. Akaugeukia ule umati wa watu na kuuliza, “Ni nani aliyegusa mavazi yangu?” **31** Wanafunzi wake wakamjibu, “Unaona jinsi umati wa watu unavyokusonga. Wawezaje kuuliza, ‘Ni nani aliyenigusa?’” **32** Lakini Yesu akaangalia pande zote ili aone ni nani aliyemgusa. **33** Yule mwanamke, akiuju kilichomtokea, akaja, akaanguka miguumi pake akitetemeka kwa hofu, akamweleza ukweli wote. **34** Yesu akamwambia, “Binti, imani yako imekuponya. Nenda kwa amani, upone kabisa ugonjwa wako.” **35** Alipokuwa bado anaongea, watu wakafika kutoka nyumbani kwa Yairo. Wakamwambia, “Binti yako amekufa. Kwa nini kuendelea kumsumbuwa Mwalimu?” **36** Aliposikia hayo waliyosema, Yesu akamwambia huyo kiongozi wa sinagogi, “Usiogope. Amini tu.” **37** Hakumruhusu mtu mwingine yeyote amfuate isipokuwa Petro, Yakobo na Yohana, nduguye Yakobo. **38** Walipofika nyumbani kwa yule kiongozi wa sinagogi, Yesu akaona ghasia, watu wakilia na kuomboleza kwa sauti kubwa. **39** Alipokwisha kuingia ndani, akawaambia, “Kwa nini mnafanya ghasia na kulia? Mtoto hajafa, bali amelala tu.” **40** Wale watu wakamcheka kwa dharau. Lakini yeye akawatoa wote nje, akawachukua baba na mama wa yule mtoto, pamoja na wale wanafunzi aliokuwa nao. Wakaingia ndani mpaka pale alipokuwa yule mtoto. **41** Akamshika mtoto mkono, akamwambia, “Talitha koum!” (maana yake ni, “Msichana, nakuambia: amka!”) **42** Mara yule msichana akasimama, akaanza kutembea (alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili). Walipoona haya, wakastaajabu sana. **43** Yesu

6 Yesu akaondoka huko na kwenda mji wa kwo, akiwa amefuatana na wanafunzi wake. **7** Ilipofika siku ya Sabato, akaanza kufundisha katika sinagogi, na wengi waliomsikia wakashangaa. Nao wakauliza, “Mtu huyu ameyapata wapi mambo haya yote? Tazama ni hekima ya namna gani hii aliyopewa? Tazama matendo ya miujiza ayafanyayo kwa mikono yake! **8** Huyu si yule seremala, mwana wa Maria? Na ndugu zake si Yakobo, Yose, Yuda na Simoni? Dada zake wote si tuko nao hapa kwetu?” Nao wakachukizwa sana kwa ajili yake, wakakataa kumwamini. **9** Yesu akawaambia, “Nabii hakosi heshima isipokuwa katika mji wake mwenyewe, na mionganini mwa jamaa na ndugu zake, na nyumbani kwake.” **10** Hakufanya miujiza yoyote huko isipokuwa kuweka mikono yake juu ya wagonjwa wachache na kuwaponya. **11** Naye akashangazwa sana kwa jinsi wasivyo kuwa na imani. Kisha Yesu akawa anakwenda kutoka kijiji kimoja hadi kingine akifundisha. **12** Akawaita wale kumi na wawili, akawatuma wawili wawili, na kuwapa mamlaka kutoa pepo wachafu. **13** Akawaagiza akisema, “Msichukue chochote kwa ajili ya safari isipokuwa fimbo tu. Msichukue mkate, wala mkoba, wala fedha kwenye mikanda yenu. **14** Vaeni viatu, lakini msivae nguo ya ziada.” **15** Akawaambia, “Mkingia kwenye nyumba yoyote, kaeni humo hadi mtakapoondoka katika mji huo. **16** Kama mahali popote hawatawakaribisha wala kuwasikiliza, mtakapoondoka huko, kung’utuni mavumbi kutoka kwenye miguu yenu ili kuwa ushuhuda dhidi yao.” **17** Kwa hiyo wakatoka na kuhubiri kwamba inawapasa watu kutubu na kuacha dhambi. **18** Wakatoa pepo wachafu wengi, wakawapaka wagonjwa wengi mafuta na kuwaponya. **19** Mfalme Herode akasikia habari hizi, kwa maana jina la Yesu lilikuwa limejulikana sana. Watu wengine walikuwa wakisema, “Yohana Mbatizaji amefufuliwa kutoka kwa wafu, ndio sababu nguvu za kutenda miujiza zinafanya kazi

ndani yake.” 15 Wengine wakasema, “Yeye kuuchukua mwili wake, wakauzika kaburini. ni Eliya.” Nao wengine wakasema, “Yeye ni 30 Wale mitume wakakusanyika kwa Yesu na nabii, kama mmojawapo wa wale manabii wa kumpa taarifa ya mambo yote waliyokuwa zamani.” 16 Lakini Herode aliposikia habari wamefanya na kufundisha. 31 Basi kwa kuwa hizi, akasema, “Huyo ni Yohana Mbatizaji, watu wengi mno walikuwa wakija na kutoka, niliyemkata kichwa, amefufuiliwa kutoka kwa hata wakawa hawana nafasi ya kula, Yesu wafu!” 17 Kwa kuwa Herode alikuwa ameagiza akawaambia wanafunzi wake, “Twendeni peke kwamba Yohana Mbatizaji akamatwe, afungwe yetu mahali pa faragha, mpate kupumzika.” na kutiwa gerezani. Alifanya hivi kwa sababu 32 Hivyo wakaondoka kwa mashua peke yao, ya Herodia, mke wa Filipo, ndugu yake, wakaenda mahali pasipo na watu. 33 Lakini watu ambaye Herode alikuwa amemwoa. 18 Yohana wengi waliowaona wakiondoka, wakawatambua, alikuwa amemwambia Herode, “Si halali kwako nao wakaenda haraka kwa miguu kutoka miji kuwa na mke wa ndugu yako.” 19 Kwa hiyo yote, nao wakatangulia kufika. 34 Yesu alipofika Herodia alikuwa amemwekea Yohana kinyongo kando ya bahari, aliona makutano makubwa akataka kumuua. Lakini hakuweza, 20 kwa ya watu, akawahurumia kwa maana walikuwa sababu Herode alimwogopa Yohana akijua kama kondoo wasiokuwa na mchungaji. Kwa kwamba ni mtu mwenye haki na mtakatifu, hiyo akaanza kuwafundisha mambo mengi. 35 hivyo akamlinda. Herode alifadhaika sana Mchana ulipokuwa umeendelea sana, wanafunzi alipomsikia Yohana, lakini bado alipenda wake walienda kwake, wakamwambia, “Mahali kumsikiliza. 21 Mfalme Herode alifanya karamu hapa ni nyikani, nazo saa zimekwenda sana. kubwa wakati wa sikukuu ya kuzaliwa kwake. 36 Waage watu ili waende mashambani na Akawaalika maapisa wake wakuu, majemadari vijijini jirani, wakajinunulie chakula.” 37 wa jeshi na watu mashuhuri wa Galilaya. Lakini Yesu akawajibu, “Ninyi wapeni chakula.” Hatimaye Herodia alipata wasaa aliokuwa Wakamwambia, “Je, twende tukanunue mikate akiutafuta. 22 Binti yake Herodia alipoingia ya dinari 200 ili tuwape watu hawa wale?” 38 na kucheza, akamfurahisha Herode pamoja na Akawauliza, “Kuna mikate mingapi? Nendeni wageni wake walioalikwa chakulani. Mfalme mkaangalie.” Walipokwisha kujua wakarudi, Herode akamwambia yule binti, “Niombe wakamwambia, “Kuna mikate mitano na samaki kitu chochote utakacho, nami nitakupa.” 23 wawili.” 39 Kisha Yesu akawaamuru wawaketishe Tena akamwahidi kwa kiapo, akamwambia, watu makundi makundi kwenye majani, 40 nao “Chochote utakachoomba nitakupa, hata kama wakaketi kwenye makundi ya watu mia mia na ni nusu ya ufalme wangu.” 24 Yule binti wengine hamsini hamsini. 41 Yesu akaichukila ile akatoka nje, akaenda kumuuliza mama yake, mikate mitano na wale samaki wawili, akainua “Niombe nini?” Mama yake akamjibu, “Omba macho yake akatazama mbinguni, akavibariki na kichwa cha Yohana Mbatizaji.” 25 Yule binti kuimega ile mikate. Kisha akawapa wanafunzi akarudi haraka kwa mfalme, akamwambia, wake ili wawagawie wale watu wote. Pia “Nataka unipe sasa hivi kichwa cha Yohana akawagawia wote wale samaki wawili. 42 Watu Mbatizaji kwenye sinia.” 26 Mfalme akasikitika wote wakala, wakashiba. 43 Nao wanafunzi wake sana, lakini kwa sababu alikuwa ameapa viapo wakakusanya vipande vilivyosalia vy a mikate mbele ya wageni wake, hakutaka kumkatalia. na samaki, wakajaza vikapu kumi na viwili. 44 27 Mara mfalme akatuma askari mmojawapo Idadi ya wanaume waliokula walikuwa 5,000. wa walinzi wake kukileta kichwa cha Yohana. 45 Mara Yesu akawaambia wanafunzi wake Akaenda na kumkata Yohana kichwa humo waingie kwenye mashua watangulie kwenda gerezani, 28 akakileta kichwa chake kwenye Bethsaida, wakati yeye alikuwa akiwaaga wale sinia na kumpa yule msichana, naye yule makutano. 46 Baada ya kuwaaga wale watu, msichana akampa mama yake. 29 Wanafunzi akaenda mlimani kuomba. 47 Ilipofika jioni, ile wa Yohana walipopata habari hizi, wakaja na mashua ilikuwa imefika katikati ya bahari, na

Yesu alikuwa peke yake katika nchi kavu. **48** yao ni maagizo ya wanadamu tu.’ **8** Ninyi Akawaona wanafunzi wake wanahangaika na mmeziacha amri za Mungu na kushika desturi kupiga makasia kwa nguvu, kwa sababu upepo za watu.” **9** Naye akawaambia, “Ninyi mnayo ulikuwa wa mbisho. Wakati wa zamu ya nne njia nzuri ya kukataa amri za Mungu ili mpate ya usiku, Yesu akawaendea wanafunzi wake, kuyashika mapokeo yenu! **10** Kwa mfano, Moses akiwa anatembea juu ya maji. Alikuwa karibu alisema, ‘Waheshimu baba yako na mama yako,’ kuwapita, **49** lakini walipomwona akitembea juu na, ‘Yeyote amtukanaye baba yake au mama ya maji, wakadhani ni mzimu. Wakapiga yowe, yake, na auawe.’ **11** Lakini ninyi mwafundisha **50** kwa sababu wote walipomwona walilogopa. kwamba mtu akimwambia baba yake au mama Mara Yesu akasema nao, akawaambia, “Jipeni yake, ‘Kile ambacho ningeweza kukusaidia moyo! Ni mimi. Msigope!’” **51** Akapanda ni Korbanî’ (yaani kimewekwa wakfu kwa ndani ya mashua nao, na ule upepo ukakoma! Mungu), **12** basi hawajibiki tena kumsaidia baba Wakashangaa kabisa, **52** kwa kuwa walikuwa yake au mama yake. **13** Kwa njia hiyo ninyi hawajaelewa kuhusu ile mikate. Miyo yao mnabatilisha neno la Mungu kwa mapokeo ilikuwa migumu. **53** Walipokwisha kuvuka, yenu mliyojiwekea. Nanyi mnafanya mambo wakafika nchi ya Genesareti, wakatia nanga. mengi ya aina hiyo.” **14** Yesu akaita tena ule **54** Mara waliposhuka kutoka mashua yao, umati wa watu, akawaambia, “Nisikilizeni, kila watu wakamtambua Yesu. **55** Wakaenda katika mmoja wenu na mwelewe jambo hili. **15** Hakuna vijiji vyote upesi, wakawabeba wagonjwa kitu kinachomwingia mtu kimtiacho unajisi, kwenye mikeka ili kuwapeleka mahali popote lakini kile kimtokacho ndicho kimtiacho unajisi. waliposikia kuwa Yesu yupo. **56** Kila mahali [**16** Kama mtu ye yote ana masikio ya kusikia na Yesu alipokwenda, iwe vijijini, mijini au asikie.]” **17** Akiisha kuuacha ule umati wa watu mashambani, watu waliwaweka wagonjwa na kuingia ndani, wanafunzi wake wakamuuliza wao masokoni. Wakamwomba awaruhusu hao maana ya mfano ule. **18** Akawajibu, “Je, hata wagonjwa waguse japo upindo wa vazi lake. nanyi hamwelewi? Je, hamfahamu kwamba kitu Nao wote waliomgusa waliponywa.

7 Mafarisayo na baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa wametoka Yerusalemu wakakusanyika mbele ya Yesu. **2** Wakawaona baadhi ya wanafunzi wake wakila chakula kwa mikono iliyotakiwa na sheria ya dini ya Wayahudi. **3** (Kwa kuwa Mafarisayo na Wayahudi wote hawali chakula pasipo kunawa kwa kufuata desturi za wazee wao. **4** Wanapotoka sokoni hawawezi kula pasipo kunawa. Pia kuna desturi nydingine nydingi wanazofuata kama vile jinsi ya kuosha vikcombe, vyungu na vyombo nya shaba.) **5** Kwa hiyo wale Mafarisayo na walimu wa sheria wakamuuliza Yesu, “Mbona wanafunzi wako hawafuati desturi za wazee, na badala yake wanakula kwa mikono najisi?” **6** Yesu akawajibu, “Nabii Isaya alisema ukweli alipotabiri juu yenu, ninyi wanafiki. Kama ilivyoandikwa: “Watuhawa huniheshimu kwa midomo yao, lakini miyo yao iko mbali nami. **7** Huniabudu bure, nayo mafundisho

kimwingiacho mtu hakimtii unajisi? **19** Mtu akila kitu hakiingii moyoni mwake bali tumboni, na baadaye hutolewa nje ya mwili wake.” (Kwa kusema hivi, Yesu alivihalalisha vyakula vyote kuwa ni “safi.”) **20** Akaendelea kusema, “Kile kimtokacho mtu ndicho kimtiacho unajisi. **21** Kwa maana kutoka ndani ya moyo wa mtu hutoka mawazo mabaya, uasherati, wizi, uuaji, uzinzi, **22** tamaa mbaya, uovu, udanganyifu, ufisadi, wivu, matukano, kiburi na upumbavu. **23** Maovu haya yote hutoka ndani ya mtu, nayo ndiyo yamtiayo mtu unajisi.” **24** Ndipo Yesu akaondoka hapo akaenda sehemu za Tiro. Akaingia katika nyumba moja, naye hakutaka mtu ye yote ajue kwamba yuko humo. Lakini hakuweza kujificha. **25** Mara mwanamke mmoja, ambaye binti yake mdogo alikuwa na pepo mchafu, akaja na kumpigia magoti miguuni pake. **26** Basi huyo mwanamke alikuwa Myunani, aliyezaliwa Foinike ya Siria. Akamsihi Yesu amtoe binti yake huyo pepo mchafu. **27** Yesu akamwambia, “Waache watoto washibe kwanza,

kwa maana si vyema kuchukua chakula cha pia na visamaki vichache, Yesu akavibariki, watoto na kuwatupia mbwa.” **28** Lakini yule akawaamuru wanafunzi wake wawagawie watu, mwanamke akamjibu, “Bwana, hata mbwa **8** Wale watu walikula na kutosheka. Baadaye walio chini ya meza hula makombo ya chakula wanafunzi wakakusanya vipande vilivysalia, cha watoto.” **29** Ndipo Yesu akamjibu, “Kwa wakajaza vikapu saba. **9** Watu waliokula sababu ya jibu lako, nenda zako nyumbani; walikuwa wapata 4,000. Akiisha kuwaaga, **10** yule pepo mchafu amemtoka binti yako.” alingia kwenye mashua pamoja na wanafunzi **30** Akaenda zake nyumbani akamkuta binti wake, akaenda sehemu za Dalmanutha. **11** yake amelala kitandani, yule pepo mchafu Mafarisayo wakaja, wakaanza kumhoji Yesu. akiwa amemtoka. **31** Kisha Yesu akaondoka Ili kumtega, wakamwomba awaonyeshe ishara sehemu za Tiro, akapita katikati ya Sidoni, kutoka mbinguni. **12** Akahuzunika moyoni, hadi Bahari ya Galilaya na kuingia eneo la akawaambia, “Kwa nini kizazi hiki kinataka Dekapoli. **32** Huko, watu wakamletea Yesu ishara? Amin nawaambieni, hakitapewa ishara mtu mmoja kiziwi, ambaye pia alikuwa na yoyote.” **13** Kisha akawaacha, akarudi kwenye kigugumizi, wakamwomba aweke mkono wake mashua, akavuka hadi ng’ambo. **14** Wanafunzi juu ya huyo mtu na amponye. **33** Baadaye walikuwa wamesahau kuchukua mikate ya Yesu akampeleka yule kiziwi kando mbali na kutosha. Walikuwa na mkate mmoja tu kwenye watu, Yesu akatia vidole vyake masikioni mwa mashua. **15** Yesu akawaonya: “Jihadharini yule mtu. Kisha akatema mate na kuugusa na chachu ya Mafarisayo na ya Herode.” ulimi wa yule mtu. **34** Ndipo Yesu akatazama **16** Wakajadiliana wao kwa wao, na kusema, mbinguni, akavuta hewa ndani kwa nguvu “Anasema hivi kwa sababu hatukuleta mikate.” akamwambia, “Efatha!” (yaani, “Funguka!”) **35** **17** Yesu, akifahamu majadiliano yao, akawauliza: Mara masikio yake yakafunguka na ulimi wake “Mbona mnajadiliana kuhusu kutokuwa na ukaachiliwa, akaanza kuongea sawasawa. **36** mikate? Je, bado hamtambui wala hamwelewi? Yesu akawaamuru wasimwambie mtu yejote Je, mbona miyo yenu ni migumu kiasi habari hizi. Lakini kadiri aliyowazuia, ndivyo hicho? **18** Je, mna macho lakini mnashindwa walivoyzidi kutangaza kwa bidii. **37** Walistaajabu kuona, na mna masikio lakini mnashindwa mno. Wakasema, “Amefanya mambo yote vizuri kusikia? Je, hamkumbuki?” **19** Nilipoimega mno! Amewawezesha viziwi wasikie na bubu ile mikate mitano kuwalisha watu 5,000, waseme!”

8 Katika siku hizo, umati mkubwa wa watu ulikusanyika tena. Kwa kuwa walikuwa hawana chakula, Yesu akawaita wanafunzi wake akawaambia, **2** “Ninauhurumia huu umati wa watu, kwa sababu sasa wamekuwa nami kwa muda wa siku tatu na hawana chakula. **3** Nikiwaaga waende nyumbani bila kula, watazimia njiani kwa sababu baadhi yao wametoka mbali.” **4** Wanafunzi wake wakamjibu, “Lakini hapa nyikani tutapata wapi mikate ya kutosha kuwalisha?” **5** Yesu akawauliza, “Mna mikate mingapi?” Wakajibu, “Tuna mikate saba.” **6** Akawaambia watu waketi chini. Akiisha kuichukua mikate saba na kushukuru, akaimega na kuwapa wanafunzi wake ili wawagawie watu. Wanafunzi wake wakafanya hivyo. **7** Walikuwa

mlikusanya vikapu vingapi vilivyojaa vya masazo?” Wakamjibu, “Kumi na viwili.” **20** “Je, nilipoimega ile mikate saba kuwalisha watu 4,000, mlikusanya vikapu vingapi vilivyojaa vya masazo?” Wakamjibu, “Saba.” **21** Ndipo akawauliza, “Je, bado hamwelewi?” **22** Wakafika Bethsaida na baadhi ya watu wakamleta mtu mmoja kipofu wakamsihi Yesu amguse. **23** Yesu akamshika mkono huyo kipofu akampeleka nje ya kijiji. Baada ya kuyatemea mate macho ya yule kipofu na kumwekea mikono, Yesu akamuuliza, “Unaona chochote?” **24** Yule kipofu akaangalia, akasema, “Ninaona watu, wanaonekana kama miti inayotembea.” **25** Yesu akamwekea tena mikono machoni. Kisha macho yake yakafunguka, kuona kwake kukarejea naye akaona kila kitu dhahiri. **26** Yesu akamuuga aende nyumbani kwake, akimwambia, “Hata

kiijini usiingie.” 27 Yesu na wanafunzi wake kuliko ambavyo mtu yelete duniani angaliweza wakaondoka kwenda katika vijiji vya Kaisaria- kuyang’arisha. 4 Mose na Eliya wakawatokea, Filipi. Walipokuwa njiani, Yesu akawauliza, wakawa wanazungumza na Yesu. 5 Petro “Watu husema mimi ni nani?” 28 Wakamjibu, akamwambia Yesu, “Rabi, ni vyema sisi tukae “Baadhi husema wewe ni Yohana Mbatizaji, hapa. Turuhusu tujenge vibanda vitatu: kimoja wengine husema ni Eliya, na bado wengine chako, kingine cha Mose na kingine cha Eliya.” husema wewe ni mmojawapo wa manabii.” 6 Petro hakujua aseme nini kwa maana yeye 29 Akawauliza, “Je, ninyi mnasema mimi ni na wenzake walikuwa wameogopa sana. 7 nani?” Petro akajibu, “Wewe ndiwe Kristo.” Ndipo pakatokea wingu, likawafunika, nayo 30 Yesu akawaonya wasimwambie mtu yelete sauti kutoka lile wingu ikasema, “Huyu ni habari zake. 31 Ndipo akaanza kuwafundisha Mwanangu mpandwa. Msikieni yeye.” 8 Mara wanafunzi wake kuwa Mwana wa Adamu walipotazama huku na huku, hawakuona tena lazima atapata mateso mengi na kukataliwa mtu mwengine yelete pamoja nao isipokuwa na wazee, viongozi wa makuhani, na walimu Yesu. 9 Walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, wa sheria, na kwamba itampasa auwe lakini Yesu akawakataza wasimwambie mtu yelete baada ya siku tatu afufuke. 32 Aliyasema haya mambo waliyoona, mpaka Mwana wa Adamu waziwazi, ndipo Petro akamchukua kando na atakapokuwa amefufuka kutoka kwa wafu. 10 akaanza kumkemea. 33 Lakini Yesu alipogeuka Wakalihifadhi jambo hilo wao wenyewe, lakini na kuwaangalia wanafunzi wake, akamernea wakawa wanajiliza, “Huku kufufuka kwa wafu Petro. Akasema, “Rudi nyuma yangu, Shetani! maana yake nini?” 11 Wakamuuliza, “Kwa Moyo wako hauwazi yaliyo ya Mungu, bali ya nini walimu wa sheria husema kwamba ni wanadamu.” 34 Ndipo akauita ule umati wa lazima Eliya aje kwanza?” 12 Yesu akawajibu, watu pamoja na wanafunzi wake, akasema, “Ni kweli, Eliya yuaja kwanza ili kutengeneza “Mtu yelete akitaka kunifuata, ni lazima mambo yote. Mbona basi imeandikwa kwamba ajikane mwenyewe, auchukue msalaba wake, Mwana wa Adamu ni lazima ateseka sana anifiuate. 35 Kwa maana yelete anayetaka na kudharauliwa? 13 Lakini ninawaambia, kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini Eliya amekwisha kuja, nao wakamtendea yelete atakayeyapoteza maisha yake kwa ajili walivyopenda, kama ilivoandikwa kumhusu yangu na kwa ajili ya Injili atayaokoa. 36 yeye.” 14 Walipowafikia wale wanafunzi Je, itamfaidi nini mtu kuupata ulimwengu wengine, wakawakuta wamezungukwa na wote, lakini akayapoteza maisha yake? 37 umati mkubwa wa watu na baadhi ya walimu Au mtu atatoa nini badala ya nafsi yake? 38 wa sheria wakibishana nao. 15 Mara wale Mtu yelete akinionea aibu mimi na maneno watu walipomwona Yesu, wakastaajabu sana, yangu katika kizazi hiki cha uzinzi na dhambi, wakamkimbilia ili kumsalimu. 16 Akawauliza Mwana wa Adamu naye atamwonea aibu wakati wanafunzi wake, “Mnabishana nao kuhusu atakapokuja katika utukufu wa Baba yake nini?” 17 Mtu mmoja mionganoni mwa ule pamoja na malaika watakatifu.”

9 Yesu akaendelea kuwaambia, “Amin, nawaambia, kuna watu waliosimama hapa ambaa hawataonja mauti kabla ya kuuona Ufalme wa Mungu ukija kwa nguvu.” 2 Baada ya siku sita, Yesu akawachukua Petro, Yakobo na Yohana, akapeleka juu ya mlima mrefu, mahali walipokuwa faraghani. Huko, Yesu akageuka sura mbele yao. 3 Mavazi yake yakawa na weupe wa kuzima macho, meupe

umati wa watu akajibu, “Mwalimu, nilimleta kwako mwanangu ambaye ana pepo mchafu anayemfanya asiweze kuongea. 18 Kila mara huyo pepo mchafu ampagaapo mwanangu, humwangusha chini na kumfanya atokwe povu mdomoni na kusaga meno, kisha mwili wake hukauka. Niliwaomba wanafunzi wako wamtoe huyo pepo mchafu, lakini hawakuweza.” 19 Yesu akawaambia, “Enyi kizazi kisicho na imari! Nitakuwa pamoja nanyi mpaka lini? Nitawavumilia mpaka lini? Mleteni mvulana

kwangu.” 20 Nao wakamleta yule mvulana. wote.” 36 Kisha akamchukua mtoto mdogo, Yule pepo mchafu alipomwona Yesu, mara akamsimamisha katikati yao. Akamkumbatia, akamtia yule mvulana kifafa, akaanguka, akawaambia, 37 “Mtu yelete amkaribishaye akagaagaa chini huku akitokwa na povu mmoja wa hawa watoto wadogo kwa Jina kinywani. 21 Yesu akamuuliza baba yake, langu, anikaribisha mimi. Naye anikaribishaye “Mwanao amekuwa katika hali hii tangu mimi, amkaribisha Baba yangu aliyenituma.” 38 lini?” Akamjibu, “Tangu utoto wake. 22 Yohana akamwambia, “Mwalimu, tumemwona Mara kwa mara huyo pepo mchafu amekuwa mtu akitoa pepo wachafu kwa jina lako, akimwangusha kwenye moto au kwenye maji ili nasi tukamkataza, kwa sababu yeye si mmoja kumwangamiza. Lakini kama unaweza kufanya wetu.” 39 Yesu akasema, “Msimkataze, kwa jambo lolote, tafadhali tuhurumie utusaidie.” kuwa hakuna yelete atendaye miujiza kwa 23 Yesu akamwambia, “Kama ukiweza kuamini, Jina langu ambaye baada ya kitambo kidogo yote yawezekana kwake yeye aaminiye.” 24 aweza kunena lolote baya dhidi yangu. 40 Mara baba yake yule mvulana akapiga kelele Kwa maana yelete asiye kinyume chetu, yuko akisema, “Ninaamini. Nisaidie kutokuamini upande wetu. 41 Amin, nawaambia, yelete kwangu!” 25 Yesu alipoona kwamba umati wa awapaye ninyi kikombe cha maji kwa Jina langu watu unakusanyika pamoja mbio, akamkemea kwa sababu ninyi ni mali ya Kristo, hakika yule pepo mchafu, akimwambia, “Wewe pepo hataikosa thawabu yake.” 42 “Kama mtu yelete bubu na kiziwi, nakuamuru umtoke, wala akinsababisha mmojawapo wa wadogo hawa usimwingie tena!” 26 Yule pepo mchafu akiisha wanaoniamini kutenda dhambi, ingekuwa bora kupiga kelele, akamtia kifafa kwa nguvu, na kwake afungiwe jiwe kubwa la kusagia shingoni akamtoka. Yule mvulana alikuwa kama maiti, mwake, na kutoswa baharini. 43 Kama mkono hivyo watu wengi wakasema, “Amekufa.” 27 wako ukikusababisha kutenda dhambi, ukate. Ni Lakini Yesu akamshika mkono, akamwinua, afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa na naye akasimama. 28 Baada ya Yesu kuingia mkono mmoja, kuliko kuwa na mikono miwili ndani ya nyumba, wanafunzi wake wakamuuliza lakini ukaingia jehanamu, mahali ambako moto wakiwa peke yao, “Mbona sisi hatukweza hauzimiki. [(Geenna g1067) 44 Mahali ambako kumtoa huyo pepo mchafu?” 29 Yesu akawajibu, funza wake hawafi wala moto wake hauzimiki.] “Hali hii haiwezi kutoka isipokuwa kwa 45 Kama mguu wako ukikusababisha kutenda kuomba na kufunga.” 30 Wakaondoka huko, dhambi, ukate. Ni afadhali kwako kuingia katika wakapitia Galilaya. Yesu hakutaka mtu yelete uzima ukiwa kiwete, kuliko kuwa na miguu afahamu mahali walipo, 31 kwa maana alikuwa miwili lakini ukaingia jehanamu. [(Geenna g1067) anawafundisha wanafunzi wake. Akawaambia, 46 Mahali ambako funza wake hawafi wala moto “Mwana wa Adamu atasalitiwa na kutiwa hauzimiki.] 47 Nalo jicho lako likikusababisha mikononi mwa watu. Nao watamuua, lakini kutenda dhambi, ling’oe. Ni afadhali kwako siku tatu baada ya kuuawa atafufuka.” 32 kuingia katika Ufalme wa Mungu ukiwa na Lakini wao hawakuelewa kile alimaanisha, nao jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili lakini waliogopa kumuuliza maana yake. 33 Basi ukatupwa jehanamu, (Geenna g1067) 48 mahali wakafika Kapernaumu na baada ya kuingia ambako “funza wake hawafi, wala moto wake nyumbani akawaauliza, “Mlikuwa mnabishana hauzimiki.’ 49 Kila mmoja atatiwa chumvi kwa nini kule njiani?” 34 Lakini hawakumjibu, moto. 50 “Chumvi ni nzuri, lakini ikipotenza kwa sababu njiani walikuwa wakibishana ladha yake utaifanyaje ili iweze kukolea tena? kuhusu nani miongoni mwao alikuwa mkuu Mwe na chumvi ndani yenu, mkaishi kwa amani, zaidi ya wote. 35 Akaketi chini, akawaita kila mmoja na mwenzake.”

wote kumi na wawili, akawaambia: “Kama mtu yelete akitaka kuwa wa kwanza, hana budi kuwa wa mwisho na mtumishi wa

10 Yesu akaondoka huko, akavuka Mto Yordani, akaenda sehemu za Uyahudi.

Umati mkubwa wa watu ukaenda kwake na kitu kimoja. Nenda ukauze kila kitu ulicho tena, naye kama ilivyokuwa desturi yake, nacho uwape maskini hizo fedha, nawe utakuwa akawafundisha. **2** Baadhi ya Mafarisayo wakaja na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate.” ili kumjaribu kwa kumuuliza, “Je, ni halali mtu **22** Yule mtu aliposikia hayo, akasikitika sana. kumwacha mke wake?” **3** Yesu akawajibu, “Je, Akaondoka kwa huzuni kwa sababu alikuwa Mose aliwaamuru nini?” **4** Wakajibu, “Mose na mali nyangi. **23** Yesu akatazama pande aliruhusu kwamba mume anaweza kumwandikia zote, akawaambia wanafunzi wake, “Itakuwa mkewe hati ya talaka na kumwacha.” **5** Yesu vigumu sana kwa wenye mali kuingia katika akawaambia, “Mose aliwaandikia sheria hiyo Ufalme wa Mungu!” **24** Wanafunzi wake kwa sababu ya ugumu wa miyo yenu. **6** wakashangazwa sana na maneno hayo. Lakini Lakini tangu mwanzo wa uumbaji, ‘Mungu Yesu akawaambia tena, “Wanangu, tazama jinsi aliwaumba mwanaume na mwanamke. **7** ilivyo vigumu kwa wale wanaotumainia mali Kwa sababu hii mwanaume atamwacha baba kuingia katika Ufalme wa Mungu. **25** Ni rahisi yake na mama yake na kuambatana na zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la mkewe, na hao wawili watakuwa mwili mmoja.’ sindano kuliko mtu tajirikingia katika Ufalme **8** Kwa hiyo hawatakuwa wawili tena, bali wa Mungu.” **26** Wanafunzi wake wakashangaa mwili mmoja. **9** Basi, alichokiunganisha sana. Wakaulizana wao kwa wao, “Ni nani Mungu, mwanaadamu asikitenganishe.” **10** basi awezaye kuokoka?” **27** Yesu akawatazama, Walipokuwa tena ndani ya nyumba, wanafunzi akawaambia, “Kwa mwanaadamu jambo hili wake wakamuuliza kuhusu jambo hili. **11** haliwezekani, lakini kwa Mungu sivyo. Mambo Akawajibu, “Mtu ye yote amwachaye mkewe yote yanawezekana kwa Mungu.” **28** Ndipo na kuoa mke mwagine, anazini naye. **12** Petro akamjibu, “Tazama, tumeacha kila kitu Naye mwanamke amwachaye mumewe na na kukufuata wewe!” **29** Yesu akasema, “Amin, kuolewa na mume mwagine, anazini.” **13** nawaambia, hakuna mtu ye yote aliyeacha Watu walikuwa wakimletea Yesu watoto nyumba, ndugu wa kiume au wa kike, au wadogo ili awaguse, lakini wanafunzi wake mama au baba, au watoto au mashamba kwa wakawakemea. **14** Yesu alipoona yaliyokuwa ajili yangu na kwa ajili ya Injili, **30** ambaye yakinukia, akachukizwa. Akawaambia wanafunzi hatalipwa mara mia katika ulimwengu huu: wake, “Waacheni watoto wadogo waje kwangu, nyumba, ndugu wa kiume na wa kike, mama na baba na watoto, mashamba pamoja na mateso, kisha uzima wa milele katika ulimwengu ujao. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Lakini wengi walio wa Mungu kama mtoto mdogo, hatauingia kamwe.” **32** Walikuwa wa kwanza watakuwa wa mwisho, na wa mwisho **16** Akawachukua watoto mikononi mwake, watakuwa wa kwanza.” **33** Walikuwa njiani akawakumbatia, akaweka mikono yake juu yao, wakipanda kwenda Yerusalem, na Yesu alikuwa akawabariki. **17** Yesu alipokuwa anaondoka, ametangulia. Wanafunzi wake walishangaa, mtu mmoja akamkimbilia, akapiga magoti nao watu waliowafuata walijawa na hofu. Yesu mbele yake, akamuuliza, “Mwalimu mwema, akawachukua tena wale wanafunzi wake kumi nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?” na wawili kando na kuwaambia yatakayompata. **(aiōnios g166)** **18** Yesu akamwambia, “Mbonye **34** Akasema, “Tunapanda kwenda Yerusalem, unaniita mwema? Hakuna ye yote aliye mwema na Mwana wa Adamu atasalitiwa kwa viongozi ila Mungu peke yake. **19** Unazijua amri: ‘Usiue, wa makuhani na walimu wa sheria. Wao usizini, usiibe, usishuhudie uongo, usidanganye, watamhukumu kifo na kumtia mikononi mwa waheshimu baba yako na mama yako.’” **20** watu wa Mataifa, **35** Kisha na kumpenda, akamwambia, “Umepungukiwa Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo,

wakaja kwake na kumwambia, "Mwalimu, "Nenda zako, imani yako imekuponya." Mara tunataka utufanyie lolote tutakalokuomba." **36** akapata kuona, akamfuata Yesu njiani.

Naye akawaambia, "Je, mwataka niwafanyie jambo gani?" **37** Wakamwambia, "Tupe kukaa mmoja upande wako wa kuume na mwingine upande wako wa kushoto katika utukufu wako." **38** Lakini Yesu akawaambia, "Ninyi hamjui mnaloliomba. Je, mnawenza kukinywea kikombe ninyweacho mimi, au kubatizwa ubatizo nibatizwao mimi?" **39** Wakajibu, "Tunaweza." Kisha Yesu akawaambia, "Kikombe nikinyweacho mtakinywea na ubatizo nibatizwao mtabatizwa, **40** lakini kuketi mkono wangu wa kuume au wa kushoto si juu yangu mimi kuwapa. Nafasi hizi ni kwa ajili ya wale walioandaliwa." **41** Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia hayo, wakaanza kuwakasirikia Yakobo na Yohana. **42** Lakini Yesu akawaita wote pamoja na kuwaambia, "Mnafahamu kuwa wale wanaodhaniwa kuwa watawala wa watu wa Mataifa huwatawala watu kwa nguvu, nao wenye vyeo huonyesha mamlaka yao. **43** Lakini isiwe hivyo kwenu. Badala yake, ye yote anayetaka kuwa mkuu mionganii mwenu hana budi kuwa mtumishi wenu, **44** na ye yote anayetaka kuwa wa kwanza, hana budi kuwa mtumwa wa wote. **45** Kwa kuwa hata Mwana wa Adamu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai wake uwe fidia kwa ajili ya wengi." **46** Kisha wakafika Yeriko. Yesu alipokuwa akiondoka mjini na wanafunzi wake pamoja na umati mkubwa wa watu, kipofu mmoja, jina lake Bartimayo, mwana wa Timayo, alikuwa ameketi kando ya njia akiomba msaada. **47** Aliposikia kuwa ni Yesu wa Nazareti aliyekuwa anapita, akaanza kupaza sauti akisema, "Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!" **48** Watu wengi wakamkemea, wakamwambia akae kimya, lakini ye yeye akazidi kupaza sauti, akisema, "Mwana wa Daudi, nihurumie!" **49** Yesu akasimama na kusema, "Mwiteni." Hivyo wakamwita yule mtu kipofu, wakamwambia, "Jipe moyo! Inuka, anakuita." **50** Akiwa analivua lile joho lake, alisimama na kumwendea Yesu. **51** Yesu akamuuliza, "Unataka nikufanyie nini?" Yule kipofu akajibu, "Mwalimu, nataka kuona." **52** Yesu akamwambia,

11 Walipokaribia Yerusalem, wakafika Bethfage na Bethania katika Mlima wa Mizeituni. Yesu akawatuma wawili wa wanafunzi wake, **2** akawaambia, "Nendeni katika kijiji kilichoko mbele yenu. Na hapo mtakapoingia kijijini, mtamkuta mwana-punda amefungwa hapo, ambaye hajapandwa na mtu bado. Mfungueni, mkamle hapa. **3** Kama mtu ye yote akiwaliza, 'Mbona mnampfungua?' Mwambieni, 'Bwana anamhitaji, na atamrudisha hapa baada ya muda mfupi.'" **4** Wakaenda, wakamkuta mwana-punda amefungwa kando ya barabara, karibu na mlango wa nyumba. **5** Walipokuwa wanampfungua, watu waliokuwa wamesimama karibu wakawauliza, "Mna maana gani mnampfungua huyo mwana-punda?" **6** Wakawajibu kama vile Yesu aliyokuwa amewaagiza, nao wale watu wakawaruhusu. **7** Kisha wakamleta huyo mwana-punda kwa Yesu na kutandika mavazi yao juu yake, naye akampanda. **8** Watu wengi wakatandaza mavazi yao barabarani, na wengine wakatandaza matawi waliyokuwa wamekata mashambani. **9** Kisha wale waliokuwa wametangulia mbele na wale waliokuwa wakifuata nyuma wakapaza sauti, wakisema, "Hosana!" "Amebarikiwa ye ye ajaye kwa Jina la Bwana!" **10** "Umebarikiwa Ufalme unaokuja wa baba yetu Daudi!" "Hosana kwake ye ye aliye juu!" **11** Yesu akaingia Yerusalem na kwenda Hekaluni. Akaangalia kila kitu kilichokuwamo, lakini kwa kuwa ilishakuwa jioni, akaenda zake Bethania pamoja na wale kumi na wawili. **12** Kesho yake walipokuwa wakitoka Bethania, Yesu alikuwa na njaa. **13** Akauna mtini kwa mbali, naye akaenda ili aone kama ulikuwa na matunda. Alipoufikia, akakuta una majani tu, kwa kuwa hayakuwa majira ya tini. **14** Akaumbia ule mti, "Tangu leo mtu ye yote asile kamwe matunda kutoka kwako." Wanafunzi wake walimsikia akisema hayo. **(aiōn g165)** **15** Walipofika Yerusalem, Yesu akaingia katika eneo la Hekalu, akaanza kuwafukuza wale waliokuwa wakinunua na kuuza humo ndani. Akazipindua meza za wale

waliokuwa wakibadilisha fedha, na pia viti Yohana alikuwa nabii wa kweli.) 33 Kwa vya wale waliokuwa wakiuza njiwa, 16 wala hiyo wakamjibu Yesu, “Hatujuji.” Naye Yesu hakumruhusu mtu ye yote kuchukua bidhaa akawaambia, “Wala mimi sitawaambia ni kwa kupitia ukumbi wa Hekalu. 17 Naye alipokuwa mamlaka gani ninatenda mambo haya.”

akiwafundisha, akasema, “Je, haikuandikwa kuwa: “Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala kwa mataifa yote? Lakini ninyi mmeifanya kuwa ‘pango la wanyang’anyi.’” 18 Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria wakapata habari hizi, nao wakaanza kutafuta njia ya kumuua, kwa kuwa walikuwa wakimwogopa, kwa sababu umati wote ulikuwa unashangazwa na mafundisho yake. 19 Ilipofika jioni, Yesu na wanafunzi wake wakatoka nje ya mji. 20 Asubuhi yake walipokuwa wakipita, wakauna ule mtini umenyauka kutoka juu hadi kwenye mizizi yake. 21 Petro akakumbuka na kumwambia Yesu, “Rabi, tazama! Ule mtini ulioulaani umenyauka!” 22 Yesu akawajibu, “Mwaminini Mungu. 23 Amin, nawaambia, mtu ye yote atakayeumba mlima huu, ‘Ng’oka ukatupwe baharini,’ wala asione shaka moyoni mwake, bali aamini kwamba hayo asemayo yametukia, atatimiziwa. 24 Kwa sababu hiyo nawaambia, yoyote mtakayoyaomba mkisali, aminini ya kwamba mmyeypokea, nayo yatakuwa yenu. 25 Nanyi kila msimamapo kusali, sameheni mkiwa na neno na mtu, ili naye Baba yenu aliye mbinguni awasamehe ninyi makosa yenu. [26 Lakini kama ninyi msiposamehe, wala Baba yenu aliye mbinguni hatawasamehe ninyi makosa yenu.]” 27 Wakafika tena Yerusalem, na Yesu alipokuwa akitembea Hekaluni, viongozi wa makuhani, walimu wa sheria pamoja na wazee wa watu wakamjia. 28 Wakamuuliza, “Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Na ni nani aliyekupa mamlaka ya kufanya hayo?” 29 Yesu akawajibu, “Nitawauliza swalii moja. Nijibuni, nami nitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya. 30 Niambieni, je, ubatizo wa Yohana ultoka mbinguni au kwa wanadamu?” 31 Wakahojiana wao kwa wao, wakisema, “Kama tukisema, ‘Ultoka mbinguni,’ atatuuliza, ‘Mbona hamkumwamini?’ 32 Lakini tukisema, ‘Ultoka kwa wanadamu,...’” (Waliwaogopa watu, kwa sababu kila mtu aliamini kwamba

12 Yesu akaanza kusema nao kwa mifano, akawaambia: “Mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu. Akajenga ukuta kulizunguka, akachimba shimo ndani yake kwa ajili ya shinikizo la kusindika divai, na akajenga mnara wa ulinzi. Kisha akalikodisha shamba hilo la mizabibu kwa wakulima fulani, kisha akasafiri kwenda nchi nyingine. 2 Wakati wa mavuno ulipofika, mwenye shamba akamtuma mtumishi wake kwa hao wapangaji ili kuchukua sehemu yake ya mavuno ya shamba la mizabibu kutoka kwa hao wapangaji. 3 Lakini wale wakulima walimkamata yule mtumishi, wakampiga, wakamfukuza mikono mitupu. 4 Kisha yule mwenye shamba akamtuma mtumishi mwininge kwao; nao wale wakulima wakampiga kichwani na kumfanyia mambo ya aibu. 5 Kisha akamtuma mtumishi mwininge, naye huyo wakamuua. Akawatuma wengine wengi; baadhi yao wakawapiga, na wengine wakawaua. 6 “Mwenye shamba alikuwa bado na mmoja wa kumtuma, mwanawe aliyempenda. Hatimaye akamtuma akisema, ‘Watamheshimu mwanangu.’ 7 “Lakini wale wapangaji wakasemezana pamoja, ‘Huyu ndiye mrithi. Njooni tumuue, nao urithi utakuwa wetu.’ 8 Hivyo wakamchukua na kumuua, wakamtupa nje ya lile shamba la mizabibu. 9 “Sasa basi yule mwenye shamba atafanya nini? Atakuja na kuwaa hao wapangaji, kisha atawapa wapangaji wengine hilo shamba la mizabibu. 10 Je, hamjasoma Andiko hili: “Jiwe walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la pembeni; 11 Bwana ndiye alitenda jambo hili, nalo ni ajabu machoni petu?” 12 Walipotambua kuwa amesema mfano huo kwa ajili yao, wakataka kumkamata, lakini wakaogopa ule umati wa watu. Wakamwacha, wakaondoka, wakaenda zao. 13 Baadaye wakawatuma baadhi ya Mafarisayo na Maherode ili kwenda kumtega Yesu katika yale anayosema. 14 Wakamjia, wakamwambia, “Mwalimu, tunajua kwamba

wewe ni mtu mwadilifu. Wewe huyumbishwi na Ya pili ndiyo hii: ‘Mpende jirani yako kama nafsi wanadamu, kwa kuwa huna upendeleo. Lakini yako.’ Hakuna amri nyagine ilio kuu kuliko wewe huifundisha njia ya Mungu katika kweli. hizi.” **32** Yule mwalimu wa sheria akamwambia Je, ni halali kulipa kodi kwa Kaisari, au la? **15** Yesu, “Mwalimu, umejibu vyema kwamba Je, tulipe kodi au tusilipe?” Lakini Yesu alijua Mungu ni mmoja, wala hakuna mwingine ila unafiki wao. Akawauliza “Mbona mnajaribu yeye. **33** Kumpenda Mungu kwa moyo wote na kunitega? Niletene hiyo dinariniione.” **16** kwa akili zote na kwa nguvu zote, na kumpenda Wakamletea hiyo sarafu. Naye akawauliza, jirani kama mtu anavyojipenda mwenyewe ni “Sura hii ni ya nani? Na maandishi haya ni bora zaidi kuliko kutoa sadaka za kuteketezwa ya nani?” Wakamjibu, “Ni vya Kaisari.” **17** na dhabihu zote.” **34** Yesu alipoona kwamba Ndipo Yesu akawaambia, “Mpeni Kaisari kilicho amejibu kwa busara, akamwambia, “Wewe cha Kaisari, naye Mungu mpeni kilicho cha hauko mbali na Ufalme wa Mungu.” Tangu Mungu.” Nao wakamstaajabia sana. **18** Kisha wakati huo, hakuna mtu yejote aliyethubutu Masadukayo, wale wasemao kuwa hakuna kumuuliza maswali tena. **35** Yesu alipokuwa ufufuo wa wafu, wakamjia Yesu, **19** wakasema, akifundisha Hekaluni, akauliza, “Imekuujie “Mwalimu, Mose alituandikia kuwa kama walimu wa sheria wanasema kwamba Kristoni ndugu wa mtu akifa na kumwacha mkewe Mwana wa Daudi? **36** Kwa maana Daudi bila mtoto, basi huyo mtu inampasa amwoe mwenyewe, akinena kwa kuongozwa na Roho huyo mjane ili amzalie ndugu yake watoto. **20** Mtakatifu, alisema: “Bwana alimwambia Bwana Basi palikuwepo ndugu saba. Yule wa kwanza wangu: “Keti mkono wangu wa kuume, hadi akaoa mke, naye akafa pasipo kuwa na mtoto nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yeyote. **21** Wa pili akamwoa yule mjane, lakini yako.” **37** Kwa hiyo Daudi mwenyewe anamwita naye akafa bila kuacha mtoto yeyote. Ikawa ‘Bwana.’ Awezaje basi yeje kuwa mwanawee?” vivyo hivyo kwa yule wa tatu. **22** Hakuna hata Ule umati wote wa watu wakamsikiliza kwa mmojawapo wa hao ndugu wote saba aliyeacha furaha. **38** Alipokuwa akifundisha, Yesu alisema, mtoto. Hatimaye yule miwanamke naye akafa. “Jihadharini na walimu wa sheria. Wao hupenda **23** Kwa hiyo wakati wa ufufuo, yeje atakuwa kutembea wakiwa wamevaa mavazi marefu, na mke wa nani, maana aliolewa na ndugu wote kusalimiwa kwa heshima masokoni. **39** Pia wao saba?” **24** Yesu akawajibu, “Je, hampotoki kwa hupenda kukaa kwenye viti vya mbele katika sababu hamfahamu Maandiko wala uweza wa masinagogi, na kupewa nafasi za heshima Mungu? **25** Wafu watakafufuka, hawataoa katika karamu. **40** Wao hula nyumba za wajane, wala kuolewa, bali ni Mungu wa wengi wakaweka kiasi kikubwa cha fedha. **42** walio hai. Kwa hiyo mmekosea kabisa.” **28** Lakini mjane mmoja maskini akaja na kuweka Mwalimu mmoja wa sheria akaja, akawasikia sarafu mbili ndogo za shaba zenyenye thamani ya wakijadiliana. Akiona kwamba Yesu amewajibu senti mbili. **43** Yesu akawaita wanafunzi wake, vyema, naye akamuuliza, “Katika amri zote, ni akawaambia, “Amin, nawaambia, huyu mjane ipi iliyo kuu?” **29** Yesu akajibu, “Amri iliyo kuu maskini ameweka katika sanduku la hazina ndiyo hii: ‘Sikia ee Israeli. Bwana Mungu wetu, zaidi ya watu wengine wote. **44** Wengine wote Bwana ndiye mmoja. **30** Mpende Bwana Mungu wametoa kutohama na ziada ya mali zao. Lakini wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, huyu mjane ametoa kutohama na umaskini kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote.” **31**

wake, akaweka kila kitu alichokuwa nacho, hata kile alichohitaji ili kuishi.”

13 Yesu alipokuwa akitoka Hekaluni, mmojawapo wa wanafunzi wake akamwambia, “Mwalimu! Tazama jinsi mawe haya yalivyo makubwa, na majengo haya yalivyo mazuri!” **2** Ndipo Yesu akajibu akasema, “Je, unayaona majengo haya yalivyo makubwa? Hakuna hata jiwe moja litakalobaki juu ya jingine, bali yote yatabomolewa.” **3** Yesu alipokuwa ameketi kwenye Mlima wa Mizeituni mkabala na Hekalu, Petro, Yakobo, Yohana na Andrea wakamuuliza faraghani, **4** “Tafadhalii tuambie, mambo haya yatatukia lini? Nayo dalili ya kuwa hayo yote yanakaribia kutimia itakuwa gani?” **5** Yesu akawaambia: “Jihadharini mtu ye yote asiwadanganye. **6** Wengi watakuja kwa Jina langu wakidai, ‘Mimi ndiye,’ nao watawadanganya wengi. **7** Msikiapo habari za vita na uvumi wa vita, msiwe na hofu. Mambo haya hayana budi kutukia, lakini ule mwisho bado. **8** Taifa litainuka dhidi ya taifa na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa na mitetemeko sehemu mbalimbali na njaa. Haya yatakuwa ndio mwanzo wa utungu. **9** “Lakini ninyi jihadharini. Kwa maana watawapeleka katika mabaraza yao na kupigwa mijeledi katika masinagogi. Mtashtakiwa mbele ya watawala na wafalme kwa ajili yangu, ili kuwa ushuhuda kwao. **10** Nayo habari njema lazima ihubiriwe kwanza kwa mataifa yote kabla ule mwisho haujawadia. **11** Mtakapokamatwa na kushtakiwa, msisumbuke awali kuhusu mtakalosema. Semeni tu lolote mtakalopewa wakati huo, kwa kuwa si ninyi mtakaokuwa mkinena, bali ni Roho Mtakatifu. **12** “Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe, naye baba atamsaliti mtoto wake. Watoto nao wataasi dhidi ya wazazi wao na kusababisha wauawe. **13** Watu wote watawachukia kwa ajili ya Jina langu. Lakini yule atakayevumilia hadi mwisho ataokolewa. **14** “Mtakapoona ‘chukizo la uharibifu’ limesimama mahali pasipolipasa (asomaye na afahamu), basi wale walioko Uyahudi wakimbilie milimani. **15** Yeyote aliye juu ya dari ya nyumba asishuke au kuingia

ndani ili kuchukua chochote. **16** Aliye shambani asirudi nyumbani kuchukua vazi lake. **17** Ole wao wenye mimba na wale wanaonyonyesha watoto siku hizo! **18** Ombeni mambo haya yasitokee wakati wa baridi. **19** Kwa maana siku hizo zitakuwa za dhiki kuu ambayo haijapata kuwako tangu mwanzo, hapo Mungu alipoumba ulimwengu, mpaka leo, na wala haitakuwako tena kamwe. **20** Kama Bwana asingelifupisha siku hizo, kamwe asingeliokoka mtu ye yote. Lakini kwa ajili ya wateule, wale aliquachagua, amezifupisha siku hizo. **21** Wakati huo mtu ye yote akiwaambia, ‘Tazama, Kristohuyu hapa!’ au, ‘Tazama, yuko kule,’ msisadiki. **22** Kwa maana watatokea makristo wa uongo na manabii wa uongo, nao watafanya ishara na maajabu ili kuwapotosha, ikiwezekana, hata wale wateule. **23** Hivyo jihadharini. Nimekwisha kuwaambia mambo haya yote mapema kabla hayajatukia. **24** “Lakini katika siku hizo, baada ya hiyo dhiki, “jua litatiwa giza nao mwezi hautatoa nuru yake; **25** nazo nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu za anga zitatikisika.” **26** “Ndipo watu wote watakapomwona Mwana wa Adamu akija mawinguni kwa nguvu nyingi na utukufu. **27** Naye atawatuma malaika wake wawakusanye wateule wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka miisho ya dunia hadi miisho ya mbingu. **28** “Basi jifunzeni somo hili kutokana na mtini: Matawi yake yanapoanza kuchipua na kutoa majani, mnatambua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. **29** Vivyo hivyo, myaonapo mambo haya yakutukia, mnatambua kwamba wakati u karibu, hata malangoni. **30** Amin, nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yawe yametimia. **31** Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. **32** “Kwa habari ya siku ile na saa hakuna ye yote ajuaye, hata malaika walio mbinguni wala Mwana, ila Baba peke yake. **33** Jihadharini! Kesheni! Kwa maana hamjui wakati ule utakapowadia. **34** Ni kama mtu anayesafiri. Anaiacha nyumba yake na kuwaachia watumishi wake kuiangalia, kila mtu na kazi yake, kisha akamwamuru yule bawabu aliye mlangoni akeshe. **35** “Basi kesheni kwa sababu hamjui ni lini mwenye

nyumba atakaporudi: iwapo ni jioni, au ni pa kula Pasaka?" 13 Basi akawatumwa wawili usiku wa manane, au alfajiri awikapo jogoo, mionganoni mwa wanafunzi wake, akawaambia, au mapambazuko. 36 Kama akija ghafula, asije "Nendeni mjini. Huko mtakutana na mwanaume akawakuta mmelala. 37 Lile ninalowaambia amebeba mtungi wa maji. Mfuateni. 14 ninyi, nawaambia watu wote: 'Kesheni!'"

14 Zilikuwa zimebaki siku mbili tu kabla ya

Sikukuu ya Pasaka, na Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wakitafuta njia ya kumkamata Yesu kwa hila na kumuua. 2 Lakini walisema, "Tusilifanye jambo hili wakati wa Sikukuu, maana watu wanaweza wakafanya ghasia." 3 Yesu alikuwa Bethania nyumbani kwa Simoni aliyekuwa na ukoma. Wakati alipokuwa ameketi mezani akila chakula cha jioni, mwanamke mmoja aliiingia akiwa na chupa ya marhamu yenyenye manukato ya nardo safi ya thamani kubwa. Akaivunja hiyo chupa, akamiminia hayo manukato kichwani mwa Yesu. 4 Baadhi ya watu waliokuwepo pale walikuwa wakisemezana wao kwa wao, "Upotevu huu wote ni wa nini? 5 Mafuta haya yangeweza kuuzwa kwa zaidi ya dinari 300, na fedha hizo wakapewa maskini." Wakamkemea vikali huyo mwanamke. 6 Lakini Yesu akawaambia, "Mbona mnamsumbua huyu mwanamke? Mwachen! Yeye amenitendea jambo zuri sana. 7 Maskini mtakuwa nao siku zote na mnawenza kuwasaidia wakati wowote mnaotaka. Lakini mimi hamtakuwa nami siku zote. 8 Huyu mwanamke amenitendea lile aliloweza. Ameumimina mwili wangu manukato ili kunianda kwa maziko yangu. 9 Amin, nawaambia, mahali popote ulimwenguni ambapo Injili itahubiriwa, jambo hili alilolitenda huyu mwanamke litatajwa pia kwa ukumbusho wake." 10 Kisha Yuda Iskariote, mmoja wa wale wanafunzi kumi na wawili, akaenda kwa viongozi wa makuhani ili kumsaliti Yesu kwao. 11 Walifurahi sana kusikia jambo hili na wakaahidi kumpa fedha. Hivyo yeye akawa anatafuta wakati uliofaa wa kumsaliti. 12 Siku ya kwanza ya Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, siku ambayo kwa desturi mwana-kondoo wa Pasaka huchinjwa, wanafunzi wa Yesu wakamuuliza, "Unataka twende wapi ili tukuandalie mahali

Mwambieni mwenye nyumba ile atakayoingia, 'Mwalimu anauliza: Kiko wapi chumba changu cha wageni, ambamo mimi na wanafunzi wangu tutakula Pasaka?' 15 Atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani, kilichopambwa tena kilicho tayari. Tuandalieni humo." 16 Wale wanafunzi wakaondoka na kwenda mjini, nao wakakuta kila kitu kama Yesu alivyowaambia. Hivyo wakaandaa Pasaka. 17 Ilipofika jioni, Yesu akaja pamoja na wale wanafunzi wake kumi na wawili. 18 Walipoketi mezani wakila, Yesu akawaambia, "Amin, nawaambia, mmoja wenu atanisaliti, mmoja anayekula pamoja nami." 19 Wakaanza kuhuzunika na kumuuliza mmoja baada ya mwiningine, "Je, ni mimi Bwana?" 20 Akawajibu, "Ni mmoja mionganoni mwenu ninyi kumi na wawili, yule anayechovya mkate kwenye bakuli pamoja nami. 21 Mwana wa Adamu anaenda zake kama vile alivyoandikiwa. Lakini ole wake mtu yule amsalitiye Mwana wa Adamu! Ingekuwa heri kwake mtu huyo kama hangezaliwa." 22 Walipokuwa wanakula, Yesu akachukua mkate, akashukuru, akaumega na kuwapa wanafunzi wake, akisema, "Twaeni mle; huu ndio mwili wangu." 23 Kisha akakitwaa kikombe, akashukuru, akawapa, nao wote wakanywa kutoka humo. 24 Akawaambia, "Hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi. 25 Amin, nawaambia, sitakunywa tena katika uzao wa mzabibu, hadi siku ile nitakapounyuwa mpya katika Ufalme wa Mungu." 26 Walipokwisha kuimba wimbo, wakatoka wakaenda Mlima wa Mizeituni. 27 Yesu akawaambia, "Ninyi nyote mtaniacha, kwa maana imeandikwa: "Nitampiga mchungaji, nao kondoo watatawanyika." 28 Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia kwenda Galilaya." 29 Petro akasema, "Hata kama wengine wote watakuacha, mimi sitakuacha." 30 Yesu akamwambia, "Amin, nakuambia; leo, usiku huu, kabla jogoo hajawika mara mbili, wewe mwenyewe utanikana mara tatu." 31 Lakini Petro akasisitiza zaidi, "Hata kama itabidi

kufa pamoja nawe, sitakukana kamwe.” Nao wala hamkunikamata. Lakini Maandiko sharti wale wengine wote wakasema vivyo hivyo. yatimie.” **50** Ndipo wanafunzi wake wote **32** Wakaenda mahali paitwapo Gethsemane. wakamwacha, wakakimbia. **51** Kijana mmoja, Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Kaeni hapa, ambaye hakuwa amevaa kitu isipokuwa nami niende nikaombe.” **33** Kisha akawachukua alijitanda nguo ya kitani, alikuwa akimfuata pamoja naye Petro, Yakobo na Yohana. Akaanza Yesu. Walipomkamata, **52** alikimbia uchi, kuhuzunika sana na kutaabika. **34** Akawaambia, akaliacha vazi lake. **53** Wakampeleka Yesu “Moyo wangu umejawa na huzuni kiasi cha kwa kuhani mkuu, nao viongozi wa makuhani kufa. Kaeni hapa na mkeshe.” **35** Akaenda wote, na wazee na walimu wa sheria wote mbele kidogo, akaanguka kifudifudi, akaomba wakakusanyika pamoja. **54** Petro akamfuata kwamba kama ingewezekana saa hiyo ya mateso kwa mbali, hadi uani kwa kuhani mkuu. Huko imwondokee. **36** Akasema, “Abba, Baba, mambo akaketi pamoja na walinzi, akiota moto. **55** yote yawezekana kwako. Niondolee kikombe Viongozi wa makuhani na Baraza la Wayahudi hiki. Lakini si kama nipendavyo mimi, bali vile lote wakatafuta ushahidi dhidi ya Yesu ili upendavyo wewe.” **37** Akarudi kwa wanafunzi wapate kumuua. Lakini hawakupata jambo wake, akawakuta wamelala. Akamwambia Petro, lolote. **56** Wengi walitoa ushahidi wa uongo dhidi “Simoni, umelala? Je, hukuweza kukesha hata yake, lakini maelezo yao hayakukubaliana. **57** kwa saa moja? **38** Kesheni na mwombe, Ndipo wengine wakasimama wakatoa ushahidi msije mkaingia majoribuni. Roho iko radhi, wa uongo dhidi yake, wakisema: **58** “Sisi lakini mwili ni mdhaifu.” **39** Akaenda tena tulimsikia akisema, ‘Mimi nitalibomoa Hekalu kuomba, akisema maneno yale yale. **40** hili lililojengwa na wanadamu, na katika siku Aliporudi, akawakuta tena wamelala kwa tatu nitajenga jingine ambalo halikujengwa na sababu macho yao yalikuwa mazito. Nao wanadamu.” **59** Lakini hata hivyo, ushahidi hawakujua la kumwambia. **41** Akaja mara ya tatu, wao haukukubaliana. **60** Basi kuhani mkuu akawaambia, “Bado mmelala na kupumzika? akasimama mbele yao, akamuuliza Yesu, “Je, Imetosha! Saa imewadia. Tazameni, Mwana wewe hutajibu? Ni ushahidi gani hawa watu wa Adamu anasalitiwa na kutiwa mikononi wanauleta dhidi yako?” **61** Lakini Yesu akakaa mwa wenye dhambi. **42** Inukeni, twende zetu! kimya, hakusema neno lolote. Kuhani mkuu Tazameni, msaliti wangu yuaja!” **43** Yesu akamuuliza tena, “Je, wewe ndiwe Kristo, alipokuwa bado anazungumza, Yuda, mmoja Mwana wa Mungu Aliyebarikiwa?” **62** Yesu wa wale wanafunzi Kumi na Wawili, akatokea. akajibu, “Mimi ndimi. Nanyi mtamwona Mwana Alikuwa amefuatana na umati wa watu wenye wa Adamu akiwa ameketi mkono wa kuume panga na marungu, waliokuwa wametumwa na wa Mwenye Nguvu, na akija juu ya mawingu viongozi wa makuhani, walimu wa sheria, na ya mbinguni.” **63** Kuhani mkuu akararua wazee. **44** Basi msaliti alikuwa amewapa hao mavazi yake, akasema, “Tuna haja gani tena watu ishara, kwamba: “Yule nitakayembusu ya mashahidi zaidi? **64** Ninyi mmesikia hayo ndiye. Mkamateni, mkmachukue chini ya makufuru. Uamuzi wenu ni gani?” Wote ulinzi.” **45** Mara Yuda akamjia Yesu na kusema, wakamhukumu kwamba anastahili kifo. **65** Kisha “Rabi.” Akambusu. **46** Wale watu wakamkamata baadhi ya watu wakaanza kumtemea mate; Yesu, wakamweka chini ya ulinzi. **47** Ndipo wakamfunga kitambaa machoni, wakampiga mmoja wa wale waliokuwa wamesimama kwa ngumi na kumwambia, “Tabiri!” Walinzi karibu aliuchomoa upanga wake na kumpiga wakamchukua na kumpiga makofi. **66** Petro mtumishi wa kuhani mkuu, akamkata sikio. alipokuwa bado yuko chini kwenye ua wa **48** Kisha Yesu akawaambia, “Mmekuja na jumba la kifalme, tazama akaja mmoja wa panga na marungu kunikamata kana kwamba watumishi wa kike wa kuhani mkuu. **67** mimi ni mnyang’anyi? **49** Siku kwa siku Alipomwona Petro akiota moto, akamtazama nilikuwa pamoja nanyi nikifundisha Hekaluni, sana, akamwambia, “Wewe pia ulikuwa pamoja

na Yesu, Mnazareti.” **68** Lakini Petro akakana, **14** Pilato akawauliza, “Kwa nini? Amefanya akasema, “Sjui wala sielewi unalosemi.” Naye kosa gani?” Lakini wao wakapiga kelele kwa akaondoka kuelekea kwenye njia ya kuingilia. **69** nguvu zaidi, wakisema, “Msulubishe!” **15** Yule mtumishi wa kike alipomwona mahali pale, Pilato, akitaka kuuridhisha ule umati wa akawaambia tena wale waliokuwa wamesimama watu, akawafungulia Baraba. Naye baada ya hapo, “Huyu mtu ni mmoja wao.” **70** Lakini kuamuru Yesu achapwe mijeledi, akamtoa ili Petro akakana tena. Baada ya muda kidogo asulubishwe. **16** Askari wakampeleka Yesu hadi wale waliokuwa wamesimama hapo karibu na kwenye ukumbi wa ndani wa jumba la kifalme, Petro wakamwambia, “Hakika wewe ni mmoja ndio Praitorio, wakakusanya kikosi kizima cha wao, kwa maana wewe pia ni Mgalilaya!” **71** askari. **17** Wakamvalisha Yesu joho la zambarau, Petro akaanza kujilaani na kuwaapia, “Mimi wakasokota taji ya miiba, wakamvika kichwani. simjui huyu mtu mnayesema habari zake!” **72** **18** Wakaanza kumsalimu kwa dhihaka, “Salamu, Papo hapo jogoo akawika mara ya pili. Ndipo mfalme wa Wayahudi!” **19** Wakapiga kwa Petro akakumbuka lile neno Yesu alikuwa fimbo ya mwanzu tena na tena kichwani na amemwambia: “Kabla jogoo hajawika mara kumtemea mate. Wakapiga magoti mbele mbili, utanikana mara tatu.” Akavunjika moyo, yake, wakamsujudia kwa kumdhihaki. **20** akalia sana.

15 Asubuhi na mapema, viongozi wa makuhani, pamoja na wazee, walimu wa sheria na Baraza lote, wakafikia uamuzi. Wakamfunga Yesu, wakamchukua na kumkabidhi kwa Pilato. **2** Pilato akamuuliza, “Je, wewe ndiye Mfalme wa Wayahudi?” Yesu akajibu, “Wewe umesema.” **3** Viongozi wa makuhani wakamshtaki kwa mambo mengi. **4** Pilato akamuuliza tena, “Je, huna la kujibu? Tazama ni mashtaka mangapi wanayaleta juu yako.” **5** Lakini Yesu hakujibu lolote, hivyo Pilato akashangaa. **6** Ilikuwa desturi wakati wa Sikukuu ya Pasaka kumfungulia mfungwa ye yote ambaye watu wangemtaka. **7** Wakati huo, mtu aliyeitwa Baraba alikuwa amefungwa gerezani pamoja na waasi wengine waliokuwa wametekeleza uuaji wakati wa maasi. **8** Ule umati wa watu ukamjia Pilato na kumwomba awafanyie kama ilivyokuwa desturi yake. **9** Pilato akawauliza, “Mnataka niwafungulie huyu Mfalme wa Wayahudi?” **10** Kwa maana yeye alitambua kuwa viongozi wa makuhani walikuwa wamemtia Yesu mikononi mwake kwa ajili ya wivu. **11** Lakini viongozi wa makuhani wakauchochaea ule umati wa watu wamwombe awafungulie Baraba badala yake. **12** Pilato akawauliza tena, “Basi mnataka nifanye nini na huyu mtu mnayemwita Mfalme wa Wayahudi?” **13** Wakapiga kelele wakisema, “Msulubishe!”

Walipokwisha kumdhihaki, wakamvua lile joho la zambarau, wakamvika tena nguo zake. Kisha wakamtoa nje ili wakamsulubishe. **21** Mtu mmoja kutoka Kirene, jina lake Simoni, baba yao Aleksanda na Rufo, alikuwa anapita zake kuingia mjini kutoka shamba, nao wakamlazimisha kuubeba ule msalaba. **22** Kisha wakampeleka Yesu mpaka mahali palipoitwa Golgotha (maana yake ni Mahali pa Fuvu la Kichwa). **23** Nao wakampa divai iliyochanganya na manemanne, lakini hakuinywa. **24** Basi wakamsulubisha, nazo nguo zake wakagawana mionganoni mwao kwa kuzipigia kura ili kuamua ni gani kila mtu ataichukua. **25** Ilikuwa yapata saa tatu asubuhi walipomsulubisha. **26** Tangazo likaandikwa la mashtaka dhidi yake lenye maneno haya: “Mfalme wa Wayahudi.” **27** Pamoja naye walislubiwa wanyang’anyi wawili, mmoja upande wake wa kuume na mwininge upande wa kushoto. [**28** Nayo maandiko yakatimizwa, yale yasemayo, “Alihesabiwa pamoja na watenda dhambi.”] **29** Watu waliokuwa wakipita njiani wakamtukana huku wakifikisa vichwa vyao na kusema, “Aha! Wewe ambaye utalivunja Hekalu na kulijenga kwa siku tatu, **30** basi shuka kutoka msalabani na ujiokoe mwenyewe!” **31** Vivyo hivyo, viongozi wa makuhani pamoja na walimu wa sheria wakamdhihaki mionganoni mwao wakisema, “Aliwaokoa wengine, lakini hawezi kuijokoa mwenyewe! **32** Basi huyu Kristo, huyu Mfalme wa Israeli, ashuke sasa kutoka

msalabani, ili tupate kuona na kuamini.” Wale na Maria mamaye Yose walipaona mahali pale waliosulubiwa pamoja naye pia wakamtukana. alipolazwa.

33 Ilipofika saa sita, giza liliifunika nchi yote hadi saa tisa. **34** Mnamo saa tisa, Yesu akapaza sauti, akalia, “Eloi, Eloi, lama sabakthani?” (maana yake, “Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?”) **35** Baadhi ya watu waliokuwa wamesimama karibu waliposikia hayo, wakasema, “Msikieni, anamwita Eliya.”

36 Mtu mmoja akaenda mbio, akachovya sifongo kwenye siki, akaiweka kwenye mwanzu na akampa Yesu ili anywe, akisema, “Basi mwacheni. Hebu tuone kama Eliya atakuja kumshusha kutoka hapo msalabani.” **37** Kisha Yesu akatoa sauti kuu, akakata roho. **38** Pazia la Hekalu likachanika vipande viwili kuanzia juu hadi chini. **39** Basi yule jemadari aliyekuwa amesimama hapo mbele ya msalaba wa Yesu aliposikia ile sauti yake na kuona jinsi alivyokata roho, akasema, “Hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu!” **40** Walikuwepo pia wanawake waliokuwa wakiangalia kwa mbali. Mionganii mwao walikuwepo Maria Magdalene, na Maria mama yao Yakobo mdogo na Yose, pia na Salome. **41** Hawa walifuatana na Yesu na kushughulikia mahitaji yake alipokuwa Galilaya. Pia walikuwepo wanawake wengine wengi waliokuwa wamekuja pamoja naye Yerusalem. **42** Ilipofika jioni, kwa kuwa ilikuwa Siku ya Maandalizi, yaani siku moja kabla ya Sabato, **43** Yosefu wa Arimathaya, mtu aliyeleshimiwa katika Baraza, na ambaye alikuwa anautarajia Ufalme wa Mungu, akamwendea Pilato kwa ujasiri na kumwomba mwili wa Yesu. **44** Pilato alikuwa akiijuliza kama Yesu alikuwa amekwisha kufa. Hivyo akamwita yule jemadari, akamuuliza iwapo Yesu alikuwa amekwisha kufa. **45** Baada ya kupata habari kutoka kwa yule jemadari kwamba kweli amekwisha kufa, Pilato akampa Yosefu ruhusa ya kuuchukua huo mwili. **46** Hivyo Yosefu akanunua kitambaa cha kitani safi, akaushusha mwili kutoka msalabani, akaufunga katika kile kitambaa cha kitani, na kuuweka ndani ya kaburi lililochongwa kwenye mwamba. Kisha akavingirisha jiwe kwenye ingilio la kaburi. **47** Maria Magdalene

16 Sabato ilipomalizika, Maria Magdalene, Maria mama yake Yakobo, na Salome walinunu manukato ili wakaupake mwili wa Yesu. **2** Asubuhi na mapema, siku ya kwanza ya juma, mara tu baada ya kuchomoza jua, walikwenda kaburini. **3** Njiani wakawa wanaulizana wao kwa wao, “Ni nani atakayetuvirishia lile jiwe kutoka kwenye ingilio la kaburi?” **4** Lakini walipotazama, wakaona lile jiwe, ambalo lilikuwa kubwa sana, limekwisha kuvirishia kutoka pale penye ingilio la kaburi. **5** Walipokuwa wakiingia mle kaburini, wakamwona kijana mmoja aliyeaa joho jeupe akiwa ameketi upande wa kuume, nao wakastaajabu. **6** Yule malaika akawaambia, “Msistaajabu. Mnamtafuta Yesu, Mnazareti, aliyesulubiwa. Amefufuka! Hayuko hapa. Tazameni mahali walipomlaza. **7** Lakini nendeni mkawaambie wanafunzi wake pamoja na Petro, kwamba, ‘Anawatangulia kwenda Galilaya. Huko ndiko mtamwona, kama alivyowaambia.’” **8** Hivyo wakatoka, wakakimbia kutoka mle kaburini wakiwa na hofu kuu na mshangao. Nao hawakumwambia mtu yeoyote neno lolote, kwa sababu waliogopa. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu alipofufuka alfajiri na mapema siku ya kwanza ya juma alimtokea kwanza Maria Magdalene, yule ambaye alikuwa amemtoa pepo wachafu saba. **10** Maria akaenda, naye akawaambia wale waliokuwa wamefuatana na Yesu, waliokuwa wanaomboleza na kulia. **11** Lakini waliposikia kwamba Yesu yu hai na kwamba Maria alikuwa amemwona, hawakusadiki. **12** Baadaye Yesu akawatokea wawili mionganii mwa wanafunzi wake walipokuwa wakienda shambani akiwa katika sura nyinyine. **13** Nao wakarudi na kuwaambia wenzao. Lakini hawakuwasadiki wao pia. **14** Baadaye Yesu akawatokea wale wanafunzi kumi na mmoja walipokuwa wakila chakula. Akawakemea kwa kutoamini kwao na kwa ugumu wa miyo yao kwa kutosadiki wale waliomwona baada yake kufufuka. **15** Akawaambia, “Enendeni ulimwenguni kote,

mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe. **16** Yeyote aaminie na kubatizwa ataokoka. Lakini yeyote asiyeamini atahukumiwa. **17** Nazo ishara hizi zitafuatana na wanaoamini: Kwa Jina langu watatoa pepo wachafu; watasema kwa lugha mpya; **18** watashika nyoka kwa mikono yao; na hata wakinywa kitu chochote cha kuua, hakitawadhuru kamwe; wataweka mikono yao juu ya wagonjwa, nao watapona.” **19** Baada ya Bwana Yesu kusema nao, alichukuliwa juu mbinguni na kuketi mkono wa kuume wa Mungu. **20** Kisha wanafunzi wake wakatoka, wakahubiri kila mahali, naye Bwana akatenda kazi pamoja nao na kulithibitisha neno lake kwa ishara zilizofuatana nalo.]

Luka

1 Kwa kuwa watu wengi wamekaa ili kuandika habari za mambo yaliyotukia katikati yetu, **2** kama vile yaliyyokabidhiwa kwetu na wale waliokuwa mashahidi walioyaona na watumishi wa Bwana, **3** mimi nami baada ya kuchunguza kila kitu kwa uangalifu kuanzia mwanzo, niliamua kukuandikia habari za mambo hayo, ewe mtukufu Theofilo, **4** ili upate kujua ukweli kuhusu yale uliyofundishwa. **5** Wakati wa Herode mfalme wa Uyahudi, palikuwa na kuhani mmoja jina lake Zekaria, ambaye alikuwa wa ukoo wa kikuhanzi wa Abiya. Elizabeti mkewe alikuwa pia mzao wa Aroni. **6** Zekaria na Elizabeti mkewe wote walikuwa watu wanyofu mbele za Mungu, wakizishika amri zote za Bwana na maagizo yote bila lawama. **7** Lakini walikuwa hawana watoto, kwa sababu Elizabeti alikuwa tasa; nao wote wawili walikuwa wazee sana. **8** Siku moja ilipokuwa zamu ya kikundi cha Zekaria, yeye akifanya kazi ya ukuhani Hekaluni mbele za Mungu, **9** alichaguliwa kwa kura kwa kufuata desturi za ukuhani, kuingia Hekaluni mwa Bwana ili kufukiza uvumba. **10** Nao wakati wa kufukiza uvumba ulipowadnia, wale wote waliokuwa wamekusanyika ili kuabudu walikuwa nje wakiomba. **11** Ndipo malaika wa Bwana, akiwa amesimama upande wa kuume wa madhabahu ya kufukizia uvumba, akamtokea Zekaria. **12** Zekaria alipomwona huyo malaika, akafadhaika sana, akajawa na hofu. **13** Lakini malaika akamwambia, “Usiogope, Zekaria, kwa maana Mungu amesikia maombi yako. Mkeo Elizabeti atakuzalia mtoto wa kiume, nawe utamwita jina lake Yohana. **14** Yeye atakuwa furaha na shangwe kwako, nao watu wengi watashangilia kwa sababu ya kuzaliwa kwake. **15** Kwa kuwa atakuwa mkuu mbele za Bwana, kamwe hataonja mvinyo wala kinywaji chochote cha kulevyia, naye atajazwa Roho Mtakatifu hata kabla ya kuzaliwa kwake. **16** Naye atawageuze wengi wa wana wa Israeli warudi kwa Bwana Mungu wao. **17** Naye atatangulia mbele za Bwana katika roho na nguvu ya Eliya, ili kuigeuza mioyo ya baba kuwaelekea watoto wao, na wasiotii warejee katika hekima ya wenye haki,

ili kuliweka tayari taifa lililoandaliwa kwa ajili ya Bwana.” **18** Zekaria akamuuliza malaika “Jambo hilo linawezekanaje? Mimi ni mzee na mke wangu pia ana umri mkubwa.” **19** Malaika akamjibu, akamwambia, “Mimi ni Gabrieli, nisimamaye mbele za Mungu, nami nimetumwa kwako ili nikuambie habari hizi njema. **20** Basi sasa kwa kuwa hujaamini maneno yangu ambayo yatatumizwa kwa wakati wake, utakuwa bubu hadi siku ile mambo haya yatakapotukia.” **21** Wakati huo watu walikuwa wanamngojea Zekaria nje huku wakishangaa kukawia kwake mle Hekaluni. **22** Alipotoka akawa hawezi kusema nao, wao wakatambua kuwa ameona maono ndani ya Hekalu. Lakini kwa kuwa alikuwa bubu, akawa anawaashiria kwa mikono. **23** Muda wake wa kuhudumu Hekaluni ulipomalizika, akarudi nyumbani kwake. **24** Baada ya muda usio mrefu, Elizabeti mkewe akapata mimba, naye akajitenga kwa miezi mitano. **25** Akasema, “Hili ndilo Bwana alilonitenda aliponiangalia kwa upendeleo na kuniondolea aibu yangu mbele ya watu.” **26** Mwezi wa sita baada ya Elizabeti kupata mimba, Mungu alimtuma malaika Gabrieli aende Galilaya katika mji wa Nazareti, **27** kwa mwanamwali bikira aliyekuwa ameposwa na mtu mmoja jina lake Yosefu wa nyumba ya Daudi. Jina la huyu mwanamwali bikira ni Maria. **28** Naye malaika akaja kwake akamwambia: “Salamu, wewe uliyebarikiwa, Bwana yu pamoja nawe!” **29** Maria akafadhaishwa sana na maneno haya, akajiuliza moyoni, “Salamu hii ni ya namna gani?” **30** Ndipo malaika akamwambia, “Usiogope, Maria, umepata kibali kwa Mungu. **31** Tazama, utachukua mimba, nawe utamzaa mtoto mwanaume na utamwita jina lake Yesu. **32** Yeye atakuwa mkuu, naye ataitwa Mwana wa Aliye Juu Sana. Bwana Mungu atampa kiti cha enzi cha Daudi baba yake. **33** Ataimiliki nyumba ya Yakobo milele, na ufalme wake hautakuwa na mwisho.” (*aiōn g165*) **34** Maria akamuuliza huyo malaika, “Maadamu mimi ni bikira, jambo hili litawezekanaje?” **35** Malaika akamjibu, “Roho Mtakatifu atakujilia juu yako, nazo nguvu zake Yeye Aliye Juu Sana zitakufunika kama kivuli. Kwa hiyo mtoto atakayezaliwa atakuwa

mtakatifu, naye ataitwa Mwana wa Mungu. kuu, nao wakafurahi pamoja naye. **59** Siku **36** Tazama, jamaa yako Elizabeti amechukua ya nane wakaja kumtahiri mtoto, wakataka mimba katika uzee wake, na huu ni mwezi yule mtoto aitwe Zekaria, ambalo ndilo jina la wake wa sita, yeye aliyeitwa tasa. **37** Kwa baba yake. **60** Lakini mama yake akakataa na maana kwa Mungu hakuna lisilowezekana.” **38** kusema, “Hapana! Jina lake ataitwa Yohana.” Maria akasema, “Tazama, mimi ni mtumishi **61** Wakamwambia, “Hakuna mtu ye yote katika wa Bwana. Na iwe kwangu kama ulivyosema.” jamaa yako mwenye jina kama hilo.” **62** Basi Kisha malaika akaondoka, akamwacha. **39** wakamfanyia Zekaria baba yake ishara ili kujuu Wakati huo Maria akajiandaa, akaharakisha kwamba yeye angependa kumpa mtoto jina kwenda katika mji mmoja kwenye vilima vy a gani. **63** Akaomba wampe kibao cha kuandikia Uyahudi. **40** Akaingia nyumbani kwa Zekaria na na kwa mshangao wa kila mtu akaandika: “Jina kumsalimu Elizabeti. **41** Naye Elizabeti aliposikia lake ni Yohana.” **64** Papo hapo kinywa chake salamu ya Maria, mtoto aliyekuwa tumboni kikafunguliwa na ulimi wake ukaachiwa, akawa mwake akaruka. Elizabeti akajazwa na Roho anaongea akimsifu Mungu. **65** Majirani wote Mtakatifu, **42** akapaza sauti kwa nguvu akasema, wakajawa na hofu ya Mungu, na katika nchi yote “Umebarikiwa wewe mionganoni mwa wanawake, ya vilima vy a Uyahudi watu walikuwa wakinena naye mtoto utakayemzaa amebarikiwa. **43** juu ya mambo haya yote. **66** Kila aliyesikia Lakini ni kwa nini mimi nimepata upendeleo habari hizi alishangaa aksauliza, “Je, mtoto huyu kiasi hiki, hata mama wa Bwana wangu afike atakuwa mtu wa namna gani?” Maana mkono kwangu? **44** Mara tu niliposikia sauti ya wa Bwana ulikuwa pamoja naye. **67** Zekaria, baba salamu yako, mtoto aliyeleo tumboni mwangu yake, akajazwa na Roho Mtakatifu, naye akatoa aliruka kwa furaha. **45** Amebarikiwa yeye unabii, akisema: **68** “Ahimidiwe Bwana, Mungu aliyeamini kwamba lile Bwana alilomwambia wa Israeli, kwa kuwa amewajilia watu wake litatimizwa.” **46** Naye Maria akasema: “Moyo na kuwakomboa. **69** Naye ametusimamishia wangu wamwadhimisha Bwana, **47** nayo roho pembe ya wokovu katika nyumba ya Daudi yangu inamfurahia Mungu Mwokozi wangu, **48** mtumishi wake, **70** kama aliyonena kwa vinywa kwa kuwa ameangalia kwa fadhili unyonge wa **71** vy a manabii wake watakatifu tangu zamani, mtumishi wake. Hakika tangu sasa vizazi vyote (**aiōn g165**) **72** kwamba atatuokoa kutoka kwa vitanita aliyebarikiwa, **49** kwa maana yeye adui zetu, na kutoka mikononi mwao wote Mwenye Nguvu amenitendea mambo ya ajabu: watuchukiao: **73** ili kuonyesha rehema kwa jina lake ni takatifu. **50** Rehema zake huwaendea baba zetu na kukumbuka Agano lake takatifu, wale wamchao, kutoka kizazi hadi kizazi. **51** Kwa **74** kiafwa alichomwapia baba yetu Abrahamu: kuwa ametenda mambo ya ajabu kwa mkono **75** kutuokoa kutoka mikononi mwa adui zetu, wake; amewatawanya wale wenye kiburi ndani tupate kumtumikia yeye pasipo hofu **76** katika ya mioyo yao. **52** Amewashusha watawala toka utakatifu na haki mbele zake, siku zetu zote. kwenye viti vyao vy a enzi, lakin amewainua **77** “Nawe mtoto wangu, utaitwa nabii wa Aliye wanyenyekevu. **53** Amewashibisha wenye njaa Juu Sana; kwa kuwa utamtangulia Bwana na kwa vitu vizuri, bali matajiri amewafukuza kuandaa njia kwa ajili yake, **78** kuwalijisha mikono mitupu. **54** Amemsaidia mtumishi watu wake juu ya wokovu utakaopatikana kwa wake Israeli, kwa kukumbuka ahadi yake ya kusamehewa dhambi zao, **79** kwa ajili ya wingi kumrehemu **55** Abrahamu na uzao wake milele, **80** wa rehema za Mungu wetu, nuru itokayo juu kama alivyowaahidi baba zetu.” (**aiōn g165**) **56** itatuzukia **79** ili kuwaangazia wale waishio gizani Maria akakaa na Elizabeti karibu miezi mitatu, na katika uvuli wa mauti, kuiongoza miguu yetu kisha akarudi nyumbani kwake. **57** Ulipowadia katika njia ya amani.” **80** Yule mtoto akakua na wakati wa Elizabeti kujifungua, alizaa mtoto kuongezeka nguvu katika roho; akaishi nyikani mwanaume. **58** Majirani zake na jamii zake hadi siku ile alipojionyesha hadharani kwa wakasikia jinsi Bwana alivyomfanyia rehema Waisraeli.

2 Siku zile Kaisari Augusto alitoa amri kwamba haya yote moyoni mwake na kuyatafakari. **20** watu wote waandikishwe katika ulimwengu Wale wachungaji wakarudi, huku wakimtukuzwa wa Kirumi. **2** (Orodha hii ndiyo ya kwanza Mungu na kumsifu kwa ajili ya mambo yote iliyofanyika wakati Krenio alikuwa mtawala wa walijokuwa wameambiwa na kuyaona. **21** Hata Shamu). **3** Kila mtu alikwenda kuandikishwa zilipotimia siku nane, ulikuwa ndio wakati wa katika mji wake alikozaliwa. **4** Hivyo Yosefu kumtahiri mtoto, akaitwa Yesu, jina alilokuwa akapanda kutoka mji wa Nazareti ulioko Galilaya amepewa na malaika kabla hajatungwa mimba. kwenda Uyahudi, mpaka Bethlehemu, mji wa **22** Ulipotimia wakati wa utakaso wake Maria kwa Daudi, kwa sababu yeye alikuwa wa ukoo mujibu wa Sheria ya Mose, basi Yosefu na Maria na wa nyumba ya Daudi. **5** Alikwenda huko walimpeleka mtoto Yerusalem, ili kumweka kuijandikisha pamoja na Maria, ambaye alikuwa wakfu kwa Bwana **23** (kama ilivyoandikwa katika amemposa naye alikuwa mjamzito. **6** Wakiwa Sheria ya Bwana, kwamba, “Kila mtoto wa Bethlehemu, wakati wa Maria wa kujifungua kiume kifungua mimba atawekwa wakfu kwa ukawa umetimia, **7** naye akamzaa mwanawewe, Bwana”), **24** na pia kutoa dhabihu kulingana kifungua mimba. Akamfunika nguo za kitoto na yale yaliyonenwa katika Sheria ya Bwana: na kumlaza katika hori ya kulia ng’ombe, kwa “Hua wawili au makinda mawili ya njiwa.” **25** sababu hapakuwa na nafasi katika nyumba Basi alikuwako huko Yerusalem mtu mmoja ya wageni. **8** Katika eneo lile walikuwako jina lake Simeoni, ambaye alikuwa mwenye wachungaji walijokuwa wakikaa mashambani, haki na mcha Mungu, akitarajia faraja ya wakilinda makundi yao ya kondoo usiku. **9** Israeli, na Roho Mtakatifu alikuwa juu yake. Ghafula tazama, malaika wa Bwana akawatokea, **26** Roho Mtakatifu alikuwa amemfunulia kuwa nao utukufu wa Bwana ukawang’aria kotekote, hatakuwa kabla hajamwona Kristo wa Bwana. **27** wakaingiwa na hofu. **10** Lakini malaika Simeoni, akiwa ameongozwa na Roho Mtakatifu, akawaambia: “Msiogope. Kwa maana tazama alikwenda Hekaluni. Wazazi walipomleta mtoto nawaletea habari njema za furaha itakayokuwa Yesu ili kumfanyia kama ilivyojokuwa desturi kwa watu wote. **11** Leo katika mji wa Daudi ya Sheria, **28** ndipo Simeoni akampokea mtoto kwa ajili yenu amezaliwa Mwokozi, ndiye Kristo mikononi mwake na kumsifu Mungu, akisema: Bwana. **12** Hii ndiyo itakayokuwa ishara kwenu: **29** “Bwana Mwenyezi, kama ulivyoahidi, sasa Mtamkuta mtoto mchanga amefunika nguo za wamruhusu mtumishi wako aende zake kwa kitoto na kulazwa katika hori ya kulia ng’ombe.” amani. **30** Kwa maana macho yangu yameuona **13** Ghafula pakawa na jeshi kubwa la mbinguni wokovu wako, **31** ulioweka tayari machoni pa pamoja na huyo malaika wakimsifu Mungu watu wote, **32** nuru kwa ajili ya ufunuo kwa wakisema, **14** “Atukuzwe Mungu juu mbinguni, watu wa Mataifa na kwa ajili ya utukufu kwa na duniani iwe amani kwa watu alioridhia.” **15** watu wako Israeli.” **33** Naye Yosefu na mama Hao malaika walipokwisha kuondoka na kwenda yake mtoto wakastaajabu kwa yale yaliyokuwa zao mbinguni, wale wachungaji wakasemezana yamesemwa kumhusu huyo mtoto. **34** Kisha wao kwa wao, “Twendeni Bethlehemu tukaone Simeoni akawabariki, akamwambia Maria mama mambo haya ya ajabu yaliyotukia, ambayo yake, “Mtoto huyu amewekwa kwa makusudi ya Bwana ametuambia habari zake.” **16** Hivyo kuanguka na kuinuka kwa wengi katika Israeli. wakaenda haraka Bethlehemu, wakawakuta Atakuwa ishara ambayo watu watanena dhidi Maria na Yosefu na yule mtoto mchanga yake, **35** ili mawazo ya mioyo mingi yadhihirike. akiwa amelala katika hori la kulia ng’ombe. **17** Nao upanga utauchoma moyo wako.” **36** Tena Walipomwona yule mtoto, wakawaeleza yale alikuwako Hekaluni nabii mmoja mwanamke, walijokuwa wameambiwa kuhusu huyo mtoto. jina lake Ana binti Fanueli, wa kabilia la Asheri. **18** Nao wote waliosikia habari hizi wakastaajabia Alikuwa mzee sana; naye alikuwa ameolewa yale walijyoambwa na wale wachungaji wa na kuishi na mume kwa miaka saba tu, kisha kondoo. **19** Lakini Maria akayaweka mambo mumewe akafa. **37** Hivyo alikuwa mjane na umri

wake ulikuwa miaka themanini na minne. Yeye wa Uyahudi, Herode akiwa mfalme wa Galilaya, hakuondoka humo Hekaluni usiku wala mchana, Filipo ndugu yake akiwa mfalme wa Iturea na bali alikuwa akimwabudu Mungu, akifunga nchi ya Trakoniti, na Lisania akiwa mfalme wa na kuomba. **38** Wakati huo huo, Ana alikuja Abilene, 2nao Anasi na Kayafa wakiwa makuhani akaanza kusifu, akimshukuru Mungu na kusema wakuu, neno la Mungu likamjia Yohana, mwana habari za huyo mtoto kwa watu wote waliokuwa wa Zekaria huko jangwani. **3** Akaenda katika wakitarajia ukombozi wa Yerusalem. **39** Yosefu nchi yote kandokando ya Mto Yordani, akihubiri na Maria walipokuwa wamekamilisha mambo ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa yote yaliyotakiwa na Sheria ya Bwana, walirudi dhambi. **4** Kama ilivyoadikwa katika kitabu mjini kwao Nazareti huko Galilaya. **40** Naye cha nabii Isaya: “Sauti ya mtu aliaye nyikani, yule mtoto akakua na kuongezeka nguvu, akiwa ‘Itengenezeni njia ya Bwana, yanyoosheni amejaaa hekima, na neema ya Mungu ilikuwa mapito yake. **5** Kila bonde litajazwa, kila juu yake. **41** Kila mwaka Yosefu na Maria mama mlima na kilima vitashushwa. Njia zilizopinda yake Yesu walikuwa na desturi ya kwenda zitanyooshwa, na zilizoparuza zitasawazishwa. **6** Yerusalem kwa ajili ya Sikukuu ya Pasaka. Nao watu wote watauona wokovu wa Mungu.” **7** **42** Yesu alipokuwa na umri wa miaka kumi Yohana akauambia ule umati wa watu uliokuwa na miwili, walipanda kwenda kwenye Sikukuu unakuja ili kubatizwa naye, “Ninyi watoto hiyo kama ilivyokuwa desturi. **43** Baada ya wa nyoka! Ni nani aliyeaonya kuikimbia Sikukuu kumalizika, wakati Yosefu na Maria ghadhabu inayokuja? **8** Basi zaeni matunda mama yake walipokuwa wakirudi nyumbani, yastahiliyo toba. Wala msianze kusema miyoni Yesu alibaki Yerusalem lakini hawakutambua. mwenu kuwa, ‘Sisi tunaye Abrahamu, baba yetu.’ **44** Wao wakidhani kuwa yuko mionganoni mwa Kwa maana nawaambia kuwa Mungu anaweza wasafiri, walienda mwendo wa kutwa nzima. kumwinulia Abrahamu watoto kutoka mawe Ndipo wakaanza kumtafuta mionganoni mwa haya. **9** Hata sasa shoka limeshawekwa tayari jamaa zao na marafiki. **45** Walipomkosa walirudi kwenye shina la kila mti. Basi kila mti usiozaa Yerusalem ili kumtafuta. **46** Baada ya siku tatu matunda mazuri hukatwa na kutupwa motoni.” wakamkuta ndani ya Hekalu, akiwa ameketi **10** Ule umati wa watu ukamuuliza, “Inatupasa katikati ya walimu wa sheria, akiwasikiliza tufanyeje basi?” **11** Yohana akawaambia, “Aliye na kuwaauliza maswali. **47** Wote waliomsikia na kanzu mbili amgawie asiye nayo, naye aliye walistaajabishwa na uwezo wake mkubwa wa na chakula na afanye vivyo hivyo.” **12** Watoza kuelewa, na majibu aliyojatoa. **48** Yosefu na ushuru nao wakaja ili wabatizwe, wakamuuliza, Maria mama yake walipomwona walishangaa. “Bwana na sisi inatupasa tufanyeje?” **13** Mama yake akamuuliza, “Mwanangu, mbona Akawaambia, “Msichukue zaidi ya kiwango umetufanya hivi? Tazama, mimi na baba yako mllichopangiwa.” **14** Askari nao wakamuuliza, tumekuwa tukikutafuta kwa wasiwasi mkubwa “Je, nasi inatupasa tufanye nini?” Akawaambia, kila mahali.” **49** Yesu akawaambia, “Kwa nini “Msimdhalumu mtu wala msimshtaki mtu kwa kunitafuta? Hamkujuwa kwamba imenipasa kuwa uongo, bali mridhike na mishahara yenu.” katika nyumba ya Baba yangu?” **50** Lakini wao **15** Watu walikuwa na matazamio makubwa. hawakuelewa maana ya lile alilowaambia. **51** Wakawa wanajiuiliza miyoni mwao iwapo Ndipo akashuka pamoja nao hadi Nazareti, Yohana angeweza kuwa ndiye Kristo. **16** Yohana naye alikuwa mtiifu kwao. Lakini mama yake akawajibu akawaambia, “Mimi nawabatiza kwa akayaweka moyoni mwake mambo haya yote. maji. Lakini atakuja aliye na nguvu kunilikio **52** Naye Yesu akakua katika hekima na kimo, mimi, ambaye sistahili hata kufungua kamba akimpendeza Mungu na wanadamu.

3 Katika mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Kaisari Tiberio, Pontio Pilato akiwa mtawala

za viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto. **17** Pepeto lake liko mkononi, tayari kusafisha sakafu yake ya kupuria na kuikusanya ngano ghalani, lakini

makapi atayateketeza kwa moto usiozimika.” Nathani alikuwa mwana wa Daudi, **32** Daudi **18** Basi, kwa maonyo mengine mengi Yohana alikuwa mwana wa Yeso, Yeso alikuwa mwana aliwasihii na kuwahubiria watu Habari Njema. wa Obedi, Obedi alikuwa mwana wa Boazi, **19** Lakini Yohana alipomkemea Mfalte Herode Boazi alikuwa mwana wa Salmoni, Salmoni kuhusu uhusiano wake na Herodia, mke wa alikuwa mwana wa Nashoni, **33** Nashoni alikuwa ndugu yake, na maovu mengine aliyokuwa mwana wa Aminadabu, Aminadabu alikuwa amefanya, **20** Herode aliongezea jambo hili mwana wa Aramu, Aramu alikuwa mwana wa kwa hayo mengine yote: alimfunga Yohana Hesroni, Hesroni alikuwa mwana wa Peresi, gerezani. **21** Baada ya watu wote kubatizwa, Peresi alikuwa mwana wa Yuda, **34** Yuda alikuwa Yesu naye akabatizwa. Naye alipokuwa akiomba, mwana wa Yakobo, Yakobo alikuwa mwana mbingu zilifunguka. **22** Roho Mtakatifu akashuka wa Isaki, Isaki alikuwa mwana wa Abrahamu, juu yake kwa umbo kama la hua, nayo sauti Abrahamu alikuwa mwana wa Tera, Tera alikuwa kutoka mbinguni ikasema: “Wewe ni Mwanangu mwana wa Nahori, **35** Nahori alikuwa mwana mpendwa; nami nimependezwa nawe sana.” wa Serugi, Serugi alikuwa mwana wa Reu, **23** Yesu alikuwa na umri wa miaka thelathini Reu alikuwa mwana wa Pelegi, Pelegi alikuwa alipoanza huduma yake. Alikuwa akidhaniwa mwana wa Eberi, Eberi alikuwa mwana wa kuwa mwana wa Yosefu, Yosefu alikuwa mwana Sala, **36** Sala alikuwa mwana wa Kenani, Kenani wa Eli, **24** Eli alikuwa mwana wa Mathati, Mathati alikuwa mwana wa Arfaksadi, Arfaksadi alikuwa alikuwa mwana wa Lawi, Lawi alikuwa mwana mwana wa Shemu, Shemu alikuwa mwana wa wa Melki, Melki alikuwa mwana wa Yanai, Yanai Noa, Noa alikuwa mwana wa Lameki, **37** Lameki alikuwa mwana wa Yosefu, **25** Yosefu alikuwa alikuwa mwana wa Methusela, Methusela mwana wa Matathia, Matathia alikuwa mwana alikuwa mwana wa Enoki, Enoki alikuwa mwana wa Amosi, Amosi alikuwa mwana wa Nahumu, wa Yaredi, Yaredi alikuwa mwana wa Mahalaleli, Nahumu alikuwa mwana wa Esli, Esli alikuwa Mahalaleli alikuwa mwana wa Kenani, **38** Kenani mwana wa Nagai, **26** Nagai alikuwa mwana wa alikuwa mwana wa Enoshi, Enoshi alikuwa Maathi, Maathi alikuwa mwana wa Matathia, mwana wa Sethi, Sethi alikuwa mwana wa Matathia alikuwa mwana wa Semeini, Semeini Adamu, Adamu alikuwa mwana wa Mungu. alikuwa mwana wa Yoseki, Yoseki alikuwa mwana wa Yoda, **27** Yoda alikuwa mwana wa Yoanani, Yoanani alikuwa mwana wa Resa, Resa alikuwa mwana wa Zerubabeli, Zerubabeli alikuwa mwana wa Shealtiel, Shealtiel alikuwa mwana wa Neri, **28** Neri alikuwa mwana wa Melki, Melki alikuwa mwana wa Adi, Adi alikuwa mwana wa Kosamu, Kosamu alikuwa mwana wa Elmadamu, Elmadamu alikuwa mwana wa Eri, **29** Eri alikuwa mwana wa Yoshua, Yoshua alikuwa mwana wa Eliezeri, Eliezeri alikuwa mwana wa Yorimu, Yorimu alikuwa mwana wa Mathati, Mathati alikuwa mwana wa Lawi, **30** Lawi alikuwa mwana wa Simeoni, Simeoni alikuwa mwana wa Yuda, Yuda alikuwa mwana wa Yosefu, Yosefu alikuwa mwana wa Yonamu, Yonamu alikuwa mwana wa Eliakimu, Eliakimu alikuwa mwana wa Melea, **31** Melea alikuwa mwana wa Mena, Mena alikuwa mwana wa Matatha, Matatha alikuwa mwana wa Nathani,

4 Yesu, akiwa amejja Roho Mtakatifu, akarudi kutoka Yordani. Akaongozwa na Roho Mtakatifu hadi nyikani, **2** mahali ambako kwa siku arobaini alikuwa akijaribiwa na ibilisi. Kwa siku zote hizo hakula chochote, hivyo baada ya muda huo akaona njaa. **3** Ibilisi akamwambia, “Ikiwa wewe ni Mwana wa Mungu, amuru jiwe hili liwe mkate.” **4** Yesu akajibu akamwambia, “Imeandikwa: ‘Mtu haishi kwa mkate tu.’” **5** Ibilisi akampeleka hadi juu ya mlima mrefu akamwonyesha milki zote za dunia kwa mara moja. **6** Akamwambia, “Nitakupa mamlaka juu ya milki hizi na fahari zake zote, kwa maana zimekabidhiwa mkononi mwangu narni ninaweza kumpa yejote ninayetaka. **7** Hivyo ikiwa utanisujidia na kumiabudu, vyote vitakuwa vyako.” **8** Yesu akamjibu, “Imeandikwa: ‘Mwabudu Bwana Mungu wako na umtumikie yeje peke yake.’” **9** Kisha ibilisi

akampeleka mpaka Yerusalem, akamweka lakini hakuna hata mmoja wao aliyetakaswa, juu ya mnara mrefu wa Hekalu, akamwambia, isipokuwa Naamani mtu wa Shamu.” **28** Watu “Kama wewe ndiwe Mwana wa Mungu, jitupe wote katika sinagogi waliposikia maneno haya, chini kutoka hapa, **10** kwa maana imeandikwa: wakakasirika sana. **29** Wakasimama, wakamtoa “Atakuagizia malaika zake ili wakulinde; **11** nao nje ya mji, wakamchukua hadi kwenye kilele watakuchukua mikononi mwao, usije ukajikwaa cha mlima mahali ambapo mji huo ulikuwa mguu wako katika jiwe.” **12** Yesu akamjibu, umejengwa, ili wamtupe chini kutoka kwenye “imesemwa, ‘Usimjaribu Bwana Mungu wako.’” mteremko mkali. **30** Lakini ye ye akapita **13** Ibilisi alipomaliza kila jaribu, akamwacha Yesu papo hapo katikati ya huo umati wa watu mpaka wakati mwininge ufaao. **14** Kisha Yesu akaenda zake. **31** Kisha Yesu akashuka kwenda akarudi mpaka Galilaya, akiwa amejaaa nguvu Kapernaumu, mji wa Galilaya, na katika siku ya za Roho Mtakatifu, nazo habari zake zikaenea Sabato akawa anafundisha. **32** Wakashangazwa katika sehemu zote za nchi za kandokando. **15** sana na mafundisho yake, maana maneno yake Akaanza kufundisha kwenye masinagogi yao, na yalikuwa na mamlaka. **33** Ndani ya sinagogi kila mmoja akamsifu. **16** Yesu akaenda Nazareti, palikuwa na mtu aliye kwa amepagawa na alipolelewa, na siku ya Sabato alikwenda pepo mchafu. Naye akapiga kelele kwa nguvu katika sinagogi kama ilivyoukuwa desturi yake. akisema, **34** “Tuache! Tuna nini nawe, Yesu wa Akasimama ili asome, **17** naye akapewa Nazareti? Je, umekuja kutuangamiza? Ninakujua kitabu cha nabii Isaya, akakifungua na kukuta wewe ni nani. Wewe ndiwe Aliye Mtakatifu mahali palipoandikwa: **18** “Roho wa Bwana wa Mungu!” **35** Basi Yesu akamkemea yule yu juu yangu, kwa sababu amenitia mafuta pepo mchafu, akisema, “Nyamaza kimya! Nawe kuwahubiria maskini habari njema. Amenituma umtoke!” Yule pepo mchafu akamwangusha kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwo, yule mtu chini mbele yao wote, akatoka na vipofu kupata kuona tena, kuwaweka huru pasipo kumdhuru. **36** Watu wote wakashangaa, wanaoonewa, **19** na kutangaza mwaka wa wakaambiana, “Mafundisho haya ni ya namna Bwana uliokubalika.” **20** Kisha akakifunga gani? Anawaamuru pepo wachafu kwa mamlaka kitabu, akamrudishia mtumishi na akaketi. Watu na nguvu, nao wanatokal!” **37** Habari zake wote waliokuwamo katika sinagogi wakamkazia zikaanza kuenea kila mahali katika sehemu macho. **21** Ndipo akaanza kwa kuwaambia, “Leo ile. **38** Yesu akatoka katika sinagogi, akaenda Andiko hili limetimia mkiwa mmasikia.” **22** nyumbani kwa Simoni. Basi huko alimkuta Wote waliokuwako wakamsifu na kuyastaajabia mama mkwe wa Simoni akiwa ameshikwa na maneno yake yaliyojaa neema, wakaulizana, “Je, homa kali, nao wakamwomba Yesu amsaidie. huyu si mwana wa Yosefu?” **23** Yesu akaawaambia, **39** Hivyo Yesu akamwinamia na kukemea “Bila shaka mtatumia mithali hii: ‘Tabibu, ile homa, nayo ikamwacha. Akaamka saa jiponye mwenyewe! Mambo yale tuliyosikia ile ile, naye akaanza kuwahudumia. **40** Jua kwamba ulyafanya huko Kapernaumu, yafanye lilipokuwa linatua, watu wakamletea Yesu watu na hapa kwenye mji wako.’” **24** Yesu akasema, wote waliokuwa na maradhi mbalimbali, naye “Amin, nawaambia, hakuna nabii anayekubalika akaweka mikono yake juu ya kila mgonjwa, naye katika mji wake mwenyewe. **25** Lakini ukweli akawaponya. **41** Pepo wachafu pia wakawatoka ni kwamba palikuwa na wajane wengi katika watu wengi, nao walipokuwa wakitoka wakapiga Israeli wakati wa Eliya, mbingu zilipofungwa kelele, wakisema: “Wewe ni Mwana wa Mungu!” kwa miaka mitatu na miezi sita pakawa na Lakini Yesu akawakemea na kuwazuia wasiseme, njaa kuu katika nchi nzima. **26** Hata hivyo kwa maana walimjua kuwa ye ye ndiye Kristo. **42** Eliya hakutumwa hata kwa mmoja wao, bali Kesho yake, kulipopambazuka, Yesu alikwenda kwa mjane mmoja wa Sarepta katika nchi mahali pa faragha. Watu wengi wakawa ya Sidoni. **27** Pia palikuwa na wengi wenye wanamtafuta kila mahali, nao walipomwona ukoma katika Israeli katika siku za nabii Elisha, wakajaribu kumzuia asiondoke. **43** Lakini ye ye

akawaambia, "Imenipasa kuhubiri habari njema akisema, "Usimwambie mtu yejote, bali nenda za Ufalme wa Mungu katika miji mingine pia, ukajionyeshe kwa kuhani na ukatoe sadaka kwa maana kwa kusudi hili nilitumwa." **44** alizoagiza Mose kwa utakaso wako, ili kuwa Naye aliendelea kuhubiri katika masinagogi ya ushuhuda kwao." **15** Lakini habari zake Yesu zikazidi sana kuenea kotekote kuliko wakati mwininge wowote. Makutano makubwa ya watu yalikuwa yakikusanyika ili kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao. **16** Lakini mara kwa mara Yesu alijitenga nao ili kwenda mahali pa faragha kuomba. **17** Siku moja Yesu alipokuwa akifundisha, Mafarisayo na walimu wa sheria, waliokuwa wametoka kila kijiji cha Galilaya na kutoka Uyahudi na Yerusalem, walikuwa wameketi huko. Nao uweza wa Bwana ulikuwa juu yake kuponya wagonjwa. **18** Wakaja watu wamembeba mgonjwa aliyepooza kwenye mkeka. Wakajaribu kumwingiza ndani ili wamweke mbele ya Yesu. **19** Walipokuwa hawawezi kufanya hivyo kwa sababu ya umati wa watu, wakapanda juu ya paa, wakaondoa baadhi ya matofali, wakamteremsha yule mgonjwa kwa mkeka wake hadi katikati ya ule umati pale mbele ya Yesu. **20** Yesu alipoiona imani yao, akamwambia yule mgonjwa, "Rafiki, dhambi zako zimesamehewa." **21** Mafarisayo na wale walimu wa sheria wakaanza kuuliza, "Ni nani mtu huyu anayesema maneno ya kukufuru? Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake?" **22** Yesu akijua mawazo yao akawauliza, "Kwa nini mnawaza hivyo miyoni mwenu? **23** Je, ni lipi lililo rahisi zaidi, kumwambia, 'Umesamehewa dhambi zako,' au kusema, 'Inuka, uende?' **24** Lakini ili mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani kusamehe dhambi..." Akamwambia yule aliyepooza, "Nakuambia, inuka, chukua mkeka wako, uende nyumbani kwako." **25** Mara yule mtu aliyekuwa amepooza akasimama mbele yao wote, akachukua mkeka wake, akaenda zake nyumbani, huku akimtukuza Mungu. **26** Kila mmoja akashangaa na kumtukuza Mungu. Wakajawa na hofu ya Mungu, wakasema, "Leo tumeona mambo ya ajabu." **27** Baada ya haya, Yesu alitoka na kumwona mtoza ushuru mmoja jina lake Lawi akiwa amekaa forodhani, mahali pake pa kutoza ushuru. Akamwambia, "Nifuate." **28** Naye Lawi akaacha

5 Siku moja Yesu alipokuwa amesimama karibu na Ziwa la Genesareti, watu wengi wakiwa wanasongana kumzunguka ili wapate kusikia neno la Mungu, **2** akaona mashua mbili ukingoni mwa ziwa, zikiwa zimeachwa hapo na wavuvi waliokuwa wanaosha nyavu zao. **3** Akaingia katika mojawapo ya hizo mashua ambayo ilikuwa ya Simoni, akamwomba aisogeze ndani ya maji kidogo kutoka ufuoni. Kisha akaketi na kufundisha watu akiwa mle ndani ya mashua. **4** Alipomaliza kunena, akamwambia Simoni, "Sasa peleka mashua hadi kilindini kisha mshushe nyavu zenu mkavue samaki." **5** Simoni akamjibu, "Bwana, tumefanya kazi ya kuchosha usiku kucha na hatukuvua chochote. Lakini, kwa neno lako nitazishusha nyavu." **6** Nao walipozishusha nyavu zao, wakavua samaki wengi sana, nyavu zao zikajaa zikaanza kukatika. **7** Wakawaashiria wavuvi wenzao kwenye ile mashua nyingine ili waje kuwasaidia. Wakaja, wakajaza mashua zote mbili samaki hata zikaanza kuzama. **8** Simoni Petro alipoona haya yaliyotukia, alianguka miguuni mwa Yesu na kumwambia, "Bwana, ondoka kwangu. Mimi ni mtu mwenye dhambil!" **9** Kwa kuwa yeje na wavuvi wenzake walikuwa wameshangazwa sana na wingi wa samaki waliokuwa wamepata. **10** Vivyo hivyo wenzake Simoni, yaani Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo, walishangazwa pia. Ndipo Yesu akamwambia Simoni, "Usiogope, tangu sasa utakuwa mvuvi wa watu." **11** Hivyo wakasogeza mashua zao mpaka ufuoni mwa bahari, wakaacha kila kitu na kumfuita. **12** Ikawa siku moja Yesu alipokuwa katika mji fulani, mtu mmoja mwenye ukoma mwili mzima akamjia. Alipomwona Yesu, alianguka chini mpaka uso wake ukagusa ardhi, akamsihii akisema, "Bwana, ukitaka, waweza kunitakasa." **13** Yesu akanyoosha mkono wake, akamgusa yule mtu, akamwambia, "Nataka. Takasika!" Na mara ukoma wake ukatakasika. **14** Yesu akamwagiza

kila kitu, akaondoka, akamfuata. **29** Kisha Lawi Adamu ndiye Bwana wa Sabato.” **6** Ikawa siku akamfanya Yesu karamu kubwa nyumbani nyingine ya Sabato, Yesu aliingia ndani ya kwake, nao umati mkubwa wa watoza ushuru sinagogi na akawa anafundisha. Huko palikuwa na watu wengine walikuwa wakila pamoja na mtu ambaye mkono wake wa kuume ulikuwa nao. **30** Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria umeppooza. **7** Mafarisayo na walimu wa sheria waliokuwa wa dhehebu lao wakawalamikia walikuwa wakitafuta sababu ya kumshtaki wanafunzi wa Yesu, wakisema, “Mbona mnakula Yesu. Kwa hivyo wakawa wanamwangalia na kunywa pamoja na watoza ushuru na sana ili waone kama ataponya katika siku ‘wenye dhambi?’” **31** Yesu akawajibu, “Wenye ya Sabato. **8** Lakini Yesu alijua mawazo afya hawahitaji tabibu, bali walio wagonjwa. yao, hivyo akamwambia yule mwenye mkono **32** Sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye uliopooza, “Inuka usimame mbele ya watu dhambi wapate kutubu.” **33** Wakamwambia wote.” Hivyo yule mtu akainuka, akasimama Yesu, “Wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo mbele yao wote. **9** Ndipo Yesu akawaambia wale mara kwa mara hufunga na kuomba, lakini walimu wa sheria na Mafarisayo, “Nawaauliza wanafunzi wako wanaendelea kula na kunywa.” ninyi, ni lipi lililo halali siku ya Sabato? **34** Yesu akawajibu, “Je, mnaweza kuwfanya Ni kutenda mema au kutenda mabaya? wageni wa bwana arusi kufunga wakati yuko Ni kuokoa maisha au kuyaangamiza?” **10** pamoja nao? **35** Lakini wakati utafika ambapo Akawatazama watu wote waliokuwepo, kisha bwana arusi ataondolewa kwao. Hapo ndipo akamwambia yule aliyepooza mkono, “Nyoosha watakopofunga.” **36** Yesu akawapa mfano huu, mkono wako!” Akaunyoosha na mkono wake akawaambia: “Hakuna mtu achanaye kiraka ukaponywa kabisa. **11** Wale wakuu wakakasirika kutoka kwenye nguo mpya na kukishonea sana, wakashauriana wao kwa wao ni nini kwenye nguo iliyochakaa. Akifanya hivyo, watakachomtendea Yesu. **12** Ikawa katika atakuwa amechana nguo mpya, na kile kiraka siku hizo Yesu alikwenda mlimani kuomba, hakitalingana na ile nguo iliyochakaa. **37** akakesha usiku kucha akimwomba Mungu. **13** Hakuna mtu awekaye divai mpya kwenye viriba Kulipopambazuka, akawaita wanafunzi wake, vikuukuu. Akifanya hivyo, hiyo divai mpya naye akachagua kumi na wawili, ambao itavipasua hivyo viriba, nayo yote itamwagika. pia aliwaita mitume: **14** Simoni aliywemita **38** Divai mpya lazima iwekwe kwenye viriba Petro, Andrea nduguye, Yakobo, Yohana, vipyta. **39** Wala hakuna mtu anayependelea divai Filipo, Bartholomayo, **15** Mathayo, Tomaso, mpya baada ya kunywa divai ya zamani, bali Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni aliyeitwa husema, ‘Ile ya zamani ni nzuri zaidi.’”

6 Ikawa siku moja ya Sabato Yesu alikuwa akipita katika mashamba ya nafaka, nao wanafunzi wake wakaanza kuvunja masuke ya nafaka, wakayafikicha kwa mikono yao na kula punje zake. **2** Baadhi ya Mafarisayo wakawauliza, “Mbona mnafanya mambo yasiyo halali kufanywa siku ya Sabato?” **3** Yesu akawajibu, “Je, ninyi hamjasoma kamwe alivyofanya Daudi wakati yeze na wenzake walikuwa na njaa? **4** Aliingia ndani ya nyumba ya Mungu, akaichukua na kuila ile mikate iliyowekwa wakfu, ambayo ni halali kuliwa na makuhani peke yao. Naye pia akawapa wenzake.” **5** Yesu akawaambia, “Mwana wa

ya wanafunzi wake na umati mkubwa wa watu kutoka sehemu zote za Uyahudi, kutoka Yerusalem, na kutoka pwani ya Tiro na Sidoni. **18** Walikuwa wamekuja kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao. Wale waliokuwa wakiteswa na pepo wachafu akawaponya. **19** Watu wote walikuwa wanajitahidi kumgusa kwa sababu nguvu zilikuwa zikimtoka na kuwaponya wote. **20** Akawatazama wanafunzi wake, akasema: “Mmebarikiwa ninyi mlion maskini, kwa sababu Ufalme wa Mungu ni wenu. **21** Mmebarikiwa ninyi mlion na njaa

sasa, kwa sababu mtashibishwa. Mmebarikiwa hata kumwagika, ndicho watu watakachowapa ninyi mnaolia sasa, kwa sababu mtacheka. **22** vifuani mwenu. Kwa kuwa kipimo kile Mmebarikiwa ninyi, watu watakadowachukia, mpimacho, ndicho mtakachopimiwa.” **39** watakadowatenga na kuwatukana na kulikataa Pia akawapa mfano akasema, “Je, kipofu jina lenu kama neno ovu, kwa ajili ya Mwana aweza kumwongoza kipofu? Je, wote wawili wa Adamu. **23** “Furahini na kurukaruka hawatatumtukia shimonii? **40** Mwanafunzi kwa shangwe, kwa sababu thawabu yenu ni hawezi kumzidi mwalimu wake, ila yule kubwa mbinguni, kwa kuwa hivyo ndivyo aliyehitimu aweza kuwa kama mwalimu wake. baba zao walivyotenda manabii. **24** “Lakini **41** “Mbona unatazama kibanzi kilicho ndani ya ole wenu ninyi mliong matajiri, kwa sababu jicho la ndugu yako, wala huoni boriti iliyo mmekwisha kupokea faraja yenu. **25** Ole ndani ya jicho lako mwenyewe? **42** Utawezaje wenu ninyi mlioshiba sasa, maana mtaona kumwambia ndugu yako, ‘Ndugu yangu, acha njaa. Ole wenu ninyi mnaocheka sasa, maana nitoe kibanzi kilicho ndani ya jicho lako,’ mtaomboleza na kulia. **26** Ole wenu watu wakati wewe mwenyewe huoni boriti iliyo watakadowasifu, kwani ndivyo baba zao ndani ya jicho lako? Ewe mnafiki, ondoa boriti walivyowasifu manabii wa uongo. **27** “Lakini ndani ya jicho lako kwanza, ndipo utawezawa nawaambia ninyi mnaonisikia: Wapendeni adui kuona dhahiri jinsi ya kuondoa kibanzi kilicho zenu. Watendeeni mema wanaowachukia. **28** ndani ya jicho la ndugu yako. **43** “Hakuna mti Wabarikini wale wanaowalaani, waombeeri mzuri uzaao matunda mabaya, wala hakuna wale wanaowatendea mabaya. **29** Kama mtu mti mbaya uzaao matunda mazuri. **44** Kila mti akikupiga shavu moja, mgeuzie na la pili hujulikana kwa matunda yake. Kwa maana pia. Mtu akikunyang’anya koti lako, usimzuie watu hawachumi tini kwenye miiba, wala kuchukua joho pia. **30** Mpe kila akuombaye, zabibu kwenye michongoma. **45** Vivyo hivyo na kama mtu akichukua mali yako usitake mtu mwema hutoa mambo mema kutoka akurudishie. **31** Watendeeni wengine kama kwenye hazina ya moyo wake, naye mtu mwovu ambavyo mngetaka wawatendee ninyi. **32** “Kama hutoa mambo maovu kutoka kwenye hazina mkiwapenda tu wale wanaowapenda, mwapata ya moyo wake. Kwa kuwa mtu hunena kwa sifa gani? Hata ‘wenye dhambi’ huwapenda kinywa chake yale yaliyoujaza moyo wake. **46** wale wawapendao. **33** Tena mkiwatendea mema “Kwa nini mmaniita, ‘Bwana, Bwana,’ nanyi wale tu wanaowatendea ninyi mema, mwapata hamfanyi ninayowaambia? **47** Nitawaonyesha sifa gani? Hata ‘wenye dhambi’ hufanya vivyo jinsi alivyo mtu yule anayekuja kwangu na hivyo. **34** Tena mnapowakopesha wale tu kusikia maneno yangu na kuyatenda. **48** Yeye mnaotegemea wawalipe, mwapata sifa gani? ni kama mtu aliyejenga nyumba, akachimba Hata ‘wenye dhambi’ huwakopesha ‘wenye chini sana, na kuweka msingi kwenye mwamba. dhambi’ wenzao wakitarajia kulipwa mali Mafuriko yalipokuja, maji ya ghafula yaliipiga yao yote. **35** Lakini wapendeni adui zenu, ile nyumba, lakini haikutikisika, kwa sababu watendeeni mema, wakopesheni bila kutegemea ilikuwa imejengwa vizuri. **49** Lakini yeye kurudishiwa mllichokopesha. Ndipo thawabu anayesikia maneno yangu wala asiyatende, ni yenu itakapokuwa kubwa, nanyi mtakuwa kama mtu aliyejenga nyumba juu ya ardi bila wana wa Aliye Juu Sana, kwa sababu yeye kuweka msingi. Mafuriko yalipoikumba nyumba ni mwema kwa watu wasio na shukrani na ile, ikaanguka mara na kubomoka kabisa.” kwa wale waovu. **36** Kuweni na huruma, kama Baba yenu alivyo na huruma. **37** “Msihukumu, nanyi hamtahukumiwa. Msilaumu, nanyi hamtalaumiwa. Sameheni, nanyi mtasamehewa. **38** Wapeni watu vitu, nanyi mtapewa. Kipimo cha kujaa na kushindiliwa na kusukwasukwa

7 Baada ya Yesu kumaliza kusema haya yote watu wakiwa wanamsikiliza, akaingia Kapernaumu. **2** Mtumishi wa jemadari mmoja wa Kirumi, ambaye bwana wake alimthamini sana, alikuwa mgonjwa sana karibu

kufa. 3 Jemadari huyo aliposikia habari za zikaenea Uyahudi wote na sehemu zote za Yesu, aliwatura wazee wa Kiyahudi kwake, jirani. 18 Wanafunzi wa Yohana Mbatizaji wakamwomba aje kumponya mtumishi wa wakamweleza Yohana mambo haya yote, huyo jemadari. 4 Wale wazee walipofika Hivyo Yohana akawaita wanafunzi wake wawili kwa Yesu, wakamsihi sana amsaidie yule 19 na kuwatuma kwa Bwana ili kumuuliza, jemadari wakisema, “Mtu huyu anastahili wewe “Wewe ndiye yule aliyejewa aje, au tumngojee umfanyie jambo hili, 5 kwa sababu analipenda mwininge?” 20 Wale watu walipofika kwa Yesu taifa letu tena ametujengea sinagogi.” 6 wakamwambia, “Yohana Mbatizaji ametutuma Hivyo Yesu akaongozana nao, lakini alipokuwa tukuulize, ‘Wewe ndiye yule aliyejewa aje, au hayuko mbali na nyumbani, yule jemadari tumngojee mwininge?’” 21 Wakati huo huo, Yesu akatuma rafiki zake kumwambia Yesu, “Bwana, aliwaponya wengi waliokuwa na magonjwa, usijisumbue, kwani mimi sistahili wewe kuingia maradhi na pepo wachafu, na pia akawafungua chini ya dari yangu. 7 Ndiyo maana sikujiona vipofu wengi macho wakapata kuona. 22 Hivyo hata ninastahili kuja kwako wewe. Lakini sema akawajibu wale wajumbe, “Rudini mkamwambia neno tu, naye mtumishi wangu atapona. 8 Kwa Yohana yote mnayoyaona na kuyasikia: Vipofu kuwa mimi mwenyewe ni mtu niliyewekwa wanapata kuona, viwete wanatembea, wenye chini ya mamlaka, nikiwa na askari chini yangu. ukoma wanatakaswa, viziwi wanaskia, wafu Nikimwambia huyu, ‘Nenda,’ yeze huenda; wanafufuliwa na maskini wanahubiriwa habari na mwininge nikimwambia, ‘Njoo,’ yeze huja. njema. 23 Amebarikiwa mtu yule asiyechukizwa Nikimwambia mtumishi wangu, ‘Fanya hivi,’ na mimi.” 24 Wajumbe wa Yohana walipoondoka, yeze hufanya.” 9 Yesu aliposikia maneno Yesu akaanza kusema na makutano kuhusu haya, alishangazwa naye sana. Akaugeukia Yohana Mbatizaji. Akawaauliza, “Mlipokwenda ule umati wa watu uliokuwa unamuata, kule nyikani, mlkwenda kuona nini? Je, ni akawaambia, “Sijaona imani kubwa namna unyasi ukipeperushwa na upepo? 25 Kama hii hata katika Israeli.” 10 Nao wale watu sivyo, mlkwenda kuona nini basi? Mtu aliyeavaa waliokuwa wametumwa kwa Yesu waliporudi mavazi ya kifahari? La hasha, watu wanaovaa nyumbani walimkuta yule mtumishi amepona. mavazi ya kifahari na kuishi maisha ya anasa 11 Baadaye kidogo, Yesu alikwenda katika mji wako katika majumba ya kifalme. 26 Lakini mmoja ulioitwa Naini. Nao wanafunzi wake na mlkwenda kuona nini? Mlkwenda kumwona umati mkubwa wa watu walikwenda pamoja nabii? Naam, nawaambia, yeze ni zaidi ya nabii. naye. 12 Alipokaribia lango la mji, alikutana na 27 Huyu ndiye ambaye habari zake zimeandikwa: watu waliokuwa wamebeba maiti wakitoka nje “Tazama, nitamtuma mjumbe wangu mbele ya mji. Huyu aliyejufa alikuwa mwana pekee yako, atakayetengeneza njia mbele yako.’ 28 wa mwanamke mjane. Umati mkubwa wa watu Nawaambia, miiongoni mwa wale waliozaliwa na wa mji ule ulikuwa pamoja na huyo mwanamke. wanawake, hakuna aliye mkuu kuliko Yohana. 13 Bwana Yesu alipomwona yule mjane, moyo Lakini yeze aliye mdogo kabisa katika Ufalme wake ulimhurumia, akamwambia, “Usilie.” 14 wa Mungu ni mkuu kuliko Yohana.” 29 (Watu Kisha akasogea mbele akaligusa lile jeneza wote hata watoza ushuru waliposikia maneno na wale waliokuwa wamelibeba wakasimama ya Yesu, walikubali kwamba mpango wa Mungu kimya. Akasema, “Kijana, nakuambia inuka.” ni haki, maana walikuwa wamebatizwa na 15 Yule aliyejewa amekufa akaketi akaanza Yohana. 30 Lakini Mafarisayo na wataalamu kuongea, naye Yesu akamkabidhi kwa mama wa sheria walikataa mpango wa Mungu kwao yake. 16 Watu wote wakajawa na hofu ya kwa kutokubali kubatizwa na Yohana.) 31 Mungu, nao wakamtukuza Mungu wakisema, Yesu akawaauliza, “Niwananishe na nini watu “Nabii mkuu ametokea miiongoni mwetu, wa kizazi hiki? Wanafanana na nini? 32 Wao Mungu amekuja kuwakombua watu wake.” ni kama watoto waliokaa sokoni wakiitana 17 Habari hizi za mambo aliyoyafanya Yesu wao kwa wao, wakisema: “Tuliwapigia filimbi,

lakini hamkucheza; tuliwaimbia nyimbo za yeye ameipaka miguu yangu manukato. **47** Kwa maombolezo, lakini hamkulia.' **33** Kwa maana hiyo, nakuambia, dhambi zake zilizokuwa nyingi Yohana Mbatizaji alikuja, alikuwa hali mkate zimesamehewa, kwani ameonyesha upendo wala hanywi divai, nanyi mkaasema, 'Yeye mwangi. Lakini yule aliyesamehewa kidogo, ana pepo mchafu.' **34** Mwana wa Adamu hupenda kidogo." **48** Kisha akamwambia yule alikuja akila na kunywa, nanyi mnasema: mwanamke, "Dhambi zako zimesamehewa." 'Tazameni huyu mlafi na mlevi, rafiki wa watoza **49** Lakini wale waliokuwa wameketi pamoja ushuru na "wenye dhambi.'" **35** Nay o hekima naye chakulani wakaanza kusemezana wao kwa huthibitishwa kuwa kweli na watoto wake wao, "Huyu ni nani ambaye hata anasamehe wote." **36** Basi Farisayo mmoja alimwalika Yesu dhambi?" **50** Yesu akamwambia yule mwanamke, nyumbani kwake kwa chakula. Hivyo Yesu "Imani yako imekuo; nenda kwa amani." akaenda nyumbani mwa yule Farisayo na kukaa katika nafasi yake mezani. **37** Naye mwanamke mmoja kwenye ule mji, ambaye alikuwa mwenye dhambi, alipojua kwamba Yesu alikuwa akila chakula nyumbani kwa yule Farisayo, akaleta chupa ya marhamu yenye manukato. **38** Yule mwanamke akasimama nyuma ya miguu ya Yesu akilia. Akailowanisha miguu yake kwa machozi yake, kisha akaifuta kwa nywele zake, akaibusu na kuimiminia manukato. **39** Yule Farisayo aliyemwalika Yesu alipoona yanayotendeka, akawaza moyoni mwake, "Kama huyu mtu angekuwa nabii, angejua kwamba ni nani anayemgusa, na kwamba yeye ni mwanamke wa namna gani, na ya kuwa huyu mwanamke ni mwenye dhambi." **40** Yesu akanena akamwambia, "Simoni, nina jambo la kukuambia." Simoni akajibu, "Mwalimu, sema." **41** "Palikuwa na mtu mmoja aliyewakopesha watu wawili fedha: Mmoja alidaiwa dinari 500na mwagine dinari hamsini. **42** Wote wawili walipokuwa hawawezi kulipa, aliyafuta madeni yao wote wawili. Sasa ni yupi kati yao atakayempenda yule aliyesamehe zaidi?" **43** Simoni akajibu, "Nadhani ni yule aliyesamehewa deni kubwa zaidi." Naye Yesu akamwambia, "Umehukumu kwa usahihi." **44** Kisha akameukia yule mwanamke, akamwambia Simoni, "Je, unamwona mwanamke huyu? Nilipoingia nyumbani mwako, hukunipa maji ya kunawa miguu yangu, lakini huyu ameninawisha miguu kwa machozi yake, na kunifuta kwa nywele zake. **45** Hukunisalimu kwa busu, lakini huyu mwanamke hajaacha kuibusu miguu yangu tangu nilipoingia. **46** Hukunipaka mafuta kichwani mwangu, lakini

8 Baada ya haya Yesu alikwenda, akawa anazunguka katika miji na vijiji akihubiri habari njema za Ufalme wa Mungu. Wale wanafunzi wake kumi na wawili walikuwa pamoja naye, **2** pia baadhi ya wanawake waliokuwa wametolewa pepo wachafu na kuponywa magonjwa. Miongoni mwo alikuwepo Maria Magdalene, aliyetolewa pepo wachafu saba; **3** Yoana mkewe Kuza, msimamizi wa nyumba ya watu wa nyumbani mwa Herode; Susana; na wengine wengi waliokuwa wakimhudumia kwa mali zao. **4** Umati mkubwa wa watu ulipokuwa ukija kwa Yesu kutoka kila mji, akawaambia mfano huu: **5** "Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. Alipokuwa akitawanya mbegu, nyingine zilianguka kando ya njia; zikakanyagwa, nao ndege wa angani wakazila. **6** Mbegu nyingine zilianguka penye miamba, nazo zilipoota, hiyo mimea ikakauka kwa kukosa unyevu. **7** Nazo mbegu nyingine zilianguka kwenye miiba, nayo ile miiba ikakauka pamoja nazo, na kuisonga hiyo mimea. **8** Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri. Zikota na kuzaa mara mia moja zaidi ya mbegu alizopanda." Baada ya kusema haya, Yesu akapaza sauti, akasema, "Mwenye masikio ya kusikia, na asikie." **9** Wanafunzi wake wakamuuliza maana ya mfano huo. **10** Naye akasema, "Ninyi mmepewaa kufahamu siri za Ufalme wa Mungu, lakini kwa wengine nazungumza kwa mifano, ili, "ingawa wanatazama, wasione; ingawa wanasiliza, wasielewe." **11** "Maana ya mfano huu ni hii: Mbegu ni neno la Mungu. **12** Zile zilizoanguka kando ya njia ni wale ambao husikia neno,

naye ibilisi anakuja na kuliondoa neno kutoka Wagerasi, ambayo iko upande wa pili wa ziwa miyoni mwao, ili wasije wakaamini na kuokoka. kutoka Galilaya. **27** Yesu aliposhuka kutoka **13** Zile mbegu zilizoanguka kwenye mwamba mashua na kukanyaga ufuoni, alikutana na mtu ni wale ambao hulipokea neno kwa furaha mmoja wa mji ule aliyekuwa amepagawa na wanapolisikia, lakini hawana mizizi. Wanaamini pepo mchafu, naye kwa muda mrefu alikuwa kwa muda mfupi, lakini wakati wa kujaribwi havai nguo wala kuishi nyumbani, bali alishi huiacha imani. **14** Zile mbegu zilizoanguka makaburini. **28** Alipomwona Yesu, alipiga kelele, kwenye miiba ni mfano wa wale wanaosikia, akajitupa chini mbele yake na kusema kwa sauti lakini wanapoendelea husongwa na masumbufu kuu, “Una nini nami, Yesu, Mwana wa Mungu ya maisha haya, utajiri na anasa, nao hawakui. **15** Aliye Juu Sana? Nakuomba, usinitezese!” **29** Wakati Lakini zile mbegu zilizoanguka kwenye udongo huo Yesu alikuwa amemwamuru yule pepo mzuri ni mfano wa wale ambao hulisikia neno mchafu amtoke huyo mtu. Mara nyingi huyo la Mungu na kulishika kwa moyo mnyofu pepo mchafu alimpagaa, na hata alipofungwa wa utiifu, nao kwa kuvumilia kwingi huzaa kwa minyororo mikono na miguu na kuwekwa matunda. **16** “Hakuna mtu awashaye taa na chini ya ulinzi, alikata hiyo minyororo na kuificha ndani ya gudulia au kuiweka mvunguni kupelekwa na huyo pepo mchafu kwenda mwa kitanda. Badala yake, huiweka juu ya nyikani. **30** Yesu akamuuliza, “Jina lako ni kinara, ili wale waingiao ndani waone mwanga. nani?” Akamjibu, “Legioni,” kwa kuwa alikuwa **17** Kwa maana hakuna jambo lolote lililofichika ameingiwa na pepo wachafu wengi inno. **31** ambalo halitafichuliwa, wala lolote lililositirika **Wale** pepo wachafu wakamsihi sana asiwaamuru ambalo halitajulikana na kuwekwa wazi. **18** kwenda katika Shimo. (*Abyssos g12*) **32** Palikuwa Kwa hiyo, kuweni waangalifu mnavyosikia. na kundi kubwa la nguruwe hapo likilisha Kwa maana ye yote aliye na kitu atapewa zaidi. kando ya kilima. Wale pepo wachafu wakamsihi Lakini yule asiye na kitu, hata kile anachodhani Yesu awaruhusu wawaingie hao nguruwe, anacho atanyang’anywa.” **19** Wakati mmoja naye akawaruhusu. **33** Wale pepo wachafu mama yake Yesu na ndugu zake walikuja walipomtoka yule mtu, wakawaingia wale kumwona, lakini hawakuweza kumfikia kwa nguruwe, nalo kundi lote likateremkia gengeni sababu ya msongamano wa watu. **20** Mtu mmoja kwa kasi, likatumbukia ziwani na kuzama. **34** akamwambia, “Mama yako na ndugu zako wako **Wale** watu waliokuwa wakichunga lile kundi la nje wanataka kukuona.” **21** Yesu akamjibu, nguruwe walipoona yaliyotukia, wakakimbia, “Mama yangu na ndugu zangu ni wale wote wakaeneza habari hizi mjini na mashambani. **35** wanaolisikia neno la Mungu na kulifanya.” Nao watu wakatoka kwenda kujjonea wenyewe **22** Siku moja Yesu alipanda ndani ya mashua yaliyotukia. Walipofika hapo alipokuwa Yesu, pamoja na wanafunzi wake, akawaambia, wakamkuta yule mtu aliyetokwa na pepo “Tuvukeni twende mpaka ng’ambo ya ziwa.” Nao wachafu amekaa karibu na Yesu, akiwa amevea wakaondoka. **23** Hivyo walipokuwa wakienda, nguo na mwenye akili timamu! Wakaogopa. **36** akalala usingizi. Dhoruba kali ikatokea mle **Wale** walioyaona mambo hayo wakawaeleza ziwani, hata mashua ikawa inajaa maji, nao watu wengine jinsi yule mtu aliye kuwa walikuwa katika hatari kubwa. **24** Wanafunzi amepagawa na pepo wachafu alivyoponywa. wake wakamwendea na kumwamsha, wakisema, **37** Ndipo watu wote wa nchi ile ya Wagerasi “Bwana, Bwana, tunaangamia!” Yeye akaamka, wakamwomba Yesu aondoke kwao, kwa sababu akaukemea ule upopo na yale mawimbi; dhoruba walikuwa wamejawa na hofu. Basi akaingia ikakoma, nako kukawa shwari. **25** Akawauliza katika mashua, akaondoka zake. **38** Yule wanafunzi wake, “Imani yenu iko wapi?” Kwa mtu aliyetokwa na pepo wachafu akamsihi woga na mshangao wakaulizana, “Huyu ni nani, Yesu afuatane naye, lakini Yesu akamuaga, ambaye anaamuru hata upopo na maji, navyo akamwambia: **39** “Rudi nyumbani ukawaeleze vikamii?” **26** Basi wakafika katika nchi ya mambo makuu Mungu aliyokutendea.” Kwa

hiyo yule mtu akaenda, akatangaza katika mji Roho yake ikamrudia, naye akainuka mara wote mambo makuu ambayo Yesu alimtendea. moja. Akaamuru apewe kitu cha kula. **56**
40 Basi Yesu aliporudi, umati mkubwa wa Wazazi wake wakastaajabu sana, lakini Yesu watu ukampokea kwa furaha, kwani walikuwa akawakataza wasimwambie mtu yejote juu ya wakimngoeja. **41** Kisha mtu mmoja, jina lake yale yaliyotukia.

Yairo, aliyejewa kiongozi wa sinagogi, akaja na kuanguka miguuni mwa Yesu, akimwomba afike nyumbani kwake, **42** kwa kuwa binti yake wa pekee, mwenye umri wa miaka kumi na miwili, alikuwa anakufa. Yesu alipokuwa akienda, umati wa watu ukamsonga sana. **43** Katika umati huo palikuwa na mwanamke mmoja aliyejewa na tatizo la kutokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili. Tena alikuwa amegharimia yote aliyejewa nayo kwa ajili ya matibabu, wala hakuna yejote aliyejewa kumponya. **44** Huyo mwanamke akaja kwa nyuma ya Yesu na kugusa upindo wa vazi lake. Mara kutokwa damu kwake ktkakoma. **45** Yesu aksaliza, “Ni nani aliyenigusa?” Watu wote walipokana, Petro akasema, “Bwana, huu umati wa watu unakusonga na kukuksukuma kila upande.” **46** Lakini Yesu akasema, “Kuna mtu aliyenigusa, kwa maana nimetambua kuwa nguvu zimenitoka.” **47** Yule mwanamke alipofahamu ya kuwa hawezi kuendelea kujificha, alikuja akitetemeka, akaanguka miguuni mwa Yesu. Akaeleza mbele ya watu wote kwa nini alimgusa na jinsi aliviyoponywa mara. **48** Basi Yesu akamwambia, “Binti, imani yako imekuponya. Nenda kwa amani.” **49** Yesu alipokuwa bado anasema, akaja mtumishi kutoka nyumbani kwa Yairo, yule kiongozi wa sinagogi, kumwambia, “Binti yako amekwisha kufa. Usiendelee kumsumbu Mwalimu.” **50** Yesu aliposikia jambo hili, akamwambia Yairo, “Usiogope. Amini tu, naye binti yako atapona.” **51** Walipofika nyumbani kwa Yairo, hakumruhusu mtu yejote aingie ndani naye isipokuwa Petro, Yakobo na Yohana, pamoja na baba na mama wa yule binti. **52** Wakati ule ule watu wote walikuwa wakilia na kuomboleza kwa ajili ya huyo binti. Yesu akawaambia, “Acheni kulia. Huyu binti hajafa, ila amelala.” **53** Wao wakamcheka kwa dharau, wakijua kuwa amekwisha kufa. **54** Yesu akamshika yule binti mkono na kuita, “Binti, amka!” **55**

9 Yesu kisha akawaita wale kumi na wawili pamoja, akawapa mamlaka na uwezo wa kutoa pepo wachafu wote na kuponya magonjwa yote, **2** kisha akawatumwa waende wakahubiri Ufalme wa Mungu na kuponya wagonjwa. **3** Akawaagiza akisema, “Msichukue chochote safarini: sio fimbo, wala mkoba, wala mkate, wala fedha, hata msichukue kanzu ya ziada. **4** Katika nyumba yoyote mwiningayo, kaeni humo hadi mtakapoondoka katika mji huo. **5** Kama watu wasipowakaribisha, mnapoondoka katika mji wao, kung’uteni mavumbi kutoka kwenye miguu yenu ili kuwa ushuhuda dhidi yao.” **6** Hivyo wale wanafunzi wakaondoka wakaenda kutoka kijiji hadi kijiji, wakihubiri habari njema na kuponya wagonjwa kila mahali. **7** Basi Mfalme Herode, mtawala wa Galilaya, alisikia habari za yote yaliyotendeka. Naye akafadhaika, kwa kuwa baadhi ya watu walikuwa wakisema Yohana Mbatizaji amefufuliwa kutoka kwa wafu. **8** Wengine wakasema Eliya amewatokea, na wengine wakasema kwamba mmoja wa manabii wa kale amefufuka. **9** Herode akasema, “Yohana nilimkata kichwa. Lakini ni nani huyu ambaye ninasikia mambo kama haya kumhusu?” Akatamani sana kumwona. **10** Mitume wake waliporudi, wakamweleza Yesu yote waliyofanya. Akawachukua, akaenda nao faraghani mpaka mji uitwao Bethsaida. **11** Lakini umati wa watu ukafahamu alikokwenda, ukamfuata. Akawakaribisha na kunena nao kuhusu Ufalme wa Mungu na kuwaponya wale wote waliokuwa wanahitaji uponyaji. **12** Ilipokaribia jioni, wale mitume kumi na wawili wakaenda kwa Yesu na kumwambia, “Waage makutano ili waende vijijini jirani na mashambani, ili wapate chakula na mahali pa kulala, kwa maana hapa tuko nyikani.” **13** Yesu akawajibu, “Ninyi wapeni chakula.” Nao wakajibu, “Hatuna zaidi ya mikate mitano na samaki wawili. Labda twende tukanunue

chakula cha kuwatosha watu hawa wote.” **14** ndio Mose na Eliya, wakizungumza naye. **31** Walikuwako wanaume wapatao 5,000. Yesu Walionekana katika utukufu wakizungumza na akawaambia wanafunzi wake, “Waketisheni Yesu kuhusu kifo chake ambacho kingetokea katika makundi ya watu hamsini hamsini.” **15** huko Yerusalem. **32** Petro na wenzake walikuwa Wanafunzi wakafanya hivyo, wakawaketisha wamelala usingizi mzito. Walipoamka, wakaona wote. **16** Yesu akaichukua ile mikate mitano utukufu wa Yesu na wale watu wawili waliokuwa na wale samaki wawili, akatazama mbinguni, wamesimama pamoja naye. **33** Mose na Eliya akavibariki na kuvimega. Kisha akawapa walipokuwa wanaondoka, Petro akamwambia wanafunzi ili wawagawie watu. **17** Wote Yesu, “Bwana, ni vizuri tukae hapa! Tutajenga wakala, wakashiba. Nao wanafunzi wakakusanya vibanda vitatu: kimoja chako, kingine cha vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu kumi Mose na kingine cha Eliya.” Lakini Petro na viwili. **18** Wakati mmoja, Yesu alipokuwa alikuwa hajui asemacho. **34** Alipokuwa bado akiomba faraghani, nao wanafunzi wake wakiwa anazungumza, pakatokea wingu, likawafunika, pamoja naye, akawauliza, “Watu husema mimi nao wakaogopa walipoingia mle kwenye wingu. ni nani?” **19** Wakamjibu, “Baadhi husema wewe **35** Sauti ikatoka kwenye lile wingu ikisema, ni Yohana Mbatizaji, wengine husema ni Eliya, “Huyu ni Mwanangu mpendwa, niliyemchagua. na bado wengine husema kwamba ni mmoja wa Msikieni yeye.” **36** Baada ya sauti hiyo manabii wa kale amefufuka kutoka kwa wafu.” kusema, walimkuta Yesu akiwa peke yake. **20** Kisha akawauliza, “Je, ninyi mnasema mimi Wale wanafunzi wakalihifadhi jambo hili, wala ni nani?” Petro akajibu, “Wewe ndiwe Kristo wa kwa wakati huo hawakumwambia mtu ye yote Mungu.” **21** Yesu akawakataza wasimwambie yale waliyokuwa wameyaona. **37** Kesho yake mtu ye yote jambo hilo. **22** Yesu akasema, waliposhuka kutoka mlimani, alikutana na “Imempasa Mwana wa Adamu kupata mateso umati mkubwa wa watu. **38** Mtu mmoja katika mengi na kukataliwa na wazee, viongozi wa ule umati wa watu akapaza sauti, akasema, makuhani, na walimu wa sheria, na itampasa “Mwalimu, naomba umwangalie mwanganu, auawe, lakini siku ya tatu kufufuliwa kutoka kwani ndiye mtoto wangu wa pekee. **39** Mara mauti.” **23** Kisha akawaambia wote, “Mtu ye yote kwa mara pepo mchafu humpagaa na kumfanya akitaka kunifuata, ni lazima ajikane mwenyewe, apige kelele, kisha humwangusha na kumtia auchukue msalaba wake kila siku, anifuate. **24** kifafa hata akatokwa na povu kinywani. Huyo Kwa maana ye yote anayetaka kuyaokoa maisha pepo mchafu anamtesa sana, na hamwachi yake atayapoteza, lakini ye yote atakayeyapoteza ila mara chache. **40** Niliwaomba wanafunzi maisha yake kwa ajili yangu atayaokoa. **25** Je, wako wamtoe huyo pepo mchafu, lakini itamfaidi nini mtu kuupata ulimwengu wote, hawakuweza.” **41** Yesu akawajibu, “Enyi kizazi lakini akapoteza au kuangamiza nafsi yake? **26** kisichoamini na kilichopotoka! Nitakaa nanyi Mtu ye yote akinionea aibu mimi na maneno na kuwavumilia mpaka lini? Mlete mwanao yangu, Mwana wa Adamu naye atamwonea hapa.” **42** Hata yule mtoto alipokuwa akija, aibu atakapokuja katika utukufu wake na yule pepo mchafu akamwangusha, akamtia katika utukufu wa Baba, pamoja na malaika kifafa. Lakini Yesu akamkemea yule pepo watakatifu. **27** Amin, nawaambia, wako baadhi mchafu amtoke, akamponya yule mtoto, na ya watu waliosimama hapa ambao hawataonja akamrudisha kwa baba yake. **43** Watu wote mauti kabla ya kuuona Ufalme wa Mungu.” **28** wakastaajabia uweza mkuu wa Mungu. Wakati Yapata siku nane baada ya Yesu kusema hayo, bado watu walikuwa wanastaajabia hayo yote aliwachukua Petro, Yakobo na Yohana, akaenda aliyokuwa akiyafanya Yesu, yeye akawaambia nao mlimani kuomba. **29** Alipokuwa akiomba, wanafunzi wake: **44** “Sikilizeni kwa makini sura ya uso wake ikabadilika, nayo mavazi haya nitakayowaambia sasa: Mwana wa Adamu yake yakametameta kama mwanga wa umeme atasalitiwa na kutiwa mikononi mwa watu.” wa radi. **30** Ghafula wakawaona watu wawili, **45** Lakini wao hawakuelewa almaanisha nini.

Maana ya maneno hayo ilifichika kwao, hivyo **10** Baada ya hayo, Bwana akawachagua hawakuyaelewa, nao wakaogopa kumuuliza wengine sabini na wawili, akawatuma maana yake. **46** Kukazuka mabishano mionganoni wawili wawili katika kila mji na kila sehemu mwa wanafunzi kuhusu ni nani mionganoni mwao aliyokusudia kwenda baadaye. **2** Akawaambia, atakayekuwa mkuu kuliko wote. **47** Lakini Yesu “Mavuno ni mengi, lakini watendakazi ni akayatambua mawazo yao, naye akamchukua wachache. Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mtoto mdogo, akamsimamisha kando yake. mavuno, ili apeleke watendakazi katika **48** Kisha akawaambia, “Yeyote amkaribishaye shamba lake la mavuno. **3** Haya! nendeni. mtoto huyu mdogo kwa Jina langu, anikaribisha Ninawatuma kama wana-kondoo katikati ya mimi, na yeyote atakayenikaribisha mimi, mbwa mwitu. **4** Msichukue mkoba, wala atakuwa amemkaribisha ye ye aliyenituma. Kwa mfuko, wala viatu, na msimsalimu mtu yeyote maana ye ye aliye mdogo mionganoni mwenu, njiani. **5** “Mkiingia katika nyumba yoyote, ndiye aliye mkuu kuliko wote.” **49** Yohana kwanza semeni, ‘Amani iwe kwenu.’ **6** Kama akasema, “Bwana, tumemwona mtu akitoa kuna mtu wa amani humo, basi amani yenu pepo wachafu kwa jina lako, nasi tukamzuia, itakuwa juu yake. La sivyo, itawarudia. **7** Kaeni kwa sababu ye ye si mmoja wetu.” **50** Yesu katika nyumba hiyo, mkila na kunywa kile akasema, “Msimzuie, kwa sababu yeyote ambaye watakachowapa, kwa sababu kila mtendakazi si kinyume nanyi, yu upande wenu.” **51** Wakati anastahili malipo yake. Msihamehame kutoka ulipokaribia wa ye ye kuchukuliwa mbinguni, nyumba hadi nyumba. **8** “Mkienda katika alikaza uso wake kwenda Yerusalem. **52** mji na watu wake wakawakaribisha, kuleni Akatuma watu wamtangulie, nao wakaenda chochote kiwekwacho mbele yenu, **9** waponyeni katika kijiji kimoja cha Samaria kumwandalia wagonjwa waliomo na waambieni: ‘Ufalme kila kitu; **53** lakini watu wa kijiji kile wa Mungu umekaribia.’ **10** Lakini mkiingia hawakumkaribisha kwa sababu aliquwa katika mji, nao hawakuwakaribisha, tokeni anakwenda zake Yerusalem. **54** Wanafunzi mwende katika barabara zake mkaseme: **11** wake, yaani Yakobo na Yohana, walipoona ‘Hata mavumbi ya mji wenu yaliyoshikama na hayo, wakasema: “Bwana, unataka tuagize moto miguu yetu, tunayakung’uta dhidi yenu. Lakini kutoka mbinguni ili uwaangamize?” **55** Yesu mjue kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia.’ **12** akageuka na kuwakemea, **56** nao wakaenda Ninaawaambia, itakuwa rahisi zaidi kwa Sodoma kijiji kingine. **57** Walipokuwa njiani wakienda, kustahimili katika siku ile kuliko mji ule. **13** “Ole mtu mmoja akamwambia Yesu, “Nitakufuata wako Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa kuwa kokote uendako.” **58** Yesu akamjibu, “Mbweha kama miujiza iliyofanyika kwenu ingefanyika wana mapango, nao ndege wa angani wana Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu viota, lakini Mwana wa Adamu hana mahali pa zamani, kwa kuva magunia na kujipaka majivu. kulaza kichwa chake.” **59** Yesu akamwambia **14** Lakini itakuwa rahisi zaidi kwa Tiro na Sidoni mtu mwininge, “Nifuate.” Mtu huyo akamjibu, kustahimili katika siku ya hukumu, kuliko “Bwana, niruhusu kwanza nikamzike baba ninyi. **15** Nawe, Kapernaumu, je, utainuliwa yangu.” **60** Yesu akamwambia, “Waache hadi mbinguni? La hasha, utashushwa mpaka wafu wawazike wafu wao, bali wewe nenda kuzimu.” (**Hadēs 986**) **16** “Yeye awasikilizaye ukautangaze Ufalme wa Mungu.” **61** Mtu ninyi anisikiliza mimi; naye awakataaye ninyi mwininge akamwambia, “Bwana, nitakufuata amenikataa mimi. Lakini ye ye anikataaye mimi lakini naomba kwanza nikawaage jamaa yangu.” amkataa ye ye aliyenituma.” **17** Wale sabini **62** Yesu akamwambia, “Mtu yeyote atiaye mkono na wawili wakarudi kwa furaha, na kusema, wake kulima, kisha akatazama nyuma, hafai “Bwana, hata pepo wachafu wanatutii kwa kwa Ufalme wa Mungu.” **18** Yesu akawaambia, “Nilimwona jina lako.” **19** Tazama nimewapa mamlaka Shetani akianguka kutoka mbinguni kama umeme wa radi.

ya kukanyaga nyoka na nge na juu ya nguvu alipokuwa na akasafisha majeraha yake kwa zote za adui; wala hakuna kitu chochote divai na mafuta, kisha akayafunga. Ndipo kitakachowadhuru. **20** Basi, msifurahi kwa kuwa akampandisha kwenye punda wake, akampeleka pepo wachafu wanawatii, bali furahini kwa mpaka kwenye nyumba ya wageni na kumtunza. kuwa majina yenu yameandikwa mbinguni.” **35** Kesho yake, yule Msamaria akachukua **21** Wakati huo Yesu akashangilia katika Roho dinari mbiliakampa yule mwenye nyumba ya Mtakatifu, akasema, “Nakuhimidi Baba, Bwana wageni na kusema, ‘Mtunze, nami nirudipo wa mbingu na nchi, kwa kuwa umewaficha nitakulipa gharama yoyote ya ziada uliyotumia mambo haya wenyeh hekima na wenyeh elimu, kwa ajili yake.’” **36** “Ni yupi basi mionganoni nawe ukawafunulia watoto wadogo. Naam, mwa hawa watatu wewe unadhani ni jirani Baba, kwa kuwa hivyo ndivyo ilivyokupendeza. yake yule mtu aliyeangukia mikononi mwa **22** “Nimekabidhiwa vitu vyote na Baba yangu. wanyang’anyi?” **37** Yule mtaalamu wa sheria Hakuna mtu amjuaye Mwana ni nani ila Baba, akajibu, “Ni yule aliyemhurumia.” Ndipo Yesu wala hakuna amjuaye Baba ni nani ila Mwana na akamwambia, “Nenda, ukafanye vivyo hivyo.” ye yote ambaye Mwana anapenda kumfunulia.” **38** Ikawa Yesu na wanafunzi wake walipokuwa **23** Basi Yesu akawageukia wanafunzi wake wakienda Yerusalem, akaingia kwenye kijiji akanena nao faraghani, akawaambia, “Heri kimoja ambapo mwanamke mmoja aliyeitwa macho yanayoona yale mambo mnayoyaona. Martha alimkaribisha nyumbani kwake. **39** **24** Kwa maana nawaambia, manabii wengi na Martha alikuwa na mdogo wake aliyeitwa Maria, wafalme walitamani kuona yale mnayoyaona ambaye aliketi chini miguuni mwa Bwana lakini hawakuyaona, na walitamani kusikia yale mnayoyasikia lakini hawakuyasikia.” **25** Wakati akisikiliza yale aliyo kuwa akisema. **40** Lakini huo mtaalamu mmoja wa sheria alisimama ili kumjaribu Yesu, akamuuliza, “Mwalimu, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?” (**aiōnios g166**) **26** Yesu akamjibu, “Imeandikwaje katika Sheria? Kwani unasoma nini humo?” **27** Akajibu, “Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa nguvu zako zote, na kwa akili zako zote”; tena, ‘Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenywewe.’” **28** Yesu akamwambia, “Umejibu vyema. Fanya hivyo nawe utaishi.” **29** Lakini yule mtaalamu wa sheria, akitaka kujionyesha kuwa mwenye haki, akamuuliza Yesu, “Jirani yangu ni nani?” **30** Yesu akamjibu akasema, “Mtu mmoja alikuwa akiteremka kutoka Yerusalem kwenda Yeriko, naye akaangukia mikononi mwa wanyang’anyi. Wakampiga, wakaondoka, wakamwacha akiwa karibu kufa. **31** Kuhani mmoja alikuwa akipitia njia ile, alipomwona huyo mtu, akapita upande mwininge, akamwacha hapo barabarani. **32** Vivyo hivyo, Mlawi mmoja naye alipofika mahali pale, alimwona, akapita upande mwininge, akamwacha hapo barabarani **33** Lakini Msamaria mmoja aliyekuwa akisafiri alipomwona, alimhurumia. **34** Akaenda

Martha alikuwa na mdogo wake aliyeitwa Maria, ambaye aliketi chini miguuni mwa Bwana akisikiliza yale aliyo kuwa akisema. **41** Lakini Bwana akamjibu, “Martha, Martha, mbona unasumbuka na kuhangaika na mengi? **42** Lakini kunahitajika kitu kimoja tu. Maria amechagua kile kilicho bora, wala hakuna mtu atakayemwondolea.”

11 Siku moja, Yesu alikuwa mahali fulani akiomba. Alipomaliza kuomba, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, “Bwana, tufundishe kuomba, kama vile Yohana aliyyowafundisha wanafunzi wake.” **2** Lakini Akawaambia, “Mnapoomba, semeni: “Baba yetu (uliye mbinguni), jina lako litukuzwe, ufalme wako uje. (Mapenzi yako yafanyike hapa duniani kama huko mbinguni.) **3** Utupatie kila siku riziki yetu. **4** Utusamehe dhambi zetu, kwa kuwa na sisi huwasamehe wote wanaotukosea. Wala usitutie majaribuni (bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu).” **5** Kisha akawaambia, “Ni nani mionganoni mwenu mwenye rafiki yake, naye akamwendea usiku wa manane na kumwambia, ‘Rafiki, nikopeshe mikate mitatu. **6** Kwa sababu

rafiki yangu amekuja kutoka safarini, nami sina na kuchukua nyara. 23 “Mtu asiyekuwa pamoja kitu cha kumpa.” 7 “Kisha yule aliyeko ndani namiyu kinyume nami, na mtu ambaye amjibu, ‘Usinisumbue. Mlango umefungwa, hakusanyi pamoja nami, hutawanya. 24 “Pepo nami na watoto wangu tumelala. Siwezi kuamka mchafu amtokapo mtu, hutangatanga katika nikupe chochote.” 8 Nawaambia, ingawa huyo sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa mtu hataamka na kumpa hiyo mikate kwa kupumzika, lakini hapati. Ndipo husema, sababu ni rafiki yake, lakini kwa sababu ya ‘Nitarudi kwenye nyumba yangu nilikotoka.’ 25 kuendelea kwake kuomba, ataamka na kumpa Naye arudipo na kuikuta ile nyumba imefagiliwa kiasi anachohitaji. 9 “Kwa hiyo nawaambia: na kupangwa vizuri, 26 ndipo huenda na Ombeni nanyi mtapewa; tafuteni nanyi mtapata; kuchukua pepo wachafu wengine saba wabaya bisheni nanyi mtafunguliwa mlango. 10 Kwa kuliko yeze mwenyewe, nao huingia na kukaa kuwa kila aombaye hupewa; naye kila atafutaye humo. Nayo hali ya mwisho ya yule mtu huwa hupata; na kila abishaye hufunguliwa mlango. ni mbaya kuliko ile ya kwanza.” 27 Ikawa 11 “Je, kuna yejote mionganoni mwenu ambaye Yesu alipokuwa akisema hayo, mwanamke mtoto wake akimwomba samaki, atampa nyoka mmoja katikati ya ule umati wa watu akapaza badala yake? 12 Au mtoto akimwomba yai sauti akasema, “Limebarikiwa tumbo lililokuzaa atampa nge? 13 Basi ikiwa ninyi mlion waou, na matiti uliyonyonya!” 28 Yesu akajibu, mnajua kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si “Wamebarikiwa zaidi wale wanaolisikia neno la zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa Mungu na kulitii.” 29 Umati wa watu ulipokuwa Roho Mtakatifu wale wamwombaol” 14 Basi unazidi kuongezeka, Yesu akaendelea kusema, Yesu alikuwa anamtoa pepo mchafu kutoka “Hiki ni kizazi kiovu. Kinatafuta ishara, lakini kwa mtu aliyekuwa bubu. Yule pepo mchafu hakitapewa ishara yoyote isipokuwa ile ya alipomtoka yule mtu aliyekuwa bubu, akaanza Yona. 30 Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa kuongea, nao umati wa watu ukashangaa. ishara kwa watu wa Ninawi, ndivyo Mwana 15 Lakini wengine wakasema, “Anatoa pepo wa Adamu atakavyokuwa ishara kwa kizazi wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli, yule mkuu hiki. 31 Malkia wa Kusini atasimama wakati wa wa pepo wachafu wote.” 16 Wengine ili hukumu na kuwahukumu watu wa kizazi hiki. kumjaribu wakataka awaonyeshe ishara kutoka Kwa kuwa yeze alikuja kutoka miisho ya dunia mbinguni. 17 Yesu akajua mawazo yao, naye ili kuisikiliza hekima ya Solomoni. Na hapa yupo akawaambia, “Kila ufalme ukigawanyika dhidi aliye mkuu kuliko Solomoni. 32 Siku ya hukumu, yake wenyewe huangamia. Nayo nyumba watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi iliyogawanyika dhidi yake yenewe itaanguka. hiki na kukihukumu; kwa maana wao walitibu 18 Kama Shetani amegawanyika mwenyewe, waliposikia mahubiri ya Yona. Na tazama, hapa ufalme wake utasimamaje? Nawaambia haya yupo yeze aliye mkuu kuliko Yona. 33 “Hakuna kwa sababu ninyi mnadai ya kuwa mimi ninatoa mtu yejote awashaye taa na kuiweka mahali pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli. 19 palipofichika au kuifunikia chini ya bakuli. Kama mimi natoa pepo wachafu kwa nguvu Badala yake huiweka juu ya kinara chake, ili za Beelzebuli, wafuasi wenu nao je, wao watu wote wanaoingia waone nuru. 34 Jicho hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? lako ni taa ya mwili wako. Kama jicho lako Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu. 20 ni zima, mwili wako wote pia umejaa nuru. Lakini kama mimi ninatoa pepo wachafu kwa Lakini kama jicho ni bovu, mwili wako wote pia kidole cha Mungu, basi Ufalme wa Mungu umejaa giza. 35 Kwa hiyo, hakikisha kwamba umewajia. 21 “Mtu mwenye nguvu aliyejifunga nuru iliyoko ndani yako isiwe giza. 36 Basi ikiwa silaha anapoilinda nyumba yake, mali yake iko mwili wako wote umejaa nuru, bila sehemu salama. 22 Lakini mtu mwenye nguvu zaidi yake yoyote kuwa gizani, basi utakuwa na nuru kumliko akimshambulia na kumshinda, yeze kama vile taa ikuangazavyo kwa nuru yake.” 37 humnyang’anya silaha zake zote alizozitegemea, Yesu alipomaliza kuzungumza, Farisayo mmoja

alimwalika nyumbani mwake kwa chakula. kumpinga vikali na kumsonga kwa maswali, **54** Yesu akaingia na kuketi katika sehemu yake wakivizia kumkamata kwa kitu atakachosema mezani. **38** Yule Farisayo akashangaa kwamba ili wamshtaki.

Yesu hakunawa kwanza kabla ya kula. **39** Ndipo Bwana akamwambia, “Sasa, enyi Mafarisayo, mnasafisha kikombe na sahani kwa nje, lakini ndani mmejaa unyang’anyi na uovu. **40** Enyi wapumbavu! Hamjui kuwa yeze aliyetengeneza nje ndiye alitengeneza na ndani pia? **41** Basi toeni sadaka ya vile mlivyo navyo, na tazama, vitu vyote vitakuwa safi kwenu. **42** “Lakini ole wenu, Mafarisayo, kwa maana mnampa Mungu zaka za mnanaa, mchicha na kila aina ya mboga, lakini mnapuuza haki na upendo wa Mungu. Iliwapasa kufanya haya ya pili bila kupuuza hayo ya kwanza. **43** “Ole wenu Mafarisayo, kwa sababu ninyi mnapenda kukalia viti vyta mbele katika masinagogi, na kusalimiwa kwa heshima masokoni. **44** “Ole weru, kwa sababu ninyi ni kama makaburi yasiyokuwa na alama, ambayo watu huyakanyaga pasipo kujua.” **45** Mtaalamu mmoja wa sheria akamjibu, akasema, “Mwalimu, unaposema mambo haya, unatutukana na sisi pia.” **46** Yesu akamjibu, “Nanyi wataalamu wa sheria, ole wenu, kwa sababu mnawatwika watu mizigo mizito ambayo hawawezi kubeba, wala ninyi wenyewe hamwinui hata kidole kimoja kuwasaidia. **47** “Ole wenu, kwa sababu ninyi mnajenga makaburi ya manabii waliouawa na baba zenu. **48** Hivyo ninyi mwashuhudia na mnathibitisha kile baba zenu walichofanya. Wao waliwaua manabii, nanyi mnawajengea makaburi. **49** Kwa sababu ya jambo hili, Mungu katika hekima yake alisema, ‘Tazama, nitatumu kwo manabii na mitume, nao watawaua baadhi yao na wengine watawatese.’ **50** Kwa hiyo kizazi hiki kitawajibika kwa ajili ya damu ya manabii iliyomwagua tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu, **51** tangu damu ya Abeli mpaka damu ya Zekaria, aliyeuawa kati ya madhabahu na mahali patakatifu. Naam, nawaambia, kizazi hiki kitawajibika kwa haya yote. **52** “Ole wenu ninyi wataalamu wa sheria, kwa sababu mmeuondoa ufunguo wa maarifa. Ninyi wenyewe hamkuingia, na wale waliokuwa wanaingia mukawazuia.” **53** Yesu alipoondoka huko, walimu wa sheria na Mafarisayo wakaanza

12 Wakati huo, umati mkubwa wa watu maelfu, walipokuwa wamekusanya hata wakawa wanakanyagana, Yesu akaanza kuzungumza kwanza na wanafunzi wake, akawaambia: “Jihadharini na chachu ya Mafarisayo, yaani, unafiki wao. **2** Hakuna jambo lolote lilositirika ambalo halitafunuliwa, au lililofichwa ambalo halitajulikana. **3** Kwa hiyo, lolote mlilosema gizani litasikiwa nuruni. Na kile mlichonong’ona masikioni mkiwa kwenye vyumba vyta ya ndani, kitatangazwa juu ya paa. **4** “Nawaambieni rafiki zangu, msiwaogope wale wauao mwili, lakini baada ya hilo hawawezi kufanya lolote zaidi. **5** Lakini nitawaambia nani wa kumwogopa: Mwogopeni yule ambaye baada ya kuua mwili, ana mamlaka ya kuwatupa motoni. Naam, nawaambia, mwogopeni huyo! (**Geenna g1067**) **6** Mnajua kwamba shomoro watano huuzwa kwa senti mbili? Lakini Mungu hamsahau hata mmoja wao. **7** Naam, hata nywele za vichwa vyenu zote zimehesabiwa. Hivyo msiogope, kwa maana ninyi ni wa thamani kubwa kuliko shomoro wengi. **8** “Ninawaambia kwamba yezote atakayenikiri mbele ya watu, Mwana wa Adamu naye atamkiri mbele za malaika wa Mungu. **9** Lakini yeze atakayenikana mimi mbele ya watu, Mwana wa Adamu naye atamkana mbele ya malaika wa Mungu. **10** Naye kila atakayenena neno baya dhidi ya Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini yezote atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa. **11** “Watakawapeleka katika masinagogi, na mbele ya watawala na wenyewe mamlaka, msiwe na wasiiasi kuhusu namna mtakavyojiteea au mtakavyosema. **12** Kwa maana Roho Mtakatifu atawafundisha wakati huo huo mnachopaswa kusema.” **13** Mtu mmoja katika umati wa watu akamwambia Yesu, “Mwalimu, mwambie ndugu yangu tugawane naye urithi wetu.” **14** Lakini Yesu akamwambia, “Rafiki, ni nani aliyeeniweka mimi kuwa hakimu wenu au msuluhishi juu yenu?” **15** Ndipo Yesu akawaambia, “Jihadharini! Jilinden na aina

zote za choyo. Kwa maana maisha ya mtu Jifanyieni mifuko isiyochakaa, mkajiwekee hayatokani na wingi wa mali alizo nazo.” **16** hazina mbinguni isiyokwisha, mahali ambapo Kisha akawaambia mfano huu: “Shamba la mtu mwizi hakaribii wala nondo haharibu. **34** mmoja tajiri lilizaa sana. **17** Akawaza moyoni Kwa sababu mahali hazina yako ilipo, hapo mwake, ‘Nifanye nini? Sina mahali pa kuhifadhi ndipo moyo wako utakapokuwa pia. **35** mavuno yangu.’ **18** “Ndipo huyo tajiri akasema, “Kuwensi tayari mkiwa mmevikwa kwa ajili ya ‘Nitafanya hivi: Nitabomoa ghala zangu za huduma na taa zenu zikiwa zinawaka, **36** kama nafaka na kujenga nydingine kubwa zaidi na watumishi wanaomngoea bwana wao arudi huko nitayahifadhi mavuno yangu yote na vitu kutoka kwenye karamu ya arusi, ili ajapo na vyangu. **19** Nami nitaiambia nafsi yangu, “Nafsi, kubisha mlango waweze kumfungulia mara. unavyo vitu vingi vizuri ulivyojiwekea akiba kwa **37** Heri wale watumishi ambaio bwana wao miaka mingi. Pumzika; kula, unywe, ufurahi.” **20** atakapokuja atawakuta wakiwa wanakesha. “Lakini Mungu akamwambia, ‘Mpumbavu wewe! Amin, nawaambia, atajifunga mkanda wake Usiku huu uhai wako unatakiwa. Sasa hivyo na kuwaketisha ili wale, naye atakuja na vitu ulivyojiwekea akiba vitakuwa nya nani?” **21** kuwahudumia. **38** Itakuwa heri kwa watumwa “Hivyo ndivyo ilivyo kwa wale wanaojiwekea hao ikiwa bwana wao atakapokuja atawakuta mali lakini hawajitajirishi kwa Mungu.” **22** wamekesha hata kama atakuja mnamo usiku wa Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake: manane, au karibu na mapambazuko. **39** Lakini “Kwa hiyo nawaambia, msisumbukie maisha fahamuni jambo hili: Kama mwene nyumba yenu kwamba mtakula nini; au msisumbukie angalijua saa mwizi atakuja, asingaliacha miili yenu kwamba mtavaa nini. **23** Maisha nyumba yake kuvunjwa. **40** Ninyi nanyi hamna ni zaidi ya chakula, na mwili ni zaidi ya budi kuwa tayari, kwa sababu Mwana wa Adamu mavazi. **24** Fikirini ndege! Wao hawapandi atakuja saa msiyotazamia.” **41** Ndipo Petro wala hawavuni, hawana ghala wala popote akamuuliza, “Bwana, mfano huu unatuambia pa kuhifadhi nafaka; lakini Mungu huwalisha. sisi peke yetu au watu wote?” **42** Yesu Ninyi ni wa thamani zaidi kuliko ndege! **25** Ni akamjibu, “Ni yupi basi wakili mwaminifu na nani mionganoni mwenu ambaye kwa kujitaabisha mwene nyumba busara, ambaye bwana wake atamfanya kwake anaweza kujiongezea hata saa moja msimamizi juu ya watumishi wake wote, ili zaidi katika maisha yake? **26** Kama hamwezi awape watumishi wengine chakula chao wakati kufanya jambo dogo kama hilo, kwa nini basi unaofaa? **43** Heri mtumishi yule ambaye kuyasumbukia hayo mengine? **27** “Angalieni bwana wake atakaporudi atamkuta akifanya maua jinsi yameavyo: Hayafanyi kazi wala hivyo. **44** Amin nawaambia, atamweka mtumishi hayafumi. Lakini nawaambia, hata Solomoni huyo kuwa msimamizi wa mali yake yote. **45** katika fahari yake yote hakuvikwa vizuri kama Lakini kama yule mtumishi atasema moyoni mojawapo ya hayo maua. **28** Basi ikiwa Mungu mwake, ‘Bwana wangu anakawia kurudi,’ kisha huyavika hivi majani ya shambani, ambayo leo akaanza kuwapiga wale watumishi wa kiume yapo, na kesho yanatupwa motoni, si atawavika na wa kike, na kula na kunywa na kulewa. **46** ninyi vizuri zaidi, enyi wa imani haba! **29** Wala Basi bwana wa mtumishi huyo atakuja siku msisumbuke miyononi mwenu mtakula nini au asiyodhani na saa asiyoijua. Atamkata vipande mtakunywa nini. Msiwe na wasiwasi juu ya vipande na kumweka katika sehemu moja haya. **30** Watu wa mataifa ya duniani husumbuka pamoja na wale wasioamini. **47** “Yule mtumishi sana kuhusu vitu hivi vyote, lakini Baba yenu anayefahamu vyema mapenzi ya bwana wake na anafahamu kuwa mnahitaji haya yote. **31** Bali asijiandae wala kufanya kama apendavyo bwana utafuteni Ufalme wa Mungu, na haya yote wake, atapigwa kwa mapigo mengi. **48** Lakini atawapa pia. **32** “Msiogope enyi kundi dogo, kwa ye yote ambaye hakujuua naye akafanya yale maana Baba yenu ameona vyema kuwapa ninyi yastahiliyo kupigwa, atapigwa kidogo. Yeyote Ufalme. **33** Uzeni mali zenu mkawape maskini. aliyepewa vitu vingi, atadaiwa vingi; na yeyote

aliyekabidhiwa vingi, kwake vitatakiwa vingi. mizabibu, akaja ili kutafuta tini kwenye mti 49 "Nimekuja kuleta moto duniani; laiti kama huo, lakini hakupata hata moja. 7 Hivyo ungekuwa tayari umewashwa! 50 Lakini ninao akamwambia mtunza shamba: 'Tazama, kwa ubatizo ambao lazima nibatizwe, nayo dhiki muda wa miaka mitatu sasa nimekuwa nikija yangu ni kuu mpaka ubatizo huo ukamilike! 51 kutafuta matunda kwenye mtini huu, nami Mnadhani nimekuja kuleta amani duniani? La, sikupata hata moja. Ukatel Kwa nini uendelee nawaambia sivyo, nimekuja kuleta mafarakano. kuharibu ardhi?' 8 "Yule mtunza shamba 52 Kuanzia sasa, kutakuwa na watu watano akamjibu, 'Bwana, uache tena kwa mwaka katika nyumba moja, watatu dhidi ya wawili, mmoja zaidi, nami nitaupalilia na kuuwekeea na wawili dhidi ya watatu. 53 Watafarakana mbolea. 9 Kama ukizaa matunda mwaka ujao, baba dhidi ya mwanawe na mwana dhidi ya vyema, la sivyo uukate.'" 10 Basi Yesu alikuwa babaye, mama dhidi ya bintiye na binti dhidi ya akifundisha katika sinagogi mojawapo siku ya mamaye, naye mama mkwe dhidi ya mkwewe Sabato. 11 Wakati huo huo akaja mwanamke na mkwe dhidi ya mama mkwe wake." 54 Pia mmoja aliyejewa na pepo mchafu, naye alikuwa Yesu akaumbia ule umati wa watu, "Mwonapo amepinda mgongo kwa muda wa miaka kumi na wingu likitokea magharibi, mara mwasema, minane, wala alikuwa hawezikunyooka wima. 'Mvua itanyesha,' nayo hunyesha. 55 Nanyi 12 Yesu alipomwona, akamwita, akamwambia, mwonapo upepo wa kusini ukivuma, ninyi "Mwanamke, uwe huru, umepona ugonjwa husema, 'Kutakuwa na joto,' na huwa hivyo. wako." 13 Yesu alipomwekeea mikono yake, mara 56 Enyi wanafiki! Mnajua jinsi ya kutambua akasimama wima akaanza kumtukuza Mungu. kuonekana kwa dunia na anga. Inakuwaje basi 14 Lakini kiongozi wa sinagogi akasirika kwa kwamba mnashindwa kutambua wakati huu wa sababu Yesu alikuwa ameponya mtu siku ya sasa? 57 "Kwa nini hamwamui wenyewe lililo Sabato. Akaambia ule umati wa watu, "Kuna haki? 58 Uwapo njiani na mshtaki wako kwenda siku sita ambazo watu wanapaswa kufanya kwa hakimu, jitahidi kupatana naye mkiwa kazi. Katika siku hizo, njooni mponywe, lakin njiani. La sivyo, atakupeleka kwa hakimu, naye si katika siku ya Sabato." 15 Lakini Bwana hakimu atakukabidhi kwa afisa, naye afisa akamjibu, "Enyi wanafiki! Je, kila mmoja wenu atakutupa gerezani. 59 Nakuambia, hautatoka hamfungulii ng'ombe wake au punda wake humo hadi uwe umelipa senti ya mwisho."

13 Wakati huo huo, kulikuwa na watu waliomwambia Yesu habari za Wagalilaya ambao Pilato aliwaua, na damu ya hao watu akaichanganya na dhabihu yao waliyokuwa wanatoa. 2 Yesu akawauliza, "Mnadhanini kwamba hawa Wagalilaya ambao walikuwa kifo cha namna hiyo walikuwa na dhambi kuwazidi Wagalilaya wengine wote? 3 La hasha! Ninyi nanyi msipotubu, mtaangamia vivyo hivyo. 4 Au wale watu kumi na wanane waliokufa walipoangukiwa na mnara huko Siloamu: mnadhanini wao walikuwa waovu kuliko watu wote waliokufa wanaishi Yerusalem? 5 Nawaambia, la hasha! Ninyi nanyi msipotubu, wote mtaangamia vivyo hivyo." 6 Kisha Yesu akawaambia mfano huu: "Mtu mmoja alikuwa na mtini uliopandwa katika shamba lake la

kutoka zizini akampeleka kumnywesha maji siku ya Sabato? 16 Je, huyu mwanamke, ambaye ni binti wa Abrahamu, aliyesewa na Shetani akiwa amemfunga kwa miaka yote hii kumi na minane, hakustahili kufunguliwa kutoka kifungo hicho siku ya Sabato?" 17 Aliposema haya, wapinzani wake wakaabika, lakin watu wakafurahi kwa ajili ya mambo ya ajabu aliyoafanya. 18 Kisha Yesu akauliza, "Ufalme wa Mungu unafanana na nini? Nitaufananisha na nini? 19 Umefanana na punje ya haradali ambayo mtu aliichukua na kuipanda katika shamba lake. Nayo ikakua, ikawa mti nao ndege wa angani wakatengeneza viota vyao kwenye matawi yake." 20 Yesu akauliza tena, "Nitaufananisha Ufalme wa Mungu na nini? 21 Unaafanana na chachu ambayo mwanamke aliichukua akaichanganya katika kiasi kikubwa cha unga mpaka wote ukaumuka." 22 Yesu akapita katika

miji na vijiji, akifundisha wakati alisafiri kwenda watu walikuwa wakimchunguza kwa bidii. Yerusalemu. 23 Mtu mmoja akamuuliza, “Bwana, 2 Papo hapo mbele yake palikuwa na mtu ni watu wachache tu watakaookolewa?” 24 Yesu mmoja mwenye ugonjwa wa kuvimba mwili. 3 akawaambia, “Jitahidini sana kuingia kupitia Yesu akawaauliza wale Mafarisayo na walimu mlango mwembamba, kwa maana nawaambia wa sheria, “Je, ni halali kuponya watu siku wengi watajaribu kuingia, lakini hawataweza. ya Sabato au la?” 4 Wakakaa kimya. Hivyo 25 Wakati mwenye nyumba atakapoondoka Yesu akamshika yule mgonjwa mkono na na kufunga mlango, mtasimama nje mkibisha kumponya, akamruhusu aende zake. 5 Kisha mlango na kusema, ‘Bwana! Tufungulie mlango!’ akawaauliza, “Kama mmoja wenu angekuwa “Lakini ye ye atawajibu, ‘Siwajui ninyi, wala na mtoto au ng’ombe wake aliyetumbukia mtokako.’ 26 “Ndipo mtamjibu, ‘Tulikula na katika kisima siku ya Sabato, je, hamtamvuta kunywa pamoja nawe, tena ulifundisha katika mara moja na kumtoa?” 6 Nao hawakuwa mitaa yetu.’ 27 “Lakini ye ye atawajibu, ‘Siwajui na la kusema. 7 Alipoona jinsi wageni ninyi, wala mtokako. Ondokeni kwangu, ninyi walivyokuwa wanachagua mahali pa heshima watenda maovu!” 28 “Ndipo kutakuwako kilio na wakati wa kula, akawaambia mfano huu: 8 kusaga meno, mtakapowaona Abrahamu, Isaki, “Mtu akikualika arusini, usikae mahali pa Yakobo na manabii wote wakiwa katika Ufalme mgeni wa heshima kwa kuwa inawezekana wa Mungu, lakini ninyi mkiwa mmetupwa amealikwa mtu mheshimiwa kuliko wewe. 9 nje. 29 Watu watatoka mashariki na magharibi, Kama mkifanya hivyo yule aliyewaalika ninyi kaskazini na kusini, nao wataketi kwenye wawili atakuja na kukuambia, ‘Mpishe huyu sehemu walizoandaliwa karamuni katika Ufalme mtu kiti chako.’ Ndipo kwa aibu utalazimika wa Mungu. 30 Tazama, kunao walio wa mwisho kukaa katika nafasi ya chini kabisa. 10 Badala watakaokuwa wa kwanza, nao wa kwanza yake, unapoalikwa, chagua nafasi ya chini, ili watakaokuwa wa mwisho.” 31 Wakati huo yule mwenyeji wako atakapokuona atakuja huo baadhi ya Mafarisayo wakamwendea Yesu na kukuambia, ‘Rafiki yangu, nenda kwenye na kumwambia, “Ondoka hapa uende mahali nafasi iliyobora zaidi.” Kwa jinsi hii utakuwa pengine kwa maana Herode anataka kukuua.” umepewa heshima mbele ya wageni wenzako 32 Yesu akawajibu, “Nendeni mkamwambie wote. 11 Kwa maana kila mtu ajikwezaye yule mbweha, ‘Ninafukuza pepo wachafu na atashushwa, naye ajishushaye atakwezwa.’ 12 kuponya wagonjwa leo na kesho, nami siku Kisha Yesu akamwambia yule aliyewaalika, ya tatu nitaikamilisha kazi yangu.’ 33 Sina “Uandaapo karamu ya chakula cha mchana budi kuendelea na safari yangu leo, kesho na au cha jioni, usialike rafiki zako au ndugu kesho kutwa: kwa maana haiwezekani nabii zako au jamaa zako au majirani zako walio kufa mahali pengine isipokuwa Yerusalemu. 34 matajiri tu. Ukipanya hivyo, wao nao wanaweza “Ee Yerusalemu, Yerusalemu, uwauaye manabii kukualika kwao, nawe ukawa umelipwa kile na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako! ulichofanya na kupata thawabu yako. 13 Bali Mara ngapi nimetamani kuwakusanya watoto ufanyapo karamu, waalike maskini, vilema na wako pamoja, kama vile kuku akusanyavyo vipofu, 14 nawe utabarikiwa kwa sababu hawa vifaranga wake chini ya mabawa yake, lakini hawana uwezo wa kukulipa. Mungu atakulipa hukutaka! 35 Tazama nyumba yenu imeachwa wakati wa ufuluo wa wenye haki.” 15 Mmoja wa ukiwa. Ninawaambia, hamtaniona tena mpaka wale waliokuwa pamoja naye mezani aliposikia wakati ule mtakaposema, ‘Amebarikiwa ye ye hivi akamwambia Yesu, “Amebarikiwa mtu ajaye kwa jina la Bwana.”

14 Ikawa siku moja Yesu alipokuwa amekwenda kula chakula kwa mmoja wa viongozi wa Mafarisayo siku ya Sabato, yule atakayekula katika karamu ya Ufalme wa Mungu!” 16 Yesu akamjibu, “Mtu mmoja alikuwa anaandaa karamu kubwa, akaalika watu wengi. 17 Wakati wa karamu ulipofika, akamtuma mtumishi wake akawaambie wale

walioalikwa, ‘Karibuni, kila kitu ki tayari sasa.’ ambaye hawesi kuacha vyote alivyo navyo, 18 ‘Lakini wote, kila mmoja, wakaanza kutoa hawesi kuwa mwanafunzi wangu. 34 ‘Chumvi udhuru: Wa kwanza akasema, ‘Nimenunua ni nzuri, lakini chumvi ikiwa imepoteza ladha shamba, lazima niende kuliona. Tafadhali yake, itafanywaje ili iweze kukolea tena? 35 niwie radhi.’ 19 ‘Mwingine akasema, ‘Ndipo tu Haifai ardhi wala kwa lundo la mbolea, bali nimenunua jozi tano za ng’ombe wa kulimia, hutupwa nje. “Mwenye masikio ya kusikia, na nami ninakwenda kuwajaribu, tafadhali niwie asikie.”

radhi.’ 20 Naye mwininge akasema, ‘Nimeoa mke, kwa hiyo siwezi kuja.’ 21 ‘Yule mtumishi akarudi, akampa bwana wake taarifa. Ndipo yule mwenye nyumba akakasirika, akamwagiza yule mtumishi wake, akisema, ‘Nenda upesi kwenye mitaa na vichochoro vyta mjini uwalete maskini, vilema, vipofu na viwete.’ 22 ‘Yule mtumishi akamwambia, ‘Bwana, yale uliyoniagiza nimefanya, lakini bado ipo nafasi.’ 23 ‘Ndipo yule bwana akamwambia mtumishi wake, ‘Nenda kwene barabara na vijia vilivyoko nje ya mji na uwalazimishe watu waingie ili nyumba yangu ipate kujaa. 24 Kwa maana nawaambia, hakuna hata mmoja wa wale walioalikwa atakayeionja karamu yangu.’” 25 Umati mkubwa wa watu ulikuwa ukisafiri pamoja na Yesu, naye akageuka, akawaambia, 26 ‘Mtu yejote anayekuja kwangu hawesi kuwa mwanafunzi wangu kama hatanipenda mimi zaidi ya baba yake na mama yake, mke wake na watoto wake, ndugu zake na dada zake, naam, hata maisha yake mwenyewe. 27 Yeyote asiyeuchukua msalaba wake na kunifuata hawesi kuwa mwanafunzi wangu. 28 ‘Ni nani mionganoni mwenu ambaye kama anataka kujenga nyumba, hakai kwanza chini na kufanya makisio ya gharama aone kama ana fedha za kutosha kukamilisha? 29 La sivyo, akiisha kuweka msingi, naye akiwa hana uwezo wa kuikamilisha, wote waionao wataanza kumdhihaki, 30 wakisema, ‘Mtu huyu alianza kujenga lakini hakuweza kukamilisha.’ 31 ‘Au ni mfalme gani atokaye kwenda kupigana vita na mfalme mwininge, ambaye hakai chini kwanza na kufikiri iwapo akiwa na jeshi la watu 10,000 atawenza kupigana na yule anayekuja na jeshi la watu 20,000?’ 32 Kama hawesi, basi wakati yule mwininge akiwa bado yuko mbali, yeje hutuma ujumbe wa watu na kuomba masharti ya amani. 33 Vivyo hivyo, yeyote mionganoni mwenu

15 Basi watoza ushuru na wenye dhambi wote walikuwa wanakusanyika ili wapate kumsikiliza Yesu. 2 Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung’unka wakisema, “Huyu mtu anawakaribisha wenyе dhambi na kula nao.” 3 Ndipo Yesu akawaambia mfano huu: 4 ‘Ikiwa mmoja wenu ana kondoo mia moja, naye akapoteza mmoja wao, je, hawaachi wale tisini na tisa nyikani na kwenda kumtafuta huyo aliyeptea mpaka ampate? 5 Naye akishampata, humbeba mabegani mwake kwa furaha 6 na kwenda nyumbani. Kisha huwaita rafiki zake na majirani, na kuwaambia, ‘Furahini pamoja nami; nimempata kondoo wangu aliyeptea.’ 7 Nawaambieni, vivyo hivyo kutakuwa na furaha zaidi mbinguni kwa sababu ya mwenye dhambi mmoja atubuye, kuliko kwa wenye haki tisini na tisa ambao hawana haja ya kutubu.” 8 ‘Au ikiwa mwanamke ana sarafu za fedha kumi, naye akapoteza moja, je, hawashi taa na kufagia nyumba na kuitafuta kwa bidii mpaka aipate? 9 Naye akiisha kuipata, huwaita rafiki zake na majirani na kuwaambia, ‘Furahini pamoja nami; nimeipata ile sarafu yangu ya fedha iliyopotea.’ 10 Vivyo hivyo, nawaambia, kuna furaha mbele ya malaika wa Mungu juu ya mwenye dhambi mmoja atubuye.” 11 Yesu akaendelea kusema: “Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. 12 Yule mdogo akamwambia baba yake, ‘Baba, nipe urithi wangu.’ Hivyo akawagawia wanawe mali yake. 13 ‘Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vitu vyote alivyo kuwa navyo, akaenda nchi ya mbali, na huko akaitapanya mali yake kwa maisha ya anasa. 14 Baada ya kutumia kila kitu alichokuwa nacho, kukawa na njaa kali katika nchi ile yote, naye akawa hana chochote. 15 Kwa hiyo akaenda akaajiriwa na mwenyeji mmoja wa nchi ile ambaye alimpeleka shambani kwake

kulisha nguruwe. **16** Akatamani kujishibisha huyu ndugu yako alikuwa amekufa na sasa yu kwa maganda walijokula wale nguruwe, wala hai; alikuwa amepotea naye amepatikana.” hakuna mtu aliyempa chochote. **17** “Lakini alipozingatia moyoni mwake, akasema, ‘Ni watumishi wangapi walioajiriwa na baba yangu ambao wana chakula cha kuwatoshwa na kusaza, bali mimi hapa nakufa kwa njaa! **18** Nitaondoka na kurudi kwa baba yangu na kumwambia: Baba, nitemtenda dhambi mbele za Mungu na mbele yako. **19** Sistahili tena kuitwa mwanao; nifanye kama mmoja wa watumishi wako.’ **20** Basi akaondoka, akaenda kwa baba yake. “Lakini alipokuwa bado yuko mbali, baba yake akamwona, moyo wake ukajawa na huruma. Akamkimbilia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu. **21** “Yule mwana akamwambia baba yake, ‘Baba, nimekosa mbele za Mungu na mbele yako. Sistahili kuitwa mwanao tena.’ **22** “Lakini baba yake akawaambia watumishi, ‘Leteni upesi joho lililo bora sana, tiemi pete kidoleni mwake na viatu miguuni mwake. **23** Leteni ndama aliyenona, mkamchinje ili tuwe na karamu, tule na kufurahi. **24** Kwa maana huyu mwanangu alikuwa amekufa na sasa yu hai tena; alikuwa amepotea na sasa amepatikana!” Nao wakaanza kufanya tafrija. **25** “Wakati huo, yule mwana mkubwa alikuwa shambani. Alipokaribia nyumbani, akasikia sauti ya nyimbo na watu wakicheza. **26** Akamwita mmoja wa watumishi na kumuuliza, ‘Kuna nini?’ **27** Akamwambia, ‘Ndugu yako amekuja, naye baba yako amemchinjia ndama aliyenona kwa sababu mwanawe amerudi nyumbani akiwa salama na mzima.’ **28** “Yule mwana mkubwa akakasirika, akakataa kuingia ndani. Basi baba yake akatoka nje na kumsihi. **29** Lakini ye ye akamjibu baba yake, ‘Tazama! Miaka yote hii nimekutumikia na hata siku moja sijaacha kutii amri zako, lakini hujanipa hata mwambuzi ili nifurahi na rafiki zangu. **30** Lakini huyu mwanao ambaye ametapanya mali yako kwa makahaba aliporudi nyumbani, wewe umemchinjia ndama aliyenona! **31** “Baba yake akamjibu, ‘Mwanangu, umekuwa nami siku zote na vyote nilivyo navyo ni vyako. **32** Lakini ilitubidi tufurahi na kushangilia kwa sababu **16** Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Palikuwa na tajiri mmoja na msimamizi wake. Ilisemekana kwamba huyo misimamizi alikuwa anatumia vibaya mali ya tajiri yake. **2** Hivyo huyo tajiri akamwita na kumuuliza, ‘Ni mambo gani haya ninayoyasikia kukuhusu? Toa taarifa ya usimamizi wako, kwa sababu huwezi kuendelea kuwa msimamizi.’ **3** “Yule msimamizi akawaza moyoni mwake, ‘Nitafanya nini sasa? Bwana wangu ananiondoa katika kazi yangu. Sina nguvu za kulima, nami ninaona aibu kuombaomba. **4** Najua nitakalofanya ili nikiachishwa kazi yangu hapa, watu wanikaribishe nyumbani kwao.’ **5** “Kwa hiyo akawaita wadeni wote wa bwana wake, mmoja mmoja. Akamuuliza wa kwanza, ‘Deni lako kwa bwana wangu ni kiasi gani?’ **6** “Akajibu, ‘Galoni 800za mafuta ya mizeituni.’ “Msimamizi akamwambia, ‘Chukua hati ya deni lako, ibadilishe upesi, uandike galoni 400.’ **7** “Kisha akamuuliza wa pili, ‘Wewe deni lako ni kiasi gani?’ “Akajibu, ‘Vipimo 1,000vya ngano.’ “Yule msimamizi akamwambia, ‘Chukua hati yako, andika vipimo 800!’ **8** “Yule bwana akamsifu yule msimamizi dhalimu kwa jinsi alivyotumia ujanja. Kwa maana watu wa dunia hii wana ujanja zaidi wanapojojishughulisha na mambo ya dunia kuliko watu wa nuru. (aiōn g165) **9** Nawaambia, tumieni mali ya kidunia kujipatia marafiki, ili itakapokwisha, mkaribishwe katika makao ya milele. (aiōnios g166) **10** “Yeyote aliye mwaminifu katika mambo madogo, pia ni mwaminifu hata katika mambo makubwa, naye mtu ambaye si mwaminifu katika mambo madogo pia si mwaminifu katika mambo makubwa. **11** Ikiwa hamkuwa waaminifu katika mali ya kidunia, ni nani atakayewaaminia mali ya kweli? **12** Nanyi kama hamkuwa waaminifu na mali ya mtu mwingine, ni nani atakayewa iliyo yenu wenywewe? **13** “Hakuna mtumishi awezaye kuwatumikia mabwana wawili. Kwa kuwa atamchukia huyu na kumpenda yule mwingine, au atashikamana sana na huyu na kumdhara au yule mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu

pamoja na Mali.” **14** Mafarisayo, waliokuwa zako wana Maandiko ya Mose na Manabii, wapenda fedha, waliyasikia hayo yote na wawasikilize hao.’ **30** “Yule tajiri akasema, wakamcheka kwa dharau. **15** Yesu akawaambia, ‘Hapana, baba Abrahamu, lakini mtu kutoka “Ninyi mnajionyesha kuwa wenye haki mbele kwa wafu akiwaendea, watatubu.” **31** “Abrahamu za wanadamu, lakini Mungu anaijua miyo akamwambia, ‘Kama wasipowasikiliza Mose na yenu. Kwa maana vile vitu ambavyo wanadamu Manabii, hawataweza kushawishika hata kama wanavithamini sana, kwa Mungu ni machukizo. mtu akifufuka kutoka kwa wafu.”

16 “Sheria na Manabii vilihubiriwa mpaka kuja kwa Yohana Mbatizaji. Tangu wakati huo habari njema za Ufalme wa Mungu zinahubiriwa, na kila mmoja hujingiza kwa nguvu. **17** Lakini ni rahisi zaidi mbingu na dunia kupita kuliko hata herufi moja kuondoka katika Sheria. **18** “Mtu yejote amwachaye mkewe na kumwoa mwanamke mwingine anazini, naye mwanaume amwoaye mwanamke aliyetalikiwa anazini. **19** “Palikuwa na mtu mmoja tajiri aliyeava nguo za rangi ya zambarau na kitani safi, ambaye aliishi kwa anasa kila siku. **20** Hapo penye mlango wake aliishi maskini mmoja, jina lake Lazaro, mwenye vidonda mwili mzima. **21** Huyo Lazaro alitamani kujishibisha kwa makombo yaliyoanguka kutoka mezani kwa yule tajiri. Hata mbwa walikuwa wakija na kuramba vidonda vyake. **22** “Wakati ukafika yule maskini akafa, nao malaika wakamchukua akae pamoja na Abrahamu. Yule tajiri naye akafa na akazikwa. **23** Kule kuzimu alipokuwa akiteseka, alitazama juu, akamwona Abrahamu kwa mbali, naye Lazaro alikuwa karibu yake. (**Hadēs g86**) **24** Hivyo yule tajiri akamwita, ‘Baba Abrahamu, nihurumie na umtume Lazaro achoyve ncha ya kidole chake ndani ya maji aupoze ulimi wangu, kwa sababu nina maumivu makuu kwene moto huu. **25** “Lakini Abrahamu akamjibu, ‘Mwanangu, kumbuka kwamba wakati wa uhai wako ulipata mambo mazuri, lakini Lazaro alipata mambo mabaya. Lakini sasa anafarijiwa hapa na wewe uko katika maumivu makuu. **26** Zaidi ya hayo, kati yetu na ninyi huko kumewekwa shimo kubwa, ili wale wanaotaka kutoka huku kuja huko wasiweze, wala mtu yejote asiweze kuvuka kutoka huko kuja kwetu.’ **27** “Akasema, ‘Basi, nakuomba, umtume Lazaro aende nyumbani kwa baba yangu, **28** maana ninao ndugu watano. Awaonye, ili wasije nao wakafika mahali hapa pa mateseo.’ **29** “Abrahamu akamjibu, ‘Ndugu

17 Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Mambo yanayosababisha watu watende dhambi hayana budi kutukia. Lakini ole wake mtu yule anayeyasababisha. **2** Ingekuwa heri kama mtu huyo angefungiwa jiwe la kusagia shingoni na kutoswa baharini, kuliko kumsababisha mmojawapo wa hawa wadogo kutenda dhambi. **3** Kwa hiyo, jilindeni. “Kama ndugu yako akikukosea mwonye, naye akitubu, msamehe. **4** Kama akikukosea mara saba kwa siku moja na mara saba kwa siku moja akaja kwako akisema, ‘Ninatubu,’ msamehe.” **5** Mitume wake wakamwambia Bwana, “Tuongezee imani.” **6** Bwana akawajibu, “Kama mkiwa na imani ndogo kama punje ya haradali, mngeweza kuuambia mti huu wa mkuyu, ‘Ng’oka ukaote baharini,’ nao ungewatii. **7** “Ikiwa mmoja wenu ana mtumishi anayelima shambani au anayechunga kondoo, je, mtumishi huyo arudipo atamwambia, ‘Karibu hapa keti ule chakula?’ **8** Je, badala yake, hatamwambia, ‘Niandalie chakula, nile, jifunge unitumikie ninapokula na kunywa; baadaye waweza kula na kunywa?’ **9** Je, huyo mtu atamshukuru mtumishi huyo kwa kutimiza yale aliyoamriwa? **10** Vivyo hivyo nanyi mkiisha kufanya mliyoagizwa, semeni, ‘Sisi tu watumishi tusiostahili; tumefanya tu yale tuliyopaswa kufanya.’ **11** Yesu alipokuwa njiani akienda Yerusalem, alipitia mpakani mwa Samaria na Galilaya. **12** Alipokuwa akiingia kwene kijiji kimoja, watu kumi waliokuwa na ukoma wakakutana naye. Wakasimama mbali, **13** wakapaza sauti, wakasema, “Yesu, Bwana, tuhurumie!” **14** Alipowaona akawaambia, “Nendeni mkajionyeshe kwa makuhani.” Nao walipokuwa njiani wakienda, wakatakasiska. **15** Mmoja wao alipoona kwamba amepona, akarudi kwa Yesu, akimsifu Mungu kwa sauti kuu. **16**

Akajitupa miguuni mwa Yesu akamshukuru. ataachwa. [36 Wanaume wawili watakuwa Yeye alikuwa Msamaria. 17 Yesu akauliza, wanafanya kazi pamoja shambani; mmoja “Je, hawakutakaswa wote kumi? Wako wapi atachukuliwa na mwengine ataachwa.”] 37 Kisha wale wengine tisa? 18 Hakuna hata mmoja wakamuuliza, “Haya yatatukia wapi Bwana?” aliyeonekana kurudi ili kumshukuru Mungu Akawaambia, “Pale ulipo mzoga, huko ndiko tai isipokuwa huyu mgeni?” 19 Yesu akamwambia, watakopokusanya.”

“Inuka na uende zako, imani yako imekuponya.”

20 Yesu alipoulizwa na Mafarisayo Ufalme wa Mungu utakuja lini, yeye akawajibu, “Ufalme wa Mungu hauji kwa kuchunguza kwa bidii, 21 wala watu hawatasema, ‘Huu hapa,’ au ‘Ule kule,’ kwa maana Ufalme wa Mungu umo ndani yenu.” 22 Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Wakati utafika ambapo mtatamani kuiona moja ya siku ya Mwana wa Adamu, lakini hamtaiona. 23 Watu watawaambia, ‘Yule kule!’ Au, ‘Huyu hapa!’ Msiwakimbilie. 24 Kwa maana kama vile umeme wa radi umulikavyo katika anga kuanzia mwisho mmoja hadi mwengine, ndivyo atakavyokuwa Mwana wa Adamu katika siku yake. 25 Lakini kwanza itampasa kuteseka katika mambo mengi na kukataliwa na kizazi hiki. 26 “Kama ilivyokuwa siku za Noa, ndivyo itakavyokuwa katika siku za Mwana wa Adamu. 27 Watu walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, mpaka siku ile Noa alipoingia katika safina. Ndipo gharika ikaja na kuwaangamiza wote. 28 “Ndivyo ilivyokuwa katika siku za Loti: Watu walikuwa wakila na kunywa, wakinunua na kuuza, wakilima na kujenga. 29 Lakini siku ile Loti alipoondoka Sodoma, ikanyesha mvua ya moto na kiberiti kutoka mbinguni ukawaangamiza wote. 30 “Hivyo ndivyo itakavyokuwa siku ile Mwana wa Adamu atakapofunuliwa. 31 Siku hiyo, mtu yejote aliye juu ya dari ya nyumba yake, hata vitu vyake vikiwa ndani ya hiyo nyumba, asishuke kuvichukua. Vivyo hivyo mtu aliye shambani asirudi nyumbani kuchukua chochote. 32 Mkumbukeni mke wa Loti! 33 Mtu yejote anayejaribu kuyaokoa maisha yake atayapoteza, na yejote atakayeyapoteza maisha yake atayaokoa. 34 Nawaambia, usiku huo watu wawili watakuwa wamelala kitanda kimoja; naye mmoja atatwaliwa na mwengine ataachwa. 35 Wanawake wawili watakuwa wanasaga nafaka pamoja; naye mmoja atatwaliwa na mwengine

18 Kisha Yesu akawapa wanafunzi wake mfano ili kuwaonyesha kuwa yawapasa kuomba pasipo kukata tamaa. 2 Akawaambia, “Katika mji mmoja alikuwepo hakimu ambaye hakumwogopa Mungu wala kumjali mtu. 3 Katika mji huo alikuwako mjane mmoja ambaye alikuwa akija kwake mara kwa mara akimwomba, ‘Tafadhalii nipatie haki kati yangu na adui yangu.’ 4 “Kwa muda mrefu yule hakimu alikataa. Lakini hatimaye akasema moyoni mwake, ‘Ijapokuwa simwogopi Mungu wala simjali mwanadamu, 5 lakini kwa kuwa huyu mjane ananisumbuasumbua, nitahakikisha amepata haki yake ili asiendelee kunichosha kwa kunijia mara kwa mara!” 6 Bwana akasema, “Sikilizeni asemavyo huyu hakimu dhalimu. 7 Je, Mungu hatawatendea haki wateule wake wanaomililia usiku na mchana? Je, atakawia kuwasaidia? 8 Ninawaambia, atawapatia haki upesi. Lakini je, Mwana wa Adamu atakapokuja atakuta imani duniani?” 9 Yesu akatoa mfano huu kwa wale waliojiamini kuwa wao ni wenye haki na kuwadharau wengine: 10 “Watū wawili walikwenda Hekaluni kusali, mmoja wao alikuwa Farisayo na mwengine alikuwa mtoza ushuru. 11 Yule Farisayo, akasimama, akasali hivi na kuomba kwake mwenyewe: ‘Mungu, nakushukuru kwa sababu mimi si kama watu wengine amba ni wanyang’anyi, wadhalimu, na wazinzi, wala kama huyu mtoza ushuru. 12 Mimi nafunga mara mbili kwa juma, na natoa sehemu ya kumi ya mapato yangu.’ 13 “Lakini yule mtoza ushuru akasimama mbali, wala hakuthubutu hata kuinua uso wake kutazama mbinguni, bali alijipigapiga kifufi na kusema: ‘Mungu, nihurumie, mimi mwenye dhambi.’ 14 “Nawaambia, huyu mtoza ushuru alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki mbele za Mungu zaidi ya yule Farisayo. Kwa maana yejote ajikwezaye atashushwa, na

yeote ajishushaye atakwezwa.” 15 Pia, watu mate, watampiga mijeledi na kumuua. 33 Naye walikuwa wakimletea Yesu watoto wachanga siku ya tatu atafufuka.” 34 Wanafunzi wake ili awaguse. Wanafunzi wake walipoona hivyo, hawakuelewa mambo haya, kwa kuwa maana wakawakemea. 16 Lakini Yesu akawaita wale yake ilikuwa imefichika kwao, nao hawakujua watoto waje kwake, akasema, “Waacheni watoto Yesu alikuwa anazungumzia nini. 35 Yesu wadogo waje kwangu, wala msiwazue, kwa alipokuwa anakaribia Yeriko, kipofu mmoja maana Ufalme wa Mungu ni wa wale walio alikuwa ameketi kando ya njia akiomba msaada. kama hawa. 17 Amin, nawaambia, mtu yeote 36 Kipofu huyo aliposikia umati wa watu ukipita, asiyepokea Ufalme wa Mungu kama mtoto akamuuliza Yesu, “Mwalimu mwema, nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?” (aiōnios g166)

19 Yesu akamjibu, “Mbona unaniita mwema? Hakuna yeote aliye mwema ila Mungu peke yake. 20 Unazijua amri: ‘Usizini, usiue, usiibe, usishuhudie uongo, waheshimu baba yako mtu kwake. Alipokaribia, Yesu akamuuliza, 41 na mama yako.’” 21 Akajibu, “Amri hizi zote “Unataka nikufanyie nini?” Akajibu, “Bwana, nimezishika tangu nikiwa mtoto.” 22 Yesu nataka kuona.” 42 Yesu akamwambia, “Basi aliposikia haya, akamwambia, “Bado kuna jambo upate kuona. Imani yako imekuponya.” 43 moja ulilopungukiwa. Nenda ukauze kila kitu ulicho nacho, uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuate.” hayo, nao wakamsifu Mungu.

23 Aliposikia jambo hili, alisikitika sana kwa maana alikuwa mtu mwenye mali nyngi. 24 Yesu akamtazama, akasema, “Tazama jinsi ilivyo vigumu kwa tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu! 25 Hakika ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu.” 26 Wale waliosikia haya wakauliza, “Ni nani basi awezaye kuokoka?” 27 Yesu akajibu, “Yasiyowezekana kwa wanadamu yanawezekana kwa Mungu.” 28 Ndipo Petro akamjibu, “Tazama, tumeacha vyote tulivyokuwa navyo tukakufuata!” 29 Yesu akajibu, “Amin, nawaambia, hakuna hata mtu aliyeacha nyumba yake, au mke, au ndugu, au wazazi au watoto kwa ajili ya Ufalme wa Mungu 30 ambaye hatapewa mara nyngi zaidi ya hivyo katika maisha haya, na hatimaye kupata uzima wa milele ujao.” (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesu akawachukua wale wanafunzi wake kumi na wawili kando na kuwaambia, “Tunapanda kwenda Yerusalem, na kila kitu kilichoandikwa na manabii kumhusu Mwana wa Adamu kitatimizwa. 32 Kwa kuwa atatiwa mikononi mwa watu wasiomjua Mungu, nao watamdhihaki, watamtukana na kumtemea

19 Yesu akaingia Yeriko, naye alikuwa anapita katikati ya huo mji. 2 Tazama, palikuwa na mtu mmoja mkuu wa watoza ushuru naye alikuwa tajiri, jina lake Zakayo. 3 Yeye alikuwa akijitahidi kumwona Yesu ni mtu wa namna gani. Lakini kutokana na umati mkubwa wa watu hakuweza kwa sababu alikuwa mfupi wa kimo. 4 Kwa hiyo akatangulia mbio mbele ya umati wa watu akapanda juu ya mkuyu ili amwone Yesu, kwa sababu angeipitia njia ile. 5 Yesu alipofika pale chini ya huo mkuyu, akatazama juu, akamwambia, “Zakayo, shuka upesi, kwa maana leo nitakuwa mgeni nyumbani kwako!” 6 Hivyo Zakayo akashuka upesi, akamkaribisha Yesu nyumbani kwake kwa furaha kubwa. 7 Watu wote walipoona hivyo, wakaanza kunung’unka wakisema, “Amekwenda kuwa mgeni wa ‘mtu mwenye dhambi.’” 8 Lakini Zakayo akasimama na kumwambia Bwana, “Tazama, Bwana! Sasa hivi nusu ya mali yangu ninawapa maskini, nami kama nimemdhulumu mtu yeote kitu chochote, nitamrudishia mara nne ya hicho kiwango.” 9 Ndipo Yesu akamwambia, “Leo, wokovu umeingia nyumbani

humu, kwa sababu huyu naye ni mwana “Wakamwambia, ‘Bwana, mbona; tayari anayo wa Abrahamu. **10** Kwa maana Mwana wa mafungu kumi!” **26** “Akawajibu, ‘Nawaambia Adamu amekuja kutafuta na kuokoa kile kwamba kila aliye na kitu, ataongezewa. kilichopotea.” **11** Walipokuwa wanasikiliza Lakini yule asiye na kitu, hata alichu nacho haya, Yesu akaendelea kuwaambia mfano, atanyang’anywa. **27** Lakini wale adui zangu kwa sababu alikuwa anakaribia Yerusalemu ambao hawakutaka mimi niwe mfalme juu yao. na watu walikuwa wakidhani ya kuwa Ufalme Waleteni hapa mkawaue mbele yangu.” **28** wa Mungu ulikuwa unakuja saa iyo hiyo. **12** Baada ya Yesu kusema haya, alitangulia kupanda Hivyo akawaambia: “Mtu mmoja mwenye cheo kwenda Yerusalemu. **29** Naye alipokaribia kikubwa alisafiri kwenda nchi ya mbali ili Bethfage na Bethania kwenye mlima uitwao akapokee madaraka ya kuwa mfalme, kisha Mlima wa Mizeituni, aliwatumwa wanafunzi arudi. **13** Hivyo akawaita kumi mionganoni mwa wake wawili, akawaambia, **30** “Nendeni katika watumishi wake, na akawapa kila mmoja fungu kijiji kilichoko mbele yenu. Na mtakapokuwa la fedha. Akawaambia, ‘Fanyeni biashara na mnaingia kijijini, mtamkuta mwana-punda fedha hizi mpaka nitakaporudi.’ **14** “Lakini raiya amefungwa hapo, ambaye hajapandwa na mtu wa nchi yake walimchukia wakapeleka ujumbe bado. Mfungueni, mkamlete hapa. **31** Kama mtu na kusema, ‘Hatutaki huyu mtu awe mfalme akiwaliza, ‘Mbona mnafungua?’ Mwambieni, wetu.’ **15** “Hata hivyo alirudi akiwa amekwisha ‘Bwana anamhitaji.’” **32** Wale waliotumwa kupokea mamlaka ya ufalme, akawaita wale wakaenda, wakakuta kila kitu kama vile watumishi wake aliokuwa amewaachia fedha, Yesu alivyokuwa amewaambia. **33** Walipokuwa ili afahamu ni faida kiasi gani kila mmoja wanamfungua yule mwana-punda, wenyewe wao aliyopata kwa kufanya biashara. **16** “Wa wakawauliza, “Mbona mnafungua huyo kwanza akaja na kusema, ‘Bwana, kutokana na mwana-punda?’” **34** Wale wanafunzi wakajibu, fedha uliyoniachia, nimepata faida mara kumi “Bwana anamhitaji.” **35** Wakamleta kwa Yesu, zaidi.’ **17** “Yule bwana akamjibu, ‘Umfanya nao baada ya kutandika mavazi yao juu ya vizuri mtumishi mwema! Kwa sababu umekuwa huyo mwana-punda, wakampandisha Yesu juu mwaminifu katika wajibu mdogo sana, nakupa yake. **36** Alipokuwa akienda akiwa amempanda, mamlaka juu ya miji kumi.’ **18** “Wa pili naye watu wakatandaza mavazi yao barabarani. **37** akaja. Akasema, ‘Bwana, fedha yako imeleta Alipokaribia mahali yanapoanzia materemko ya faida mara tano zaidi.’ **19** “Bwana wake akajibu, Mlima wa Mizeituni, umati wote wa wafuasi ‘Nakupa mamlaka juu ya miji mitano.’ **20** wake wakaanza kumsifu Mungu kwa furaha kwa “Kisha akaja yule mtumishi mwingine, akasema, sauti kuu kwa ajili ya matendo yote ya miujiza ‘Bwana, hii hapa fedha yako. Nililitunza vizuri walioyona. Wakasema: **38** “Amebarikiwa kwenye kitambaa. **21** Nilikuogopa, kwa sababu Mfalme ajaye kwa Jina la Bwana!” “Amani wewe ni mtu mgumu. Unachukua ambapo mbinguni na utukufu huko juu sana.” **39** Baadhi hukuweka kitu, na unavuna mahali ambapo ya Mafarisayo waliokuwamo mionganoni mwa hukupanda kitu.’ **22** “Bwana wake akamjibu, ule umati wa watu wakamwambia, ‘Mwalimu, ‘Nitakuhukumu kwa maneno yako mwenyewe, waamuru wanafunzi wako wanyamaze.’” **40** wewe mtumishi mwovu! Kama ulifahamu Yesu akawajibu, “Nawaambia ninyi, kama kwamba mimi ni mtu mgumu, nichukuaye hawa wakinyamaza, mawe yatapiga kelele.” mahali ambapo sikuweka kitu na kuvuna **41** Alipokaribia Yerusalemu na kuuona mji, mahali ambapo sikupanda, **23** kwa nini basi aliulilia, **42** akisema, “Laiti ungaliija hata wewe hukuweka fedha zangu kwa watoa riba, ili leo yale ambayo yangeleta amani, lakini sasa nitakaporudi nichukue iliyo yangu na riba yamefichika machoni pako. **43** Hakika siku yake?” **24** “Ndipo akawaambia wale waliokuwa zinakujia, ambazo adui zako watakuzingira, nao wamesimama karibu, ‘Mnyang’anyeni fungu watakuzunguka pande zote na kukuzuilia ndani. lake la fedha, mkampe yule mwenye kumi.’ **25** **44** Watakiponda chini, wewe na watoto walioko

ndani ya kuta zako. Nao hawataacha hata jiwe **14** “Lakini wale wapangaji walipomwona, moja juu ya jingine, kwa sababu hukutambua wakasemezana wao kwa wao. Wakasema, ‘Huyu wakati wa kujiliwa kwako.’” **15** Ndipo akaingia ndiye mrithi. Basi na tumuuie ili urithi uwe eneo la Hekalu, akaanza kuwafukuza wale wetu.” **16** Kwa hiyo wakamtupa nje ya shamba la waliokuwa wakiuza vitu humo. **16** Naye mizabibu, wakamuua.” “Sasa basi yule mwenye akawaambia, “Imeandikwa, ‘Nyumba yangu shamba la mizabibu atawafanya nini wapangaji itakuwa nyumba ya sala,’ lakini ninyi mmeifanya hawa? **16** Atakuja na kuwaua hao wapangaji, kuwa ‘pango la wanyang’anyi.’” **17** Kila siku na kuwapa wapangaji wengine hilo shamba la alikuwa akifundisha Hekaluni. Lakini viongozi mizabibu.” Watu waliposikia hayo wakasema, wa makuhani, walimu wa sheria na viongozi “Mungu apishie mbali jambo hili lisitokee!” wa watu walikuwa wakatufuta njia ili kumuua. **18** Lakini Yesu akawakazia macho, akasema, **18** Lakini hawakupata nafasi kwa sababu watu “Basi ni nini maana ya yale yaliyoandikwa: wote walimfuata wakiyasikiliza maneno yake “Jiwe walilolikataa waashi, limekuwa jiwe kuu kwa usikivu mwingu.

20 Siku moja, Yesu alipokuwa akifundisha watu Hekaluni na kuhubiri habari njema, viongozi wa makuhani, walimu wa sheria, pamoja na wazee wa watu wakamjia. **2** Wakamuuliza, “Tuambie, unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Ni nani aliyekupa mamlaka haya?” **3** Akawajibu, “Nami nitawauliza swali. **4** Je, ubatizo wa Yohana ultoka mbinguni au kwa wanadamu?” **5** Wakahojiana wao kwa wao wakisema, “Kama tukisema, ‘Ulitoka mbinguni,’ atatuuliza, ‘Mbona hamkumwamini?’ **6** Lakini tukisema, ‘Ulitoka kwa wanadamu,’ watu wote watatupiga mawe, kwa sababu wanaamini kwamba Yohana alikuwa nabii.” **7** Basi wakajibu, “Hatuui ulikotoka.” **8** Yesu akawaambia, “Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninatenda mambo haya.” **9** Akaendelea kuwaambia watu mfano huu: “Mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu, akalikodisha kwa wakulima fulani, kisha akasafiri kwa muda mrefu. **10** Wakati wa mavuno ulipofika, akamtuma mtumishi wake kwa hao wapangaji ili wampe sehemu ya mavuno ya shamba la mizabibu. Lakini wale wakulima wakampiga, wakamfukuza mikono mitupu. **11** Akamtuma mtumishi mwagine, huyo naye wakampiga, wakamfanya mambo ya aibu na kumfukuza. **12** Bado akamtuma na mwagine wa tatu, huyu pia wakamjeruhi na kumtupa nje ya shamba. **13** “Basi yule mwenye shamba la mizabibu akasema, ‘Nifanye nini? Nitamtuma mwanangu mpendwa, huenda ye ye watamheshimu.’

la pembedi?’ **18** Kila mtu aangukaye juu ya jiwe hilo atavunjika vipande vipande, lakini yule litakayemwangukia atasagwa kabisa.” **19** Walimu wa sheria na viongozi wa makuhani wakatufuta njia ya kumkamata mara moja, kwa sababu walifahamu kwamba amesema mfano huo kwa ajili yao. Lakini waliwaogopa watu. **20** Kwa hiyo wakawa wanamchunguza na kutuma wapelelezi waliojifanya kuwa wenye haki ili wapate kumtega kwa maneno asemayo, ili wamtie katika uwezo na mamlaka ya mtawala. **21** Hivyo wale wapelelezi wakamuuliza, “Mwalimu, tunajua unasema na kufundisha yaliyo kweli wala humpendelei mtu, bali wafundisha njia ya Mungu katika kweli. **22** Je, ni halali sisi kulipa kodi kwa Kaisari, au la?” **23** Lakini Yesu akatambua hila yao, kwa hiyo akawaambia, **24** “Nionyesheni dinari. Je, sura hii na maandishi haya yaliyoko juu yake ni vya nani?” **25** Wakamjibu, “Ni vya Kaisari.” Akawaambia, “Basi mpeni Kaisari kilicho cha Kaisari, naye Mungu mpeni kilicho cha Mungu.” **26** Wakashindwa kumkamata kwa yale aliyokuwa amesema hadharani. Nao wakashangazwa mno na majibu yake, wakanyamaza kimya. **27** Baadhi ya Masadukayo, wale wasemao kwamba hakuna ufufuo wa wafu, wakamjia Yesu na kumuuliza, **28** “Mwalimu, Mose alituandikia kwamba kama ndugu wa mtu akifa na kumwacha mkewe bila mtoto, basi huyo mtu inampasa amwoe huyo mjane ili amzalie ndugu yake watoto. **29** Basi palikuwepo ndugu saba. Yule wa kwanza akaoa, akafa bila kuzaa mtoto. **30** Kisha yule wa pili akamwoa huyo mjane, naye akafa bila

mtoto, **31** naye wa tatu pia akamwoa. Vivyo mbili ndogo za shaba. **3** Yesu akasema, “Amin, hivyo ndugu wote saba wakawa wamemwoa nawaambia, huyu mjane maskini ameweka huyo mwanamke, na wote wakafa humo zaidi ya watu wengine wote. **4** Hawa watu yeyote kupata mtoto. **32** Mwishowe, yule wengine wote wametoa sadaka kutokana na mwanamke naye akafa. **33** Sasa basi, siku ya wingi wa mali zao. Lakini huyu mjane ametoa ufufuo huyo mwanamke atakuwa mke wa nani, kutokana na umaskini wake vyote alivyokuwa maana aliolewa na ndugu wote saba?” **34** Yesu navyo, hata kile alichohitaji ili kuishi.” **5** Baadhi akawajibu, “Katika maisha haya watu huoa ya wanafunzi wake wakawa wanamwonyesha na kuolewa. (aiōn g165) **35** Lakini wale ambaojinsi Hekalu liliyopambwa kwa mawe mazuri wamehesabiwa kwamba wanastahili kupata na kwa vitu viliviyotolewa kuwa sadaka kwa nafasi katika ulimwengu ule na katika ufufuo Mungu. Lakini Yesu akawaambia, **6** “Kuhusu wa wafu, hawaoi wala hawaolewi. (aiōn g165) **36** haya mnayoyaona hapa, wakati utafika ambapo Hawa hawawezi kufa tena, kwa maana wao hakuna jiwe moja litakalobaki juu ya jingine, ni kama malaika. Wao ni watoto wa Mungu, bali kila moja litabomolewa.” **7** Wakamuuliza, kwa sababu ni watoto wa ufufuo. **37** Hata “Mwalimu, mambo haya yatatukia lini? Ni Mose alidhahirisha kuwa wafu wanafufuka, kwa dalili gani itaonyesha kwamba yanakaribia habari ya kile kichaka kilichokuwa kikiwaka kutendeka?” **8** Yesu akawajibu, “Jihadharini moto bila kuteketea, alipomwita Bwana, ‘Mungu msije mkadanganywa. Maana wengi watakuja wa Abrahamu, Mungu wa Isaki, na Mungu wa kwa Jina langu, wakidai, ‘Mimi ndiye,’ na, Yakobo.’ **38** Yeye si Mungu wa wafu, bali wa walio ‘Wakati umekaribia.’ Msifiwafuate. **9** Lakini hai, kwa kuwa kwake wote ni hai.” **39** Baadhi msikiapo habari za vita na machafuko, ya walimu wa sheria wakasema, “Mwalimu, msigope. Kwa maana hayo ni lazima yatokee umesema sawasawa kabisa!” **40** Baada ya kwanza, ila ule mwisho hautakuja wakati hayo hakuna mtu aliyethubutu kumuuliza huo.” **10** Kisha akawaambia: “Taifa litainuka maswali tena. **41** Kisha Yesu akawaambia, dhidi ya taifa jingine, na ufalme mmoja “Imekuaje basi wao husema Kristoni Mwana dhidi ya ufalme mwingine. **11** Kutakuwa na wa Daudi? **42** Daudi mwenyewe anasema katika mitetemeko mikubwa ya ardhi, na njaa kali, Kitabu cha Zaburi: “Bwana alimwambia Bwana na magonjwa ya kuambukiza katika sehemu wangu: “Keti mkono wangui wa kuume, **43** mbalimbali. Pia kutakuwa na matukio ya kutisha hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu na ishara kuu kutoka mbinguni. **12** “Lakini yako.”” **44** Ikiwa Daudi anamwita yeye ‘Bwana,’ kabla yote hayajatokea, watawakamata ninyi na basi atakuwaje mwanawee?” **45** Wakati watu kuwatesa. Watawatia mikononi mwa wakuu wa wote walikuwa wanamsikiliza, Yesu akawaambia masinagogi na kuwafunga magerezani. Nanyi wanafunzi wake, **46** “Jihadharini na walimu mtapelekwa mbele ya wafalme na watawala wa sheria. Wao hupenda kutembea wakiwa kwa ajili ya Jina langu. **13** Hii itawapa nafasi wamevaa mavazi mrefu, na kusalimiwa kwa ya kushuhudia. **14** Lakini kusudieni mioyoni heshima masokoni. Hupenda kukaa kwenye mwenu msisumbuke awali kuhusu mtakalosema viti vyaa mbele katika masinagogi, na kukaa mbele ya mashtaka. **15** Kwa maana nitawapa kwenye nafasi za heshima katika karamu. **47** maneno na hekima ambayo hakuna hata adui Wao hula nyumba za wajane, na ili waonekane yenu mmoja atakayeweza kushindana nayo kuwa wema, wanasali sala ndefu. Watu kama wala kuipinga. **16** Mtasalitiwa hata na wazazi, hawa watapata hukumu iliyo kuu sana.”

21 Yesu alipoinua macho yake, aliwaona matajiri wakiweka sadaka zao kwenye sanduku la hazina ya Hekalu. **2** Akamwona pia mjane mmoja maskini akiweka humo sarafu ndugu, jamaa na marafiki, na baadhi yenu watawaua. **17** Mtachukiwa na watu wote kwa ajili ya Jina langu. **18** Lakini hapatakuwa na unywele mmoja wa kichwa chenu utakaoangamia. **19** Kwa kuvumilia mtaokoa roho zenu. **20** “Mtakapoona mji wa Yerusalem umezungukwa

na majeshi, basi fahamuni kwamba kuharibowiwa wa Mizeituni na kukaa huko usiku kucha. **38** kwake kumekaribia. **21** Wakati huo, wale Nao watu wote walikuja asubuhi na mapema walio Uyahudi wakimbilie milimani, walio Hekaluni ili kumsikiliza.

mjini Yerusalemu watoke humo, nao wale walioko mashambani wasiingie mjini. **22** Kwa sababu huu utakuwa ni wakati wa adhabu ili kutimiza yote yaliyoandikwa. **23** Ole wao wenye mimba na wale wanaonyonyesha watoto siku hizo! Kutakuwa na dhiki kuu katika nchi na ghadhabu juu ya hawa watu. **24** Wataanguka kwa makali ya upanga, na wengine watachukuliwa kuwa mateka katika mataifa yote. Nao mji wa Yerusalemu utakanyagwa na watu wa Mataifa hadi muda wa hao watu wa Mataifa utimie. **25** “Kutakuwa na ishara katika jua, mwezi na nyota. Hapa duniani, mataifa yatakuwa katika dhiki na fadhaa kutokana na ngurumo na misukosuko ya bahari. **26** Watu watazimia roho kutokana na hofu kuu na kuyaona yale mambo yanayotokea duniani, kwa maana nguvu za angani zitatikisisi. **27** Wakati huo ndipo watakapomwona Mwana wa Adamu akija mawinguni pamoja na uweza na utukufu mkuu. **28** Mambo haya yatakapoanza kutendeka, simameni na mkaviinue vichwa vyenu, kwa sababu ukombozi wenu umekaribia.” **29** Akawaambia mfano huu: “Ungalieni mtini na miti mingine yote. **30** Inapochipua majani, ninyi wenyewe mnawenza kuona na kutambua wenyewe ya kuwa wakati wa kiangazi umekaribia. **31** Vivyo hivyo, myaonapo mambo haya yakutukia, mnatambua kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia. **32** “Amin, nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yawe yametimia. **33** Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe.” **34** “Jihadharini miyo yenu isije ikalemewa na anasa, ulevi na fadhaa za maisha haya, nayo siku ile ikawakuta ninyi bila kutazamia kama vile mtego unasavyo. **35** Kwa maana kama vile mtego unasavyo, ndivyo siku hiyo itakavyowapata wanadamu wote waishio katika uso wa dunia yote. **36** Kesheni daima na mwombe ili mweze kuokoka na yale yote yatakayotokea na kusimama mbele ya Mwana wa Adamu.” **37** Kila siku Yesu alikuwa akifundisha Hekaluni, na jioni ilipofika, alikwenda zake kwenye Mlima

22 Wakati huu Sikuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, iitwayo Pasaka, ilikuwa imekaribia. **2** Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wanatafuta njia ya kumuua Yesu, kwa sababu waliwaogopa watu. **3** Shetani akamwingia Yuda, aliyeitwa Iskariote, mmoja wa wale Kumi na Wawili. **4** Yuda akaenda kwa viongozi wa makuhani na kwa maafisa wa walinzi wa Hekalu, akazungumza nao jinsi ambavyo angeweza kumsaliti Yesu. **5** Wakafurahi na wakakubaliana kumpa fedha. **6** Naye akakubali, akaanza kutafuta wakati uliofaa wa kumsaliti Yesu kwao, wakati ambapo hakuna umati wa watu. **7** Basi ikawadia siku ya Mikate Isiyotiwa Chachu, siku ambayo mwana-kondoo wa Pasaka huchinjwa. **8** Hivyo Yesu akawatuma Petro na Yohana, akisema, “Nendeni mktandalie chakula cha Pasaka ili tuweze kuila.” **9** Wakamuuliza, “Unataka tkuandalie wapi?” **10** Yesu akawaambia, “Tazameni, mtakapokuwa mkiingia mjini, mtakutana na mwanaume amebeba mtungi wa maji. Mfuateni mpaka kwenye nyumba atakayoingia. **11** Nanyi mwambieni mwenye nyumba, ‘Mwalimu anauliza: Kiko wapi chumba cha wageni, ambamo mimi na wanafunzi wangu tutakula Pasaka?’ **12** Atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani, kikiwa kimepambwa vizuri. Andaeni humo.” **13** Wakaenda, nao wakakuta kila kitu kama Yesu aliyowaambia. Hivyo wakaiandaas Pasaka. **14** Wakati ulipowadia, Yesu akaketi mezani pamoja na wale mitume wake. **15** Kisha akawaambia, “Nimetamani sana kuila Pasaka hii pamoja nanyi kabla ya kuteswa kwangu. **16** Kwa maana, nawaambia, sitaila tena Pasaka mpaka itakapotimizwa katika Ufalme wa Mungu.” **17** Akiisha kukichukua kikombe, akashukuru, akasema, “Chukueni hiki mnywe wote. **18** Kwa maana nawaambia tarigu sasa sitakunywa tena katika uzao wa mzabibu, hadi Ufalme wa Mungu utakapokuja.” **19** Kisha akachukua mkate, akashukuru, akaumega, na kuwapa, akisema, “Huu ni mwili wangu

unaotolewa kwa ajili yenu. Fanyeni hivi nawaambia, andiko hili lazima litimizwe kwa ukumbusho wangu.” 20 Vivyo hivyo juu yangu, kwamba, ‘Alihesabiwa pamoja na baada ya kula, akakitwaa kikombe, akisema, wakosaji’; kwa kweli yaliyoandikwa kunihusu “Kikombe hiki ni agano jipya katika damu mimi hayana budi kutimizwa.” 38 Wanafunzi yangu, imwagikayo kwa ajili yenu. 21 Lakini wake wakamwambia, “Bwana, tazama hapa mkono wake huyo atakayenisaliti uko hapa kuna panga mbili.” Akawajibu, “Inatosha.” mezani pamoja nami. 22 Mwana wa Adamu 39 Yesu akatoka, akaenda kwenye Mlima wa anaenda zake kama ilivyokusudiwa. Lakini Mizeituni kama ilivyokuwa kawaida yake, nao ole wake mtu huyo amsalitiye.” 23 Wakaanza wanafunzi wake wakamfuata. 40 Walipofika kuulizana wenye ni nani mionganoni mwao huko, akaawaambia wanafunzi wake, “Ombeni, angeweza kufanya jambo hilo. 24 Pia yakazuka msije mkaingia majaribuni.” 41 Akajitenga nao mabishano katikati ya wanafunzi kwamba kama umbali wa kutupa jiwe, akapiga magoti, ni nani aliyeonekana kuwa mkuu kuliko akaomba 42 akisema, “Baba, kama ni mapenzi wote mionganoni mwao. 25 Yesu akawaambia, yako, niondolee kikombe hiki. Lakini si kama “Wafalme na watu wa Mataifa huwatawala nipayo, bali mapenzi yako yatendeke.” 43 watu kwa nguvu. Nao wenye mamlaka juu yao Malaika kutoka mbinguni akamtokea, akamtia hujii ‘Wafadhili.’ 26 Lakini ninyi msifanane nguvu. 44 Naye akiwa katika maumivu makuu, nao. Bali yeze aliye mkuu kuliko wote mionganoni akaomba kwa bidii, nalo jasho lake likawa mwenu, inampasa kuwa kama yeze aliye mdogo kama matone ya damu yakidondoka ardhiini. wa wote, naye atawalaye na awe kama yeze 45 Baada ya kuomba, akawarudia wanafunzi ahudumuye. 27 Kwani ni nani aliye mkuu? Ni wake akawakuta wamelala, wakiwa wamechoka yule akeitiye mezani au ni yule ahudumuye? kutokana na huzuni. 46 Naye akawaauliza, Si ni yule aliyekaa mezani? Lakini mimi niko “Mbona mmelala? Amkeni, mwombe ili msije mionganoni mwenu kama yule ahudumuye. 28 mkaingia majaribuni.” 47 Yesu alipokuwa bado Ninyi mmekuwa pamoja nami katika majaribu anazungumza, umati mkubwa wa watu ukaja. yangu. 29 Nami kama Baba yangu alivyonipa Ulongozwa na Yuda, ambaye alikuwa mmoja wa ufalme, kadhalika mimi nami ninawapa ninyi, wale wanafunzi Kumi na Wawili. Akamkaribia 30 ili mpate kula na kunywa mezani pangu Yesu ili ambusu. 48 Lakini Yesu akamwambia, katika karamu ya ufalme wangu, na kukaa “Yuda, je, unamsaliti Mwana wa Adamu kwa katika viti nya enzi, mkihukumu makabila kumi busu?” 49 Wafuasi wa Yesu walipoona yale na mawili ya Israeli.” 31 Yesu akasema, “Simoni, yaliyokuwa yanakaribia kutokea, wakasema, Simoni, sikiliza, Shetani ameomba kuwapetpa “Bwana, tuwakatekate kwa panga zetu?” 50 ninyi wote kama ngano. 32 Lakini nimekuombea Mmoja wao akampiga mtumishi wa kuhani wewe Simoni ili imani yako isishindwe, nawe mkuu kwa upanga, akamkata sikio la kuume. ukiisha kunirudia, uwaimarishe ndugu zako.” 51 Lakini Yesu akasema, “Acheni!” Akaligusa 33 Petro akajibu, “Bwana, niko tayari kwenda lile sikio la yule mtu na kumponya. 52 Kisha pamoja nawe gerezani na hata kifoni.” 34 Yesu akawaambia wale viongozi wa makuhani, Yesu akamjibu, “Ninakuambia Petro, kabla maafiga wa walini wa Hekalu, pamoja na wazee jogoo hajawika usiku wa leo, utakana mara waliokuwa wamekuja kumkamata, “Mmekuja tatu kwamba hunijui mimi.” 35 Kisha Yesu na panga na marungu, kana kwamba mimi ni akawaauliza, “Nilipowatuma bila mfuko, wala mnyang’anyi? 53 Siku kwa siku nilikuwa pamoja mkoba, wala viatu, mlipungukiwa na kitu nanyi Hekaluni lakini hamkunikamata. Lakini chocote?” Wakajibu, “La, hatukupungukiwa hii ni saa yenu, wakati giza linatawala!” 54 Kisha na kitu chocote.” 36 Akawaambia, “Lakini wakamkamata Yesu, wakamchukua, wakaenda sasa, aliye na mfuko na auchukue, na aliye naye mpaka nyumbani kwa kuhanii mkuu. Lakini na mkoba vivyo hivyo. Naye asiye na upanga, Petro akafuata kwa mbali. 55 Walipokwisha auze joho lake anunue mmoja. 37 Kwa sababu, kuwashaa moto katikati ya ua na kuketi pamoja,

Petro naye akaketi pamoja nao. **56** Mtumishi **4** Pilato akawaambia viongozi wa makuhani mmoja wa kike akamwona kwa mwanga wa na watu wote waliokuwepo, “Sioni sababu moto akiwa ameketi pale. Akamtazama sana, ya kutosha kumshtaki mtu huyu!” **5** Lakini akasema, “Huyu mtu pia alikuwa pamoja na wao wakakazana kusema, “Anawachochaea Yesu!” **57** Lakini Petro akakana, akasema, “Ewe watu kwa mafundisho yake katika Uyahudi mwanamke, hata simjui!” **58** Baadaye kidogo, yote, tangu Galilaya alikoanzia, hadi sehemu mtu mwingine alimwona Petro akasema, hii!” **6** Pilato aliposikia hayo akauliza, “Huyu “Wewe pia ni mmoja wao!” Petro akajibu, mtu ni Mgalilaya?” **7** Alipofahamu kwamba “Wewe mtu, mimi sio mmoja wao!” **59** Baada ya Yesu alikuwa chini ya mamlaka ya Herode, muda wa kama saa moja hivi, mtu mwingine akampeleka kwa Herode, ambaye wakati huo akazidi kusisitiza, “Kwa hakika huyu mtu naye alikuwa pia Yerusalem. **8** Herode alipomwona alikuwa pamoja na Yesu, kwa maana yeye Yesu alifurahi sana, kwa sababu kwa muda pia ni Mgalilaya.” **60** Petro akajibu, “Wewe mrefu alikuwa amesikia mambo mengi kumhusu mtu, mimi sijui unalosema!” Wakati huo huo, yeye. Pia alitaraja kumwona akifanya miujiza akiwa bado anazungumza, jogoo akawika. **61** kadha wa kadha. **9** Herode akamuuliza maswali Naye Bwana akageuka, akamtazama Petro. mengi, lakini Yesu hakumjibu lolote. **10** Wakati Ndipo Petro akakumbuka lile neno ambalo huo viongozi wa makuhani na walimu wa Bwana alimwambia: “Kabla jogoo hajawika sheria walikuwepo wakitoa mashtaka yao leo, utanikana mara tatu.” **62** Naye akaenda kwa nguvu sana. **11** Herode na askari wake nje, akalia kwa majonzi. **63** Watu waliokuwa wakamdhihaki Yesu na kumfanyia mzaha. wanamlinda Yesu wakaanza kumdhihaki na Wakamvika vazi zuri sana, wakamrudisha kwa kumpiga. **64** Wakamfunga kitambaa machoni Pilato. **12** Siku hiyo, Herode na Pilato wakawa na kumuuliza, “Tabiri! Tuambie ni nani marafiki; kabla ya jambo hili walikuwa na aliyekupiga?” **65** Wakaendelea kumtukana kwa uadui kati yao. **13** Basi Pilato akawaita pamoja matusi mengi. **66** Kulipopambazuka, baraza la viongozi wa makuhani, viongozi wengine na wazee wa watu, yaani viongozi wa makuhani na watu, **14** akawaambia, “Ninyi mlimleta huyu mtu walimu wa sheria, wakakutana pamoja, naye kwangu kana kwamba ni mtu anayewachochaea Yesu akaletwa mbele yao. **67** Wakamwambia, watu ili waasi. Nimemhoji mbele yenu nami “Kama wewe ndiye Kristo, tuambie.” Yesu nimeona hakuna msingi wowote wa mashtaka akawajibu, “Hata nikiwaambia hamtaamini. yenu dhidi yake. **15** Wala Herode hakumwona **68** Nami nikiwaliza swali, hamtanijibu. **69** na kosa lolote, ndiyo sababu amemrudisha Lakini kuanzia sasa, Mwana wa Adamu ataketi kwetu. Kama mnavyoona, mtu huyu hakufanya mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu.” jambo lolote linalostahili kifo. **16** Kwa hiyo **70** Wote wakauliza, “Wewe basi ndiye Mwana nitaamuru apigwe mijeledi na kumwachia.” wa Mungu?” Yeye akawajibu, “Ninyi mwasema [**17** Kwa kuwa ilikuwa lazima kuwafungulia kwamba mimi ndiye.” **71** Kisha wakasema, mfungwa mmoja wakati wa Sikukuu.] **18** “Tuna haja gani tena ya ushahidi zaidi? Ndipo watu wote wakapiga kelele kwa pamoja, Tumesikia wenywewe kutoka kinywani mwake.” “Mwondoe mtu huyo! Tufungulie Baraba!”

23 Kisha umati wote wa watu ukainuka na kumpeleka Yesu kwa Pilato. **2** Nao wakaanza kumshtaki wakisema: “Tumemwona huyu mtu akipotosha taifa letu, akiwazuia watu wasilipe kodi kwa Kaisari na kuijita kuwa yeye ni Kristo, mfalme.” **3** Basi Pilato akamuuliza Yesu, “Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?” Yesu akajibu, “Wewe wasema.” **19** (Baraba alikuwa amefungwa gerezani kwa sababu ya maasi yaliyokuwa yametokea mjini, na kwa ajili ya uuaji.) **20** Pilato, akitaka kumwachia Yesu, akasema nao tena. **21** Lakini wao wakaendelea kupiga kelele wakisema, “Msulubishe! Msulubishe!” **22** Kwa mara ya tatu, Pilato akawauliza, “Kwani amefanya kosa gani huyu mtu? Sikuona kwake sababu yoyote inayostahili adhabu ya kifo. Kwa hiyo nitaamuru

apigwe mijeledi, na kisha nitamwachia.” 23 akasema: “Wewe si ndiye Kristo? Jiokoe Lakini watu wakazidi kupiga kelele kwa nguvu mwenyewe na utuokoe na sisi.” 40 Lakini zaidi, wakidai kwamba Yesu asulubiwe. Hivyo, yule mhalifu mwininge akamkemea mwenzake, kelele zao zikashinda. 24 Kwa hiyo Pilato akatua akasema, “Je, wewe humwogopi Mungu, hukumu kwamba madai yao yatimizwe. 25 wakati uko kwenye adhabu iyo hiyo? 41 Sisi Akamfungua yule mtu aliyejua amefungwa tumehukumiwa kwa haki kwa kuwa tunapata gerezani kwa kuhusika katika uasi dhidi ya tunayostahili kwa ajili ya matendo yetu. Lakini serikali na mauaji. Akamkabidhi Yesu mikononi huyu mtu hajafanya kosa lolote.” 42 Kisha mwao, wamfanyie watakavyo. 26 Walipokuwa akasema, “Yesu, unikumbuke utakapokuja wakienda naye, wakamkamata mtu mmoja katika Ufalme wako.” 43 Yesu akamjibu, “Amin, aitwaye Simoni mwenyeji wa Kirene, aliyejua nakuambia, leo hii utakuwa pamoja nami anapita zake kuingia mjini kutoka shambani. Paradiso.” 44 Ilikuwa kama saa sita mchana, nalo Wakambebesha msalaba, wakamlazimisha giza likafunika nchi yote hadi saa tisa, 45 kwa auchukue nyuma ya Yesu. 27 Idadi kubwa ya sababu jua liliacha kutoa nuru. Pazia la Hekalu watu wakamfuata Yesu, wakiwamo wanawake likachanika vipande viwili. 46 Yesu akapaza waliokuwa wakimlilia na kumwombolezea. 28 sauti yake akasema, “Baba, mikononi mwako Yesu akawageukia, akawaambia, “Enyi binti naikabidhi roho yangu.” Baada ya kusema za Yerusalem, msinililie mimi bali jililieni haya, akakata roho. 47 Yule jemadari alipoona ninyi wenyewe na watoto wenu. 29 Kwa maana yaliyotukia, akamsifu Mungu, akasema, “Hakika, wakati utafika mtakaposema, ‘Wamebarikiwa mtu huyu alikuwa mwenye haki.’” 48 Watu wote wanawake tasa, ambao matumbo yao hayakuzaa, waliokuwa wamekusanyika hapo kushuhudia wala matiti yao hayakunyonyesha!” 30 Ndipo tukio hili walipoyaona hayo, wakapigapiga ““wataiambia milima, “Tuangukieni!” na vilima, vifua vyao kwa huzuni na kwenda zao. 49 “Tufunikeni!”” 31 Kwa maana kama wamefanya Lakini wale wote waliomfahamu, pamoja na hivi kwa mti mbichi, kwa mti mkavu itakuwaje?” wale wanawake waliokuwa wamemfuata kutoka 32 Watu wengine wawili wahalifu, walipelekwa Galilaya, walisimama kwa mbali wakiyatazama pamoja na Yesu ili wakasulubiwe. 33 Walipofika mambo haya. 50 Basi kulikuwa na mtu mahali paitwapo Fuvu la Kichwa, hapo mmoja mwema na mwenye haki, jina lake ndipo walipomsulubisha Yesu pamoja na hao Yosefu. Yeye alikuwa mjurumbe wa Baraza la wahalifu, mmoja upande wake wa kuume Wayahudi, 51 lakini yeye hakuwa amekubaliana na mwininge upande wake wa kushoto. 34 na maamuzi na vitendo vya viongozi wenzake. Yesu akasema, “Baba, wasamehe, kwa maana Huyu alikuwa mwenyeji wa Arimathaya huko hawajui walitendalo!” Wakagawana nguo zake Uyahudi, naye alikuwa anaungojea Ufalme wa kwa kupiga kura. 35 Watu wakasimama hapo Mungu kwa matarajio makubwa. 52 Yosefu wakimwangalia, nao viongozi wa Wayahudi alikwenda kwa Pilato, akaomba apewe mwili wakamdhihaki wakisema, “Aliokoa wengine! wa Yesu. 53 Akaushusha kutoka msalabani, Ajiokoe mwenyewe basi, kama yeye ndiye akaufunga katika kitambaa cha kitani safi, na Kristo wa Mungu, Mteule wake.” 36 Askari kuuweka katika kaburi lilichongwa kwenye nao wakaja, wakamdhihaki. Wakamletea siki mwamba, ambalo halikuwa limezikwiwa mtu ili anywe, 37 na wakamwambia, “Kama wewe mwininge bado. 54 Ilikuwa Siku ya Maandalizi, ni Mfalme wa Wayahudi, jikoe mwenyewe.” nayo Sabato ilikuwa karibu kuanza. 55 Wale 38 Kwenye msalaba juu ya kichwa chake, wanawake waliokuwa wamekuja pamoja na kulikuwa na maandishi haya: Huyu ndiye Yesu wakimfuata kutoka Galilaya wakamfuata Mfalme wa Wayahudi. Maandishi haya yalikuwa Yosefu, wakalionia kaburi na jinsi mwili wa yameandikwa kwa lugha za Kiyunani, Kilatini Yesu uliviyolazwa. 56 Kisha wakarudi nyumbani, na Kiebrania. 39 Mmoja wa wale wahalifu wakaandaa manukato na marhamu ya kuupaka waliosulubiwa pamoja naye akamtukana,

huo mwili. Lakini wakapumzika siku ya Sabato kama ilivyoamriwa.

24 Mnamo siku ya kwanza ya juma, alfajiri na mapema, wale wanawake walichukua yale manukato waliyokuwa wameyaanda, wakaenda kaburini. **2** Wakakuta lile jiwe limevingirishwa kutoka kwenye kaburi, **3** lakini walipoingia ndani, hawakuuona mwili wa Bwana Yesu. **4** Walipokuwa wanashangaa juu ya jambo hili, ghafula watu wawili waliokuwa wamevaa mavazi yanayong'aa kama umeme wakasimama karibu nao. **5** Wale wanawake, wakiwa na hofu, wakainamisha nyuso zao mpaka chini. Lakini wale watu wakawaambia, "Kwa nini mmamatfuta aliye hai mionganii mwa wafu? **6** Hayuko hapa; amefufuka! Kumbukeni alivyowaambia alipokuwa bado yuko pamoja nanyi huko Galilaya kwamba: **7** 'Ilikuwa lazima Mwana wa Adamu atiwe mikononi mwa watu wenyenye dhambi na waovu ili asulubiwe, na siku ya tatu afufuke.'" **8** Ndipo wakayakumbuka maneno ya Yesu. **9** Waliporudi kutoka huko kaburini, wakawaeleza wale wanafunzi kumi na mmoja pamoja na wengine wote mambo haya yote. **10** Basi Maria Magdalene, Yoana, na Maria mama yake Yakobo, pamoja na wanawake wengine waliofuatana nao ndio waliwaelezea mitume habari hizi. **11** Lakini hawakuwasadiki hao wanawake, kwa sababu maneno yao yalioneckana kama upuzi. **12** Hata hivyo, Petro akainuka na kukimbia kwenda kule kaburini. Alipoinama kuchungulia, akaona vile vitambaa vya kitani, ila hakuona kitu kingine. Naye akaenda zake akijiuliza nini kilichotokeea. **13** Ikawa siku iyo hiyo, wanafunzi wawili wa Yesu walikuwa njiani wakienda kijiji kilichoitwa Emau, yapata maili saba kutoka Yerusalem. **14** Walikuwa wakizungumza wao kwa wao kuhusu mambo yote yaliyotukia. **15** Walipokuwa wakizungumza na kujadiliana, Yesu mwenyewe akaja akatembea pamoja nao, **16** lakini macho yao yakazuiliwa ili wasimtambue. **17** Akawauliza, "Ni mambo gani haya mnayozungumza wakati mnatembea?" Wakasimama, nyuso zao zikionyesha huzuni. **18** Mmoja wao, aliyeitwa Kleopa, akamuuliza, "Je,

wewe ndiye peke yako mgeni huku Yerusalem ambaye hufahamu mambo yaliyotukia humo siku hizi?" **19** Akawauliza, "Mambo gani?" Wakamjibu, "Mambo ya Yesu wa Nazareti. Yeye alikuwa nabii, mwenye uwezo mkuu katika maneno yake na matendo yake, mbele za Mungu na mbele ya wanadamu wote. **20** Viongozi wa makuhani na viongozi wetu walimtoa ahukumiwe kufa, nao wakamsulubisha. **21** Lakini tulikuwa tumetegemea kwamba ye ye ndiye angelikomboa Israeli. Zaidi ya hayo, leo ni siku ya tatu tangu mambo haya yatokee. **22** Isitoshe, baadhi ya wanawake katika kundi letu wametushtusha. Walikwenda kaburini leo alfajiri, **23** lakini hawakuukuta mwili wake. Walirudi wakasema wameona maono ya malaika ambao waliwaambia kwamba Yesu yu hai. **24** Kisha baadhi ya wenzetu walikwenda kaburini wakalikuta kama vile wale wanawake walivyoikuwa wamesema, lakini ye ye hawakumwona." **25** Yesu akawaambia, "Ninyi ni wajinga kiasi gani, nanyi ni wazito mioyonii mwenu kuamini mambo yote yaliyonenwa na manabii! **26** Je, haikumpasa Kristokuteswa kwa njia hiyo na kisha aingie katika utukufu wake?" **27** Naye akianzia na Sheria ya Mose na Manabii wote, akawafafanulia jinsi Maandiko yalivyosema kumhusu ye ye. **28** Nao walipokaribia kile kijiji walichokuwa wakienda, Yesu akawa kama anaendelea mbele. **29** Lakini wao wakamsihi sana akae nao, wakisema, "Kaa hapa nasi, kwa maana sasa ni jioni na usiku unaingia." Basi akaingia ndani kukaa nao. **30** Alipokuwa mezani pamoja nao, akachukua mkate, akashukuru, akaumega, akaanza kuwagawia. **31** Ndipo macho yao yakafumbuliwa, nao wakamtambua, naye akatoweka machoni pao. Hawakumwona tena. **32** Wakaaulizana wao kwa wao, "Je, mioyo yetu haikuwakawaka kwa furaha ndani yetu alipokuwa anazungumza nasi njiani na kutufafanulia Maandiko?" **33** Wakaondoka mara, wakarudi Yerusalem. Wakawakuta wale wanafunzi kumi na mmoja na wale waliokuwa pamoja nao, wamekusanyika **34** wakisema, "Ni kweli! Bwana amefufuka, naye amemtokea Simoni." **35** Kisha wale wanafunzi

wawili wakaeleza yaliyotukia njiani na jinsi walivyomtambua Yesu alipoumega mkate. **36** Walipokuwa bado wanazungumza hayo, Yesu mwenyewe akasimama katikati yao, akasema, “Amani iwe nanyi!” **37** Wakashtuka na kuogopa wakidhani kwamba wameona mzuka. **38** Lakini Yesu akawauliza, “Kwa nini mnaogopa? Kwa nini mna shaka miyoni mwenu? **39** Tazameni mikono yangu na miguu yangu, mwone kuwa ni mimi hasa. Niguseni mwone; kwa maana mzuka hauna nyama na mifupa, kama mnionavyo kuwa navyo.” **40** Aliposema haya, akawaonyesha mikono na miguu yake. **41** Wakashindwa kuamini kwa ajili ya furaha na mshangao waliokuwa nao. Akawauliza, “Mna chakula chochote hapa?” **42** Wakampa kipande cha samaki aliyeokwa, **43** naye akakichukua na kukila mbele yao. **44** Akawaambia, “Haya ndiyo yale niliyowaambia nilipokuwa bado nikoo pamoja nanyi, kwamba yote yaliyoandikwa kunihusu mimi katika Sheria ya Mose, Manabii na Zaburi hayana budi kutimizwa.” **45** Ndipo akafungua fahamu zao ili waweze kuyaelewa Maandiko. **46** Akawaambia, “Haya ndiyo yaliyoandikwa: Kristo atateswa na siku ya tatu atafufuka kutoka kwa wafu. **47** Toba na msamaha wa dhambi zitatangaziwa mataifa yote kupitia jina lake kuanzia Yerusalem. **48** Ninyi ni mashahidi wa mambo haya. **49** “Tazama nitawatumia ahadi ya Baba yangu; lakini kaeni humu mjini hadi mtakapovikwa uwezo utokao juu.” **50** Akiisha kuwaongoza mpaka kwenye viunga vyta Bethania, akainua mikono yake juu na kuwabariki. **51** Alipokuwa anawabariki, akawaacha, akachukuliwa mbinguni. **52** Kisha wakamwabudu na kurudi Yerusalem wakiwa wamejawa na furaha kuu. **53** Nao wakadumu ndani ya Hekalu wakimtukuza Mungu. Amen.

Yohana

1 Hapo mwanzo alikuwako Neno, huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu, naye Neno alikuwa Mungu. **2** Tangu mwanzo huyo Neno alikuwa pamoja na Mungu. **3** Vitu vyote vilumbwa kwa yeye, wala pasipo yeye hakuna chochote kilichoumbwa ambacho kimeumbwa. **4** Ndani yake ndimo ulimokuwa uzima na huo uzima ulikuwa nuru ya watu. **5** Nuru hung'aa gizani nalo giza halikuishinda. **6** Alikuja mtu mmoja aliyetumwa kutoka kwa Mungu, jina lake Yohana. **7** Alikuja kama shahidi apate kuishuhudia hiyo nuru, ili kwa kupitia kwake watu wote waweze kuamini. **8** Yeye mwenyewe hakuwa ile nuru, bali alikuja kuishuhudia hiyo nuru. **9** Kwamba nuru halisi, imwangaziyo kila mtu ilikuwa inakuja ulimwenguni. **10** Huyo Neno alikuwako ulimwenguni na ingawa ulimwengu uliumbwa kupitia kwake, haukumtambua. **11** Alikuja kwa walio wake, lakini wao hawakumpokea. **12** Bali wote waliompokea, aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu, ndio wale waliaminio jina lake. **13** Hawa ndio wasiozaliwa kwa damu, wala kwa mapenzi ya mwili au kwa mapenzi ya mtu, bali kwa mapenzi ya Mungu. **14** Neno alifanyika mwili, akakaa mionganoni mwetu, nasi tukauona utukufu wake, utukufu kama wa Mwana pekee atokaye kwa Baba, amejaa neema na kweli. **15** Yohana alishuhudia habari zake, akapaza sauti, akisema, "Huyu ndiye yule niliyewaambia kwamba, 'Yeye ajaye baada yangu ni mkuu kuniliko mimi, kwa kuwa alikuwepo kabla yangu.'" **16** Kutokana na ukamilifu wake, sisi sote tumepokea neema juu ya neema. **17** Kwa kuwa sheriailitolewa kwa mkono wa Mose, lakini neema na kweli imekuja kupitia Yesu Kristo. **18** Hakuna mtu yejote aliywona Mungu wakati wowote, ila ni Mungu Mwana pekee, aliye kifuani mwa Baba ndiye ambaye amemdhahirisha. **19** Huu ndio ushuhuda wa Yohana wakati Wayahudi walipowatuma makuhani na Walawi kutoka Yerusalem kumuuliza, "Wewe ni nani?" **20** Yohana alikiri waziwazi pasipo kuficha akasema, "Mimi si Kristo." **21** Wakamuuliza, "Wewe ni nani basi? Je, wewe ni Eliya?" Yeye akajibu, "Hapania, mimi siye." "Je, wewe ni yule Nabii?" Akajibu, "Hapania." **22** Ndipo wakasema, "Basi tuambie wewe ni nani ili tupate jibu la kuwapelekeea wale waliotutuma. Wewe wasemaje juu yako mwenyewe?" **23** Akawajibu kwa maneno ya nabii Isaya, akisema, "Mimi ni sauti ya mtu aliaye nyikani, 'Yanyoosheni mapito ya Bwana.'" **24** Basi walikuwa wametumwa watu kutoka kwa Mafarisayo **25** wakamuuliza, "Kama wewe si Kristo, wala si Eliya na wala si yule Nabii, kwa nini basi unabatiza?" **26** Yohana akawajibu, "Mimi ninabatiza kwa maji, lakini katikati yenu yupo mtu msiyemjua. **27** Yeye ajaye baada yangu, sistahili hata kufungua kamba za viatu vyake." **28** Mambo haya yote yalitukia huko Bethania, ng'ambo ya Mto Yordani, mahali Yohana alipokuwa akibatiza. **29** Siku iliyofuata, Yohana alimwona Yesu akimjia akasema, "Tazama, Mwana-Kondoo wa Mungu aichukuaye dhambi ya ulimwengu! **30** Huyu ndiye yule niliyewaambia kwamba, 'Mtu anakuja baada yangu ambaye ni mkuu kuniliko mimi, kwa kuwa alikuwepo kabla yangu.' **31** Mimi mwenyewe sikumfahamu, lakini sababu ya kuja nikibatiza kwa maji ni ili yeye apate kufunuliwa kwa Israeli." **32** Kisha Yohana akatoa ushuhuda huu: "Nilimwona Roho akishuka kutoka mbinguni kama hua, akakaa juu yake. **33** Mimi nisingemtambua, lakini yeye aliyenituma nibatize kwa maji alikuwa ameniambia, 'Yule mtu utakayemwona Roho akimshukia na kukaa juu yake, huyo ndiye atakayebatiza kwa Roho Mtakatifu.' **34** Mimi mwenyewe nimeona jambo hili na ninashuhudia kuwa huyu ndiye Mwana wa Mungu." **35** Siku iliyofuata, Yohana alikuwa huko tena pamoja na wanafunzi wake wawili. **36** Alipomwona Yesu akipita, akasema, "Tazama, Mwana-Kondoo wa Mungu!" **37** Wale wanafunzi wawili walipomsikia Yohana akisema haya, wakamfuata Yesu. **38** Yesu akageuka, akawaona wakimfuata akawauliza, "Mnataka nini?" Wakamwambia, "Rabi," (maana yake Mwalimu), "Unaishi wapi?" **39** Yesu akawajibu, "Njoooni, nanyi mtapaona!" Hivyo wakaenda na kupaona mahali alipokuwa anaishi, wakakaa naye siku ile, kwa kuwa ilikuwa yapata saa kumi.

40 Andrea nduguye Simoni Petro, alikuwa mmoja kujitakasa kwa desturi ya Kiyahudi; kila mtungi wa wale wawili waliosikia yale Yohana aliyokuwa ungeweza kuchukua vipipa viwili au vitatu. amesema, naye ndiye alimfuata Yesu. **41** Kitu **7** Yesu akawaambia wale watumishi, “Ijazeni cha kwanza Andrea alichofanya ni kumtafuta hiyo mitungi maji.” Nao wakaijaza ile mitungi Simoni nduguye na kumwambia, “Tumemwona mpaka juu. **8** Kisha akawaambia, “Sasa choteni Masiya” (yaani, Kristo). **42** Naye akamleta kwa hayo maji kidogo, mpelekeeni mkuu wa meza.” Yesu. Yesu akamwangalia na kusema, “Wewe Hivyo wakachota, wakampelekea. **9** Yule mkuu ni Simoni mwana wa Yohana. Utaitwa Kefa” wa meza akayaonja yale maji ambayo yalikuwa (ambalo limetafsiriwa Petro). **43** Siku iliyofuata yamebadilika kuwa divai. Hakujua divai hiyo Yesu aliamua kwenda Galilaya. Akamkuta Filipo, ilikotoka ingawa wale watumishi waliochota akamwambia, “Nifuate.” **44** Basi Filipo alikuwa yale maji wao walifahamu. Basi akamwita mwenyeji wa Bethsaida, mji alikotoka Andrea bwana arusi kando **10** akamwambia, “Watu wote na Petro. **45** Filipo naye akamkuta Nathanaeli na hutoa kwanza divai nzuri, kisha huleta ile divai kumwambia, “Tumemwona ye ye ambaye Mose hafifu wageni wakisha kunywa nya kutosha, aliandika habari zake katika Sheria na ambaye lakini wewe umeiweka ile nzuri kupita zote pia manabii waliandika kumhusu, yaani, Yesu mpaka sasa.” **11** Huu, ndio uliokuwa muujiza wa Nazareti, mwana wa Yosefu.” **46** Nathanaeli wa kwanza Yesu aliofanya Kana ya Galilaya. akauliza, “Nazareti! Je, kitu chochote chema Hivyo Yesu alidhihirisha utukufu wake, nao chawenza kutoka Nazareti?” Filipo akamwambia, wanafunzi wake wakamwamini. **12** Baada ya “Njoo uone.” **47** Yesu alipomwona Nathanaeli hayo, Yesu pamoja na mama yake, ndugu anakaribia, akanena habari zake akasema, zake na wanafunzi wake, walishuka mpaka “Tazama huyu ni Mwisraeli kweli kweli; hana Kapernaumu, wakakaa huko siku chache. **13** hila ndani yake.” **48** Nathanaeli akamuuliza, Ilipokaribia wakati wa Pasaka ya Wayahudi, Yesu “Umenifahamuje?” Yesu akamjibu, “Nilikuona alipanda kwenda Yerusalem. **14** Huko Hekaluni ulipokuwa bado uko chini ya mtini, kabla hata aliwakuta watu wakiiza ng’ombe, kondoo na Filipo hajakuita.” **49** Nathanaeli akamwambia, njiwa, nao wengine walikuwa wameketi mezani “Rabi, wewe ni Mwana wa Mungu! Wewe ni wakibadili fedha. **15** Akatengeneza mjeledi Mfalme wa Israeli!” **50** Yesu akamwambia, kutokana na kamba, akawafukuza wote kutoka “Unaamini kwa kuwa nilikuambia nilikuona kwénye eneo la Hekalu, pamoja na kondoo na ulipokuwa bado uko chini ya mtini? Basi utaona ng’ombe. Akazipindua meza za wale wabadili mambo makuu zaidi kuliko hilo.” **51** Ndipo fedha na kuzimwaga fedha zao. **16** Akawaambia akawaambia, “Amin, amin nawaambia, ninyi wale waliokuwa wakiiza njiwa, “Waondoeni mtaona mbingu ikifunguka na malaika wa hapa! Mnathubutuje kuifanya nyumba ya Baba Mungu wakipanda na kushuka juu ya Mwana yangu kuwa mahali pa biashara?” **17** Wanafunzi wake wakakumbuka kuwa imeandikwa: “Wivu wa nyumba yako utanila.” **18** Ndipo Wayahudi wakamuuliza, “Unaweza katuonyesha ishara gani ili kuthibitisha mamlaka uliyo nayo ya kufanya mambo haya?” **19** Yesu akawajibu, “Libomoeni hili Hekalu, nami nitalijenga tena kwa siku tatu!” **20** Wale Wayahudi wakamjibu, “Hekalu hili lilijengwa kwa muda wa miaka arobaini na sita, nawe wasema utalijenga kwa siku tatu?” **21** Lakini ye ye Hekalu alilozungumzia ni mwili wake. **22** Baada ya kufufuliwa kutoka kwa wafu, wanafunzi wake wakakumbuka yale aliyokuwa amesema. Ndipo

2 Siku ya tatu kulikuwa na arusi katika mji wa Kana ya Galilaya, naye mama yake Yesu alikuwepo pale. **2** Yesu pamoja na wanafunzi wake walikuwa wamealikwa arusini pia. **3** Divai ilipokwisha, mama yake Yesu akamwambia, “Wameishiwa na divai.” **4** Yesu akamwambia, “Mwanamke, nina nini nawe? Saa yangu haijawadia.” **5** Mama yake akawaambia wale watumishi, “Lolote atakalowaambia, fanyeni.” **6** Basi ilikuwepo mitungi sita ya kuhifadhia maji iliyotengenezwa kwa mawe kwa ajili ya

wakayaamini Maandiko na yale maneno Yesu juu. **15** Ili kila mtu amwaminiye awe na aliyokuwa amesema. **23** Ikawa Yesu alipokuwa uzima wa milele. (aiōnios g166) **16** “Kwa maana Yerusalem kwenye Sikukuu ya Pasaka, watu wengi waliona ishara na miujiza aliyokuwa akifanya, wakaamini katika jina lake. **24** Lakini Yesu hakujaminisha kwao kwa sababu aliwajua wanadamu wote. **25** Hakuhitaji ushuhuda wa mtu yejote kuhusu mtu, kwa kuwa alijua yote yaliyokuwa moyoni mwa mtu.

3 Basi palikuwa na mtu mmoja Farisayo, jina lake Nikodemo, mmoja wa Baraza la Wayahudi lilitotawala. **2** Huyu alimjia Yesu usiku akamwambia, “Rabi, tunajua kuwa wewe ni mwalmu uliyetumwa na Mungu, kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya miujiza hii uifanyayo wewe, kama Mungu hayuko pamoja naye.” **3** Yesu akamjibu, “Amin, amin nakuambia, hakuna mtu anayeweza kuuona Ufalme wa Mungu kama hajazaliwa mara ya pili.” **4** Nikodemo akauliza, “Awezaje mtu kuzaliwa wakati akiwa mzee? Hakika hawezi kuingia mara ya pili kwenye tumbo la mama yake ili azaliwe!” **5** Yesu akamwambia, “Amin, amin nakuambia, hakuna mtu yejote anayeweza kuingia Ufalme wa Mungu kama hajazaliwa kwa maji na kwa Roho. **6** Mwili huzaa mwili, lakini Roho huzaa roho. **7** Kwa hiyo usishangae ninapokuambia huna budi ‘kuzaliwa mara ya pili.’ **8** Upopo huvuma popote upendapo. Mvumo wake unausikia lakini huwezi ukafahamu utokako wala uendako. Ndivyo ilivyo kwa kila mtu aliyezaliwa na Roho.” **9** Nikodemo akamuuliza, “Mambo haya yanawezekanaje?” **10** Yesu akamwambia, “Wewe ni mwalmu mashuhuri wa Waisraeli, nawe huelewii mambo haya? **11** Amin, amin nakuambia, sisi tunazungumza lile tunalolijua na tunashuhudia lile tuliloliona. Lakini ninyi watu hamkulali ushuhuda wetu. **12** Nimewaambia mambo ya duniani, nanyi hamkuniamini, mtaniaminiye basi nitakapowaambia mambo ya mbinguni? **13** Hakuna mtu yejote aliyejkenda mbinguni isipokuwa yeeye aliyeshuka kutoka mbinguni, yaani, Mwana wa Adamu. **14** Kama vile Mose alivyominua yule nyoka kule jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa

jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawee wa pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (aiōnios g166) **17** Kwa maana Mungu hakumtuma Mwanawee kuuhukumu ulimwengu, bali kupitia kwake ulimwengu upate kuokolewa.

18 Yejote amwaminiye hahukumiwi, lakini asiyeamini amekwisha kuhukumiwi, kwa sababu hakuliamini jina la Mwana pekee wa Mungu. **19** Hii ndiyo hukumu kwamba: Nuru imekuja ulimwenguni, nao watu wakapenda giza kuliko nuru kwa sababu matendo yao ni maovu. **20** Kwa kuwa kila atendaye maovu huchukia nuru, wala haji kwenye nuru ili matendo yake maovu yasifichuliwe. **21** Lakini yule aishiye kwa ukweli huja kwenye nuru, ili ionekane wazi kwambla matendo yake yametendeka katika Mungu.” **22** Baada ya haya, Yesu na wanafunzi wake walikwenda katika nchi ya Uyahudi, nao wakakaa huko kwa muda na kubatiza. **23** Yohana naye alikuwa akibatiza huko Ainoni karibu na Salimu kwa sababu huko kulikuwa na maji tele. Watu wazima wakamjia huko ili kubatizwa. **24** (Hii ilikuwa kabla Yohana hajatiwa gerezani). **25** Mashindano yakazuka kati ya baadhi ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi mmoja kuhusu suala la desturi ya kunawa kwa utakaso. **26** Wakamwendea Yohana wakamwambia, “Rabi, yule mtu aliyekuwa pamoja nawe ng’ambayo Mto Yordani, yule ulyiyeshudia habari zake, sasa anabatiza na kila mtu anamwendea!” **27** Yohana akawajibu, “Hakuna mtu yejote awezaye kupata kitu chochote isipokuwa kile tu alichopewa kutoka mbinguni. **28** Ninyi wenywewe ni mashahidi wangu kwamba nilisema, ‘Mimi si Kristo, ila nimetumwa nimirungulie.’ **29** Bibi arusi ni wa bwana arusi. Lakini rafiki yake bwana arusi anayesimama karibu naye na kusikiliza kutoka kwake, hufurahi sana aisikiapo sauti ya bwana arusi. Kwa sababu hii furaha yangu imekamilika. **30** Yeye hana budi kuwa mkuu zaidi na mimi nizidi kuwa mdogo.” **31** “Yeye ajaye kutoka juu yu juu ya yote, yeeye aliye wa duniani ni wa dunia, naye huzungumza mambo ya duniani. Yeye aliyejkuwa

kutoka mbinguni, yu juu ya yote. **32** Yeye ataona kiu tena. **14** Lakini ye yote anywaye hushuhudia yale aliyo yaona na kuyasikia, lakini maji nitakayompa hataona kiu kamwe. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji, yakibubujika uzima wa milele.” (**aiōn g165**, **aiōnios g166**) **15** Yule mwanamke akamwambia, Yeye aliyetumwa na Mungu husema maneno ya Mungu, kwa kuwa Mungu humtoa Roho pasipo kipimo. **35** Baba anampenda Mwana, naye ametia vitu vyote mikononi mwake. **36** Yeyote anayewamini Mwana ana uzima wa milele, lakini yeye asiyewamini Mwana hatauona uzima, bali ghadhabu ya Mungu itakuwa juu yake.” (**aiōnios g166**)

4 Mafarisayo wakasikia kwamba Yesu alikuwa anapata na kubatiza wanafunzi wengi zaidi kuliko Yohana, **2** ingawa kwa kweli si Yesu mwenyewe aliye kuwa akibatiza, ila ni wanafunzi wake. **3** Bwana alipojua mambo haya, aliondoka Uyahudi akarudi tena Galilaya. **4** Wakati huo ilimlazimu apitie Samaria. **5** Akafika kwenye mji mmoja wa Samaria uitwao Sikari, karibu na lile shamba ambalo Yakobo alimpa mwanawee Yosefu. **6** Huko ndiko kulikokuwa na kile kisima cha Yakobo. Naye Yesu alikuwa amechoka kwa kuwa alikuwa ametoka safarini. Akaketi karibu na hicho kisima. Ilikuwa yapata saa sita mchana. **7** Mwanamke mmoja Msamaria akaja kuteka maji, Yesu akamwambia, “Naomba maji ninywe.” **8** (Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wamekwendwa mjini kununua chakula.) **9** Yule mwanamke Msamaria akamjibu, “Wewe ni Myahudi na mimi ni Msamaria. Yawezekanaje uniombe nikupe maji ya kunywa?” (Wayahudi walikuwa hawashirikiani kabisa na Wasamaria.) **10** Yesu akajibu akamwambia, “Kama ungelijua karama ya Mungu, naye ni nani anayekuambia, Nipe maji ninywe, wewe ungelimwomba yeye, naye angelikupa maji yaliyo hai.” **11** Yule mwanamke akamjibu, “Bwana, wewe huna chombo cha kutekeea maji na kisima hiki ni kirefu. Hayo maji ya uzima utayapata wapi? **12** Kwani wewe ni mkuu kuliko baba yetu Yakobo ambaye alitupatia kisima hiki, ambacho yeye pamoja na watoto wake na mifugo yake walikitumia?” **13** Yesu akamjibu, “Kila mtu anayekunywa maji ya kisima hiki

maji nitakayompa hataona kiu kamwe. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji, yakibubujika uzima wa milele.” (**aiōn g165**, **aiōnios g166**) **15** Yule mwanamke akamwambia, “Bwana, tafadhalii nipe maji hayo ili nisipate kiu tena na wala nisije tena hapa kuteka maji!” **16** Yesu akamjibu, “Nenda ukamwite mumeo, uje naye hapa.” **17** Yule mwanamke akajibu, “Sina mume.” Yesu akamwambia, “Umesema kweli kuwa huna mume. **18** Kwa maana umeshakuwa na wanaume watano na mwanaume unayeishi naye sasa si mume wako! Umesema ukweli.” **19** Yule mwanamke akasema, “Bwana, naona bila shaka wewe ni nabii. **20** Baba zetu waliabudu kwenye mlima huu, lakini ninyi Wayahudi mnasema ni lazima tukaabudu huko Yerusalem.” **21** Yesu akamjibu, “Mwanamke, ni amini, wakati unakuja ambapo hamtamwabudu Baba katika mlima huu, wala huko Yerusalem. **22** Ninyi Wasamaria mnaabudu msichokijua. Sisi Wayahudi tunamwabudu Mungu tunayemjua kwa sababu wokovu unatoka kwa Wayahudi. **23** Lakini saa yaja, tena ipo, ambapo wale waabuduo halisi, watamwabudu Baba katika roho na kweli. Watu wanaoabudu namna hii, ndio Baba anawatafuta. **24** Mungu ni Roho na wote wanaomwabudu imewapasa kumwabudu katika roho na kweli.” **25** Yule mwanamke akamwambia, “Ninafahamu kwamba Masiya (aitwaye Kristo) anakuja. Yeye akija, atatueleza mambo yote.” **26** Yesu akamwambia, “Mimi ninayezungumza nawe, ndiye.” **27** Wakati huo wanafunzi wake wakarudi, wakashangaa sana kumwona akizungumza na mwanamke. Lakini hakuna aliye muuliza, “Unataka nini kwake?” Au “Kwa nini unazungumza naye?” **28** Yule mwanamke akaacha mtungi wake, akarudi mjini akawaambia watu, **29** “Njooni mkamwone mtu aliye niambia kila kitu nilichotenda! Je, yawezekana huyu ndiye Kristo?” **30** Basi wakamiminika watu kutoka mjini wakamwendea Yesu. **31** Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wakimsihii, “Rabi, kula angalau chochote.” **32** Lakini yeye akawajibu, “Mimi ninachochakula ambacho

ninyi hamkifahamu.” **33** Basi wanafunzi kabla mwanangu hajafa.” **50** Yesu akamjibu, wakaanza kuulizana, “Kuna mtu ambaye “Enenda zako, mwanao yu hai.” Yule afisa amemletea chakula?” **34** Lakini Yesu akawajibu, akaamini yale maneno Yesu aliyomwambia, “Chakula changu ni kufanya mapenzi ya akaondoka akaenda zake. **51** Alipokuwa bado Mungu ambaye amenituma na kuikamilisha yuko njiani, akakutana na watumishi wake kazi yake. **35** Je, ninyi hamsemi, ‘Bado miezi wakamwambia kwamba mwanawewe yu mzima. minne tuvune?’ Inueni macho yenu myaangalie **52** Akawauliza saa ambayo alianza kupata nafuu. mashamba jinsi mazao yalivyo tayari kuvunwa! Wakamwambia, “Jana yapata saa saba, homa ilimwacha.” **53** Ndipo baba wa huyo mtoto akakumbuka kuwa huo ndio wakati ambapo Yesu alikuwa amemwambia, “Mwanao yu hai.” Kwa hiyo yeye pamoja na wote wa nyumbani kusema, ‘Mmoja hupanda na mwingine huvuna,’ mwake wakamwamini Yesu. **54** Hii ilikuwa ni kweli kabisa. **38** Niliwatumwa mkavune ishara ya pili ambayo Yesu alifanya aliporudi mazao ambayo hamkupanda, wengine walifanya Galilaya kutoka Uyahudi. kazi ngumu, nanyi mmevuna faida ya taabu yao.” **39** Wasamaria wengi katika mji ule wakamwamini Yesu kwa sababu ya ushuhuda wa yule mwanamke alipowambia kwamba, “Ameniambia kila kitu nilichotenda.” **40** Hivyo wale Wasamaria walipomjia, wakamsihi acae kwo. Naye akakaa huko siku mbili. **41** Kwa sababu ya neno lake, watu wengi wakaamini. **42** Wakamwambia yule mwanamke, “Sasa tunaamini, wala si kwa sababu ya maneno yako tu, bali kwa kuwa tumemsikia sisi wenyewe. Tumejua hakika kweli ya kwamba huyu ndiye Kristo, Mwokozi wa ulimwengu.” **43** Baada ya zile siku mbili, Yesu aliondoka kwenda Galilaya. **44** (Basi Yesu mwenyewe alikuwa amesema kwamba nabii hapati heshima katika nchi yake mwenyewe.) **45** Alipofika Galilaya, Wagalilaya walimkaribisha, kwani walikuwa wameona yale aliyoyatenda huko Yerusalem, wakati wa Sikukuu ya Pasaka. Kwa maana wao pia walikuwa wamehudhuria hiyo Sikukuu. **46** Hivyo Yesu akaja tena mpaka Kana ya Galilaya, kule alikokuwa amebadili maji kuwa divai. Huko kulikuwepo na afisa mmoja wa mfalme, ambaye mwanawewe alikuwa mgonjwa huko Kapernaumu. **47** Huyo mtu aliposikia kwamba Yesu alikuwa amewasili Galilaya kutoka Uyahudi, alimwendea na kumwomba ili aje kumponya mwanawewe, aliyekuwa mgonjwa karibu ya kufa. **48** Yesu akamwambia, “Ninyi watu msipoona ishara na miujiza kamwe hamtaamini.” **49** Yule afisa wa mfalme akamwambia, “Bwana, tafadhali shuka

5 Baada ya haya, kulikuwa na Sikukuu ya Wayahudi, naye Yesu akapanda kwenda Yerusalem. **2** Huko Yerusalem, karibu na mlango uitwao Mlango wa Kondoo, palikuwa na bwawa moja lililoitwa kwa Kiebrania Bethzatha, ambalo lilikuwa limezungukwa na kumbi tano. **3** Hapa palikuwa na idadi kubwa ya wasiojiweza, yaani, vifofu, viwete, na waliopooza [wakingojea maji yatibuliwe. **4** Kwa maana malaika alikuwa akishuka wakati fulani, akayatibua maji. Yule aliyekuwa wa kwanza kuingia ndani baada ya maji kutibuliwa alipona ugonjwa wowote aliokuwa nao]. **5** Mtu mmoja alikuwako huko ambaye alikuwa ameugua kwa miaka thelathini na minane. **6** Yesu alipomwona akiwa amelala hapo, naye akijua kuwa amekuwa hapo kwa muda mrefu, akamwambia, “Je, wataka kuponywa?” **7** Yule mgonjwa akamjibu, “Bwana, mimi sina mtu wa kuniingiza bwawani maji yanapotibuliwa. Nami ninapotaka kutumbukia bwawani, mtu mwingine huingia kabla yangu.” **8** Yesu akamwambia, “Inuka! Chukua mkeka wako na uende.” **9** Mara yule mtu akapona, akachukua mkeka wake, akaanza kutembea. Basi siku hiyo ilikuwa siku ya Sabato. **10** Kwa hiyo Wayahudi wakamwambia yule mtu aliyeponywa, “Leo ni Sabato, si halali wewe kubeba mkeka wako.” **11** Yeye akawajibu, “Yule mtu aliyeniponya aliniambia, ‘Chukua mkeka wako na uende.’” **12** Wakamuuliza, “Ni mtu gani huyo aliyekuambia

uchukue mkeka wako uende?" 13 Basi yule mtu wale walio makaburini wataisikia sauti yake. aliyeponywa hakufahamu ni nani aliyemponya, 29 Nao watatoka nje, wale waliotenda mema kwa sababu Yesu alikuwa amejiondoa katika watafufuka wapate uzima na wale waliotenda ule umati wa watu uliokuwa hapo. 14 Baadaye maovu, watafufuka wahukumiwe. 30 "Mimi Yesu akamkuta yule mtu aliyemponya ndani ya siwezi kufanya jambo lolote peke yangu. Hekalu na kumwambia, "Tazama umeponya, Ninavyosikia ndivyo ninavyohukumu, nayo usitende dhambi tena. La sivyo, lisije likakupata hukumu yangu ni ya haki kwa kuwa sitafuti jambo baya zaidi." 15 Yule mtu akaenda, kufanya mapenzi yangu mwenyewe, bali akawaambia wale Wayahudi kuwa ni Yesu mapenzi yake ye ye aliyenitura. 31 "Kama aliyemponya. 16 Kwa hiyo Wayahudi wakaanza ningejishuhudia mimi mwenyewe, ushuhuda kumsumbu Yesu, kwa sababu alikuwa anafanya wangu si kweli. 32 Lakini yuko mwingine mambo kama hayo siku ya Sabato. 17 Yesu anishuhudiye na ninajua kwamba ushuhuda akawajibu, "Baba yangu anafanya kazi yake wake ni wa kweli. 33 "Mlituma wajumbe kwa daima hata siku hii ya leo, nami pia ninafanya Yohana, naye akashuhudia juu ya kweli. 34 Si kazi." 18 Maneno haya yaliwaudhi sana viongozi kwamba naukubali ushuhuda wa mwanadamu, wa Wayahudi. Wakajaribu kila njia wapate la, bali ninalitaja hili kusudi ninyi mpate jinsi ya kumuua, kwani si kwamba alivunja kuokolewa. 35 Yohana alikuwa taa iliowaka Sabato tu, bali alikuwa akimwita Mungu Baba na kutoa nuru, nanyi kwa muda milichagua yake, hivyo kujifanya sawa na Mungu. 19 kuifurahia nuru yake. 36 "Lakini ninao ushuhuda Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, mkuu zaidi kuliko wa Yohana. Kazi zile Mwana hawezi kufanya jambo lolote peke nizifanyazo, zinashuhudia juu yangu, zile yake, ye ye aweza tu kufanya lile analomwona ambazo Baba amenitura nizikamilishe, naam, Baba yake akifanya, kwa maana lolote afanyalo ishara hizi ninazofanya, zinashuhudia kuwa Baba, Mwana pia hufanya vivyo hivyo. 20 Baba ndiye alinituma. 37 Naye Baba mwenyewe Baba ampenda Mwana na kumwonyesha yale ameshuhudia juu yangu. Hamjapata kamwe ambayo ye ye Baba mwenyewe anayafanya, kuisikia sauti yake wala kuona umbo lake, 38 naye atamwonyesha kazi kuu kuliko hizi ili wala hamna neno lake ndani yenu, kwa sababu mpate kushangaa. 21 Hakika kama vile Baba hamkumwamini ye ye aliyetumwa naye. 39 Ninyi awafufuavyo wafu na kuwapa uzima, vivyo hivyo mnachunguza Maandiko mkidhani ya kuwa Mwana huwapa uzima wale anaopenda. 22 Wala ndani yake mna uzima wa milele, maandiko Baba hamhukumu mtu ye yote, lakini hukumu haya ndiyo yanayonishuhudia Mimi. (aiōnios g166) yote amempa Mwana, 23 ili wote wamheshimu 40 Lakini mnakataa kuja kwangu ili mpate uzima. Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba. 41 "Mimi sitafuti kutukuzwa na wanadamu. Yeyote asiyemheshimu Mwana, hamheshimu 42 Lakini ninajua kwamba hamna upendo wa Baba aliyemtuma. 24 "Amin, amin nawaambia, Mungu miyonu mwenu. 43 Mimi nimekuja kwa ye yote anayesikia maneno yangu na kumwamini jina la Baba yangu, nanyi hamnipokei, lakini ye ye aliyenitura, anao uzima wa milele, naye mtu mwingine akija kwa jina lake mwenyewe, hatahukumiwa, bali amepita kutoka mautini, mtampokea. 44 Ninyi mwawezaje kuamini na kuingia uzimani. (aiōnios g166) 25 Amin, ikiwa mnapeana utukufu ninyi kwa ninyi, amin nawaambia, saa yaja, nayo saa ipo, wafu lakini hamna bidii kupata utukufu utokao watakaposikia sauti ya Mwana wa Mungu, nao kwa Mungu? 45 "Lakini msidhani kuwa mimi watakaoisikia watakuwa hai. 26 Kama vile Baba nitawashtaki mbele za Baba, mshtaki wenu ni alivyo na uzima ndani yake, vivyo hivyo amempa Mose, ambaye mmemweke tumaini lenu. 46 Mwana kuwa na uzima ndani yake. 27 Naye Kama mngelimwamini Mose, mngeliniamini amempa Mwanawе mamlaka ya kuhukumu kwa na mimi kwa maana aliandika habari zangu. kuwa ye ye ni Mwana wa Adamu. 28 "Msishangae 47 Lakini ikiwa hamwamini aliyoandika Mose, kusikia haya, kwa maana saa inakuja ambapo mtaaminije ninayoyasema?"

6 Baada ya haya, Yesu alikwenda ng'ambo ya au nne, walimwona Yesu akitembea juu Bahari ya Galilaya, ambayo pia huitwa Bahari ya maji akikaribia mashua, nao wakaogopa ya Tiberia. **7** Umati mkubwa wa watu uliendelea sana. **8** Lakini Yesu akawaambia, “Ni mimi, kumfuata, kwa sababu waliona ishara nyngi Msiogope.” **9** Ndipo wakamkaribisha kwa za miujiza alizofanya kwa wagonjwa. **10** Kisha furaha ndani ya mashua, na mara wakafika Yesu akapanda mlimani akaketi huko pamoja ufuoni walikokuwa wakienda. **11** Siku iliyofuata, na wanafunzi wake. **12** Pasaka ya Wayahudi wale watu waliokuwa wamebaki ng'ambo ilikuwa imekaribia. **13** Yesu alipotazama na waliona kwamba palikuwepo na mashua moja kuuona ule umati mkubwa wa watu ukimjia, tu na kwamba Yesu hakuwa ameondoka pamoja akamwambia Filipo, “Tutanunuwa wapi mikate na wanafunzi wake, ila walikuwa wameondoka ili watu hawa wale?” **14** Aliuliza swalii hili peke yao. **15** Lakini zikaja mashua nyininge kumpima, kwa maana alishajua la kufanya. **16** kutoka Tiberia zikafika karibu na mahali pale Filipo akamjibu, “Hata fedha kiasi cha dinari walipokula mikate baada ya Bwana kumshukuru mia mbili, hazitoshii kununua mikate ya kuwapa Mungu. **17** Mara wale watu wakatambua kwamba watu hawa ili kila mtu apate kidogo.” **18** Mmoja Yesu hakuwepo hapo, wala wanafunzi wake. wa wanafunzi wake aitwaye Andrea, ndugu Wakaingia kwenye mashua hizo, wakaenda yake Simoni Petro, akamwambia, **19** “Hapa Kapernaumu ili kumtafuta Yesu. **20** Walipomkuta kuna mvulana mmoja mwenye mikate mitano Yesu ng'ambo ya bahari wakamuuliza, “Rabi, ya shayiri na samaki wawili wadogo. Lakini umefika lini huku?” **21** Yesu akawajibu, “Amin, hivi vitatosha nini kwa umati huu wote?” amin nawaambia, ninyi hamnitafuti kwa kuwa **22** Yesu akasema, “Waketisheni watu chini.” mliona ishara na miujiza, bali kwa sababu Palikuwa na majani mengi katika eneo lile, mlikula ile mikate mkashiba. **23** Msishughulikie nao watu wakaketi. Palikuwa na wanaume chakula kiharibikacho, bali chakula kidumucho wapatao 5,000. **24** Ndipo Yesu akachukua ile hata uzima wa milele, ambacho Mwana wa mikate, akamshukuru Mungu na kuwagawia Adamu atawapa. Yeye ndiye ambaye Mungu wale watu waliokuwa wameketi. Akafanya Baba amemtia muhuri.” (*aiōnios g166*) **25** Ndipo vivyo hivyo na wale samaki. Kila mtu akapata wakamuuliza, “Tufanye nini ili tupate kuitenda kadiri alivyotaka. **26** Watu wote walipokwisha kazi ya Mungu?” **27** Yesu akawajibu, “Kazi ya kula na kushiba, akawaambia wanafunzi wake, Mungu ndiyo hii: Mwaminini yeye aliyetumwa “Kusanyeni vipande vilivyobaki vya ile mikate, naye.” **28** Hivyo wakamuuliza, “Utafanya kisipotee chochote.” **29** Hivyo wakavikusanya, ishara gani ya muujiza, ili tuione tukuamini? wakajaza vikapu kumi na viwili kwa vipande Utafanya jambo gani? **30** Baba zetu walikula vya ile mikate mitano ya shayiri na samaki wale mana jangwani, kama ilivyoandikwa, ‘Aliwapa wawili wadogo vilivyobakishwa na waliokula. **31** mikate kutoka mbinguni ili wale.” **32** Yesu Baada ya watu kuona muujiza ule Yesu aliofanya, akawaambia, “Amin, amin nawaambia, si walianza kusema, “Hakika huyu ndiye Nabii Mose aliywepa mikate kutoka mbinguni, bali ajaye ulimwenguni!” **33** Yesu akijua kwamba Baba yangu ndiye anawapa mkate wa kweli walitaka kuja kumfanya awe mfalme wao, kutoka mbinguni. **34** Kwa maana mikate wa kwa nguvu, akajitenga nao akaenda mlimani Mungu ni yule ashukaye kutoka mbinguni na peke yake. **35** Ilipofika jioni, wanafunzi wake kuupa ulimwengu uzima.” **36** Wakamwambia, waliteremka kwenda baharinii. **37** Wakaingia “Bwana, kuanzia sasa tupaties huo mkate siku kwenye mashua, wakaanza kuvuka bahari zote.” **38** Yesu akawaambia, “Mimi ndimi kwenda Kapernaumu. Wakati huu kulikuwa mkate wa uzima. Yeye ajaye kwangu, hataona tayari giza na Yesu alikuwa hajajumuika nao. njaa kamwe na yeye aniaminiye, hataona **39** Bahari ikachafuka kwa sababu upopo mkali kiu kamwe. **40** Lakini kama nilivyowaambia, ulikuwa unavuma. **41** Wanafunzi walipokuwa mmeniona lakini bado hamwamini. **42** Wale wamekwenda mwendo wa karibu maili tatu wote anipao Baba watakuja kwangu na yeote

ajaye kwangu, sitamfukuzia nje kamwe. 38 nami nitakaa ndani yake. 57 Kama vile Baba Kwa kuwa nimeshuka kutoka mbinguni si ili aliye hai alivyonituma mimi, na kama nami kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi yake ninavyoishi kwa sababu ya Baba, hivyo anilayeye ye ye aliyenituma. 39 Haya ndiyo mapenzi yake mimi ataishi kwa sababu yangu. 58 Huu ndio yeye aliyenituma, kwamba, nisimpoteze hata mmoja wa wale alionipa, bali niwafufue siku ya mwisho. 40 Kwa maana mapenzi ya Baba yangu ni kwamba kila mmoja amtazamaye, mmoja ushukao kutoka mbinguni, si kama ule Mwana na kumwamini awe na uzima wa milele, akifundisha katika sinagogi huko Kapernaumu. nami nitawafufua siku ya mwisho.” (aiōnios g166) 41 Wayahudi wakaanza kunung’unika kwa g165) 59 Yesu alisema maneno haya alipokuwa hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. kuwa alisema, “Mimi ndimi mkate ulioshuka Ni nani awezaye kuyapokea?” 61 Yesu alipojua kutoka mbinguni.” 42 Wakasema, “Huyu si Yesu, kwamba wafuasi wake waliposikia jambo mwana wa Yosefu, ambaye baba yake na mama mafundisho yake, akawaambia, “Je, jambo yake tunawajua? Anawejaze basi sasa kusema, hili limewaudhi? 62 Ingekuwaje basi kama ‘Nimeshuka kutoka mbinguni?’” 43 Hivyo Yesu mngemwona Mwana wa Adamu akipaa kwenda akawaambia, “Acheni kunung’unikiana ninyi zake huko alipokuwa kwanza? 63 Roho ndiye kwa ninyi. 44 Hakuna mtu awezaye kuja kwangu atiaye uzima, mwili haufai kitu. Maneno haya kama asipovutwa na Baba aliyenituma, nami niliyowaambia ni Roho tena ni uzima. 64 nitamfufua siku ya mwisho. 45 Imeandikwa Lakini baadhi yenu hamwamini.” Kwa maana katika Manabii, ‘Wote watafundishwa na Yesu alifahamu tangu mwanzo wale amba Mungu.’ Yeyote amsikilizaye Baba na kujifunza hawangemwamini mionganoni mwao na yule kutoka kwake, huyo huja kwangu. 46 Hakuna ambaye angemsaliti. 65 Akaendelea kusema, “Hii mtu yeyote aliyemwona Baba isipokuwa yeye ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu atokaye kwa Mungu, yeye ndiye peke yake awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na aliyemwona Baba. 47 Amin, amin nawaambia, Baba yangu.” 66 Tangu wakati huo wafuasi wake yeye anayeamini anao uzima wa milele. (aiōnios g166) 48 Mimi ni mkate wa uzima. 49 Baba zenu walikula mana jangwani, lakini wakafa. 50 Lakini hapa kuna mkate utokao mbinguni, amba mtu yeyote akiula, hatakufa. 51 Mimi ni mkate wa uzima ule uliotoka mbinguni. Mtu yeyote akiula mkate huu, ataishi milele. Mkate huu ni mwili wangu, amba nita autoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu.” (aiōn g165) 52 Ndipo Wayahudi wakaanza kuhojiana vikaliki wao kwa wao wakisema, “Mtu huyu awejaze kutupatia mwili wake tuule?” 53 Hivyo Yesu Iskariote. Ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi akawaambia, “Amin, amin nawaambia, msipoula yake, hamna uzima ndani yenu. 54 Mtu yeyote aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu, anao uzima wa milele. Nami nitamfufua siku ya mwisho. (aiōnios g166) 55 Kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli na damu yangu ni kinywaji cha kweli. 56 Yeyote alaye mwili wangu na kunywa damu yangu, atakaa ndani yangu

ninavyoishi kwa sababu ya Baba, hivyo anilayeye aulaye mkate baba zenu waliokula nao wakafa. Lakini yeye aulaye mkate huu ataishi milele.” (aiōn g165) 59 Yesu alisema maneno haya alipokuwa hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. 60 Wengi wa wafuasi wake waliposikia jambo hili wakasema, “Mafundisho haya ni magumu. 61 Yesu alipojua Ni nani awezaye kuyapokea?” 62 Ingekuwaje basi kama ‘Nimeshuka kutoka mbinguni?’” 63 Roho ndiye kwa ninyi. 64 Hakuna mtu awezaye kuja kwangu atiaye uzima, mwili haufai kitu. Maneno haya kama asipovutwa na Baba aliyenituma, nami niliyowaambia ni Roho tena ni uzima. 65 Akaendelea kusema, “Hii mtu yeyote aliyemwona Baba isipokuwa yeye ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu atokaye kwa Mungu, yeye ndiye peke yake awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na aliyemwona Baba. 66 Tangu wakati huo wafuasi wake yeye anayeamini anao uzima wa milele. (aiōnios g166) 67 Hivyo Yesu akawauliza wale wanafunzi wake kumi na wawili, “Je, ninyi pia mnataku kuondoka?” 68 Simoni Petro akamjibu, “Bwana, tuondoke twende kwa nani? Wewe unayo maneno ya uzima wa milele. (aiōnios g166) 69 Tunaamini na kujuwa kuwa wewe ndiye Aliye Mtakatifu wa Mungu.” 70 Ndipo Yesu akajibu, “Je, sikuwachagua ninyi kumi na wawili? Lakini mmoja wenu ni ibilisi.” 71 (Hapa alikuwa anasema juu ya Yuda, mwana wa Simoni Iskariote. Ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi na wawili, ndiye ambaye baadaye angemsaliti Yesu.)

7 Baada ya mambo haya, Yesu alikwenda sehemu mbalimbali za Galilaya. Hakutaka kwenda Uyahudi kwa sababu Wayahudi huko walitaka kumuua. 2 Sikukuu ya Vibanda ya Wayahudi ilikuwa imekaribia. 3 Hivyo ndugu zake Yesu wakamwambia, “Ondoka hapa uende

Uyahudi ili wanafunzi Wako wapate kuona mnamtahiri mtoto hata siku ya Sabato. **23** miujiza unayofanya. **4** Mtu anayetaka kujulikana Ikiwa mtoto aweza kutahiriwa siku ya Sabato hafanyi mambo yake kwa siri. Kama unafanya kusudi sheria ya Mose isivunjwe, kwa nini mambo haya, jionyeshe kwa ulimwengu.” **5** Hata mnanikasirikia kwa kumponya mtu mwili wake ndugu zake mwenyewe hawakumwamini. **6** Yesu wote siku ya Sabato? **24** Acheni kuhukumu akawaambia, “Wakati wangu bado haujawadia, mambo kwa jinsi mnavyoona tu, bali hukumuni lakini wakati wenu upo siku zote. **7** Ulimwengu kwa haki.” **25** Ndipo baadhi ya watu wa hauwezi kuwachukia ninyi, lakini unanichukia Yerusalem wakawa wanasema, “Tazameni, mimi kwa sababu ninawashuhudia kwamba huyu si yule mtu wanayetaka kumuua? **26** Mbona matendo yao ni maovu. **8** Ninyi nendeni kwenye yuko hapa anazungumza hadharani na wala Sikuu, lakini mimi sitahudhuria Sikuu hawamwambii neno lolote? Je, inawezekana hii kwa sababu wakati wangu haujawadia.” **9** viongozi wanafahamu kuwa huyu ndiye Kristo? Akiisha kusema hayo, akabaki Galilaya. **10** Lakini **27** Tunafahamu huyu mtu anakotoka, lakini ndugu zake walipokwisha kuondoka kwenda Kristo atakapokuja, hakuna yelete atakayejua kwenye Sikuu, yeye pia alikwenda lakini atokako.” **28** Ndipo Yesu, akaendelea kufundisha kwa siri. **11** Wayahudi walikuwa wakimtafuta Hekaluni, akisema, “Ninyi mnanifahamu na huko kwenye Sikuu na kuulizana, “Yuko kujua nitokako. Mimi sikuja kwa ajili yangu wapi huyu mtu?” **12** Kulikuwa na minong’ono mwenyewe, bali yeye aliyenituma ni wa kweli ilioenea kumhusu Yesu katika umati wa na ninyi hamnjui. **29** Mimi namjua kwa kuwa watu, wakati wengine wakisema, “Ni mtu nimetoka kwake, naye ndiye alinituma.” **30** mwema.” Wengine walikuwa wakisema, “La, Ndipo wakatafuta kumkamata, lakini hakuna yeye anawadanganya watu.” **13** Lakini hakuna mtu yelete aliyethubutu kumshika kwa sababu mtu yelete aliyemsema waziwazi kumhusu kwa saa yake ilikuwa bado haijawadia. **31** Nao watu sababu ya kuwaogopa Wayahudi. **14** Ilipokaribia wengi wakamwamini, wakasema, “Je, Kristo katikati ya Sikuu, Yesu alipanda kwenda atakapokuja, atafanya miujiza mikuu zaidi Hekaluni na kuanza kufundisha. **15** Wayahudi kuliko aliyoifanya mtu huyu?” **32** Mafarisayo wakastaajabia mafundisho yake wakasema, wakasikia watu wakinong’ona mambo kama “Mtu huyu amepataje kujua mambo haya hayo kuhusu Yesu, ndipo wao pamoja na bila kufundishwa?” **16** Ndipo Yesu akawajibu, viongozi wa makuhani wakatuma walini wa “Mafundisho yangu si yangu mwenyewe, bali Hekalu waende kumkamata. **33** Yesu akasema, yanatoka kwake yeye aliyenituma. **17** Mtu yelete “Mimi bado niko pamoja nanyi kwa kitambo akipenda kufanya mapenzi ya Mungu, atajua kidogo, kisha nitarudi kwake yeye aliyenituma. kama mafundisho yangu yanatoka kwa Mungu **34** Mtanitafuta lakini hamtaniona, nami niliko au ninasema kwa ajili yangu mwenyewe. **18** ninyi hamwezi kuja.” **35** Wayahudi wakaulizana Wale wanenao kwa ajili yao wenye hufanya wao kwa wao, “Huyu mtu anataka kwenda hivyo kwa kutaka utukufu wao wenye. Lakini wapi ambako hatuwezi kumfuata? Je, anataka yeye atafutaye utukufu wa yule aliyemtuma kwenda kwa Wayunani ambako baadhi ya ni wa kweli, wala hakuna uongo ndani yake. watu wetu wametawanyikia, akawafundishe **19** Je, Mose hakuwapa ninyi sheria? Lakini Wayunani? **36** Yeye ana maana gani anaposema, hakuna hata mmoja wenu anayeishika hiyo ‘Mtanitafuta lakini hamtaniona,’ na, ‘nami niliko sheria. Kwa nini mnataka kuniua?’” **20** Ule ninyi hamwezi kuja?” **37** Siku ile ya mwisho umati wa watu ukamjibu, “Wewe una pepo ya Sikuu, siku ile kuu, wakati Yesu akiwa mchafu! Ni nani anayetaka kukuua?” **21** amesimama huko, akapaza sauti yake akasema, Yesu akawajibu, “Nimefanya muujiza mmoja “Kama mtu yelete anaona kiu na aje kwangu na nyote mkastaajabu. **22** Lakini kwa kuwa anywe. **38** Yelete aniaminiye mimi, kama Mose aliwaamuru tohara (ingawa kwa kweli Maandiko yasemavyo, vijito vya maji ya uzima haikutoka kwa Mose bali kwa baba zenu wakuu), vitatiririka ndani mwake.” **39** Yesu aliposema

haya alimaanisha Roho Mtakatifu ambaye wote Yesu akainama akaanza kuandika ardhini kwa waliomwamini wangempokea, kwani mpaka kidole chake. **7** Walipoendelea kumuulizaauliza wakati huo, Roho alikuwa hajatolewa, kwa kuwa akainuka, akawaambia, “Kama kuna mtu yeyote Yesu alikuwa bado hajatukuzwa. **40** Waliposikia mionganoni mwenu ambaye hana dhambi na maneno hayo, baadhi ya watu mionganoni mwa awe wa kwanza kumtupia jiwe.” **8** Akainama ule umati wakasema, “Hakika huyu ndiye yule tena na kuandika ardhini. **9** Waliposikia haya, Nabii.” **41** Wengine wakasema, “Huyu ndiye wakaanza kuondoka mmoja mmoja, wakianzia Kristo!” Lakini wengine wakaauliza, “Je, Kristo wazee, hadi Yesu akabaki peke yake na yule kwao ni Galilaya? **42** Je, Maandiko hayasemi mwanamke akiwa amesimama mbele yake. **10** kwamba Kristo atakuja kutoka jamaa ya Daudi Yesu akainuka na kumwambia, “Wako wapi na kutoka Bethlehemu, mji alioishi Daudi?” wale waliokuwa wanakuhukumu kuwa mwenye **43** Kwa hiyo watu wakagawanyika kwa ajili hatia?” **11** Yule mwanamke akajibu, “Hakuna ya Yesu. **44** Baadhi yao walitaka kumkamata, hata mmoja Bwana.” Yesu akamwambia, lakini hakuna aliyethubutu kumgusa. **45** “Hata mimi sikuhukumu. Nenda zako, kuanzia Hatimaye wale walinzi wa Hekalu wakarudi sasa usitende dhambi tena.”] **12** Kisha Yesu kwa viongozi wa makuhani na Mafarisayo akasema nao tena akawaambia, “Mimi ni waliokuwa wamewtuma ili kumkamata Yesu, nuru ya ulimwengu. Mtu yeyote akinifuata wakaaulizwa, “Mbona hamkumkamata?” **46** hatatembea gizani kamwe, bali atakuwa na Wale walinzi wakajibu, “Kamwe hajanera mtu nuru ya uzima.” **13** Mafarisayo wakamwambia, yeyote kama ye ye anenavyo.” **47** Mafarisayo “Ushuhuda wako haukulaliki kwa kuwa wakajibu, “Je, nanyi pia mmedanganyika? **48** Je, unajishuhudia mwenyewe.” **14** Yesu akawajibu, kuna kiongozi yeyote au mmoja wa Mafarisayo “Hata kama najishuhudia mwenyewe, ambaye amemwamini? **49** Lakini huu umati wa ushuhuda wangu ni kweli kwa sababu najua watu wasiojua Sheria ya Mose, wamelaaniwa.” **50** nilikotoka na ninakokwenda. Lakini ninyi Ndipo Nikodemo, yule aliyejkuwa amemwendea hamjui nilikotoka wala ninakokwenda. **15** Yesu siku moja usiku, ambaye alikuwa mmoja Ninyi mnahukumu kwa kufuata vipimo vya wao akauliza, **51** “Je, sheria zetu zinaturuhusu kibinadamu, mimi simhukumu mtu yeyote. kumhukumu mtu kabla ya kumsikiliza na **16** Lakini hata kama nikihukumu, uamuzi kufahamu alilotenda?” **52** Wakamjibu, “Je, wewe wangu ni sahihi kwa sababu sitoi hukumu pia unatoka Galilaya? Chunguza nawe utaona yangu peke yangu, bali niko pamoja na Baba, kwamba hakuna nabii atokae Galilaya!” [**53** alienituma. **17** Imeandikwa katika Sheria Kisha wakaondoka, kila mtu akarudi nyumbani yenu kwamba, ushahidi wa watu wawili ni thabit. **18** Mimi najishuhudia mwenyewe, naye Baba alienituma hunishuhudia.” **19** Ndipo wakamuuliza, “Huyo Baba yako yuko wapi?” Yesu akawajibu, “Ninyi hamnfahamu mimi ni nani, wala hammfahamu Baba yangu. Kama mnjenifahamu mimi, mnjemfahamu na Baba yangu.” **20** Yesu alisema maneno haya alipokuwa akifundisha katika chumba cha hazina Hekaluni. Lakini hakuna mtu aliyejamata kwa kuwa saa yake ilikuwa haijawadia. **21** Yesu akawaambia tena, “Ninaenda zangu, nanyi mtanitafuta, lakini mtakufa katika dhambi zenu. Niendako mimi ninyi hamwezi kuja.” **22** Ndipo wale Wayahudi wakasema, “Je, atajiu? Je, hii ndiyo sababu amesema, ‘Niendako mimi

8 Lakini Yesu akaenda katika Mlima wa Mizeituni. **2** Alfajiri na mapema Yesu akaja tena Hekaluni, watu wote wakakusanyika, akakaa akaanza kuwafundisha. **3** Walimu wa sheria na Mafarisayo wakamleta mwanamke mmoja aliyefumaniwa akizini. Wakamsimamisha katikati ya umati wa watu wote. **4** Wakamwambia Yesu, “Mwalimu, huyu mwanamke amekutwa akizini. **5** Katika sheria, Mose alituamuru kuwapiga kwa mawe wanawake wa namna hii, mpaka wafe. Sasa wewe wasemaje?” **6** Walimuuliza swalii hili kama mtego ili wapate sababu ya kumshtaki. Lakini

ninyi hamwezi kuja?" 23 Akawaambia, "Ninyi Mungu, Abrahamu hakufanya jambo la namna mmetoka chini, mimi nimetoka juu. Ninyi ni hii. 41 Ninyi mnafanya mambo afanyayo baba wa ulimwengu huu, mimi si wa ulimwengu yenu." Wakamjibu, "Sisi hatukuzaliwa kwa huu. 24 Niliwaambia kuwa mtakufa katika uzinzi. Tunaye Baba mmoja, Mungu pekee." 42 dhambi zenu, kwa maana msipoamini ya Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa kwamba 'Mimi Ndiye,' mtakufa katika dhambi Baba yenu, mnjenipenda, kwa maana nilitoka zenu." 25 Wakamuuliza, "Wewe ni nani?" Naye kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuja kwa Yesu akawajibu, "Mimi ndiye yule ambaye ajili yangu mwenyewe, ila ye ye alinituma. 43 nimetuwa nikiwaambia tangu mwanzo. 26 Nina Kwa nini hamwelewi ninayowaambia? Ni kwa mambo mengi ya kusema juu yenu na mengi ya sababu hamwezi kusikia nisemacho. 44 Ninyi ni kuwahukumu. Lakini ye ye aliyenituma ni wa watoto wa baba yenu ibilisi, nanyi mnataka kweli, nami nanena na ulimwengu niliyoyasikia kutimiza matakwa ya baba yenu. Ye ye alikuwa kutoka kwake." 27 Hawakuelewa kuwa alikuwa muuaji tangu mwanzo, wala hakushikana na akiwaambia juu ya Baba yake wa Mbinguni. kweli maana hamna kweli ndani yake. Asemapo 28 Kisha Yesu akawaambia, "Mtakapokwisha uongo husema yaliyo yake mwenyewe kwa kumwinua juu Mwana wa Adamu, ndipo maana ye ye ni mwongo na baba wa huo mtakapojuwa kuwa, 'Mimi ndiye yule niliyesema uongo. 45 Lakini kwa sababu nimewaambia na kwamba mimi sitendi jambo lolote peke kweli hamkuniamini! 46 Je, kuna ye yote yangu bali ninasema yale tu arnbayo Baba mionganii mwenu aezaye kunithibitisha kuwa yangu amenifundisha. 29 Ye ye aliyenituma yu mwenye dhambi? Kama nawaambia yaliyo pamoja nami, hajaniacha, kwa kuwa siku zote kweli, mbona hamniamini? 47 Ye ye atokaye kwa nafanya mapenzi yake.'" 30 Wengi waliomsikia Mungu husikia kile Mungu asemacho. Sababu Yesu akisema maneno haya wakamwamini. ya ninyi kutosikia ni kwa kuwa hamtokani 31 Kisha Yesu akawaambia wale Wayahudi na Mungu." 48 Wayahudi wakamjibu Yesu, waliomwamini, "Kama mkidumu katika maneno "Je, hatuko sahihi tunaposema ya kwamba yangu, mtakuwa wanafunzi wangu kweli wewe ni Msamaria na ya kwamba una pepo kweli. 32 Ndipo mtaijua kweli nayo kweli mchafu?" 49 Yesu akawajibu, "Mimi sina itawaweka huru." 33 Wao wakamjibu, "Sisi tu pepo mchafu, bali ninamheshimu Baba yangu, wazao wa Abrahamu, nasi hatujawa watumwa nanyi mmanidharau. 50 Lakini mimi sitafuti wa mtu ye yote. Wawezaje kusema kwamba utukufu wangu mwenyewe, bali yuko anayetaka tutawekwa huru?" 34 Yesu akajibu, "Amin, amin kunitukuza, naye ndiye mwamuzi. 51 Amin, nawaambia, kila atendaye dhambi ni mtumwa amin nawaambia, mtu ye yote akilitii neno wa dhambi. 35 Mtumwa hakai nyumbani langu hataona mauti milele." (aiōn g165) 52 anakotumika siku zote, lakini mwana hukaa Ndipo Wayahudi wakamwambia, "Sasa tumejua nyumbani daima. (aiōn g165) 36 Hivyo Mwana kwamba una pepo mchafu. Ikiwa Abrahamu akiawaweka huru mtakuwa huru kweli kweli. 37 alikufa na vivyo hivyo manabii, nawe unasesma Ninajua ya kuwa ninyi ni wazao wa Abrahamu, 'Mtu akitii neno langu hatakuwa milele.' (aiōn lakini mnatafuta wasaa wa kuniua kwa sababu g165) 53 Je, wewe ni mkuu kuliko baba yetu ndani yenu hamna nafasi ya neno langu. 38 Abrahamu ambaye alikufa na manabii ambaio Ninasema yale niliyoyaona mbele za Baba nao pia walikufa? Hivi wewe unajifanya kuwa yangu, nanyi inawapa kufanya yale mliyosikia nani?" 54 Yesu akawajibu, "Kama nikijitokuza kutoka kwa baba yenu." 39 Wakajibu, "Baba utukufu wangu hauna maana. Baba yangu, yetu ni Abrahamu." Yesu akawaambia, "Kama huyo ambaye ninyi mnadai kuwa ni Mungu mngekuwa wazao wa Abrahamu mngefanya wenu, ndiye anitukuzaye mimi. 55 Ingawa mambo yale aliyofanya Abrahamu. 40 Lakini hamkumjua, mimi ninamjua. Kama ningesema sasa ninyi mnatafuta kuniua, mtu ambaye simjui, ningekuwa mwongo kama ninyi, lakini nimewaambia kweli ile niliyosikia kutoka kwa mimi ninamjua na ninaliti neno lake. 56 Baba

yenu Abrahamu alishangilia kwamba angaliiona “Alinipaka tope kwenye macho yangu, nikanawa siku yangu, naye akaiona na akafurahi.” **57** na sasa ninaona.” **16** Baadhi ya Mafarisayo Wayahudi wakamwambia, “Wewe hujatimiza wakasema, “Huyu mtu hatoki kwa Mungu, hata miaka hamsini, wewe wasema umemwona kwa sababu hashiki Sabato.” Lakini wengine Abrahamu?” **58** Yesu akawaambia, “Amin, amin wakasema, “Awezaje mtu mwenye dhambi nawaambia, kabla Abrahamu hajakuwako, kufanya miujiza kama hii?” Wakagawanyika. **17** ‘Mimi niko.’” **59** Ndipo wakaokota mawe ili Hivyo wakamwambia tena yule mtu aliyejkuwa kumpiga, lakini Yesu akajificha, naye akatoka kipofu, “Wewe ndiwe uliyefumbuliwa macho, wasemaje kuhusu mtu huyo?” Maana macho yako ndiyo yaliyofumbuliwa. Yeye akawajibu, “Yeye ni nabii.” **18** Wale Wayahudi hawakuamini ya kuwa mtu huyo alikuwa kipofu, akapata kuona, mpaka walipowaita wazazi wake. **19** Wakawauliza, “Je, huyu ni mtoto wenu, ambaye mnasema alizaliwa kipofu? Imekuwaje basi sasa anaona?” **20** Wazazi wake wakajibu, “Tunajua ya kuwa huyu ni mtoto wetu na ya kuwa alizaliwa kipofu. **21** Lakini sisi hatujui ni kwa jinsi gani kwamba sasa anaona, wala hatujui ni nani aliyemfungua macho yake. Muulizeni, yeye ni mtu mzima na anaweza kujeleza mwenyewe.” **22** Wazazi wake walisema hivi kwa sababu waliwaogopa Wayahudi kwani walikuwa wamekubaliana kuwa mtu yejote atakayemkiri Yesu kuwa ndiye Kristo atafukuzwa kutoka sinagogi. **23** Kwa hiyo wazazi wake wakasema, “Yeye ni mtu mzima. Muulizeni.” **24** Hivyo kwa mara ya pili wakamwita yule aliyejkuwa kipofu, nao wakamwambia, “Mpe Mungu utukufu! Sisi tunafahamu kuwa mtu huyu aliyejuponya ni mwenye dhambi.” **25** Akawajibu, “Mimi sijui kama yeye ni mwenye dhambi. Lakini jambo moja ninalojua, nilikuwa kipofu na sasa ninaona.” **26** Wakamuuliza, “Alikufanya nini? Aliyafumbuaje macho yako?” **27** Akawajibu, “Tayari nimekwisha kuwaambia, nanyi hamtaki kuniskiliza. Mbona mnataka kusikia tena? Je, ninyi nanyi mnataka kuwa wanafunzi wake?” **28** Ndipo wakamtukana na kusema, “Wewe ndiwe mwanafunzi wake, Sisi ni wanafunzi wa Mose. **29** Tunajua kwamba Mungu alisema na Mose, lakini kwa habari ya mtu huyu hatujui atokako.” **30** Yule mtu akawajibu, “Hili ni jambo la ajabu! Hamjui anakotoka, naye amenifungua macho yangu! **31** Tunajua ya kuwa Mungu hawasikilizi wenye dhambi, lakini huwasikiliza wote wanaomcha na kumtii.

9 Yesu alipokuwa akipita, akamwona mtu aliyejkuwa kipofu tangu kuzaliwa. **2** Wanafunzi wake wakamuuliza, “Rabi, ni nani aliyetenda dhambi, ni huyu mtu au wazazi wake hata azaliwe kipofu?” **3** Yesu akawajibu, “Huyu mtu wala wazazi wake hawakutenda dhambi. Alizaliwa kipofu ili kazi za Mungu zidhihirishwe katika maisha yake. **4** Yanipasa kuzifanya kazi zake yeye aliyenituma wakati bado ni mchana, kwa kuwa usiku waja ambapo hakuna mtu awezaye kufanya kazi. **5** Wakati niko ulimwenguni, mimi ni nuru ya ulimwengu.” **6** Baada ya kusema haya, akatema mate ardhini, akatengeneza tope kwa mate na kumpaka yule mtu kipofu machoni. **7** Kisha akamwambia, “Nenda ukanawe katika bwawa la Siloamu.” (Siloamu maana yake ni aliyetumwa.) Ndipo yule kipofu akaenda, akanawa, naye akarudi akiwa anaona. **8** Majirani zake na wale wote waliokuwa wamemwona hapo awali akiombaomba wakaanza kuuliza, “Je, huyu si yule aliyejkuwa akiketi akiombaomba?” **9** Wengine wakasema, “Ndiye.” Wengine wakasema, “Siye, bali wamefanana.” Lakini yeye akawaambia, “Mimi ndiye.” **10** Wakamuuliza, “Basi macho yako yaliyofumbuliwaje?” **11** Yeye akawajibu, “Yule mtu aitwaye Yesu alitengeneza tope, akanipaka machoni mwangu, naye akaniambia nenda ukanawe katika Bwawa la Siloamu, ndipo nikanawa nami nikapata kuona!” **12** Wale wakamuuliza, “Yeye huyo mtu yuko wapi?” Akawajibu, “Sijui.” **13** Wakamleta kwa Mafarisayo yule mtu aliyejkuwa kipofu hapo awali. **14** Basi siku hiyo Yesu alipotengeneza tope na kuyafunga macho ya huyo mtu ilikuwa Sabato. **15** Mafarisayo nao wakaanza kumuuliza alivyopata kuponywa. Naye akawaambia,

32 Tangu zamani hatujasikia kwamba mtu kisha wawe nao tele. **11** “Mimi ndimi mchungaji amemponya yejote aliyezaliwa kipofu. (aiōn mwema. Mchungaji mwema huutoa uhai wake g165) **33** Kama huyu mtu hakutoka kwa Mungu, kwa ajili ya kondoo. **12** Mtu wa kuajiriwa asingeweza kufanya lolote.” **34** Wao wakamjibu, sio mchungaji mwenye kondoo. Amwonapo “Wewe ulizaliwa katika dhambi kabisa, nawe mbwa mwitu akija, yeye hukimbia na kuwaacha unajaribu kutufundisha?” Wakamfukuza atoke kondoo. Naye mbwa mwitu hulishambulia kundi nje. **35** Yesu aliposikia kuwa wamemfukuzia na kulitawanya. **13** Yeye hukimbia kwa sababu nje yule mtu aliyemfumbua macho, alimkuta ameajiriwa wala hawajali kondoo. **14** “Mimi akamuuliza, “Je, unamwamini Mwana wa ndimi mchungaji mwema. Ninawajua kondoo Adamu?” **36** Yule mtu akamjibu, “Yeye ni nani, wangu nao kondoo wangu wananjua. **15** Kama Bwana? Niambie ili nipate kumwamini.” **37** vile Baba anavyonijua mimi, nami ninavyomjua Yesu akamjibu, “Umekwisha kumwona, naye Baba, nami nautoa uhai wangu kwa ajili ya anayezungumza nawe, ndiye.” **38** Yule mtu kondoo. **16** Ninao kondoo wengine ambao si akasema, “Bwana, naamini.” Naye akamwabudu. wa zizi hili, inanipasa kuwaleta, nao wataisikia **39** Yesu akasema, “Nimekuja ulimwenguni humu sauti yangu, hivyo patakuwa na kundi moja na kwa ajili ya kuhukumu, ili wale walio vipofu mchungaji mmoja. **17** Baba yangu ananipenda wapate kuona, nao wale wanaona, wawe kwa kuwa ninautoa uhai wangu ili niupate tena. vipofu.” **40** Baadhi ya Mafarisayo waliokuwa **18** Hakuna mtu aniondoleaye uhai wangu, bali karibu naye wakamsikia na kumwambia, “Je, ninautoa kwa hiari yangu mwenywewe. Ninao kweli sisi ni vipofu?” **41** Yesu akawajibu, uwezo wa kuutoa uhai wangu na pia ninao “Kama mngekuwa vipofu kweli, msingekuwa uwezo wa kuutwaa tena. Amri hii nimepewa na na hatia ya dhambi, lakini kwa kuwa mnasema, Baba yangu.” **19** Kwa maneno haya Wayahudi waligawanyika. **20** Wengi wao wakasema, “Huyu amepagawa na pepo mchafu, naye amechanganyikiwa.” **21** Wengine wakasema, “Haya si maneno ya mtu aliyepagawa na pepo mchafu. Je, pepo mchafu aweza kufungua macho ya kipofu?” **22** Wakati huo ilikuwa Sikukuu ya Kuwekwa wakfu kwa Hekalu huko Yerusalem, nao ulikuwa wakati wa majira ya baridi. **23** Naye Yesu alikuwa akitembea ndani ya Hekalu katika ukumbi wa Solomoni. **24** Wayahudi wakamkusanyikia wakamuuliza, “Utatuweka katika hali ya mashaka mpaka lini? Kama wewe ndiye Kristo tuambie waziwazi.” **25** Yesu akawajibu, “Nimewaambia, lakini hamwamini. Mambo ninayoyatenda kwa jina la Baba yangu yananihuhudia. **26** Lakini hamwamini, kwa sababu ninyi si wa kundi la kondoo wangu. **27** Kondoo wangu huisikia sauti yangu nami nawajua, nao hunifuata, **28** nami ninawapa uzima wa milele, hawataangamia kamwe wala hakuna mtu atakayewapokonya kutoka mikono yangu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Baba yangu aliyenipa hawa ni mkuu kuliko wote na hakuna awezaye kuwapokonya kutoka mikononi mwake. **30** Mimi na Baba yangu

10 “Amin, amin nawaambia, yeye asiyeingia katika zizi la kondoo kwa kupitia kwenye lango, lakini akwea kuingia ndani kwa njia nyingine, ni mwizi na mnyang’anyi. **2** Yeye anayeingia kwa kupitia kwenye lango ndiye mchungaji wa kondoo. **3** Mlinzi humfungulia lango na kondoo huisikia sauti yake. Huwaita kondoo wake kwa majina yao na kuwatoa nje ya zizi. **4** Akiisha kuwatoa wote nje, hutangulia mbele yao na kondoo humfuata kwa kuwa wanajua sauti yake. **5** Lakini kondoo hawatamfuata mgeni bali watamkimbia, kwa sababu hawaijui sauti ya mgeni.” **6** Yesu alitumia mfano huu, lakini wao hawakuelewa hayo aliyokuwa akiwaambia. **7** Kwa hiyo Yesu akasema nao tena akawaambia, “Amin, amin nawaambia, mimi ndimi lango la kondoo. **8** Wote walionitangulia ni wevi na wanyang’anyi, lakini kondoo hawakuwasikia. **9** Mimi ndimi lango, yejote anayeingia zizini kwa kupitia kwangu ataokoka, ataingia na kutoka, naye atapata malisho. **10** Mwizi huja ili aibe, kuua na kuangamiza. Mimi nimekuja ili wapate uzima

tu umoja.” **31** Kwa mara nyingine Wayahudi aliendelea kukawia huko alikokuwa kwa siku wakainua mawe ili wampige nayo, **32** lakini mbili zaidi. **7** Ndipo akawaambia wanafunzi Yesu akawaambia, “Nimewaonyesha miujiza wake, “Haya, turudi Uyahudi.” **8** Wanafunzi mingi mikubwa kutoka kwa Baba yangu. Ni wake wakamwambia, “Rabi, Wayahudi walikuwa ipi katika hiyo mnataka kunipiga mawe?” wanataka kukupiga mawe, nawe unataka kurudi **33** Wayahudi wakamjibu, “Hatukupigi mawe huko?” **9** Yesu akawajibu, “Si kuna saa kumi kwa sababu ya mambo mema uliyotenda, na mbili za mchana katika siku moja? Wala bali ni kwa kuwa umekufuru. Wewe ingawa watermbeao mchana hawawezi kujikwaa kwa ni mwanadamu unajifanya kuwa Mungu.” maana wanaona nuru ya ulimwengu huu. **10** **34** Yesu akawajibu, “Je, haikuandikwa katika Lakini wale watembeao usiku hujikwaa kwa Sheria ya kwamba, ‘Nimesema kuwa, ninyi ni sababu hakuna nuru ndani yao.’ **11** Baada ya miungu?” **35** Kama aliwaita ‘miungu,’ wale ambao kusema haya, Yesu akawaambia, “Rafiki yetu neno la Mungu liliwafikia, nayo Maandiko Lazaro amelala, lakini naenda kumwamsha.” hayawee kutanguka, **36** je, mwawezaje kusema **12** Wanafunzi wakamwambia, “Bwana, kama kwamba yule ambaye Baba amemweka wakfu na amelala usingizi ataamka.” **13** Hata hivyo, Yesu kumtuma ulimwenguni anakufuru, kwa sababu alikuwa anazungumzia kuwa Lazaro amekufa, nilisema, ‘Mimi ni Mwana wa Mungu?’ **37** Ikiwa lakini wanafunzi wake hawakuelewa, walidhani sifanyi kazi za Baba yangu, basi msiniamini, kwamba anasema Lazaro amelala usingizi tu. **14** **38** lakini ikiwa nazifanya kazi za Mungu, hata Kwa hiyo Yesu akawaambia waziwazi, “Lazaro kama hamniamini mimi ziaminini hizo kazi, amekufa. **15** Hata hivyo nafurahi kwa kuwa ili mpate kujuwa na kuelewa kwamba Baba yu sikuwepo huko kabla ya Lazaro kufa, ili mpate ndani yangu, nami ndani yake.” **39** Ndipo kuamini. Lakini sasa twendeni kwake.” **16** wakajaribu kumkamata kwa mara nyingine, Tomaso aliyeitwa Pacha akawaambia wanafunzi lakini akaponyoka kutoka mikononi mwao. **40** wenzake, “Sisi nasi twendeni tukafe pamoja Akaenda tena ng’ambo ya Mto Yordani mpaka naye.” **17** Yesu alipowasili huko alikuta Lazaro mahali pale ambapo Yohana alikuwa akibatiza amekuwa kaburini siku nne. **18** Basi Bethania hapo awali, naye akakaa huko. **41** Watu wengi ulikuwa karibu na Yerusalem umbali wa wakamjia, nao wakawa wakisema, “Yohana karibu maili mbili, **19** na Wayahudi wengi hakufanya muujiza wowote, lakini kila jambo walikuwa wamekuja kuwafariji Martha na Maria alilosema kumhusu huyu mtu ni kweli.” **42** Nao kwa ajili ya kufiwa na ndugu yao. **20** Martha wengi wakamwamini Yesu huko.

11 Basi mtu mmoja jina lake Lazaro alikuwa mgonjwa. Yeye alikuwa akiishi Bethania kijiji cha Maria na Martha dada zake. **2** Huyu Maria, ambaye Lazaro kaka yake alikuwa mgonjwa, ndiye yule ambaye alimpaka Bwana mafuta na kuifuta miguu yake kwa nywele zake. **3** Hivyo hawa dada wawili walituma ujumbe kwa Yesu kumwambia, “Bwana, yule umpedaye ni mgonjwa.” **4** Lakini Yesu aliposikia hayo, akasema, “Ugonjwa huu hautaleta mauti bali umetokea ili kudhihirisha utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu apate kutukuzwa kutokana na ugonjwa huu.” **5** Pamoja na hivyo, ingawa Yesu aliwapenda Martha, Maria na Lazaro ndugu yao, **6** baada ya kusikia kwamba Lazaro ni mgonjwa,

aliposikia kwamba Yesu anakuja, alitoka kwenda kumlaki, ila Maria alibaki nyumbani. **21** Martha akamwambia Yesu, “Bwana, kama ungalikuwa hapa, ndugu yangu hangalikufa. **22** Lakini sasa ninajua kuwa chochote utakachomwomba Mungu, atakupa.” **23** Yesu akamwambia, “Ndugu yako atafufuka.” **24** Martha akamjibu, “Ninajua ya kuwa atafufuka wakati wa ufufuo wa wafu siku ya mwisho.” **25** Yesu akamwambia, “Mimi ndiye huo ufufuo na uzima. Yeye aniaminiye mimi, hata akifa atakuwa anaishi **26** na yeoyote aishiye na kuniamini hatakuwa kabisa hata milele. Je, unasadiki haya?” (aiōn g165) **27** Martha akamwambia, “Ndiyo Bwana, ninaamini ya kuwa wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu, yeye ajaye ulimwenguni.” **28** Baada ya kusema haya Martha alikwenda, akamwita Maria dada

yake faraghani na kumwambia, "Mwalimu yuko yao wakaenda kwa Mafarisayo na kuwaambia hapa anakuuta." **29** Maria aliposikia hivyo, mambo Yesu aliyooyafanya. **47** Kwa hiyo viongozi akaondoka upesi akaenda mpaka alipokuwa wa makuhani na Mafarisayo wakaita mukutano Yesu. **30** Yesu alikuwa hajaingia kijijini, bali wa baraza. Wakaulizana, "Tufanyeje? Huyu mtu alikuwa bado yuko mahali pale alipokutana na anafanya ishara nyingi. **48** Kama tukimwacha Martha. **31** Wale Wayahudi waliokuwa pamoja aendelee hivi, kila mtu atamwamini, nao na Maria nyumbani wakimfariji walipoona Warumi watakuja na kupaharibu mahali petu ameondoka haraka na kutoka nje, walimfuata patakatifu na taifa letu." **49** Mmoja wao aliyeitwa wakidhani ya kwamba alikuwa anakwenda kule Kayafa, ambaye alikuwa kuhanini mkuu mwaka kaburini kulilia huko. **32** Maria alipofika mahali huo, akasema, "Ninyi hamjui kitu chochote! pale Yesu alipokuwa, alipiga magoti miguuni **50** Hamjui kwamba ni afadhali mtu mmoja afe Pake na kusema, "Bwana, kama ungalikuwa kwa ajili ya watu, kuliko taifa lote liangamie?" hapa, ndugu yangu hangalikufa." **33** Yesu **51** Hakusema haya kutokana na mawazo yake alipomwona Maria akilia na wale Wayahudi mwenyewe bali kama kuhanini mkuu mwaka waliokuja pamoja naye pia wakilia, Yesu alisikia huo, alitabiri kuwa Yesu angelikufa kwa ajili uchungu moyoni, akafadhaika sana. **34** Akauliza, ya taifa la Wayahudi, **52** wala si kwa ajili "Mmemweka wapi?" Wakamwambia, "Bwana, ya taifa hilo pekee, bali pia kwa ajili ya njoo upaone." **35** Yesu akalia machozi. **36** watoto wa Mungu waliotawanyika, ili kuwaleta Ndipo Wayahudi wakasema, "Tazama jinsi pamoja na kuwafanya wawe wamoja. **53** Hivyo alivyompenda Lazar!" **37** Lakini wengine tangu siku hiyo wakawa wanafanya mipango wakasema, "Je, yule aliyefungua macho ya ili wamuue Yesu. **54** Kwa hiyo Yesu akawa kipofu, hakuweza kumfanya na huyu asife?" **38** hatembe hadharani mionganini mwa Wayahudi, Yesu kwa mara nyingine akiwa amefadhaika bali alijitenga akaenda sehemu ilio karibu na sana, akafika penye kaburi. Hilo kaburi lilikuwa jangwa kwenye kijiji kiitwacho Efraimu. Akakaa pango ambalo jiwe lilikuwa limewekwa kwenye huko na wanafunzi wake. **55** Basi Pasaka ya ingilio lake. **39** Yesu akasema, "Liondoeni Wayahudi ilipokuwa imekaribia, watu wengi hilo jiwe." Martha ndugu yake yule aliyekuwa walitoka vijijini wakaenda Yerusalem kabla amekufa akasema, "Lakini Bwana, wakati huu ya Pasaka ili wakajitakase. **56** Watu wakawa atakuwa ananuka kwani amekwisha kuwa wanamtafuta Yesu, nao waliposimama kwenye kaburini siku nne." **40** Yesu akamwambia, eneo la Hekalu waliulizana, Je, mtu huyu "Sikukuambia kwamba kama ukiamini utauona hatakuja kamwe kwenye Sikukuu? **57** Viongozi utukufu wa Mungu?" **41** Kwa hiyo wakaliondoa wa makuhani na Mafarisayo walikuwa wametoa lile jiwe kutoka kaburini. Yesu akainua macho amri kuwa ye yeyote atakayejua mahali Yesu aliko, yake juu akasema, "Baba, ninakushukuru kwa lazima atoe taarifa ili wapate kumkamata.

12 Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu alikwenda Bethania mahali ambako Lazaro aliyekuwa amefufuliwa na Yesu alikuwa anaishi. **2** Wakaanda karamu kwa heshima ya Yesu. Martha akawahudumia wakati Lazaro alikuwa mionganini mwa waliokaa mezani pamoja na Yesu. **3** Kisha Maria akachukua chupa ya painti moja yenyе manukato ya nardo safi ya thamani kubwa, akayamimina miguuni mwa Yesu na kuifuta kwa nywele zake. Nyumba nzima ikajaa harufu nzuri ya manukato. **4** Ndipo Yuda Iskariote mwana wa Simoni, mmoja

wa wale wanafunzi ambaye ndiye angemsaliti “Tungependa kumwona Yesu.” 22 Filipo Yesu, akasema, 5 “Kwa nini manukato haya akaenda akamweleza Andrea, nao wote wawili hayakuuzwa kwa dinari 300 na fedha hizo wakamwambia Yesu. 23 Yesu akawajibu, “Saa wakapewa maskini?” 6 Yuda alisema hivi si imewadia ya Mwana wa Adamu kutukuzwa. kwa kuwa aliwajali maskini, bali kwa kuwa 24 Amin, amin nawaambia, mbegu ya ngano alikuwa mwizi, kwani ndiye alikuwa akitunza isipoanguka ardhini na kufa, hubakia kama mfuko wa fedha akawa anaiba kile kilichowekwa mbegu peke yake. Lakini ikifa huzaa mbegu humo. 7 Yesu akasema, “Mwacheneni Aliyanuna nydingi. 25 Mtu yejete anayependa maisha yake manukato hayo ili ayaweke kwa ajili ya siku atayapoteza, naye ayachukiaye maisha yake ya maziko yangu. 8 Maskini mtakuwa nao siku katika ulimwengu huu atayaokoa hata kwa zote, lakini mimi hamtakuwa nami siku zote.” 9 uzima wa milele. (aiōnios g166) 26 Mtu yejete Umati mkubwa wa Wayahudi walipojua kwamba akinitumikia lazima anifuate, nami mahali Yesu alikuwa huko Bethania, walikuja si tu nilipo ndipo mtumishi wangu atakapokuwa. kwa ajili ya Yesu, lakini pia kumwona Lazaro Mtu akinitumikia, Baba yangu atamheshimu. 27 ambaye Yesu alikuwa amemfufua. 10 Kwa hiyo “Sasa roho yangu imefadhaika sana. Niseme viongozi wa makuhani wakafanya mpango wa nini? ‘Baba, niokoe katika saa hii.’ Lakini ni kumuua Lazaro pia, 11 kwa kuwa kutokana na kwa kusudi hili nimeufikia wakati huu. 28 Baba, habari za kufufuliwa kwake Wayahudi wengi litukuze jina lako.” Ndipo ikaja sauti kutoka walikuwa wanamwenda Yesu na kumwamini. mbinguni, “Nimelitukuza, nami nitalitukuza 12 Siku iliyofuata umati mkubwa uliokuwa tena.” 29 Ule umati wa watu uliokuwa mahali umekuja kwenye Sikukuu walisisikia kwamba pale uliisikia nao ukasema, “Hiyo ni sauti ya Yesu angekuja Yerusalem. 13 Basi wakachukua radi,” wengine wakasema, “Malaika ameongea matawi ya mitende, wakatoka kwenda kumlaki, naye.” 30 Yesu akawaambia, “Sauti hii imesikika huku wakipaza sauti wakisema, “Hosana!” kwa faida yenu, wala si kwa faida yangu. 31 “Amebarikiwa yeje ajaye kwa Jina la Bwana!” Sasa ni saa ya hukumu kwa ajili ya ulimwengu “Amebarikiwa Mfalme wa Israeli!” 14 Yesu huu, sasa mkuu wa ulimwengu huu atatupwa akamkuta mwana-punda akampanda, kama nje. 32 Lakini mimi, nikiinuliwa kutoka nchi, ilivyoandikwa, 15 “Usiogope, Ewe binti Sayuni; nitawavuta watu wote waje kwangu.” 33 tazama, Mfalme wako anakuja, amepanda Yesu aliyasema haya akionyesha ni kifo gani mwana-punda!” 16 Wanafunzi wake Yesu atakachokufa. 34 Ule umati wa watu ukapiga mwanzoni hawakuelewa mambo haya, lakini kelele ukasema, “Tumesikia kutoka Sheria Yesu alipotukuzwa, ndipo walipokumbuka kuwa mambo haya yalikuwa yameandikwa kwa ajili yake na alitendewa yeje. 17 Wale waliokuwepo juu?” Huyu ‘Mwana wa Adamu’ ni nani?” (aiōn wakati Yesu alipomwita Lazaro kutoka kaburini 9165) 35 Ndipo Yesu akawaambia, “Bado kitambo na kumfufua kutoka kwa wafu, waliendelea kidogo nuru ingalipo pamoa nanyi. Enendeni kushuhudia. 18 Ni kwa sababu pia walikuwa maadamu mna nuru, msije mkakumbwa na giza. wamesikia kwamba alikuwa ametenda muujiza Mtu anayetembea gizani hajui anakokwenda. huu ndiyo maana umati wa watu ukaenda 36 Wekeni tumaini lenu katika nuru hiyo ili kumlaki. 19 Hivyo Mafarisayo walipoona hayo mpati kuwa wana wa nuru.” Baada ya kusema wakaambiana, “Mnaona, hamwezi kufanya haya, Yesu aliondoka, akajificha wasimwone. lolote. Angalieni, ulimwengu wote unamfuata 37 Hata baada ya Yesu kufanya miujiza hii yeje!” 20 Basi palikuwa Wayunani fulani yote mbele yao, bado hawakumwamini. 38 Hili mionganini mwa wale waliokuwa wamekwenda lilikuwa ili kutimiza lile neno la nabii Isaya kuabudu wakati wa Sikukuu. 21 Hawa wakamjia lililosema: “Bwana, ni nani aliyeamini ujumbe Filipo, ambaye alikuwa mwenyeji wa Bethsaida wetu, na mkonono wa Bwana umefunuliwa kwa huko Galilaya, wakiwa na ombi. Wakamwambia, nani?” 39 Kwa hivyo hawakuamini, kwa sababu

Isaya anasema mahali pengine: **40** “Amewafanya wake miguu na kuikausha kwa kile kitambaa vipofu, na kuifanya miyo yao kuwa migumu, alichokuwa amejifunga kiunoni. **6** Alipomfikia ili wasiweze kuona kwa macho yao, wala Simoni Petro, Petro akamwambia, “Bwana, kuelewa kwa miyo yao, wasije wakageuka je, wewe utaninawisha mimi miguu?” **7** Yesu nami nikawaponya.” **41** Isaya alisema haya akamjibu, “Hivi sasa hutambui lile ninalofanya, alipoona utukufu wa Yesu na kunena habari lakini baadaye utaelewa.” **8** Petro akamwambia, zake. **42** Lakini wengi mionganoni mwa viongozi wa Wayahudi walimwamini, lakini kwa sababu wa Mafarisayo hawakukiri waziwazi kwa maana **“La, wewe hutaninawisha miguu kamwe.”** **9** Ndipo Simoni waliogopa kufukuzwa katika masinagogi. **43** Petro akajibu, “Usininawishe miguu peke yake, Wao walipenda sifa za wanadamu kuliko sifa Bwana, bali pamoja na mikono na kichwa zitokazo kwa Mungu. **44** Yesu akapaza sauti **pia!**” **10** Yesu akamjibu, “Mtu aliyekwisha akasema, “Yeyote aniaminiye, haniamini mimi kuoga anahitaji kunawa miguu tu, kwani mwili peke yangu, bali yeye aliyenituma. **45** Yeyote wake wote ni safi. Ninyi ni safi, ingawa si anionaye mimi, amemwona yeye aliyenituma. kila mmoja wenu.” **11** Kwa kuwa yeye alijua **46** Mimi nimekuja kama nuru ulimwenguni, ili ni nani ambaye angemsaliti, ndiyo sababu kwamba kila mtu aniaminiye asibaki gizani. akasema si kila mmoja aliyekuwa safi. **12** **47** “Mimi simhukumu mtu yeyote anayesikia Alipomaliza kuwanawisha miguu yao, alivaa maneno yangu na asiyatii, kwa maana sikuja tena mavazi yake, akarudi alikokuwa ameketi, kuuhukumu ulimwengu, bali kuuokoa. **48** akawauliza, “Je, mmelewa nililowafanya? **13** Yuko amhukumuye yeye anikataaye mimi na Ninyi mnaniita mimi ‘Mwalimu’ na ‘Bwana,’ kutokuyapokea maneno yangu, yaani, yale hii ni sawa, maana ndivyo nilivyo. **14** Kwa maneno niliyosema yenewe yatamhukumu hiyo, ikiwa mimi niliye Bwana wenu na siku ya mwisho. **49** Kwa maana sisemi kwa Mwalimu wenu nimewanawisha ninyi miguu, ajili yangu mwenyewe, bali Baba aliyenituma pia hamna budi kunawishana miguu ninyi kwa aliniamuru ni nini cha kusema na jinsi ya **ninyi.** **15** Mimi nimewawekea kielelezo kwamba imewapasa kutenda kama vile nilivowatendea ninyi. **16** Amin, amin nawaambia, mtumishi si mkuu kuliko bwana wake, wala aliyetumwa si mkuu kuliko yule aliyeamtuma. **17** Sasa kwa kuwa mmejua mambo haya, heri yenu ninyi kama mkiyatenda. **18** “Sisemi hivi kuhusu ninyi nyote. Ninawajua wale niliowachagua. Lakini ni ili Andiko lipate kutimia, kwamba, ‘Yeye aliyeureka chakula changu, ameinua kisigino chake dhidi yangu.’ **19** “Ninawaambia mambo haya kabla hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini ya kuwa Mimi ndiye. **20** Amin, amin nawaambia, yeyote anayempokea yule niliyemtuma anipokea mimi, naye anipokeaye mimi ampokea yeye aliyenituma mimi.” **21** Baada ya kusema haya, Yesu alifadhaika sana moyoni, akasema, “Amin, amin nawaambia, mmoja wenu atanisaliti.” **22** Wanafunzi wake wakatazamana bila kujua kuwa alikuwa anamsema nani. **23** Mmoja wa wanafunzi wake ambaye Yesu alimpenda sana, alikuwa ameegama kifuani **(aiōnios g166)**

13 Ilikuwa mara tu kabla ya Sikukuu ya Pasaka. Yesu alijua ya kuwa wakati wake wa kuondoka ulimwenguni ili kurudi kwa Baba umewadia. Alikuwa amewapenda watu wake waliokuwa ulimwenguni, naam, aliwapenda hadi kipimo cha mwisho. **2** Wakati alipokuwa akila chakula cha jioni na wanafunzi wake, ibilisi alikuwa amekwisha kutia ndani ya moyo wa Yuda Iskariote, mwana wa Simoni, wazo la kumsaliti Yesu. **3** Yesu akijua ya kwamba Baba ameweka vitu vyote chini ya mamlaka yake na kwamba yeye alitoka kwa Mungu na alikuwa anarudi kwa Mungu, **4** hivyo aliondoka chakulani, akavua vazi lake la nje, akajifunga kitambaa kiunoni. **5** Kisha akamimina maji kwenye sinia na kuanza kuwanawisha wanafunzi

mwa Yesu. **24** Simoni Petro akampungia mkono yangu kuna makao mengi. Kama sivyo, yule mwanafunzi, akamwambia, “Muulize ningeliwaambia. Naenda kuwaandalia makao. **3** anamaanisha nani.” **25** Yule mwanafunzi Nami nikienda na kuwaandalia makao, nitarudi akamwegemea Yesu, akamuuliza, “Bwana, tena na kuwachukua mkae pamoja nami, ili tuambie, ni nani?” **26** Yesu akajibu, “Ni yule mahali nilipo, nanyi mpate kuwepo. **4** Ninyi nitakayempa hiki kipande cha mkate baada ya mnajua njia ya kufika ninakokwenda.” **5** kukichovya kwenye bakuli.” Hivyo baada ya Tomaso akamwambia, “Bwana, sisi hatujui kukichovya kile kipande cha mkate, akampa unakokwenda, tutaijuaje njia?” **6** Yesu Yuda Iskariote, mwana wa Simoni. **27** Mara tu akawaambia, “Mimi ndimi njia na kweli na baada ya kukipokea kile kipande cha mkate, uzima. Mtu hawezi kuja kwa Baba isipokuwa Shetani akamwingia. Yesu akamwambia Yuda, kwa kupitia kwango. **7** Kama mngenijua mimi, “Lile unalotaka kulitenda litende haraka.” mngemjua na Baba pia. Tangu sasa, mnamjua **28** Hakuna hata mmoja wa wale waliokuwa Baba yangu, tena mmemwona.” **8** Filipo wameketi naye mezani aliyelewa kwa nini Yesu akamwambia, “Bwana, tuonyeshe Baba yako alimwambia hivyo. **29** Kwa kuwa Yuda alikuwa yatosha.” **9** Yesu akamjibu, “Filipo, nimekaa mtunza fedha, wengine walifikiri Yesu alikuwa nanyi muda huu wote hata usinijue? Mtu amemwambia akanunue vitu vilivyohitajika kwa yejote alienionia mimi, amemwona Baba. ajili ya Sikukuu, au kuwapa maskini chocote. Sasa wawezaje kusema, ‘Tuonyeshe Baba?’ **30** Mara tu baada ya kupokea ule mkate, Yuda **10** Je, huamini ya kuwa mimi niko ndani ya akatoka nje. Wakati huo ulikuwa ni usiku. Baba, naye Baba yuko ndani yangu? Maneno **31** Baada ya Yuda kutoka nje, Yesu akasema, ninayowaambia siyasemi kwa ajili yangu “Sasa Mwana wa Adamu ametukuzwa, naye mwenyewe, bali Baba akaaye ndani yangu Mungu ametukuzwa ndani yake. **32** Ikiwa ndiye atendaye hizi kazi. **11** Nisadiki mimi Mungu ametukuzwa ndani ya Mwana, Mungu kwamba niko ndani ya Baba na Baba yuko ndani atamtukuza Mwana ndani yake mwenyewe naye yangu, la sivyo, niaminini kwa sababu ya zile atamtukuza mara. **33** “Watoto wangu, mimi kazi nizitendazo. **12** Amin, amin nawaambia, bado niko pamoja nanyi kwa kitambo kidogo. yejote aniaminiye mimi, kazi nizifanyazo Mtanitafuta, na kama vile nilivyowaambia yeeye atazifanya, naam na kubwa kuliko hizi Wayahudi, vivyo hivyo sasa nawaambia na ninyi. atazifanya, kwa sababu mimi ninakwenda kwa Niendako, ninyi hamwezi kuja. **34** “Amri mpya Baba. **13** Nanyi mkiomba lolote kwa Jina langu, nawapa: Mpandane kama mimi nilivywapenda hilo nitalifanya, ili Baba apate kutukuzwa ninyi, vivyo hivyo nanyi mpandane. **35** Kama katika Mwana. **14** Kama mkiniomba lolote kwa mkipendana ninyi kwa ninyi, kwa njia hii, watu Jina langu nitalifanya. **15** “Kama mnanipenda, wote watajua kuwa ninyi ni wanafunzi wangu.” mtazishika amri zangu. **16** Nami nitamwomba **36** Simoni Petro akamuuliza, “Bwana, unakwenda Baba, naye atawapa Msaidizi mwingine akae wapi?” Yesu akamjibu, “Ninakokwenda huwezi nanyi milele. (aīōn g165) **17** Huyo ndiye Roho wa kunifuata sasa, lakini utanifuata baadaye.” **37** kweli ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea, Petro akamuuliza tena, “Bwana, kwa nini siwezi kwa sababu haumwoni wala haumjui. Ninyi kukufuata sasa? Mimi niko tayari kuutoa uhai mnajua kwa kuwa yuko pamoja nanyi naye wangu kwa ajili yako.” **38** Yesu akamjibu, “Je, anakaa ndani yenu. **18** Sitawaacha ninyi yatima, ni kweli uko tayari kuutoa uhai wako kwa ajili naja kwenu. **19** Bado kitambo kidogo ulimwengu yangu? Amin, amin nakuambia, kabla jogoo hautaniona tena, ila ninyi mtaniona, kwa kuwa hajawika, utanikana mara tatu.”

14 Yesu akawaambia, “Msifadhaike miyoni mwenu, mnamwamini Mungu, niaminini na mimi pia. **2** Nyumbani kwa Baba

mimi ni hai, ninyi nanyi mtakuwa hai. **20** Wakati huo mtajua ya kuwa mimi niko ndani ya Baba na ninyi mko ndani yangu na mimi niko ndani yenu. **21** Yejote mwenye amri zangu na kuzishika ndiye anipendaye, naye

anipendaye atapendwa na Baba yangu, nami 7 Ninyi mkikaa ndani yangu na maneno yangu nitampenda na kujidhihirisha kwake.” 22 Ndipo yakikaa ndani yenu, ombeni lolote mtakalo, Yuda, siyo Iskariote, akamwambia, “Bwana, nanyi mtatendewa. 8 Kwa hiyo Baba yangu itakuwaje kwamba utajidhihirisha kwetu na hutukuzwa, kwa vile mzaavyo matunda mengi, si kwa ulimwengu?” 23 Yesu akamjibu, “Mtu nanyi mtakuwa wanafunzi wangu. 9 “Kama vile yejote akinipenda atalishika neno langu na Baba alivyonipenda mimi, hivyo ndivyo mimi Baba yangu atampenda, nasi tutakuja kwake nilivyowapenda ninyi. Basi kaeni katika pendo na kufanya makao yetu kwake. 24 Mtu yejote langu. 10 Mkizishika amri zangu mtakaa katika asiyenipenda hayashiki maneno yangu na pendo langu, kama mimi nilivyozishika amri maneno niliyowapa si yangu bali ni ya Baba za Baba yangu na kukaa katika pendo lake. 11 aliyenituma. 25 “Nimewaambia mambo haya Nimewaambia mambo haya ili furaha yangu yote wakati bado niko pamoa nanyi. 26 Lakini iwe ndani yenu na furaha yenu iwe kamili. 12 huyo Msaidizi, yaani, huyo Roho Mtakatifu, Amri yangu ndiyo hii: Mpandane kama mimi ambaye Baba atamtuma kwenu kwa Jina langu, nilivyowapenda ninyi. 13 Hakuna mtu mwene nyatawafundisha mambo yote na kuwakumbusha upendo mkuu kuliko huu, mtu kuutoa uhai yote niliyowaambia. 27 Amani nawaachia, amani wake kwa ajili ya rafiki zake. 14 Ninyi ni rafiki yangu nawapa, amani hii niwapayo si kama zangu mkifanya ninayowaamuru. 15 Siwaiti ile ulimwengu utoayo. Msifadhaike miyoni ninyi watumishi tena, kwa sababu watumishi mwenu, wala msio gope. 28 “Mlinisikia nikisema, hawajui bwana wao analofanya, bali nimewaita ‘Ninakwenda zangu, lakini nitarudi tena.’ Kama ninyi rafiki, kwa maana nimewajulisha mambo kweli mngeleinipenda mngelefurahi kwa kuwa yote niliyoyasikia kutoka kwa Baba yangu. naenda kwa Baba, kwani Baba ni mkuu kuniliko 16 Si ninyi mlionichagua, bali mimi ndiye mimi. 29 Nimewaambia mambo haya kabla niliyewachagua ninyi na kuwaweka mwende hayajatukia, ili yatakapotukia mpate kuamini. mkazae matunda, na matunda yenu yapate 30 Sitasema nanyi zaidi, kwa sababu yule mkuu kudumu. Ili nalo lolote mtakalomwomba wa ulimwengu huu anakuja, naye hana kitu Baba katika Jina langu, awape ninyi. 17 kwangu, 31 lakini ulimwengu upate kujua kuwa Amri yangu ndiyo hii: Mpandane. 18 “Kama ninampenda Baba, nami hufanya vile Baba ulimwengu ukiwachukia ninyi, kumbukeni alivyoniamuru. “Haya inukeni; twendeni zetu. kwamba ulinichukia mimi kabla yenu. 19 Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungelijapenda kama vile unavyowapenda walio wake. Kwa sababu ninyi si wa ulimwengu, lakini mimi nimewachagua kutoka ulimwengu, hii ndiyo sababu ulimwengu unawachukia. 20 Kumbukeni lile neno nililowaambia, ‘Hakuna mtumishi aliye mkuu kuliko bwana wake.’ Kama wamenitesa mimi, nanyi pia watawatesa. Kama wamelishika neno langu, watalishika na neno lenu pia. 21 Watawatendea ninyi haya yote kwa ajili ya Jina langu, kwa sababu hawamjui yeje aliyenituma. 22 Kama sikuja na kusema nao wasingalikuwa na hatia ya dhambi. Lakini sasa hawana udhuru kwa ajili ya dhambi zao. 23 Yeyote anayenichukia mimi, anamchukia pia na Baba yangu. 24 Kama sikuwa nimefanya miujiza ambayo haijapata kufanywa na mtu mwininge yejote, wasingalikuwa na hatia ya

15 “Mimi ndimi mzabibu wa kweli na Baba yangu ndiye mkulima. 2 Kila tawi ndani yangu lisilozaa matunda, Baba yangu hulikata, nalo kila tawi lizaalo, hulisafisha ili lipate kuzaa matunda zaidi. 3 Ninyi mmekwisha kuwa safi kwa sababu ya lile neno nililonena nanyi. 4 Kaeni ndani yangu, nami nikae ndani yenu. Kama vile tawi lisivyoweza kuzaa matunda lisipokaa ndani ya mzabibu, vivyo hivyo ninyi msipokaa ndani yangu hamwezi kuzaa matunda. 5 “Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Akaaye ndani yangu, nami ndani yake, huyo huzaa sana, maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya jambo lolote. 6 Mtu yejote asipokaa ndani yangu, hutupwa nje kama tawi na kunyauka. Matawi kama hayo hukusanya na kutupwa motoni, yakateketea.

dhambi. Lakini sasa wameiona miujiza hii na bado wakatuchukia mimi na Baba yangu. **25** gani asemapo, ‘Bado kitambo kidogo nanyi Lakini hii ni kutimiza lile neno lililoandikwa hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi kwenye Sheria kwamba, ‘Walinichukia pasipo mtaniona?’ Naye ana maana gani asemapo, ‘Kwa sababu.’ **26** “Lakini atakapokuja huyo Msaidizi sababu ninakwenda kwa Baba?” **18** Wakaendelea nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, yaani, kuulizana, “Ana maana gani asemapo, ‘Kitambo huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, yeye kidogo?’ Hatuelewi hilo analosema.” **19** Yesu atanishuhudia mimi. **27** Ninyi nanyi itawapasa akatambua kuwa walitaka kumuuliza juu ya kushuhudia kwa sababu mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo.

16 “Nimewaambia mambo haya yote ili msije mkaiacha imani. **2** Watawatenga na masinagogi. Naam, saa yaja ambayo mtu ye yeyote atakayewaua atadhani kwa kufanya hivyo anamtumikia Mungu. **3** Nao watawatenda haya kwa sababu hawamjui Baba wala mimi. **4** Lakini nimewaambia ninyi mambo haya, ili saa hiyo ikiwadnia mpate kukumbuka ya kuwa nilikuwa nimewaambia. Sikuwaambia mambo haya tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi. **5** “Sasa mimi ninakwenda kwake ye ye aliyenituma, lakini hakuna hata anilizaye, ‘Unakwenda wapi?’ **6** Kwa sababu nimewaambia mambo haya, mioyo yenu imejawa na huzuni. **7** Lakini nawaambia kweli, yafaa mimi niondoke, kwa kuwa nisipoondoka, huyo Msaidizi hatakuja kwenu, lakini nikienda nitamtuma kwenu. **8** Naye atakapokuja, atauthibitishia ulimwengu kuhusu dhambi, haki na hukumu. **9** Kwa habari ya dhambi, kwa sababu hawaniamini mimi, **10** kwa habari ya haki, kwa sababu ninakwenda kwa Baba, nanyi hamtaniona tena, **11** kwa habari ya hukumu, kwa sababu yule mkuu wa ulimwengu huu amekwisha kuhukumiwa. **12** “Bado ninayo mambo mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuyastahimili sasa. **13** Atakapokuja huyo Roho wa kweli atawaongoza awatia katika kweli yote. Yeye hatanena kwa ajili yake mwenyewe, bali atanena yale yote atakayosikia, naye atawaonyesha mambo yajayo. **14** Atanitukuza mimi, kwa maana atayachukua yaliyo yangu na kuwajulisha ninyi. **15** Vyote alivyo navyo Baba ni vyangu. Ndiyo maana nimesema Roho attachukua yaliyo yangu na kuwajulisha ninyi. **16** “Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona.” **17**

Baadhi ya wanafunzi wakaulizana, “Ana maana nanyi mtaniona?” Naye ana maana gani asemapo, ‘Kwa sababu.’ **18** Wakaendelea nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, yaani, kuulizana, “Ana maana gani asemapo, ‘Kitambo huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, yeye kidogo?’ Hatuelewi hilo analosema.” **19** Yesu atanishuhudia mimi. **20** Ninyi nanyi itawapasa akatambua kuwa walitaka kumuuliza juu ya hilo, hivyo akawaambia, “Je, mnaulizana nina maana gani niliposema, ‘Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona?’ **20** Amin, amin nawaambia, ninyi mtalila na kuomboleza, lakini ulimwengu utafurahi. Ninyi mtahuzunika, lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha. **21** Mwanamke anapokuwa na utungu wa kuzaa huwa na maumivu kwa sababu saa yake imewadia. Lakini mtoto akiisha kuzaliwa, yule mwanamke husahau maumivu hayo kwa sababu ya furaha ya kuzaliwa mtoto ulimwenguni. **22** Hivyo ninyi mna maumivu sasa, lakini nitawaona tena, nayo mioyo yenu itafurahi na furaha yenu hakuna awaondoleaye. **23** Katika siku hiyo hamtaniuliza neno lolote. Amin, amin nawaambia, kama mkimwomba Baba jambo lolote kwa Jina langu, ye ye atawapa. **24** Mpaka sasa hamjaomba jambo lolote kwa Jina langu. Ombeni nanyi mtapewa, ili furaha yenu ipate kuwa kamili. **25** “Nimewaambia mambo haya kwa mafumbo. Saa yaja ambapo sitazungumza nanyi tena kwa mafumbo bali nitawaeleza waziwazi kuhusu Baba. **26** Siku hiyo mtaomba kwa Jina langu. Wala sitawaambia kwamba nitamwomba Baba kwa ajili yenu, **27** kwa maana Baba mwenyewe anawapenda, kwa sababu mmenipenda mimi na mmeamini kwamba nimetoka kwa Mungu. **28** Nilitoka kwa Baba na kuja ulimwenguni, sasa naondoka ulimwenguni na kurudi kwa Baba.” **29** Ndipo wanafunzi wake wakasema, “Sasa unazungumza waziwazi, wala si kwa mafumbo. **30** Sasa tumejua kwamba wewe unajua mambo yote, wala hakuna haja ya mtu kukuuliza maswali. Kwa jambo hili tunaamini kwamba ultotka kwa Mungu.” **31** Yesu akawajibu, “Je, sasa mnaamini? **32** Saa inakuja, naam, imekwisha kuwadnia, mtakapotawanyika kila mimoja kwenda nyumbani kwake na kuniacha peke yangu.

Lakini mimi siko peke yangu kwa sababu Baba mwovu. **16** Wao si wa ulimwengu huu, kama yu pamoja nami. **33** Nimewaambia mambo haya, vile mimi nisivyo wa ulimwengu. **17** Uwatakase ili mpate kuwa na amani mkiwa ndani yangu. kwa ile kweli, neno lako ndilo kweli. **18** Kama Ulimwenguni mtapata dhiki. Lakini jipeni moyo, vile ulivyonituma mimi ulimwenguni, nami kwa maana mimi nimeushinda ulimwengu.”

17 Baada ya Yesu kusema haya, alitazama kuelekea mbinguni akaawaombea na kusema: “Baba, saa imewadia. Umtukuze Mwanao, ili Mwanao apate kukutukuza wewe. **2** Kwa kuwa umempa mamlaka juu ya wote wenye mwili ili awape uzima wa milele wale uliompia. (aiōnios g166) **3** Nao uzima wa milele ndio huu, wakujue wewe uliye Mungu wa pekee, wa kweli na Yesu Kristo uliyemtuma. (aiōnios g166) **4** Nimekutukuza wewe duniani kwa kuitimiza ile kazi uliyonipa niifanye. **5** Hivyo sasa, Baba, unitukuze mbele zako kwa ule utukufu niliokuwa nao pamoja na wewe kabla ulimwengu haujakuwepo. **6** “Nimelidhihirisha jina lako kwa wale ulionipa kutoka ulimwengu. Walikuwa wako, nawe uknipa mimi, nao wamelitii neno lako. **7** Sasa wamejua ya kuwa vyote ulivyonipa vimetoka kwako, **8** kwa kuwa maneno yale ulionipa nimewapa wao, nao wameyapokea na kujua kwamba kweli nimetoka kwako, nao wameamini kuwa wewe ulinituma. **9** Ninawaombea wao. Mimi siuombei ulimwengu, bali nawaombea wale ulionipa kwa sababu wao ni wako. **10** Wote walio wangu ni wako na walio wako ni wangu, nami nimetukuzwa ndani yao. **11** Mimi sasa simo tena ulimwenguni, lakini wao bado wamo ulimwenguni, nami naja kwako. Baba Mtakatifu, uwalinde kwa pamoja nao, niliwalinda, wakawa salama kwa lile jina ulilonipa. Hakuna hata mmoja aliyepotea, isipokuwa yule aliyekusudiwa upotevu, ili Maandiko yapate kutimia. **12** Nilipokuwa bado nikiwa ulimwenguni, ili wawe na furaha yangu kamili ndani yao. **14** Nimewapa neno lako, nao ulimwengu umewachukia kwa kuwa wao si wa ulimwengu kama mimi nisivyo wa ulimwengu huu. **15** Siombi kwamba uwaondoe ulimwenguni, bali uwalinde dhidi ya yule

wakfu ili wao nao wapate kutakaswa katika ile kweli. **20** “Siwaombei hawa peke yao, bali nawaombea na wale wote watakaoniamini kupitia neno lao **21** ili wawe na umoja kama vile wewe Baba ulivyo ndani yangu na mimi niliyvo ndani yako, wao nao wawe ndani yetu, ili ulimwengu upate kuamini ya kuwa wewe ndiye uliyenituma mimi. **22** Utukufu ule ulionipa nimewapa wao, ili wawe na umoja kama sisi tulivy wamoja. **23** Mimi ndani yako na wewe ndani yangu, ili wawe wamekamilika katika umoja na ulimwengu upate kujua ya kuwa umenituma, nami nimewapenda wao kama unavyonipenda mimi. **24** “Baba, shauku yangu ni kwamba, wale ulionipa wawe pamoja nami pale nilipo, ili waweze kuuona utukufu wangu, yaani, utukufu ule ulionipa kwa kuwa ulinipenda hata kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu. **25** “Baba Mwenye Haki, ingawa ulimwengu haukujui, mimi ninakujua, nao wanajua ya kuwa umenituma. **26** Nimefanya jina lako lijulikane kwao nami nitaendelea kufanya lijulikane, ili kwamba upendo ule unaonipenda mimi uwe ndani yao na mimi mwenyewe nipate kuwa ndani yao.”

18 Yesu alipomaliza kuomba, akaondoka na wanafunzi wake wakavuka Bonde la Kidroni. Upande wa pili palikuwa na bustani, yeye na wanafunzi wake wakaingia humo. **2** Basi Yuda, yule aliyemsaliti alipafahamu mahali hapo kwani Yesu alikuwa akikutana humo na wanafunzi wake mara kwa mara. **3** Hivyo isipokuwa yule aliyekusudiwa upotevu, ili Yuda akaja bustanini. Aliongoza kikosi cha Nao walikuwa wamechukua taa, mienge na silaha. **4** Yesu akijua yale yote yatakayompata, kwa viongozi wa makuhani na Mafarisayo. akajitokeza mbele yao akawauliza, “Mnamtafuta nani?” **5** Wao wakamjibu, “Yesu wa Nazareti.” Yesu akawajibu, “Mimi ndiye.” Yuda, yule

6 Yesu alipowaambia, “Mimi ndiye,” walirudi akasema, “Je, hivyo ndivyo unavyomjibu kuhani nyuma na kuanguka chini! **7** Akawauliza tena, mkuu?” **23** Yesu akamjibu akasema, “Kama “Mnamtafuta nani?” Nao wakamjibu, “Yesu wa nimesema jambo bayo, shuhudia huo ubaya Nazareti.” **8** Yesu akawaambia, “Nimekwisha niliousema. Lakini kama nimesema yaliyo kuwaambia kuwa, mimi ndiye; kwa hiyo kama kweli, mbona umenipiga?” **24** Ndipo Anasi mnanitafuta mimi, waacheni hawa watu waende akampeleka Yesu kwa kuhani mkuu Kayafa, zao.” **9** Hii ilikuwa ili litimie lile neno alilosema, akiwa bado amefungwa. **25** Wakati huo Simoni “Sikumpoteza hata mmoja mionganoni mwa wale Petro alikuwa amesimama akiota moto. Baadhi ulionipa.” **10** Simoni Petro, aliyejekuwa na upanga, ya wale waliokuwepo wakamuuliza, “Je, wewe akaufuta na kumkata sikio la kuume mtumishi si mmoja wa wanafunzi wake?” Petro akakana, wa kuhani mkuu. Jina la mtumishi huyo alitiwa akasema, “Sio mimi.” **26** Mmoja wa watumishi Malko. **11** Yesu akamwambia Petro, “Rudisha wa kuhani mkuu, ndugu yake yule mtu ambaye upanga wako kwenye ala yake. Je, hainipasi Petro alikuwa amemkata sikio, akamuuliza, “Je, kukinywea kikombe alichonipa Baba?” **12** Hivyo mimi sikukuona kule bustanini ukiwa na Yesu?” wale askari, wakiwa pamoja na majemadari wao **27** Kwa mara nyingine tena Petro akakana, na maafisa wa Wayahudi, wakamkamata Yesu na naye jogoo akawika wakati huo huo. **28** Ndipo kumfunga. **13** Kwanza wakampeleka kwa Anasi, Wayahudi wakamchukua Yesu kutoka kwa mkwewe Kayafa, aliyejekuwa kuhani mkuu mwaka Kayafa na kumpeleka kwenye jumba la kifalme ule. **14** Kayafa ndiye alikuwa amewashauri la mtawala wa Kirumi. Wakati huo ilikuwa ni Wayahudi kwamba imempasa mtu mmoja kufa alfajiri, ili kuepuka kuwa najisi kwa taratibu za kwa ajili ya watu. **15** Simoni Petro pamoja na ibada, Wayahudi hawakuungia ndani kwa sababu mwanafunzi mwingine walikuwa wakimfuata ya sheria za Kiyahudi. Wangehesabiwa kuwa Yesu. Huyu mwanafunzi mwingine alikuwa najisi kama wangeingia nyumbani mwa mtu anafahamika kwa kuhani mkuu, hivyo aliingia asiyé Myahudi na wasingeruhusiwa kushiriki ndani ya ukumbi pamoja na Yesu. **16** Lakini katika Sikuu ya Pasaka. **29** Hivyo Pilato Petro alisimama nje karibu na lango, ndipo yule akatoka nje walikokuwa akawauliza, “Mmeleta mwanafunzi mwingine, aliyejulikana na kuhani mashtaka gani kumhusu mtu huyu?” **30** Wao mkuu, akazungumza na msichana aliyejekuwa wakamjibu, “Kama huyu mtu hakuwa mhalifu analinda lango, akamruhusu Petro aingie ndani. tusingemleta kwako.” **31** Pilato akawaambia, **17** Yule msichana akamuuliza Petro, “Je, wewe “Basi mchukueni ninyi mkamhukumu kwa pia si mmoja wa wanafunzi wa mtu huyu?” kufuata sheria zenu.” Wayahudi wakamjibu, Petro akajibu, “Sio mimi.” **18** Wale watumishi “Sisi haturuhusiwi kutoa hukumu ya kifo kwa na askari walikuwa wamesimama wakiota moto mtu yeyote.” **32** Walisema hivyo ili yale maneno wa makaa kwa sababu palikuwa na baridi, aliyejekuwa Yesu kuhusu kifo atakachokufa yapate Petro naye alikuwa amesimama pamoja nao kutimia. **33** Kwa hiyo Pilato akaingia ndani ya akiota moto. **19** Wakati huo kuhani mkuu akawa jumba la kifalme, akamwita Yesu, akamuuliza, anamuuliza Yesu kuhusu wanafunzi wake na “Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?” **34** Yesu mafundisho yake. **20** Yesu akamjibu, “Nimekuwa akamjibu, “Je, unauliza swali hili kutoakana na nikizungumza waziwazi mbele ya watu wote. mawazo yako mwenyewe, au uliambiwa na watu Siku zote nimefundisha katika masinagogi kunihusu mimi?” **35** Pilato akamjibu, “Mimi na Hekaluni, mahali ambapo Wayahudi wote si Myahudi, ama sivyo? Taifa lako mwenyewe hukusanyika. Sikusema jambo lolote kwa siri. na viongozi wa makuhani wamekukabidhi **21** Mbona unaniuliza mimi maswali? Waulize kwangu. Umefanya kosa gani?” **36** Yesu akajibu, wale walionisikia yale niliyowaambia. Wao “Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Ufalme wanajua niliyosema.” **22** Alipomaliza kusema wangu ungekuwa wa ulimwengu huu, wafuasi hayo, mmoja wa askari aliyejekuwa amesimama wangu wangenipigania ili nisitiwe mikononi karibu naye, akampiga Yesu kofi usoni, kisha mwa Wayahudi. Lakini kama ilivyo, ufalme

wangu hautoki hapa ulimwenguni.” **37** Pilato akamuuliza, “Kwa hiyo wewe ni mfalme?” njia ya kumfungua Yesu, lakini Wayahudi Yesu akajibu, “Wewe wasema kwamba mimi ni wakazidi kupiga kelele wakisema, “Ukimwachia mfalme. Kwa kusudi hili nilizaliwa, na kwa ajili huyu mtu, wewe si rafiki wa Kaisari. Mtu yejote ya hili nilikuja ulimwenguni, ili niishuhudie anayedai kuwa mfalme anampinga Kaisari.” kweli. Mtu yejote aliye wa kweli husikia sauti **38** Pilato akamuuliza Yesu, “Kweli ni Yesu nje tena akaketi katika kitie chake cha nini?” Baada ya kusema haya Pilato akaenda nje hukumu, mahali palipoitwa Sakafu ya Jiwe, tena akawaambia wale viongozi wa Wayahudi kwa Kiebrania palitiwa Gabatha **14** Basi ilikuwa waliomshtaki Yesu, “Sioni kosa lolote alilotenda siku ya Maandalio ya Pasaka, yapata kama mtu huyu. **39** Lakini ninyi mna desturi yenu saa sita hivi. Pilato akawaambia Wayahudi, kwamba wakati wa Pasaka nimwachie huru “Huyu hapa mfalme wenu!” **15** Wao wakapiga mfungwa mmoja mnayemtaka. Je, mnataka kelele, “Mwondoe! Mwondoe! Msulubishe!” niwafungulie huyu ‘Mfalme wa Wayahudi?’” **40** Pilato akawauliza, “Je, nimsulubishe mfalme Wao wakapiga kelele wakisema, “Si huyu mtu, wenu?” Wale viongozi wa makuhani wakamjibu, bali tufungulie Baraba!” Yule Baraba alikuwa “Sisi hatuna mfalme mwininge ila Kaisari.”

19 Ndipo Pilato akamtoa Yesu akaamuru

apigwe mijeledi. **2** Askari wakasokota taji ya miiba, wakamvika Yesu kichwani. Wakamvalisha joho la zambarau. **3** Wakawa wanapanda pale alipo tena na tena, wakisema, “Salamu! Mfalme wa Wayahudi!” Huku wakimpiga makofi usoni. **4** Pilato akatoka tena nje akawaambia wale walikusanyika, “Tazameni, namkabidhi Yesu kwenu kuwajulisha kwamba mimi sikumwona ana hatia.” **5** Kwa hiyo Yesu akatoka nje akiwa amevaa ile taji ya miiba na lile vazi la zambarau. Pilato akawaambia, “Tazameni, huyu hapa huyo mtu!” **6** Wale viongozi wa makuhani na maafisa walipomwona, wakapiga kelele wakisema, “Msulubishe! Msulubishe!” Pilato akawaambia, “Mchukueni ninyi mkamsulubishe, mimi sioni hatia juu yake.” **7** Wayahudi wakamjibu, “Sisi tunayo sheria na kutokana na sheria hiyo, hana budi kufa kwa sababu yeye alijiita Mwana wa Mungu.” **8** Pilato aliposikia haya, akaogopa zaidi. **9** Akaingia tena ndani ya jumba la kifalme, akamuuliza Yesu, “Wewe umetoka wapi?” Lakini Yesu hakumjibu. **10** Pilato akamwambia, “Wewe unakataa kuongea na mimi? Hujui ya kuwa nina mamlaka ya kukuachia huru au kukusulubisha?” **11** Ndipo Yesu akamwambia, “Wewe hungekuwa na mamlaka yoyote juu yangu kama hungepewa kutoka juu. Kwa hiyo yeye aliyenitnia mikononi mwako ana hatia ya dhambi ilio kubwa zaidi.”

12 Tangu wakati huo, Pilato akajitahidi kutafuta **13** Pilato aliposikia maneno haya akamtoa yangu.” **14** Basi ilikuwa waliomshtaki Yesu, “Kweli ni Yesu nje tena akaketi katika kitie chake cha nini?” Baada ya kusema haya Pilato akaenda nje hukumu, mahali palipoitwa Sakafu ya Jiwe, tena akawaambia wale viongozi wa Wayahudi kwa Kiebrania palitiwa Gabatha **15** Wao wakapiga mfungwa mmoja mnayemtaka. Je, mnataka kelele, “Mwondoe! Mwondoe! Msulubishe!” niwafungulie huyu ‘Mfalme wa Wayahudi?’” **16** Pilato akawauliza, “Je, nimsulubishe mfalme Wao wakapiga kelele wakisema, “Si huyu mtu, wenu?” Wale viongozi wa makuhani wakamjibu, bali tufungulie Baraba!” Yule Baraba alikuwa “Sisi hatuna mfalme mwininge ila Kaisari.” **17** Yesu, akiwa ameubeba msalaba wake, akatoka kuelekeea mahali palipoitwa Fuvu la Kichwa (kwa Kiebrania ni Golgotha). **18** Hapo ndipo walipomsulubisha. Pamoja naye walisulubisha watu wengine wawili, mmoja kila upande wake, naye Yesu katikati. **19** Pilato akaamuru tangazo liandikwe na liwekwe juu kwenye msalaba wa Yesu, likasema: “Yesu wa Nazareti, Mfalme wa Wayahudi.” **20** Kwa kuwa mahali hapo Yesu aliposulubiwa palikuwa karibu na mjini, Wayahudi wengi walisoma maandishi haya yaliyokuwa yameandikwa kwa lugha za Kiebrania, Kiyunani na Kilatini. **21** Viongozi wa makuhani wa Wayahudi wakapinga, wakamwambia Pilato, “Usiandike ‘Mfalme wa Wayahudi,’ bali andika kwamba mtu huyu alisema yeye ni mfalme wa Wayahudi.” **22** Pilato akawajibu, “Nilichokwisha kuandika, nimeandika!” **23** Askari walipokwisha kumsulubisha Yesu, walichukua nguo zake wakazigawa mafungu manne, kila askari fungu lake. Ila walikubaliana wasilichane lile vazi lake kwa maana lilikuwa halina mshono bali limefumwa tangu juu hadi chini. **24** Wakaambiana, “Tusilichane ila tulipigie kura ili kuamua ni nani atalichukua.” Hili lilitukia ili Maandiko yapate kutimizwa yale yaliyosema, “Wanagawana nguo zangu, na vazi langu wanalipigia kura.” Hayo ndiyo walioyafanya

wale askari. **25** Wakati huo huo karibu na akaja, akaleta mchanganyiko wa manemane msalaba wa Yesu walikuwa wamesimama na manukato, yenyé uzito wa zaidi ya kilo mama yake, na dada wa mamaye, na Maria thelathini **40** Wakauchukua mwili wa Yesu, mke wa Klopá, na Maria Magdalene. **26** wakaufunga katika sanda ya kitani safi pamoja Yesu alipomwona mama yake mahali pale na yale manukato, kama ilivyokuwa desturi ya pamoja na yule mwanafunzi aliyempenda Wayahudi. **41** Basi palikuwa na bustani karibu wamesimama karibu, akamwambia mama yake, na mahali pale aliposulubiwa, na pale ndani ya “Mwanamke, huyo hapo ndiye mwanaao,” **27** ile bustani palikuwa na kaburi jipyä, ambalo kisha akamwambia yule mwanafunzi, “Nawe halikuwa limezikiwa mtu bado. **42** Kwa hiyo, kwa huyo hapo ndiye mama yako.” Tangu wakati kuwa ilikuwa siku ya Wayahudi ya Maandalio, huo yule mwanafunzi akamchukua mama nalo kaburi hilo lilikuwa karibu, wakamzika yake Yesu nyumbani kwake. **28** Baada ya Yesu humo.

haya, Yesu hali akijua kuwa mambo yote yamemalizika, alisema ili kutimiza Maandiko, “Naona kiu.” **29** Hapo palikuwa na bakuli lililojaa siki. Kwa hiyo wakachovya sifongo kwenye hiyo siki, wakaiweka kwenye ufito wa mti wa hisopo, wakampelekea mdomoni. **30** Baada ya kuionja hiyo siki, Yesu akasema, “Imekwisha.” Akainamisha kichwa chake, akaitoa roho yake. **31** Kwa kuwa ilikuwa siku ya Maandalio ya Pasaka, Wayahudi hawakutaka miili ibaki msalabani siku ya Sabato, hasa kwa kuwa hiyo Sabato ingekuwa Sikuku. Wakamwomba Pilato aamuru miguu ya wale waliosulubiwa ivunjwe ili wafe haraka miili iondolewe kwenye misalaba. **32** Kwa hiyo askari wakaenda wakavunja miguu ya mtu wa kwanza aliyesulubiwa pamoja na Yesu na yule mwagine pia. **33** Lakini walipomkaribia Yesu, wakaona ya kuwa amekwisha kufa, hivyo hawakuvunja miguu yake. **34** Badala yake mmoja wa wale askari akamchoma mkuki ubavuni na mara pakatoka damu na maji. **35** Mtu aliyeona mambo hayo ndiye alitoa ushuhuda, nao ushuhuda wake ni kweli. Anajua kuwa anasema kweli, naye anashuhudia ili pia nanyi mpate kuamini. **36** Kwa maana mambo haya yalitukia ili Maandiko yapate kutimia, yale yasemayo, “Hakuna hata mfupa wake mmoja utakaovunjwa.” **37** Tena Andiko lingine lasema, “Watamtazama ye ye waliyemchoma.” **38** Baada ya mambo haya, Yosefu wa Arimathaya, aliyekuwa mfuasi wa Yesu, ingawa kwa siri kwa sababu ya kuwaogopa Wayahudi, alimwomba Pilato ruhusa ili kuuchukua mwili wa Yesu. Pilato alimruhusu, hivyo akaja, akauchukua. **39** Naye Nikodemo, yule ambaye kwanza alimwendea Yesu usiku,

20 Alfajiri na mapema siku ya kwanza ya juma, kulipokuwa kungali giza bado, Maria Magdalene alikwenda kaburini na kukuta lile jiwe limeondolewa penye ingilio. **2** Hivyo akaja akikimbia kwa Simoni Petro pamoja na yule mwanafunzi mwagine ambaye Yesu alimpenda, na kusema, “Wamemwondoa Bwana kaburini, na hatujui walikomweka!” **3** Petro na yule mwanafunzi mwagine wakaondoka mara kuelekea kaburini. **4** Wote wawili walikuwa wanakimbia, lakini yule mwanafunzi mwagine akakimbia mbio zaidi kuliko Petro, akatangulia kufika kaburini. **5** Alipofika, akainama na kuchungulia mle kaburini, akaona vile vitambaa vya kitani mle ndani, lakini hakuingia. **6** Ndipo Simoni Petro akaja, akimuata nyuma akaenda moja kwa moja hadi ndani ya kaburi. Naye akaona vile vitambaa vya ile sanda vikiwa pale chini **7** na kile kitambaa kilichokwuwa kichwani mwa Yesu. Kitambaa hicho kilikuwa kimekunjwa mahali pa peke yake, mbali na vile vitambaa vya kitani vya ile sanda. **8** Kisha yule mwanafunzi aliyetangulia kufika kaburini naye akaingia ndani, akaona, akaamini, **9** (kwa kuwa mpaka wakati huo walikuwa bado hawajaelewa kutoka Maandiko kwamba ilikuwa lazima Yesu afufuke kutoka kwa wafu). **10** Kisha hao wanafunzi wakaondoka wakarudi nyumbani kwao. **11** Lakini Maria Magdalene akasimama nje ya kaburi akilia. Alipokuwa akilia, akainama, kuchungulia mle kaburini, **12** naye akaona malaika wawili wamevaa mavazi meupe, wameketi pale mwili wa Yesu ulipokuwa umelazwa, mmoja upande wa kichwani na mwagine

upande wa miguuni. **13** Wakamuuliza Maria, wake walikuwa tena pamoja ndani ya nyumba, “Mwanamke, mbona unalia?” Akawaambia, naye Tomaso alikuwa pamoja nao. Ndipo Yesu “Nalia kwa kuwa wamemchukua Bwana wangu akaja milango ikiwa imefungwa na kusimama na sijui walikomweka.” **14** Baada ya kusema katikati yao akasema, “Amani iwe nanyi.” hayo, akageuka, akamwona Yesu amesimama, **27** Kisha akamwambia Tomaso, “Weka kidole lakini hakumtambua. **15** Yesu akamwambia, chako hapa na uone mikono yangu, nyoosha “Mwanamke, mbona unalia? Unamatufuta nani?” mkono wako uguse ubavuni mwangu. Usiwe na Maria akidhani ya kuwa aliyekuwa anaongea shaka, bali uamin tu.” **28** Tomaso akamwambia, naye ni mtunza bustani, kwa hiyo akamwambia, “Bwana wangu na Mungu wangu!” **29** Yesu “Bwana, kama ni wewe umemchukua, tafadhalii akamwambia, “Umeamini kwa kuwa umeniona? nionyeshe ulikomweka, nami nitamchukua.” Wamebarikiwa wale ambao hawajaona lakini **16** Yesu akamwita, “Maria!” Ndipo Maria wameamini.” **30** Yesu alifanya miujiza mingine akamgeukia Yesu na kusema naye kwa mingi mbele za wanafunzi wake, ambayo Kiebrania, “Rabboni!” (maana yake Mwalimu). haikuandikwa katika kitabu hiki. **31** Lakini **17** Yesu akamwambia, “Usinishike, kwa maana haya yameandikwa ili mweze kuamini ya kuwa sijapaa kwenda kwa Baba. Lakini nenda kwa Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu, na kwa ndugu zangu ukawaambie, ‘Ninapaa kwenda kumwamini mpate uzima katika jina lake.

kwa Baba yangu ambaye ni Baba yenu, kwa Mungu wangu ambaye ni Mungu wenu.” **18** Kwa hiyo Maria Magdalene akaenda kuwatangazia wanafunzi wa Yesu, akisema, “Nimemwona Bwana!” Naye akawaambia kwamba Yesu alikuwa amemweleza mambo hayo yote. **19** Ikawa jioni ya ile siku ya kwanza ya juma, wanafunzi wake walikuwa pamoja, milango ikiwa imefungwa kwa kuwaogopa Wayahudi. Naye Yesu aliwatokea, akasimama katikati yao, akasema, “Amani iwe nanyi!” **20** Baada ya kusema haya, akawaonyesha mikono yake na ubavu wake. Wanafunzi wake wakafurahi sana walipomwona Bwana. **21** Yesu akawaambia tena, “Amani iwe nanyi! Kama vile Baba alivyonituma mimi, mimi nami nawatuma ninyi.” **22** Naye alipokwisha kusema haya, akawavuvia, akawaambia, “Pokeeni Roho Mtakatifu. **23** Mkimwondolea mtu ye yeyote dhambi zake, zitaondolewa, na ye yeyote msiyemwondolea dhambi zake, hazitaondolewa.” **24** Lakini Tomaso, aliyeitwa Didimasi, yaani Pacha, mmoja wa wale kumi na wawili, hakuwa pamoja nao Yesu alipokuja. **25** Hivyo wale wanafunzi wengine wakamwambia, “Tumemwona Bwana.” Lakini ye ye akawaambia, “Nisipoona zile alama za misumari mikononi mwake, na kuweka kidole changu kwenye hizo alama za misumari na mkono wangu ubavuni mwake, sitaamini.” **26** Baada ya siku nane, wanafunzi

21 Baada ya haya Yesu akawatokea tena wanafunzi wake kando ya Bahari ya Tiberia. Yeye alijionyesha kwao hivi: **2** Simoni Petro, Tomaso aitwaye Didimasi, yaani Pacha, Nathanaeli wa Kana ya Galilaya, wana wa Zebedayo na wanafunzi wengine wawili walikuwa pamoja. **3** Simoni Petro akawaambia wenzake, “Mimi naenda kuvua samaki.” Nao wakamwambia, “Tutakwenda pamoja nawe.” Wakatoka, wakaingia ndani ya mashua, lakini usiku ule hawakupata chochote. **4** Mara baada ya kupambazuka, Yesu akasimama ufuoni, lakini wanafunzi hawakumtambua kwamba alikuwa Yesu. **5** Yesu akawaambia, “Wanangu, je, mna samaki wowote?” Wakamjibu, “La.” **6** Akawaambia, “Shusheni nyavu upande wa kuume wa mashua yenu nanyi mtapata samaki.” Wakashusha nyavu na tazama wakapata samaki wengi mno hata wakashindwa kuvutia zile nyavu zilizojaa samaki ndani ya mashua. **7** Yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akamwambia Petro, “Huyu ni Bwana!” Simoni Petro aliposikia haya, akajifunga nguo yake kwa kuwa alikuwa uchi, naye akajitosa baharini. **8** Wale wanafunzi wengine wakaja kwa ile mashua huku wakikokota ule wavu uliyojaa samaki, maana hawakuwa mbali na nchi kavu, ilikuwa yapata dhiraa **200** **9** Walipofika ufuoni, wakaona moto wa makaa na samaki wakiokwa

juu yake na mikate. **10** Yesu akawaambia, “Leteni haya ya Yesu, uvumi ukaenea mionganoni mwa baadhi ya hao samaki mliovua sasa hivi.” **11** ndugu kwamba huyu mwanafunzi hangekufa. Simoni Petro akapanda kwenye mashua na Lakini Yesu hakusema kuwa hangekufa. Yeye kuukokota ule wavu pwani. Ulikuwa umejaa alisema tu kwamba, “Ikiwa nataka aishi mpaka samaki wakubwa 153. Ingawa samaki walikuwa nitakaporudi, inakuhusu niini?” **24** Huyu ndiye wengi kiasi hicho, ule wavu haukuchanika. yule mwanafunzi anayeshuhudia mambo haya **12** Yesu akawaambia, “Njooni mpate kifungua na ndiye ambaye ameandika habari hizi. Nasi kinywa.” Hakuna hata mmoja wa wanafunzi tunajua ya kuwa ushuhuda wake ni kweli. **25** aliyethubutu kumuuliza, “Wewe ni nani?” Lakini kuna mambo mengine mengi ambayo Kwa sababu walijua ya kuwa ni Bwana. **13** Yesu alifanya. Kama yote yangeliandikwa, Yesu akaja, akachukua ule mkate, akawapa nadhani hata ulimwengu wote usingekuwa na na vivyo hivyo akawagawia pia wale samaki. nafasi ya kutosha kuweka vitabu vyote ambavyo **14** Hii ilikuwa mara ya tatu Yesu kuwatokea vingeandikwa. Amen.

wanafunzi wake baada yake kufufuliwa kutoka kwa wafu. **15** Walipokwisha kula, Yesu akamuuliza Simoni Petro, “Je, Simoni mwana wa Yohana, unanipenda kweli kuliko hawa?” Yeye akamjibu, “Ndiyo Bwana, wewe unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Lisha wana-kondoo wangu.” **16** Yesu akamwambia tena, “Simoni, mwana wa Yohana, wanipenda?” Petro akamjibu, “Ndiyo Bwana, wewe unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Chunga kondoo zangu.” **17** Kwa mara ya tatu Yesu akamuuliza Petro, “Simoni mwana wa Yohana, unanipenda?” Petro akahuzunika sana kwa kuwa Yesu alimuuliza mara ya tatu, “Unanipenda?” Akamjibu, “Bwana, wewe unajua yote, unajua ya kuwa ninakupenda.” Yesu akamwambia, “Lisha kondoo wangu. **18** Amin, amin nakuambia, ulipokuwa kijana ulivaa na kwenda unakotaka, lakini utakapokuwa mzee utanyoosha mikono yako na mtu mwingine atakuvika na kukupeleka usipotaka kwenda.” **19** Yesu alisema haya ili kuashiria ni kifo cha aina gani Petro atakachomtukuza nacho Mungu. Kisha Yesu akamwambia Petro, “Nifuate!” **20** Petro akageuka, akamwona yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu akiwafuata. (Huyu ndiye yule mwanafunzi aliyeegama kifuani mwa Yesu walipokula naye chakula cha mwisho na kuuliza, “Bwana, ni nani atakayekusaliti?”) **21** Petro alipomwona huyo mwanafunzi, akamuuliza Yesu, “Bwana na huyu je?” **22** Yesu akamjibu, “Ikiwa nataka aishi mpaka nitakaporudi, inakuhusu nini? Wewe inakupasa unifuate!” **23** Kwa sababu ya maneno

Matendo

1 Katika kitabu changu cha kwanza nilikuandikia, mpendwa Theofilo, kuhusu mambo yote Yesu aliyofanya na kufundisha tangu mwanzo, **2** hadi siku ile alipochukuliwa kwenda mbinguni, baada ya kuwapa maagizo kupitia kwa Roho Mtakatifu wale mitume aliowachagua. **3** Baada ya mateso yake, alijionyesha kwao na kuwathibitishia kwa njia nyingi kwamba yeze yu hai. Katika muda wa siku arobaini baada ya kufufuka kwake aliwatokea na kunena kuhusu Ufalme wa Mungu. **4** Wakati mmoja alipokuwa pamoja nao, aliwapa amri hii, “Msitoke Yerusalem, bali ingojeni ahadi ya Baba, ambayo mmenisikia nikisema habari zake. **5** Yohana aliwabatizia kwa maji, lakini baada ya siku chache mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu.” **6** Mitume walipokuwa wamekusanyika pamoja, wakamuuliza Yesu, “Bwana, je, huu ndio wakati wa kuwarudishia Israeli ufalme?” **7** Yesu akawaambia, “Si juu yenu kujua nyakati na majira ambayo Baba ameyaweka katika mamlaka yake mwenyewe. **8** Lakini mtapokea nguvu akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalem, Uyahudi kote na Samaria, hadi miisho ya dunia.” **9** Baada ya kusema mambo haya, walipokuwa wanatazama, akachukuliwa juu mbinguni mbele ya macho yao na wingu likampokea wasimwone tena. **10** Walipokuwa bado wakikaza macho yao kuelekeaa juu alipokuwa akienda zake Mbinguni, tazama ghafula, wanaume wawili waliovaa mavazi meupe wakasimama karibu nao, **11** wakasema, “Enyi watu wa Galilaya, mbona mnasimama mkitazama juu angani? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda Mbinguni, atarudi tena jinsi iyo hiyo mliviyomwona akienda zake Mbinguni.” **12** Ndipo waliporudi Yerusalem kutoka Mlima wa Mizeituni, uliokuwa karibu na Yerusalem, umbali wa mwendo wa Sabato kutoka mjini. **13** Walipowasili mjini Yerusalem, walikwenda ghorofani kwenye chumba walichokwuwa wakiishi. Wale waliokuwepo walikuwa: Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Tomaso,

Bartholomayo, Mathayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote na Yuda mwana wa Yakobo. **14** Hawa wote waliungana pamoja katika maombi. Pamoja nao walikuwepo wanawake kadha, na Maria mama yake Yesu, pamoja na ndugu zake Yesu. **15** Katika siku hizo Petro akasimama katikati ya waumini (jumla yao wote walikuwa watu wapatao 120), akasema, **16** “Ndugu zangu, ilibidi Andiko litimie ambalo Roho Mtakatifu alitabiri kupitia kwa Daudi kumhusu Yuda aliyeaongoza wale waliomkamata Yesu. **17** Yuda alikuwa mmoja wetu, kwa maana na yeze alichaguliwa ashiriki katika huduma hii.” **18** (Basi Yuda alinunua shamba kwa zile fedha za uovo alizopata; akiwa huko shambani akaanguka, akapasuka na matumbo yote yakatoka nje. **19** Kila mtu Yerusalem akasikia habari hizi, kwa hiyo wakapaita mahali hapo kwa lugha yao, Akeldama, yaani Shamba la Damu). **20** “Kama vile ilivyoadikwa katika kitabu cha Zaburi, “Mahali pake na pawe ukiwa, wala asiwe po ye yote atakayeishi humo,” na, “Mtu mwingine aichukue nafasi yake ya uongozi.” **21** Kwa hiyo inatubidi tumchague mtu mwingine mionganoni mwa wale ambao wamekuwa pamoja nasi wakati wote Bwana Yesu alipoingia na kutoka katikati yenu, **22** kuanzia ubatizo wa Yohana mpaka siku aliyochukuliwa kutoka kwetu kwenda Mbinguni. Kwa kuwa mmoja wao inabidi awe shahidi pamoja nasi wa ufufuo wake.” **23** Wakapendekeza majina ya watu wawili: Yosefu, aitwaye Barsaba (ambaye pia alijulikana kama Yusto) na Mathiya. **24** Kisha wakaomba, wakasema, “Bwana, wewe waujua moyo wa kila mtu. Tuonyeshe ni yupi kati ya hawa wawili uliyemchagua **25** ili achukue nafasi ya huduma ya utume ambayo Yuda aliiacha ili aende mahali pake mwenyewe.” **26** Kisha wakawapigia kura, nayo kura ikamwangukia Mathiya, naye akaongezwa kwenye wale mitume kumi na mmoja.

2 Siku ya Pentekoste ilipowadia, waamini wote walikuwa mahali pamoja. **2** Ghafula sauti kama mvumo mkubwa wa upopo mkali uliotoka mbinguni ukaijaza nyumba yote walimokuwa

wameketi. **3** Zikatokea ndimi kama za moto Nazareti alikuwa mtu aliyethibitishwa kwenu zilizogawanya na kukaa juu ya kila mmoja wao. na Mungu kwa miujiza, maajabu na ishara, **4** Wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, wakaanza ambayo Mungu alitenda mionganoni mwenu kunena kwa lugha nyingine, kama Roho kupitia kwake, kama ninyi wenyewe mjuavyo. alivyowajalia. **5** Basi walikuwepo Yerusalem **23** Huyu mtu akiisha kutolewa kwa shauri Wayahudi wanaomcha Mungu kutoka kila taifa la Mungu lililokusudiwa kwa kujua kwake chini ya mbingu. **6** Waliposikia sauti hii, umati Mungu tangu zamani, ninyi, kwa mikono ya wa watu ulikusanyika pamoja wakistaajabu, kwa watu wabaya, mlimuua kwa kumgongomea sababu kila mmoja wao aliwasikia wakisema kwa msalabani. **24** Lakini Mungu alimfufua kutoka lugha yake mwenyewe. **7** Wakiwa wameshangaa kwa wafu akamwondolea uchungu wa mauti, na kustaajabu wakauliza, “Je, hawa wote kwa sababu haikuwezekana yeche kushikiliwa wanaozungumza si Wagalilaya? **8** Imekuaje na nguvu za mauti. **25** Kwa maana Daudi basi kila mmoja wetu anawasikia wakinena kwa asema kumhusu yeche: “Nalimwona Bwana lugha yake ya kuzaliwa? **9** Wapathi, Wamedi, mbele yangu daima. Kwa sababu yuko mkono Waelami, wakazi wa Mesopotamia, Uyahudi, wangu wa kuume, sitatikisika. **26** Kwa hiyo Kapadokia, Ponto na Asia, **10** Frigia, Pamfilia, moyo wangu unafurahia, na ulimi wangu Misri na pande za Libya karibu na Kirene na unashangilia; mwili wangu nao utapumzika kwa wageni kutoka Rumi, **11** Wayahudi na waongofu, tumaini. **27** Kwa maana hutaniacha kaburini, Wakrete na Waarabu, sote tunawasikia watu wala hutamwacha Aliye Mtakatifu wako kuona hawa wakisema mambo makuu ya ajabu ya **uharibifu.** (**Hadēs g86**) **28** Umenionyesha njia za Mungu katika lugha zetu wenyewe.” **12** Wakiwa uzima, utanijaza na furaha mbele zako.’ **29** wameshangaa na kufadhaika wakaulizana, “Ndugu zangu Waisraeli, nataka niwaambie “Ni nini maana ya mambo haya?” **13** Lakini kwa uhakika kwamba baba yetu Daudi alikuufa wengine wakawadhihaki wakasema, “Hawa na kuzikwa, nalo kaburi lake lipo hapa mpaka wamelewa divai!” **14** Ndipo Petro akasimama leo. **30** Lakini alikuwa nabii na alijua ya kuwa pamoja na wale mitume kumi na mmoja, Mungu alikuwa amemwahidi kwa kiapo kwamba akainua sauti yake na kuhutubia ule umati **angemweka mmoja** wa wazao wake penye wa watu, akasema: “Wayahudi wenzangu na **kiti chake cha enzi.** **31** Daudi, akiona mambo ninyi nyote mkaao Yerusalem, jueni jambo hili **yaliyoko mbele**, akanena juu ya kufufuka kwa mkanisikilize. **15** Hakika watu hawa hawakulewa **Kristo**, kwamba hakuachwa kaburini, wala mwili kama mnavyodhania, kwa kuwa sasa ni **saa** **wake hakuona uharibifu.** (**Hadēs g86**) **32** Mungu tatu asubuhi! **16** La, hili ni jambo lililotabiriwa alimfufua huyu Yesu na sisi sote ni mashahidi na nabii Yoeli, akisema: **17** “Katika siku za wa jambo hilo. **33** Basi ikiwa yeche ametukuzwa mwisho, asema Mungu, nitamimina Roho wangu kwa mkono wa kuume wa Mungu, amepokea juu ya wote wenye mwili. Wana wenu na kutoka kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, naye binti zenu watatabiri, vijana wenu wataona amemimina kile mnachoona sasa na kusikia. **34** maono, na wazee wenu wataota ndoto. **18** Kwa kuwa Daudi hakupaa kwenda mbinguni, Hata juu ya watumishi wangu, wanaume kwa lakini anasema, “Bwana alimwambia Bwana wanawake, katika siku zile nitamimina Roho wangu: “Keti mkono wangu wa kuume, **35** wangu, nao watatabiri. **19** Nami nitaonyesha hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu maajabu juu mbinguni, na ishara chini duniani: **yako.**” **36** “Kwa hiyo Israeli wote na wajue jambo damu, moto, na mawimbi ya moshi. **20** Jua hili kwa uhakika kwamba: Mungu amemfanya litakuwa giza na mwezi utakuwa mwekundu huyu Yesu, ambaye ninyi mlimsulubisha, kuwa kama damu, kabla ya kuja siku ile kuu ya Bwana na Kristo.” **37** Watu waliposikia maneno Bwana iliyo tukufu. **21** Na kila mtu atakayeliitia haya yakawachoma mioyo yao, wakawauliza jina la Bwana, ataokolewa.’ **22** “Enyi Waisraeli, Petro na wale mitume wengine, “Ndugu zetu sikilizeni maneno haya nisemayo: Yesu wa tufanye nini?” **38** Petro akawajibu, “Tubuni,

mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Yesu huku akitembea na kurukaruka na kumsifu Kristo, ili mpate kusamehewa dhambi zenu, Mungu. **9** Watu wote walipomwona akitembea nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. **39** na kumsifu Mungu, **10** wakamtambua kuwa Kwa kuwa ahadi hii ni kwa ajili yenu na watoto ni yule mtu aliyejekuwa akiketi nje ya Hekalu wenu, na kwa wote walio mbali, na kila mtu penye lango liitwalo Zuri akiomba msaada, nao ambaye Bwana Mungu wetu atamwita amjie.” **40** wakajawa na mshangao, wakastaajabu juu ya Petro akawaonya kwa maneno mengine mengi yale yaliyomtukia. **11** Aliyeponywa alipokuwa na kuwasihii akisema, “Jiepusheni na kizazi akiambatana na Petro na Yohana, watu wote hiki kilichopotoka.” **41** Wale wote waliopokea walishangaa mno, wakaja wakiwakimbilia pale ujumbe wa Petro kwa furaha wakabatizwa na ukumbi wa Solomoni. **12** Petro alipoona watu siku ile waliongezeka watu wapatao 3,000. **42** wamekusanyika akawaambia, “Enyi Waisraeli, Nao wakawa wanadumu katika mafundisho kwa nini mnastaajabu kuhusu jambo hili? ya mitume, katika ushirika, katika kumega Mbona mnatukazia macho kwa mshangao kana mkate na katika kusali. **43** Kila mtu akaingiwa kwamba ni kwa uwezo wetu au utakatifu wetu na hofu ya Mungu, nayo miujiza mingi na tumemfanya mtu huyu kutembea? **13** Mungu ishara zikafanywa na mitume. **44** Walioamini wa Abrahamu na Isaki na Yakobo, Mungu wa wote walikuwa mahali pamoja, nao walikuwa baba zetu amemtukua Mwanawе Yesu, ambaye na kila kitu shirika. **45** Waliuza mali zao na ninyi mlimtoa ahukumiwe kifo na mkamkana vitu walivyokuwa navyo, kila mtu akagawiwa mbele ya Pilato, ingawa ye ye aliwa ameamau kadiri ya mahitaji yake. **46** Siku zote kwa moyo kumwachia aende zake. **14** Ninyi mlimkataa mmoja walikutana ndani ya ukumbi wa Hekalu, huyo Mtakatifu na Mwenye Haki mkaomba wakimega mkate nyumba kwa nyumba, wakila mpewe yule muuji. **15** Hivyo mkamuua aliye chakula chao kwa furaha na moyo mweupe, chanzo cha uzima, lakini Mungu akamfufua **47** wakimsifu Mungu na kuwapendeza watu kutoka kwa wafu. Sisi tu mashahidi wa mambo wote. Kila siku Bwana akalioneza kanisa wale haya. **16** Kwa imani katika jina la Yesu, huyu mtu mnayemwona na kumfahamu ametiwa nguvu. Ni kwa jina la Yesu na imani itokayo kwake ambayo imemponya kabisa huyu mtu, kama ninyi wote mnavyoona. **17** “Sasa ndugu zangu, najua ya kuwa ninyi mlitenda bila kujua, kama walivyofanya viongozi wenu. **18** Lakini kwa njia hii Mungu alitimiza kile ambacho aliwa ametabiri kwa vinywa vya manabii wake wote, kwamba Kristo atateswa. **19** Tubuni basi mkamgeukie Mungu, dhambi zenu zifutwe, ili zipate kuja nyakati za kuburudishwa kwa kuwepo kwake Bwana, **20** naye apate kumtuma Kristo, ambaye ameteuliwa kwa ajili yenu, yaani Yesu. **21** Ilimpasa mbingu zimpokee mpaka wakati wa kufanya upya kila kitu, kama Mungu aliyohidi zamani kuititia kwa vinywa vya manabii wake watakatifu. (aiōn g165) **22** Kwa maana Mose alisema, ‘Bwana Mungu wenu atawainulia nabii kama mimi kutoka mionganii mwa ndugu zenu. Itawapasa kumtii huyo kwa kila jambo atakalowaambia. **23** Mtu ye yeyote ambaye hatamsikiliza huyo nabii, atatupiliwa

3 Siku moja Petro na Yohana walikuwa wanapanda kwenda Hekaluni kusali yapata saa tisa alasiri. **2** Basi palikuwa na mtu mmoja aliyejekuwa kiwete tangu kuzaliwa. Alichukuliwa na kuwekwa kwenye lango la Hekalu liitwalo Zuri, kila siku ili aombe msaada kwa watu wanaoingia Hekaluni. **3** Huyu mtu alipowaona Petro na Yohana wakikaribia kuingia Hekaluni, akawaomba wampe sadaka. **4** Wakamkazia macho, kisha Petro akamwambia, “Tutazame sisi.” **5** Hivyo yule mtu akawatazama, akitazamia kupata kitu kutoka kwao. **6** Ndipo Petro akamwambia, “Sina fedha wala dhahabu, lakini nilicho nacho ndicho nikupacho. Kwa jina la Yesu Kristo wa Nazareti, tembea!” **7** Petro akamshika yule mtu kwa mkono wa kuume akamwinua, mara nyayo zake na vifundo vya miguu yake vikapata nguvu. **8** Akaruka juu na kusimama, akaanza kutembea. Kisha akaingia Hekaluni pamoja na Petro na Yohana,

mbali kabisa na watu wake.’ 24 “Naam, manabii kwamba hawa watu walikuwa na Yesu. 14 wote tangu Samweli na waliokuja baada yake, Lakini kwa kuwa walikuwa wanamwona yule wote walitabiri kuhusu siku hizi. 25 Ninyi kiwete aliyeponywa amesimama pale pamoja ndio wana wa manabii na wa Agano ambalo nao, hawakuweza kusema lolote kuwapinga. Mungu alifanya na baba zenu, akimwambia 15 Wakawaamuru watoke nje ya Baraza la Abrahamu, ‘Kupitia kwa uzao wako, watu Wayahudi wakati wakisemezana jambo hilo wote wa ulimwengu watabarikiwa.’ 26 Mungu wao kwa wao. 16 Wakafulizana, “Tuwafanyie alipomfufua Yesu Mwanawe, alimtuma kwenu nini watu hawa? Hatuwezi kukanusha muujiza kwanza, ili awabariki kwa kumgeuza kila mmoja huu mkubwa walioufanya ambaa ni dhahiri kwa kila mtu Yerusalem. 17 Lakini ili kuzuia jambo hili lisiendelee kuenea zaidi kwa watu, ni lazima tuwaonye watu hawa ili wasiseme tena na mtu ye yeyote kwa jina la Yesu.” 18 Kisha wakawaaita tena ndani na kuwaamuru wasiseme wala kufundisha kamwe kwa hili jina la Yesu. 19 Lakini Petro na Yohana wakajibu, “Amueni ninyi wenye we iwapo ni haki mbele za Mungu kuwatii ninyi kuliko kumtii Mungu. 20 Lakini sisi hatuwezi kuacha kusema yale tuliyoyaona na kuyasikia.” 21 Baada ya vitisho vingi, wakawaacha waende zao. Hawakuona njia yoyote ya kuwaadhibu, kwa sababu ya watu, kwa kuwa watu wote walikuwa wakimsifu Mungu kwa kile kilichokuwa kimetukia. 22 Kwa kuwa umri wa yule mtu aliyekuwa ameponywa kwa muujiza ulikuwa zaidi ya miaka arobaini. 23 Punde Petro na Yohana walipoachiliwa, walirudi kwa waumini wenzao wakawaeleza walijoambiwa na viongozi wa makuhani na wazee. 24 Watu waliposikia hayo, wakainua sauti zao, wakamwomba Mungu kwa pamoja, wakisema, “Bwana Mwenyezi, uliyezumba mbingu na nchi na bahari, na vitu vyote vilivymo. 25 Wewe ulisema kwa Roho Mtakatifu kupitia kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi wako, ukasema: “‘Mbona mataifa wanaghadhhibika, na kabilia za watu zinawaza ubatili?’ 26 Wafalme wa dunia wamejipanga, na watawala wanakusanyika pamoja dhidi ya Bwana na dhidi ya Mpakwa Mafuta wake.’ 27 Ni kweli Herode na Pontio Pilato pamoja na watu wa Mataifa na Waisraeli, walikusanyika katika mji huu dhidi ya mwanaao mtakatifu Yesu uliyemtia mafuta. 28 Wao wakafanya yale ambayo uweza wako na mapenzi yako yalikuwa yamekusudia yatokee tangu zamani. 29 Sasa, Bwana angalia vitisho vyao na utuwezeshe

4 Wakati Petro na Yohana walipokuwa wakisema na watu, makuhani, mkuu wa walini na Hekalu na Masadukayo wakawajia, 2 huku wakiwa wamekasirika sana kwa sababu mitume walikuwa wanawafundisha watu na kuhubiri kwamba kuna ufufuo wa wafu ndani ya Yesu. 3 Wakawakamata Petro na Yohana na kuwatia gerezani mpaka kesho yake kwa kuwa ilikuwa jioni. 4 Lakini wengi waliosikia lile neno waliamini, idadi yao ilikuwa yapata wanaume 5,000. 5 Kesho yake, viongozi wa Kiyahudi, wazee na walimu wa sheria wakakusanyika Yerusalem. 6 Walikuwepo kuhani mkuu Anasi, Kayafa, Yohana, Iskanda, na wengi wa jamaa ya kuhani mkuu. 7 Baada ya kuwasimamisha Petro na Yohana katikati yao, wakawaauliza, “Ni kwa uwezo gani au kwa jina la nani mmefanya jambo hili?” 8 Petro, akiwa amejaa Roho Mtakatifu, akajibu, “Enyi watawala na wazee wa watu, 9 kama leo tukihojiwa kwa habari ya mambo mema aliyatendewa yule kiwete na kuulizwa jinsi aliyoponywa, 10 ijulikane kwenu nyote na kwa watu wote wa Israeli kwamba: Ni kwa jina la Yesu Kristo wa Nazareti, ambaye ninyi mlismulubisha lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu, kwa jina hilo mtu huyu anasimama mbele yenu akiwa mzima kabisa. 11 Huyu ndiye “jiwe ambalo ninyi wajenzi mlilikataa, ambalo limekuwa jiwe kuu la pembeni.” 12 Wala hakuna wokovu katika mwininge awaye yote, kwa maana hakuna jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo.” 13 Wale viongozi na wazee walipoona ujasiri wa Petro na Yohana na kujua ya kuwa walikuwa watu wa kawaiida, wasio na elimu, walishangaa sana, wakatambua

sisi watumishi wako kulinena neno lako kwa “Niambie, je, mliuza kiwanja kwa thamani ujasiri mkuu. **30** Nyoosha mkono wako ili hii?” Akajibu, “Ndiyo, tuliuza kwa thamani kuponya wagonjwa na kutenda ishara na hiyo.” **9** Ndipo Petro akamwambia, “Imekujawe miujiza kwa jina la Mwanao mtakatifu Yesu.” mkakubaliana kumjaribu Roho wa Bwana? **31** Walipokwisha kuomba, mahali walipokuwa Tazama! Nyayo za vijana waliomzika mumeo wamekutanika pakatikisha, wote wakajazwa na ziko mlangoni, wewe nawe watakuchukua nje.” Roho Mtakatifu, wakanena neno la Mungu kwa **10** Saa ile ile akaanguka chini miguuni mwake ujasiri. **32** Wale walioamini wote walikuwa na na kufa. Nao wale vijana wakaingia, wakamkuta moyo mmoja na nia moja. Wala hakuna hata amekufa, wakamchukua wakamzika kando ya mmoja aliyesema chochote alichokuwa nacho ni mumewe. **11** Hofu kuu ikalipata kanisa lote mali yake mwenyewe, lakini walishirikiana kila pamoja na watu wote waliosikia juu ya matukio kitu walichokuwa nacho. **33** Mitume wakatoa haya. **12** Mitume wakafanya ishara nyingi ushuhuda wa kufufuka kwa Bwana Yesu kwa na miujiza mionganoni mwa watu. Walioamini nguvu nyingi na neema ya Mungu ilikuwa juu wote walikuwa wakikusanyika katika ukumbi yao wote. **34** Wala hapakuwepo mtu ye yote wa Solomoni. **13** Hakuna mtu mwininge mionganoni mwao aliye kuwa mhitaji, kwa sababu aliye hubutu kuambatana nao ijapokuwa mara kwa mara wale waliokuwa na mashamba waliheshimiwa sana na watu. **14** Hata hivyo, na nyumba waliviiza, wakaleta thamani ya vitu waliomwamini Bwana wakazidi kuongezeka, vilivyouzwa, **35** wakaiweka miguuni pa mitume, wanaume na wanawake. **15** Hata wakawa kila mtu akagawiwa kadiri ya mahitaji yake. **36** wanawaleta wagonjwa na kuwalaza kwenye Yosefu, Mlawi kutoka Kipro, ambaye mitume magodoro na kwenye vitanda barabarani ili walimwita Barnaba (maana yake Mwana wa yamkini Petro akipita kivuli chake kiwaguse Faraja), **37** aliuza shamba alilokuwa nalo, akaleta baadhi yao. **16** Pia watu wakakusanyika kutoka hizo fedha alizopata na kuziweka miguuni pa miji iliyokuwa karibu na Yerusalem, wakileta mitume.

5 Lakini mtu mmoja jina lake Anania pamoja na mkewe Safira waliuza kiwanja. **2** Huku mkewe akijua kikamilifu, Anania alificha sehemu ya fedha alizopata, akaleta kiasi kilichobaki na kukiweka miguuni pa mitume. **3** Petro akamuuliza, “Anania, mbona Shetani ameujaza moyo wako ili kumwambia uongo Roho Mtakatifu, ukaficha sehemu ya fedha ulizopata kutokana na kiwanja? **4** Je, kabla hujauza hicho kiwanja si kilikuwa mali yako? Hata baada ya kukiiza, fedha ulizopata si zilikuwa kwenye uwezo wako? Kwa nini basi umewaza hila hii moyoni mwako kufanya jambo kama hili? Wewe hukumwambia uongo mwanadamu bali Mungu.” **5** Anania aliposikia maneno haya akaanguka chini na kufa. Hofu kuu ikawapata wote waliosikia jambo lililokuwa limetukia. **6** Vijana wakaja, wakaufunga mwili wake sanda, wakamchukua nje kumzika. **7** Saa tatu baadaye mkewe Anania akaingia, naye hana habari ya mambo yaliyotukia. **8** Petro akamuuliza, wagonjwa na watu walioteswa na pepo wachafu. Hao wote wakaponywa. **17** Kisha kuhani mkuu na wenzake wote waliokuwa pamoja naye, waliokuwa wa kundi la Masadukayo, wakajawa na vivu. **18** Wakawakamata mitume na kuwatia gerezani. **19** Lakini wakati wa usiku, malaika wa Bwana akaja, akafungua milango ya gereza na akawatoa nje. Akawaambia, **20** “Nendeni, mkasimame Hekaluni mkawaambie watu maneno yote ya uzima huu mpya.” **21** Waliposikia haya wakaenda Hekaluni alfajiri wakaendelea kufundisha watu. Kuhani mkuu na wale waliokuwa pamoja nao walipowasili, alikusanya baraza na wazee wote wa Israeli wakatuma wale mitume waletwe kutoka gerezani. **22** Lakini wale walini wa Hekalu walipokwenda gerezani hawakuwakuta mitume mle. Kwa hiyo wakarudi na kutoa habari. **23** Wakasema, “Tumekuta milango ya gereza imefungwa sawasawa na askari wa gereza wamesimama nje ya mlango, lakini tulipofungua milango hakuwepo mtu ye yote ndani.” **24** Basi mkuu wa walini wa Hekalu na viongozi

wa makuhani waliposikia haya, wakafadhaika yake mtajikuta mnapigana na Mungu.” 40 na kushangaa sana kwa ajili yao kwamba Wakapokea ushauri wa Gamalieli. Wakawaita jambo hili litakuwaje. 25 Ndipo mtu mmoja mitume ndani, wakaamuru wachapwe mijeledi, akaja akawaambia, “Tazameni watu mliowatia kisha wakawaagiza wasinene tena kwa jina la gerezani wako Hekaluni wakiwfundisha watu.” Yesu, wakawaachia waende zao. 41 Nao mitume 26 Ndipo yule mkuu wa walini wa Hekalu wakatoka nje ya baraza, wakiwi wamejaa furaha wakaenda pamoja na askari wakawaleta wale kwa sababu wamehesabiwa kustahili kupata mitume, lakini bila ghasia kwa sababu waliogopa aibu kwa ajili ya jina la Yesu. 42 Kila siku, kupigwa mawe na watu. 27 Wakiisha kuwaleta Hekaluni na nyumba kwa nyumba, hawakuacha mitume wakawaamuru kusimama mbele ya kufundisha na kuhubiri habari njema kwamba baraza ili kuhani mkuu awahojo. 28 “Tuliwaonya Yesu ndiye Kristo.

kwa nguvu msifundishe kwa jina hili, lakini ninyi mmeijaza Yerusalemu yote mafundisho yenu na tena mmekusudia kuleta damu ya mtu huyu juu yetu.” 29 Petro na wale mitume wengine wakajibu, “Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu. 30 Mungu wa baba zetu alimfufua Yesu kutoka kwa wafu, ambaye ninyi mlimuu kwa kumtundika kwenye msalaba. 31 Mungu alimtukuza, akamweka mkono wake wa kuume kuwa Kiongozi na Mwokozi ili awape Israeli toba na msamaha wa dhambi. 32 Nasi tu mashahidi wa mambo haya, vivyo hivyo na Roho Mtakatifu ambaye Mungu amewapa wale wanaomitii.” 33 Wale wajumbe wa baraza la wazee waliposikia haya, walijawa na ghadhabu, wakataka kuwaua mitume. 34 Lakini Farisayo mmoja, jina lake Gamalieli, aliyekuwa mwalimu wa sheria, aliyeheshimiwa na watu wote, akasimama mbele ya baraza akaamuru mitume watolewe nje kwa muda. 35 Ndipo alipowaambia wajumbe wa baraza, “Enyi watu wa Israeli, fikirini kwa uangalifu mnayotaka kuwatendea watu hawa. 36 Kwa maana wakati uliopita, aliinuka mtu mmoja jina lake Theuda, alijidai kuwa yeye ni mtu maarufu, akapata wafuasi wapatao 400 walioambatana naye. Lakini aliuawa, na wafuasi wake wote wakatawanyika, wakawa si kitu. 37 Baada yake, alitokea Yuda Mgalilaya wakati wa kuorodhesha watu, naye akaongoza kundi la watu kuasi. Yeye pia aliuawa, nao wafuasi wake wakatawanyika. 38 Kwa hiyo, kwa habari ya jambo hili nawashauri, jiepusheni na watu hawa. Waacheni waende zao! Kwa maana kama kusudi lao na shughuli yao imetokana na mwanadamu, haitafanikiwa. 39 Lakini ikiwa imetoka kwa Mungu, hamtawenza kuwazuia watu hawa. Badala

6 Basi ikawa katika siku hizo, wakati idadi ya wanafunzi ilipokuwa ikiongezeka sana, palitokea manung’unico kati ya Wayahudi wa Kiyunani, dhidi ya Waebrania kwa sababu wajane wao walisahaulika katika mgawanyo wa chakula wa kila siku. 2 Wale mitume kumi na wawili wakakusanya wanafunzi wote pamoja wakasema, “Haitakuwa vyema sisi kuacha huduma ya neno la Mungu ili kuhudumu mezani. 3 Kwa hiyo ndugu, chagueni watu saba miongoni mwenu, watu wenye sifa njema, walijawa na Roho Mtakatifu na hekima, ambao tunaweza kuwakabidhi kazi hii, 4 nasi tutatumia muda wetu kuomba na huduma ya neno.” 5 Yale waliyosema yakawapendeza watu wote, nao wakamchagua Stefano (mtu aliyejawa na imani na Roho Mtakatifu) pamoja na Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena na Nikolao, mwongofu kutoka Antiochia. 6 Wakawaleta watu hawa mbele ya mitume, nao wakawaombea na kuwawekea mikono juu yao. 7 Neno la Mungu likazidi kuenea. Idadi ya wanafunzi ikazidi kuongezeka sana katika Yerusalemu hata makuhani wengi wakaitii ile imani. 8 Stefano, akiwa amejaa neema na nguvu za Mungu, alifanya ishara na miujiza mikubwa mionganii mwa watu. 9 Hata hivyo, ukainuka upinzani wa watu wa Sinagogi la Watu Huru (kama lilivyokuwa linaitwa), la Wayahudi wa Kirene na wa Iskanderia, na wengine kutoka Kilikia na Asia. Watu hawa wakaariza kupingana na Stefano. 10 Lakini hawakuweza kushindana na hekima yake wala huyo Roho ambaye alisema kwake. 11 Ndipo kwa siri wakawashawishi watu fulani waseme, “Tumemsikia Stefano akisema

maneno ya kufuru dhidi ya Mose na dhidi ya tena akampa kibali na hekima aliposimama Mungu.” 12 Wakawachochea watu, wazee na mbele ya Farao, mfalme wa Misri, ambaye walimu wa Sheria, nao wakamkamata Stefano alimweka kuwa mtawala juu ya Misri na juu wakamfikisha mbele ya baraza. 13 Wakaweka ya jumba lote la kifalme. 11 “Basi kukawa na mashahidi wa uongo ambao walishuhudia njaa katika nchi yote ya Misri na Kanaani, wakisema, “Mtu huyu kamwe haachi kusema ikasababisha dhiki kubwa, nao baba zetu wakawa dhidi ya mahali hapa patakatifu na dhidi ya hawana chakula. 12 Lakini Yakobo aliposikia Sheria. 14 Kwa maana tumemsikia akisema kwamba kuna nafaka huko Misri, aliwatuma kwamba Yesu wa Nazareti atapaharibu mahali baba zetu, wakaenda huko kwa mara yao ya patakatifu na kubadili desturi zote tulizopewa kwanza. 13 Walipokwenda mara ya pili, Yosefu na Mose.” 15 Watu wote waliokuwa wameketi alijitambulisha kwa ndugu zake, nao ndugu zake katika baraza wakimkazia macho Stefano, Yosefu wakajulishwa kwa Farao. 14 Ndipo Yosefu wakaona uso wake unang’aa kama uso wa akawatuma kumleta Yakobo baba yake pamoja malaika.

7 Ndipo kuhani mkuu akamuuliza Stefano, “Je, mashtaka haya ni ya kweli?” 2 Stefano akajibu, “Ndugu zangu na baba zangu, nisikilizeni! Mungu wa utukufu alimtokea baba yetu Abrahamu, alipokuwa bado yuko Mesopotamia, kabla hajaishi Harani, 3 akamwambia, ‘Ondoka kutoka nchi yako na kutoka kwa jamii yako, uende hadi nchi nitakayokuonyesha.’ 4 “Hivyo aliondoka katika nchi ya Wakaldayo akaenda kukaa Harami. Baada ya kifo cha baba yake, Mungu akamtoa huko akamleta katika nchi hii ambayo mnaishi sasa. 5 Mungu hakumpa urithi wowote katika nchi hii, hakumpa hata mahali pa kuweka wayo mmoja. Bali Mungu alimwahidi kuwa yeche na uzao wake baada yake wangeirithi hii nchi, ingawa wakati huo Abrahamu hakuwa na mtoto. 6 Mungu akasema naye hivi: ‘Wazao wako watakuwa wageni kwenye nchi ambayo si yao, nao watafanywa watumwa na kuteswa kwa miaka mia nne.’ 7 Mungu akasema, ‘Lakini mimi nitaliadhibu taifa watakalolitumikia kama watumwa, na baadaye watatoka katika nchi hiyo na wataniabudu mahali hapa.’ 8 Ndipo akampa Abrahamu Agano la tohara. Naye Abrahamu akamzaa Isaki na kumtahiri siku ya nane. Baadaye Isaki akamzaa Yakobo, naye Yakobo akawazaaz wale wazee wetu kumi na wawili. 9 “Kwa sababu wazee wetu walimwonea wivu Yosefu ndugu yao, walimuuz kama mtumwa huko Misri. Lakini Mungu alikuwa pamoja naye. 10 Akamwokoa kutoka mateso yote yaliyompata,

na jamaa yake yote, jumla yao walikuwa watu sabini na watano. 15 Hivyo Yakobo akaenda Misri ambako yeche na baba zetu walifia. 16 Miili yao ilirudishwa Shekemu na kuzikwa katika kaburi ambalo Abrahamu alinunua kutoka kwa wana wa Hamori kwa kiasi fulani cha fedha. 17 “Lakini wakati ulipokuwa unakaribia wa kutimizwa kwa ile ahadi ambayo Mungu alikuwa amempa Abrahamu, watu wetu walizidi kuongezeka sana huko Misri. 18 Ndipo mfalme mwinge ambaye hakujua lolote kuhusu Yosefu akatawala Misri. 19 Huyu mfalme akawatendea watu wetu hila na kuwatesa baba zetu kwa kuwalazimisha wawatupe watoto wao wachanga ili wafe. 20 “Wakati huo Mose alizaliwa, naye hakuwa mtoto wa kawaida. Akalelewa nyumbani kwa baba yake kwa muda wa miezi mitatu. 21 Waliposhindwa kumficha zaidi, wakamweka nje mtoni na binti Farao akamchukua akamtunza kama mtoto wake mwenyewe. 22 Mose akafundishwa hekima yote ya Wamisri, akawa mtu hodari kwa maneno na matendo. 23 “Mose alipokuwa na umri wa miaka arbabini aliamua kuwatemblea ndugu zake Waisraeli. 24 Aliona mmoja wao akidhulumiwa na Mmisri, akamtetea yule aliyeonewa, akampiga yule Mmisri akamuua kulipiza kisasi. 25 Mose alidhani kuwa ndugu zake wangetambua kwamba Mungu anamtumia ili kuwaokoa, lakini wao hawakuelewa. 26 Siku iliyofuata Mose aliwakuta Waisraeli wawili wakigombana, akajaribu kuwapatanisha kwa kuwaambia, ‘Enyi watu, ninyi ni ndugu, mbona mnataka kudhulumiana?’ 27 “Lakini yule mtu aliyekuwa akimdhulumu mwenzake

akamsukuma Mose kando, akamuuliza, ‘Ni nani jeshi lote la mbinguni, kama ilivyoandikwa aliyekufanya mtawala na mwamuzi juu yetu? katika Kitabu cha Manabii: “Je, mliniletea **28** Je, unataka kuniua kama ulivyomuua yule dhabihu na sadaka kwa miaka arobaini kule Mmisri jana?” **29** Mose aliposikia maneno haya, jangwani, ee nyumba ya Israeli? **43** La, ninyi alikimbilia huko Midiani alikokaa kama mgeni, mliinua madhababu ya Moleki, na nyota ya naye akapata watoto wawili wa kiume. **30** mungu wenu Refani, vinyago mlivytengeneza “Basi baada ya miaka arobaini kupita, malaika ili kuviabudu. Kwa hiyo nitawapeleka mbali’ wa Mungu akamtokea Mose jangwani karibu kuliko Babeli. **44** “Baba zetu walikuwa na lile na Mlima Sinai katika kichaka kilichokuwa Hema la Ushuhuda huko jangwani. Lilikuwa kinawaka moto. **31** Alipoona mambo haya, limetengenezwa kama Mungu alivyokuwa alishangaa yale maono. Aliposogea ili aangalie amemwelekeza Mose, kulingana na kielelezo kwa karibu, akaisikia sauti ya Bwana, ikitisema: alichoonia. **45** Baba zetu wakiisha kulipokea **32** ‘Mimi ndimi Mungu wa baba zako, Mungu wa hemu kwa kupokezana wakiongozwa na Yoshua Abrahamu, Isaki na Yakobo.’ Mose alitetemeka katika milki ya nchi kutoka kwa yale mataifa kwa hofu na hakuthubutu kutazama. **33** “Ndipo ambayo Mungu aliyafukuza mbele yao, nalo Bwana akamwambia, ‘Vua viatu vyako kwa likadumu katika nchi mpaka wakati wa Daudi, **46** maana mahali unaposimama ni patakatifu. ambaye alipata kibali kwa Mungu, naye akaomba **34** Hakika nimeona mateso ya watu wangu kwamba ampatie Mungu wa Yakobo maskani. huko Misri. Nimesikia kilio chao cha uchungu, **47** Lakini alikuwa Solomoni ndiye alimjengea nami nimeshuka ili niwaokoe. Basi sasa njoo, Mungu nyumba. **48** “Hata hivyo, Yeye Aliye Juu nami nitakutuma Misri.’ **35** “Huyu ndiye Sana hakai kwenye nyumba zilizojengwa kwa Mose yule waliyemkataa wakisema, ‘Ni nani mikono ya wanadamu. Kama nabii alivyosema: aliyekufanya mtawala na mwamuzi juu yetu?’ **49** “Mbingu ni kitu changu cha enzi, nayo dunia Alikuwa ametumua na Mungu mwenyewe kuwa ni mahali pa kuweka miguu yangu. Mtanijengea mtawala na mkombozi wao, kwa njia ya yule nyumba ya namna gani? asema Bwana. Au malaika aliyemtokea katika kile kichaka. **36** mahali pangu pa kupumzikia patakuwa wapi? **50** Aliwaongoza wana wa Israeli kutoka Misri, Je, mkono wangu haukufanya vitu hivi vyote?” **51** baada ya kufanya ishara na maajabu mengi “Enyi watu wenye shingo ngumu, msiotahiriwa huko Misri, katika Bahari ya Shamu, na katika miyo wala masikio, daima hamwachi kumpinga jangwa kwa muda wa miaka arobaini. **37** Roho Mtakatifu, kama walivyofanya baba “Huyu ndiye yule Mose aliyeambia Waisraeli, zenu. **52** Je, kuna nabii gani ambaye baba ‘Mungu atawainulia nabii kama mimi kutoka zenu hawakumtesa? Waliwaua wale waliotabiri mionganii mwa ndugu zenu wenywewe.’ **38** Huyu habari za kuja kwake yule Mwenye Haki. Nanyi ndiye yule Mose aliyekuwa katika kusanyiko sasa mmekuwa wasaliti wake na wauaji. **53** Ninyi huko jangwani, ambaye malaika alisema naye ndio mlipokea sheria zilizoletwa kwenu na pamoja na baba zetu kwenye Mlima Sinai, naye malaika, lakini hamkuzitii.” **54** Waliposikia haya akapokea maneno yaliyo hai ili atupatie. **39** wakaghadhhibika, wakamsagia meno. **55** Lakini “Lakini baba zetu walikataa kumtii Mose, badala yeye Stefano, akiwa amejaah Roho Mtakatifu, yake wakamkataa na kuiielekeza miyo yao Misri alikaza macho mbinguni, akaona utukufu wa tena. **40** Wakamwambia Aroni, ‘Tufanyie miungu Mungu, na Yesu akiwa amesimama mkono wa watakaotuongozza, kwa maana mtu huyu Mose kuume wa Mungu. **56** Akasema, “Tazameni! aliyetutoa nchi ya Misri, hatujui yaliyompata.’ Naona mbingu zimefunguka, na Mwana wa **41** Huu ni ule wakati walitengeneza sanamu Adamu amesimama upande wa kuume wa katika umbo la ndama, wakaitetea sadaka Mungu.” **57** Lakini wao wakapiga kelele kwa sauti kufanya maadhishimo kwa ajili ya kile kitu kubwa, wakaziba masikio yao, wakamrukia kwa walichokitengeneza kwa mikono yao wenywewe. nia moja. **58** Wakamtupa nje ya mji, wakampiga **42** Ndipo Mungu akageuka, akawaacha waabudu kwa mawe. Nao mashahidi wakaweka mavazi

yao miguuni mwa kijana mmoja ambaye jina lake aliitwa Sauli. **59** Walipokuwa wakimpiga alikuwa bado hajawashukia hata mmoja ila mawe, Stefano aliomba, “Bwana Yesu, pokea wamebatizwa tu katika jina la Bwana Yesu. roho yangu.” **60** Kisha akapiga magoti, akalia kwa sauti kubwa akasema, “Bwana usiwahesabie dhambi hii.” Baada ya kusema hayo, akalala.

8 Naye Sauli alikuwepo pale, akiridhia kuuawa kwa Stefano. Siku ile kukatukia mteso makuu dhidi ya kanisa huko Yerusalem, waumini wote isipokuwa mitume wakatawanyika, wakakimbilia Uyahudi na Samaria. **2** Watu wacha Mungu wakamzika Stefano na kumwombolezea sana. **3** Lakini kwa habari ya Sauli alikuwa analiharibu kanisa, akiingia nyumba kwa nyumba, akiwaburuta wanawake na wanaume na kuwatupa gerezani. **4** Kwa hiyo wale waliotawanyika wakalihubiri neno la Mungu kila mahali walipokwenda. **5** Filipo akateremka mji mmoja wa Samaria akawahubiria habari za Kristo **6** Watu walipomsikia Filipo na kuona ishara na miujiza aliyofanya, wakasikiliza kwa bidii yale aliyosema. **7** Pepo wachafu wakawa wakiwatoka watu wengi huku wakipiga kelele na wengi waliopooza na viwete wakaponywa. **8** Hivyo pakawa na furaha kuu katika mji huo. **9** Basi mtu mmoja jina lake Simoni alikuwa amefanya uchawi kwa muda mrefu katika mji huo akiwashangaza watu wote wa Samaria. Alijitapa kwamba yeche ni mtu mkuu, **10** nao watu wote wakubwa kwa wadogo wakamsikiliza na kumaka, wakisema “Mtu huyu ndiye uweza wa Mungu ujulikanao kama ‘Uweza Mkuu.’” **11** Wakamfuata kwa sababu kwa muda mrefu alikuwa amewashangaza kwa uchawi wake. **12** Lakini watu walipomwamini Filipo alipohubiri habari njema za Ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, wakabatizwa wanaume na wanawake. **13** Simoni naye akaamini na akabatizwa. Akamfuata Filipo kila mahali, akistaajabishwa na ishara kuu na miujiza aliyoiona. **14** Basi mitume waliokuwa Yerusalem waliposikia kuwa Samaria wamelipokea neno la Mungu, wakawatuma Petro na Yohana waende huko. **15** Nao walipofika wakawaombea ili wampokee

Roho Mtakatifu, **16** kwa sababu Roho Mtakatifu aliwa bado hajawashukia hata mmoja ila mawe, Stefano aliomba, “Bwana Yesu, pokea wamebatizwa tu katika jina la Bwana Yesu. roho yangu.” **17** Ndipo Petro na Yohana wakaweka mikono yao juu ya wale waliobatizwa, nao wakapeokea Roho Mtakatifu. **18** Simoni alipoona kuwa watu wanapokea Roho Mtakatifu mitume walipoweka mikono juu yao, akataka kuwapa fedha **19** akisema, “Nipeni na mimi uwemo huu ili kila mtu nitakayeweka mikono yangu juu yake apate kupokea Roho Mtakatifu.” **20** Petro akamjibu, “Fedha yako na iangamie pamoja nawe, kwa sababu ulidhani unaweza kununua karama ya Mungu kwa fedha! **21** Wewe huna sehemu wala fungu katika huduma hii kwa kuwa moyo wako si mnyofu mbele za Mungu. **22** Kwa hiyo tubu kwa uovu huu wako na umwombe Bwana. Yamkini aweza kukusamehe mawazo uliyo nayo moyoni mwako. **23** Kwa maana ninaona kwamba wewe umejawa na uchungu na ni mfungwa wa dhambi.” **24** Ndipo Simoni akajibu, “Niombenee kwa Bwana, ili hayo mliyosema lolote yasinitukie.” **25** Nao walipokwisha kutoa ushuhuda na kuhubiri neno la Bwana, wakarudi Yerusalem wakihubiri Injili katika viji vingi vya Samaria. **26** Basi malaika wa Bwana akamwambia Filipo, “Nenda upande wa kusini kwenye ile barabara itokayo Yerusalem kuelekeea Gaza ambayo ni jangwa.” **27** Hivyo akaondoka. Akiwa njiani akakutana na towashi wa Kushi, aliyekuwa afisa mkuu, mwenye mamlaka juu ya hazina zote za Kandake, Malkia wa Kushi. Huyu towashi alikuwa amekwenda Yerusalem ili kuabudu, **28** naye akiwa njiani kurudi nyumbani alikuwa ameketi garini mwake akisoma kitabu cha nabii Isaya. **29** Roho Mtakatifu akamwambia Filipo, “Nenda kwenye lile gari ukae karibu nalo.” **30** Ndipo Filipo akakimbilia lile gari na kumsikia yule mtu anasoma kitabu cha nabii Isaya. Filipo akamuuliza, “Je, unaelewa hayo usomayo?” **31** Yule towashi akisema, “Nitawezaje kuelewa mtu asiponifafanulia?” Hivyo akamkaribisha Filipo ili apande na kuketi pamoja naye. **32** Huyu towashi alikuwa anasoma fungu hili la Maandiko: “Aliongozwa kama kondoo aenday machinjoni, kama mwana-

kondoo anyamazavyo mbele yake yule amkataye wakamshika mkono wakamwongoza mpaka manyoya, hivyo hakufungua kinywa chake. **33** Dameski. **9** Naye kwa muda wa siku tatu alikuwa Katika kufedheheshewa kwake alinyimwa haki kipofu naye hakula wala kunywa chochote. **10** yake. Nani aezaye kueleza juu ya kizazi chake? Huko Dameski alikuwepo mwanafunzi mmoja Kwa maana maisha yake yaliondolewa kutoka jina lake Anania. Bwana alimwita katika maono, duniani.” **34** Yule towashi akamuuliza Filipo, “Anania!” Akajibu, “Mimi hapa Bwana.” **11** “Tafadhali niambie, nabii huyu anena habari Bwana akamwambia, “Ondoka uende katika zake mwenyewe au habari za mtu mwingine?” barabara iitwayo Nyofu ukaulize katika nyumba **35** Ndipo Filipo akaanza kutumia fungu lile la ya Yuda mtu kutoka Tarsio, jina lake Sauli, Maandiko, akamweleza habari njema za Yesu. kwa maana wakati huu anaomba, **12** katika **36** Walipokuwa wakiendelea na safari wakafika maono amemwona mtu aitwaye Anania akija mahali palipokuwa na maji, yule towashi na kuweka mikono juu yake ili apate kuona akamuuliza Filipo, “Tazama, hapa kuna maji. tena.” **13** Anania akajibu, “Bwana, nimesikia Kitu gani kitanizua nisibatizwe?” [**37** Filipo kutoka kwa watu wengi habari nyangi kuhusu akamwambia, “Kama ukiamini kwa moyo wako mtu huyu na madhara yote aliyowatendea wote unaweza kubatizwa.” Akajibu, “Naamini watakatifu wako huko Yerusalem. **14** Naye kuwa Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu.”] **38** Naye amekuja hapa Dameski akiwa na mamlaka akaamuru lile gari lisimamishwe. Wakateremka kutoka kwa viongozi wa makuhani ili awakamate kwenye maji wote wawili, yule towashi na Filipo, wote wanaotaja jina lako.” **15** Lakini Bwana naye Filipo akambatiza. **39** Nao walipopanda akamwambia Anania, “Nenda! Mtu huyu ni kutoka kwenye maji, ghafula Roho wa Bwana chombo changu kiteule nilichokichagua, apate akamnyakua Filipo, naye towashi hakumwona kulichukua Jina langu kwa watu wa Mataifa na tena, lakini akaenda zake akifurahi. **40** Filipo wafalme wao na mbele ya watu wa Israeli. **16** akajikuta yuko Azoto, akasafiri akihubiri Injili Nami nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteseka katika miji yote mpaka alipofika Kaisaria.

9 Wakati ule ule, Sauli alikuwa bado anazidisha vitisho nya kuua wanafunzi wa Bwana, akamwenda kuhani mkuu, **2** naye akamwombaa kuhani mkuu ampe barua za kwenda kwenye masinagogi huko Dameski, ili akimkutta mtu ye yote wa Njia Ile, akiwa mwanaume au mwanamke, aweze kuwafunga na kuwaleta Yerusalem. **3** Basi akiwa katika safari yake, alipokaribia Dameski, ghafula nuru kutoka mbinguni ikamwangaza kotekote. **4** Akaanguka chini, akasikia sauti ikimwambia, “Sauli, Sauli, mbona unanitesa?” **5** Sauli akajibu, “U nani wewe, Bwana?” Ile sauti ikajibu, “Mimi ni Yesu unayemtesa. **6** Sasa inuka uingie mjini, nawe utaambiba yakupasayo kutenda.” **7** Watu waliokuwa wakisafiri pamoja na Sauli wakasimama bila kuwa na la kusema, kwa sababu walisikia sauti lakini hawakumwona aliyekuwa akizungumza. **8** Sauli akainuka kutoka pale chini na alipajaribu kufungua macho yake hakuweza kuona kitu chochote. Basi kwenye ile nyumba, akaingia ndani. Akaweka mikono yake juu ya Sauli akasema, “Ndugu Sauli, Bwana Yesu aliyekutokea njiani amenituma kwako ili upate kuona tena na ujazwe Roho Mtakatifu.” **18** Ghafula vitu kama magamba vikaanguka chini, kutoka machoni mwa Sauli, akapata kuona tena. Akasimama, akabatizwa. **19** Baada ya kula chakula, akapata nguvu tena. Sauli akakaa siku kadhaa pamoja na wanafunzi huko Dameski. **20** Papo hapo akaanza kuhubiri kwenye masinagogi kwamba “Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu” **21** Watu wote waliomsikia Sauli walishangaa na kuuliza, “Huyu si yule mtu aliyesababisha maangamizi makuu huko Yerusalem mionganii mwa watu waliolitaja jina hili? Naye si amekuja hapa kwa kusudi la kuwakamata na kuwapeleka wakiwa wafungwa mbele ya viongozi wa makuhani?” **22** Sauli akazidi kuwa hodari na kuwashangaza Wayahudi walioishi Dameski kwa kuthibitisha kuwa Yesu ndiye Kristo. **23** Baada ya siku nydingi kupita, Wayahudi wakafanya shauri kumuua

Sauli. **24** Lakini shauri lao likajulikana kwa chumba cha ghorofani alipokuwa amelazwa. Sauli. Wayahudi wakawa wanalinda malango Wajane wengi walismama karibu naye wakilia yote ya mji, usiku na mchana ili wapate na kuonyesha majoho na nguo nyininge ambazo kumuua. **25** Lakini wafuasi wake wakamchukua Dorkasi alikuwa amewashonea alipokuwa usiku wakamshusha akiwa ndani ya kapu pamoja nao. **40** Petro akawatoa wote nije ya kupitia mahali penye nafasi ukutani. **26** Sauli kile chumba, kisha akapiga magoti akaomba, alipofika Yerusalemu akajaribu kujiunga na akaugeukia ule mwili akasema, "Tabitha, inuka." wanafunzi lakini wote walimwogopa, kwa Akafumbua macho yake na alipomwona Petro, maana hawakuamini kwamba kweli naye akaketi. **41** Petro akamshika mkono akamwinua, alikuwa mwanafunzi. **27** Lakini Barnaba ndipo akawaita wale watakatifu na wajane akamchukua, akampeleka kwa wale mitume. akamkabidhi kwao akiwa hai. **42** Habari hizi Akawaeleza jinsi Sauli akiwa njiani alivyomwona zikajulikana sehemu zote za Yafa na watu wengi Bwana, jinsi Bwana alivyosema naye na jinsi wakamwamini Bwana. **43** Petro akakaa Yafa alivyohubiri kwa ujasiri kwa jina la Yesu kwa siku nyingi akiishi na Simoni mtengenezaji huko Dameski. **28** Kwa hiyo Sauli akakaa ngozi.

nao akitembea kwa uhuru kila mahali huko Yerusalemu, akihubiri kwa ujasiri katika jina la Bwana. **29** Alinena na kuhojiana na Wayahudi wenye asili ya Kiyunani lakini wao walijaribu kumuua. **30** Wale ndugu walipopata habari wakampeleka hadi Kaisaria, wakamsafirisha kwenda Tarso. **31** Ndipo kanisa katika Uyahudi wote, Galilaya na Samaria likafurahia wakati wa amani. Likatiwa nguvu, na kwa faraja ya Roho Mtakatifu, idadi yake ikazidi kuongezeka, na likaendelea kudumu katika kumcha Bwana. **32** Petro alipokuwa akisafiri sehemu mbalimbali, alikwenda kuwatembelea watakatifu walioishi huko Lida. **33** Huko alimkuta mtu mmoja aitwaye Ainea, ambaye alikuwa amepooza na kwa muda wa miaka minane alikuwa hajaondoka kitandani. **34** Petro akamwambia, "Ainea, Yesu Kristo anakuponya, inuka utandike kitanda chako." Mara Ainea akainuka. **35** Watu wote wa Lida na Sharoni walipomwona Ainea akitembea wakamgeukia Bwana. **36** Huko Yafa palikuwa na mwanafunzi jina lake Tabitha (ambalo kwa Kiyunani ni Dorkasi). Huyu alikuwa mkarimu sana, akitenda mema na kuwasaidia maskini. **37** Wakati huo akaugua, akafa na wakiisha kuuosha mwili wake wakauweka katika chumba cha ghorofani. **38** Kwa kuwa Yafa hapakuwa mbali sana na Lida, wanafunzi waliposikia kwamba Petro yuko huko waliwatuma watu wawili kwake ili kumwomba, "Tafadhalii njoo huko pasipo kukawia." **39** Kwa hiyo Petro akainuka akaenda nao, naye alipowasili, wakampeleka hadi kwenye

10 Katika mji wa Kaisaria palikuwa na mtu jina lake Kornelio, ambaye alikuwa jemadari wa kile kilichojulikana kama kikosi cha Kiitalia. **2** Yeye alikuwa mcha Mungu pamoja na wote wa nyumbani mwake. Aliwapa watu sadaka nyingi na kumwomba Mungu daima. **3** Siku moja alasiri, yapata saa tisa, aliona maono waziwazi, malaika wa Mungu akimjia na kumwambia, "Kornelio!" **4** Kornelio akamkazia macho kwa hofu akasema, "Kuna nini, Bwana?" Malaika akamwambia, "Sala zako na sadaka zako kwa maskini zimefika juu na kuwa ukumbusho mbele za Mungu. **5** Sasa tuma watu waende Yafa wakamwite mtu mmoja jina lake Simoni aitwaye Petro. **6** Yeye anaishi na Simoni mtengenezaji ngozi ambaye nyumba yake iko kando ya bahari." **7** Yule malaika aliyekuwa akizungumza naye alipoondoka, Kornelio akawaita watumishi wake wawili pamoja na askari mmoja mcha Mungu aliyekuwa mionganii mwa wale waliomtumikia. **8** Akawaambia mambo yote yaliyotukia, kisha akawatuma waende Yafa. **9** Siku ya pili yake, walipokuwa wameukaribia mji, wakati wa adhuhuri, Petro alipanda juu ya nyumba kuomba. **10** Alipokuwa akiombaakahisi njaa, akatamani kupata chakula. Lakini wakati walikuwa wakiandaa chakula, akalala usingizi mzito sana. **11** Akaona mbingu zimefunguka na kitu kama nguo kubwa kikishushwa duniani kwa ncha zake nne. **12** Ndani yake walikuwepo aina zote za wanyama wenye miguu minne, nao

watambaoa nchini, na ndege wa angani. **13** Ndipo unieleze kwa nini umeniita?" **30** Kornelio sauti ikamwambia "Petro, ondoka, uchinje na akajibu, "Siku nne zilizopita, nilikuwa nyumbani ule." **14** Petro akajibu, "La hasha Bwana! Sijawahi nikisali saa kama hii, saa tisa alasiri. Ghafula kamwe kula kitu chochote kilicho najisi." **15** mtu aliyeavaa nguo zilizong'aa akasimama Ile sauti ikasema naye mara ya pili, "Usikiite mbele yangu, **31** akasema, 'Kornelio, maombi najisi kitu chochote Mungu alichokitakasa.' yako yamesikiwa na sadaka zako kwa maskini **16** Jambo hili lilitokea mara tatu na ghafula zimekumbukwa mbele za Mungu. **32** Basi tuma ile nguo ikarudishwa mbinguni. **17** Wakati watu waende Yafa wakaulize mtu mmoja Simoni Petro akiwa bado anajiuliza kuhusu maana ya aitwaye Petro, ye ye ni mgeni katika nyumba ya maono haya, wale watu waliokuwa wametumwa Simoni mtengenezaji ngozi, ambaye nyumba na Kornelio wakaipata nyumba ya Simoni yake iko kando ya bahari.' **33** Nilituma watu mtengenezaji wa ngozi wakawa wamesimama kwako mara moja, nawe umefanya vyema kuja. mbele ya lango. **18** Wakabisha hodi na kuuliza Basi sasa sisi sote tuko hapa mbele za Mungu kama Simoni aliyeitwa Petro alikuwa anaishi kuyasikiliza yote ambayo Bwana amekuamuru hapo. **19** Wakati Petro akiwa anafikiria juu kutuambia." **34** Ndipo Petro akafungua kinywa ya yale maono, Roho Mtakatifu akamwambia, chake akasema, "Mungu hana upendeleo, **35** "Simoni, wako watu watatu wanaokutafuta. Lakini katika kila taifa, kila mtu amchaye **20** Inuka na ushuke, usisite kwenda nao na kutenda yaliyo haki hukubaliwa naye. **36** kwa kuwa mimi nimewatuma." **21** Petro Ninyi mnajua ule ujumbe uliotumwa kwa akashuka na kuwaambia wale watu waliokuwa Israeli, ukitangaza habari njema za amani wametumwa kutoka kwa Kornelio, "Mimi kwa Yesu Kristo. Yeye ni Bwana wa wote. **37** ndiye mnayenitafuta. Mmekuja kwa sababu Mnajua yale yaliyotukia katika Uyahudi wote gani?" **22** Wale watu wakamjibu, "Tumetumwa kuanzia Galilaya baada ya mahubiri ya Yohana na Kornelio yule jemadari. Yeye ni mtu Mbatizaji: **38** Jinsi Mungu alivyomtia Yesu wa mwema anayemcha Mungu, na anaheshimiwa Nazareti mafuta katika Roho Mtakatifu na jinsi na Wayahudi wote. Yeye ameagizwa na alivyokwenda huku na huko akitenda mema na malaika mtakatifu akukaribishe nyumbani kuponya wote waliokuwa wameonewa na nguvu kwake, ili asikilize maneno utakayomwambia." za ibilisi, kwa sababu Mungu alikuwa pamoja **23** Basi Petro akawakaribisha wakafuatana naye. **39** "Sisi ni mashahidi wa mambo yote naye ndani, akawapa pa kulala. Kesho yake aliyoafanya katika Uyahudi na Yerusalem. akaondoka pamoja nao, na baadhi ya ndugu Wakamuua kwa kumtundika msalabani. **40** kutoka Yafa wakafuatana naye. **24** Siku Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu iliyofuata wakawasili Kaisaria. Kornelio alikuwa siku ya tatu na akamwezesha kuonekana na akiwangoja pamoja na jamaa yake na marafiki watu. **41** Hakuonekana kwa watu wote, lakini zake wa karibu. **25** Petro alipokuwa akiingia kwetu sisi tuliochaguliwa na Mungu kuwa ndani, Kornelio alikuja kumlaki, akaanguka mashahidi, ambao tulikula na kunywa naye miguuni pake kwa heshima. **26** Lakini Petro baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu. **42** akamwinua akamwambia, "Simama, mimi Naye alituamuru kuhubiri kwa watu wote na ni mwanadamu tu." **27** Petro alipokuwa kushuhudia kwamba ndiye alitiwa mafuta na akizungumza naye akaingia ndani na kukuta Mungu kuwa hakimu wa walio hai na wafu. **43** watu wengi wamekusanyika. **28** Akawaambia, Manabii wote walishuhudia juu yake kwamba "Mnajua kabisa kwamba ni kinyume cha sheria kila mtu amwaminiye hupokea msamaha wa yetu Myahudi kuchangamana na mtu wa Mataifa dhambi katika Jina lake." **44** Wakati Petro au kumtembelea. Lakini Mungu amenionyesha alikuwa akisema maneno haya, Roho Mtakatifu kwamba nisimwite mtu ye yote kuwa najisi au aliwashukia wote waliokuwa wakisikiliza ule asiye safi. **29** Ndiyo sababu ulipotuma niitwe ujumbe. **45** Wale wa tohara walioamini waliokuja nilikuja bila kupinga lolote. Basi sasa naomba na Petro walishangaa kwa kuona kuwa kipawa

cha Roho Mtakatifu kimemwagwa juu ya watu akashuka juu yao kama vile alivyotushukia sisi wa Mataifa. **46** Kwa kuwa waliwasikia wakinena hapo mwanzo. **16** Nami nikakumbuka neno kwa lughu mpya na kumwadhimisha Mungu. la Bwana alivyosema, ‘Yohana alibatiza kwa Ndipo Petro akasema, **47** “Je, kuna mtu ye yote maji, lakini ninyi mtabatizwa katika Roho anayeweza kuzuua watu hawa wasibatizwe kwa Mtakatifu.’ **17** Basi ikiwa Mungu aliwapa maji? Wamempokea Roho Mtakatifu kama hawa watu kipawa kile kile alichotupa sisi sisi tulivyompokea.” **48** Kwa hiyo akaamuru tuliomwamini Bwana Yesu Kristo, mimi ni wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Wakamsihi nani hata nifikirie kuwa ningeweza kumpinga Mungu?” **18** Waliposikia haya hawakuwa na la kumpinga zaidi. Nao wakamwadhimisha Mungu wakisema, “Basi, Mungu amewapa hata watu wa Mataifa toba iletayo uzima wa milele.” **19** Basi wale waliotawanyika kwa ajili ya mateso yaliyotokana na kifo cha Stefano, wakasafiri hadi Foinike na Kipro na Antioquia. Nao hawakuhubiri lile Neno kwa mtu ye yote isipokuwa Wayahudi. **20** Lakini baadhi yao walikuwepo watu wa Kipro na Kirene, ambao walipokuja Antioquia walinen na Wayunani pia wakiwahubiria habari njema za Bwana Yesu. **21** Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, nayo idadi kubwa ya watu wakaamini na kumgeukia Bwana. **22** Habari hizi zilipofika masikioni mwa kanisa huko Yerusalem, wakamtuma Barnaba aende Antioquia. **23** Alipofika na kuona madhihirisho ya neema ya Mungu, akafurahi na kuwatia moyo waendelee kuwa waaminifu kwa Bwana kwa miyo yao yote. **24** Barnaba alikuwa mtu mwema, aliyejaa Roho Mtakatifu, mwenye imani, nayo idadi kubwa ya watu wakaongezeka kwa Bwana. **25** Kisha Barnaba akaenda Tarso kumtafuta Sauli, **26** naye alipompata akamleta Antioquia. Hivyo kwa mwaka mzima Barnaba na Sauli wakakutana na kanisa na kufundisha idadi kubwa ya watu. Ilikuwa ni katika kanisa la Antioquia kwa mara ya kwanza wanafunzi waliitwa Wakristo. **27** Wakati huo manabii walishuka toka Yerusalem hadi Antioquia. **28** Mmoja wao, jina lake Agabo, akasimama akatabiri kwa uweza wa Roho Mtakatifu kwamba njaa kubwa itaenea ulimwengu mzima. Njaa hiyo ilitokea wakati wa utawala wa Klaudio. **29** Mitume wakaamua kwamba kila mtu, kulingana na uwezo alio nao, atoe msaada kwa ajili ya ndugu wanaoishi Uhayudi. **30** Wakafanya hivyo, misaada yao ikapelekwa kwa wazee kwa mikono ya Barnaba na Sauli.

11 Mitume na ndugu walioamini waliokuwa huko Uyahudi wakasikia kuwa watu wa Mataifa nao wamepokea neno la Mungu. **2** Hivyo Petro alipopanda Yerusalem, wale wa tohara waliokuwa wameamini wakamshutumu, **3** wakisema, “Ulikwenda kwa watu wasiotahiriwa na kula pamoja nao.” **4** Ndipo Petro akaanza kuwaeleza kuhusu mambo yote yalivyotokea hatua kwa hatua akisema, **5** “Nilikuwa katika mji wa Yafa nikiomba, nami nikapitiwa na usingizi wa ghafula, nikaona maono. Kulikuwa na kitu kama nguo kubwa ikishuka kutoka mbinguni, ikishushwa kwa ncha zake nne, nayo ikanikaribia. **6** Nilipoangalia ndani yake kwa karibu niliona wanyama wenye miguu minne wa nchini, wanyama wa mwitu, watambaaon na ndege wa angani. **7** Ndipo nikasikia sauti ikiniambia, ‘Petro, ondoka uchinje na ule.’ **8** “Nikajibu, ‘La hasha Bwana! Kitu chochote kilicho najisi hakijaingia kinywani mwangu.’ **9** “Sauti ikasema kutoka mbinguni mara ya pili, ‘Usikiite najisi kitu chochote Mungu alichokitakasa.’ **10** Jambo hili lilitokea mara tatu, ndipo kile kitu kikavutwa tena mbinguni. **11** “Wakati ule ule watu watatu, waliokuwa wametumwa kutoka Kaisaria waliwasili katika nyumba niliyokuwa nikikaa. **12** Roho Mtakatifu akaniambia niende nao bila kuwa na ubaguzi kati yao na sisi. Hawa ndugu sita pia walifuatana nami, nasi tukaingia nyumbani mwa huyo Cornelio. **13** Akatuambia jinsi alivyoona malaika aliyekuwa amesimama katika nyumba yake na kusema, ‘Tuma watu waende Yafa wakamlete Simoni aitwaye Petro. **14** Yeye atakupa ujumbe ambao kwa huo wewe na wa nyumbani mwako wote mtaokoka.’ **15** “Nami nilipoanza kusema, Roho Mtakatifu

12 Wakati huo huo Mfalme Herode Agripa sauti ya Petro, alifurahi mno akarudi bila aliwakamata baadhi ya watu wa kanisa. kufungua na kuwaeleza kwamba, “Petro yuko 2 Akaamuru Yakobo, ndugu yake Yohana, langoni!” 15 Wakamwambia yule mtumishi wa auawe kwa upanga. 3 Alipoona jambo kike, “Umerukwa na akili.” Alipozidi kusisitiza hilo limewapendeza Wayahudi, akaendelea, kuwa ni kweli, wakasema, “Lazima awe ni akamkamata pia Petro. Hii ilitokea wakati malaika wake.” 16 Lakini Petro aliendelea wa Sikuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. 4 kugonga langoni, nao walipofungua lango na Baada ya kumkamata alimtia gerezani, chini kumwona Petro, walistaajabu sana. 17 Yeye ya ulinzi wa vikundi vinne vya askari, vyenye akawaashiria kwa mkono wake wanyamaze askari wanne kila kimoja. Herode alikuwa kimya, akawaeleza jinsi Bwana alivyomtoa amekusudia kumtoa na kumfanya mashtaka gerezani. Naye akaongeza kusema, “Waelezeni mbele ya watu baada ya Pasaka. 5 Kwa hiyo Yakobo na ndugu wengine habari hizi.” Kisha Petro akawekwa gerezani, lakini kanisa lilikuwa akaondoka akaenda sehemu nyingine. 18 likimwombea kwa Mungu kwa bidii. 6 Usiku ule Kulipokucha kukawa na fadhaa kubwa mionganoni kabla ya siku ambayo Herode Agripa alikuwa mwa wale askari kuhusu yaliyomtukia Petro. amekusudia kumtoa na kumfanya mashtaka, 19 Baada ya Herode kuamuru atafutwe kila Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili, mahali na bila kumpata, aliwahoji wale askari akiwa amefungwa kwa minyororo miwili. Nao walinzi kisha akatoa amri wauawe. Basi Herode walinzi wa zamu walikuwa wakilinda penye Agripa akatoka Uyahudi akaenda Kaisaria, lango la gereza. 7 Ghafula malaika wa Bwana akakaa huko kwa muda. 20 Basi Herode Agripa akatokea na nuru ikamulika mle ndani ya alikuwa amekasirishwa sana na watu wa Tiro gereza. Yule malaika akampiga Petro ubavuni na Sidoni. Hivyo watu wa miji hiyo miwili na kumwamsha, akisema, “Ondoka upesi!” wakaungana pamoja wakatafuta kukutana Mara ile minyororo ikaanguka kutoka mikononi naye. Wakiisha kuungwa mkono na Blasto, mwa Petro. 8 Yule malaika akamwambia, “Vaa mtumishi maalum wa Mfalme Herode Agripa nguo zako na viatu vyako.” Petro akafanya aliyeaminika, wakaomba mapatano ya amani hivyo. Kisha akamwambia, “Jifunge vazi lako na maana nchi zao zilitegemea nchi ya huyo unifuate.” 9 Petro akatoka mle gerezani akiwa mfalme kwa mahitaji yao ya chakula. 21 Katika amefuatana na yule malaika. Hakujua wakati siku iliyochaguliwa Herode Agripa akavaa huo kuwa yaliyokuwa yakinukia yalikuwa kweli. mavazi yake ya kifalme, akaketi kwenye kiti Alidhani kuwa anaona maono. 10 Wakapita lindo chake cha enzi na kuwahutubia watu. 22 Watu la kwanza na la pili, ndipo wakafika kwenye walikuwa wamekusanyika wakapiga kelele, lango la chuma linaloelekea mjini. Lango wakisema, “Hii si sauti ya mwanadamu, bali likawafungukia lenyewe, nao wakapita hapo ni ya Mungu.” 23 Ghafula, kwa kuwa Herode wakatoka nje. Baada ya kutembea umbali wa hakumpa Mungu utukufu, malaika wa Bwana mtaa mmoja, ghafula yule malaika akamwacha akampiga, naye akaliwa na chango, akafa. 24 Petro. 11 Ndipo Petro akarudiwa na fahamu, Lakini neno la Mungu likaendelea mbele na akasema, “Sasa ninajua bila shaka yoyote kuwa kuenea, nao wengi wakaambatana nalo. 25 Bwana amemtuma malaika wake na kuniokoa Barnaba na Sauli walipomaliza ile huduma yao kutoka makucha ya Herode Agripa na kutoka iliyowapeleka, wakarudi Yerusalemu wakiwa matazamio yote ya Wayahudi.” 12 Mara Petro pamoja na Yohana aitwaye Marko, alipotambua hili alikwenda nyumbani kwa Maria, mama yake Yohana aliyeitwa pia Marko, ambako watu wengi walikuwa wamekutana kwa maombi. 13 Petro alipobisha hodi kwenye lango la nje, mtumishi wa kike jina lake Roda, akaja kumfungulia. 14 Alipoitambua

13 Katika kanisa huko Antioquia ya Shamu walikuwako manabii na walimu, yaani: Barnaba, Simeoni aitwaye Nigeri, Lukio Mkirene, Manaeni aliyekuwa amelelewa pamoja na Mfalme Herode Agripa, na Sauli. 2 Walipokuwa

wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho wa Israeli na ninyi nyote mnaomcha Mungu. **17** Mtakatifu akasema, “Nitengeeni Sauli na Mungu wa watu hawa wa Israeli aliwachagua Barnaba kwa kazi ile maalum niliyowaitia.” baba zetu, akawafanya kustawi walipokuwa **3** Ndipo baada ya kufunga na kuomba, huko Misri, kwa uwezo mwingu akaongoza na wakawawekea mikono yao na wakatumwa kuwatoa katika nchi ile. **18** Kwa muda wa miaka waende zao. **4** Hivyo, wakiwa wametumwa na arobaini alivumilia matendo yao walipokuwa Roho Mtakatifu, wakashuka kwenda Seleukia na jangwani. **19** Naye baada ya kuyaangamiza kutoka huko wakasafiri baharini mpaka kisiwa mataifa saba waliokuwa wakiishi katika nchi ya cha Kipro. **5** Walipowasili katika mji wa Salami, Kanaani, akawapa Waisraeli nchi yao iwe urithi wakahubiri neno la Mungu katika sinagogi la wao. **20** Haya yote yalichukua kama muda wa Wayahudi. Pia walikuwa na Yohana Marko kuwa miaka 450. “Baada ya haya, Mungu akawapa msaidizi wao. **6** Walipokwisha kupita katika nchi waamuzi mpaka wakati wa nabii Samweli. **21** zote hizo wakafika Pafo, ambapo walikutana na Ndipo watu wakaomba wapewe mfalme, naye Myahudi mmoja mchawi aliyekuwa nabii wa Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi wa kabilu uongo, jina lake Bar-Yesu. **7** Mtu huyu alikuwa la Benyamini, aliyetawala kwa miaka arobaini. pamoja na Sergio Paulo, mtu mwenye hekima **22** Baada ya kurnwondo Sauli katika ufalme, aliyekuwa msaidizi wa mwakilishi wa mtawala akawainulia Daudi kuwa mfalme wao. Mungu wa kile kisiwa. Sergio Paulo akawaita Sauli na pia alimshuhudia, akisema, ‘Nimemwona Daudi Barnaba akitaka kusikia neno la Mungu. **8** Lakini mwana wa Yesu, mtu anayeupendeza moyo Elimu yule mchawi (hii ndiyo maana ya jina wangu, atakayetimiza mapenzi yangu yote.’ **23** lake), aliwapinga Barnaba na Sauli na kujaribu “Kutoka uzao wa mtu huyu, Mungu amewaletea kumpotosha yule mkuu wa kile kisiwa aiache Israeli Mwokozi Yesu, kama alivyoahidi. **24** imani. **9** Ndipo Sauli, ambaye pia aliitwa Paulo, Kabla ya kuja kwa Yesu, Yohana alihubiri akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akamkazia toba na ubatizo kwa watu wote wa Israeli. macho Elimu huyo mchawi, **10** akamwambia, **25** Yohana alipokuwa anakamilisha kazi yake, “Ewe mwana wa ibilisi, wewe ni adui wa kila alisema: ‘Ninyi mnadhani mimi ni nani? Mimi si kilicho haki! Umejaa kila aina ya udanganyifu yeye. La hasha, lakini yeye yuaja baada yangu, na ulaghai. Je, hutaacha kuzipotosha njia za ambaye mimi sistahili kufungua kamba za viatu Bwana zilizonyooka?’ **11** Nawe sasa sikiliza, vya miguu yake.’ **26** “Ndugu zangu, wana wa mkono wa Bwana u dhidi yako. Utakuwa kipofu, Abrahamu, nanyi watu wa Mataifa mnaomcha wala hutaona jua kwa muda.” Mara ukungu Mungu, ujumbe huu wa wokovu umeletwa na giza vikamfunika, naye akaenda huku na kwetu. **27** Kwa sababu wakaao Yerusalemu na huko akitafuta mtu wa kumshika mkono ili viongozi wao hawakuntambua wala kuelewa amwonyeshe njia. **12** Yule mkuu wa kile kisiwa maneno ya manabii yasomwayo kila Sabato, bali alipoona yaliyotukia, akaamini kwa sababu walijatimiza maneno hayo kwa kumhukumu alistaajabishwa na mafundisho kuhusu Bwana. yeye. **28** Ijapokuwa hawakupata sababu yoyote ya **13** Kisha Paulo na wenzake wakasafiri toka Pafo kumhukumu kifo, walimwomba Pilato aamuru wakafika Perga huko Pamfilia. Lakini, Yohana auawe. **29** Walipokwisha kufanya yale yote Marko akawaacha huko, akarejea Yerusalemu. yaliyoandikwa kumhusu, walimshusha kutoka **14** Kutoka Perga wakaendelea hadi Antioquia msalabani na kumzika kaburini. **30** Lakini ya Pisidia. Siku ya Sabato wakaingia ndani Mungu alimfufua kutoka kwa wafu. **31** Naye ya sinagogi, wakaketi. **15** Baada ya Sheria ya kwa siku nyangi akawatokea wale waliokuwa Mose na Kitabu cha Manabii kusomwa, viongozi pamoja naye kuanzia Galilaya hadi Yerusalemu. wa sinagogi wakatumia ujumbe wakisema, Nao sasa wamekuwa mashahidi wake kwa “Ndugu, kama mna neno la kuwafariji watu watu wetu. **32** “Nasi tunawaletea habari njema, hawa, tafadhali lisemeni.” **16** Paulo akasimama, kwamba yale Mungu aliywaaahidi baba zetu akawapungia mkono na kusema: “Enyi wanaume **33** sasa ameyatimiza kwetu sisi watoto wao,

kwa kumfufua Yesu, kama ilivyoandikwa katika wa milele wakaamini. (aiōnios g166) 49 Neno la Zaburi ya pili: “Wewe ni Mwanangu; leo mimi Bwana likaenea katika eneo lile lote. 50 Lakini nimekuzaa.’ 34 Kwa kuwa Mungu alimfufua Wayahudi wakawachochea wanawake wenye kutoka kwa wafu asioze kamwe, alitamka kumcha Mungu, wenye vyeo pamoja na watu maneno haya: “Nitakupa wewe baraka takatifu zilizo za hakika nilizomwahidi Daudi.’ 35 Kama ya Paulo na Barnaba na kuwafukuza kutoka eneo ilivyosemwa mahali pengine katika Zaburi, hilo. 51 Hivyo Paulo na Barnaba wakakung’uta “Hutamwacha Aliye Mtakatifu wako kuona mavumbi ya miguu yao ili kuwapinga, nao uharibifu.’ 36 “Kwa maana Daudi akiisha wakaenda Ikonio. 52 Wanafunzi wakajawa na kulitumikia kusudi la Mungu katika kizazi chake, furaha na Roho Mtakatifu.

alilala; akazikwa pamoja na baba zake na mwili wake ukaoza. 37 Lakini yule ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu hakuona uharibifu. 38 “Kwa hiyo ndugu zangu, nataka ninyi mjue kwamba kwa kupitia huyu Yesu msamaha wa dhambi unatangazwa kwenu. 39 Kwa kupitia yeye, kila mtu amwaminiye anahesabiwa haki kwa kila kitu ambacho asingeweza kuhesabiwa haki kwa sheria ya Mose. 40 Kwa hiyo jihadharini ili yale waliyosema manabii yasiwapate: 41 “Angalieni, enyi wenye dhihaka, mkastaajabu, mkaangamie, kwa maana nitatenda jambo wakati wenu ambalo hamtasadiki, hata kama mtu akiwaambia.” 42 Paulo na Barnaba walipokuwa wakitoka nje ya sinagogi, watu wakawaomba wazungumze tena mambo hayo Sabato iliyofuata. 43 Baada ya kusanyiko la Sinagogi kutawanyika, wengi wa Wayahudi na waongofo wa dini ya Kiyahudi wakawafuata Paulo na Barnaba, wakazungumza nao na kuwashimiza wadumu katika neema ya Mungu. 44 Sabato iliyofuata, karibu watu wote wa mji walikuja kusikiliza neno la Bwana. 45 Lakini Wayahudi walipoona ule umati mkubwa wa watu walijawa na wivu, wakayakanusha maneno Paulo aliyoleta akisema. 46 Ndipo Paulo na Barnaba wakawajibu kwa ujasiri, wakisema, “Ilitupasa kunena nanyi neno la Mungu kwanza. Lakini kwa kuwa mmelikataa, mkajihukumu wenyewe kuwa hamstahili uzima wa milele, sasa tunavageukia watu wa Mataifa. (aiōnios g166)

47 Kwa maana hili ndilo Bwana alilotuamuru: “Nimewafanya ninyi kuwa nuru kwa watu wa Mataifa, ili mpate kuuleta wokovu hadi miisho ya dunia.” 48 Watu wa Mataifa waliposikia haya wakafurahi na kulitkuza neno la Bwana; nao wote waliokuwa wamekusudiwa uzima

wa milele wakaamini. (aiōnios g166) 49 Neno la Bwana likaenea katika eneo lile lote. 50 Lakini Wayahudi wakawachochea wanawake wenye kumcha Mungu, wenye vyeo pamoja na watu maarufu katika mji, wakachochea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na kuwafukuza kutoka eneo ilivyosemwa mahali pengine katika Zaburi, hilo. 51 Hivyo Paulo na Barnaba wakakung’uta “Hutamwacha Aliye Mtakatifu wako kuona mavumbi ya miguu yao ili kuwapinga, nao uharibifu.’ 52 Wanafunzi wakajawa na kulitumikia kusudi la Mungu katika kizazi chake, furaha na Roho Mtakatifu.

14 Huko Ikonio Paulo na Barnaba waliingia pamoja katika sinagogi la Wayahudi kama ilivyo kuwa desturi yao. Huko wakahubiri kwa uwezo mkubwa kiasi kwamba Wayahudi pamoja na watu wa Mataifa wakaamini. 2 Lakini wale Wayahudi waliokataa kuamini, wakachochea watu wa Mataifa, wakatia chuki ndani ya mioyo yao dhidi ya wale walioamini. 3 Hivyo Paulo na Barnaba wakakaa huko kwa muda wa kutosha wakihubiri kwa ujasiri juu ya Bwana, ambaye alithibitisha ujumbe wa neema yake kwa kuwawezesha kufanya ishara na miujiza. 4 Lakini watu wa mji ule waligawanyika, wengine wakakubaliana na Wayahudi na wengine na mitume. 5 Watu wa Mataifa na Wayahudi wakajiunga na baadhi ya viongozi, wakafanya mpango wa kuwatendea mitume mabaya na kuwapiga mawe. 6 Lakini mitume walipopata habari hizi wakakimbilia Listra na Derbe, miji ya Likonia na sehemu zilizopakana nayo. 7 Huko wakaendelea kuhubiri habari njema. 8 Katika mji wa Listra, alikuwako kiwete, ambaye alikuwa amelemia tangu kuzaliwa na hakuwa ametembea kamwe. 9 Alimsikiliza Paulo alipokuwa akihubiri. Paulo alipomtazama akaona ana imani ya kuponywa. 10 Paulo akapaza sauti, “Simama kwa miguu yako!” Mara yule mtu akasimama upesi akaanza kutembea! 11 Ule umati wa watu ulipoona yaliyokuwa yamefanya na Paulo, wakapiga kelele kwa lugha yao ya Kilikaonia wakasema, “Miungu imetushukia katika umbo la binadamu!” 12 Wakamwita Barnaba Zeu na Paulo wakamwita Herme kwa kuwa ndiye alikuwa msemaji mkuu. 13 Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa nje kidogo tu ya mji, akaleta mafahali na

mashada ya maua penye lango la mji kwa **28** Nao wakakaa huko pamoja na wanafunzi kwa sababu ye ye na ule umati wa watu walitaka muda mrefu.

kuwatolea dhabihu. **14** Lakini mitume Paulo na Barnaba waliposikia haya, wakararua nguo zao, wakawaendea wale watu kwa haraka, wakawapigia kelele, wakisema, **15** “Eny watu, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi ni wanadamu tu kama ninyi! Tunawaletea habari njema, tukiwaambia kwamba mgeuke mtoke katika mambo haya yasiyofaa, mmwelekee Mungu aliye hai, aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na vitu vyote vilivromo. **16** Zamani aliwaachia mataifa waishi walivyotaka. **17** Lakini hakuacha kuwaonyesha watu uwepo wake: Ameonyesha wema kwa kuwanyeshea mvua toka mbinguni na kuwapa mazao kwa majira yake, naye amewapa chakula tele na kuijaza miyo yenu na furaha.” **18** Hata kwa maneno haya yote, ilikuwa vigumu kuuzuia ule umati wa watu kuwatolea dhabihu. **19** Ndipo wakaja baadhi ya Wayahudi kutoka Antiochia na Ikonio wakawashawishi wale watu, wakampiga Paulo kwa mawe, wakamburuta hadi nje ya mji, wakidhani amekufa. **20** Lakini baada ya wanafunzi kukusanyika akainuka na kurudi mjini. Kesho yake ye ye na Barnaba wakaondoka kwenda Derbe. **21** Wakahubiri habari njema katika mji huo na kupata wanafunzi wengi. Kisha wakarudi Listra, Ikonio na Antiochia, **22** wakiwaimarisha wanafunzi na kuwatia moyo waendelee kudumu katika imani. Wakawaonya wakisema, “Imetupasa kuingia katika Ufalme wa Mungu kwa kuptitia katika taabu nyingi.” **23** Nao baada ya kuwateua wazee katika kila kanisa, kwa kufunga na kuomba wakawakabidhi kwa Bwana waliywamini. **24** Kisha wakapitia Pisidia wakafika Pamfilia. **25** Baada ya kuhubiri neno la Mungu huko Perga, wakateremkia Atalia. **26** Kutoka Atalia wakasafiri baharini wakarudi Antiochia, ambako walikuwa wamesifiwa kwa ajili ya neema ya Mungu kutokana na ile huduma waliyokuwa wameikamilisha. **27** Walipowasili Antiochia wakaliita kanisa pamoja na kutoa taarifa ya yale yote Mungu aliyo kuwa ametenda kuptitia kwao na jinsi aliyokuwa amefungua mlango wa imani kwa ajili ya watu wa Mataifa.

15 Baadhi ya watu wakashuka Antiochia kutoka

Uyahudi, nao wakawa wanawafundisha wandugu: “Msipotahirriwa kufuatana na desturi aliyofundisha Mose, hamwezi kuokoka.” **2** Baada ya Paulo na Barnaba kutokubaliana nao kukawa na mabishano makali, Paulo na Barnaba na baadhi ya wengine mionganii mwao wakachaguliwa kwenda Yerusalem ili kujadiliana jambo hili na mitume na wazee. **3** Hivyo wakasafirishwa na kanisa, wakiwa njiani wakapitia nchi ya Foinike na Samaria, wakawaeleza jinsi watu wa Mataifa walivyookoka. Habari hizi zikaleta furaha kubwa kwa ndugu wote. **4** Walipofika Yerusalem, walipokelewa na kanisa na mitume pamoja na wazee, ndipo Paulo na Barnaba wakawaarifu kila kitu Mungu alichokuwa amefanya kuptitia kwao. **5** Ndipo baadhi ya walioamini wa madhehebu ya Mafarisayo wakasimama na kusema, “Hao watu wa Mataifa lazima watahiriwe na waagizwe kuti sheria ya Mose.” **6** Mitume na wazee wakakutana pamoja ili kufikiri jambo hili. **7** Baada ya majadiliano mengi, Petro akasimama na kusema, “Ndugu zangu, mnajua kwamba siku za kwanza Mungu alinichagua ili kwa midomo yangu watu wa Mataifa wapate kusikia ujumbe wa Injili na kuamini. **8** Mungu, ye ye ajuaye miyo, alionyesha kwamba anawakubali kwa kuwapa Roho Mtakatifu kama vile aliyotupa sisi. **9** Mungu hakutofautisha kati yetu na wao, bali alitakasa miyo yao kwa imani. **10** Sasa basi, mbona mnataka kumjaribu Mungu kwa kuweka kongwa shingoni mwa wanafunzi ambalo baba zetu wala sisi hatukuweza kulibeba? **11** Lakini sisi tunaamini ya kuwa tunaokolewa kwa neema ya Bwana Yesu Kristo, kama wao wanavyookolewa.” **12** Kusanyiko lote likakaa kimya, wakawasikiliza Paulo na Barnaba wakieleza jinsi Mungu aliyowatumia kutenda ishara na maajabu kwa watu wa Mataifa. **13** Walipomaliza kunena, Yakobo akasema, “Ndugu zangu, nisikilizeni. **14** Simoni amekwisha kutueleza jinsi Mungu, kwa mara ya kwanza aliyooonyesha kuhusika kwa kujichagulia watu

kutoka watu wa Mataifa kwa ajili ya Jina lake. Hivyo wakaaggwa, wakashuka kwenda Antioquia. **15** Maneno ya manabii yanakubaliana na jambo Baada ya kulikusanya kanisa pamoja, wakawapa hili, kama ilivyoandikwa: **16** “Baada ya mambo ile barua. **31** Nao hao watu wakiisha kuisoma, haya nitarudi, nami nitajenga upya nyumba ya wakafurahishwa sana kwa ujumbe wake wa kutia Daudi iliyoanguka. Nitajenga tena magofu yake moyo. **32** Yuda na Sila, ambaio wenyewe walikuwa na kuisimamisha, **17** ili wanadamu wengine manabii, wakanena maneno mengi ya kuwatia wote wapate kumtafuta Bwana, hata wale watu moyo na kuwajenga katika imani wale ndugu wa Mataifa wote ambaio wanaitwa kwa Jina walioamini. **33** Baada ya kukaa huko Antioquia langu, asema Bwana, afanyaye mambo haya’ kwa muda, wakaaggwa kwa amani na wale ndugu **18** ambayo yamejulikana tangu zamani. (**aion** ili waende kwa wale waliowatuma. [**34** Lakini **g165**] **19** “Kwa hivyo uamuzi wangu ni kwamba, Sila bado akaendelea kukaa huko.] **35** Lakini tusiwataabishe watu wa Mataifa wanaomgeukia Paulo na Barnaba walibaki Antioquia ambako Mungu. **20** Badala yake, tuwaandikie kwamba wao pamoja na wengine wengi walifundisha na wajiepushe na vyakula vilivyonajisiwa kwa kuhubiri neno la Bwana. **36** Baada ya muda, Paulo kutolewa sanamu, wajiepushe na usherati, au akamwambia Barnaba, “Turudi tukawatembelee kula mnyama aliyenyonwa, na damu. **21** Kwa ndugu katika miji yote tuliyohubiri neno la maana katika kila mji kwa vizazi vilivyopita, Bwana tuone jinsi wanavyoendelea.” **37** Barnaba Mose amekuwa na wale wanaotangaza sheria alitaka wamchukue Yohana aitwaye Marko yake kwa kuwa imekuwa ikitomwa kwa sauti waende naye. **38** Lakini Paulo aliona si vyema kubwa katika masinagogi kila Sabato.” **22** kwa sababu aliwahi kuwaacha walipokuwa Mitume na wazee pamoja na kanisa lote, huko Pamfilia, hakutaka kuendelea kufanya wakaamua kuwachagua baadhi ya watu wao kazi naye. **39** Pakatokea ubishi mkali kati ya na kuwatuma Antioquia pamoja na Paulo Paulo na Barnaba kuhusu jambo hili, hivyo na Barnaba. Wakamchagua Yuda aitwaye wakagawanyika. Barnaba akamchukua Yohana Barsaba pamoja na Sila, watu wawili waliokuwa Marko wakasafiri baharini kwenda Kipro. **40** viongozi mionganoni mwa ndugu. **23** Wakatumwa Lakini Paulo akamchagua Sila na akaondoka na barua ifuatayo: Sisi mitume na wazee, baada ya ndugu kuwatakia neema ya Bwana. **41** ndugu zenu, Kwa ndugu Mataifa mliaoamini Akapitia Shamu na Kilikia, akiimarisha makanisa mlioko Antioquia, Shamu na Kilikia: Salamu. ya huko.

24 Tumesikia kwamba kuna baadhi ya watu waliokuja huko kutoka kwetu bila ruhusa yetu na kuwasumbua, wakiyataabisha mawazo yenu.

25 Hivyo tumekubaliana wote kuwachagua baadhi ya watu na kuwatuma kwenu pamoja na wapendwa wetu Barnaba na Paulo, **26** watu ambaio wamehatarisha maisha yao kwa ajili ya jina la Bwana wetu Yesu Kristo. **27** Kwa hiyo tunawatuma Yuda na Sila, kuthibitisha kwa maneno ya mdomo mambo haya tunayowaandikia. **28** Kwa maana imempendeza Roho Mtakatifu na sisi tusiwatwike mzigo wowote mkubwa zaidi ya mambo haya yaafuatayo ambayo ni ya lazima: **29** Kwamba mjiepushe na vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu, na damu, au kula nyama ya mnyama aliyenyonwa, na mijiepushe na usherati. Mkiyaepuka mambo haya, mtakuwa mmefanya vyema. Kwaherini. **30**

16 Paulo akafika Derbe na kisha Listra, ambako kulikuwa na mwanafunzi mmoja jina lake Timotheo, ambaye mama yake alikuwa Myahudi aliyeamini, lakini baba yake alikuwa Myunani. **2** Alikuwa amesifiwa sana na wale ndugu waliokuwa wameamini huko Listra na Ikonio **3** Paulo alitaka Timotheo afuatane naye, hivyo akamchukua na kumtahiri kwa sababu ya Wayahudi waliokuwa wanaishi eneo lile kwa maana wote walimjua baba yake ni Myunani. **4** Walipokuwa wakienda mji kwa mji, wakawa wanawapa maamuzi yaliyotolewa na mitume na wazee huko Yerusalem ili wayafuate. **5** Hivyo makanisa yakawa imara katika imani na kuongezeka kiidadi kila siku. **6** Paulo pamoja na wenzake wakasafiri sehemu za Frigia na Galatia, kwa kuwa Roho Mtakatifu

hakuwaruhusu kulihubiri neno huko Asia. 7 mpaka sokoni mbele ya viongozi wa mji. 20 Walipofika mpaka wa Misia, wakajaribu kuingia Baada ya kuwafikisha mbele ya mahakimu Bithinia lakini Roho wa Yesu hakuwaruhusu. wakawashtaki wakisema, “Hawa watu wanaleta 8 Kwa hiyo wakapita Misia, wakafika Troa. 9 ghasia katika mji wetu, nao ni Wayahudi. 21 Wakati wa usiku Paulo akaona maono, mtu Wanafundisha desturi ambazo sisi raiya wa wa Makedonia amesimama akimsihi, “Vuka Kirumi hatuwezi kuzikubali au kuzitimiza.” uje huku Makedonia utusaidie.” 10 Baada ya 22 Umati wa watu waliokuwepo wakajiunga Paulo kuona maono haya, tulijiandaa kwa katika kuwashambulia Paulo na Sila na wale haraka kuondoka kwenda Makedonia tukiwa mahakimu wakaamuru wavuliwe nguo zao na tumesadiki kuwa Mungu alikuwa ametuita wachapwe viboko. 23 Baada ya kuwachapa kuhubiri habari njema huko. 11 Tukasafiri kwa sana, wakawatupa gerezani na kumwagiza njia ya bahari kutoka Troa na kwenda moja mkuu wa gereza awalinde kikamilifu. 24 kwa moja hadi Samothrake, kesho yake tukafika Kufuata maelekezo haya, yule mkuu wa gereza Neapoli. 12 Kutoka huko tukasafiri hadi Filipi, akawaweka katika chumba cha ndani sana mji mkuu wa jimbo hilo la Makedonia, uliokuwa mle gerezani, na akawafunga miguu yao kwa koloni ya Warumi. Nasi tukakaa huko siku minyororo. 25 Ilipokaribia usiku wa manane, kadhaa. 13 Siku ya Sabato tukaenda nje ya Paulo na Sila walikuwa wakiomba na kuimba lango la mji kando ya mto, mahali ambapo nyimbo za kumsifu Mungu, nao wafungwa tulitarajia tungepata mahali pa kufanyia wengine walikuwa wakiwasikiliza. 26 Ghafula maombi. Tukaketi, tukaanza kuongea na baadhi pakatokea tetemeko kubwa la ardhi, hata msingi ya wanawake waliokuwa wamekusanya huko. wa gereza ukatikisika. Mara milango ya gereza 14 Mmoja wa wale wanawake waliotusikiliza ikafunguka na ile minyororo iliyowafunga kila aliitwa Lidia, mfanyakibashara wa nguo za mmoja ikafunguka. 27 Yule mkuu wa gereza zambarau, mwenyeji wa mji wa Thiatira, alipoamka na kuona milango ya gereza iko aliyekuwa mcha Mungu. Bwana akaufungua wazi, akachomoa upanga wake akataka kujiua, moyo wake akaupokea ujumbe wa Paulo. 15 Basi akidhani ya kuwa wafungwa wote wametoroka, alipokwisha kubattizwa yeze na watu wa nyumba 28 Lakini Paulo akapiga kelele kwa sauti kubwa, yake, alitukaribisha nyumbani kwake akisema, akasema, “Usijidhuru kwa maana sisi sote tuko “Kama mmeona kweli mimi nimemwamini hapal!” 29 Yule askari wa gereza akaagiza taa Bwana, karibuni mkae nyumbani mwangu.” zilete, akaingia ndani ya kile chumba cha Naye akatushawishi. 16 Siku moja, tulipokuwa gereza, akapiga magoti akitetemeka mbele tukienda mahali pa kusali, tulikutana na ya Paulo na Sila. 30 Kisha akawaleta nje mtumwa mmoja wa kike ambaye alikuwa akisema, “Bwana zangu, nifanye nini nipate na pepo wa uaguzi. Naye alikuwa amewapa kuokoka?” 31 Wakamjibu, “Mwamini Bwana mabwana zake mapato makubwa ya fedha Yesu Kristo, nawe utaokoka, pamoja na watu kwa ubashiri. 17 Huyu msichana alikuwa wa nyumbani mwako.” 32 Wakamwambia neno akimfuata Paulo na sisi akipiga kelele, “Watu la Bwana yeze pamoja na wote waliokuwako hawa ni watumishi wa Mungu Aliye Juu Sana, nyumbani mwake. 33 Wakati ule ule, yule mkuu wao wanawatangazieni njia ya wokovu.” 18 wa gereza akawachukua, akawaosha majeraha Akaendelea kufanya hivi kwa siku nyingi, lakini yao, kisha akabatizwa yeze pamoja na wote Paulo akiwa ameudhika sana, akageuka na waliokuwa nyumbani mwake bila kuchelewa. 34 kumwambia yule pepo mchafu, “Ninakuamuru Akawapandisha nyumbani mwake akawaandalia katika jina la Yesu Kristo, umtoke!” Yule pepo chakula, yeze pamoja na nyumba yake yote mchafu akamtoka saa ile ile. 19 Basi mabwana wa wakafurahi sana kwa kuwa sasa walikuwa yule mtumwa wa kike walipoona kuwa tumaini wamemwamini Mungu. 35 Kulipopambazuka lao la kuendelea kujipatia fedha limetoweka, wale mahakimu wakawatuma maafisa wao kwa wakawakamata Paulo na Sila wakawaburuta mkuu wa gereza wakiwa na agizo linalosema,

“Wafungue wale watu, waache waende zao.” **36** umati wa watu na maafisa wa mji wakaongeza Mkuu wa gereza akamwambia Paulo “Mahakimu ghasia. **9** Nao baada ya kuchukua dhamana kwa wameagiza niwaache huru, kwa hiyo tokeni ajili ya Yasoni na wenzake wakawaacha waende na mwende zenu kwa amani.” **37** Lakini zao. **10** Usiku ule ule, wale ndugu walioamini Paulo akawaambia wale maafisa, “Wametupiga wakawapeleka Paulo na Sila waende zao Beroya. hadharani bila kutufanyia mashtaka na Walipowasili huko wakaenda kwenye sinagogi kutuhoji, nao wakatutupa gerezani, hata ingawa la Wayahudi. **11** Hawa Waberoya walikuwa sisi ni raiya wa Rumi. Nao sasa wanataka waungwana zaidi kuliko wale wa Thesalonike, kututoa gerezani kwa siri? Hapani! Wao na kwa kuwa waliupokea ule ujumbe kwa shauku waje wenyewe watutoe humu gerezani.” **38** kubwa na kuyachunguza Maandiko kila siku Wale maafisa wakarudi na kuwaambia wale ili kuona kama yale Paulo aliyo sema yali kuwa mahakimu maneno haya, wakaogopa sana kweli. **12** Wayahudi wengi wakaamini pamoja walipofahamu kuwa Paulo na Sila ni raiya na wanawake na wanaume wa Kiyunani wa wa Rumi. **39** Kwa hiyo wakaja wakawaomba tabaka la juu. **13** Lakini wale Wayahudi wa msamaha, wakawatoa gerezani, wakawaomba Thesalonike waliposikia kuwa Paulo anahubiri waondoke katika ule mji. **40** Baada ya neno la Mungu huko Beroya, wakaenda huko ili Paulo na Sila kutoka gerezani walikwenda kuwashawishi watu na kuwachochea. **14** Mara nyumbani kwa Lidia, ambapo walikutana na hiyo, wale ndugu wakamsafirisha Paulo hadi wale ndugu walioamini, wakawatia moyo, ndipo pwani, lakini Sila na Timotheo wakabaki Beroya. wakaondoka.

17 Wakasafiri kupitia Amfipoli na Apolonia wakafika Thesalonike, ambako kulikuwa na sinagogi la Wayahudi. **2** Kama desturi yake, Paulo aliingia ndani ya sinagogi, na kwa muda wa Sabato tatu akawa anahojiana nao kutoka kwenye Maandiko, **3** akidhihirisha wazi na kuthibitisha kwamba ilikuwa lazima Kristo ateswe na afufuke kutoka kwa wafu. Akasema, “Huyu Yesu ninayewaambia habari zake, ndiye Kristo.” **4** Baadhi ya Wayahudi wakasadiki, wakaungana na Paulo na Sila, wakiwepo idadi kubwa ya Wayunani waliomcha Mungu na wanawake wengi mashuhuri. **5** Lakini Wayahudi ambaa hawakuwa wameamini wakawa na wivu, wakawakodi watu waovu kutoka sokoni, wakakutanisha umati wa watu, wakaanzisha ghasia mjini. Wakaenda mbio nyumbani kwa Yasoni wakiwatafuta Paulo na Sila ili kuwaleta nje penye ule umati wa watu. **6** Lakini walipowakosa wakamburuta Yasoni na ndugu wengine mbele ya maafisa wa mji, wakipiga kelele: “Watu hawa ni wale walioupindua ulimwengu wamekuja huku, **7** naye Yasoni amewakaribisha nyumbani mwake. Hawa wote wanaasi amri za Kaisari wakisema yuko mfalme mwingine aitwaye Yesu.” **8** Waliposikia haya, ule

15 Wale waliomsindikiza Paulo wakaenda naye mpaka Athene, kisha wakarudi Beroya wakiwa na maagizo kutoka kwa Paulo kuhusu Sila na Timotheo kwamba wamfuate upesi iwezekanavyo. **16** Paulo alipokuwa akiwasubiri huko Athene, alisumbuka sana moyoni mwake kuona vile mji huo ulivyojaa sanamu. **17** Hivyo akahojiana kwenye sinagogi na Wayahudi pamoja na Wayunani waliomcha Mungu, na pia sokoni kila siku na watu alipatana nao huko. **18** Kisha baadhi ya Waepikureo na Wastoiko wenye falsafa wakakutana naye. Baadhi yao wakasema, “Je, huyu mpayukaji anajaribu kusema nini?” Wengine wakasema, “Inaonekana anasema habari za miungu ya kigeni.” Walisema haya kwa sababu Paulo alikuwa anahubiri habari njema kuhusu Yesu na ufufuo wa wafu. **19** Hivyo wakamchukua na kumleta kwenye mukutano wa Areopago, walikomwambia, “Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayofundisha ni nini? **20** Wewe unaleta mambo mapya masikioni mwetu, hivyo tungetaka kujua maana yake ni nini.” **21** (Waathene na wagoni wote walioishi humo hawakutumia muda wao kufanya chochote kingine isipokuwa kueleza au kusikia mambo mapya). **22** Ndipo Paulo akasimama katikati ya Areopago akasema, “Enyi watu wa Athene! Ninaona kwamba

katika kila jambo ninyi ni watu wa dini kutoka Italia pamoja na mkewe Prisila, kwa sana. **23** Kwa kuwa nilipokuwa nikitembea sababu Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi mjini na kuangalia kwa bidii vitu vyenu vya wote waondoke Rumi. Paulo akaenda kuwaona, kuabudiwa, niliona huko madhabahu moja **3** naye kwa kuwa alikuwa mtengeneza mahema ilioandikwa: Kwa Mungu Asiyejulikana. Basi kama wao, akakaa na kufanya kazi pamoja sasa kile ambacho mmekuwa mkikiabudu kama nao. **4** Kila Sabato Paulo alikuwa akihojiana kisichojulikana, ndicho ninachowahubiria. **24** nao katika sinagogi, akijitahidi kuwashawishi “Mungu aliyeumba dunia na vyote vilivyomo Wayahudi na Wayunani. **5** Sila na Timotheo ndani yake, yeye ndiye Bwana wa mbingu na walipowasili kutoka Makedonia, walimkuta nchi, hakai katika mahekalu yaliyojengwa kwa Paulo akiwa amejitolea muda wake wote katika mikono ya wanadamu. **25** Wala hatumikiwi kuhubiri, akiwashuhudia Wayahudi kwamba na mikono ya wanadamu kana kwamba Yesu ndiye Kristo **6** Wayahudi walipompinga anahitaji chochote, kwa sababu yeye mwenyewe Paulo na kukufuru, yeye aliyakung’uta mavazi ndiye awapaye watu wote uhai na pumzi yake, akawaambia, “Damu yenu na iwe juu ya na vitu vyote. **26** Kutoka kwa mtu mmoja, vichwa vyenu! Mimi sina hatia, nimetimiza yeye aliumba mataifa yote ya wanadamu ili wajibu wangu. Kuanzia sasa nitawaendea watu waikalie dunia yote, naye akaweka nyakati za wa Mataifa.” **7** Kisha akaondoka mle kwenye kuishi. **27** Mungu alifanya hivyo ili wanadamu sinagogi, akaenda nyumbani kwa mtu mmoja wamtafute na huenda wakamfikia ingawa kwa jina lake Tito Yusto, aliyekuwa mcha Mungu. kupapasapapasa ijapokuwa kwa kweli hakai Nyumba yake ilikuwa karibu na sinagogi. **8** mbali na kila mmoja wetu. **28** ‘Kwa kuwa katika Kiongozi wa hilo sinagogi, aliyeitwa Krispo, yeye tunaishi, tunatembea na kuwa na uzima akamwamini Bwana, yeye pamoja na watu wetu.’ Kama baadhi ya watunga mashairi wenu wote wa nyumbani mwake. Nao Wakorintho walivoyesema, ‘Sisi ni watoto wake.’ **29** “Kwa kuwa wengi waliomsikia Paulo pia wakaamini na sisi ni watoto wa Mungu, haitupasi kudhani kubatizwa. **9** Usiku mmoja Bwana akamwambia kuwa uungu ni kama sanamu ya dhahabu au ya Paulo katika maono, “Usiogope, lakini endelea fedha au ya jiwe, mfano uliotengenezwa kwa kusema wala usinyamaze, **10** kwa maana ubunifi na ustadi wa mwanadamu. **30** Zamani mimi niko pamoja nawe, wala hakuna mtu wakati wa ujinga, Mungu alijifanya kama haoni, atakayeweza kukushambulia ili kukudhuru, lakini sasa anawaamuru watu wote kila mahali kwa kuwa ninao watu wengi katika mji huu watubu. **31** Kwa kuwa ameweka siku ambayo ambao ni watu wangu.” **11** Hivyo Paulo akakaa atauhukumu ulimwengu kwa haki akintumia huko kwa muda wa mwaka mmoja na nusu, mtu aliymchagua. Amewahakikishia watu wote akiwafundisha neno la Mungu. **12** Lakini wakati mambo haya kwa kumfufua Kristo kutoka Galio alipokuwa msaidizi wa mwakilishi wa kwa wafu.” **32** Waliposikia habari za ufufuo mtawala huko Akaya, Wayahudi waliungana wa wafu, baadhi yao wakadhihaki, lakini kumshambulia Paulo, wakamkamata na wengine wakasema, “Tunataka kukusikia tena kumpeleka mahakamani. **13** Wakamshtaki ukizungumza juu ya jambo hili.” **33** Kwa hiyo wakisema, “Mtuyu huyu anawashawishi watu Paulo akaondoka katikati yao. **34** Lakini baadhi wamwabudu Mungu kinyume cha sheria.” **14** yao wakaungana naye wakaamini. Kati yao Paulo alipotaka kujitetea, Galio akawaambia alikuwepo Dionisio, Mwareopago na mwanamke mmoja aliyeitwa Damari na wengine wengi.

18 Baada ya haya, Paulo akaondoka Athene akaenda Korintho. **2** Huko akututana na Myahudi mmoja jina lake Akila, mwenyeji wa Ponto, ambaye alikuwa amewasili karibuni

wote wakamkamata Sosthene kiongozi wa ubatizo gani?" Wakajibu, "Kwa ubatizo wa sinagogi, wakampiga mbele ya mahakama, Yohana." 4 Paulo akasema, "Ubatizo wa Yohana lakini Galio hakujali kitendo chao hata kidogo. ulikuwa wa toba, alishaambia watu wamwamini 18 Baada ya kukaa Korintho kwa muda, Paulo ye ye atakayekuja baada yake, yaani, Yesu." akaagana na wale ndugu walioamini, akasafiri 5 Waliposikia haya, wakabatizwa katika jina kwa njia ya bahari kwenda Shamu akiwa la Bwana Yesu. 6 Paulo alipoweka mikono amefuatana na Prisila na Akila. Walipofika yake juu yao, Roho Mtakatifu akawashukia, Kenkrea, Paulo alinyoa nywele zake kwa kuwa nao wakanena kwa lugha mpya na kutabiri. alikuwa ameweka nadhiri. 19 Walipofika Efeso, 7 Walikuwa kama wanaume kumi na wawili. Paulo aliwaacha Prisila na Akila huko, lakini ye ye 8 Paulo akaingia katika sinagogi na kunena akaingia kwenye sinagogi akawa anajadiliana humo kwa ujasiri kwa muda wa miezi mitatu, na Wayahudi. 20 Walipomwomba akae nao akijadiliana na watu na kuwashawishi katika kwa muda mrefu zaidi hakukubali. 21 Lakini mambo ya Ufalme wa Mungu. 9 Lakini alipokuwa akiondoka, akaahidi, "Nitarudi kama baadhi yao walikaidi. Walikataa kuamini, na Mungu akipenda." Kisha akasafiri kwa njia ya wakakashifu ujumbe wake mbele ya umati wa bahari kutoka Efeso. 22 Alitia nanga Kaisaria, watu. Basi Paulo aliaachana nao. Akawachukua akaenda Yerusalem na kulisalimu kanisa, kisha wanafunzi naye, akahojiana nao kila siku katika akaenda Antiochia. 23 Baada ya kukaa huko darasa la Tirano. 10 Jambo hili likaendelea kwa kwa muda, akaondoka na kwenda sehemu muda wa miaka miwili, kiasi kwamba Wayahudi moja hadi nyingine huko Galatia na Frigia, na Wayunani wote walioishi huko Asia wakawa akiwaimarisha wanafunzi wote. 24 Basi akaja wamesikia neno la Bwana. 11 Mungu akafanya Efeso Myahudi mmoja, jina lake Apolo, mwenyeji miujiza mingi isiyo ya kawaida kwa mkono wa Iskanderia. Yeye alikuwa na elimu kubwa, wa Paulo, 12 hivi kwamba lesu au vitambaa pia alikuwa hodari katika Maandiko. 25 Alikuwa viliyokuwa vimegusa mwili wa Paulo viliwekwa amefundishwa katika njia ya Bwana, naye juu ya wagonjwa, nao wakapona magonjwa yao, alikuwa na bidii katika roho, akafundisha kwa na pepo wachafu wakawatoka. 13 Basi baadhi ya usahihi juu ya Yesu, ingawa alijua tu ubatizo Wayahudi wenye kutangatanga huku na huko wa Yohana. 26 Apolo alianza kunena kwa wakitoa pepo wachafu wakajaribu kutumia jina ujasiri mkubwa katika sinagogi. Lakini Prisila la Bwana Yesu wale wenye pepo wakisema, na Akila walipomsikia, walimchukua kando "Kwa jina la Yesu, yule anayehubiriwa na Paulo, na kumweleza njia ya Mungu kwa ufasaha nakuamuru utoke." 14 Wana saba wa Skewa, zaidi. 27 Naye Apolo alipotaka kwenda Akaya, Myahudi aliyekuwa kiongozi wa makuhani, ndugu wa Efeso walimtia moyo, wakawaandikia walikuwa wanafanya hivyo. 15 Lakini pepo wanafunzi huko ili wamkaribishe. Alipofika mchafu akawajibu, "Yesu namjua na Paulo pia huko, aliwasaidia sana wale ambao, kwa neema namjua, lakini ninyi ni nani?" 16 Kisha yule ya Mungu, walikuwa wameamini. 28 Kwa uwezo mtu aliyekuwa na pepo mchafu akawarukia, mkubwa aliwakanusha hadharani Wayahudi akawashambulia vikali, akawashinda nguvu waliokuwa wakipinga, akionyesha kwa njia ya wote, wakatoka ndani ya ile nyumba wakikimbia Maandiko kwamba Yesu ndiye Kristo. wakiwa uchi na wenye majeraha. 17 Habari hii ikajulikana kwa Wayahudi wote na Wayunani waliokaa Efeso, hofu ikawajaa wote, nalo jina la Bwana Yesu likaheshimiwa sana. 18 Wengi wa wale waliokuwa wameamini wakati huu wakaja na kutubu waziwazi kuhusu matendo yao maovu. 19 Idadi kubwa ya wale waliofanya mambo ya uganga wakaleta vitabu vyao na kuviteketeza kwa moto hadharani. Walipofanya

19 Apolo alipokuwa huko Korintho, Paulo alisafiri sehemu za bara, akafika Efeso. Huko akawakuta wanafunzi kadhaa, 2 akawauliza, "Je, mlipokea Roho Mtakatifu mlipoamini?" Wakajibu, "Hapana, hata hatukusikia kuwa kuna Roho Mtakatifu." 3 Ndipo Paulo akawauliza, "Je, mlipatizwa kwa

hesabu ya thamani ya vitabu vilivyoteketeza kujitetea mbele ya watu. **34** Lakini walipotambua ilikuwa drakma 50,000 za fedha. **20** Hivyo kwamba alikuwa Myahudi, wote wakapiga kelele neno la Bwana likaenea sana na kuwa na kwa sauti moja kwa karibu muda wa saa mbili, nguvu. **21** Baada ya mambo haya kutukia, wakisema, “Artemi wa Efeso ni mkuu!” **35** Paulo akakusudia rohoni kwenda Yerusalem Baadaye karani wa mji akaunyamazisha ule kupitia Makedonia na Akaya. Akasema, “Baada umati wa watu na kusema, “Enyi watu wa Efeso, ya kufika huko, yanipasa pia kwenda Rumi.” **22** je, ulimwengu wote haujui ya kuwa mji wa Hivyo akatuma wasaidizi wake wawili, Timotheo Efeso ndio unaotunza hekalu la Artemi aliye na Erasto, waende Makedonia, wakati yeze mkuu na ile sanamu yake ilioanguka kutoka mwenyewe alibaki kwa muda kidogo huko mbinguni? **36** Kwa hiyo, kwa kuwa mambo Asia. **23** Wakati huo huo pakatokea dhiki kubwa haya hayakanushiki, inawapasa mnyamaze na kwa sababu ya Njia ile ya Bwana. **24** Mtu wala msifanye lolote kwa haraka. **37** Kwa kuwa mmoja jina lake Demetrio mfua fedha aliye kuwa mmewaleta hawa watu hapa, ingawa hawajaiba akitengeneza vinyago vya fedha vya Artemi hekaluni wala kumkufuru huyu mungu wetu na kuwapatia mafundi wake biashara kubwa, wa kike. **38** Basi, ikiwa Demetrio na mafundi **25** aliwaita pamoja watu wengine waliofanya wenzake wana jambo zito dhidi ya mtu yeote, kazi ya ufundi kama yake na kusema, “Enyi mahakama ziko wazi na wasaidizi wa mwakilishi watu, mnajua ya kuwa utajiri wetu unatokana wa mtawala. Wanaweza kufungua mashtaka. na biashara hii! **26** Pia ninyi mmeona na **39** Lakini kama kuna jambo jingine lolote zaidi kusikia jinsi ambavyo si huku Efeso peke mnalotaka kulileta, itabidi lisuluhihwe katika yake lakini ni karibu Asia yote, huyu Paulo kusanyiko halali. **40** Kama ilivyo sasa, tuko amewashawishi na kuvuta idadi kubwa ya watu hatarini kushtakiwa kwa kufanya ghasia kwa kwa kusema kuwa miungu iliyotengenezwa na sababu ya tukio la leo. Kwa kuwa hakuna sababu watu si miungu. **27** Kwa hiyo kuna hatari si tutakayoweza kutoa kuhalalisha msukosuko kwa kazi yetu kudharauliwa tu, bali pia hata huu.” **41** Baada ya kusema haya akavunja hekalu la mungu mke Artemi, aliye mkuu, mkutano.

anayeabudiwa Asia yote na ulimwengu wote, litakuwa limepokonywa fahari yake ya kiungu.”

28 Waliposikia maneno haya, wakaghadhibika, wakaanza kupiga kelele, “Artemi wa Waefeso ni mkuu!” **29** Mara mji wote ukajaa ghasia. Wakawakamata Gayo na Aristarko, watu wa Makedonia waliokuwa wakisafiri pamoja na Paulo, na watu wakakimbilia katika ukumbi wa michezo kama mtu mmoja. **30** Paulo akataka kuingia katikati ya umati huo, lakini wanafunzi hawakumruhusu. **31** Hata baadhi ya viongozi wa sehemu ile, waliokuwa rafiki zake Paulo, wakatuma watu wakitamani asiingie katika ule ukumbi. **32** Ule umati ulikuwa na taharuki. Wengine walikuwa wakipiga kelele, hawa wakisema hili na wengine lile. Idadi kubwa ya watu hawakujua hata ni kwa nini walikuwa wamekusanyika huko. **33** Wayahudi wakamsukumia Aleksanda mbele na baadhi ya watu kwenye ule umati wakampa maelekezo. Akawaashiria kwa mkono ili watulie aweze

20 Baada ya zile ghasia kumalizika, Paulo aliwaita wanafunzi pamoja akawatia moyo, akawaaga, akaanza safari kwenda Makedonia. **2** Alipita katika sehemu zile, akinena na watu maneno mengi ya kuwatia moyo. Ndipo hatimaye akwasili Uyunani, **3** ambako alikaa kwa muda wa miezi mitatu. Alipokuwa anakaribia kuanza safari kwa njia ya bahari kwenda Shamu, kwa sababu Wayahudi walikuwa wamefanya shauri baya dhidi yake, aliamua kurudi kupitia njia ya Makedonia. **4** Paulo alikuwa amefuatana na Sopatro mwana wa Piro, Mberoya, Aristarko na Sekundo kutoka Thesalonike na Gayo, mtu wa Derbe, Timotheo pamoja na Tikiko na Trofimo kutoka sehemu ya Asia. **5** Hawa watu walitutangulia wakaenda kutungojea Troa. **6** Lakini sisi tukasafiri kwa njia ya bahari kwa siku tano kutoka Filipi baada ya siku za Sikukuu ya Mikate Isiyyotiwa Chachu, nasi tukaungana na wengine huko

Troa, ambako tulikaa kwa siku saba. **7** Siku sasa nimesukumwa na Roho, ninakwenda ya kwanza ya juma tulikutana pamoja kwa Yerusalem wala sijui ni nini kitakachonipata ajili ya kumega mkate. Paulo akaongea na huko. **23** Ila ninachoju tu ni kwamba Roho watu, naye kwa kuwa alikuwa amekusudia Mtakatifu amenionya kuwa vifungo na mateso kuondoka kesho yake, aliendelea kuongea vinaningoja. **24** Lakini siyahesabu maisha yangu mpaka usiku wa manane. **8** Kwenye chumba cha kuwa ya thamani kwangu, kama kuyamaliza ghorofani walimokuwa wamekutania kulikuwa mashindano na kukamilisha ile kazi Bwana na taa nyangi. **9** Kijana mmoja jina lake Yesu aliyonipa, yaani, kazi ya kuishuhudia Injili Eutiko, alikuwa amekaa dirishani, wakati Paulo ya neema ya Mungu. **25** “Nami sasa najua ya alipokuwa akihubiri kwa muda mrefu, alipatwa kuwa hakuna hata mmoja mionganoni mwenu na usingizi mzito, akaanguka kutoka ghorofa ambaye nimemhubiria Ufalme wa Mungu katika ya tatu, wakamwinua akiwa amekufa. **10** kwenda kwangu huku na huko, atakayeniona Paulo akashuka chini, akajitupa juu yake na uso tena. **26** Kwa hiyo nawatangazia leo, kumkumbatia, akasema, “Msishtuke, uzima sina hatia ya damu ya mtu awaye yote. **27** wake bado umo ndani yake.” **11** Kisha Paulo Kwa kuwa sikusita kuwatangazia mapenzi akapanda tena ghorofani, akamega mkate na yote ya Mungu. **28** Jilindeni nafsi zenu na kula. Baada ya kuongea mpaka mapambazuko, mlilinde lile kundi lote ambalo Roho Mtakatifu akaondoka. **12** Watu wakamrudisha yule kijana amewaweka ninyi kuwa waangalizi wake. nyumbani akiwa hai nao wakafarijika sana. Lichungeni kanisa lake Mungu alilolinunua kwa **13** Tukatangulia melini tukasafiri mpaka Aso damu yake mwenyewe. **29** Najua kwamba baada ambako tungempakia Paulo. Alikuwa amepanga yangu kuondoka, mbwa mwitu wakali watakuja hivyo kwa maana alitaka kufika kwa miguu. katikati yenu ambao hawatalihurumia kundi. **30** **14** Alipotukuta huko Aso, tulimpakia melini, Hata kutoka mionganoni mwenu watainuka watu tukasafiri wote mpaka Mitilene. **15** Kutoka na kuupotosha ukweli ili wawavute wanafunzi huko tuliedelea kwa njia ya bahari, na kesho wawafuate. **31** Hivyo jilindeni! Kumbukeni yake tukafika mahali panapokabili Kio. Siku kwamba kwa miaka mitatu sikuacha kamwe iliyofuata tukavuka kwenda Samo, na kesho kuwaonya kila mmoja kwa machozi usiku na yake tukawasili Mileto. **16** Paulo alikuwa mchana. **32** “Sasa nawakabidhi kwa Mungu na ameamua tusipitie Efeso ili asitumie muda kwa neno la neema yake, linaloweza kuwajenga mwangi huko sehemu za Asia, kwa sababu na kuwapa ninyi urithi mionganoni mwa wote alikuwa anatamani kama ikiwezekana kufika ambao wametakaswa. **33** Sikutamani fedha Yerusalem kabla ya siku ya Pentekoste. **17** Paulo wala dhahabu wala vazi la mtu ye yote. **34** akiwa Mileto, alituma mjumbe kwenda Efeso Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono yangu kuwaita wazee wa kanisa waje wakutane naye. hii imetumika kwa mahitaji yangu na ya **18** Walipofika akawaambia, “Ninyi wenyewe wale waliokuwa pamoja nami. **35** Katika kila mnajua jinsi nilivyoishi katikati yenu muda jambo nimewaonyesha kwamba kwa njia hii ya wote tangu siku ya kwanza nilipokanyaaga hapa kufanya kazi kwa bidii imetupasa kuwasaidia Asia. **19** Nilimtumikia Bwana kwa unyenyekevu wadhaifu, mkikumbuka maneno ya Bwana Yesu wote na kwa machozi nikivumilia taabu na mwenyewe jinsi alivyosema, ‘Ni heri kutoa mapingamizi yaliyonipata kutokana na hila kuliko kupokea.’” **36** Paulo alipomaliza kusema za Wayahudi. **20** Mnajua kwamba sikusita haya akapiga magoti pamoja nao wote akaomba. kuhubiri jambo lolote ambalo lingekuwa la **37** Wote wakalia, wakamkumbatia Paulo na kuwafaa ninyi, lakini nilifundisha hadharani kumbusu, **38** Kilichowahuzunisha zaidi ni kwa na nyumba kwa nyumba. **21** Nimewashuhudia sababu ya yale maneno aliyosema kwamba Wayahudi na Wayunani kwamba inawapasa kamwe hawatauona uso wake tena. Wakaenda kumgeukia Mungu kwa kutubu dhambi na naye mpaka kwenye meli. kumwamini Bwana wetu Yesu Kristo. **22** “Nami

21 Tulipokwisha kujitenga nao, tukaanza mmoja wa wanafunzi wa zamani. **17** Tulipofika safari kwa njia ya bahari moja kwa moja Yerusalemu ndugu wakatukaribisha kwa furaha. mpaka Kosi. Siku ya pili yake tukafika Rodo **18** Kesho yake Paulo pamoja na wengine wetu na kutoka huko tukaenda Patara. **2** Hapo tulikwenda kumwona Yakobo, na wazee wote tukapata meli iliyokuwa inavuka kwenda Foinike walikuwepo. **19** Baada ya kuwasalimu, Paulo tukapanda tukasafiri nayo. **3** Tulipokiona kisiwa akatoa taarifa kamili ya mambo yote ambayo cha Kipro, tukakizunguka tukakiacha upande Mungu alikuwa amefanya mionganoni mwa watu wetu wa kushoto, tukasafiri mpaka Shamu, wa Mataifa kupitia huduma yake. **20** Baada ya tukatia nanga katika bandari ya Tiro ambapo kusikia mambo haya wakamwadhimisha Mungu. meli yetu ilikuwa ipakue shehena yake. **4** Ndipo wakamwambia Paulo, “Ndugu, unaona Baada ya kuwatafuta wanafunzi wa huko, kulivyo na maelfu ya Wayahudi walioamini, tukakaa nao kwa siku saba. Wale wanafunzi nao wote wana juhudhi kwa ajili ya sheria. wakiongozwa na Roho wakamwambia Paulo **21** Lakini wameambiwa habari zako kwamba asiende Yerusalemu. **5** Lakini muda wetu unafundisha Wayahudi wote waishio mionganoni ulipokwisha, tukaondoka tukaendelea na safari mwa watu wa Mataifa kumkataa Mose, na yetu. Wale wanafunzi pamoja na wake zao na kwamba unawaambia wasiwatahiri watoto wao watoto wakatusindikiza hadi nje ya mji. Wote wala kufuata desturi zetu. **22** Sasa tufanyeje? Bila tukapiga magoti pale pwani tukaomba. **6** Baada shaka watasikia kwamba umekuja Yerusalemu. ya kuagana, tukapanda melini, nao wakarudi **23** Kwa hiyo fanya lile tunalokuambia. Tunao majumbani mwao. **7** Tukaendelea na safari watu wanne hapa ambao wameweka nadhiri. yetu toka Tiro tukafika Tolemai, tukawasalimu **24** Jiunge na watu hawa, mfanye utaratibu ndugu wa huko, tukakaa nao kwa siku moja. **8** wa ibada ya kujitakasa pamoja nao, na ulipe Siku iliyofuata tukaondoka, tukafika Kaisaria. ghamama ili wanyoe nywele zao. Kwa njia Huko tukaenda nyumbani kwa mwinjilisti hii kila mtu atafahamu ya kuwa mambo mmoja jina lake Filipo, aliyekuwa mmoja wa waliyosikia si ya kweli na kwamba wewe wale Saba, tukakaa kwake. **9** Filipo alikuwa unaishika sheria. **25** Lakini kuhusu wale na binti wanne mabikira waliokuwa wanatoa watu wa Mataifa walioamini, tumewaandikia unabii. **10** Baada ya kukaa kwa siku kadhaa, uamuzi wetu: kwamba wajitenge na vyakula akateremka nabii mmoja kutoka Uyahudi jina viliyyotolewa sadaka kwa sanamu, na damu, lake Agabo. **11** Alipotufikia akachukua mshipi wa au kula nyama ya mnyama aliyenyonwa, na Paulo akajifunga, akautumia kufunga mikono wajiepushe na uasherati.” **26** Ndipo kesho yake na miguu yake mwenyewe akasema, “Roho Paulo akawachukua wale watu na akajitakasa Mtakatifu anasema: ‘Hivi ndivyo Wayahudi wa pamoja nao. Akaingia ndani ya hekalu ili atoe Yerusalemu watakavyomfunga mwenye mshipi taarifa ya tarehe ambayo siku zao za utakaso huu na kumkabidhi kwa watu wa Mataifa.’” **12** zingemalizika na sadaka ingetolewa kwa ajili ya Tuliposikia maneno haya sisi na ndugu wengine kila mmoja wao. **27** Zile siku saba zilipokaribia tukamsihi Paulo asiende Yerusalemu. **13** Lakini kumalizika, baadhi ya Wayahudi kutoka sehemu Paulo akajibu, “Kwa nini mnalnia na kunivunja za Asia waliokuwa wamemwona Paulo ndani ya moyo? Mimi niko tayari si kufungwa tu, bali hata Hekalu, wakachochea umati wote wa watu, nao kufa huko Yerusalemu kwa ajili ya jina la Bwana wakamkamata. **28** Wakapiga kelele wakisema, Yesu.” **14** Alipokuwa hashawishiki, tukaacha “Waisraeli wenzetu, tusaidieni! Huyu ndiye yule kumsihi, tukasema, “Mapenzi ya Bwana na mtu anayefundisha kila mtu na kila mahali, yatendeke.” **15** Baada ya haya, tukajiandaa, kinyume na watu wetu, sheria zetu na hata tukaondoka kwenda Yerusalemu. **16** Baadhi ya Hekalu hili. Zaidi ya hayo amewaleta Wayunani wanafunzi kutoka Kaisaria wakafuatana nasi na ndani ya Hekalu na kupanajisi mahali hapa kutupeleka nyumbani kwa Mnasoni, ambaye patakatifu.” **29** (Walikuwa wamemwona Trofimo, tungekaa kwake. Yeye alikuwa mtu wa Kipro, mwenyeji wa Efeso, akiwa mjini pamoja na Paulo

wakadhani kuwa Paulo alikuwa amemwingiza mwa Gamalieli, nilifundishwa kikamilifu katika Hekaluni.) **30** Mji wote ukataharuki, watu wakaja sheria ya baba zetu, na nikawa mwenye wakikimbia kutoka pande zote wakamkamata juhudhi kwa ajili ya Mungu kama kila mmoja Paulo, wakamburuta kutoka Hekaluni. Milango wenu alivyo leo. **4** Niliwatesa watu wa Njia ya Hekalu ikafungwa. **31** Walipokuwa wakitaka hii hadi kufa, nikiwakamata waume kwa kumuua, habari zikamfikia jemadari wa jeshi la wake na kuwatupa gerezani, **5** kama kuhani askari wa Kirumi kwamba mji wa Yerusalemu mkuu na baraza zima la wazee wanavyoweza wote ulikuwa katika machafuko. **32** Mara yule kushuhudia kunihusu. Hata nilipokea barua jemadari akachukua maafisa wengine wa jeshi kutoka kwao kwenda kwa ndugu wale wa pamoja na askari wakakimbilia kwenye ile Dameski, nami nikaenda huko ili kuwaleta ghasia, wale watu waliokuwa wakifanya ghasia watu hawa Yerusalemu kama wafungwa ili walipomwona yule jemadari na askari wakija, waadhibiwe. **6** “Nilipokuwa njiani kuelekea wakaacha kumpiga Paulo. **33** Yule jemadari Dameski, yapata saa sita mchana, ghafula nuru akaja, akamkamata Paulo akaamuru afungwe kubwa kutoka mbinguni ikanimulika kotekote. kwa minyororo miwili. Akauliza ye ye ni nani, na **7** Nikaanguka chini, nikasikia sauti ikiniambia, alikuwa amefanya nini. **34** Baadhi ya watu katika ‘Sauli, Sauli! Mbona unanitesa?’ **8** “Nikajibu, ule umati wakapiga kelele, hawa wakisema hili ‘Wewe ni nani Bwana?’ “Naye akaniambia, na wengine lile. Yule jemadari alipoona kuwa ‘Mimi ni Yesu wa Nazareti unayemtesa.’ hawezi kupata hakika ya habari kwa sababu ya **9** Basi wale watu waliokuwa pamoja nami zile kelele, akaamuru Paulo apelekwe katika waliiiona ile nuru, lakini hawakuisikia sauti ya ngome ya jeshi. **35** Paulo alipofika penye ngazi, yule aliyekuwa akisema nami. **10** “Nikauliza, ilibidi askari wambebe juu juu kwa sababu ‘Nifanye nini Bwana?’ “Naye Bwana akaniambia, fujo za ule umati wa watu zilikuwa kubwa. **36** ‘Inuka uingie Dameski, huko utaambiba yote Umati wa watu ulikuwa ukifuata ukiendelea yakupasayo kufanya.’ **11** Kwa kuwa nilikuwa kupiga kelele ukisema, “Mwondoe huyu!” **37** siwezi kuona kwa ajili ya mng’ao wa ile nuru, Mara tu Paulo alipokaribia kuingizwa kwenye wenzangu wakanishika mkono wakaniongoza ngome ya jeshi, akamwambia yule jemadari, kuingia Dameski. **12** “Mtu mmoja mcha Mungu, “Je, naweza kukuambia jambo moja?” Yule jina lake Anania, alikuja kuniona. Alizishika jemadari akamjibu, “Je, unajua Kiyunani? **38** sana sheria zetu, na aliheshimiwa sana na Je, wewe si yule Mmisri ambaye siku hizi za Wayahudi waliokuwa wakiishi huko Dameski. **13** karibuni alianzisha uasi akaongoza kundi la Akasimama karibu nami, akasema, ‘Ndugu Sauli, magaidi 4,000 wenye silaha jangwani?’ **39** pata kuona tena!’ Saa ile ile nikapata kuona Paulo akajibu, “Mimi ni Myahudi, mzaliwa tena, nami nikaweza kumwona. **14** “Akasema, wa Tarso, huko Kilikia, raiya wa mji maarufu. ‘Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe ili Tafadhalii niruhusu nizungumze na hawa watu.’” ujue mapenzi yake, umwone ye ye Aliye Mwenye **40** Akiisha kupata ruhusa ya yule jemadari, Paulo Haki na upate kusikia maneno kutoka kinywani akasimama penye ngazi akawapungia watu mwake. **15** Kwa kuwa utakuwa shahidi wake kwa mkono ili wanyamaze. Wote waliponyamaza watu kuhusu kile ulichokiona na kukisikia. **16** kimya, Paulo akazungumza nao kwa lugha ya **16** Sasa basi, mbona unakawia? Inuka, ukabatizwe Kiebrania, akasema:

na dhambi zako zikasafishwe, ukiliita Jina lake.’

22 “Ndugu zangu na baba zangu, sikilizeni utetezi wangu.” **2** Waliposikia akisema kwa lugha ya Kiebrania, wakanyamaza kimya kabisa. Ndipo Paulo akasema, **3** “Mimi ni Myahudi, niliyезалиwa Tarso huko Kilikia, lakini nimelelewa katika mji huu. Miguuni **17** “Baada ya kurudi Yerusalemu, nilipokuwa ninaomba Hekaluni, nilipitiwa na usingizi wa ghafula **18** nikamwona Bwana akiniambia, ‘Harakisha utoke Yerusalemu upesi, maana hawataukubali ushuhuda wako kunihusu mimi.’ **19** “Nami nikasema, ‘Bwana, wao wenywewe wanajua jinsi nilivyokwenda kwenye kila

sinagogi ili kuwatupa gerezani na kuwapiga jambo hili kuhani mkuu Anania akaamuru wale waliokuamini. 20 Wakati damu ya shahidi wale waliokuwa karibu na Paulo wampige wako Stefano ilipomwagwa, mimi mwenyewe kofi kinywani. 3 Ndipo Paulo akamwambia, nilikuwa nimesimama kando, nikikubaliana “Mungu atakupiga wewe, ewe ukuta uliopakwa na kitendo hicho na kutunza mavazi ya wale chokaa! Wewe umeketi hapo ili kunihukumu waliomuua.” 21 “Ndipo Bwana akaniambia, kwa mujibu wa sheria, lakini wewe mwenyewe ‘Nenda, kwa maana nitakutuma mbali, kwa unakiuka sheria kwa kuamuru kwamba nipigwe watu wa Mataifa.’” 22 Ule umati wa watu kinyume cha sheria!” 4 Wale watu waliokuwa wakamsikiliza Paulo mpaka aliposema neno wamesimama karibu na Paulo wakamwambia, hilo, ndipo wakapaza sauti zao na kupiga kelele “Je, wewe wathubutu kumtukana kuhani mkuu wakisema, “Mwondoeni duniani, hafai kuishil!” wa Mungu?” 5 Paulo akajibu, “Ndugu zangu, 23 Walipokuwa wakipiga kelele na kutoa mavazi sikujua kwamba yeye alikuwa kuhani mkuu. yao huku wakirusha mavumbi juu hewani, Kwa maana imeandikwa, ‘Usimmenee mabaya 24 yule jemadari akaamuru Paulo aingizwe kiongozi wa watu wako.’” 6 Paulo alipotambua kwenye ngome. Akaelekeza kwamba achapwe ya kuwa baadhi yao walikuwa Masadukayo na viboko na aulizwe ili kujua kwa nini watu wengine ni Mafarisayo, akapaza sauti kwenye walikuwa wanampigia kelele namna hiyo. 25 baraza, “Ndugu zangu, mimi ni Farisayo, Lakini walipokwisha kumfunga kwa kamba za mwana Farisayo. Hapa nimeshtakiwa kuhusu ngozi ili wanachape viboko, Paulo akamwambia tumaini langu katika uftufuo wa wafu.” 7 kiongozi wa askari aliyejikuwa amesimama Aliposema haya, farakano likaanza kati ya pale karibu naye, “Je, ni halali kwenu kwa Mafarisayo na Masadukayo na baraza lote mujibu wa sheria kumchapa mtu ambaye ni likagawanyika. 8 (Kwa maana Masadukayo raiya wa Rumi hata kabla hajapatikana na wanasma kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna hatia?” 26 Yule kiongozi aliposikia maneno haya, malaika au roho, lakini Mafarisayo wanaamini alimwendea yule jemadari na kumwambia, haya yote.) 9 Kukawa na ghasia kubwa, “Unataka kufanya nini? Kwa maana huyu nao baadhi ya walimu wa sheria ambaa mtu ni raiya wa Rumi.” 27 Yule jemadari ni Mafarisayo, wakasimama wakapinga kwa akaja akamuuliza Paulo, “Niambie, wewe ni nguvu wakisema, “Hatuoni kosa lolote la raiya wa Rumi?” Paulo akajibu, “Naam, hakika mtu huyu! Huenda ikawa roho au malaika ndiyo.” 28 Ndipo yule jemadari akasema, “Mimi amezungumza naye” 10 Ugomvi ukawa mkubwa ilinigharimu kiasi kikubwa cha fedha kupata kiasi kwamba yule jemadari akahofu kuwa uraia wangu.” Paulo akasema “Lakini mimi wangemraru Paulo vipande, akaamuru ni raiya wa Rumi kwa kuzaliwa.” 29 Mara vikosi vya askari vishuke na kumwondoa wale waliokuwa wanataka kumhoji wakajiondoa Paulo katikati yao kwa nguvu na kumleta haraka, naye yule jemadari akaingiwa na hofu ndani ya ngome ya jeshi. 11 Usiku uliofuata, alipotambua ya kuwa amemfunga Paulo, ambaye Bwana akasimama karibu naye akamwambia, ni raia wa Rumi, kwa minyororo. 30 Kesho “Jipe moyo! Kama vile ulivyonishuhudia hapa yake, kwa kuwa yule jemadari alitaka kujua Yerusalem, hivyo imekupasa kunishuhudia hakika kwa nini Paulo alikuwa anashutumiwa na huko Rumi pia.” 12 Kulipopambazuka Wayahudi Wayahudi, alimfungua, na akawaagiza viongozi wakafanya shauri pamoja na kujifunga kwa wa makuhani na baraza lote likutane. Kisha kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka akamleta Paulo, akamsimamisha mbele yao.

23 Paulo akawakazia macho wale wajumbe wa baraza, akasema, “Ndugu zangu, nimetimiza wajibu wangu kwa Mungu kwa dhamiri safi kabisa hadi leo.” 2 Kwa ajili ya

wawe wamemuua Paulo. 13 Waliofanya mpango huo walikuwa zaidi ya watu arobaini. 14 Wakawaendea viongozi wa makuhani na wazee na kusema, “Tumejifunga pamoja kwa kiapo kwamba hatutakula wala kunywa mpaka tuwe tumemuua Paulo. 15 Hivyo basi, wewe pamoja

na baraza, inawapasa mkamjulishe jemadari ameshtakiwa kwa jambo lolote linalostahili kifo ili ameremshe Paulo kwenu, mjifanye kama au kifungo. **30** Nilipoarifiwa kuwa kulikuwa mnataka kufanya uchunguzi wa kina zaidi na shauri baya dhidi ya mtu huyu, nilintuma wa shauri lake. Nasi tuko tayari kumuua kwako mara moja. Niliwaagiza washtaki wake kabla hajafika hapa.” **16** Lakini mtoto wa pia waeleze mashtaka yao dhidi yake mbele dada yake Paulo aliposikia juu ya shauri yako. **31** Hivyo askari, kwa kufuata maelekezo hilo baya, alikwenda kule kwenye ngome waliyopewa, wakamchukua Paulo wakati wa ya askari na kumweleza Paulo. **17** Ndipo usiku na kumleta mpaka Antipatri. **32** Kesho yake Paulo akamwita mmoja wa viongozi wa askari, wakawaacha wale wapanda farasi waendelee na akamwambia, “Mpeleke huyu kijana kwa safari wakiwa na Paulo, wao wakarudi kwenye jemadari, analo jambo la kumweleza.” **18** ngome ya askari. **33** Askari walipofika Kaisaria, Hivyo yule kiongozi wa askari akampeleka walimpa mtawala ile barua, na kumkabidhi yule kijana kwa jemadari, akamwambia, “Paulo Paulo kwake. **34** Mtawala alipokwisha kuisoma yule mfungwa aliniita na kuniomba nimlete ile barua alimuuliza Paulo alikuwa mtu wa huyu kijana kwako, kwa sababu ana neno jimbo gani. Alipojua kuwa anatoka Kilikia, **35** la kukueleza.” **19** Yule jemadari akamshika alisema, “Nitasakiila shauri lako washtaki wako yule kijana mkono, akampeleka kando na watakapofika hapa.” Kisha akaamuru Paulo kumuuliza, “Unataka kuniambia nini?” **20** Yule awekwe chini ya ulinzi kwenye jumba la kifalme kijana akasema, “Wayahudi wamekubaliana la Herode.

wakuombe umpeleke Paulo kwenye baraza lao kesho kwa kisingizio kwamba wanataka kufanya uchunguzi wa kina wa shauri lake. **21** Lakini usishawishiwe nao kwa maana zaidi ya watu arobaini wanamvizia. Wamejifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka wawe wamemuua Paulo. Sasa wako tayari, wanangoja idhini yako kwa ajili ya ombi lao.” **22** Yule jemadari akamruhusu yule kijana aende na akamwonya, akisema, “Usimwambie mtu yejote kwamba umenieleza habari hizi.” **23** Kisha yule jemadari akawaita viongozi wake wawili wa askari akawaambia, “Jiandaeni kuondoka saa tatu usiku huu kuelekea Kaisaria pamoja na askari 200, wapanda farasi sabini na watu 200 wenye mikuki. **24** Pia tayarisheni na farasi watakoatumiwa na Paulo, mkampeleke salama kwa mtawala Feliksi.” **25** Kisha akaandika barua kwa Feliksi kama ifuatavyo: **26** Klaudio Lisia, Kwa Mtawala, Mtukufu Feliksi: Salamu. **27** Mtu huyu alikamatwa na Wayahudi wakakaribia kumuua, lakini nikaja na vikosi vyangu vya askari nikamwokoa, kwa kuwa nilipata habari kwamba yeche ni raiya wa Rumi. **28** Nilitaka kujua kwa nini walikuwa wanamshutumu, hivyo nikamleta mbele ya baraza lao. **29** Ndipo nikaona kuwa alikuwa anashutumiwa kwa mambo yanayohusu sheria yao, lakini hakuwa

24 Baada ya siku tano, kuhani mkuu Anania akashuka akiwa amefuatana na baadhi ya wazee pamoja na mwanasheria mmoja aitwaye Tertulo, nao wakaleta mashtaka yao dhidi ya Paulo mbele ya mtawala. **2** Paulo alipoitwa aingie ndani, Tertulo akaanza kutoa mashtaka akisema, “Mtukufu Feliksi, kwa muda mrefu tumefurahia amani na matengenezo mengi mazuri yamefanywa kwa ajili ya watu hawa kwa sababu ya upeo wako wa kuona mambo ya mbele. **3** Wakati wote na kila mahali, kwa namna yoyote, mtukufu sana Feliksi, tumeyapokea mambo haya yote kwa shukrani nyangi. **4** Lakini nisije nikakuchosha zaidi, ningekuomba kwa hisani yako utusikilize kwa kifupi. **5** “Tumemwona mtu huyu kuwa ni msumbu, anayechochea ghasia mionganii mwa Wayahudi duniani pote. Yeye ndiye kiongozi wa dhehebu la Wanazarayo, **6** na hata amejaribu kulinajisi Hekalu, hivyo tukamkamata; [tukataka kumhukumu kufuatana na sheria zetu. **7** Lakini jemadari Lisia alitujia na nguvu nyangi, akamwondoa mikononi mwetu, **8** akiwaamuru washtaki wake waje mbele yako: ili] kwa kumchunguza wewe mwenyewe unawenza kujua kutoka kwake mambo yote tunayomshtaki kwayo.” **9** Pia wale Wayahudi wakaunga

mkono wakithibitisha kuwa mashtaka yote alikuja pamoja na Drusila mkewe, ambaye haya ni kweli. **10** Mtawala Feliksi alipompungia alikuwa Myahudi. Alituma aitiwe Paulo, naye Paulo mkono ili ajitetee, ye ye akajibu, "Najua akamsikiliza alipokuwa akinena juu ya imani kwamba wewe umekuwa hakimu katika taifa katika Kristo Yesu. **25** Naye Paulo alipokuwa hili kwa miaka mingi, hivyo natoa utetezi akinena juu ya haki, kuwa na kiasi na juu ya wangu kwa furaha. **11** Unaweza kuhakikisha hukumu ijayo, Feliksi alilingwi na hofu na kwa urahisi kuwa hazijapita zaidi ya siku kumi kusema, "Hiyo yatosha sasa! Waweza kuondoka. na mbili tangu nilipopanda kwenda Yerusalem Nitakapokuwa na wasaa nitakuuta." **26** Wakati kuabudu. **12** Hawa wanaonishtaki hawakunikuta huo Feliksi alitazamia kwamba Paulo angempa nikibishana na mtu ye yote Hekaluni au rushwa. Hivyo akawa anamwita mara kwa mara kuchochea umati wa watu katika sinagogi na kuzungumza naye. **27** Baada ya miaka miwili au mahali pengine popote mjini. **13** Wala kupita, Porkio Festo akaingia kwenye utawala hawawezi kabisa kukuthibitishia mashtaka haya mahali pa Feliksi, lakini kwa kuwa Feliksi alitaka wanayonishtaki kwayo. **14** Lakini, ninakubali kuwapendeza Wayahudi, akamwacha Paulo kwamba mimi namwabudu Mungu wa baba gerezani.

zetu, mfuasi wa Njia, ile ambayo wao wanaiita dhehebu. Ninaamini kila kitu kinachokubaliana na Sheria na kile kilichoandikwa katika Manabii, **15** nami ninalo tumaini kwa Mungu, ambalo hata wao wenyewe wanalikubali kwamba kutakuwa na uufuuo wa wafu, kwa wenye haki na wasio na haki. **16** Kwa hiyo ninajitahidi siku zote kuwa na dhamiri safi mbele za Mungu na mbele za wanadamu. **17** "Basi, baada ya kutokuwepo kwa miaka mingi nilikuja Yerusalem ili kuwaletea watu wangu msaada kwa ajili ya maskini na kutoa dhabihu. **18** Nilikuwa nimeshatakaswa kwa taratibu za kiibada waliponikuta Hekaluni nikifanya mambo haya. Hapakuwa na umati wa watu, pamoja nami wala aliyejusika kwenye fujo yoyote. **19** Lakini kulikuwa na baadhi ya Wayahudi kutoka Asia, ambao wangelazimika wawepo hapa mbele yako ili watoe mashtaka kama wanalo jambo lolote dhidi yangu. **20** Au, watu hawa walioko hapa waseme ni uhalifu gani walioniona nao waliponisimamisha mbele ya baraza, **21** isipokuwa ni kuhusu jambo hili moja nililopiga kelele mbele yao kwamba, "Mimi nashtakiwa mbele yenu leo kwa sababu ya uufuuo wa wafu." **22** Basi Feliksi ambaye alikuwa anafahamu vizuri habari za Njia ile, akaahirisha shauri lile kwa maelezo yake akisema, "Wakati jemadari Lisia atakapoteremka huku, nitaamua shauri lako." **23** Ndipo akaamuru kiongozi wa askari amweke chini ya ulinzi lakini ampe uhuru na kuwaruhusu rafiki zake wamhudumie. **24** Baada ya siku kadhaa, Feliksi

25 Siku tatu baada ya Festo kuwasili Kaisaria kuchukua wajibu wake mpya, alipanda kwenda Yerusalem, **2** ambako viongozi wa makuhani na viongozi wa Wayahudi walikuja mbele yake na kuleta mashtaka yao dhidi ya Paulo. **3** Wakamisihi sana Festo, kama upendeleo kwoo, aamuru Paulo ahamishiwe Yerusalem, kwa kuwa walikuwa wanaandaa kumvizia ili wamuue akiwa njiani. **4** Festo akawajibu, "Paulo amezuiliwa huko Kaisaria, nami mwenyewe ninakwenda huko hivi karibuni. **5** Baadhi ya viongozi wenu wafuatane nami na kutoa mashtaka dhidi ya mtu huyo huko, kama amekosa jambo lolote." **6** Baada ya Festo kukaa mionganii mwao kwa karibu siku nane au kumi, akashuka kwenda Kaisaria na siku iliyofuata akaitsisha mahakama, akaketi penye kiti chake cha hukumu, akaamuru Paulo aletwe mbele yake. **7** Paulo alipotokea, wale Wayahudi walikuwa wameteremka toka Yerusalem wakasimama wakiwa wamemzunguka, wakileta mashtaka mengi mazito dhidi yake ambayo hawakuweza kuyathibitisha. **8** Ndipo Paulo akajitetea, akasema, "Mimi sikufanya jambo lolote kinyume cha sheria ya Wayahudi au dhidi ya Hekalu au kinyume cha Kaisari." **9** Festo, akitaka kuwapendeza Wayahudi, akamuuiliza Paulo, "Je, ungependa kwenda Yerusalem na kukabili mashtaka mbele yangu huko?" **10** Paulo akasema, "Mimi sasa nimesimama mbele ya mahakama ya Kaisari, ambako ndiko

ninakostahili kushtakiwa. Kama vile wewe Ndipo kwa amri ya Festo, Paulo akaletwa ndani. mwenyewe ujuavyo vyema kabisa sijawatendea **24** Festo akasema, “Mfalme Agripa, nanyi nyote Wayahudi kosa lolote. **11** Basi kama mimi nina mlion hapa pamoja nasi, mniamwona mtu huyu! hatia ya kutenda kosa lolote linalostahili kifo, Jumuiya yote ya Kiyahudi wamenilalamikia sikatai kufa. Lakini kama mashtaka yaliyoletwa kuhusu mtu huyu huko Yerusalem na hapa dhidi yangu na hawa Wayahudi si kweli, Kaisaria, wakipiga kelele kwamba haimpasi hakuna yejote aliye na haki ya kunikabidhi kuendelea kuishi. **25** Sikuona kwamba ametenda mikononi mwao. Naomba rufaa kwa Kaisari!” jambo lolote linalostahili kifo, ila kwa kuwa **12** Baada ya Festo kufanya shauri pamoja na alikuwa ameomba rufaa yake kwa mfalme, baraza lake, akatangaza, “Wewe umeomba rufaa niliamua kumpeleka Rumi. **26** Lakini mimi sina kwa Kaisari, nako kwa Kaisari utakwenda!” kitu maalum cha kumwandikia Bwana Mtukufu **13** Baada ya siku kadhaa Mfalme Agripa na kumhusu mtu huyu. Kwa hiyo nimemleta mbele Bernike wakapanda kuja Kaisaria kumsalimu yenu ninyi nyote, hasa mbele yako, Mfalme Festo. **14** Kwa kuwa walikuwa wakae huko Agripa, ili kutokana na matokeo ya uchunguzi Kaisaria kwa siku nyingi, Festo alijadili shauri la huu, niweze kupata kitu cha kuandika. **27** Paulo na mfalme, akisema, “Kuna mtu mmoja Kwa kuwa naona hakuna sababu ya kumpeleka hapa ambaye Feliksi alimwacha gerezani. **15** mfungwa bila kuainisha mashtaka dhidi yake.”

Nilipokuwa huko Yerusalem, viongozi wa makuharini na wazee wa Wayahudi walini julisha habari zake na wakaomba hukumu dhidi yake. **16** “Lakini mimi nikawaambia kwamba si desturi ya Kirumi kumtoa mtu yejote auawe kabla mshtakiwa kuonana uso kwa uso na washtaki wake, naye awe amepewa nafasi ya kujitetea kuhusu mashtaka anayoshutumiwa. **17** Hivyo walipokutana hapa, sikukawia, kesho yake niliitisha baraza, nikaketi penye kiti changu cha hukumu, nikaagiza huyo mtu aletwe. **18** Washtaki wake waliposimama, hawakushtaki kwa uhalifu wowote niliokuwa ninatarajia. **19** Badala yake walikuwa na vipengele fulani vya kutokukubaliana naye kuhusu dini yao na juu ya mtu mmoja aitwaye Yesu, ambaye alikufa, lakini yeje Paulo alidai kwamba yu hai. **20** Kwa kuwa sikujua jinsi ya kupeleleza jambo hili, nilimuuliza kama angependa kwenda Yerusalem na kuhojiwa huko kuhusu mashtaka haya. **21** Lakini Paulo alipoomba afadhiliwe ili rufaa yake isikilizwe na Mfalme Agusto, nilimwamuru alindwe mpaka nitakapoweza kumpeleka kwa Kaisari.” **22** Ndipo Agripa akamwambia Festo, “Ningependa kumsikiliza mtu huyo mimi mwenyewe.” Yeye akajibu, “Kesho utamsikia.” **23** Siku iliyofuata Agripa na Bernike walifika kwa fahari kubwa wakaingia katika ukumbi wa mahakama, pamoja na majemadari wa jeshi na watu mashuhuri wa mji.

26 Ndipo Agripa akamwambia Paulo, “Unayo ruhusa kujitetea.” Hivyo Paulo akawaashiria kwa mkono wake, akaanza kujitetea, akasema: **2** “Mfalme Agripa, najiona kuwa na heri kusimama mbele yako leo ninapo jitetea kuhusu mashtaka yote ya Wayahudi, **3** hasa kwa sababu unajua vyema desturi zote za Kiyahudi na ya kuwa wewe unajua kwa undani mila na masuala ya mabishano. Kwa hiyo, nakusihii unisikilize kwa uvumilivu. **4** “Wayahudi wote wanajua jinsi nilivyoishi tangu nilipokuwa mtoto, kuanzia mwanzo wa maisha yangu katika nchi yangu na pia huko Yerusalem. **5** Wao wamefahamu kwa muda mrefu na wanaweza kushuhudia kama wakipenda, ya kwamba kutokana na misimamo mikali sana ya dhehebu letu kwenye dini yetu, niliishi nikiwa Farisayo. **6** Nami sasa ni kwa sababu ya tumaini langu katika kile ambacho Mungu aliwaahidi baba zetu, ninashtakiwa leo. **7** Hii ndiyo ahadi ambayo makabila yetu kumi na mawili yanatarajia kuiona ikitimizwa wanapomtumikia Mungu kwa bidii usiku na mchana. Ee mfalme, ninashtakiwa na Wayahudi kwa ajili ya tumaini hili. **8** Kwa nini yejote mionganii mwenu afikiri kwamba ni jambo lisilosadikika Mungu kufufua wafu? **9** “Mimi pia nilikuwa nimeshawishika kwamba imenipasa kufanya yote yale yaliyowezekana kupinga

Jina la Yesu wa Nazareti. **10** Nami hayo ndiyo kutoka kwa wafu, na atatangaza nuru kwa niliyoyafanya huko Yerusalem. Kwa mamlaka watu wake na kwa watu wa Mataifa.” **24** Paulo ya viongozi wa makuhani, niliwatia wengi wa alipokuwa akifanya utetezi huu, Festo akasema watakatifu gerezani na walipokuwa wakiuawa, kwa sauti kubwa, “Paulo, wewe umerukwa na nilipiga kura yangu kuunga mkono. **11** Mara akili! Kusoma kwangi kunakufanya uwe kichaa!” nyingi nilikwenda kutoka sinagogi moja hadi **25** Lakini Paulo akajibu, “Mimi sijarukwa na ingine nikiamuru waadhibiwe, nami nilijaribu akili, mtukufu sana Festo, bali nanena kweli kuwalazimisha wakufuru. Katika shauku yangu nikiwa na akili zangu timamu. **26** Naam, Mfalme dhidi yao, hata nilikwenda mijji ya kigeni ili anajua kuhusu mambo haya yote, nami nasema kuwatesa. **12** “Siku moja nilipokuwa katika naye kwa uhuru. Kwa sababu nina hakika mojawapo ya safari hizi nikiwa ninakwenda kwamba hakuna hata mojawapo ya mambo haya Dameski, nilikuwa na mamlaka na agizo asilolijua, kwa kuwa hayakufanyika mafichoni. kutoka kwa kiongozi wa makuhani. **13** Ilikuwa **27** Mfalme Agripa, je, unaamini manabii? Najua yapata adhuhuri, ee mfalme, nilipokuwa njiani, kuwa unaamini.” **28** Agripa akamwambia Paulo, niliona nuru kutoka mbinguni kali kuliko jua, “Je, unanishawishi kwa haraka namna hii niwe iking’aa kunizunguka pande zote mimi na wale Mkristo?” **29** Paulo akasema, “Ikiwa ni kwa niliokuwa pamoja nao. **14** Wote tulipokuwa haraka au la, namwomba Mungu, si wewe peke tumeanguka chini, nikasikia sauti ikisema yako bali pia wale wote wanaonisikiliza leo, nami kwa lugha ya Kiebrania, ‘Sauli, Sauli, wawe kama mimi nilivyo, kasoro minyororo mbona unanitesa? Ni vigumu kwako kuupiga hii.’ **30** Baada ya kusema hayo, mfalme teke mchokoo.’ **15** “Nikauliza, ‘Ni nani wewe, akainuka pamoja na mtawala na Bernike na Bwana?’ “Naye Bwana akajibu, ‘Ni Mimi Yesu wale waliokuwa wameketi pamoja nao. **31** unayemtesa. **16** Sasa inuka usimame kwa miguu Walipokuwa wakiondoka, wakaambiana, “Mtu yako. Nimekutokea ili nikuteue uwe mtumishi huyu hafanyi jambo lolote linalostahili kufa na shahidi wa mambo ambayo umeyaona, na au kufungwa.” **32** Agripa akamwambia Festo, yale nitakayokuonyesha. **17** Nitakuokoa kutoka kwa watu wako na watu wa Mataifa ambao amekata rufaa kwa Kaisari.”

ninakutuma kwoo, **18** uya fumbue macho yao ili wageuke kutoka gizani waingie nuruni, na kutoka kwenye nguvu za Shetani wamgeukie Mungu, ili wapate msamaha wa dhambi na sehemu mionganii mwa wale waliotakaswa kwa kuniamini mimi.’ **19** “Hivyo basi, Mfalme Agripa, sikuacha kuyatii yale maono yaliyotoka mbinguni, **20** bali niliyatangaza kwanza kwa wale wa Dameski, kisha Yerusalem na katika vijiji vyote vya Uyahudi na pia kwa watu wa Mataifa, kwamba inawapasa kutubu na kumgeukia Mungu na kuthibitisha toba yao kwa matendo yao. **21** Ni kwa sababu hii Wayahudi walnikamata nilipokuwa Hekaluni, wakataka kuniua. **22** Hadi leo nimepata msaada kutoka kwa Mungu, na hivyo nasimama hapa nikishuhudia kwa wakubwa na wadogo. Sisemi chochote zaidi ya yale ambayo manabii na Mose walisema yataturkia: **23** kwamba Kristo atateswa, na kwamba yeeye atakuwa wa kwanza kufufuka

27 Ilipoamuliwa kwamba tungesafiri kwa njia ya bahari kwenda Italia, Paulo na wafungwa wengine wakakabidhiwa kwa kiongozi mmoja wa askari aliyeitwa Juliasi, aliyekuwa wa Kikosi cha Walinzi wa Kaisari. **2** Tulipanda meli iliyotoka Adramitio, iliyokuwa inakaribia kusafiri kwenda kwenye bandari zilizopo pwani ya Asia, tukaanza safari yetu tukiwa pamoja na Aristarko, Mmakedonia kutoka Thesalonike. **3** Kesho yake tukatia nanga Sidoni, naye Juliasi akamfanyia wema Paulo, akamruhusu aende kwa rafiki zake ili wa mtimizie mahitaji yake. **4** Kutoka huko tukaingia baharini tena na tukapita upande wa chini wa kisiwa cha Kipro kwa sababu upopo ulikuwa wa mbisho. **5** Baada ya sisi kuvuka bahari iliyoko upande wa Kilikia na Pamfilia, tukafika Mira huko Likia. **6** Huko yule kiongozi wa askari akapata meli ya

Iskanderia ikielekea Italia, akatupandisha humo. hakuna kuonekana kwa jua wala nyota kwa 7 Tukasafiri polepole kwa siku nyingi na kwa siku nyingi, nayo dhoruba ikiwa inaendelea shida, hatimaye tukafika karibu na Nido. Kwa kuwa kali, hatimaye tulikata kabisa tamaa kuwa upepo wa mbisho ulituzuia tusiweze ya kuokoka. 21 Baada ya watu kukaa siku kushika mwelekeo tulioskusudia, tukapita chini nyingi bila kula chakula, Paulo akasimama ya Krete mkabala na Salmone. 8 Tukaambaa katikati yao akasema, “Enyi watu, iliwapasa na pwani kwa shida, tukafika sehemu iitwayo kunisikiliza na kuacha kusafiri baharini kutoka Bandari Nzuri, karibu na mji wa Lasea. 9 Krete, ndipo ninyi mngekuwa mmejinusuru na Muda mwiningi ulikuwa umepotea na kusafiri uharibifu huu na hasara hii. 22 Sasa ninawasihi baharini kulikuwa hatari kwa sababu wakati huu sana, jipeni moyo mkuu kwa kuwa hakuna ulikuwa baada ya siku za kufunga. Hivyo Paulo hata mmoja wenu atakayepoteza maisha yake, akawaonya akasema, 10 “Mbwana, naona kuwa ila meli itaangamia. 23 Jana usiku, malaika hii safari ni yenye maafa na ya kuleta hasara wa Mungu yule ambaye mimi ni wake na kubwa kwa meli na shehena, pia kwa maisha ambaye ninamwabudu alisimama karibu nami, yetu.” 11 Lakini badala ya yule kiongozi wa 24 naye akasema, ‘Paulo usiogope, kwa kuwa askari kusikiliza yale Paulo aliyosema, akafuata ni lazima usimame mbele ya Kaisari, naye zaidi ushauri wa nahodha na mwenye meli. Mungu amekupa kwa neema uhai wa wote 12 Kwa kuwa ile bandari ilikuwa haifai kukaa wanaosafiri pamoja nawe. 25 Hivyo jipeni moyo, wakati wa majira ya baridi, wengi wakashauri enyi watu, kwa kuwa ninamwamini Mungu kwamba tuendelee na safari wakitarajia kufika kwamba yatakuwa kama vile alivyoniambia.’ 26 Foinike na kukaa huko kwa majira ya baridi. Lakini hata hivyo meli yetu itakwama kwenye Hii ilikuwa bandari iliyoko katika kisiwa cha kisiwa fulani.” 27 Usiku wa kumi na nne Krete ikitabili upande wa kusini-magharibi ulipofika, tulikuwa bado tunasukumwa na na kaskazini-magharibi. 13 Upepo mtulivu upepo katika Bahari ya Adria. Ilipokuwa yapata ulipoanza kuvuma toka kusini, wakadhani kuwa usiku wa manane, mabaharia wakahisi kwamba wangeweza kufikia lengo lao, hivyo wakang’oa walikuwa wanakaribia nchi kavu. 28 Kwa hiyo nanga na kusafiri wakipita kandokando ya wakapima kina cha maji na kukuta kilikuwa pwani ya kisiwa cha Krete. 14 Lakini baada pima ishirini, baada ya kuendelea mbele kidogo ya muda mfupi ikavuma tufani kubwa iitwayo wakapima tena wakapata kina cha pima kumi “Eurakilo” toka kisiwa cha Krete. 15 Meli na tano. 29 Wakiogopa kwamba meli yetu ikapigwa na dhoruba na haikuweza kushindana ingegonga kwenye miamba, wakashusha nanga na ule upepo, tukarudishwa baharini upepo nne za nyuma ya meli, wakawa wanaomba ulikokuwa unaeleke. 16 Hatimaye tukisafiri kupambazuke. 30 Katika jaribio la kutoroka kupita chini ya kisiwa kidogo kitiwacho Kauda, kutoka kwenye meli, mabaharia wakashusha ambapo kwa kuwa tulikuwa tumekingwa upepo mashua ya kuokolea watu baharini, wakijifanya na hicho kisiwa, tuliweza kwa shida kuifunga kwamba wanakwenda kushusha nanga za omo. mashua ya kuokolea watu. 17 Watu walipokwisha 31 Ndipo Paulo akamwambia yule jemadari na kuivuta mashua hiyo na kuingiza katika meli, askari, “Hawa watu wasipobaki katika meli, walifunga kwa kamba chini ya meli yenye ili hamtawenza kuokoka.” 32 Hivyo basi wale askari kuzishikanisha pamoja. Wakiogopa kuperlekwa wakakata kamba zilizoshikilia ile mashua ya kwenye mchanga karibu na pwani ya Sirti, kuokolea watu kwenye meli, wakaiacha ianguke wakashusha matanga wakaiacha meli isukumwe humo baharini. 33 Kabla ya mapambazuko, na huo upepo. 18 Tulikuwa tunapigwa na Paulo akawasihi watu wote wale chakula dhoruba kwa nguvu, kiasi kwamba kesho yake akisema, “Leo ni siku ya kumi na nne mmekuwa walianza kutupa shehena toka melini. 19 Siku katika wasiwasii mkiwa mmefunga na bila kula ya tatu, wakatupa vyombo vya meli baharini chochote. 34 Kwa hiyo nawasihi mle chakula, kwa mikono yao wenywewe. 20 Kulipokuwa kwa maana itawasaidia ili mweze kuishi. Kwa

kuwa hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza kutoka baharini, haki haijamwacha aishi.” 5 unywele hata mmoja kutoka kichwani mwake.” Lakini Paulo akamkung’utia yule nyoka ndani 35 Baada ya kusema maneno haya, Paulo ya moto wala ye ye hakupata madhara yoyote. 6 akachukua mkate, akamshukuru Mungu mbele Watu walikuwa wanangoja avimbe au aanguke yao wote, akaumega akaanza kula. 36 Ndipo ghafula na kufa. Lakini baada ya kungoja kwa wote wakatiwa moyo, wakaanza kula chakula. muda mrefu na kuona kwamba hakuna chochote 37 Ndani ya meli tulikuwa jumla ya watu 276. 38 kisicho cha kawaida kilichomtokea, wakabadili Baada ya watu wote kula chakula cha kutosha, mawazo yao na kuanza kusema kwamba ye ye ni wakapunguza uzito wa meli kwa kutupa ngano mungu. 7 Basi karibu na sehemu ile, palikuwa baharini. 39 Kulipopambazuka, mabaharia na shamba kubwa la mtu mmoja kiongozi hawakuitambua ile nchi, lakini waliona ghuba wa kile kisiwa, aliyeitwa Publio. Alitupokea yenye ufuko wa mchanga, ambako waliama na akatuhudumia kwa ukarimu mkubwa kwa kuipweleza meli kama ingewezekana. 40 Kwa muda wa siku tatu. 8 Baba yake Publio alikuwa hiyo wakatupa nanga zote na kuziacha baharini, mgonjwa kitandani, akiwa anaumwa homa na na wakati huo huo wakalegeza kamba zilizokuwa kuhara damu. Paulo akaingia ndani ili kumwona zikishikilia usukani wa meli. Kisha wakatweka na baada ya maombi, akaweka mikono juu yake tanga la mbele lishike upopo na kuisukuma na kumponya. 9 Jambo hili lilipotukia, watu wote meli kuelekeea pwani. 41 Lakini wakafika mahali wa kisiwa kile waliokuwa wagonjwa wakaja, ambapo bahari mbili zinakutana, wakaipweleza nao wakaponywa. 10 Wakatupa heshima nyangi, meli ufuoni, omo ikakwama sana, ikawa haiwezi nasi tulipokuwa tayari kusafiri kwa njia ya kuondolewa, lakini sehemu ya shetri ikavunjika bahari, wakapakia melini vitu vyote tulivyoikuwa vipande vipande kwa kule kupiga kwa mawimbi tunavilhitaji. 11 Miezi mitatu baadaye tukaanza yenye nguvu. 42 Wale askari wakapanga safari kwa meli iliyokuwa imetia nanga kwenye kuwaua wale wafungwa ili kuzuia hata mmoja kisiwa hicho kwa ajili ya majira ya baridi. Hii wao asiogelee na kutoroka. 43 Lakini yule ilikuwa meli ya Iskanderia yenye alama ya jemadari alitaka kuoko maisha ya Paulo, basi miungu pacha waitwao Kasta na Poluxi. 12 akawazuia askari wasitekeleze mpango wao. Kituo chetu cha kwanza kilikuwa Sirakusa na Akaamuru wale wanaoweza kuogelea wajitupe tukakaa huko siku tatu. 13 Kisha tukang’oa baharini kwanza, waogelee mpaka nchi kavu. nanga, tukafika Regio. Siku iliyofuata, upopo 44 Waliosalia wangefika nchi kavu kwa kutumia mkali wa kusi ukavuma, na siku ya pili yake mbaou au vipande vya meli iliyovunjika, hivyo tukafika Puteoli. 14 Huko tukawakuta ndugu, ikatimia kwamba wote wakaokoka na kufika nasi tukakaribishwa tukae nao kwa siku saba. nchi kavu salama.

28 Baada ya kufika nchi kavu salama, ndipo tukafahamu kwamba jina la kile kisiwa ni Malta. 2 Wenyeji wa kile kisiwa wakatufanyia ukarimu usio wa kawaida. Waliwasha moto na kutukaribisha sisi sote kwa sababu mvua ilikuwa inanyesha na kulikuwa na baridi. 3 Paulo alikuwa amekusanya mzigo wa kuni na alipokuwa anaweka kwenye moto kwa ajili ya joto, nyoka mwenye sumu akatoka humo na kujisokotea mkononi mwake. 4 Wale wenyeji wa kile kisiwa walipomwona yule nyoka akining’inia mkononi mwa Paulo, wakaambiana, “Huyu mtu lazima awe ni muuaji, ingawa ameokoka

Hivyo tukaendelea na safari mpaka Rumi. 15 Ndugu wa huko Rumi waliposikia habari zetu, walikuja mpaka Soko la Apio na mahali paitwapo Mikahawa Mitatu kutulaki. Paulo alipowaona, alimshukuru Mungu akatiwa moyo. 16 Tulipofika Rumi, Paulo aliruhuswa kuishi peke yake akiwa na askari wa kumlinda. 17 Siku tatu baadaye Paulo akawaita pamoja viongozi wa Kiyahudi. Walipokwisha kukusanyaika akawaambia, “Ndugu zangu, ingawa sikufanya jambo lolote dhidi ya watu wetu au dhidi ya desturi za baba zetu, lakini nilikamatwa huko Yerusalem nikakabidhiwa kwa Warumi. 18 Wao walipokwisha kunihoji, wakataka kuriachia huru kwa sababu hawakuona kosa lolote

nilolifanya linalostahili adhabu ya kifo. **19**
Lakini Wayahudi walipopinga uamuzi huo,
nililazimika kukata rufaa kwa Kaisari, ingawa
sikuwa na lalamiko lolote juu ya taifa langu.
20 Basi hii ndiyo sababu nimewatumania, ili
niseme nanyi. Kwa kuwa ni kwa ajili ya
tumaini la Israeli nimefungwa kwa minyororo.”
21 Wakamjibu, “Hatujapokea barua zozote
kutoka Uyahudi zinazokuhusu, wala hapana
ndugu ye yote aliye kujua hapa ambaye ametoa
taarifa au kuzungumza jambo lolote baya juu
yako. **22** Lakini tungependa kusikia kutoka
kwako unalofikiri kwa sababu tunajua kwamba
kila mahali watu wanazungumza mabaya
kuhusu jamii hii.” **23** Baada ya kupanga
siku ya kuonana naye, watu wengi wakaja
kuanzia asubuhi hadi jioni akawaeleza na
kutangaza kuhusu Ufalme wa Mungu akijaribu
kuwahadithia juu ya Yesu kutoka Sheria ya
Mose na kutoka Manabii. **24** Baadhi wakasadiki
yale aliyosema, lakini wengine hawakuamini.
25 Hivyo hawakukubaliana, nao walipokuwa
wanaondoka, Paulo akatoa kauli moja zaidi:
“Roho Mtakatifu alinena kweli na baba zenu
aliposema mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu
kwa kinywa cha nabii Isaya kwamba: **26** “Nenda
kwa watu hawa na useme, “Hakika mtasikiliza
lakini hamtaelewa; na pia mtatazama, lakini
hamtaona.” **27** Kwa kuwa miyoto ya watu hawa
imekuwa migumu; hawasikii kwa masikio yao,
na wamefumba macho yao. Wasije wakaona
kwa macho yao, na wakasikiliza kwa masikio
yao, wakaelewa kwa miyoto yao, na kugeuka
nami nikawaponya.” **28** “Basi na ijulikane kwenu
kwamba, huu wokovu wa Mungu umepelekwa
kwa watu wa Mataifa, nao watasikiliza.” [**29**
Naye akiisha kusema maneno haya, Wayahudi
wakaondoka wakiwa na hoja nyingi mionganoni
mwao.] **30** Kwa miaka miwili mizima Paulo
alikaa huko kwa nyumba aliyokuwa amepanga.
Akawakaribisha wote waliokwenda kumwona.
31 Akahubiri Ufalme wa Mungu na kufundisha
mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu Kristo,
kwa ujasiri wote na bila kizuizi chochote.

Warumi

1 Paulo, mtumishi wa Kristo Yesu, aliyeitwa kuwa mtume na kutengwa kwa ajili ya Injili ya Mungu, **2** Injili ambayo Mungu alitangulia kuiahidi kwa vinywa vya manabii wake katika Maandiko Matakatifu, **3** yaani, Injili inayomhusu Mwanawe, ye ye ambaye kwa uzao wa mwili alikuwa mzao wa Daudi, **4** na ambaye kwa uwezo wa Roho wa utakatifu alidhihirishwa kuwa Mwana wa Mungu kwa ufufuo wake kutoka kwa wafu, yaani, Yesu Kristo, Bwana wetu. **5** Kwa kuititia kwake na kwa ajili ya Jina lake, tumepokea neema na utume ili kuwaita watu mionganoni mwa watu wa mataifa yote, waje kwenye utii utokanao na imani. **6** Ninyi nyote pia mko mionganoni mwa watu walioitwa ili mpate kuwa mali ya Yesu Kristo. **7** Kwa wote waliooko Rumi wapendwao na Mungu na kuitwa kuwa watakatifu: Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. **8** Kwanza kabisa, namshukuru Mungu wangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu inatangazwa duniani kote. **9** Kwa maana Mungu ninayemtumikia kwa moyo wangu wote katika kuhubiri Injili ya Mwanawe, ni shahidi wangu jinsi ninavyowakumbuka **10** katika maombi yangu siku zote, nami ninaomba kwamba hatimaye sasa kwa mapenzi ya Mungu, njia ipate kufunguliwa kwa ajili yangu ili nije kwenu. **11** Ninatamani sana kuwaona ili nipate kuweka juu yenu karama za rohoni ili mwe imara, **12** au zaidi, ninyi pamoja nami tuweze kutiana moyo katika imani sisi kwa sisi. **13** Ndugu zangu, napenda mfahamu kwamba mara nyingi nimekusudia kuja kwenu (ingawa mpaka sasa nimezuiiliwa), ili nipate kuvuna mavuno mionganoni mwenu kama nilivyovuna mionganoni mwa wengine ambao ni watu wa Mataifa wasiomjua Mungu. **14** Mimi ni mdeni kwa Wayunani na kwa wasio Wayunani, kwa wenye hekima na kwa wasio na hekima. **15** Ndiyo sababu ninatamani sana kuihubiri Injili kwenu pia ninyi mlioko Rumi. **16** Mimi siionei haya Injili ya Kristo kwa maana ni uweza wa Mungu uletao wokovu kwa kila aaminiye,

kwanza kwa Myahudi na kwa Myunani pia. **17** Kwa maana katika Injili haki itokayo kwa Mungu imedhihirishwa, haki ile iliyo kwa njia ya imani hadi imani. Kama ilivyoandikwa: "Mwenye haki ataishi kwa imani." **18** Ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni dhidi ya uasi wote na uovu wa wanadamu ambao huipinga kweli kwa uovu wao, **19** kwa maana yote yanayoweza kujulikana kumhusu Mungu ni dhahiri kwao, kwa sababu Mungu mwenyewe ameyadhihirisha kwao. **20** Kwa maana tangu kuumbwa kwa ulimwengu, asili ya Mungu asiyonekana kwa macho, yaani, uweza wake wa milele na asili yake ya Uungu, imeonekana waziwazi, ikitambuliwa kutokana na yale aliyoyafanya ili wanadamu wasiwe na udhuru. (adios g126) **21** Kwa maana ingawa walimjua Mungu, hawakumtukuza ye ye kama ndiye Mungu wala hawakumshukuru, bali fikira zao zimekuwa batili na miyo yao ya ujingga ikatiwa giza. **22** Ingawa walijidai kuwa wenye hekima, wakawa wajinga **23** na kubadili utukufu wa Mungu aishiye milele kwa sanamu zilizofanywa zifanane na mwanadamu ambaye hufa, na mfano wa ndege, wanyama na viumbe vitumbaavyo. **24** Kwa hiyo, Mungu akawaacha wazifuate tamaa mbaya za miyo yao katika uasherati, hata wakavunjiana heshima miili yao wao kwa wao. **25** Kwa sababu waliibadili kweli ya Mungu kuwa uongo, wakaabudu na kutumikia kiumbe badala ya Muumba, ahimidiwaye milele! Amen. (aiōn g165) **26** Kwa sababu hii, Mungu aliwaacha wawunjiane heshima kwa kufuata tamaa zao za aibu. Hata wanawake wao wakabadili matumizi ya asili ya miili yao wakaitumia isivyokusudiwa. **27** Vivyo hivyo wanaume pia wakiacha matumizi ya asili ya wanawake wakawakiana tamaa wao kwa wao. Wanaume wakafanyiana matendo ya aibu na wanaume wengine nao wakapata katika maisha yao adhabu iliyostahili kwa ajili ya upotovu wao. **28** Nao kwa kuwa hawakuona umuhimu wa kudumisha ufahamu wa Mungu, ye ye akawaachilia wafuate akili za upotovu, watende mambo yale yasiyostahili kutendwa. **29** Wakiwa warnejawa na udhalimu wa kila namna, uasherati, uovu, tamaa mbaya na

hila. Wamejawa na husuda, uuaji, ugomvi, Kwa maana si wale wanaoisikia sheria ambaudanganyifu, hadaa na nia mbaya. Wao pia ni ni wenyewe haki mbele za Mungu, bali ni wale wasengenyaaji, **30** wasingiziaji, wanaomchukia wanaoitii sheria ndio watakaothesabiwa haki. Mungu, wajeuri, wenyewe kiburi na majivuno, **14** (Naam, wakati wa watu wa Mataifa, ambaowenye hila, wasiotii wazazi wao, **31** wajinga, hawana sheria, wanapofanya kwa asili mambo wasioamini, wasio na huruma na wakatili. **32** yatakiwayo na sheria, wao ni sheria kwa nafsi Ingawa wanafahamu sheria ya haki ya Mungu zao wenyewe, hata ingawa hawana sheria. **15** kwamba watu wanaofanya mambo kama hayo Wao wanaonyesha kwamba lile linalotakiwanastahili mauti, si kwamba wanaendelea na sheria limeandikwa kwenye mioyo yao, kutenda hayo tu, bali pia wanakubaliana na ambayo pia dhamiri zao zikiwashuhudia, nayo mawazo yao yenyewe kupingana yatawashtaki au kuwatetea.) **16** Hili litatukia siku hiyo Mungu atakapozihukumu siri za wanadamu kwa njia ya Yesu Kristo, kama isemavyo Injili yangu. **17** Tazama, wewe ukiwa unaitwa Myahudi na kuitegemea sheria na kujisifia uhusiano wako na Mungu, **18** kama unajua mapenzi ya Mungu na kukubali lililo bora kwa sababu umefundishwa na hiyo sheria, **19** kama unatambua kuwawewe ni kiongozi wa vipofu, na mwanga kwa wale walio gizani, **20** mkufunzi wa wajingana mwalimu wa watoto wachanga, kwa kuwa una maarifa ya kweli katika hiyo sheria, **21** basi wewe, uwafundishaye wengine, mbona hujifunzi mwenyewe? Wewe uhubiriye kwamba mtu asiibe, wewe mwenyewe waiba? **22** Wewe usemaye mtu asizini, wewe mwenyewe wazini? Wewe uchukiaye miungu ya sanamu, wafanya jambo la kumchukiza katika mahekalu? **23** Wewe ujivuniaye sheria, wamwaibisha Mungu kwa kuvunja sheria? **24** Kama ilivyoandikwa, “Kwa ajili yenu ninyi, Jina la Mungu linatukanwa mionganoni mwa watu wa Mataifa.” **25** Kutahiriwa kuna thamani ikiwa unatii sheria, lakini kama unavunja sheria, kutahiriwa kwako kumekuwa kutokutahiriwa. **26** Hivyo, ikiwawale wasiotahiriwa wanatimiza mambo ambayo sheria inataka, je, kutokutahiriwa kwao hakutahesabiwa kuwa sawa na kutahiriwa? **27** Ndipo wale ambaohawakutahiriwa kimwili lakini wanaitii sheria watahukumu ninyi, ambaingawa mmetahiriwa na kuijua sana sheria ya Mungu iliyoandikwa, lakini mwaivunja. **28** Kwa maana mtu si Myahudi kwa vile alivyo kwa nje, wala tohara ya kweli sikitu cha nje au cha kimwili. **29** Lakini mtu ni Myahudi alivyo ndani, nayo tohara ya kweli ni

2 Kwa hiyo huna udhuru wowote, wewe utoaye hukumu kwa mwininge, kwa maana katika jambo lolote unalowahukumu wengine, unajihukumu wewe mwenyewe kwa sababuwewe unayehukumu unafanya mambo hayo hayo. **2** Basi tunajua kwamba hukumu ya Mungu dhidi ya wale wafanyao mambo kama hayo ni ya kweli. **3** Hivyo wewe mwanadamu, utoapo hukumu juu yao na bado unafanya mambo yale yale, unadhani utaepuka hukumu ya Mungu? **4** Au waudharau wingi wa wema, ustahimili na uvumilivu wake, bila kujua kuwawema wa Mungu wakuelekeza kwenye toba? **5** Lakini kwa sababu ya ukaidi wenu na mioyo yenu isiyotaka kutubu, mnajiwekea akiba ya ghadhabu dhidi yenu wenyewe kwa siku ile ya ghadhabu ya Mungu, wakati hukumu yake ya haki itakapodihirishwa. **6** Kwa maana Mungu atamlipa kila mtu sawasawa na matendo yake. **7** Wale ambaohawakutahiriwa kwa kuvumilia katika kutenda mema hutafuta utukufu, heshima na maisha yasiyoharibika, Mungu atawapa uzima wa milele. (aiōnios g166) **8** Lakini kwa wale watafutao mambo yao wenyewe na wale wanaokataakweli na kuziflata njia mbaya, kutakuwa na ghadhabu na hasira ya Mungu. **9** Kutakuwanataabu na dhiki kwa kila mmoja atendaye maovu, Myahudi kwanza na mtu wa Mataifa pia, **10** bali utukufu, heshima na amani kwa ajili ya kila mmoja atendaye mema, kwa Myahudi kwanza, kisha kwa mtu wa Mataifa. **11** Kwa maana Mungu hana upendeleo. **12** Watu wote walio tenda dhambi pasipo sheria wataangamiasipipo sheria, nao wote wale walio tenda dhambichini ya sheria watahukumiwa kwa sheria. **13**

jambo la moyoni, ni la Roho, wala si la sheria iliyoandikwa. Mtu wa namna hiyo hapokei sifa kutoka kwa wanadamu bali kwa Mungu.

3 Basi kuna faida gani kuwa Myahudi? Au kuna thamani gani katika tohara? **2** Kuna faida kubwa kwa kila namna! Kwanza kabisa, Wayahudi wamekabidhiwa lile Neno halisi la Mungu. **3** Ingekuwaje kama wengine hawakuwa na imani? Je, kutokuamini kwao kungebatilisha uaminifu wa Mungu? **4** La hasha! Mungu na aonekane mwenye haki, na kila mwanadamu kuwa mwongo, kama ilivyoandikwa: "Ili uthibitike kuwa wa kweli unaponena, na ukashinde utoapo hukumu." **5** Ikiwa uovu wetu unathibitisha haki ya Mungu waziwazi, tuseme nini basi? Je, Mungu kuileta ghadhabu yake juu yetu ni kwamba ye ye si mwenye haki? (Nanena kibinadamu.) **6** La hasha! Kama hivyo ndivyo ilivyo, Mungu angehukumuje ulimwengu? **7** Mtu aweza kuuliza, "Kama uongo wangu unasaidia kuonyesha kweli ya Mungu na kuzidisha utukufu wake, kwa nini basi mimi nahukumiwa kuwa mwenye dhambi?" **8** Nasi kwa nini tuiseme, kama wengine wanavyotusingizia kuwa tunasema, "Tutende maovu ili mema yapate kuja?" Wao wanastahili hukumu yao. **9** Tusemeje basi? Je, sisi ni bora kuwaliko wao? La hasha! Kwa maana tumekwisha kuhakikisha kwa vyovyote kwamba Wayahudi na watu wa Mataifa wote wako chini ya nguvu ya dhambi. **10** Kama ilivyoandikwa: "Hakuna mwenye haki, hakuna hata mmoja. **11** Hakuna hata mmoja mwenye ufahamu, hakuna hata mmoja amtafutaye Mungu. **12** Wote wamepotoka, wote wameoza pamoja; hakuna atendaye mema, naam, hakuna hata mmoja." **13** "Makoo yao ni makaburi wazi; kwa ndimi zao wao hufanya udanganyifu." "Sumu ya nyoka iko midomoni mwao." **14** "Vinywa vyao vimejaa laana na uchungu." **15** "Miguu yao ina haraka kumwaga damu; **16** maangamizi na taabu viko katika njia zao, **17** wala njia ya amani hawaijui." **18** "Hakuna hofu ya Mungu machoni pao." **19** Basi tunajua ya kwamba chochote sheria inachosema, inawaambia wale walio mmoja na ulimwengu wote uwajibike kwa Mungu. **20** Kwa hiyo hakuna binadamu hata mmoja atakayehesabiwa haki mbele za Mungu kwa matendo ya sheria, kwa maana sheria hutufanya tuitambue dhambi. **21** Lakini sasa, haki itokayo kwa Mungu imedhiihirishwa pasipo sheria, ambayo Sheria na Manabii wanaishuhudia. **22** Haki hii itokayo kwa Mungu hupatikana kwa Yesu Kristo kwa wote wamwaminio. Kwa maana hapo hakuna tofauti, **23** kwa kuwa wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, **24** wanahesabiwa haki bure kwa neema yake kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu. **25** Yeye ambaye Mungu alimtoa awe dhabihu ya upatanisho kwa njia ya imani katika damu yake. Alifanya hivi ili kuonyesha haki yake, kwa sababu kwa ustahimili wake aliziacilia zile dhambi zilizotangulia kufanywa. **26** Alifanya hivyo ili kuonyesha haki yake wakati huu, ili ye ye awe mwenye haki na mwenye kumhesabia haki yule anayewamini Yesu. **27** Basi, kujivuna kuko wapi? Kumewekwa mbali. Kwa sheria gani? Je, ni kwa ile ya matendo? La hasha, bali kwa ile sheria ya imani. **28** Kwa maana twaona kwamba mwanadamu huhesabiwa haki kwa njia ya imani wala si kwa matendo ya sheria. **29** Je, Mungu ni Mungu wa Wayahudi peke yao? Je, ye ye si Mungu wa watu wa Mataifa pia? Naam, ye ye ni Mungu wa watu wa Mataifa pia. **30** Basi kwa kuwa tuna Mungu mmoja tu, atawahesabia haki wale waliotahiriwa kwa imani na wale wasiotahiriwa kwa imani iyo hiyo. **31** Je, basi ni kwamba tunaibatilisha sheria kwa imani hii? La, hasha! Badala yake tunaithibitisha sheria.

4 Tuseme nini basi, kuhusu Abrahamu baba yetu kwa jinsi ya mwili: ye ye alipataje kujua jambo hili? **2** Kwa maana ikiwa Abrahamu alihesabiwa haki kwa matendo, basi, anacho kitu cha kujivunia, lakini si mbele za Mungu. **3** Kwa maana Maandiko yasemaje? "Abrahamu alimwamini Mungu na ikahesabiwa kwake kuwa haki." **4** Basi mtu afanyapo kazi, mshahara wake hauhesabiwi kwake kuwa ni zawadi, pao." **5** Lakini kwa sheria inachosema, inawaambia wale walio mmoja na anamtumaini chini ya sheria ili kila kinywa kinyamazishwe Mungu, ye ye ambaye huwahesabia waovu haki,

imani yake inahesabiwa kuwa haki. **6** Daudi alipofikiri juu ya ufu wa tumbo la Sara. **20** pia alisema vivyo hivyo aliponena juu ya Lakini Abrahamu hakusitasita kwa kutokuamini baraka za mtu ambaye Mungu humhesabia ahadi ya Mungu, bali alitiwa nguvu katika haki pasipo matendo: **7** “Wamebarikiwa wale imani yake na kumpa Mungu utukufu, **21** akiwa ambao wamesamehewa makosa yao, ambao na hakika kabisa kwamba Mungu alikuwa na dhambi zao zimefunkwa. **8** Heri mtu yule uwezo wa kutimiza lile aliloahidi. **22** Hii ndio Bwana hamhesabii dhambi zake.” **9** Je, huku sababu, “ilihesabiwa kwake kuwa haki.” **23** kubarikiwa ni kwa wale waliotahiriwa peke yao, Maneno haya “ilihesabiwa kwake kuwa haki,” au pia na kwa wale wasiotahiriwa? Tunasema, hayakuandikwa kwa ajili yake peke yake, **24** bali “Imani ya Abrahamu iliheresiwa kwake kuwa kwa ajili yetu sisi pia ambao Mungu atatupa haki.” **10** Je, ni lini basi ilipohesabiwa kwake haki, sisi tunaomwamini yeye aliyemfufua Yesu kuwa haki? Je, ilikuwa kabla au baada ya Bwana wetu kutoka kwa wafu. **25** Alitolewa kutahiriwa kwake? Haikuwa baada, ila kabla afe kwa ajili ya dhambi zetu, naye alifufuliwa hajatahiriwa. **11** Alipewa ishara ya tohara kuwa kutoka mauti ili tuhesabiwe haki.

muhuri wa haki aliyokuwa nayo kwa imani hata alipokuwa bado hajatahiriwa. Kusudi lilikuwa kumfanya baba wa wote wale waaminio pasipo kutahiriwa na ambao wamehesabiwa haki. **12** Vivyo hivyo awe baba wa wale waliotahiriwa ambao si kwamba wametahiriwa tu, bali pia wanafuata mfano wa imani ambayo Baba yetu Abrahamu alikuwa nayo kabla ya kutahiriwa. **13** Kwa maana ile ahadi kwamba angeurithi ulimwengu haikuja kwa Abrahamu au kwa wazao wake kwa njia ya sheria bali kwa njia ya haki ipatikanayo kwa imani. **14** Kwa maana ikiwa wale waishio kwa sheria ndio warithi, imani haina thamani na ahadi haifai kitu, **15** kwa sababu sheria huleta ghadhabu. Mahali ambapo hakuna sheria hakuna makosa. **16** Kwa hiyo, ahadi huja kwa njia ya imani, ili iwe ni kwa neema, na itolewe kwa wazao wa Abrahamu, si kwa wale walio wa sheria peke yao, bali pia kwa wale walio wa imani ya Abrahamu. Yeye ndiye baba yetu sisi sote. **17** Kama ilivyoandikwa: “Nimekufanya wewe kuwa baba wa mataifa mengi.” Yeye ni baba yetu mbele za Mungu, ambaye yeye alimwamini, yule Mungu anaye fufua waliookufa, na kuvitaja vile vitu ambavyo haviko kana kwamba vimekwisha kuwako. **18** Akitarajia yasiyoweza kutarajiwa, Abrahamu akaamini, akawa baba wa mataifa mengi, kama alivyoahidiwa kwamba, “Uzao wako utakuwa mwiningi mno.” **19** Abrahamu hakuwa dhaifu katika imani hata alipofikiri juu ya mwili wake, ambao ulikuwa kama uliokufa, kwani umri wake ulikuwa unakaribia miaka mia moja, au

5 Kwa hiyo, kwa kuwa tumekwisha kuheresiwa haki kwa imani, tuna amani na Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, **2** ambaye kwa kupitia kwake tumepata kwa njia ya imani kuifisia neema hii ambayo ndani yake sasa tunasimama, nasi twafurahia katika tumaini letu la kushiriki utukufu wa Mungu. **3** Si hivyo tu, bali twafurahi pia katika mateso, kwa sababu tunajua kuwa mateso huleta saburi, **4** nayo saburi huleta uthabiti wa moyo, na uthabiti wa moyo huleta tumaini, **5** wala tumaini halitukatishi tamaa, kwa sababu Mungu amekwisha kumimina pendo lake miyoni mwetu kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye ametupatia. **6** Kwa maana hata tulipokuwa dhaifu, wakati ulipowadia, Kristo alikufa kwa ajili yetu sisi wenye dhambi. **7** Hakika, ni vigumu mtu yejote kufa kwa ajili ya mwenye haki, ingawa inawezekana mtu akathubutu kufa kwa ajili ya mtu mwema. **8** Lakini Mungu anaudhihirisha upendo wake kwetu kwamba: Tulipokuwa tungali wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu. **9** Basi, kwa kuwa sasa tumehesabiwa haki kwa damu yake, si zaidi sana tutaokolewa kutoka ghadhabu ya Mungu kupitia kwake! **10** Kwa kuwa kama tulipokuwa adui wa Mungu tulipatanishwa naye kwa njia ya kifo cha Mwanawe, si zaidi sana tukiisha kupatanishwa, tutaokolewa kwa uzima wake. **11** Lakini zaidi ya hayo, pia tunafurahi katika Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kupitia kwake tumepata upatanisho. **12** Kwa hiyo

kama vile dhambi ilivyoingia ulimwenguni hamjui ya kuwa sisi sote tuliobatizwa katika kupitia kwa mtu mmoja, na kupitia dhambi hii Kristo Yesu tulibatizwa katika mauti yake? mauti ikawafikia watu wote, kwa sababu wote **4** Kwa hiyo tulizikwa pamoja naye kwa njia wamefanya dhambi: **13** kwa maana kabla sheria ya ubatizo katika mauti, ili kama vile Kristo hajatolewa, dhambi ilikuwepo ulimwenguni. alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa utukufu Lakini dhambi haihesabiwi wakati hakuna wa Baba, vivyo hivyo sisi nasi pia tupate sheria. **14** Hata hivyo, tangu wakati wa Adamu kuenenda katika upya wa uzima. **5** Kwa maana hadi wakati wa Mose, mautiilitawala watu ikiwa tumeungana naye katika mauti yake, bila wote, hata wale ambao hawakutenda dhambi shaka tutaungana naye katika ufufuo wake. **6** kwa kuvunja amri, kama alivyofanya Adamu, Kwa maana twajua kwamba utu wetu wa kale ambaye alikuwa mfano wa yule atakayekuja. **15** ulisulubiwa pamoja naye ili ule mwili wa dhambi Lakini ile karama iliyotolewa haikuwa kama lile upate kuangamizwa, nasi tusiendelee kuwa tena kosa. Kwa maana ikiwa watu wengi walikufa kwa watumwa wa dhambi. **7** Kwa maana mtu yejote sababu ya kosa la mtu mmoja, zaidi sana neema aliyekufa amehesabiwa haki mbali na dhambi. **8** ya Mungu na ile karama iliyokuja kwa neema Basi ikiwa tulikufa pamoja na Kristo, tunaamini ya mtu mmoja, yaani, Yesu Kristo, imezidi kuwa kwamba pia tutaishi pamoja naye. **9** Kwa maana nyingi kwa ajili ya wengi. **16** Tena, ile karama tunajua kwamba Kristo, kwa sababu alifufuliwa ya Mungu si kama matokeo ya ile dhambi. kutoka kwa wafu, hawezi kufa tena; mauti haina Hukumu ilikuja kwa njia ya mtu mmoja, ikaleta tena mamlaka juu yake. **10** Kifo alichokufa, adhabu, bali karama ya neema ya Mungu ilikuja aliifia dhambi mara moja tu, lakini uzima kwa njia ya makosa mengi, ikaleta kuhesabiwa alio nao anamwischia Mungu. **11** Vivyo hivyo, haki. **17** Kwa maana ikiwa kutokana na kosa la jihesabuni wafu katika dhambi lakini mlilo hai mtu mmoja, mautiilitawala kupitia huyo mtu kwa Mungu katika Kristo Yesu. **12** Kwa hiyo, mmoja, zaidi sana wale wanaopokea wingi wa msiruhusu dhambi itawale ndani ya mili yenu, neema ya Mungu na karama yake ya kuhesabiwa ipatikanayo na kufa, ili kuwfafanya mzitii tamaa haki, watatawala katika uzima kwa njia ya huyo mbaya. **13** Wala msivitoe viungo nya miili yenu mtu mmoja, yaani, Yesu Kristo. **18** Kwa hiyo, vitumike kama vyombo nya uovu nya kutenda kama vile kosa la mtu mmoja liliyoleta adhabu dhambi, bali jitoeni kwa Mungu, kama watu kwa watu wote, vivyo hivyo pia kwa tendo la walitolewa kutoka mautini kuingia uzimani. haki la mtu mmoja lilileta kuhesabiwa haki Nanyi vitoeni viungo nya miili yenu kwake ambako huleta uzima kwa wote. **19** Kwa maana kama vyombo nya haki. **14** Kwa maana dhambi kama vile kwa kutokutii kwa yule mtu mmoja haitakuwa na mamlaka juu yenu, kwa sababu wengi walifanywa wenye dhambi, vivyo hivyo hampo chini ya sheria, bali chini ya neema. kwa kutii kwa mtu mmoja wengi watafanywa **15** Ni nini basi? Je, tutende dhambi kwa kuwa wenye haki. **20** Zaidi ya hayo, sheria ilikuja, ili hatuko chini ya sheria bali chini ya neema? La, uvunjajji wa sheria uongezeka. Lakini dhambi hasha! **16** Je, hamjui kwamba mnapirojitoa kwa ilipoongezeka, neema iliongezeka zaidi, **21** ili kwamba kama vile dhambi iliyotawala kwa njia ya mauti, vivyo hivyo neema iweze kutawala kwa njia ya kuhesabiwa haki hata kuleta uzima wa milele katika Yesu Kristo Bwana wetu. (aiōnios g166)

6 Tuseme nini basi? Je, tuendelee kutenda dhambi ili neema ipate kuongezeka? **2** La hasha! Sisi tulioifia dhambi, tutawezaje kuendelea kuishi tena katika dhambi? **3** Au

Kama vile mlivyokuwa mkivitoa viungo nya hii ikazaa ndani yangu kila aina ya tamaa. Kwa mili yenu kama watumwa wa mambo machafu maana pasipo sheria, dhambi imekufa. **9** Wakati na uovu uliokuwa ukiongezeku zaidi, hivyo fulani nilikuwa hai pasipo sheria, lakini amri sasa vitoeni viungo vyenu kama watumwa ilipokuja, dhambi ikawa hai, nami nikafa. **10** wa haki inayowaelekeza mpate kutakaswa. **20** Nikaona kwamba ile amri iliyokusudiwa kuleta Mlipokuwa watumwa wa dhambi, mlikuwa uzima, ilileta mauti. **11** Kwa maana dhambi hamtawaliwi na haki. **21** Lakini mlipata faida kwa kupata nafasi katika amri, ilinidanganya, gani kwa mambo hayo ambayo sasa mnayaonea na kupitia katika hiyo amri, ikaniua. **12** Hivyo abiu? Mwisho wa mambo hayo ni mauti. **22** basi, sheria yenye ni takatifu, na amri ni takatifu na ya haki, tena ni njema. **13** Je, kile kilicho chema basi kilikuwa mauti kwangu? La, hasha! Lakini ili dhambi itambuliwe kuwa ni dhambi, ilileta mauti ndani yangu kupitia kile kilichokuwa chema, ili kwa njia ya amri dhambi izidi kuwa mbaya kupita kiasi. **14** Kwa maana tunajua kwamba sheria ni ya kiroho, lakini mimi ni wa kimwili nikiwa nimeuzwa kwenye utumwa wa dhambi. **15** Sielewi nitendalo, kwa maana lile ninalotaka kulitenda, silitendi, lakini ninatenda lile ninalolichukia. **16** Basi kama ninatenda lile nisilotaka kutenda, ni kwamba ninakubali kuwa sheria ni njema. **17** Lakini, kwa kweli si mimi tena nitendaye lile nisilotaka bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu. **18** Kwa maana ninafahamu kwamba hakuna jema lolote likaalo ndani yangu, yaani, katika asili yangu ya dhambi. Kwa kuwa nina shauku ya kutenda lililo jema, lakini siwezi kulitenda. **19** Sitendi lile jema nitakalo kutenda, bali lile baya nisilolitaka, ndilo nitendalo. **20** Basi kama ninatenda lile nisilotaka kutenda, si mimi tena nifanyaye hivyo, bali ni ile dhambi ikaayo ndani yangu. **21** Hivyo naiona sheria ikitenda kazi. Ninapotaka kutenda jema, jambo baya liko papo hapo. **22** Kwa maana katika utu wangu wa ndani naifurahia sheria ya Mungu. **23** Lakini ninaona kuna sheria nyingine inayotenda kazi katika viungo nya mwili wangu inayopigana vita dhidi ya ile sheria ya akili yangu. Sheria hii inanifanya mateka wa ile sheria ya dhambi inayofanya kazi katika viungo nya mwili wangu. **24** Ole wangu mimi maskini! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti? **25** Ashukuriwe Mungu kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu! Hivyo basi, mimi mwenyewe kwa akili zangu ni mtumwa wa sheria ya Mungu, lakini katika asili ya dhambi ni mtumwa wa sheria ya dhambi.

7 Ndugu zangu (sasa ninasema na wale wanaoijua sheria), je, hamjui ya kwamba sheria ina mamlaka tu juu ya mtu wakati akiwa hai? **2** Kwa mfano, mwanamke alieolewa amefungwa kwa mumewe wakati akiwa hai, lakini yule mume akifa, yule mwanamke amefunguliwa kutoka sheria ya ndoa. **3** Hivyo basi, kama huyo mwanamke ataolewa na mwanaume mwingine wakati mumewe akiwa bado yuko hai, ataitwa mzinzi. Lakini kama mumewe akifa, mwanamke huyo hafungwi tena na sheria ya ndoa, naye akiolewa na mtu mwingine haitwi mzinzi. **4** Vivyo hivyo, ndugu zangu, ninyi mmeifia sheria kwa njia ya mwili wa Kristo, ili mweze kuwa mali ya mwingine, ye ye ambaye alifufuliwa kutoka kwa wafu, ili tupate kuzaa matunda kwa Mungu. **5** Kwa maana tulipokuwa tunatawaliwa na asili ya dhambi, tamaa za dhambi zilizochochewa na sheria zilikuwa zikitenda kazi katika miili yetu, hivyo tulizaa matunda ya mauti. **6** Lakini sasa, kwa kufia kile kilichokuwa kimetufunga kwanza, tumewekwa huru kutokana na sheria ili tutumike katika njia mpya ya Roho, wala si katika njia ya zamani ya sheria iliyandikwa. **7** Tuseme nini basi? Kwamba sheria ni dhambi? La, hasha! Lakini, isingekuwa kwa sababu ya sheria, nisingalijua dhambi. Nisingalijua kutamani ni nini kama sheria haikusema, "Usitamani." **8** Lakini dhambi kwa kupata nafasi katika amri,

8 Kwa hiyo, sasa hakuna hukumu ya adhabu wa Mungu. **17** Hivyo, ikiwi sisi ni watoto, basi tu kwa wale walio ndani ya Kristo Yesu, wale warithi, warithi wa Mungu, warithio pamoja na ambao hawaenendi kwa kuufuata mwili bali Kristo, naam, tukiteswa pamoja naye tupate pia kwa kufuata Roho. **2** Kwa sababu sheria ya kutukuzwa pamoja naye. **18** Nayahesabu mateso Roho wa uzima katika Kristo Yesu imeniweka yetu ya wakati huu kuwa si kitu kulinganisha huru mbali na sheria ya dhambi na mauti. **3** na utukufu utakaodohihirishwa kwetu. **19** Kwa Kwa maana kile ambacho sheria haikuwa na maana viumbe vyote vinangoja kwa shauku uwezo wa kufanya, kwa vile ilivyokuwa dhaifu kudhihirishwa kwa watoto wa Mungu. **20** Kwa katika mwili, Mungu kwa kumtuma Mwanawe kuwa viumbe vyote viliwekwa chini ya ubatili, mwenyewe kwa mfano wa mwanadamu mwenye si kwa chaguo lao, bali kwa mapenzi yake ye ye mwili ulio wa dhambi na kwa ajili ya dhambi, aliyevitisha katika tumaini, **21** ili kwamba ye ye alihukumu dhambi katika mwili, **4** ili viumbe vyote vipate kuwekwa huru kutoka kwamba haki ipatikanayo kwa sheria itimizwe kwa utumwa wa kuharibika na kupewa uhuru ndani yetu sisi, ambao hatuenendi kwa kuufuata wa utukufu wa watoto wa Mungu. **22** Kwa mwili bali kwa kuufuata Roho. **5** Kwa maana maana twajua ya kuwa hata sasa viumbe vyote wale wanaoishi kwa kuufuata mwili huziweka vimekuwa vikilia kwa maumivu kama utungu nia zao katika vitu vya mwili, lakini wale wa mwanamke wakati wa kuzaa. **23** Wala si wanaoishi kwa kuufuata Roho, huziweka nia hivyo viumbe peke yao, bali hata sisi ambao zao katika mambo ya Roho. **6** Kwa maana ndio matunda ya kwanza ya Roho, kwa ndani kuwa na nia ya mwili ni mauti, bali kuwa tunalia kwa uchungu tukisubiri kwa shauku na nia inayoongozwa na Roho ni uzima na kufanya wana wa Mungu, yaani, ukombozi amani. **7** Kwa kuwa ile nia ya mwili ni uadui na wa miili yetu. **24** Kwa kuwa tuliolekolewa kwa Mungu, kwa maana haitii sheria ya Mungu, tumaini hili. Lakini kama kinachotumainiwa wala haiwezi kuitii. **8** Wale wanaotawaliwa na kikionekana hakiwi tumaini tena. Je, kuna mtu mwili, hawawezi kumpendeza Mungu. **9** Lakini anayetumaini kupata kitu alichok nacho tayari? ninyi, hamtawaliwi na mwili, bali na Roho, **25** Lakini tunapotumaini kupata kitu ambacho ikiwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu. Mtu hatuna, basi twakingojea kwa saburi. **26** Vivyo ye yeyote ambaye hana Roho wa Kristo, ye ye si hivyo, Roho hutusaidia katika udhaifu wetu, kwa wa Kristo. **10** Lakini kama Kristo anakaa ndani sababu hatujui kuomba ipasavyo. Lakini Roho yenu, miili yenu imekufa kwa sababu ya dhambi, mwenyewe hutuombea kwa uchungu usioweza lakini roho zenu zi hai kwa sababu ya haki. kutamkwa. **27** Naye Mungu aichunguzaye **11** Nanyi ikiwa Roho wa Mungu aliyemfufua mioyo, anajua nia ya Roho, kwa sababu Roho Yesu kutoka kwa wafu anakaa ndani yenu, huwaombea watakatifu sawasawa na mapenzi ye ye aliyemfufua Kristo Yesu kutoka kwa wafu ya Mungu. **28** Nasi tunajua ya kuwa katika ataihuisha pia miili yenu ambayo hufa, kwa mambo yote Mungu hutenda kazi pamoja na njia ya Roho wake akaaye ndani yenu. **12** Kwa wote wampendao, katika kuwapatia mema, hiyo ndugu zangu, sisi tu wadeni, si wa mwili, yaani, wale walioitwa kwa kusudi lake. **29** Maana ili tuishi kwa kuufuata mwili, **13** kwa maana wale Mungu aliojawaja tangu mwanzo, pia mkiishi kwa kuufuata mwili, mtakufa, lakini aliwachagua tangu mwanzo, wapate kufanana kama mkiyaua matendo ya mwili kwa Roho, na mfano wa Mwanawe, ili ye ye awe mzaliwa mtaishi. **14** Kwa kuwa wote wanaoongozwa na wa kwanza mionganoni mwa ndugu wengi. **30** Roho wa Mungu, hao ndio watoto wa Mungu. Nao wale Mungu aliotangulia kuwachagua, **15** Kwa maana hamkupokea roho ya utumwa akawaita, wale aliowaita pia akawahesabia haki, iwaleteayo tena hofu, bali mlipokea roho ya nao wale aliowahesabia haki, pia akawatukuza. kufanya wana, ambaye kwa ye ye twalia, “Abba, **31** Tuseme nini basi kuhusu haya? Ikiwa Mungu yaani, Baba,” **16** Roho mwenyewe hushuhudia yuko upande wetu, ni nani awezaye kuwa pamoja na roho zetu ya kwamba sisi tu watoto kinyume chetu? **32** Ikiwa Mungu hakumhurumia

Mwanawe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote, Mungu, bali ni watoto wa ahadi wanaohesabiwa atakosaje basi kutupatia vitu vyote kwa ukarimu kuwa uzao wa Abrahamu. **9** Kwa maana ahadi pamoja naye? **33** Ni nani atakayewashtaki yenyewe ilisema, “Nitakurudia tena wakati wale ambao Mungu amewateua? Ni Mungu kama huu, naye Sara atapata mtoto wa kiume.” mwenyewe ndiye mwenye kuwahesabia haki. **10** Wala si hivyo tu, bali pia watoto aliowazaa **34** Ni nani basi atakayewahukumia adhabu? Rebeka walikuwa na baba huyo huyo mmoja, Kristo Yesu aliyekufa, naam, zaidi ya hayo, yaani, baba yetu Isaki. **11** Lakini, hata kabla hao aliyefufuliwa kutoka kwa wafu, yuko mkono mapacha hawajazaliwa au kufanya jambo lolote wa kuume wa Mungu, naye pia anatuombea. jema au baya, ili kwamba kusudi la Mungu la **35** Ni nani atakayetutenga na upendo wa kuchagua lipate kusimama, **12** si kwa matendo, Kristo? Je, ni shida au taabu au mateso bali kwa yeze mwenye kuita, Rebeka aliambiwa, au njaa au uchi au hatari au upanga? **36** “Yule mkubwa atamtumikia yule mdogo.” **13** Kama ilivoandikwa: “Kwa ajili yako tunauawa Kama vile ilivoandikwa, “Nimempenda Yakobo, mchana kutwa; tumehesabiwa kama kondoo wa lakini nimemchukia Esau.” **14** Tuseme nini basi? kuchinjwa.” **37** Lakini katika mambo haya yote Je, Mungu ni dhalimu? La, hasha! **15** Kwa maana tunashinda, naam na zaidi ya kushinda, kwa Mungu alimwambia Mose, “Nitamrehemu yeze yeze aliyetupenda. **38** Kwa maana nimekwisha nimrehemuye, na pia nitamhurumia yeze kujua kwa hakika ya kuwa sio mauti, wala nimhurumiaye.” **16** Kwa hiyo haitegemei kutaka uzima, wala malaika, wala wenye mamlaka, kwa mwanadamu au jitihada, bali hutegemea wala yaliyopo, wala yatakayokuja, wala wenye huruma ya Mungu. **17** Kwa maana Maandiko uwemo, **39** wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala yamwambia Farao, “Nilikuinua kwa kusudi kiumbe kingine chochote zitawenza kututenga hili hasa, ili nipate kuonyesha uweza wangu na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu, juu yako, na ili Jina langu lipate kutangazwa duniani yote.” **18** Kwa hiyo basi, Mungu humhurumia yeze atakaye kumhurumia na humfanya mgumu yeze atakaye kumfanya mgumu. **19** Basi mtaniambia, “Kama ni hivyo, kwa nini basi bado Mungu anatulaumu? Kwa maana ni nani awezaye kupinga mapenzi yake?” **20** Lakini, ewe mwanadamu, u nani wewe ushindane na Mungu? “Je, kilichoumbwa chawenza kumwambia yeze aliyekiumba, ‘Kwa nini umeniumba hivi?’” **21** Je, mfinyanzi hana haki ya kufinyanga kutoka bonge moja vyombo vy'a udongo, vingine kwa matumizi ya heshima na vingine kwa matumizi ya kawaida? **22** Iweje basi, kama Mungu kwa kutaka kuonyesha ghadhabu yake na kufanya uweza wake ujulikane, amevumilia kwa uvumilivu mwangi vile vyombo vy'a ghadhabu vilivoandalila kwa uharibifu? **23** Iweje basi, kama yeze alitenda hivi ili kufanya wingi wa utukufu wake ujulikane kwa vile vyombo vy'a rehema yake, aliyotangulia kuvitengeneza kwa ajili ya utukufu wake, **24** yaani pamoja na sisi, ambao pia alituita, si kutoka kwa Wayahudi peke yao, bali pia kutoka kwa watu wa Mataifa? **25** Kama vile

9 Ninasema kweli katika Kristo, wala sisemi uongo, dhamiri yangu inanishuhudia katika Roho Mtakatifu. **2** Nina huzuni kuu na uchungu usiokoma moyoni mwangu. **3** Kwa maana ningetamani hata mimi nilaaniwe na kutengwa na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu hasa, wale walio wa kabilia langu kwa jinsi ya mwili, **4** yaani, watu wa Israeli, ambao ndio wenye kule kufanywa wana, ule utukufu wa Mungu, yale maagano, kule kupokea sheria, ibada ya kwenye Hekalu na zile ahadi. **5** Wao ni wa uzao wa mababa wakuu wa kwanza, ambao kutoka kwa Kristo alikuja kwa jinsi ya mwili kama mwanadamu, yeze ambaye ni Mungu aliye juu ya vyote, mwenye kuhimidiwa milele! Amen. (aiōn g165) **6** Si kwamba Neno la Mungu limeshindwa. Kwa maana si kila Mwisraeli ambaye ni wa uzao utokanao na Israeli ni Mwisraeli halisi. **7** Wala hawakuwi wazao wa Abrahamu kwa sababu wao ni watoto wake, lakini: “Uzao wako utahesabiwa kuititia kwake Isaki.” **8** Hii ina maana kwamba, si watoto waliozaliwa kimwili walio watoto wa

Mungu asemavyo katika Hosea: "Nitawaita kama ukikiri kwa kinywa chako kwamba "Yesu 'watu wangu' wale amba si watu wangu; nami ni Bwana," na kuamini moyoni mwako kwamba nitamwita 'mpenzi wangu' yeye ambaye si Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, utaokoka. mpenzi wangu," 26 tena, "Itakuwa hasa mahali 10 Kwa maana kwa moyo mtu huamini na hivyo pale walipoambibiwa, 'Ninyi si watu wangu,' wao kuhesabiwa haki, tena kwa kinywa mtu hukiri wataitwa 'wana wa Mungu aliye hai.'" 27 Isaya na hivyo kupata wokovu. 11 Kama yasemavyo anapiga kelele kuhusu Israeli: "Ingawa idadi ya Maandiko, "Yeyote amwaminiye hataaibika wana wa Israeli ni wengi kama mchanga wa kamwe." 12 Kwa maana hakuna tofauti kati pwani, ni mabaki yao tu watakaoolewa. 28 ya Myahudi na Myunani, yeye ni Bwana wa Kwa kuwa Bwana ataitekeleza hukumu yake wote, mwenye utajiri kwa wote wamwita. duniani kwa haraka na kwa ukamilifu." 29 Ni 13 Kwa maana, "Kila mtu atakayeliitia Jina la kama vile alivyotabiri Isaya akisema: "Kama Bwana, atakolewa." 14 Lakini watamwitaje Bwana Mwenye Nguvu Zote asingelituachia yeye ambaye hawajamwamini? Nao watawezaje uzao, tungelikuwa kama Sodoma, tungelifanana kumwamini yeye ambaye hawajamsikia? na Gomora." 30 Kwa hiyo tuseme nini basi? Tena watamsikiae bila mtu kuwahubiria? Kwamba watu wa Mataifa amba hawakutafuta 15 Nao watahubirije wasipopelekwa? Kama haki, wamepata haki ile iliyo kwa njia ya imani. ilivyoandikwa, "Tazama jinsi ilivyo mizuri 31 Lakini Israeli, amba walijitahidi kupata haki miguu yao wale wanaohubiri habari njema!" kwa njia ya sheria, hawakupata. 32 Kwa niini? 16 Lakini si wote walioiti Habari Njema. Kwa Kwa sababu hawakuitafuta kwa njia ya imani maana Isaya asema, "Bwana, ni nani aliyeamini bali kwa njia ya matendo. Wakajikwaa kwenye ujumbe wetu?" 17 Basi, imani chanzo chake lile "jiwe la kukwaza." 33 Kama ilivyoandikwa: ni kusikia, na kusikia huja kwa neno la Kristo. "Tazama naweka katika Sayuni jiwe la kukwaza 18 Lakini nauliza: Je, wao hawakusikia? Naam, watu na mwamba wa kuwaangusha. Yeyote wamesikia, kwa maana: "Sauti yao imeenea atakayemwamini hataaibika kamwe."

10 Ndugu zangu, shauku ya moyo wangu na maombi yangu kwa Mungu ni kwa ajili ya Waisraeli, kwamba waokolewe. 2 Kwa maana ninaweza nikashuhudia wazi kwamba wao wana juhudhi kubwa kwa ajili ya Mungu, lakini juhudhi yao haina maarifa. 3 Kwa kuwa hawakuijua haki itokayo kwa Mungu, wakatafuta kuweka haki yao wenyewe, hawakujitía chini ya haki ya Mungu. 4 Kwa maana Kristo ni ukomo wa sheria ili kuwe na haki kwa kila mtu aaminiye. 5 Mose anaandika kuhusu haki ile itokanayo na sheria, kwamba, "Mtu atendaye matendo hayo ataishi kwa hayo." 6 Lakini ile haki itokanayo na imani husema hivi: "Usiseme moyoni mwako, 'Ni nani atakayepanda mbinguni?'" (yaani ili kumleta Kristo chini) 7 "au 'Ni nani atashuka kwenda kuzimu?'" (yaani ili kumleta Kristo kutoka kwa wafu.) (Abyssos g12) 8 Lakini andiko lasemaje? "Lile neno liko karibu nawe, liko kinywani mwako na moyoni mwako," yaani, lile neno la imani tunalolihubiri. 9 Kwa sababu

duniani pote, nayo maneno yao yameenea hadi miisho ya ulimwengu." 19 Nami nauliza tena: Je, Waisraeli hawakuelewa? Kwanza, Mose asema, "Nitawafanya mwe na vivu kwa watu wale amba si taifa. Nitawakasirisha kwa taifa lile lisilo na ufahamu." 20 Naye Isaya kwa ujasiri mwiningi anasema, "Nimeonekana na watu wale amba hawakunitafuta. Nilijifunua kwa watu wale amba hawakunitafuta." 21 Lakini kuhusu Israeli anasema, "Mchana kutwa nimewanyooshea watu wakaidi na wasiotii mikono yangu."

11 Basi nauliza: Je, Mungu amewakataa watu wake? La, hasha! Mimi mwenyewe ni Mwisraeli, tena uzao wa Abrahamu kutoka kabilia la Benyamini. 2 Mungu hajawakataa watu wake, amba yeye aliwajua tangu mwanzo. Je, hamjui yale Maandiko yasemayo kuhusu Eliya, jinsi aliyomlalamikia Mungu kuhusu Israeli? 3 Alisema, "Bwana, wamewaua manabii wako na kuzibomoa madhabahu zako, nimebaki

Mungu alimjibuje? "Nimejibakizia watu elfu kutokuamini kwake, lakini wewe umesimama saba ambao hawajapiga magoti kumwabudu tu kwa sababu ya imani. Kwa hiyo usijivune, Baali." 5 Vivyo hivyo pia, sasa wapo mabaki bali simama kwa kuogopa. 21 Kwa maana kama waliochaguliwa kwa neema ya Mungu. 6 Mungu hakuyahurumia matawi ya asili, wala Lakini ikiwa wamechaguliwa kwa neema, hatakuhurumia wewe. 22 Angalia basi wema si tena kwa msingi wa matendo. Kama na ukali wa Mungu: Kwa wale walioanguka, ingekuwa kwa matendo, neema isingegekuwa ukali, bali kwako wewe wema wa Mungu, kama neema tena. 7 Tuseme nini basi? Kile kitu utadumu katika wema wake. La sivyo, nawe ambacho Israeli alikitafuta kwa bidii hakukipata. utakatiliwa mbali. 23 Wao nao wasipodumu Lakini waliochaguliwa walikipata. Waliobaki katika kutokuamini kwao, watapandikizwa tena walifanywa wagumu, 8 kama ilivyoandikwa: kwenye shina, kwa maana Mungu anao uwezo "Mungu aliwapa bumbuazi la miyo, macho ili wa kuwapandikiza tena kwenye hilo shina. wasiweze kuona, na masikio ili wasiweze kusikia, 24 Ikiwa wewe ulikatwa kutoka kile ambacho hadi leo." 9 Naye Daudi anasema: "Karamu kwa asili ni mzeituni mwitu na kupandikizwa zao na ziwe tanzi na mtego wa kuwanasa, kinyume cha asili kwenye mzeituni uliopandwa, kitu cha kuwakwaza waanguke, na adhabu si rahisi zaidi matawi haya ya asili kupandikizwa kwao. 10 Macho yao yatiwe giza ili wasiweze tena kwenye shina lake la mzeituni! 25 Ndugu kuona, nayo migongo yao iinamishwe daima." zangu, ili msije mkajidai kuwa wenyeh hekima 11 Hivyo nauliza tena: Je, Waisraeli walijikwaa kuliko mlivyo, nataka mfahamu siri hii: Ugumu ili waanguke na kuangamia kabisa? La, hasha! umewapata Israeli kwa sehemu hadi idadi ya Lakini kwa sababu ya makosa yao, wokovu watu wa Mataifa watakoingia itimie. 26 Hivyo umewafikia watu wa Mataifa, ili kuwafanya Israeli wote wataokolewa. Kama ilivyoandikwa: Waisraeli waone wivu. 12 Basi ikiwa kukosa kwao "Mkombozi atakuja kutoka Sayuni; ataondoa kumekuwa utajiri mkubwa kwa ulimwengu, kutokumcha Mungu katika Yakobo. 27 Hili ndilo tena kama kuangamia kwao kumeleta utajiri agano langu nao nitakapoziondoa dhambi zao." kwa watu wa Mataifa, kurudishwa kwao kutaleta 28 Kwa habari ya Injili, wao ni adui wa Mungu utajiri mkuu zaidi. 13 Sasa ninasema nanyi kwa ajili yenu, lakini kuhusu kule kuteuliwa watu wa Mataifa. Maadamu mimi ni mtume kwao ni wapendwa, kwa ajili ya mababa zao kwa watu wa Mataifa, naitukuza huduma yangu wa zamani, 29 kwa maana akishawapa watu 14 ili kuwafanya watu wangu waone wivu na karama, Mungu haziondoi, wala wito wake. hivyo kuwaokoa baadhi yao. 15 Kwa kuwa 30 Kama vile ninyi wakati fulani mlivyo kuwa ikiwa kukataliwa kwao ni kupatanishwa kwa waasi kwa Mungu lakini sasa mmepeata rehema ulimwengu, kukubaliwa kwao si kutakuwa ni kwa sababu ya kutokutii kwao, 31 hivyo nao uhai baada ya kufa? 16 Kama sehemu ya donge Waisraeli wamekuwa waasi ili kwamba wao la unga uliotolewa kuwa limbuko ni mtakatifu, nao sasa waweze kupata rehema kwa ajili basi unga wote ni mtakatifu, nalo shina kama ya rehema za Mungu kwenu. 32 Kwa maana ni takatifu, vivyo hivyo na matawi nayo. 17 Mungu amewafunga wanadamu wote kwenye Lakini kama baadhi ya matawi yalikatwa, nawe kuasi ili apate kuwarehemu wote. (eleēsē g1653) chipukizi la mzeituni mwitu ukapandikizwa 33 Tazama jinsi kilivyo kina cha utajiri wa mahali pao ili kushiriki unono pamoja na matawi hekima na maarifa ya Mungu! Tazama jinsi mengine kutoka shina la mzeituni, 18 basi ambavyo hukumu zake hazichunguziki, na usijivune juu ya hayo matawi. Kama ukijivuna, ambavyo njia zake zisivyotafutikana! 34 "Ni nani kumbuka jambo hili: si wewe unayelishikilia aliyejyahamu mawazo ya Bwana? Au ni nani shina, bali ni shina linalokushikilia wewe. 19 ambaye amekuwa mshauri wake?" 35 "Au ni Basi utasema, "Matawi yale yalikatwa ili nipate nani aliyempa chochote ili arudishiwe?" 36 Kwa kupandikizwa katika hilo shina." 20 Hii ni maana vitu vyote vyatoka kwake, viko kwake na kweli. Matawi hayo yalikatwa kwa sababu ya

kwa ajili yake. Utukufu ni wake milele! Amen.
(aiōn g165)

12 Kwa hiyo, ndugu zangu, nawasihi kwa
rehema zake Mungu, itoeni miili yenu iwe
dhabihu iliyo hai, takatifu na inayompendeza
Mungu, hii ndiyo ibada yenu yenyé maana.

2 Msifuatishe tena mfano wa ulimwengu
huu, bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia
zenu. Ndipo mtaweza kuonja na kuhakikisha
ni nini mapenzi ya Mungu yaliyo mema,
yanayopendeza machoni pake na ukamilifu. (**aion**

1615 3 Kwa ajili ya neema niliyopewa nawaambia kila mmoja mionganii mwenu, asijidhanie kuwa bora kuliko impasavyo, bali afikiri kwa busara kwa kulingana na kipimo cha imani Mungu aliyompa. 4 Kama vile katika mwili mmoja tulivyo na viungo vingi, navyo viungo vyote havina kazi moja, 5 vivyo hivyo na sisi tulio wengi, tu mwili mmoja katika Kristo, nasi kila mmoja ni kiungo cha mwenzake. 6 Tuna karama zilizotofautiana kila mmoja kutokana na neema tuliyopewa. Kama ni unabii na tutoe unabii kwa kadiri ya imani. 7 Kama ni kuhudumu na tuhudumu, mwenye kufundisha na afundishe, 8 kama ni kutia moyo na atie moyo, kama ni kuchangia kwa ajili ya mahitaji ya wengine na atoe kwa ukarimu, kama ni uongozi na aongoze kwa bidii, kama ni kuhurumia wengine na afanye hivyo kwa furaha. 9 Upendo lazima usiwe na unafiki. Chukieni lililo ovu, shikamaneni na lililo jema. 10 Pendareni ninyi kwa ninyi kwa upendo wa ndugu. Waheshimuni na kuwatanguliza wengine. 11 Msive wavivu, bali mwe na bidii katika roho mkintumikia Bwana. 12 Kuweni na furaha katika tumaini, katika dhiki kuweni na saburi, dumuni katika maombi. 13 Changieni katika mahitaji ya watakatifu, wakaribisheni wageni. 14 Wabarikini wale wanaowatesa, barikini wala msilaani. 15 Furahini pamoja na wenyewe kufurahi, lieni pamoja na wale waliao. 16 Kaeni kwa amani ninyi kwa ninyi. Msijivune, bali mwe tayari kushirikiana na wanyonge. Wala msiwe watu wenyewe kujivuna kwamba mnajua kila kitu. 17 Msimlipe mtu yeyste ovu kwa ovu. Jitahidini ili mtende yaliyo mema machoni pa watu wote. 18 Kama ikiwezekana, kwa

upande wenu kaeni kwa amani na watu wote.
19 Wapendwa, msilipize kisasi, bali ipisheni
ghadhabu ya Mungu, maana imeandikwa: "Ni
juu yangu kulipiza kisasi, nitalipiza," asema
Bwana. **20** Badala yake: "Kama adui yako ana
njaa, mlishe; kama ana kiu, mpe kinywaji.
Kwa kufanya hivyo, unaweka makaa ya moto
yanayowaka kichwani pake." **21** Usishindwe na
ubaya, bali uushinde ubaya kwa wema.

13 Kila mtu na atii mamlaka inayotawala, kwa maana hakuna mamlaka isiyotoka kwa Mungu, nazo mamlaka zilizopo zimegeweka na Mungu. **2** Kwa hiyo yeye anayeasi dhidi ya mamlaka inayotawala anaasi dhidi ya kile kilichowekwa na Mungu, nao wale wafanyaao hivyo watajiletea hukumu juu yao wenyewe. **3** Kwa kuwa watawala hawawatishi watu wale wanaotenda mema bali wale wanaotenda mabaya. Je, wataka usimwogope mwenye mamlaka? Basi tenda lile lililo jema naye atakusifu. **4** Kwa maana mwenye mamlaka ni mtumishi wa Mungu kwa ajili ya mema. Lakini kama ukitenda mabaya, basi ogopa, kwa kuwa hauinui upanga bila sababu. Yeye ni mtumishi wa Mungu, mjambe wa Mungu wa kutekeleza adhabu juu ya watenda mabaya. **5** Kwa hiyo ni lazima kutii wenye mamlaka, si kwa sababu ya kuogopa adhabu iwezayo kutolewa, bali pia kwa ajili ya dhamiri. **6** Kwa sababu hii mnalipa kodi, kwa maana watawala ni watumishi wa Mungu, ambaao hutumia muda wao wote kutawala. **7** Mlipeni kila mtu kile mnachodaiwa. Kama mnadaiwa kodi lipeni kodi, kama ni ushuru, lipeni ushuru, astahiliye hofu, mhofu, astahiliye heshima, mheshimu. **8** Msidaiwe kitu na mitu yeoyote, isipokuwa kupendana, kwa maana yeye ampendaye mwenzake, ameitimiza sheria. **9** Kwa kuwa amri hizi zisemazo, “Usizini,” “Usiue,” “Usiibe,” “Usitamani,” na amri nyingine zote, zinajumlishwa katika amri hii moja: “Mpende jirani yako kama nafsi yako.” **10** Upendo haumfanyii jirani jambo baya. Kwa hiyo upendo ndio utimilifu wa sheria. **11** Nanyi fanyeni hivi, mkiutambua wakati tulio nao. Saa ya kuamka kutoka usingizini imewadia, kwa maana sasa wokovu wetu umekaribia zaidi kuliko hapo

kwanza tulipoamini. **12** Usiku umeendelea sana, ulimi utakiri kwa Mungu.”” **12** Hivyo basi kila mapambazuko yamekaribia. Kwa hiyo tuyaweke mmoja wetu atatoa habari zake mwenyewe kwa kando matendo ya giza na tuvae silaha za nuru. Mungu. **13** Kwa hiyo tusiendelee kuhukumiana: **13** Basi na tuenende kwa adabu kama inavyopasa Badala yake mtu asiweke kamwe kikwazo au wakati wa mchana, si kwa kufanya karamu za kizuizi katika njia ya ndugu mwingine. **14** ulafi na ulevi, si kwa ufisadi na uasherati, si Ninajua tena nimehakikishiwa sana katika kwa ugomvi na wivu. **14** Bali jivikeni Bwana Bwana Yesu kwamba hakuna kitu chochote Yesu Kristo, wala msifikiri jinsi mtakavyotimiza ambacho ni najisi kwa asili yake. Lakini kama tamaa za miili yenu yenze asili ya dhambi.

14 Mkaribisheni yeze ambaye imani yake ni dhaifu, lakini si kwa kugombana na kubishana juu ya mawazo yake. **2** Mtu mmoja imani yake inamruhusu kula kila kitu, lakini mwingine ambaye imani yake ni dhaifu, hula mboga tu. **3** Yeye alaye kila kitu asimdharaus yeye asiyekula. Wala yeye asiyekula kila kitu asimhukumu yule alaye kila kitu, kwa maana Mungu amemkubali. **4** Wewe ni nani hata umhukumu mtumishi wa mtu mwingine? Kwa bwana wake tu anasimama au kuanguka. Naye atasimama kwa sababu Bwana anaweza kumisimamisha. **5** Mtu mmoja anaitukuza siku fulani kuwa ni bora kuliko nytingine, na mwingine anaona kuwa siku zote ni sawa. Basi kila mmoja awe na hakika na yale anayoamini. **6** Yeye anayehesabu siku moja kuwa takatifu kuliko nytingine, hufanya hivyo kwa kumheshimu Bwana. Naye alaye nyama hula kwa Bwana, kwa maana humshukuru Mungu, naye akataaye kula nyama hufanya hivyo kwa Bwana na humshukuru Mungu. **7** Kwa kuwa hakuna hata mmoja wetu anayeishi kwa ajili yake mwenyewe, wala hakuna hata mmoja wetu afaye kwa ajili yake mwenyewe. **8** Kama tunaishi, tunaishi kwa Bwana, nasi pia tukifa tunakufa kwa Bwana. Kwa hiyo basi, kama tukiishi au kama tukifa, sisi ni mali ya Bwana. **9** Kwani kwa sababu hii hasa, Kristo alikuwa na akawa hai tena kusudi apate kuwa Bwana wa wote, yaani, walio kufa na walio hai.

10 Basi kwa nini wewe wamhukumu ndugu yako? Au kwa nini wewe unamdharaus ndugu yako? Kwa kuwa sote tutasimama mbele ya kiti cha Mungu cha hukumu. **11** Kwa kuwa kama ilivoandikwa: “Matukano yao wale imeandikwa: “Kama vile niishivyo,” asema wanaokutukana wewe yalinipata mimi.” **4** Bwana, ‘kila goti litapigwa mbele zangu, na kila

Ninajua tena nimehakikishiwa sana katika Bwana Yesu kwamba hakuna kitu chochote ambacho ni najisi kwa asili yake. Lakini kama mtu anakiona kitu kuwa ni najisi, basi kwake huyo kitu hicho ni najisi. **15** Kama ndugu yako anahuzunishwa kwa sababu ya kile unachokula, basi huenendi tena katika upendo. Usiruhusu kile unachokula kiwe sababu ya kumwangamiza ndugu yako ambaye Kristo alikuwa kwa ajili yake. **16** Usiruhusu kile ambacho unakiona kuwa chema kisemwe kuwa ni kiovu. **17** Kwa maana Ufalme wa Mungu si kula na kunywa, bali ni haki, amani na furaha katika Roho Mtakatifu. **18** Kwa sababu mtu yeote anayemtumikia Kristo kwa jinsi hii, anampendeza Mungu na kukubaliwa na wanadamu. **19** Kwa hiyo na tufanye bidii kutafuta yale yaletayo amani na kujengana sisi kwa sisi. **20** Usiiharibu kazi ya Mungu kwa ajili ya chakula. Hakika vyakula yeote ni safi, lakini ni kosa kula kitu chochote kinachomsababisha ndugu yako ajikwae. **21** Ni afadhali kutokula nyama wala kunywa divai au kufanya jambo lingine lolote litakalomsababisha ndugu yako ajikwae. **22** Je, wewe unayo imani? Ile imani uliyo nayo, uwe nayo nafsini mwako mbele za Mungu. Heri mtu yule asiyé na sababu ya kujihukumu nafsi yake kwa ajili ya kile anachokifanya. **23** Lakini kama mtu ana shaka kuhusu kile anachokula, amehukumiwa, kwa sababu hakula kwa imani. Kwa kuwa chochote kinachofanywa pasipo imani ni dhambi.

15 Sisi tulio na nguvu, hatuna budi kuchukuliana na kushindwa kwa wale walio dhaifu wala si kujipendeza nafsi zetu wenyewe. **2** Kila mmoja wetu inampasa kumpendeza jirani yake kwa mambo mema, ili kumjenga katika imani. **3** Kwa maana hata Kristo hakujipendeza mwenyewe, bali kwa kama ilivoandikwa: “Matukano yao wale

kiliandikwa kutufundisha, ili kwamba kwa Injili ya Kristo kwa ukamilifu. **20** Hivyo ni saburi na faraja tunayopata katika Maandiko nia yangu kuhubiri Habari Njema, si pale tuwe na tumaini. **5** Mungu atoaye saburi ambapo Kristo amekwisha kujulikana, ili nisipe na faraja, awajalie ninyi roho ya umoja nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine. mionganoni mwenu mnapotfuata Kristo Yesu, **21** Lakini kama ilivoandikwa: “Wale ambao **6** ili kwa moyo mmoja mpate kumtukuza hawajahubiriwa habari zake wataona, nao Mungu aliye Baba wa Bwana wetu Yesu wale ambao hawajazisikia watafahamu.” **22** Hii Kristo. **7** Karibishaneni ninyi kwa ninyi kama ndio sababu nimezuliwa mara nyingi nisiweze Kristo aliviyowakaribisha ninyi ili kumletea kuja kwenu. **23** Lakini sasa kwa kuwa hakuna Mungu utukufu. **8** Kwa maana nawaambia nafasi zaidi kwa ajili yangu katika sehemu kwamba, Kristo amekuwa mtumishi kwa wale hii, ninatamani kuja kwenu kama ambavyo waliothirisha ili kuonyesha kweli ya Mungu na nimekuwa na shauku kwa miaka mingi. **24** kuthibitisha zile ahadi walizopewa baba zetu wa Nimekusudia kufanya hivyo nitakapokuwa zamani, **9** pia ili watu wa Mataifa wamtukuze njiani kwenda Hispania. Natarajia kuwaona Mungu kwa rehema zake. Kama ilivoandikwa: katika safari yangu na kusafirishwa nanyi “Kwa hiyo nitakutukuza katikati ya watu wa mpaka huko, baada ya kufurahia ushirika Mataifa; nitalimbia sifa jina lako.” **10** Tena wenu kwa kitambo kidogo. **25** Sasa, niko njiani yasema, “Enyi watu wa Mataifa, furahini pamoa kuelekea Yerusalem kwa ajili ya kuwashumia na watu wa Mungu.” **11** Tena, “Msifuni Bwana, watakatifu huko. **26** Kwa kuwa imewapendeza ninyi watu wa Mataifa wote, na kumwimbia watu wa Makedonia na Akaya kufanya changizo sifa, enyi watu wote.” **12** Tena Isaya anasema, kwa ajili ya maskini walioko mionganoni mwa “Shina la Yese litachipuka, ye ye atakayeinuka watakatifu huko Yerusalem. **27** Imewapendeza ili kutawala juu ya mataifa. Watu wa Mataifa kufanya hivyo, naam, kwani ni wadeni wao. watatumaini.” **13** Mungu wa tumaini awajaze Kwa maana ikiwa watu wa Mataifa wameshiriki ninyi furaha yote na amani katika kumwamini, baraka za rohoni za Wayahudi, wao ni wadeni ili mpate kujawa na tumaini tele kwa nguvu wa Wayahudi, ili Wayahudi nao washiriki baraka ya Roho Mtakatifu. **14** Ndugu zangu, mimi zao za mambo ya mwilini. **28** Kwa hiyo baada mwenyewe ninasadiki kwamba mmejaa wema ya kukamilisha kazi hii na kuhakikisha kuwa na ufahamu wote, tena mnawenza kufundishana wamepokea kila kitu kilichokusanya, nitapitia ninyi kwa ninyi. **15** Nimewaandikia kwa ujasiri kwenu nikiwa njiani kwenda Hispania. **29** vipengele kadha wa kadha katika waraka huu Ninajua kwamba nitakapokuja kwenu, nitakuja kama kuwakumbusha tena kwa habari ya ile na wingi wa baraka za Kristo. **30** Basi, ndugu neema Mungu aliyonipa, **16** ili kuwa mhudumu zangu, nawasihi kwa Jina la Bwana wetu Yesu wa Kristo Yesu kwa watu wa Mataifa nikiwa Kristo na kwa upendo wa Roho Mtakatifu, na huduma ya kikuhanu ya kutangaza Injili kuijiunga nami katika taabu zangu mkinionbea ya Mungu, ili watu wa Mataifa wapate kuwa kwa Mungu. **31** Ombeni ili nipate kuokolewa dhabihu inayokubaliwa na Mungu, iliyotakaswa mikononi mwa wale wasioamini walioko na Roho Mtakatifu. **17** Kwa hiyo ninajisifu Uyahudi, na kwamba utumishi wangu upate katika Kristo Yesu, kwenye utumishi wangu kwa kukubaliwa na watakatifu wa huko Yerusalem, Mungu. **18** Kwa maana sitathubutu kusema kitu **32** ili kwa mapenzi ya Mungu niweze kuja kwenu chochote zaidi ya kile ambacho Kristo amefanya kwa furaha, nami niburudishwe pamoa nanyi. kwa kunitumia mimi katika kuwaongoza watu **33** Mungu wa amani na awe pamoa nanyi nyote. wa Mataifa wamtii Mungu kwa yale niliyosema Amen.

na kufanya, **19** kwa nguvu za ishara na miujiza, kwa uweza wa Roho wa Mungu, hivyo kuanzia Yerusalem hadi maeneo yote ya kandokando yake mpaka Iliriko, nimekwisha kuihubiri **16** Napenda kumtambulisha kwenu dada yetu Foibe, mtumishi katika kanisa la Kenkrea. **2** Naomba mpokeeni katika Bwana

ipasavyo watakatifu na kumpa msaada wowote hekima katika mambo mema na bila hatia katika atakaohitaji kutoka kwenu, kwa maana yeye mambo maovu. **20** Mungu wa amani atamponda amekuwa msaada kwa watu wengi, mimi nikiwa Shetani chini ya miguu yenu upesi. Neema ya mionganoni mwao. **3** Wasalimuni Prisila na Akila, Bwana wetu Yesu iwe nanyi. Amen. **21** Timotheo, watumishi wenzangu katika Kristo Yesu. **4** Wao mtendakazi mwenzangu anawasalimu. Vivyo walihatarisha maisha yao kwa ajili yangu; wala hivyo Lukio, Yasoni, na Sosipatro, ndugu si mimi tu ninayewashukuru bali pia makanisa zangu. **22** Mimi, Tertio, niliye mwandishi wa yote ya watu wa Mataifa. **5** Lisalimuni pia kanisa waraka huu, nawasalimu katika Bwana. **23** linalokutana nyumbani mwao. Msalimuni rafiki Gayo, ambaye ni mwenyeji wangu na wa kanisa yangu mpPENDWA Epaineto, aliyekuwa mtu lote, anawasalimu. Erasto, mweka hazina wa wa kwanza kumwamini Kristo huko Asia. **6** mji huu, pamoja na Kwarto ndugu yetu pia Msalimuni Maria, aliyefanya kazi kwa bidii wanawasalimu. [**24** Neema ya Bwana wetu kwa ajili yenu. **7** Wasalimuni Androniko na Yesu Kristo iwe pamoja nanyi nyote. Amen.] Yunia, jamaa zangu ambao wamekuwa gerezani pamoja nami. Wao ni maarufu mionganoni mwa mitume, nao walikuwa katika Kristo kabla yangu. **8** Msalimuni Ampliato, yeye nimpendaye katika Bwana. **9** Msalimuni Urbano, mtendakazi mwenzetu katika Kristo, pamoja na rafiki yangu mpPENDWA Stakisi. **10** Msalimuni Apele aliyejaribiwa na akaithibitisha imani yake katika Kristo. Wasalimuni wote walio nyumbani mwa Aristobulo. **11** Msalimuni ndugu yangu Herodioni. Wasalimuni wote walio nyumbani mwa Narkisi walio katika Bwana. **12** Wasalimuni Trifaina na Trifosa, wale wanawake wanaofanya kazi kwa bidii katika Bwana. Msalimuni rafiki yangu mpPENDWA Persisi, mwanamke mwingine aliyefanya kazi kwa bidii katika Bwana. **13** Msalimuni Rufo, mteule katika Bwana, pamoja na mama yake, ambaye amekuwa mama kwangu pia. **14** Wasalimuni Asinkrito, Flegoni, Herme, Patroba, Herma na ndugu wote walio pamoja nao. **15** Wasalimuni Filologo, Yulia, Nerea na dada yake, na Olimpa na watakatifu wote walio pamoja nao. **16** Salimianeni ninyi kwa ninyi kwa busu takatifu. Makanisa yote ya Kristo yanawasalimu. **17** Ndugu zangu, nawasihi mjihadhari na kuijepusha na wale watu waletao matengano na kuweka vikwazo mbele yenu dhidi ya mafundisho mliyojifunza. **18** Kwa maana watu kama hao hawamtumikii Bwana Kristo, bali wanatumikia tamaa zao wenye. Kwa kutumia maneno laini na ya kubembeleza, hupotosha mioyo ya watu wajinga. **19** Kila mtu amesikia juu ya utii wenu, nami nimejawa na furaha tele kwa ajili yenu. Lakini nataka mwe na

25 Sasa atukuzwe yeye awezaye kuwafanya ninyi imara kwa Injili yangu na kuhubiriwa kwa Yesu Kristo, kutokana na kufunuliwa siri zilizofichika tangu zamani za kale. (aiōnios g166) **26** Lakini sasa siri hiyo imefunuliwa na kujulikana kupitia maandiko ya kinabii kutokana na amri ya Mungu wa milele, ili mataifa yote yawewe kumwamini na kumtii (aiōnios g166) **27** Mungu aliye pekee, mwenye hekima, ambaye kwa njia ya Yesu Kristo utukufu ni wake milele! Amen. (aiōn g165)

1 Wakorintho

1 Paulo, niliyeitwa kwa mapenzi ya Mungu kuwa mtume wa Kristo Yesu, na Sosthene ndugu yetu. **2** Kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho, kwa wale walioitwa kuwa watakatifu, pamoja na wale wote ambao kila mahali wanaliitia Jina la Kristo Yesu Bwana wetu, aliye Bwana wao na wetu pia: **3** Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo iwe nanyi. **4** Ninamshukuru Mungu siku zote kwa ajili yenu kwa sababu ya neema yake mliyopewa katika Kristo Yesu. **5** Kwa kuwa katika Kristo mmetajirishwa kwa kila hali, katika kusema kwenu na katika maarifa yenu yote, **6** kwa sababu ushuhuda wetu kumhusu Kristo ulithibitishwa ndani yenu. **7** Kwa hiyo hamkupungukiwa na karama yoyote ya kiroho wakati mnangoja kwa shauku kudhihirishwa kwa Bwana wetu Yesu Kristo. **8** Atawafanya imara mpaka mwisho, ili msiwe na hatia siku ile ya Bwana wetu Yesu Kristo. **9** Mungu ambaye mmeitwa naye ili mwe na ushirika na Mwanawе Yesu Kristo, Bwana wetu ni mwaminifu. **10** Nawasihi ndugu zangu, katika Jina la Bwana wetu Yesu Kristo, kwamba mpatane nia zenu ninyi kwa ninyi, ili pasiwepo na matengano katikati yenu na kwamba mwe na umoja kikamilifu katika nia na katika kusudi. **11** Ndugu zangu, nimepata habari kutoka kwa baadhi ya watu wa nyumbani mwa Kloе kwamba kuna magomvi katikati yenu. **12** Maana yangu ni kwamba: Mmoja wenu husema, “Mimi ni wa Paulo”; mwingine, “Mimi ni wa Apolo”; mwingine, “Mimi ni wa Kefa,” na mwingine, “Mimi ni wa Kristo.” **13** Je, Kristo amegawanyika? Je, Paulo ndiye alisulubishwa kwa ajili yenu? Je, mlipatizwa kwa jina la Paulo? **14** Nashukuru kwamba sikumbatiza mtu yejote isipokuwa Krispo na Gayo. **15** Kwa hiyo hakuna mtu yejote anayeweza kusema kwamba alibatizwa kwa jina langu. **16** (Naam, niliwabatiza pia watu wa nyumbani mwa Stefana. Lakini zaidi ya hao sijui kama nilimbatiza mtu mwingine yejote.) **17** Kwa maana Kristo hakunituma ili kubatiza bali kuhubiri Injili; sio kwa maneno ya hekima ya kibinadamu, ili msalaba wa Kristo usije ukakosa nguvu yake. **18** Kwa maana ujumbe wa msalaba kwa wale wanaopotea ni upuzi, lakini kwetu sisi tunaokolewa ni nguvu ya Mungu. **19** Kwa maana imeandikwa: “Nitaiharibu hekima ya wenye hekima, na kubatilisha akili ya wenye akili.” **20** Yuko wapi mwenye hekima? Yuko wapi msomi? Yuko wapi mwanafalsafa wa nyakati hizi? Je, Mungu hakufanya hekima ya ulimwengu huu kuwa upumbavu? (aiōn g165) **21** Kwa kuwa katika hekima ya Mungu, ulimwengu kwa hekima yake haukumjua yeje, ilimpendeza Mungu kuwaokoa wale walioamini kwa upuzi wa lile neno lililohubiriwa. **22** Wayahudi wanadai ishara za miujiza na Wayunani wanatafuta hekima. **23** Lakini sisi tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa: yeje kwa Wayahudi ni kikwazo na kwa Wayunani ni upuzi. **24** Lakini kwa wale ambao Mungu amewaita, Wayahudi na pia Wayunani, Kristo ndiye nguvu ya Mungu na pia hekima ya Mungu. **25** Kwa maana upumbavu wa Mungu una hekima zaidi kuliko hekima ya wanadamu, nao udhaifu wa Mungu una nguvu kuliko nguvu ya wanadamu. **26** Ndugu zangu, kumbukeni mliyoyokuwa mliyotwa. Kwa kipimo cha kibinadamu, si wengi wenu mliokuwa na hekima. Si wengi mliokuwa na ushawishi, si wengi mliozaliwa katika jamaa zenye vyeo. **27** Lakini Mungu alivichagua vitu vipumbavu vya ulimwengu ili awaaibishe wenye hekima, Mungu alivichagua vitu dhaifu vya ulimwengu ili awaaibishe wenye nguvu. **28** Alivichagua vitu vya chini na vinavyodharauliwa vya dunia hii, vitu ambavyo haviko, ili avibatilishe vile viliyyoko, **29** ili mtu yejote asjisifu mbele zake. **30** Bali kwa yeje ninyi mmeputa kuwa katika Kristo Yesu, aliye fanyika kwetu hekima itokayo kwa Mungu, yaani haki, na utakatifu na ukombozi. **31** Hivyo, kama ilivyoadikwa: “Yeye ajisifuye na ajisifu katika Bwana.”

2 Ndugu zangu nilipokuja kwenu, siku na maneno ya ushawishi wala hekima ya hali ya juu nilipowahubiria siri ya Mungu. **2** Kwa kuwa niliamua kutokujua kitu chochote wakati nikiwa nanyi isipokuwa Yesu Kristo aliyesulubiwa. **3** Mimi nilikuja kwenu nikiwa

dhaifu na mwenye hofu na kwa kutetemeka Naliwanywesha maziwa, wala si chakula kigumu, sana. **4** Kuhubiri kwangu na ujumbe wangu kwa kuwa hamkuwa tayari kwa hicho chakula. haukuwa kwa hekima na maneno ya ushawishi Naam, hata sasa hamko tayari. **3** Ninyi bado ni bali kwa madhahirisho ya nguvu za Roho **5** ili watu wa mwilini. Kwa kuwa bado kuna vivu imani yenu isiwe imejengwa katika hekima ya wanadamu bali katika nguvu za Mungu. **6** Lakini mionganoni mwa watu waliokomaa twanena hekima, wala si hekima ya ulimwengu huu au ya watawala wa dunia hii wanaobatilika. **(aiōn g165)** **7** Sisi tunanena hekima ya Mungu ambayo ni siri, tena iliyofichika, ambayo Mungu aliokusudia kabla ya ulimwengu kuwepo, kwa ajili ya utukufu wetu. **(aiōn g165)** **8** Hakuna hata mtawala mmoja wa nyakati hizi aliyelewa jambo hili. Kwa maana kama wangelielewa, wasingemsulubisha Bwana wa utukufu. **(aiōn g165)** **9** Lakini ni kama ilivyoandikwa: “Hakuna ana lengo sawa na yule atiaye maji na kila jicho limepata kuona, wala sikio limepata mmoja atalipwa kulingana na kazi yake. **9** Kwa kusikia, wala hayakuingia moyoni wowote, kuwa sisi tu watendakazi pamoja na Mungu. yale Mungu amewaandalia wale wampendao”: Ninyi ni shamba la Mungu, jengo la Mungu. **10** **10** Lakini mambo haya Mungu ametufunulia kwa neema Mungu aliyonipa, niliweka msingi kwa Roho wake. Roho huchunguza kila kitu, kama mjenzi stadi na mtu mwininge anajenga hata mambo ya ndani sana ya Mungu. **11** juu yake. Lakini kila mmoja inampasa awe Kwa maana ni nani anayejua mawazo ya mtu mwangalifu jinsi anavyojenga. **11** Kwa maana isipokuwa roho ilio ndani ya huyo mtu? Vivyo hakuna mtu ye yeyote awezaye kuweka msingi hivyo hakuna mtu ajuaye mawazo ya Mungu mwininge wowote isipokuwa ule uliokwisha isipokuwa Roho wa Mungu. **12** Basi hatukupokea kuwekwa, ambao ni Yesu Kristo. **12** Kama mtu roho ya dunia bali Roho atokaye kwa Mungu, ili ye yeyote akijenga juu ya msingi huu kwa kutumia tuweze kuelewa kile kipawa ambacho Mungu dhahabu, fedha, vito vya thamani, miti, majani ametupatia bure. **13** Haya ndiyo tusemayo, si au nyasi, **13** kazi yake itaonekana ilivyo, kwa kwa maneno tuliyofundishwa kwa hekima ya kuwa Siku ile itaidhirishwa. Itadhirishwa kwa wanadamu bali kwa maneno tuliyofundishwa moto, nao moto utapima ubora wa kazi ya kila na Roho, tukifanua kweli za kiroho kwa mtu. **14** Kama kile alicho jenga kitabaki, atapokea maneno ya kiroho. **14** Mtu ambaye hana Roho thawabu yake. **15** Kama kazi kitateketea, atapata hawezi kupokea mambo yatokayo kwa Roho wa hasara, ila ye ye mwenyewe ataokolewa, lakini Mungu, kwa kuwa ni upuzi kwake, naye hawezi tu kama mtu aliye nusira kwenye moto. **16** Je, kuyaelewa kwa sababu hayo yanaeleweka tu hamjui ya kwamba ninyi wenyewe ni hekalu kwa upambanuzi wa rohoni. **15** Mtu wa kiroho la Mungu na kwamba Roho wa Mungu anakaa hubainisha mambo yote, lakini ye ye mwenyewe ndani yenu? **17** Kama mtu ye yeyote akili haribu habainishwi na mtu ye yeyote. **16** “Kwa maana ni hekalu la Mungu, Mungu atamwangamiza; kwa nani aliyefahamu mawazo ya Bwana ili apate maana hekalu la Mungu ni takatifu, na ninyi kumfundisha?” Lakini sisi tunayo mawazo ya ndiyo hilo hekalu. **18** Msjidanganye. Kama mtu ye yeyote mionganoni mwenu akidhani kuwa ana hekima kwa viwango vya dunia hii, inampasa awe mjinga ili apate kuwa na hekima. **(aiōn g165)** **19** Kwa maana hekima ya ulimwengu huu ni upuzi mbele za Mungu. Kama ilivyoandikwa:

3 Ndugu zangu, mimi sikuweza kusema nanyi kama watu wa kiroho, bali kama watu wa mwilini, kama watoto wachanga katika Kristo. **2**

"Mungu huwanasa wenyewe hekima katika hila ninyi mnaheshimiwa. **11** Mpaka saa hii tuna yao," **20** tena, "Bwana anajua kwamba mawazo njaa na kiu, tu uchi, tumpelogwa na hatuna ya wenyewe hekima ni ubatili." **21** Hivyo basi, makao. **12** Tunafanya kazi kwa bidii kwa mikono mtu asijivune kuhusu wanadamu! Vitu vyote ni yetu wenyewe. Tunapolaaniwa, tunabariki, vyenu, **22** ikiwa ni Paulo au Apolo au Kefa au tunapoteswa, tunastahimili, **13** tunaposingiziwa, dunia au uzima au mauti, au wakati uliopo au tunajibu kwa upole. Mpaka sasa tumekuwa kama wakati ujao, haya yote ni yenu **23** na ninyi ni takataka ya dunia na uchafu wa ulimwengu. **14** wa Kristo, naye Kristo ni wa Mungu.

4 Basi, watu na watuhesabu sisi kuwa tu watumishi wa Kristo na mawakili wa siri za Mungu. **2** Tena, litakiwalo ni mawakili waonekane kuwa waaminifu. **3** Lakini kwangu mimi ni jambo dogo sana kwamba nihukumiwe na ninyi au na mahakama yoyote ya kibinadamu. Naam, hata mimi mwenyewe sijihukumu. **4** Dhamiri yangu ni safi, lakini hilo halinihesabii kuwa asiyi na hatia. Bwana ndiye anihukumuye. **5** Kwa hiyo msihukumu jambo lolote kabla ya wakati wake. Ngojeni mpaka Bwana atakapokuja. Yeye atayaleta nuruni mambo yale yaliyofichwa gizani, na kuweka wazi nia za mioyo ya wanadamu. Wakati huo kila mmoja atapokea sifa anayostahili kutoka kwa Mungu. **6** Basi ndugu zangu, mambo haya nimeyafanya kwangu binafsi na Apolo kwa faida yenu, ili mweze kujifunza kutoka kwetu maana ya ule usemi usemao, "Msivuke zaidi ya yale yaliyoandikwa." Hivyo hamtajivunia mtu fulani na kumdharaau mwagine. **7** Kwa maana ni nani aliyewafanya kuwa tofauti na wengine? Ni nini mlicho nacho ambacho hamkupokea? Nanyi kama mlipokea, kwa nini mnajivuna kama vile hamkupokea? **8** Sasa tayari mnayo yale yote mnayohitaji! Tayari mmekwisha kuwa matajiri! Mmekuwa wafalme, tena bila sisi! Laiti mngekuwa wafalme kweli ili na sisi tupate kuwa wafalme pamoja nanyi! **9** Kwa maana ninaona kwamba Mungu ametuweka sisi mitume katika nafasi ya mwisho kabisa, kama watu waliohukumiwa kufa kwenye uwanja wa tamasha, kwa sababu tumefanya kuwa maonyesho kwa ulimwengu wote, kwa malaika na kwa wanadamu pia. **10** Kwa ajili ya Kristo sisi ni wajinga, lakini ninyi mna hekima sana ndani ya Kristo. Sisi tu dhaifu, lakini ninyi mna nguvu. Tunadharauliwa, lakini

Siwaandikii mambo haya ili kuwaai'bisha, bali ili kuwaonya, kama wanangu wapendwa. **15** Hata kama mnao walimu 10,000 katika Kristo, lakini hamna baba wengi. Mimi nilikuwa baba yenu katika Kristo Yesu kwa kuwaletaa Injili. **16** Basi nawasihi igeni mfano wangu. **17** Kwa sababu hii ninamtuma Timotheo, mwanangu mpenda na mwaminifu katika Bwana. Yeye atawakumbusha kuhusu njia za maisha yangu katika Kristo Yesu, ambayo yanakubaliana na mafundisho yangu ninayofundisha katika kila kanisa. **18** Baadhi yenu mmekuwa na jeuri mkidhani kuwa sitafika kwenu. **19** Lakini kama Bwana akipenda, nitafika kwenu mapema, nami nitapenda kujua, si tu kile wanachosema hawa watu jeuri, bali pia kujua nguvu yao. **20** Kwa kuwa Ufalme wa Mungu si maneno matupu tu bali ni nguvu. **21** Ninyi amueni. Je, nije kwenu na fimbo, au nije kwa upendo na kwa roho ya upole?

5 Yamkini habari imeenea ya kuwa mionganii mwenu kuna uzinzi ambaa haujatokea hata mionganii mwa watu wasiomjua Mungu: Kwamba mtu anaishi na mke wa baba yake. **2** Nanyi mwajivuna! Je, haiwapasi kuhuzunika na kumtenga na ushirika wenu mtu huyo aliyefanya mambo hayo? **3** Hata kama siko pamoja nanyi katika mwili, niko nanyi katika roho. Nami nimekwisha kumhukumu mtu huyo aliyetenda jambo hili, kama vile ningekuwepo. **4** Mnapokutana katika Jina la Bwana wetu Yesu nami nikiwepo pamoja nanyi katika roho na uweza wa Bwana Yesu ukiwepo, **5** mkabidhini mtu huyu kwa Shetani, ili mwili wake uharibiwe, ili roho yake iokolewe katika siku ya Bwana. **6** Majivuno yenu si mazuri. Je, hamjui ya kwamba chachu kidogo huchachusha donge zima la unga? **7** Ondoeni chachu ya kale ili mpate kuwa donge jipya lisilotiwa chachu, kama vile mliyvo. Kwa maana Kristo, Mwana-

Kondoo wetu wa Pasaka amekwisha tolewa waabudu sanamu, wala wazinzi, wala wahanithi, kuwa dhabihu. **8** Kwa hiyo, tusiadhmishe wala walawiti, **10** wala wezi, wala wenye tamaa sikukuu hii, kwa chachu ya zamani, chachu ya mbaya, wala walevi, wala wanaodhihaki, wala nia mbaya na uovu, bali kwa mkate usiotiwa wanyang'anyi hawataurithi Ufalme wa Mungu. chachu, ndio weupe wa moyo na kweli. **9** **11** Baadhi yenu mlikuwa kama hao. Lakini Niliwaandikia katika waraka wangu kuwa mlioshwa, mlitakaswa, mlihesabiwa haki kwa msishirikiane na wazinzi. **10** Sina maana kwamba jina la Bwana Yesu Kristo na katika Roho wa msishirikiane na wazinzi wa ulimwengu huu, au Mungu wetu. **12** "Vitu vyote ni halali kwangu": wenye tamaa mbaya, wanyang'anyi au waabudu lakini si vitu vyote vyenye faida. "Vitu vyote sanamu. Kwa kufanya hivyo ingewalazimu ni halali kwangu": lakini sitatawaliwa na kitu mtoke ulimwenguni humu. **11** Lakini sasa chochote. **13** "Chakula ni cha tumbo, na tumbo nawaandikia kwamba msishirikiane na mtu ni la chakula": lakini Mungu ataviangamiza yejote anayejiita ndugu, hali akiwa ni mzinzi, vyote viwili. Mwili haukuumbwa kwa ajili ya au mwenye tamaa mbaya, mwabudu sanamu au zinaa bali kwa ajili ya Bwana na Bwana kwa msingiziaji, mlevi au mdhalimu. Mtu kama huyo ajili ya mwili. **14** Naye Mungu aliyemfufua hata msile naye. **12** Yanihu nini kuwashukumu Bwana kutoka kwa wafu atatufufua sisi pia kwa wale watu walio nje ya kanisa? Je, si mnapaswa uweza wake. **15** Je, hamjui kwamba miili yenu kuwashukumu hao walio ndani? **13** Mungu ni viungo vya Kristo mwenyewe? Je, nichukue atawashukumu hao walio nje. "Ninyi mwondoeni viungo vya mwili wa Kristo na kuviunganisha huyo mtu mwovu mionganoni mwenu."

6 Kama mtu yejote wa kwenu ana ugomi na mwenzake, anathubutuje kuupeleka kwa wasiomcha Mungu ili kuamuliwa badala ya kuupeleka kwa watakatifu? **2** Je, hamjui kwamba watakifu watauhukumu ulimwengu? Ninyi kama mtauhukumu ulimwengu, je, hamwezi kuamua mambo madogo madogo? **3** Hamjui kwamba tutawahukumu malaika? Je, si zaidi mambo ya maisha haya? **4** Kwa hiyo kama kuna ugomi mionganoni mwenu kuhusu mambo kama haya, chagueni kuwa waamuzi, watu ambaa wanaonekana hata sio wa heshima katika kanisa. **5** Nasema hivi ili mwone aibu. Je,

inawezekana kuwa mionganoni mwenu hakuna mtu mwenye hekima ya kutosha kuamua ugomi kati ya waaminio? **6** Badala yake ndugu **2** Lakini ili kuepuka zinaa, kila mwanaume mmoja anampeleka mwenzake mahakamani, na awe na mke wake mwenyewe na kila tena mbele ya watu wasioamini! **7** Huko kuwa na mashtaka mionganoni mwenu ina maana kwamba tayari ni kushindwa kabisa. Kwa nini msikubali kutendewa mabaya? Kwa nini msikubali kunyang'anywa? **8** Badala yake, ninyi wenyewe mwadanganya na kutenda ya mwili wake bali mkewe. **9** Je, mabaya, tena mwawatendea ndugu zenu. **10** Isipokuwa mmekubaliana kufanya hivyo kwa hamjui kwamba wasio haki hawataurithi Ufalme muda fulani ili mweze kujitoa kwa maombi, wa Mungu? Msidanganyike: Waasherati, wala kisha mrudiane tena ili Shetani asije akapata

na mwili wa kahaba? La hasha! **16** Hamjui kwamba aliyeungwa na kahaba anakuwa mwili mmoja naye? Kwa kuwa imenenwa, "Hao wawili watakuwa mwili mmoja." **17** Lakini mtu aliyeungwa na Bwana anakuwa roho moja naye. **18** Ikimbieni zinaa. Dhambi zingine zote atendazo mtu ziko nje ya mwili wake, lakini yeye aziniye hutenda dhambi ndani ya mwili wake mwenyewe. **19** Je, hamjui ya kwamba miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu akaaye ndani yenu, ambaye mmepewa na Mungu? Ninyi si mali yenu wenyewe, **20** kwa maana mmenunuliwa kwa gharama. Kwa hiyo mtukuzeni Mungu katika miili yenu.

7 Basi kuhusu mambo yale mliyoyaandika: Ni vyema mwanaume asimguse mwanaamke. **2** Lakini ili kuepuka zinaa, kila mwanaume mmoja, naye vivyo hivyo mke kwa mumewe. **4** Mwanamke hana mamlaka juu ya mwili wake mwanamke awe na mume wake mwenyewe. **3** Mume atimize wajibu wake wa ndoa kwa mkewe, naye vivyo hivyo mke kwa mumewe. **5** Msinyimane, mabaya, tena mwawatendea ndugu zenu. **6** Je, isipokuwa mmekubaliana kufanya hivyo kwa hamjui kwamba wasio haki hawataurithi Ufalme muda fulani ili mweze kujitoa kwa maombi, wa Mungu? Msidanganyike: Waasherati, wala kisha mrudiane tena ili Shetani asije akapata

nafasi ya kuwajaribu kwa sababu ya kutokuwa ye ye ni mtu huru kwa Bwana, kama vile ye yeyote na kiasi. **6** Nasema haya kama ushauri na si amri. aliyekuwa huru alipoitwa ye ye ni mtumwa wa **7** Laiti watu wangekuwa kama mimi nilivyo. Kristo. **23** Mlinunuliwa kwa gharama; msiwe Lakini kila mtu amepewa kipawa chake kutoka watumwa wa wanadamu. **24** Ndugu zangu, kwa Mungu, mmoja ana kipawa cha namna hii kama kila mtu alivyoitwa, akae katika wito na mwininge ana cha namna ile. **8** Kwa wale wake alioitiwa na Mungu. **25** Basi, kuhusu wasiooa na kwa wajane, nasema hivi, ingekuwa wale walio bikira, mimi sina amri kutoka vizuri wasioe. **9** Lakini kama hawawezi kujuzuia, kwa Bwana, lakini mimi natoa shauri kama basi waoe na kuolewa, kwa maana ni afadhali mtu ambaye ni mwaminifu kwa rehema za kuoza au kuolewa kuliko kuwaka tamaa. **10** Bwana. **26** Kwa sababu ya shida iliyoko kwa Kwa wale waliooana nawapa amri (si mimi ila sasa, naona ni vyema mkibaki kama mlivyo. **27** ni Bwana): Mke asitengane na mumewe. **11** Je, umeolewa? Basi usitake talaka. Je, hujaoa? Lakini akitengana, ni lazima akae bila kuolewa, Usitafute mke. **28** Lakini kama ukioa, hujatenda ama sivyo apatane tena na mumewe. Wala dhambi; na kama bikira akiolewa, hujatenda mume asimpe mkewe talaka. **12** Lakini kwa dhambi. Lakini wale wanaooa watakabiliana wengine nasema (si Bwana ila ni mimi): Kama na matatizo mengi katika maisha haya, nami ndugu ana mke asiyeamini, naye huyo mke nataka kuwazulia hayo. **29** Lakini ndugu anakubali kuishi pamoja naye, basi asimwache. zangu, nina maana kwamba muda uliobaki **13** Naye mwanamke aaminiye kama ameolewa ni mfupi. Tangu sasa wale waliooa waishi na mwanaume asiyeamini na huyo mume kama wasio na wake; **30** nao wanaoomboleza, anakubali kuishi naye, basi huyo mwanamke kama ambaa hawaombolezi; wenye furaha asimwache. **14** Kwa maana huyo mume kama wasiokuwa nayo; wale wanaonunu, kama asiyeamini anatakaswa kuititia mkewe, naye vile vitu walivyonunu si mali yao; **31** nao mke asiyeamini anatakaswa kuititia mumewe wale wanaoshughulika na vitu vyaya dunia hii, anayeamini. Kama isingalikuwa hivyo watoto kama ambaa hawahusiki navyo. Kwa maana wenu wangalikuwa si safi, lakini ilivyo sasa wao dunia hii kama tunavyoionna sasa inapita. **32** ni watakatifu. **15** Lakini kama yule asiyeamini Ningetaka msiwe na masumbufo. Mwanaume akijitenga, basi afanye hivyo. Katika hali kama ambaye hajaoa anajishughulisha na mambo ya hiyo mwanamke au mwanaume aaminiye Bwana, jinsi ya kumpendezza Bwana. **33** Lakini hafungwi, kwa sababu Mungu ametuita tuishi mwanaume aliyeoa anajishughulisha na mambo kwa amani. **16** Wewe mke, unajuaje kama ya dunia, jinsi ya kumfurahisha mkewe, **34** utamwokoa mumeo? Au wewe mume unajuaje na mawazo yake yamegawanyika. Mwanamke kama utamwokoa mkeo? **17** Lakini kila mtu asiyeolewa hujishughulisha na mambo ya na aishi maisha aliyopangiwa na Bwana, yale Bwana: lengo lake ni awe mtakatifu kimwili na Mungu aliyomwitia. Hii ni sheria ninayoiweka kiroho. Lakini yule aliyeolewa hujishughulisha kwa makanisa yote. **18** Je, mtu alikuwa na mambo ya dunia, jinsi atakavoyeza tayari ametahiriwa alipoitwa? Asijifanye kumfurahisha mumewe. **35** Ninasema haya kwa asiyetahiriwa. Je, mtu alikuwa hajatahiriwa faida yenu wenye, sio ili kuwawekea vizuizi alipoitwa? Asitahiriwe. **19** Kutahiriwa si kitu, bali mpate kuishi kwa jinsi ilivyo vyema bila na kutokutahiriwa si kitu. Lakini kuzitii amri kuvutwa pengine katika kujitoa kwenu kwa za Mungu ndilo jambo muhimu. **20** Basi kila Bwana. **36** Kama mtu ye yeyote anadhani kwamba mmoja wenu na abaki katika hali aliyoitwa hamtendei ilivyo sawa mwanamwali ambaye nayo. **21** Je, wewe ulipoitwa ulikuwa mtumwa? amemposa, naye akiwa umri wake unazidi Jambo hilo lisikusumbue. Ingawaje unaweza kuendelea na mtu huyo anajisikia kwamba kupata uhuru, tumia nafasi uliyo nayo sasa inampasa kuoza, afanye kama atakavyo. Yeye kuliko wakati mwininge wowote. **22** Kwa maana hatendi dhambi. Yawapasa waoane. **37** Lakini ye yeyote aliyeitwa katika Bwana akiwa mtumwa mwanaume ambaye ameamua moyoni mwake

kutooa bila kulazimishwa na mtu ye yote, bali anaweza kuzitawala tamaa zake kutomwoa huyo mwanamwali, basi anafanya ipasavyo. **38** Hivyo basi, mwanaume amwoaye mwanamwali afanya vyema, lakini ye ye asiyemwoa afanya vyema zaidi. **39** Mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria maadamu mumewe yu hai. Lakini mumewe akifa, basi mwanamke huyo yuko huru kuolewa na mume mwingine ampendaye, lakini lazima awe katika Bwana. **40** Lakini kwa maoni yangu, angekuwa na furaha zaidi akibaki alivyo. Nami nadhani pia nina Roho wa Mungu.

8 Sasa kuhusu chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu, tunajua kwamba “sisi sote tuna ujuzi.” Lakini ujuzi hujivuna, bali upendo hujenga. **2** Mtu ye yote anayedhani kwamba anajua kitu, bado hajui kama impasavyo kujua. **3** Lakini mtu ampendaye Mungu, hujulikana naye Mungu. **4** Hivyo basi, kuhusu kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu: Tunajua kwamba “Sanamu si kitu chochote kabisa duniani,” na kwamba “Kuna Mungu mmoja tu.” **5** Kwa kuwa hata kama wapo hao wanaoitwa miungu, kama wakiwa mbinguni au duniani (kama ilivyo kweli wapo “miungu” wengi na “mabwana” wengi), **6** kwetu sisi yuko Mungu mmoja, aliye Baba, ambaye vitu vyote vyatoka kwake na kwa ajili yake sisi twaishi; na kuna Bwana mmoja tu, Yesu Kristo, ambaye kwa ye ye vitu vyote vimekuwepo na kwa ye ye tunaishi. **7** Lakini si wote wanaojua jambo hili. Baadhi ya watu bado wamezoea sanamu kuwa halisi hivi kwamba wanapokula chakula kama hicho wanadhani kimetolewa sadaka kwa sanamu na kwa kuwa dhamiri zao ni dhaifu, dhamiri yao inanajisika. **8** Lakini chakula hakituleti karibu na Mungu, wala hatupotezi chochote tusipokula, wala hatuongezi chochote kama tukila. **9** Lakini angalieni jinsi mnavyotumia uhuru wenu usije ukawa kikwazo kwao walio dhaifu. **10** Kwa maana kama mtu ye yote mwenye dhamiri dhaifu akiwaona ninyi wenye ujuzi huu mkila katika hekalu la sanamu, je, si atatiwa moyo kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu? **11** Kwa njia hiyo, huyo ndugu mwenye dhamiri dhaifu, ambaye Kristo alikuwa kwa ajili

yake, ataangamia kwa sababu ya ujuzi wenu. **12** Mnapotenda dhambi dhidi ya ndugu zenu kwa njia hii na kujeruhi dhamiri zao zilizo dhaifu, mnamkosea Kristo. **13** Kwa hiyo, kama kile ninachokula kitamfanya ndugu yangu aanguke katika dhambi, sitakula nyama kamwe, nisije nikamfanya ndugu yangu aanguke. (aiōn g165)

9 Je, mimi si huru? Je, mimi si mtume? Je, mimi sikumwona Yesu, Bwana wetu? Je, ninyi si matunda ya kazi yangu katika Bwana? **2** Hata kama mimi si mtume kwa wengine, hakika mimi ni mtume kwenu, kwa maana ninyi ni mhuri wa utume wangu katika Bwana. **3** Huu ndio utetezi wangu kwa hao wanaokaa kunihukumu. **4** Je, hatuna haki ya kula na kunywa? **5** Je, hatuna haki ya kusafiri na mke anayeamin, kama wanavyofanya mitume wengine na ndugu zake Bwana na Kefa? **6** Au ni mimi na Barnaba tu inatubidi kufanya kazi ili tuweze kupata mahitaji yetu? **7** Ni askari yupi aendaye vitani kwa gharama zake mwenyewe? Ni nani apandaye shamba la mizabibu na asile matunda yake? Ni nani achungaye kundi na asipate maziwa yake. **8** Je, nasema mambo haya katika mtazamo wa kibinadamu tu? Je, sheria haise mi vivyo hivyo? **9** Kwa maana imeandikwa katika Sheria ya Mose: “Usimfunge maksai kinywa apurapo nafaka.” Je, Mungu hapa anahuksika na ng’ombe? **10** Je, Mungu hasemi haya hasa kwa ajili yetu? Hakika yameandikwa kwa ajili yetu, kwa sababu mtu anapolima na mpuraji akapura nafaka, wote wanapaswa kufanya hivyo wakiwa na tumaini la kushiriki mavuno. **11** Je, ikiwa sisi tulipanda mbegu ya kiroho mionganoni mwenu, itakuwa ni jambo kubwa iwapo tutavuna vitu vyta mwili kutoka kwenu? **12** Kama wengine wana haki ya kupata msaada kutoka kwenu, isingepasa tuwe na haki hiyo hata zaidi? Lakini sisi hatukutumia haki hii. Kinyume chake, tunavumilia kila kitu ili tusije tukazuia Injili ya Kristo. **13** Je, hamjui kwamba, watu wafanyao kazi hekaluni hupata chakula chao kutoka hekaluni, nao wale wahudumiao madhabahuni hushiriki kile kitolewacho madhabahuni? **14** Vivyo hivyo, Bwana ameamuru kwamba wale wanaohubiri Injili wapate riziki yao kutokana na

Injili. **15** Lakini sijatumia hata mojawapo ya haki katikati ya bahari. **2** Wote wakabatizwa kuwa hizi. Nami siandiki haya nikitumaini kwamba wa Mose ndani ya lile wingu na ndani ya mtanifanya mambo hayo. Heri nife kuliko mtu ile bahari. **3** Wote walikula chakula kile kile yeьте kuninyima huku kujisifu kwangu. **16** cha roho, **4** na wote wakanywa kile kile Lakini ninapohubiri Injili siwezi kujisifu maana kinywaji cha roho, kwa maana walikunyuwa ninalazimika kuhubiri. Ole wangu nisipohubiri kutoka ule mwamba wa roho uliofuatana nao, Injili! **17** Nikihubiri kwa hiari, ninayo thawabu. nao ule mwamba ulikuwa Kristo. **5** Lakini Lakini kama si kwa hiari, basi ninachofanya Mungu hakupendezwa na wengi wao, kwa ni kutekeleza tu uwakili niliowekewa. **18** Basi hiyo miili yao ilitapaka jangwani. **6** Basi je, thawabu yangu ni nini? Thawabu yangu ni mambo haya yalitokea kama mifano ili kutuzuwa hii: Ya kwamba katika kuhubiri Injili niitoe bila tusiweke mioyo yetu katika mambo maovu gharama, bila kutumia kwa utimilifu uwezo kama wao walivyofanya. **7** Msiwe waabudu wangu nilio nao katika Injili. **19** Ingawa mimi sanamu, kama baadhi yao walivyokuwa, kama ni huru, wala si mtumwa wa mtu yeьте, ilivyoandikwa, “Watu waliketi chini kula na nimejifanya kuwa mtumwa wa kila mtu, ili kunywa, kisha wakainuka kucheza na kufanya niweze kuwavuta wengi kadri iwezekanavyo. sherehe za kipagani.” **8** Wala tusifanye uzinzi **20** Kwa Wayahudi, nilikuwa kama Myahudi, ili kama baadhi yao walivyofanya, wakafa watu niwapate Wayahudi. Kwa watu wale walio chini 23,000 kwa siku moja. **9** Wala tusimjaribu Kristo, ya sheria, nilikuwa kama aliye chini ya sheria kama baadhi yao walivyofanya, wakafa kwa (ingawa mimi siko chini ya sheria), ili niweze kuumwa na nyoka. **10** Msinung’uniike kama kuwapata wale walio chini ya sheria. **21** Kwa baadhi yao walivyofanya, wakaangamizwa na watu wasio na sheria nilikuwa kama asiye na mharabu. **11** Mambo haya yote yaliwapata wao sheria (ingawa siko huru mbali na sheria ya ili yaye mifano kwa wengine, nayo yaliandikwa Mungu, bali niko chini ya sheria ya Kristo), ili yatuonye sisi ambaeo mwisho wa nyakati ili niweze kuwapata wale wasio na sheria. **22** umetufikia. (aiōn g165) **12** Hivyo, yeje ajidhaniaye Kwa walio dhaifu nilikuwa dhaifu, ili niweze amesimama, aangalie asianguke. **13** Hakuna kuwapata walio dhaifu. Nimekuwa mtu wa hali jaribu lolote liliowapata ambalo si la kawaida zote kwa watu wote ili kwa njia yoyote niweze kwa wanadamu. Naye Mungu ni mwaminifu; kuwaokoa baadhi yao. **23** Nafanya haya yote kwa hataruhusu mjaribiwe kupita mnavyoweza. ajili ya Injili, ili nipate kushiriki baraka zake. **24** Lakini mnapojaribiwa atawapa njia ya kutokea Je, hamjui kwamba katika mashindano ya mbio ili mweze kustahimili. **14** Kwa hiyo wapenzi wote wanaoshindana hukimbia, lakini ni mmoja wangu, zikimbieni ibada za sanamu. **15** Nasema wao tu apewaye tuzo? Kwa hiyo kimbieni katika watu wenye ufahamu, amueni wenywewe kuhusu mashindano kwa jinsi ambavyo mtapata tuzo. haya niyasemayo. **16** Je, kikombe cha baraka **25** Kila mmoja anayeshiriki katika mashindano ambacho tunakibariki, si ushirika katika damu hufanya mazoezi makali. Wao hufanya hivyo ili ya Kristo? Mkate tuumegao, si ushirika wa wapokee tajji isiyodumu, lakini sisi tunafanya mwili wa Kristo? **17** Kwa kuwa mkate ni mmoja, hivyo ili kupata tajji idumuyo milele. **26** Kwa sisi tulio wengi tu mwili mmoja, kwa kuwa hiyo mimi sikimbii kama mtu akimbiaye bila wote twashiriki mkate mmoja. **18** Waangalieni lengo, sipigani kama mtu anayepiga hewa, **27** watu wa Israeli: Je, wale wote walao dhabihu la, bali nautesa mwili wangu na kuutumikisha si ni wale watendao kazi madhabahuni? **19** Je, ili nikiisha kuwahubiria wengine, mimi nisiwe nina maana kwamba kafara iliyotolewa kwa mtu wa kukataliwa.

10 Ndugu zangu, sitaki mkose kufahamu ukweli huu kwamba baba zetu walikuwa wote chini ya wingu na kwamba wote walipita

sanamu ni kitu chenyе maana yoyote? Au kwamba sanamu ni kitu chenyе maana yoyote? **20** La hasha! Lakini kafara za watu wasiomjua Mungu hutolewa kwa mashetani, wala si kwa Mungu. Nami sitaki ninyi mwe na ushirika na

mashetani. **21** Hamwezi kunywa katika kikombe chake, kwani ni sawa na ye ye aliyenyo nywele. cha Bwana na cha mashetani pia. Hamwezi **6** Kama mwanamke hatajifunika kichwa chake, kuwa na sehemu katika meza ya Bwana na basi inampasa kunyoa nywele zake. Lakini kama katika meza ya mashetani pia. **22** Je, tunataka ni aibu kwa mwanamke kukata au kunyoa kuamsha wivu wa Bwana? Je, sisi tuna nguvu nywele zake, basi afunike kichwa chake. **7** kuliko ye ye? **23** "Vitu vyote ni halali," lakini Haimpasi mwanaume kufunika kichwa chake si vitu vyote vilivyo na faida. "Vitu vyote ni kwa kuwa ye ye ni mfano wa Mungu na utukufu halali," lakini si vyote vinavyojenga. **24** Mtu wa Mungu, lakini mwanamke ni utukufu wa ye yote asitafute yaliyo yake mwenyewe, bali mwanaume. **8** Kwa maana mwanaume hakutoka kila mtu atafute yale yanayowafaa wengine. kwa mwanamke, bali mwanamke alitoka kwa **25** Kuleni chochote kinachouzwa sokoni, bila mwanaume. **9** Wala mwanaume hakuumbwa kuuliza swali lolote kwa ajili ya dhamiri. **26** kwa ajili ya mwanamke, bali mwanamke kwa ajili Kwa maana, "Dunia na vyote vilivymo ni mali ya mwanaume. **10** Kwa sababu hii na kwa sababu ya Bwana." **27** Kama ukikaribishwa chakula ya malaika, inampasa mwanamke awe na ishara na mtu asiyeamini nawe ukikubali kwenda, ya mamlaka juu yake. **11** Lakini katika Bwana, kula kila kitu kitakachowekwa mbele yako bila mwanamke hajitegemei pasipo mwanaume na kuuliza maswali kwa ajili ya dhamiri. **28** Lakini mwanaume hajitegemei pasipo mwanamke. **12** kama mtu ye yote akikuambia, "Hiki kimetolewa Kama vile mwanamke alivyoubwa kutoka kwa kafara kwa sanamu," basi usikile kwa ajili ya mwanaume, vivyo hivyo mwanaume huzaliwa huyo aliye kuambia na kwa ajili ya dhamiri. **29** na mwanamke. Lakini vitu vyote vyatoka kwa Nina maana dhamiri ya huyo aliye kuambia, Mungu. **13** Hukumuni ninyi wenye: Je, wala si kwa ajili ya dhamiri yako. Lakini kwa inafaa kwa mwanamke kumwomba Mungu bila nini uhuru wangu uhukumiwe na dhamiri ya kufunika kichwa chake? **14** Je, maumbile ya asili mtu mwingine? **30** Kama nikila kwa shukrani, hayatufundishi kuwa ni aibu kwa mwanaume kwa mini nashutumiwa kwa kile ambacho kwa kuwa na nywele nedefu? **15** Lakini mwanamke hicho ninamshukuru Mungu? **31** Basi, lolote akiwa na nywele nedefu ni utukufu kwake? Kwa mfanyalo, kama ni kula au kunywa, fanyeni maana mwanamke amepewa nywele nedefu ili yote kwa utukufu wa Mungu. **32** Msiwe kikwazo kumfunika. **16** Kama mtu anataka kubishana kwa mtu ye yote, wawe Wayahudi au Wayunani, juu ya jambo hili, sisi wala makanisa ya Mungu au kwa kanisa la Mungu, **33** kama hata mimi hatutambui desturi nyingine. **17** Basi katika ninavyo jaribu kumpendeza kila mtu kwa kila maagizo yafuatayo, siwezi kuwasifu, kwa sababu namna. Kwa maana sitafuti mema kwa ajili mkutanikapo si kwa ajili ya faida bali kwa yangu mwenyewe bali kwa ajili ya wengi, ili waweze kuokolewa.

11 Igeni mfano wangu, kama ninayouiga mfano wa Kristo. **2** Ninawasifu kwa kuwa mnanikumbuka katika kila jambo na kwa kushika mafundisho niliyowapa. **3** Napenda mfahamu kwamba kichwa cha kila mwanaume ni Kristo, na kichwa cha mwanamke ni mwanaume, nacho kichwa cha Kristo ni Mungu. **4** Kila mwanaume anayeomba au kutoa unabii akiwa amefunika kichwa chake, anakiaibisha kichwa chake. **5** Naye kila mwanamke anayeomba au kutoa unabii pasipo kufunika kichwa chake, anakiaibisha kichwa hasara. **18** Kwanza, mnapokutana kama kanisa, nasikia kwamba kuna mgawanyiko mionganoni mwenu, nami kwa kiasi fulani nasadiki kuwa ndivyo ilivyo. **19** Bila shaka lazima pawe na tofauti mionganoni mwenu ili kuonyesha ni nani anayekubaliwa na Mungu. **20** Mkutanikapo pamoja si chakula cha Bwana mnachokula, **21** kwa kuwa mnapokula, kila mmoja wenu anakula bila kuangoja wengine. Mmoja hukaa njaa na mwingine analewa. **22** Je, hamna nyumbani kwenu ambako mnawenza kula na kunywa? Au mnalidharau kanisa la Mungu na kuwadhalilisha wale wasio na kitu? Niwaambie nini? Je, niwasifu juu ya jambo hili? La, hasha! **23** Kwa maana mimi nilipokea kutoka kwa

Bwana yale niliyowapa ninyi, kwamba Bwana neno la hekima na mwingine neno la maarifa Yesu, usiku ule aliposalitiwa, alitwaa mkate, **24** kwa Roho huyo huyo. **9** Mtu mwingine imani naye akiisha kushukuru, akaumega, akasema, kwa huyo Roho na mwingine karama za kuponya “Huu ndio mwili wangu, uliotolewa kwa ajili kwa huyo Roho mmoja. **10** Kwa mwingine yenu. Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu.” **25** matendo ya miujiza, kwa mwingine unabii kwa Vivyo hivyo baada ya kula, akakitwaa kikombe, mwingine kupambanua roho, kwa mwingine akisema, “Kikombe hiki ni agano jipya katika aina mbalimbali za lugha, na kwa mwingine damu yangu. Fanyeni hivi kila mnywapo, kwa bado, tafsiri za lugha. **11** Haya yote hufanywa na ukumbusho wangu.” **26** Maana kila mlapo mkate huyo huyo Roho mmoja, Roho naye humgawia huu na kunywea kikombe hiki, mnatangaza kila mtu, kama apendavyo. **12** Kama vile mwili mauti ya Bwana mpaka ajapo. **27** Kwa hiyo, mtu ulivyo mmoja nao una viungo vingi, navyo yejote alaye mkate huo au kukinywea kikombe viungo vyote vya mwili ingawa ni vingi, ni hicho cha Bwana isivyostahili, atakuwa na hatia mwili mmoja, vivyo hivyo na Kristo. **13** Kwa ya dhambi juu ya mwili na damu ya Bwana. **28** maana katika Roho mmoja wote tulibatizwa Inampasa mtu ajichunguze mwenyewe, kabla katika mwili mmoja, kama ni Wayahudi au ya kula mkate na kukinywea kikombe. **29** Kwa Wayunani, kama ni watumwa au watu huru, maana mtu yejote alaye na kunywa pasipo nasi sote tulinyweshwa Roho mmoja. **14** Basi kuutambua mwili wa Bwana, hula na kunywa mwili si kiungo kimoja, bali ni viungo vingi. hukumu juu yake mwenyewe. **30** Hii ndiyo **15** Kama mguu ungesema, “Kwa kuwa mimi si sababu wengi mionganini mwenu ni wagonjwa mkono basi mimi si wa mwili,” hiyo isingefanya na dhaifu na wengine wenu hata wamekuwa. huo mguu usiwe sehemu ya mwili. **16** Na kama **31** Lakini kama tungejichunguza wenyewe sikio lingesema, “Kwa kuwa mimi si jicho, basi tusingehukumiwa. **32** Tunapohukumiwa na mimi si wa mwili,” hiyo isingefanya hilo sikio Bwana, tunaadibishwa ili tusije tukahukumiwa lisiwe sehemu ya mwili. **17** Kama mwili wote pamoja na ulimwengu. **33** Kwa hiyo, ndugu ungelikuwa jicho, kusikia kungekuwa wapi? zangu, mkutanikapo pamoja ili kula, mnjojane. Au kama mwili wote ungelikuwa sikio, kunusa **34** Kama mtu akiwa na njaa, ale nyumbani kwake kungekuwa wapi? **18** Lakini kama ilivyo, Mungu ili mkutanikapo pamoja msije mkahukumiwa. ameweka viungo katika mwili, kila kimoja kama Nami nitakapokua nitawapa maelekezo zaidi. aliyopenda. **19** Kama vyote vingekuwa kiungo kimoja, mwili ungekuwa wapi? **20** Kama ulivyo, una viungo vingi, lakini mwili ni mmoja. **21** Jicho haliwezi kuuambia mkono, “Sina haja nawe!” Wala kichwa hakiwezi kuiambia miguu, “Sina haja na ninyi!” **22** Lakini badala yake, vile viungo vya mwili vinavyoonekana kuwa dhaifu, ndivyo ambavyo ni vya muhimu sana. **23** Navyo vile viungo tunavyoviona havina heshima, ndivyo tunavipa heshima maalum. Vile viungo vya mwili ambavyo havina uzuri, tunavipa heshima ya pekee; **24** wakati vile viungo vyenye uzuri havihitaji utunzaji wa pekee. Lakini Mungu ameviweka pamoja viungo vya mwili na akavipa heshima zaidi vile vilivyopungukiwa, **25** ili pasiwe na mafarakano katika mwili, bali viungo vyote vihudumiane kwa usawa kila kimoja na mwenzake. **26** Kama kiungo kimoja kikiumia, viungo vyote huumia pamoja nacho, kama

12 Basi ndugu zangu, kuhusu karama za rohoni, sitaki mkose kufahamu. **2** Mnajua kwamba mlipokuwa watu wasiomjua Mungu, kwa njia moja au ingine mlishawishika na kupotoshwa mkielekezwa kwa sanamu zisizonena. **3** Kwa hiyo nawaambieni ya kuwa hakuna mtu anayeongozwa na Roho wa Mungu anayeweza kusema, “Yesu na alaaniwe.” Pia hakuna mtu awezaye kusema, “Yesu ni Bwana,” isipokuwa ameongozwa na Roho Mtakatifu. **4** Kuna aina mbalimbali za karama, lakini Roho ni yule yule. **5** Kuna huduma za aina mbalimbali, lakini Bwana ni yule yule. **6** Kisha kuna tofauti za kutenda kazi, lakini ni Mungu yule yule atendaye kazi zote kwa watu wote. **7** Basi kila mmoja hupewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote. **8** Maana mtu mmoja kwa Roho hupewa

kiungo kimoja kikipewa heshima, viungo vyote hufurahi pamoja nacho. **27** Sasa ninyi ni mwili wa Kristo na kila mmoja wenu ni sehemu ya mtu yeyote anayesema kwa lugha, hasemi huo mwili. **28** Mungu ameweka katika kanisa, na wanadamu bali anasema na Mungu. Kwa kwanza mitume, pili manabii, tatu walimu, kuwa hakuna mtu yeyote anayemwelewa, kwani kisha watenda miujiza, pia karama za kuponya, anasema mambo ya siri kwa roho. **3** Lakini karama za kusaidiana, karama za uongozi, aina anayetoa unabii anasema na watu akiwajenga, mbalimbali za lugha. **29** Je, wote ni mitume? Je, kuwatia moyo na kuwafariji. **4** Anenaye kwa wote ni manabii? Je, wote ni walimu? Je, wote lugha hujijenga mwenyewe, bali atoaye unabii wanatenda miujiza? **30** Je, wote wana karama ya hulijenga kanisa. **5** Ningependa kila mmoja kuponya? Je, wote hunena kwa lugha mpya? Je, wenu anene kwa lugha lakini ningependa zaidi wote wanatafsiri? **31** Basi tamanini sana karama nyote mtroe unabii. Kwa kuwa yeye atoaye unabii zilizo kuu. Nami nitawaonyesha njia iliyo bora zaidi.

13 Hata kama nitasema kwa lugha za wanadamu na za malaika, kama sina upendo, nimekuwa kengele inayolialia au toazi livumalo. **2** Ningekuwa na karama ya unabii na kujua siri zote na maarifa yote, hata kama nina imani kiasi cha kuweza kuhamisha milima, kama sina upendo, mimi si kitu. **3** Kama nikitoa mali yote niliyo nayo na kama nikijitolea mwili wangu uchomwe moto, kama sina upendo, hainifaidi kitu. **4** Upendo huvumilia, upendo hufadhili, upendo hauoni wivu, hauna majivuno, hauna kiburi. **5** Haukosi kuwa na adabu, hautafuti mambo yake, haukasiriki upesi, hauweki kumbukumbu ya mabaya. **6** Upendo haufurahii mabaya bali hufurahi pamoja na kweli. **7** Upendo huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote. **8** Upendo haushindwi kamwe. Lakini ukiwepo unabii, utakoma; zikiwepo lugha, zitakoma; yakiwepo maarifa, yatapita. **9** Kwa maana tunafahamu kwa sehemu na tunatoa unabii kwa sehemu. **10** Lakini ukamilifu ukija, yale yasiyo kamili hutoweka. **11** Nilipokuwa mtoto, nilisema kama mtoto, niliwaza kama mtoto, nilifikiri kama mtoto. Nilipokuwa mtu mzima niliacha mambo ya kitoto. **12** Kwa maana sasa tunaona taswira kama kwa kioo, lakini wakati huo tutaona wazi. Sasa nafahamu kwa sehemu, wakati huo nitafahamu kikamilifu, kama vile mimi ninavyofahamika kikamilifu. **13** Basi sasa, yanadumu mambo haya matatu: Imani, tumaini na upendo. Lakini lililo kuu mionganoni mwa haya matatu ni upendo.

14 Fuateni upendo na kutaka sana karama za roho, hasa karama ya unabii. **2** Kwa maana mtu yeyote anayesema kwa lugha, hasemi huo mwili. **3** Lakini karama za kusaidiana, karama za uongozi, aina anayetoa unabii anasema na watu akiwajenga, mbalimbali za lugha. **4** Anenaye kwa wote ni manabii? Je, wote ni walimu? Je, wote lugha hujijenga mwenyewe, bali atoaye unabii wanatenda miujiza? **5** Ningependa kila mmoja kuponya? Je, wote hunena kwa lugha mpya? Je, wenu anene kwa lugha lakini ningependa zaidi wote wanatafsiri? **6** Sasa ndugu zangu, kama nikija kwenu nikasema kwa lugha mpya nitawafaidia nini kama sikuwaletaa ufunuo au neno la maarifa au unabii au mafundisho? **7** Hata vitu visivyo na uhai vitoapo sauti, kama vile filimbi au kinubi, mtu atajuaje ni wimbo gani unaoimbwa kusipokuwa na tofauti ya upigaji? **8** Tena kama tarumbeta haitoi sauti inayoelewaka, ni nani atakayejienda kwa ajili ya vita? **9** Vivyo hivyo na ninyi, kama mkinena maneno yasiyoelewaka katika akili, mtu atajuaje mnalosema? Kwa maana mtakuwa mnasema hewani tu. **10** Bila shaka ziko sauti nyingi ulimwenguni, wala hakuna isiyo na maana. **11** Basi kama sielewi maana ya hiyo sauti, nitakuwa mgeni kwa yule msemaj, naye atakuwa mgeni kwangu. **12** Vivyo hivyo na ninyi. Kwa kuwa mnatamani kuwa na karama za rohoni, jitahidini kuzidi sana katika karama kwa ajili ya kulijenga kanisa. **13** Kwa sababu hii, ye ye anenaye kwa lugha na aombe kwamba apate kutafsiri kile anachonena. **14** Kwa maana nikomba kwa lugha, roho yangu inaomba, lakini akili yangu haina matunda. **15** Nifanyeje basi? Nitaomba kwa roho, na pia nitaomba kwa akili yangu. Nitaimba kwa roho na nitaimba kwa akili yangu pia. **16** Ikiwa unabariki kwa roho, mtu mwininge atakayejikuta mionganoni mwa hao wasiojua, atawezaje kusema “Amen” katika kushukuru kwako, wakati haelewi unachosema? **17** Mnaweza kuwa mnatoa shukrani kweli, sawa, lakini huyo mtu mwininge hajengeki. **18** Namshukuru Mungu kwamba mimi nanena kwa lugha kuliko ninyi nyote. **19** Lakini ndani

ya kanisa ni afadhali niseme maneno matano Kama wakitaka kuuliza kuhusu jambo lolote, ya kueleweka ili niwafundishe wengine kuliko wawaalize waume zao nyumbani. Kwa maana kusema maneno 10,000 kwa lugha. **20** Ndugu ni aibu kwa mwanamke kuzungumza kanisani. zangu, msiwe kama watoto katika kufikiri **36** Je, neno la Mungu lilianzia kwenu? Au ni kwenu, afadhali kuhusu uovu mwe kama watoto ninyi tu ambaio neno la Mungu limewafikia? wachanga, lakini katika kufikiri kwenu, mwe **37** Kama mtu yeoyote akidhani kwamba yeye ni watu wazima. **21** Katika Sheria imeandikwa nabii, au ana karama za rohoni, basi na akubali kwamba: "Kupitia kwa watu wenye lugha ng'eni kwamba haya ninayoandika ni maagizo kutoka na kupitia midomo ya wageni, nitasema na watu kwa Bwana. **38** Kama mtu akipuuza jambo hili hawa, lakini hata hivyo hawatanisikiliza," asema yeeye mwenyewe atapuuzwa. **39** Kwa hiyo ndugu Bwana. **22** Basi kunena kwa lugha ni ishara, zangu, takeni sana kutoa unabii na msikataze si kwa watu waaminio, bali kwa wasioamini, watu kusema kwa lugha. **40** Lakini kila kitu wakati unabii si kwa ajili ya wasioamini, bali kitendeke kwa heshima na kwa utaratibu.

kwa ajili ya waaminio. **23** Kwa hiyo kama kanisa lote likikutana na kila mmoja akanena kwa lugha, kisha wakaingia wageni wasioelewa wasioamini, je, hawatasema kwamba wote mna wazimu? **24** Lakini kama mtu asiyeamini au asiyeelewa akiingia wakati kila mtu aratoa unabii, ataaminishwa na watu wote kuwa yeye ni mwenye dhambi na kuhukumiwa na wote, **25** nazo siri za moyo wake zitawekwa wazi. Kwa hiyo ataanguka chini na kumwabudu Mungu akikiri, "Kweli Mungu yuko katikati yenu!" **26** Basi tuseme nini ndugu zangu? Mnapokutana pamoja, kila mmoja ana wimbo, au neno la mafundisho, au ufunuo, lugha mpya au atatafsiri. Mambo yote yatendeke kwa ajili ya kulijenga kanisa. **27** Kama mtu yeoyote akinena kwa lugha, basi waseme watu wawili au watatu si zaidi, mmoja baada ya mwagine na lazima awepo mtu wa kutafsiri. **28** Lakini kama hakuna mtu wa kutafsiri, hao watu na wanyamaze kimya kanisani na wanene na nafsi zao wenyewe na Mungu. **29** Manabii wawili au watatu wanene na wengine wapime yale yasemwayo. **30** Kama mtu yeoyote aliye keti karibu, akipata ufunuo, basi yule wa kwanza na anyamaze. **31** Kwa maana wote mnaweza kutoa unabii, mmoja baada ya mwagine, ili kila mtu apate kufundishwa na kutiwa moyo. **32** Roho za manabii huwatii manabii. **33** Kwa maana Mungu si Mungu wa machafuko bali ni Mungu wa amani. Kama ilivyo katika makusanyiko yote ya watakatifu, **34** wanawake wanapaswa kuwa kimya kanisani. Hawaruhusiwi kusema, bali wanyenyekee kama sheria isemavyo. **35**

Kama wakitaka kuuliza kuhusu jambo lolote, kuhusu Injili niliyowahubiria, mkaipokea na ambayo katika hiyo mmesimama. **2** Kwa Injili hii mnaokolewa mkishikilia kwa uthabiti neno nililowahubiria ninyi. La sivo, mmeamini katika ubatili. **3** Kwa maana yale niliyopokea ndiyo niliyowapa ninyi, kama yenye umuhimu wa kwanza: Kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yasemavyo Maandiko, **4** ya kuwa alizikwa na alifufuliwa siku ya tatu, kama yasemavyo Maandiko, **5** na kwamba alimtokea Kefla, kisha akawatokea wale kumi na wawili. **6** Baadaye akawatokea wale ndugu waumini zaidi ya 500 kwa pamoja, ambaio wengi wao bado wako hai, ingawa wengine wamelala. **7** Ndipo akamtokea Yakobo na kisha mitume wote. **8** Mwisho wa wote, akanitokea mimi pia, ambaye ni kama aliyezaliwa si kwa wakati wake. **9** Kwa maana mimi ndiye mdogo kuliko mitume wote, nisiyestahili kuitwa mtume, kwa sababu nililitesa kanisa la Mungu. **10** Lakini kwa neema ya Mungu nimekuwa hivi nilivyo na neema yake kwangu haikuwa kitu bure. Bali nilizidi sana kufanya kazi kuliko mitume wote, lakini haikuwa mimi, bali ni ile neema ya Mungu iliyokuwa pamoja nami. **11** Hivyo basi, kama ilikuwa mimi au wao, hili ndilo tunalohubiri, na hili ndilo mliloamini. **12** Basi kama tumehubiri ya kwamba Kristo alifufuliwa kutoka kwa wafu, mbona baadhi yenu mnasema hakuna ufufuo wa wafu? **13** Lakini kama hakuna ufufuo wa wafu, basi hata Kristo hakufufuliwa. **14** Tena ikiwa Kristo hakufufuliwa

kutoka kwa wafu, kuhubiri kwetu kumekuwa ni huko Efeso, ningekuwa nimepata faida gani? bure na imani yenu ni batili. **15** Zaidi ya hayo, Kama wafu hawafufuliwi, “Tulen na kunywa, twaonekana kuwa mashahidi wa uongo kuhusu kwa kuwa kesho tutakufa.” **33** Msidanganyike: Mungu, kwa sababu tumeshuhudia kumhusu “Ushirika na watu wabaya huharibu tabia Mungu kwamba alimfufua Kristo kutoka kwa njema.” **34** Zindukeni mwe na akili kama wafu, lakini hilo haliwezi kuwa kweli kama iwapasavyo, wala msitende dhambi tena; wafu hawafufuliwi. **16** Kwa kuwa kama wafu kwa maana watu wengine hawamjui Mungu. hawafufuliwi, basi hata Kristo hajafufuka. **17** Nasema mambo haya ili mwone aibu. **35** Lakini Tena kama Kristo hajafufuliwa, imani yenu ni mtu anaweza kuuliza, “Wafu wafufuliwaje? batili; nanyi bado mko katika dhambi zenu. Watakuwa na mwili wa namna gani?” **36** Ninyi **18** Hivyo basi, wote waliolala katika Kristo wapumbavu kiasi gani? Mpandacho hakiwi hai wamepotea. **19** Ikiwa tumaini letu ndani ya kama hakufa. **37** Mpandapo, hampandi mwili Kristo ni kwa ajili ya maisha haya tu, sisi ule utakao kuwa, bali mwapanda mbegu tu, tunastahili kuhurumiwa kuliko watu wote. **20** pengine ya ngano au ya kitu kingine. **38** Lakini Lakini kweli Kristo amefufuliwa kutoka kwa Mungu huipa mbegu umbo kama alivyokusudia wafu, tunda la kwanza la wale wote waliolala. **21** mwenyewe na kila aina ya mbegu huipa umbo Kwa maana kama vile mauti ilivyokuja kwa njia lake. **39** Kwa maana nyama zote si za aina ya mtu mmoja, vivyo hivyo, ufufuo wa wafu moja. Binadamu wana nyama ya aina moja, umekuja kwa njia ya mtu mmoja. **22** Kwa maana waryama wana aina nyingine, kadhalika ndege kama vile katika Adamu watu wote wanakufa, na samaki wana nyama tofauti. **40** Pia kuna vivyo hivyo katika Kristo wote watafanywa miili ya mbinguni na miili ya duniani, lakini hai. **23** Lakini kila mmoja kwa wakati wake: fahari wa ile miili ya mbinguni ni wa aina Kristo, tunda la kwanza kisha, wale walio moja na fahari wa ile miili ya duniani ni wa wake, wakati atakapokuja. **24** Ndipo mwisho aina nyngine. **41** Jua lina fahari ya aina moja, utafika, wakati atakapomkabidhi Mungu Baba mwezi nao una fahari yake na nyota pia, nazo ufalme, akiisha angamiza kila utawala na kila nyota hutofautiana katika fahari. **42** Hivyo mamlaka na nguvu. **25** Kwa maana lazima ndivyo itakavyokuwa wakati wa ufufuo wa Kristo atawale mpaka awe amewaweka adui wafu. Ule mwili wa kuharibika uliopandwa, zake wote chini ya miguu yake. **26** Adui wa utafufuliwa usiolaribika, **43** unapandwa katika mwisho atakayeangamizwa ni mauti. **27** Kwa aibu, unafufuliwa katika utukufu, unapandwa maana Mungu “ameweka vitu vyote chini ya katika udhaifu, unafufuliwa katika nguvu, **44** miguu yake.” Lakini isemapo kwamba “vitu unapandwa mwili wa asili, unafufuliwa mwili vyote” vimewekwa chini yake, ni wazi kwamba wa kiroho. Kama kuna mwili wa asili, basi kuna Mungu aliyetiisha vitu vyote chini ya Kristo mwili wa kiroho pia. **45** Kwa hiyo imeandikwa, hayumo mionganoni mwa hivyo viliviyotishwa. “Mtu wa kwanza Adamu alifanyika kiumbe **28** Atakapokuwa amekwisha kuyafanya haya, hai”; Adamu wa mwisho, ye ye ni roho iletayo ndipo Mwana mwenyewe atatiishwa chini yake uzima. **46** Lakini si ule wa kiroho uliotangulia, ye ye aliyetiisha vitu vyote, ili Mungu awe bali ni ule wa asili, kisha ule wa kiroho. **47** yote katika yote. **29** Basi kama hakuna ufufuo, Mtu wa kwanza aliumbwba kwa mavumbi ya watafanyaje wale wabatizwao kwa ajili ya wafu? ardhini, mtu wa pili alitoka mbinguni. **48** Kama wafu hawafufuliwi kamwe, mbona watu Kama vile alivyokuwa yule wa ardhini, ndivyo wanabatizwa kwa ajili yao? **30** Nasi kwa upande walivyo wale walio wa ardhini; na kwa vite wetu kwa nini tunajihatarisha kila saa? **31** alivyo mtu yule aliyetoka mbinguni, ndivyo Kama majivuno yangu kwa ajili yenu katika walivyo wale walio wa mbinguni. **49** Kama Kristo Yesu Bwana wetu ni kweli, ndugu zangu, vile tulivyo chukua mfano wa mtu wa ardhini, ninakufa kila siku. **32** Kama kwa sababu za ndivyo tutakavyochukua mfano wa yule mtu kibinadamu tu nilipigana na waryama wakali aliyetoka mbinguni. **50** Ndugu zangu nisemalo

ni hili: nyama na damu haviwezi kuurithi Timotheo atakuja kwenu, hakikisheni kwamba ufalme wa Mungu, wala kuharibika kurithi hana hofu yoyote akiwa nanyi, kwa sababu kutokuharibika. **51** Sikelizeni, nawaambia siri: anafanya kazi ya Bwana, kama mimi nifanyavyo. Sote hatutalala, lakini sote tutabdalishwa **52** **11** Basi asiwepo mtu atakayekataa kumpokea. ghafula, kufumba na kufumbua, parapanda ya Msafirisheni kwa amani ili aweze kunijia tena. mwisho itakapolia. Kwa kuwa parapanda italia, Namtarajia pamoja na ndugu. **12** Basi kwa nao wafu watafuliwa na miili isiyoharibika, habari za ndugu yetu Apolo, nimemsihi kwa nasi tutabdalishwa. **53** Kwa maana mwili huu wa bidii aje kwenu pamoja na hao ndugu. Ingawa kuharibika lazima uvae kutokuharibika, nao huu alikuwa hapendi kabisa kuja sasa, lakini atakuja wa kufa lazima uvae kutokufa. **54** Kwa hiyo, mwili apatapo nafasi. **13** Kesheni, simameni imara huu wa kuharibika utakapovaa kutokuharibika, katika imani, fanyeni kiume, kuweni mashujaa nao huu mwili wa kufa utakapovaa kutokufa, kuweni hodari. **14** Fanyeni kila kitu katika ndipo lile neno lililoandikwa litakapotimia: upendo. **15** Ninyi mnajua kwamba watu wa “Mauti imemezwa kwa kushinda.” **55** “Kuko nyumbani mwa Stefana ndio waliokuwa wa wapi, ee mauti, kushinda kwako? Uko wapi, ee mauti, uchungu wako?” (**Hadës g86**) **56** Uchungu kwa ajili ya kuwashudumia watakatifu. Ndugu wa mauti ni dhambi na nguvu ya dhambi nawasihi, **16** m jitie katika kuwashudumia watu ni sheria. **57** Lakini ashukuriwe Mungu, ye ye kama hawa na kila mmoja aingiaye kwenye atupaye ushindi kwa njia ya Bwana wetu Yesu kazi na kuifanya kwa bidii. **17** Nilifurahi wakati Kristo. **58** Kwa hiyo, ndugu zangu wapenzi, Stefana, Fortunato na Akaiko walipofika, kwa simameni imara, msitikisike, mzidi sana katika sababu wamenipatia yale niliyopungukiwa kuitenda kazi ya Bwana, kwa maana mnajua ya kutoka kwenu. **18** Kwa kuwa waliiburudisha kuwa, kazi yenu katika Bwana si bure.

16 Basi kuhusu changizo kwa ajili ya watakatifu: Kama nilivyoagiza makanisa ya Galatia, fanyeni vivyo hivyo. **2** Siku ya kwanza ya kila juma, kila mmoja wenu atenge kiasi cha fedha, kulingana na mapato yake na fedha hizo aziweke akiba, ili nitakapokuja pasiwe na lazima ya kufanya mchango. **3** Kwa hiyo nitakapowasili, nitawapa wale mtakaowachagua barua za kuwatambilishi, ili kuwatuma wapeleke zawadi zenu huko Yerusalem. **4** Kama ikionekana ni vyema na mimi niende, basi hao watu watafuatana nami. **5** Baada ya kupitia Makedonia nitakuja kwenu, maana ninakusudia kupitia Makedonia. **6** Huenda nitakaa nanyi kwa muda, au hata kukaa nanyi kipindi chote cha baridi, ili mweze kunisiaidia katika safari yangu, popote niendapo. **7** Kwa maana sitaki niwaone sasa na kupita tu; natarajia kuwa nanyi kwa muda wa kutosha, kama Bwana akipenda. **8** Lakini nitakaa Efeso mpaka wakati wa Pentekoste, **9** kwa maana mlango mkubwa umefunguliwa kwangu kufanya kazi yenye matunda, nako huko kuna adui wengi wanaonipinga. **10** Ikiwa

roho yangu na zenu pia. Watu kama hawa wanastahili kutambuliwa. **19** Makanisa ya Asia yanawasalimu. Akila na Prisila, pamoja na kanisa lililoko nyumbani kwao wanawasalimu sana katika Bwana. **20** Ndugu wote walioko hapa wanawasalimu. Salimianeni kwa busu takatifu. **21** Mimi, Paulo, naandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe. **22** Kama mtu ye yote hampendi Bwana Yesu Kristo, na alaaniwe. Bwana wetu, njoo. **23** Neema ya Bwana Yesu iwe nanyi. **24** Upendo wangu uwe nanyi nyote katika Kristo Yesu. Amen.

2 Wakorintho

1 Barua hii ni kutoka kwangu mimi Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na Timotheo ndugu yetu, Kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho, pamoja na watakatifu wote walioko Akaya yote: **2** Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo iwe nanyi. **3** Ahimidiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba wa huruma na Mungu wa faraja yote. **4** Yeye hutufariji katika taabu zetu, ili tuweze kuwafariji walio katika taabu yoyote kwa faraja ambayo sisi wenyewe tumepokea kutoka kwa Mungu. **5** Kama vile mateso ya Kristo yanavyozidi ndani ya maisha yetu, hivyo ndivyo faraja yetu inavyofurika kwa njia ya Kristo. **6** Kama tunataabika, ni kwa ajili ya faraja na wokovu wenu; kama tukifarijwa, ni kwa ajili ya faraja yenu, iwaleteayo saburi ya mateso yale yale yanayotupata. **7** Nalo tumaini letu kwenu ni thabit, kwa sababu tunajua kwamba kama vile mnavyoshiriki mateso yetu, ndivyo pia mnavyoshiriki katika faraja yetu. **8** Ndugu wapendwa, hatutaki mkose kujua kuhusu zile taabu tulizopata huko Asia. Kwa maana tulilemewa na mizigo sana, kiasi cha kushindwa kuvumilia, hata tulikata tamaa ya kuishi. **9** Kwa kweli, miyoni mwetu tulihisi tumekabiliwa na hukumu ya kifo, ili tusijitegemee sisi wenyewe bali tumtegemee Mungu afufuaye wafu. **10**

Yeye aliyetuokoa kwenye hatari kubwa ya kifo na atatuokoa tena. Kwake ye ye tumeweka tumaini letu kwamba ataendelea kutuokoa. **11** Kama vile mlivyungana kusaidiana nasi katika maombi, hivyo wengi watatoa shukrani kwa niaba yetu kwa ajili ya baraka za neema tulizopata kwa majibu ya maombi ya wengi. **12** Basi haya ndiyo majivuno yetu: Dhamiri yetu inatushuhudia kwamba tumeenenda katika ulimwengu na hasa katika uhusiano wetu na ninyi, katika utakatifu na uaminifu utokao kwa Mungu. Hatukufanya hivyo kwa hekima ya kidunia bali kwa neema ya Mungu. **13** Kwa maana hatuwaandikii mambo ambayo hamwezi kusoma au kuyaelewa. Natumaini kwamba, **14** kama vile mlivytuelewa kwa sehemu, mtakuja

kuelewa kwa ukamilifu ili mweze kujivuna kwa ajili yetu, kama na sisi tutakavyojivuna kwa kuwa nilikuwa na uhakika wa mambo haya, nilitaka niye kwenu kwanza, ili mpate faida mara mbili. **16** Nilipanga kuwatemebelea nikiwa safarini kwenda Makedonia na kurudi tena kwenu nikitoka Makedonia, ili mnisafirishe katika safari yangu ya kwenda Uyahudi. **17** Nilipanga jambo hili, je, nilikuwa kigeugeue? Au ninafanya mipango yangu kwa hali ya mwili, ili niseme, "Ndiyo, ndiyo" na "Siyo, siyo" wakati huo huo? **18** Hakika kama Mungu alivyo mwaminifu, maneno yetu kwenu hayajawa "Ndiyo na Siyo." **19** Kwa kuwa Yesu Kristo, Mwana wa Mungu, ambaye tulimhubiri kwenu: Mimi, Silvano na Timotheo, hakuwa "Ndiyo" na "Siyo," bali kwake ye ye siku zote ni "Ndiyo." **20** Kwa maana ahadi zote za Mungu zilizo katika Kristo ni "Ndiyo." Kwa sababu hii ni kwake ye ye tunasema "Amen" kwa utukufu wa Mungu. **21** Basi ni Mungu atufanyaye sisi pamoja nanyi kusimama imara katika Kristo. Ametutia mafuta **22** kwa kututia muhuri wake na kutupa Roho wake miyoni mwetu kuwa rehani kwa ajili ya kututhibitishia kile kijacho. **23** Mungu ni shahidi wangu kwamba ilikuwa ni kwa ajili ya kuwahurumia ninyi sikurudi Korintho. **24** Si kwamba tunataawala imani yenu, bali twatenda kazi pamoja nanyi kwa ajili ya furaha yenu, kwa sababu ni kwa imani mwasimama imara.

2 Hivyo nilikusidia moyoni mwangu nisifanye ziara nyingine yenyе kuwaumiza ninyi. **2** Kwa kuwa kama nikiwahuzunisha ninyi, ni nani aliyebakı wa kunifurahisha isipokuwa ninyi ambao nimewahuzunisha? **3** Niliandika hivyo kama nilivyofanya, ili nikija nisihuzunishwe na wale watu ambao wangenifanya nifurahi. Nina uhakika na ninyi nyote, kwamba wote mngeahiriki furaha yangu. **4** Kwa maana niliwaandikia kutokana na dhiki kubwa na kutaabika sana kwa moyo wangu tena kwa machozi mengi, shabaha yangu si ili niwasababishe mhuzunike bali kuwaonyesha kina cha upendo wangu kwenu. **5** Lakini ikiwa mtu ye yeyote amesababisha huzuni, kwa

kiasi fulani hakunihuzunisha mimi kama vile ya wanadamu. **4** Hili ndilo tumaini tulilo nalo alivyowahuzunisha ninyi nyote, ili nisiwe mkali mbele za Mungu kwa njia ya Kristo. **5** Si kwamba kupita kiasi. **6** Adhabu hii aliyopewa na wengi sisi tunafikiri kuwa tunaweza kufanya jambo inamtosha. **7** Basi sasa badala yake, inawapasa lolote wenyewe, lakini nguvu yetu inatoka kumsamehe na kumfariji, ili asigubikwe na kwa Mungu. **6** Ndiye alituwezesha sisi kuwa huzuni kupita kiasi. **8** Kwa hiyo, nawasihi, wahudumu wa Agano Jipy: si wa andiko, bali mpate kuuthibitisha tena upendo wenu kwa wa Roho; kwa kuwa andiko huua bali Roho hutia ajili yake. **9** Sababu ya kuwaandikia ni kuona uzima. **7** Basi ikiwa ile huduma ilioleta mauti, kama mngeweza kushinda hilo jaribio na kutii ilioandikwa kwa herufi juu ya jiwe ilikuja katika kila jambo. **10** Kama ninyi mkimsamehe kwa utukufu, hata Waisraeli wakawa hawawezi mtu yejote, mimi pia nimemsamehe. Kile kuutazama uso wa Mose kwa sababu ya ule nilichosomehe, kama kulikuwa na kitu chochote utukufu wake ingawa ulikuwa ni wa kufisia, cha kusamehe, nimekwisha kusamehe mbele ya **8** je, huduma ya Roho haitakuwa na utukufu Kristo kwa ajili yenu, **11** ili Shetani asitushinde. zaidi? **9** Ikiwa huduma ile inayowahukumu Kwa maana hatuachi kuzijua hila zake. **12** Basi wanadamu ina utukufu, je, ile huduma iletayo nilipofika Troa kuhubiri Injili ya Kristo na haki haitakuwa ya utukufu zaidi? **10** Kwa maana kukuta kwamba Bwana alikuwa amenifungulia kile kilichokuwa na utukufu sasa hakina utukufu mlango, **13** bado nilikuwa sina utulivu akilini ukilinganisha na huu utukufu unaozidi wa mwangu kwa sababu sikumkuta ndugu yangu Agano Jipy. **11** Ikiwa kile kilichokuwa kinafilia Tito huko. Hivyo niliagana nao nikaenda kilikuja kwa utukufu, je, si zaidi utukufu wa kile Makedonia. **14** Lakini Mungu ashukuriwe, kinachodumu? **12** Kwa hiyo, kwa kuwa tunalo yeeye ambaye siku zote hutufanya tuandamane tumaini hili, tuna ujasiri sana. **13** Sisi si kama kwa ushindi tukiwa ndani ya Kristo. Naye Mose, ambaye ilimpasa kuweka utaji ili kufunika kupitia kwetu hueneza kila mahali harufu uso wake ili Waisraeli wasiuone ule mng'ao nzuri ya kumjua yeeye. **15** Kwa maana sisi kwa uliokuwa juu yake hadi ulipofilia na hatimaye Mungu ni harufu nzuri ya manukato ya Kristo kutoweka. **14** Lakini akili zao zilipumbawza, mionganoni mwa wale wanaookolewa na kwa kwa maana mpaka leo utaji ule ule hufunika wale wanaopotea. **16** Kwa wale wanaopotea, sisi wakati Agano la Kale linasomwa. Huo utaji ni harufu ya mauti iletayo mauti; lakini kwa haujaondolewa, kwa maana ni katika Kristo wale wanaookolewa, sisi ni harufu nzuri iletayo peke yake unaondolewa. **15** Hata leo Sheria ya uzima. Ni nani awezaye mambo hayo? **17** Tofauti Mose inaposomwa, utaji hufunika miyo yao. na watu wengine wengi, sisi hatufanyi biashara **16** Lakini wakati wowote mtu anapomgeukia na Neno la Mungu kwa ajili ya kupata faida. Bwana, utaji unaondolewa. **17** Basi Bwana ndiye Kinyume chake, katika Kristo tunalisema Neno Roho. Mahali alipo Roho wa Bwana hapo pana la Mungu kwa unyoofu, kama watu tuliotumwa uhuru. **18** Nasi sote, tukiwa na nyuso zisizotiwa utaji tunadhihirisha utukufu wa Bwana, kama kwenye kioo. Nasi tunabdalishwa ili tufanane naye, toka utukufu hadi utukufu mkuu zaidi, utokao kwa Bwana, ambaye ndiye Roho.

3 Je, tunaanza tena kujisifu wenyewe? Au tunahitaji kupata barua za utambulisho kwenu au kutoka kwenu, kama watu wengine?

2 Ninyi wenyewe ndio barua yetu ilioandikwa katika miyo yetu, inayojulikana na kusomwa na kila mtu. **3** Nanyi mwadhihirisha wazi kwamba ninyi ni barua itokayo kwa Kristo, matokeo ya huduma yetu, ambayo haikuandikwa kwa wino bali kwa Roho wa Mungu aliye hai, si katika vibao nya mawe, bali katika vibao ambavyo ni miyo

4 Kwa hiyo, kwa kuwa tuna huduma hii kwa rehema za Mungu, hatukati tamaa. **2** Tumekataa marnbo ya siri na ya aibu, wala hatufuati njia za udanganyifu, tukichanganya Neno la Mungu na uongo. Kinyume cha hayo, tunadhihirisha kweli waziwazi na kujitambulisha wenyewe kwenye dhamiri ya

kila mtu mbele za Mungu. 3 Hata nayo Injili yetu kama imetiwa utaji, ni kwa wale tu wanaopotea. 4 Kwa habari yao, mungu wa dunia hii amepofusha akili za wasioamini, ili wasione nuru ya Injili ya utukufu wa Kristo, aliye sura ya Mungu. (aiōnios g165) 5 Kwa maana kwa uchungu, tukitamani kuvikwa makao yetu hatujihubiri sisi wenyewe ila tunamhubiri Yesu Kristo kuwa ni Bwana na sisi ni watumishi wenu aliyesema, “Nuru na ing’ae gizani,” ameifanya nakelemewa, kwa sababu hatutaki kuvuliwa bali nuru yake ing’ae miyoni mwetu ili kutupatia kuvikwa makao yetu ya mbinguni ili kwamba nuru ya maarifa ya utukufu wa Mungu katika kile kipatikanacho na mauti kimezwe na uzima uso wa Kristo. 7 Lakini tunayo hazina hii 5 Basi Mungu ndiye alitufanya kwa ajili ya jambo katika vyombo nya udongo, ili ijulikane wazi lilo hilo naye ametupa Roho Mtakatifu kuwa kwamba uwezo huu wa ajabu unatoka kwa amana, akituhakikishia ahadi ya kile kijacho. Mungu wala si kwetu. 8 Twataabika kila upande 6 Kwa hiyo siku zote tunalo tumaini, hata lakini hatuangamizwi; twaona wasiwasi lakini ingawa tunajua kwamba wakati tukiwa katika hatukati tamaa; 9 twateswa lakini hatuachwi; mwili huu, tuko mbali na Bwana, 7 kwa maana twatupwa chini lakini hatupondwi. 10 Siku twaenenda kwa imani wala si kwa kuona. 8 zote twachukua katika mwili kufa kwake Yesu Naam, tunalo tumaini na ingekuwa bora zaidi ili kwamba uzima wa Yesu uweze kudhihirika kuuacha mwili huu na kwenda kukaa na Bwana. katika miili yetu. 11 Kwa maana sisi tulio hai 9 Kwa hiyo, kama tuko katika mwili huu au tuko siku zote tumetolewa tufe kwa ajili ya Yesu, mbali nao, lengo letu ni kumpendeza Bwana. 10 ili kwamba uzima wake upate kudhihirishwa Kwa kuwa sisi sote tutasimama mbele ya kiti katika mwili wetu upatikanao na mauti. 12 Hivyo cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apate basi, mauti inatenda kazi ndani yetu, bali uzima kulipwa kwa ajili ya yale ambayo yametendwa unatenda kazi ndani yenu. 13 Imeandikwa, katika mwili wake, yakiwa mema au mabaya. “Niliamini, kwa hiyo nimesema.” Kwa roho yule 11 Basi, kwa kuwa tunajua kumcha Bwana, yule wa imani pia tuliamini na hivyo tunasema, tunajitahidi kuwavuta wengine. Lakini Mungu 14 kwa sababu tunajua kwamba yeche aliyemfufua anatufahamu dhahiri, nami natumaini kwamba Bwana Yesu kutoka kwa wafu, atatufufua sisi pia tu dhahiri katika dhamiri zenu pia. 12 Sio pamoja na Yesu na kutuleta sisi pamoja nanyi kwamba tunajaribu kujistahilisha kwenu tena, mbele zake. 15 Haya yote ni kwa faida yenu, ili lakini tunataka kuwapa nafasi ili mwone fahari kwamba neema ile inavyowafikia watu wengi juu yetu mweze kuwajibu hao wanaoona fahari zaidi na zaidi, ipate kusababisha shukrani nyingi juu ya mambo yanayoonekana badala ya mambo kwa utukufu wa Mungu. 16 Kwa hiyo, hatukati yaliyo moyoni. 13 Kama tumerukwa na akili, ni tamaa. Ingawa utu wetu wa nje unachakaa, utu ni kwa ajili yenu. 14 Kwa kuwa upendo wa Kwa maana dhiki yetu nyepesi iliyio ya kitambo inatutayarisha kwa ajili ya utukufu wa milele unaozidi kuwa mwingi kupita kiasi, (aiōnios g166) 18 kwa sababu hatuangalii yale yanayoweza kuonekana bali yale yasiyoweza kuonekana. Kwa maana yale yanayoweza kuonekana ni ya kitambo tu, bali yale yasiyoweza kuonekana ni ya milele. (aiōnios g166)

5 Kwa maana twajua kama hema yetu ya dunia tunayoishi ikiharibiwa, tunalo jengo kutoka kwa Mungu, nyumba iliyo ya milele kule mbinguni, isiyojengwa kwa mikono ya wanadamu. (aiōnios g166) 2 Katika hema hii twalia kwa uchungu, tukitamani kuvikwa makao yetu ya mbinguni, 3 kwa kuwa tukiisha kuvikwa hatutaonekana tena kuwa uchi. 4 Kwa kuwa kwa ajili ya Yesu. 6 Kwa kuwa Mungu, yeche tukiwa bado katika hema hii twalia kwa uchungu aliyesema, “Nuru na ing’ae gizani,” ameifanya na kulemewa, kwa sababu hatutaki kuvuliwa bali nuru yake ing’ae miyoni mwetu ili kutupatia kuvikwa makao yetu ya mbinguni ili kwamba nuru ya maarifa ya utukufu wa Mungu katika kile kipatikanacho na mauti kimezwe na uzima uso wa Kristo. 7 Lakini tunayo hazina hii 5 Basi Mungu ndiye alitufanya kwa ajili ya jambo katika vyombo nya udongo, ili ijulikane wazi lilo hilo naye ametupa Roho Mtakatifu kuwa kwamba uwezo huu wa ajabu unatoka kwa amana, akituhakikishia ahadi ya kile kijacho. Mungu wala si kwetu. 8 Twataabika kila upande 6 Kwa hiyo siku zote tunalo tumaini, hata lakini hatuangamizwi; twaona wasiwasi lakini ingawa tunajua kwamba wakati tukiwa katika hatukati tamaa; 9 twateswa lakini hatuachwi; mwili huu, tuko mbali na Bwana, 7 kwa maana twatupwa chini lakini hatupondwi. 10 Siku twaenenda kwa imani wala si kwa kuona. 8 zote twachukua katika mwili kufa kwake Yesu Naam, tunalo tumaini na ingekuwa bora zaidi ili kwamba uzima wa Yesu uweze kudhihirika kuuacha mwili huu na kwenda kukaa na Bwana. katika miili yetu. 11 Kwa maana sisi tulio hai 9 Kwa hiyo, kama tuko katika mwili huu au tuko siku zote tumetolewa tufe kwa ajili ya Yesu, mbali nao, lengo letu ni kumpendeza Bwana. 10 ili kwamba uzima wake upate kudhihirishwa Kwa kuwa sisi sote tutasimama mbele ya kiti katika mwili wetu upatikanao na mauti. 12 Hivyo cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apate basi, mauti inatenda kazi ndani yetu, bali uzima kulipwa kwa ajili ya yale ambayo yametendwa unatenda kazi ndani yenu. 13 Imeandikwa, katika mwili wake, yakiwa mema au mabaya. “Niliamini, kwa hiyo nimesema.” Kwa roho yule 11 Basi, kwa kuwa tunajua kumcha Bwana, yule wa imani pia tuliamini na hivyo tunasema, tunajitahidi kuwavuta wengine. Lakini Mungu 14 kwa sababu tunajua kwamba yeche aliyemfufua anatufahamu dhahiri, nami natumaini kwamba Bwana Yesu kutoka kwa wafu, atatufufua sisi pia tu dhahiri katika dhamiri zenu pia. 12 Sio pamoja na Yesu na kutuleta sisi pamoja nanyi kwamba tunajaribu kujistahilisha kwenu tena, mbele zake. 15 Haya yote ni kwa faida yenu, ili lakini tunataka kuwapa nafasi ili mwone fahari kwamba neema ile inavyowafikia watu wengi juu yetu mweze kuwajibu hao wanaoona fahari zaidi na zaidi, ipate kusababisha shukrani nyingi juu ya mambo yanayoonekana badala ya mambo kwa utukufu wa Mungu. 16 Kwa hiyo, hatukati yaliyo moyoni. 13 Kama tumerukwa na akili, ni tamaa. Ingawa utu wetu wa nje unachakaa, utu ni kwa ajili yenu. 14 Kwa kuwa upendo wa Kwa maana dhiki yetu nyepesi iliyio ya kitambo inatutayarisha kwa ajili ya utukufu wa milele unaozidi kuwa mwingi kupita kiasi, (aiōnios g166) 18 kwa sababu hatuangalii yale yanayoweza kuonekana bali yale yasiyoweza kuonekana. Kwa maana yale yanayoweza kuonekana ni ya kitambo tu, bali yale yasiyoweza kuonekana ni ya milele. (aiōnios g166)

5 Kwa maana twajua kama hema yetu ya dunia tunayoishi ikiharibiwa, tunalo jengo kutoka kwa Mungu, nyumba iliyo ya milele kule mbinguni, isiyojengwa kwa mikono ya wanadamu. (aiōnios g166) 2 Katika hema hii twalia kwa uchungu, tukitamani kuvikwa makao yetu ya mbinguni, 3 kwa kuwa tukiisha kuvikwa makao yetu ya mbinguni ili kwamba uwezo huu wa ajabu unatoka kwa amana, akituhakikishia ahadi ya kile kijacho. Mungu wala si kwetu. 8 Twataabika kila upande 6 Kwa hiyo siku zote tunalo tumaini, hata lakini hatuangamizwi; twaona wasiwasi lakini ingawa tunajua kwamba wakati tukiwa katika hatukati tamaa; 9 twateswa lakini hatuachwi; mwili huu, tuko mbali na Bwana, 7 kwa maana twatupwa chini lakini hatupondwi. 10 Siku twaenenda kwa imani wala si kwa kuona. 8 zote twachukua katika mwili kufa kwake Yesu Naam, tunalo tumaini na ingekuwa bora zaidi ili kwamba uzima wa Yesu uweze kudhihirika kuuacha mwili huu na kwenda kukaa na Bwana. katika miili yetu. 11 Kwa maana sisi tulio hai 9 Kwa hiyo, kama tuko katika mwili huu au tuko siku zote tumetolewa tufe kwa ajili ya Yesu, mbali nao, lengo letu ni kumpendeza Bwana. 10 ili kwamba uzima wake upate kudhihirishwa Kwa kuwa sisi sote tutasimama mbele ya kiti katika mwili wetu upatikanao na mauti. 12 Hivyo cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apate basi, mauti inatenda kazi ndani yetu, bali uzima kulipwa kwa ajili ya yale ambayo yametendwa unatenda kazi ndani yenu. 13 Imeandikwa, katika mwili wake, yakiwa mema au mabaya. “Niliamini, kwa hiyo nimesema.” Kwa roho yule 11 Basi, kwa kuwa tunajua kumcha Bwana, yule wa imani pia tuliamini na hivyo tunasema, tunajitahidi kuwavuta wengine. Lakini Mungu 14 kwa sababu tunajua kwamba yeche aliyemfufua anatufahamu dhahiri, nami natumaini kwamba Bwana Yesu kutoka kwa wafu, atatufufua sisi pia tu dhahiri katika dhamiri zenu pia. 12 Sio pamoja na Yesu na kutuleta sisi pamoja nanyi kwamba tunajaribu kujistahilisha kwenu tena, mbele zake. 15 Haya yote ni kwa faida yenu, ili lakini tunataka kuwapa nafasi ili mwone fahari kwamba neema ile inavyowafikia watu wengi juu yetu mweze kuwajibu hao wanaoona fahari zaidi na zaidi, ipate kusababisha shukrani nyingi juu ya mambo yanayoonekana badala ya mambo kwa utukufu wa Mungu. 16 Kwa hiyo, hatukati yaliyo moyoni. 13 Kama tumerukwa na akili, ni tamaa. Ingawa utu wetu wa nje unachakaa, utu ni kwa ajili yenu. 14 Kwa kuwa upendo wa Kwa maana dhiki yetu nyepesi iliyio ya kitambo inatutayarisha kwa ajili ya utukufu wa milele unaozidi kuwa mwingi kupita kiasi, (aiōnios g166) 18 kwa sababu hatuangalii yale yanayoweza kuonekana bali yale yasiyoweza kuonekana. Kwa maana yale yanayoweza kuonekana ni ya kitambo tu, bali yale yasiyoweza kuonekana ni ya milele. (aiōnios g166)

kwa namna ya kibinadamu, hatumwangalii enyi Wakorintho na kuwafungulieni miyo yetu tena hivyo. **17** Kwa hiyo kama mtu akiwa wazi kabisa. **12** Sisi hatujizuii kuwapenda, bali ndani ya Kristo, amekuwa kiumbe kipy; ya ninyi mmeuzuua upendo wenu kwetu. **13** Sasa kale yamepita, tazama, yamekuwa mapya. **18** nasema, kama na watoto wangu: Ninyi pia Haya yote yanatokana na Mungu, ambaye ifungueni miyo yenu kabisa. **14** Msifungiwe ametupatanisha sisi na nafsi yake kwa njia nira pamoja na watu wasioamini, kwa jinsi ya Yesu Kristo na kutupata sisi huduma ya isivyo sawasawa, kwa maana pana uhusiano gani upatanisho: **19** Kwamba Mungu alikuwa ndani ya kati ya haki na uovu? Au kuna ushirika gani kati Kristo akiupatanisha ulimwengu na nafsi yake ya nuru na giza? **15** Kuna mapatano gani kati ya mwenyewe, akiwa hawahesabii watu dhambi Kristo na Beliari? Yeye aaminiye ana sehemu zao. Naye ametukabidhi sisi ujumbe huu wa gani na yeze asiyeamini? **16** Kuna mapatano upatanisho. **20** Kwa hiyo sisi ni mabalозi wa gani kati ya Hekalu la Mungu na sanamu? Kwa Kristo, kana kwamba Mungu anawasihi kuititia kuwa sisi tu Hekalu la Mungu aliye hai. Kama kwa vinywa yetu. Nasi twawaomba sana ninyi Mungu alivyosema: “Nitakaa pamoja nao na kwa niaba ya Kristo, mpatanishwe na Mungu. kutembea katikati yao, nami nitakuwa Mungu **21** Kwa maana Mungu alimfanya yeze asiyekuwa wao, nao watakuwa watu wangu.” **17** “Kwa hiyo na dhambi kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili sisi tokeni mionganii mwao, mkatengwe nao, asema tupate kufanywa haki ya Mungu kwake yeze. Bwana. Msiguse kitu chochote kilicho najisi, nami nitawakaribisha.” **18** “Mimi nitakuwa Baba kwenu, nanyi mtakuwa wanangu na binti zangu, asema Bwana Mwenyezi.”

6 Kama watendakazi pamoja na Mungu, tunawasihi msipokee neema ya Mungu bure.

2 Kwa maana asema: “Wakati wangu uliokubalika nilikusikia, siku ya wokovu nilikusaidia.”

Tazama, wakati uliokubalika ndio huu, siku ya wokovu ndiyo sasa. **3** Hatuweki kitu cha kukiwaza katika njia ya mtu ye yote, ili huduma yetu isionekane kuwa na lawama. **4** Bali kama nafasi miyoni mwenu. Hatujamkosea mtu watumishi wa Mungu tuonyeshe kwa kila ye yote, hatujampotosha mtu ye yote, wala njia: katika saburi nyingi; katika dhiki, katika hatujamdhulumu mtu ye yote. **3** Sisemi haya misiba, na katika shida; **5** katika kupigwa, ili kuwahukumu, kwa kuwa nilisema mwanzo, katika kufungwa gerezani na katika ghasia; kwamba ninyi mko miyoni mwetu hata kwa katika kazi ngumu, katika kukesha na katika kufa pamoja au kuishi pamoja. **4** Mara nyingi kufunga; **6** katika utakatifu, katika ufahamu, najivuna kwa ajili yenu; naona fahari juu yenu. katika uvumilivu, na katika utu wema; katika Nimejawa na faraja. Nina furaha kuita kiasi Roho Mtakatifu na upendo wa kweli; **7** katika katika mateso yetu yote. **5** Kwa maana hata maneno ya kweli na katika nguvu za Mungu, tulipoingia Makedonia, miili yetu haikuwa kwa silaha za haki za mkono wa kuume na na raha. Tulisumbuliwa kila upande, kwa nje za mkono wa kushoto; **8** katika utukufu na kulikuwa na mapigano na miyoni mwetu katika kudharauliwa; katika sifa mbaya na tulikuwa na hofu. **6** Bali Mungu, yeze awafarijie katika sifa nzuri; tukiwa kama wadanganyaji, wenye huzuni, alitufariji kwa kufika kwake Tito. lakini tukiwa wakweli; **9** tukiwa maarufu, lakini **7** Lakini si kule kuja kwa Tito tu, bali pia kwa tukihesabiwa kama tusiojulikana; tukiwa kama faraja mliyompa. Alitueleza jinsi mlivyonionea wanaokufa, lakini tunaishi; tukipigwa, lakini shauku, huzuni yenu kubwa na juhudu yenu hatuuawi; **10** tukiwa kama wenye huzuni, lakini kwa ajili yangu, ili kwamba furaha yangu ipate siku zote tukifurahi; tukionekana maskini, lakini kuwa kubwa kuliko wakati wowote. **8** Hata tukitajirisha wengi; tukiwa kama wasio na kitu, kama niliwahuzunisha kwa barua yangu, sijutii. lakini tuna vitu vyote. **11** Tumesema nanyi wazi, Ingawa nilijuta kwa muda mfupi, kwa kuwa

najua kwamba barua yangu iliwaumiza, lakini ni Tito, kwa kuwa ndiye alianzisha jambo hili, kwa kitambo tu, **9** lakini sasa nina furaha, si kwa akamilishe tendo hili la neema kwa upande sababu mlihuzunika, bali kwa kuwa huzuni hiyo wenu. **7** Lakini kama vile mlivyo mbele sana iliwafanya mtubu. Kwa maana mlihuzunishwa katika yote: Katika imani, katika usemi, katika kama Mungu alivyokusudia watu wahuzunike maarifa, katika uaminifu wote na katika upendo na hivyo sisi hatukuwadheru kwa njia yoyote. wenu kwetu sisi, vivyo hivyo tunataka pia mzidi **10** Kwa maana huzuni ya kimungu huleta toba katika neema hii ya kutoa. **8** Siwaamrishi, lakini iletayo wokovu na wala haina majuto. Lakini nataka kujaribu unyofu wa upendo wenu kwa huzuni ya kidunia husababisha mauti. **11** kuulinganisha na bidii ya wengine. **9** Kwa maana Tazameni jinsi huzuni hii ya kimungu ilivyoleta mnajua neema ya Bwana wetu Yesu Kristo, faida ndani yenu: bidii mliyo nayo, juhudhi kwamba ingawa alikuwa tajiri, kwa ajili yenu mliyofanya kujiteeta, uchungu wenu, hofu yenu, alikubali kuwa maskini, ili kwa umaskini wake upendo wenu, shauku yenu na jinsi mlivyo kuwa ninyi mpate kuwa matajiri. **10** Ushauri wangu tayari kutoa adhabu inayostahili. Kwa kila njia kuhusu lile lililo bora kwenu juu ya jambo hili ni mmejithibitisha kuwa safi katika jambo hilo. huu: Mwaka uliopita ninyi mlikuwa wa kwanza **12** Hivyo ingawa niliwaandikia, haikuwa kwa si tu kutoa lakini pia mlikuwa na shauku ya sababu ya huyo aliyekosa au huyo aliyekosewa. kufanya hivyo. **11** Sasa ikamilisheni kazi hii kwa Lakini nilitaka ninyi wenye mwone, mbele shauku kama mlivyoanza, jitoleeni kulingana za Mungu, jinsi mlivyojitoa kwa ajili yetu. **13** na uwezo wenu. **12** Kwa kuwa kama nia ya kutoa Kwa ajili ya haya tumefarijika. Zaidi ya kule ipo, kitolewacho kinakubalika kulingana na kile sisi kutiwa moyo, tulifurahi sana kumwona mtu alicho nacho, wala si kwa kile ambacho Tito alivyo na furaha, kwa sababu roho yake hana. **13** Nia yetu si kwamba wengine wasaidike imeburudishwa na ninyi nyote. **14** Nilikuwa wakati ninyi mnateseka, bali pawe na uwiano. nimewasifu ninyi kwake, nanyi hamkuniaibisha. **14** Kwa wakati huu, wingi wa vitu mliyo navyo Lakini kila kitu tulichowaambia ninyi, kilikuwa usaidie kutosheleza mahitaji yao, ili wakati wao kweli, hivyo kule kujisifu kwetu kwa Tito watakapokuwa na wingi wa vitu, nao wapate kuwalhusu ninyi kumethibitishwa kuwa kweli kutosheleza mahitaji yenu. **15** Ndipo patakuwa pia. **15** Upendo wake kwenu unaongezeka sana na usawa, kama ilivoandikwa: “Aliyekusanya anapokumbuka jinsi mlivyo kuwa watifu, na zaidi hakuwa na ziada, wala aliyekusanya kidogo kumpokea kwa hofu na kutetemeka. **16** Nafurahi hakupungukiwa.” **16** Ninamshukuru Mungu kwamba ninaweza kuwatumanini ninyi kabisa. ambaye amemtia Tito moyo wa kuwajali ninyi kama mimi ninavyowajali. **17** Si kwamba Tito amekubali tu ombi letu, bali anakuja kwenu akiwa na shauku kuliko wakati mwengine, tena kwa hiari yake mwenye. **18** Nasi tunamtuma pamoja naye ndugu ambaye anasifiwa na makanisa yote kwa huduma yake ya kuhubiri Injili. **19** Zaidi ya hayo, alichaguliwa na makanisa ili asafiri pamoja nasi tulipokuwa tunapeleka matoleo ya ukarimu, kwa ajili ya utukufu wa Bwana mwenye, na ili kuonyesha hisani yetu kuwasaidia. **20** Tunataka kuepuka lawama yoyote kuhusu jinsi tunavyosimamia matoleo haya ya ukarimu. **21** Kwa kuwa tunakusudia kufanya kile kilicho haki si machoni mwa Bwana peke yake, bali pia machoni mwa watu wengine. **22** Pamoja nao, tunamtuma ndugu yetu ambaye

8 Basi sasa ndugu, nataka ninyi mjue kuhusu ile neema ambayo Mungu amewapa makanisa ya Makedonia. **2** Pamoja na majoribu makali na taabu walizopata, furaha waliyokuwa nayo ilikuwa kubwa, ingawa walikuwa maskini kupindukia, kwa upande wao walifurika kwa wingi wa ukarimu. **3** Kwa maana nashuhudia kwamba wao walitoa kwa kadiri wawezavyo, hata na zaidi ya uwezo wao, kwa hiari yao wenye, **4** wakitusihi kwa bidii wapewe fursa ya kushiriki katika huduma hii ya kuwasaidia watakatifu. **5** Wala hawakufanya tulivytazamia, bali walijitoa wao wenye kwa Bwana kwanza na ndipo wakajitoa kwa ajili yetu, kufuatana na mapenzi ya Mungu. **6** Kwa hiyo tulimsihi

mara kwa mara ametuthibitishia kwa njia nyingi yenu. **11** Mtatajirishwa kwa kila namna ili mpare kwamba ana shauku, naam, zaidi sana sasa kwa kuwa wakarimu kila wakati, na kupitia kwetu, sababu analo tumaini kuu kwenu. **23** Kwa habari ukarimu wenu utamletea Mungu shukrani. ya Tito, yeche ni mwenzangu na mtendakazi **12** Huduma hii mnayofanya si tu kwa ajili ya pamoja nami miongoni mwenu. Kwa habari za kukidhi mahitaji ya watakatifu, bali huzidi sana ndugu zetu, wao ni wawakilishi wa makanisa, na kwa shukrani nyingi apewazo Mungu. **13** Kwa utukufu kwa Kristo. **24** Kwa hiyo waonyesheni sababu ya huduma ambayo mmejithibitisha wazi hawa ndugu uthibitisho wa upendo wenu wenyewe, watu watamtukuza Mungu kwa ajili na sababu inayotufanya tujivune kwa ajili yenu, ya utiifu ufuatanao na ukiri wenu wa Injili mbele ya makanisa, ili yapate kuona.

9 Hakuna haja yangu kuwaandikia kuhusu huduma hii itolewayo kwa ajili ya watakatifu.

2 Kwa kuwa ninajua mlivyo na shauku ya kusaidia, nami nimekuwa nikijivuna kwa ajili ya jambo hilo kwa watu wa Makedonia, nikiwaambia kuwa ninyi wa Akaya mmekuwa tayari kutoa tangu mwaka jana na shauku yenu imewachochea wengi wao katika kutoa. **3** Lakini sasa nawatuma hawa ndugu ili kujivuna kwetu kuhusu mchango wenu kusiwe maneno matupu, bali mpate kuwa tayari kama nilivyosema mngekuwa tayari. **4** Kwa maana kama nikija na Mmakedonia yeote na kuwakuta hamjawa tayari, tutaona aibu kusema chocchte juu yenu katika matoleo. **5** Kwa hivyo niliona ni muhimu niwahimizie hawa ndugu watangulie kuja huko kwenu kabla yangu, wafanye mipango ya hayo matoleo ya ukarimu mliyokuwa mmeahidi, ili yawe tayari kama matoleo ya hiari wala si kama ya kutozwa kwa nguvu. **6** Kumbukeni atavuna kwa uchache, naye apandaye kwa ukarimu pia atavuna kwa ukarimu. **7** Kila mtu kwa uchoyo au kwa kulazimishwa, kwa maana kama anavyokusudia moyoni mwake, si kama uhu humpenda yeche atoaye kwa moyo m kunjufu. **8** Naye Mungu aweza kuwapa kila baraka kwa wingi, ili katika mambo yote kila wakati, mwe na kila kitu mnachohitaji, ili mweze yake hudumu milele.” (**aion g165**) **10** Yeye ampaye mpanzi mbegu kwa ajili ya kupanda na mkate kuwa chakula, atawapa na kuzizidisha mbegu zenu za kupanda na kuongeza mavuno ya haki

kuwa wakarimu kila wakati, na kupitia kwetu, ya kila mpati ya kuhusu mchango wenu kwa ajili ya pamoja nyo na pia wengine wote. **14** Nao katika maombi yao kwenu miyo yao itawaonea shauku kwa sababu ya neema ipitayo kiasi mliyopewa na Mungu. **15** Ashukuriwe Mungu kwa karama yake isiyolezekwa.

10 Basi, mimi Paulo ninawasihi kwa unyenyekevu na upole wa Kristo, mimi

niliye “mwoga” ninapokuwa pamoja nanyi ana kwa ana, lakini mwenye ujasiri nikiwa mbali nanyi! **2** Nawaomba nitakapokuja kwenu nisiwe na ujasiri dhidi ya watu fulani, kama tunaiishi kwa kufuata namna ya ulimwengu huu. **3** Ingawa tunaiishi duniani, hatupiganini vita kama ulimwengu ufanyakyo. **4** Silaha za vita vyetu si za mwili, bali zina uwezo katika Mungu hata tunaiishi kwa kufuata namna ya ulimwengu huu.

5 tukiangusha mawazo na kila kitu kilichoinuka, kijinuacho juu ya elimu za Mungu, na tukiteka nyara kila fikira ipate kama nikijisifu zaidi kidogo kuhusu mamlaka tuliyano, ambayo Bwana alitupa ili kuwajenga baraka kwa wingi, ili katika mambo yote kila wala si kuwabomoa, mimi sitaionea haya. **9** Sitaki nionekane kama ninayejaribu kuwatisha kwa nyarakazangu. **10** Kwa maana wanasema, “Nyarakazake ni nzito na zenye nguvu, lakini ana kwa ana ni dhaifu na kuzungumza kwake ni kwa kudharauliwa.” **11** Watu kama hao wajue ya kuwa, yale tusemayo kwa barua tukiwa hatupo pamoja nanyi, ndivyo tuliyovo na ndivyo tutakavyofanya tutakapokuwa pamoja nanyi. **12**

Hatuthubutu kuijeweka kwenye kundi moja au kwao ili niweze kuwahudumia ninyi. **9** Nami kujilinganisha na hao wanaojitokuza wenyewe nilipokuwa pamoja nanyi, nikipungukiwa na kuwa wao ni wa maana sana. Wanapoipima chocrote, sikuwa mzigo kwa mtu yeote, kwa na kujilinganisha wenyewe kwa wenyewe, maana ndugu waliotoka Makedonia walinipatia wanaonyesha ya kuwa hawana busara. **10** Lakini mahitaji yangu. Kwa hiyo nilijizuia kuwa mzigo sisi hatujajivuna kupita kiasi, bali majivuno kwenu kwa njia yoyote, nami nitaendelea yetu yatakuwa katika mipaka ile Mungu kujizua. **11** Kwa hakika kama vile kweli ya Kristo aliyoituwekea, mipaka ambayo inawafikia hata ilivyo ndani yangu, hakuna mtu yeote katika ninyi. **12** Kwa maana hatukuwa tunavuka mipaka Akaya nzima atakayenizuia kujivunia jambo hili. katika kujisifu kwetu, kama vile ambavyo **13** Kwa nini? Je, ni kwa sababu siwapendi? Mungu ingekuwa kama hatukuwa tumekuja kwenu. anajua ya kuwa nawapenda! **14** Nami nitaendelea Kwa maana sisi ndio tuliokuwa wa kwanza kuja kufanya lile ninalofanya sasa ili nisiwape nafasi kwenu na Injili ya Kristo. **15** Wala hatuvuki wale ambao wanatafuta nafasi ya kuhesabiwa mipaka kwa kujisifu kwetu kwa ajili ya kazi kuwa sawa na sisi katika mambo wanayojisifia. iliyofanywa na watu wengine. Tumaini letu ni **16** Watu kama hao ni mitume wa uongo, kwamba imani yenu inavyozidi kukua, eneo letu ni wafanyakazi wadanganyifu, wanaojigeuza la utendaji miiongoni mwenu litapanuka zaidi, waonekane kama mitume wa Kristo. **17** Wala ili tuweze kuhubiri Injili sehemu zilizo mbali hii si ajabu, kwa kuwa hata Shetani mwenyewe na maeneo yenu. Kwa maana hatutaki kujisifu hujigeuza aonekane kama malaika wa nuru. kwa ajili ya kazi ambayo imekwisha kufanyika **18** Kwa hiyo basi si ajabu, kama watumishi wa tayari katika eneo la mtu mwagine. **19** Lakini, Shetani nao hujigeuza ili waonekane kama “Yeye ajisifuye na ajisifu katika Bwana.” **20** Kwa watumishi wa haki. Mwisho wao utakuwa sawa maana si yeye ajisifuye mwenyewe akubaliwaye, na matendo yao yanavyostahili. **21** Nasema tena, bali yeye ambaye Bwana humsifu.

11 Laiti mnengivumilia kidogo katika upumbavu wangu! Naam, nivumilieni kidogo. **2** Ninawaonea wivu, wivu wa Kimungu, kwa kuwa mimi niliwaposea mume mmoja, ili niwalete kwa Kristo kama mabikira safi. **3** Lakini nina hofu kuwa, kama vile Eva alivyodanganywa kwa ujanja wa yule nyoka, mawazo yenu yasije yakapotoshwa, mkauacha unyofu na usafi wa upendo wenu kwa Kristo. **4** Kwa sababu kama mtu akija na kuwahubiria Yesu mwagine ambaye si yule tuliyemhubiri, au kama mkipokea roho mwagine ambaye si yule mliyempokea, au Injili tofauti na ile mliyoikubali, ninyi mnaitii kwa urahisi. **5** Lakini sidhani ya kuwa mimi ni dhalili sana kuliko hao “mitume wakuu.” **6** Inawezekana mimi nikawa si mnенажи hodari, lakini ni hodari katika elimu. Jambo hili tumelifanya liwe dhahiri kwenu kwa njia zote. **7** Je, nilitenda dhambi kwa kujishusha ili kuwainua ninyi kwa kuwahubiria Injili ya Mungu pasipo malipo? **8** Niliyanyang’anya makanisa mengine kwa kupokea misaada kutoka mtu yeote asidhani kwamba mimi ni mjinga. Lakini hata kama mkinidhania hivyo, basi nipokeeni kama mjinga ili nipate kujisifu kidogo. **17** Ninayosema kuhusiana na huku kujisifu kwa kujiamini, sisemi kama vile ambavyo Bwana angesema, bali kama mjinga. **18** Kwa kuwa wengi wanajisifu kama vile ulimwengu ufanyavyo, mimi nami nitajisifu. **19** Ninyi mwachukuliana na wajinga kwa sababu mna hekima sana! **20** Kweli ni kwamba mnachukuliana na mtu akiwatia utumwani au akiwatumia kwa ajili ya kupata faida au akiwanyang’anya au akijitokuza mwenyewe au akiwadanganya. **21** Kwa aibu inanipasa niseme kwamba sisi tulikuwa dhaifu sana kwa jambo hilo! Lakini chocrote ambacho mtu mwagine yeote angethubutu kujisifia, nanena kama mjinga, nami nathubutu kujisifu juu ya hilo. **22** Je, wao ni Waebrania? Mimi pia ni Mwebrania. Je, wao ni Waisraeli? Mimi pia ni Mwisraeli. Je, wao ni wazao wa Abrahamu? Mimi pia ni mzao wa Abrahamu. **23** Je, wao ni watumishi wa Kristo? (Nanena kiwazimu.) Mimi ni zaidi yao. Nimefanya kazi kwa bidii kuwaliko wao, nimefungwa gerezani mara kwa mara,

nimechapwa mijeledi sana, na nimekabiliwa na kuwa bora zaidi kuliko ninavyoonekana katika mauti mara nydingi. **24** Mara tano nimechapwa yale ninayotenda na kusema. **7** Ili kunizua na Wayahudi viboko arobaini kasoro kimoja. **25** nisijivune kwa sababu ya ufunuo huu mkuu, Mara tatu nilichapwa kwa fimbo, mara moja nilipewa mwiba katika mwili wangu, mjumbe nilipigwa kwa mawe, mara tatu nimevunjikiwa wa Shetani, ili anitese. **8** Kwa habari ya jambo na meli, nimekaa kilindini usiku kucha na hili nilimsihi Bwana mara tatu aniondoolee mchana kutwa, **26** katika safari za mara kwa mwiba huu. **9** Lakini aliniambia, “Neema yangu mara. Nimekabiliwa na hatari za kwenye mito, inakutosha, kwa kuwa uweza wangu hukamilika hatari za wanyang’anyi, hatari kutoka kwa watu katika udhaifu.” Kwa hiyo nitajisifu kwa furaha wangu mwenyewe, hatari kutoka kwa watu wa zaidi kuhusu udhaifu wangu, ili uweza wa Kristo Mataifa; hatari mijini, hatari nyikani, hatari ukae juu yangu. **10** Hii ndiyo sababu, kwa ajili baharini; na hatari kutoka kwa ndugu wa uongo. ya Kristo, nafurahia udhaifu, katika kutukanwa, **27** Nimekuwa katika kazi ngumu na taabu, katika taabu, katika mateso na katika shida, kwa katika kukesha mara nydingi; ninajua kukaa maana ninapokuwa dhaifu, ndipo nina nguvu. **11** njaa na kuona kiu; nimefunga kula chakula Nimekuwa mjinga, lakini ninyi mmenilazimisha mara nydingi; nimehisi baridi na kuwa uchi. **28** niwe hivyo. Kwa kuwa ilinipasa kusifiwa na Zaidi ya hayo yote, nakabiliwa na mzigo wa ninyi, kwa sababu mimi si dhalili kuliko wale wajibu wangu kwa makanisa yote. **29** Je, ni nani “mitume walio bora,” ingawa mimi si kitu. **12** aliye mdhaifu, nami nisijisikie mdhaifu? Je, Mambo yanayomtambulisha mtume wa kweli, nani aliye kuzwa, nami nisiudhike? **30** Kama yaani, ishara, miujiza na maajabu, yalifanywa ni lazima nijisifu, basi nitajisifia yale mambo mionganoni mwenu kwa saburi nydingi. **13** Je, yanayoonyesha udhaifu wangu. **31** Mungu na Baba wa Bwana Yesu, yeye ambaye anahimidiwa ninyi ni kitu gani mllichopungukiwa kuliko makanisa mengine, ila tu kwamba mimi sikuwa milele, anajua ya kuwa mimi sisemi uongo. **14** mzigko kwenu? Nisameheni kwa kosa hili! **32** Huko Dameski, mtawala aliye kwa Sasa niko tayari kuja kwenu kwa mara hii ya chini ya Mfalmeh Areta aliulinda mji wa Dameski tatu, nami sitawalemea, kwa sababu sitahitaji ili kunikamata. **33** Lakini nilishushwa kwa chochote chenu, ila ninawahitaji ninyi, kwa kapu kubwa kuititia katika dirisha ukutani, kuwa hata hivyo watoto hawaweki akiba kwa nikatoroka kutoka mikononi mwake.

12 Yanipasa nijisifu, ingawa haifaidi kitu.

Nitaenda kwenye maono na ufunuo kutoka kwa Bwana. **2** Namjua mtu mmoja katika Kristo ambaye miaka kumi na minne iliyopita alichukuliwa juu hadi mbingu ya tatu. Kama ni katika mwili au nje ya mwili, sijui, Mungu ajua. **3** Nami najua ya kwamba mtu huyu, kwamba ni katika mwili au nje ya mwili mimi sijui, lakini Mungu ajua, **4** alinyakuliwa hadi Paradiso. Huko alisikia mambo yasiyoelezeka, mambo ambayo binadamu hana ruhusa ya kuyasimulia. **5** Nitajisifu kwa ajili ya mtu kama huyo, lakini sitajisifu kuhusu mimi mwenyewe ila mimi nitajisifia udhaifu wangu. **6** Hata kama ningependa kujisifu, sitakuwa mjinga, kwa maana nitakuwa nasema kweli. Lakini najizuia, ili mtu ye yote asije akaniona mimi

kutumia kila kitu nilicho nacho kwa ajili yenu, hata mwili wangu pia. Hata ingawa inaonekana ninavyozidi kuwapenda, ndivyo upendo wenu kwangu unavyopungua. **16** Iwe iwavyo, kwa vyovoyote vile mimi sikuwalemea. Lakini kwa mimi kuwa mwerevu naliwapata. **17** Je, nilijipatia faida kwa kumtumia mtu ye yote nitiliyemtuma kwenu? **18** Nilimshawishi Tito aje kwenu, nami nilimtuma pamoja na ndugu yetu. Je, Tito aliwatumia ninyi ili kujipatia faida? Je, hatuenendi kwa roho moja, na hatuchukui hatua zile zile? **19** Je, mmekuwa mkifikiri kwamba sisi tunajaribu kujitetea mbele yenu? Sisi tumekuwa tukineni mbele za Mungu kama wale walio katika Kristo. Na chochote tufanyacho, ndugu wapendwa, ni kwa ajili ya kuwatia nguvu. **20** Kwa kuwa nina hofu ya kwamba nitakopokuja

naweza kuwakuta nisivyotaka, nanyi mkanikuta ninyi kwa ninyi kwa busu takatifu. **13** Watakatifu msivyotaka. Nina hofu kwamba panaweza kuwa wote wanawasalimu. **14** Neema ya Bwana Yesu na ugomvi, wivu, ghadhabu, fitina, masingizio, Kristo, na upendo wa Mungu, na ushirika wa masengenyo, majivuno na machafuko. **21** Roho Mtakatifu ukae nanyi nyote. Amen.

Nina hofu kwamba nitakapokuja tena kwenu, Mungu wangu atanidhili mbele yenu, nami nitasikitishwa na wengi waliotenda dhambi mbeleni, na wala hawajatubu kwa uchafu wao, uasherati, na ujisadi walioushiriki.

13 Hii ndiyo mara ya tatu mimi kuja kwenu.

“Shtaka lolote lazima lithibitishwe na mashahidi wawili au watatu.” **2** Nimekwisha kuwaonya nilipokuwa pamoja nanyi mara ya pili. Sasa narudia wakati sipo, kwamba nikija tena sitawahurumia wale waliokuwa wametenda dhambi hapo awali na wengine wote, **3** kwa kuwa mnadai uthibitisho kwamba Kristo anazungumza kwa kunitumia mimi. Yeye si dhaifu katika kushughulika nanyi, bali ana nguvu kati yenu. **4** Kwa kuwa alisulubiwa katika udhaifu, lakini anaishi kwa nguvu za Mungu. Vivyo hivyo, sisi tu dhaifu kupitia kwake, lakini katika kuwashughulikia ninyi tutaishi pamoja naye kwa nguvu za Mungu. **5** Jichunguzeni wenyewe mwone kama mnaishi katika imani. Jipimeni wenyewe. Je, hamtambui ya kuwa Yesu Kristo yumo ndani yenu? Kama sivyo, basi, mmeshindwa kufikia kipimo hicho! **6** Natumaini mtaona kuwa sisi hatukushindwa. **7** Lakini tunamwomba Mungu msije mkatenda kosa lolote, si ili sisi tuonekane kuwa tumeshinda hilo jaribio, bali ili ninyi mtende lililo hak, hata kama tutaonekana kuwa tumeshindwa. **8** Kwa maana hatuwezi kufanya lolote kinyume na kweli, bali kuithibitisha kweli tu. **9** Tunafurahi wakati wowote sisi tunapokuwa dhaifu, lakini ninyi mkawa na nguvu. Nayo maombi yetu ni kwamba mpate kuwa wakamilifu. **10** Hii ndiyo sababu nawandikia mambo haya wakati sipo, ili nikija nisiwe mkali katika kutumia mamlaka yangu, mamlaka Bwana aliyonipa ya kuwajenga ninyi wala si ya kuwaboma. **11** Hatimaye, ndugu zangu, kwaherini. Kuweni wakamilifu, mkafarijike, kuweni wa nia moja, kaeni kwa amani. Naye Mungu wa upendo na amani atakuwa pamoja nanyi. **12** Salimianeni

Wagalatia

1 Paulo mtume: si mtume wa wanadamu wala aliyetumwa na mwanadamu, bali na Yesu Kristo na Mungu Baba aliyemfufua Yesu kutoka kwa wafu; **2** na ndugu wote walio pamoja nami: Kwa makanisa ya Galatia: **3** Neema iwe nanyi na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo, **4** aliyejitoa kwa ajili ya dhambi zetu ili apate kutuokoa katika ulimwengu huu wa sasa ulio mbaya, sawasawa na mapenzi yake ye ye aliye Mungu na Baba yetu. (aiōn g165) **5** Utukufu una ye ye milele na milele. Amen. (aiōn g165) **6** Nashangaa kwamba mnambwacha upesi hivyo ye ye aliywewaita kwa neema ya Kristo na kuifuata Injili nyngine, **7** ambayo kwa kweli si Injili kamwe, ila kwa dhahiri kuna watu wanaowachanganya na wanaotaka kuipotosha Injili ya Kristo. **8** Lakini hata ikiwa sisi au malaika atokaye mbinguni akihubiri Injili nyngine tofauti na ile tuliyowahubiria sisi, basi mtu huyo alaaniwe milele! **9** Kama vile tulivyokwisha kusema kabla, sasa nasema tena, ikiwa mtu yeyote atawahubiria Injili kinyume na ile mliyopokea na alaaniwe milele! **10** Je, sasa mimi ninatafuta kukubaliwa na wanadamu au kukubaliwa na Mungu? Au nataka kuwapendeza wanadamu? Kama ningekuwa bado najaribu kuwapendeza wanadamu, nisingekuwa mtumishi wa Kristo. **11** Ndugu zangu, nataka mjue kwamba Injili niliyawahubiria haikutokana na wanadamu. **12** Kwa maana mimi sikuipokea hiyo Injili kutoka kwa mwanadamu, wala sikufundishwa na mtu, bali niliipata kwa ufunuo kutoka kwa Yesu Kristo. **13** Ninyi mmekwisha kusikia juu ya maisha yangu ya zamani nilipokuwa katika dini ya Kiyahudi, jinsi nilivyolitesa kanisa la Mungu kwa nguvu na kujaribu kuliangamiza. **14** Nami niliendelea sana katika dini ya Kiyahudi kuliko Wayahudi wengi wa rika yangu maana nilijitahidi sana katika desturi za baba zangu. **15** Lakini ilipompendeza Mungu, aliyenitenga tangu tumboni mwa mama yangu na kuniita kwa neema yake, **16** alimdhahirisha Mwanawe kwangu, ili nipate kumhubiri mionganoni mwa watu wa Mataifa.

Mimi sikushauriana na mwanadamu yeyote, **17** wala sikupanda kwenda Yerusalemu kuwaona hao waliokuwa mitume kabla yangu, bali nilikwenda mara moja Arabuni na kisha nikarudi Dameski. **18** Kisha baada ya miaka mitatu nilipanda kwenda Yerusalemu kuonana na Kefu na nilikaa naye siku kumi na tano. **19** Lakini sikumwona mtume mwininge yeyote isipokuwa Yakobo, ndugu yake Bwana. **20** Nawahakikishia mbele za Mungu kuwa ninayowaandikia si uongo. **21** Baadaye nilikwenda sehemu za Syria na Kilikia. **22** Lakini mimi binafsi sikujulikana kwa makanisa ya huko Uyahudi yaliyo katika Kristo. **23** Wao walisikia habari tu kwamba, “Mtū yule ambaye hapo kwanza alikuwa akitutesa sasa anahubiri imani ile ile aliyokuwa akijaribu kuiangamiza.” **24** Nao wakamtukuza Mungu kwa sababu yangu.

2 Kisha, baada ya miaka kumi na minne, nilipanda tena kwenda Yerusalemu pamoja na Barnaba, nikamchukua na Tito ili awe pamoja nami. **2** Nilikwenda kwa sababu nilikuwa nimefunuliwa na Mungu, ili nikawaeleze kwa faragha wale walioonekana kuwa viongozi, ile Injili ninayoihubiri kwa watu wa Mataifa. Nilifanya hivyo kwa kuhofia kwamba nisije nikawa nilikuwa ninakimbia au nilikimbia bure. **3** Lakini hata Tito ambaye alikuwa Myunani, hakulazimika kutahiriwa. **4** Lakini kwa sababu ya ndugu wa uongo ambao walijiingiza kwa siri katikati yetu ili kupeleleza uhuru wetu tulio nao katika Kristo Yesu, wapate kututia utumwani, **5** hatukukubaliana nao hata dakika moja, ili kwamba ukweli wa Injili ubaki nanyi. **6** Kwa habari ya wale waliokuwa wakubaliwe kuwa viongozi (kwangu mimi sikujali vyeo vyao, maana Mungu hana upendeleo), wale watu hawakuniongezea chochote. **7** Badala yake walitambua kwamba nilikuwa nimekabidhiwa kazi ya kuhubiri Injili kwa watu wa Mataifa, kama vile Petro alivyokabidhiwa kuhubiri Injili kwa Wayahudi. **8** Kwa maana, Mungu aliyekuwa akitenda kazi katika huduma ya Petro kama mtume kwa Wayahudi, ndiye pia aliyekuwa anatenda kazi katika huduma yangu kama mtume kwa watu wa Mataifa. **9**

Basi, Yakobo, Kefa na Yohana, walioonekana maana kama haki ingeweza kupatikana kwa kama nguzo za kanisa, walitupa mkono njia ya sheria, basi Kristo alikufa bure!”

wa shirika, mimi na Barnaba walipotambua ile neema niliyopewa. Wakakubali kwamba sisi twende kwa watu wa Mataifa na wao waende kwa Wayahudi. **10** Walichotuomba ni kwamba tuendelee kuwakumbuka maskini, jambo ambalo ndilo nililokuwa na shauku ya kulifanya. **11** Lakini Petro alipofika Antioquia, mimi nilimpinga ana kwa ana kwa sababu alikuwa amekosea kwa wazi. **12** Kabla baadhi ya watu waliotoka kwa Yakobo hawajafika, alikuwa akila pamoja na watu wa Mataifa. Lakini hao watu walipofika alianza kujiondoa na kujitenga na watu wa Mataifa kwa sababu aliwaogopa wale wa kundi la tohara. **13** Pia Wayahudi wengine waliungana naye katika unafiki huu, hata Barnaba naye akapotoshwa na unafiki wao. **14** Nilipoona kwamba hawatendi sawasawa na kweli ya Injili, nilimwambia Petro mbele ya wote, “Wewe ni Myahudi, nawe unaishi kama mtu wa Mataifa na wala si kama Myahudi. Imekuwaje basi, mnawalazimisha watu wa Mataifa kufuata desturi za Kiyahudi? **15** “Sisi wenye ni Wayahudi kwa kuzaliwa na si watu wenye dhambi kama watu wa Mataifa, **16** bado tunajua ya kwamba mtu hahesabiwi haki kwa matendo ya sheria bali kwa njia ya imani katika Yesu Kristo. Hivyo sisi pia, tumemwamini Kristo Yesu ili tupate kuhesabiwa haki kwa njia ya imani katika Kristo, wala si kwa matendo ya sheria, kwa sababu kwa kushika sheria hakuna hata mtu mmoja atakayehesabiwa haki. **17** “Lakini tukitafuta kuhesabiwa haki katika Kristo, inakuwa dhahiri kwamba sisi ni wenye dhambi. Je, ina maana kwamba Kristo amekuwa mtumishi wa dhambi? La hasha! **18** Lakini ikiwa mimi ninajenga tena kile ambacho nimekwisha kukibomoa, basi ninaonyesha kwamba mimi ni mkosaji. **19** Kwa maana mimi kwa njia ya sheria, nimeifia sheria ili nipate kuishi kwa ajili ya Mungu. **20** Nimesulubiwa pamoja na Kristo, wala si mimi tena ninayeishi, bali Kristo ndiye aishiye ndani yangu. Uhai nilio nao sasa katika mwili, ninaishi kwa imani ya Mwana wa Mungu, aliyenipenda na kujitoa kwa ajili yangu. **21** Siibatilishi neema ya Mungu, kwa

3 Ninyi Wagalatia wajinga! Ni nani aliyewaroga? Yesu Kristo aliwekwa wazi mbele yenu kwamba amesulubiwa. **2** Nataka nijifunze neno moja kutoka kwenu: Je, mlipokea Roho wa Mungu kwa kushika sheria, au kwa kuyaamini yale mliyosikia? **3** Je, ninyi ni wajinga kiasi hicho? Baada ya kuanza kwa Roho, je, sasa mwataka kumalizia katika mwili? **4** Je, mlipata mateso kiasi hicho bure? Ni kama kweli yalikuwa bure! **5** Je, Mungu huropa Roho wake na kufanya miujiza katikati yenu kwa sababu mnatii sheria, au kwa sababu mnaamini kile mluchosikia? **6** Kama vile “Abrahamu alimwamini Mungu na ikahesabiwa kwake kuwa haki.” **7** Fahamuni basi kwamba wale walio na imani, hao ndio watoto wa Abrahamu. **8** Maandiko yakinabiri kwamba Mungu angewahesabia haki watu wa Mataifa kwa imani, alitangulia kumtangazia Abrahamu Injili akisema kwamba, “Kwa kuititia kwako mataifa yote yatabarikiwa.” **9** Kwa sababu hii, wale wote wanaoamini wanabarikiwa pamoja na Abrahamu, mtu wa imani. **10** Kwa maana wote wanaotumainia matendo ya sheria wako chini ya laana, kwa kuwa imeandikwa, “Alaaniwe kila mtu asiyeshikilia kutii mambo yote yaliyoandikwa katika Kitabu cha Sheria.” **11** Basi ni dhahiri kwamba hakuna mtu anayehesabiwa haki mbele za Mungu kwa kushikilia sheria, kwa maana, “Mwenye haki ataishi kwa imani.” **12** Lakini sheria haitegemei imani. Kinyume chake, “Mtu atendaye matendo hayo ataishi kwa hayo.” **13** Kristo alitukomboa kutoka laana ya sheria kwa kufanyika laana kwa ajili yetu, kwa maana imeandikwa, “Amelaaniwa ye ye aangikwaye juu ya mti.” **14** Alitukomboa ili kwamba baraka aliyopewa Abrahamu ipate kuwafikia watu wa Mataifa kwa njia ya Kristo Yesu, ili kwa imani tupate kupokea ile ahadi ya Roho. **15** Ndugu zangu, nataka nitoe mfano kutoka maisha ya kila siku. Kama vile hakuna mtu awezaye kutangua au kuongeza kitu katika agano la mtu ambalo limekwisha kuthibitishwa, vivyo hivyo kwa hali kama hii. **16** Ahadi

zilinenwa kwa Abrahamu na kwa mzao wake. bado watoto wadogo, tulikuwa utumwani chini Maandiko hayasemi “kwa wazao,” likimaanisha ya taratibu za kawaida za ulimwengu. **4** watu wengi, bali “kwa mzao wako,” yaani mtu Lakini ulipowadua utimilifu wa wakati, Mungu mmoja, ndiye Kristo. **17** Ninachotaka kusema alimtuma Mwanawewe, ambaye alizaliwa na ni kwamba, sheria, ambayo ilitolewa miaka mwanamke, akazaliwa chini ya sheria, **5** kusudi 430 baadaye, haitangui Agano lillothibitishwa awakomboe wale waliokuwa chini ya sheria, ili na Mungu ili kuibatilisha ahadi ile. **18** Kwa tupate kupokea zile haki kamili za kufanywa maana kama urithi hupatikana kwa sheria, watoto wa Mungu. **6** Kwa sababu ninyi ni basi hautegemei tena ahadi, lakini Mungu watoto wa Mungu, Mungu amemtuma Roho kwa neema yake alimpa Abrahamu urithi kwa wa Mwanawewe miyoni mwetu, anayelia, “Abba, njia ya ahadi. **19** Kwa nini basi iwepo sheria? Baba.” **7** Kwa hiyo, wewe si mtumwa tena, bali Sheria iliwekwa kwa sababu ya makosa mpaka ni mtoto, kwa kuwa wewe ni mtoto, Mungu atakapokuja yule Mzao wa Abrahamu, ambaye amekufanya wewe pia kuwa mrithi kwa kupitia alitajwa katika ile ahadi. Sheria iliamriwa na Kristo. **8** Zamani, mlipokuwa hammjui Mungu, malaika kwa mkono wa mpatanishi. **20** Basi mlikuwa watumwa wa viumbe ambavyo kwa mpatanishi huhusisha zaidi ya upande mmoja, asili si Mungu. **9** Lakini sasa kwa kuwa mmemjua lakini Mungu ni mmoja. **21** Je basi, sheria Mungu, au zaidi mmejulikana na Mungu, inapingana na ahadi za Mungu? La hasha! inakuwaje mnarejea tena katika zile kanuni za Kwa maana kama sheria iliyotolewa ingeweza kwanza zenye udhaifu na upungufu? Mnataka kuwapa watu uzima, basi haki ingepatikana kwa ziwafanye tena watumwa? **10** Mnaadhimisha njia ya sheria. **22** Lakini Maandiko yamefanya siku maalum, miezi, nyakati na miaka! **11** vitu vyote vifungwe chini ya nguvu ya dhambi, Nina hofu juu yenu, kwamba kazi niliyofanya ili yale yaliyahidiwa kwa njia ya imani katika kwa ajili yenu inaweza kuwa nimejitaabisha Yesu Kristo yapate kupewa wale wanaoamini. bure. **12** Ndugu zangu, nawasihi mwe kama **23** Kabla imani hii haijaja tulikuwa tumewekwa mimi, kwa sababu mimi nimekuwa kama ninyi. chini ya sheria, tumefungwa mpaka ile imani Hamkunitendea jambo lolote baya. **13** Ninyi ifunuliwe. **24** Hivyo, sheria ilikuwa kiongozi mwajua kwamba ni kwa ajili ya udhaifu wangu kutufikisha kwa Kristo, ili tupate kuhesabiwa niliwhubiria Injili. **14** Ingawa hali yangu iliwaitia haki kwa imani. **25** Lakini sasa kwa kuwa ile majaribuni, hamkunidharau wala kunidhihaki, imani imekuja, hatusimamiwi tena na sheria. bali mlinitkaribisha kama malaika wa Mungu, **26** Kwa maana ninyi nyote mmekuwa watoto kama vile Kristo Yesu. **15** Ile hali ya furaha wa Mungu katika Kristo Yesu kwa njia ya mliyokuwa nayo imekwenda wapi? Nawea imani. **27** Kwa maana wote mliobatizwa ndani kushuhudia kwamba, kama ingewezekana ya Kristo, mmemvaa Kristo. **28** Wala hakuna mngeng’oa macho yenu na kunipa mimi. **16** tena Myahudi au Myunani, mtumwa au mtu Je, sasa nimekuwa adui yenu kwa kuwaambia huru, mwanaume wala mwanamke, maana kweli? **17** Hao wana shauku ya kuwapata lakini nyote mmekuwa wamoja ndani ya Kristo Yesu. si kwa kusudi zuri. Wanachotaka ni kuwatenga **29** Nanyi mkiwa ni mali ya Kristo, basi ninyi ni mbali nasi, ili ninyi mpate kuwaonea wao wa uzao wa Abrahamu na warithi sawasawa na shauku. **18** Ni vizuri wakati wote kuwa na shauku kwa ajili ya kusudi zuri, si wakati nikiwa pamoja nanyi tu. **19** Watoto wangu wapendwa, ambao kwa mara nyingine ninawaonea utungu, ninatamani kwamba Kristo aumbike ndani yenu. **20** Natamani kama ningekuwa pamoja nanyi sasa, pengine ningebadilisha sauti yangu. Kwa maana nina wasiwasi kwa ajili yenu. **21** Niambieni, ninyi mnaotaka kuwa chini ya

4 Lile nisemalo ni kwamba wakati wote mrithi bado ni mtoto, hana tofauti na mtumwa, ingawa ndiye mmiliki wa mali yote. **2** Yeye huwa yuko chini ya uangalizi wa walezi na wadhamini mpaka ufike wakati uliowekwa na baba yake. **3** Vivyo hivyo na sisi, tulipokuwa

sheria, je, hamjui sheria inavyosema? **22** Kwa itendayo kazi kwa njia ya upendo. **7** Mlikuwa maana imeandikwa kwamba Abrahamu alikuwa mkipiga mbio vizuri. Ni nani aliywazuia na wana wawili, mmoja wa mwanamke mtumwa msitii kweli? **8** Ushawishi wa namna hiyo na wa pili wa mwanamke huru. **23** Lakini, mtoto haukutokana na yule anayewaita. **9** “Chachu wa mwanamke mtumwa alizaliwa kwa mapenzi kidogo huchachua donge zima.” **10** Nina hakika ya mwili, na yule mwингine wa mwanamke katika Bwana kwamba hamtakuwa na msimamo huru alizaliwa kutokana na ahadi ya Mungu. mwингine. Mtu anayewachanganya anastahili **24** Mambo haya yanaweza kuchukuliwa kama adhabu, hata awe nani. **11** Lakini ndugu zangu, mfano. Kwa maana hao wanawake wawili ni kama mimi bado ninahubiri kuhusu kutahiriwa, mfano wa maagano mawili: Agano la kwanza, kwa nini bado ninateswa? Katika hiyo hali basi, ni lile lilofanyika katika Mlima Sinai, lizaalo kwazo la msalaba limeondolewa. **12** Laiti hao watoto wa utumwa. Hili ndilo huyo Hagari. **25** wanaowavuruga wangejihasi wao wenyewe! **13** Basi Hagari anawakilisha Mlima Sinai ulioko Ndugu zangu, ninyi mliitwa ili mwe huru, hivyo Arabuni, na unafanana na Yerusalemu ya sasa msitumie uhuru wenu kama fursa ya kufuata ambayo iko utumwani pamoja na watoto wake. tamaa za mwili, bali tumikianeni ninyi kwa **26** Lakini Yerusalemu wa juu ni huru, nayo ndiye ninyi kwa upendo. **14** Kwa maana sheria yote mama yetu. **27** Kwa maana imeandikwa: “Furahi, hukamilika katika amri moja: “Mpende jirani ewe mwanamke tasa, wewe usiyezaa; paza yako kama nafsi yako.” **15** Kama mkiumana na sauti, na kuimba kwa furaha, wewe usiyepatwa kutafunana, angalieni, msije mkaangamizana. na utungu wa kuzaa; kwa maana watoto wa **16** Kwa hiyo nasema, enendeni kwa Roho, wala mwanamke aliyeachwa ukiwa ni wengi kuliko hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili. **17** Kwa wa mwanamke mwenye mume.” **28** Basi, sisi maana mwili hutamani yale yaliyo kinyume na ndugu zangu, ni kama Isaki, tu watoto wa Roho, naye Roho hutamani yale yaliyo kinyume ahadi. **29** Lakini, kama vile ilivyokuwa siku zile na mwili. Roho na mwili hupingana na kwa yule aliyezaliwa kwa mwili alivyomchokoza sababu hiyo hamwezi kufanya mnayotaka. **18** yule aliyezaliwa kwa Roho, ndivyo ilivo hata Lakini kama mkiongozwa na Roho, hamko chini sasa. **30** Lakini Maandiko yasemaje? “Mwondoe ya sheria. **19** Basi matendo ya mwili ni dhahiri mwanamke mtumwa pamoja na mwanawewe, kwa nayo ni haya: Uasherati, uchafu, ufisadi, **20** sababu mwana wa mwanamke mtumwa kamwe kuabudu sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, wivu, hatarithi pamoja na mwana wa aliye huru.” hasira, fitina, faraka, uzushi, **21** husuda, ulevi, **31** Kwa hiyo ndugu zangu, sisi si watoto wa ulafi na mambo mengine yanayofanana na hayo. mwanamke mtumwa, bali wa yule aliye huru. Nawaonya, kama nilivyokwisha kuwaonya kabla, kwamba watu watendao mambo kama hayo, hawataurithi Ufalme wa Mungu. **22** Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhilli, uaminifu, **23** upole na kiasi. Katika mambo kama haya hakuna sheria. **24** Wote walio wa Kristo Yesu wameusulubisha mwili na shauku zake pamoja na tamaa zake. **25** Kwa kuwa tunaishi kwa Roho, basi, tuenende kwa Roho. **26** Tusijisifu bure, tukichokozana na kuoneana wivu.

5 Kristo alitupa uhuru, akataka tubaki huru.

Hivyo simameni imara wala msikubali tena kulemewa na kongwa la utumwa. **2** Sikilizeni! Mimi, Paulo, nawaambieni kwamba kama mkikubali kutahiriwa, basi Kristo hatawafaidia chochote. **3** Namshuhudia tena kila mtu anayekubali kutahiriwa kwamba inampasa kushika sheria yote. **4** Ninyi mnaotafuta kuhesabiwa haki kwa njia ya sheria mmetengwa na Kristo, mko mbali na neema ya Mungu. **5** Kwa maana, kwa njia ya Roho kwa imani, tunangojea kwa shauku tumaini la haki. **6** Kwa maana ndani ya Kristo Yesu, kutahiriwa au kutokutahiriwa hakuleti tofauti, bali lililo muhimu ni imani **6** Ndugu zangu, ikiwa mtu ameghafilika akatenda dhambi, basi ninyi mlion wa rohoni, mrejesheni upya mtu huyo kwa roho ya upole. Lakini jihadharini, ili ninyi wenyewe

msije mkajaribiwa. **2** Chukulianeni mizigo ninyi kwa ninyi, nanyi kwa njia hii mtatimiza sheria ya Kristo. **3** Kama mtu yejote akijiona kuwa yeye ni bora na kumbe sivyo, basi mtu huyo anajidanganya mwenyewe. **4** Lakini kila mtu na aipime kazi yake mwenyewe, ndipo aweze kujisifu, bila kujilinganisha na mtu mwengine. **5** Kwa maana, kila mtu atauchukua mzigzo wake mwenyewe. **6** Basi, yeye afundishwaye katika neno na amshirikishe mwalimu wake mema yote. **7** Msidanganyike, Mungu hadhiahakiwi. Kwa kuwa kile apandacho mtu ndicho atakachovuna. **8** Apandaye kwa mwili, katika mwili wake atavuna uharibifu, lakini yeye apandaye katika Roho, katika Roho atavuna uzima wa milele. (**aiōnios g166**) **9** Hivyo, tusichoke katika kutenda mema, kwa kuwa tutavuna kwa wakati wake tusipokata tamaa. **10** Kwa hiyo, kadiri tupatavyo nafasi na tuwatendee watu wote mema, hasa wale wa jamaa ya waaminio. **11** Angalieni herufi kubwa nitumiazo ninapowaandikia kwa mkono wangu mwenyewe! **12** Wale wanaotaka kuonekana wazuri kwa mambo ya mwili wanataka wawalazimishe kutahiriwa. Sababu pekee ya kufanya hivyo ni kuepuka kuteswa kwa ajili ya msalaba wa Kristo. **13** Hata wale waliotahiriwa wenyewe hawaiii sheria, lakini wanataka ninyi mtahiriwe ili wapate kujivuna kwa habari ya miili yenu. **14** Mungu apishie mbali nisije nikajivunia kitu chochote isipokuwa msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa yeye ulimwengu umesulubiwa kwangu, nami nimesulubiwa kwa ulimwengu. **15** Kwa maana katika Kristo Yesu, kutahiriwa au kutokontaktehiriwa si kitu, bali kule kuwa kiumbe kipywa ni kila kitu! **16** Amani na rehema viwe na wote wanaofuata kanuni hii, na juu ya Israeli wa Mungu. **17** Hatimaye, tangu sasa mtu yejote asinitaabish, kwa maana nachukua katika mwili wangu chapa zake Yesu. **18** Ndugu zangu, neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe pamoja na roho zenu. Amen.

Waefeso

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu, kwa mapenzi ya Mungu: Kwa watakatifu walioko Efeso, walio waaminifu katika Kristo Yesu: **2** Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. **3** Ahimidiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki sisi kwa baraka zote za rohoni, katika ulimwengu wa roho ndani ya Kristo. **4** Kwa maana alituchagua katika yeye kabla ya kuumbwa ulimwengu ili tuwe watakatifu na bila lawama mbele zake. Kwa upendo **5** alitangulia kutuchagua tuwe wanawe kwa njia ya Yesu Kristo kwa furaha yake na mapenzi yake mwenyewe. **6** Kwa hiyo tunamsifu Mungu kwa huruma zake kuu alizotumiminia sisi katika Mwanawe Mpendwa. **7** Ndani yake tunao ukombozi kwa njia ya damu yake, yaani, msamaha wa dhambi, sawasawa na wingi wa neema yake **8** aliyatumiminia kwa wingi, kwa hekima yote na maarifa yote. **9** Naye alitujulisha siri ya mapenzi yake sawasawa na uradhi wa mapenzi yake, ambayo alikusudia katika Kristo, **10** ili yapate kutimizwa wakati mkamilifu utakapowadia, yaani, kuvittia vitu vyote vya mbinguni na vya duniani pamoja, chini ya kiongozi mmoja, ndiye Kristo. **11** Katika Kristo sisi nasi tumepata urithi, tukisha kuchaguliwa sawasawa na kusudi la Mungu, yeye ambaye hufanya mambo yote kulingana na kusudi la mapenzi yake, **12** ili kwamba, sisi tuliokuwa wa kwanza kuweka tumaini katika Kristo, tupate kuishi kwa sifa ya utukufu wake. **13** Ninyi pia mliingia ndani ya Kristo mliposikia Neno la kweli, Injili ya wokovu wenu. Mkiisha kuamini, ndani yake mlimitiwa muhuri, yaani, Roho Mtakatifu mliyahidiwa, **14** yeye ambaye ni amana yetu akituhakikishia urithi wetu hadi ukombozi wa wale walio milki ya Mungu kwa sifa ya utukufu wake. **15** Kwa sababu hii, tangu niliposikia juu ya imani yenu katika Bwana Yesu na upendo wenu kwa watakatifu wote, **16** sijaacha kumshukuru Mungu kwa ajili yenu, nikiwakumbuka katika maombi yangu. **17** Nazidi kumwomba Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba wa utukufu,

awajalieni ninyi roho ya hekima na ya ufunuo, ili mpare kumjua zaidi. **18** Ninaomba pia kwamba macho ya miyo yenu yatiwe nuru ili mpare kujua tumaini mlimoitiwa, utajiri wa urithi wa utukufu wake kwa watakatifu **19** na uweza wake mkuu usioliinganishwa kwa ajili yetu sisi tuaminio. Uweza huo unaofanya kazi ndani yetu, ni sawa na ile nguvu kuu mno **20** aliyoitumia katika Kristo alipomfufua kutoka kwa wafu, na akamketisha mkono wake wa kuume huko mbinguni, **21** juu sana kuliko falme zote na mamlaka, enzi na milki, na juu ya kila jina litajwalo, si katika ulimwengu huu tu, bali katika ule ujao pia. (aiōn g165) **22** Naye Mungu ameweka vitu vyote viwe chini ya miguu yake na amemfanya yeye awe kichwa cha vitu vyote kwa ajili ya Kanisa, **23** ambalo ndilo mwili wake, ukamilifu wake yeye aliye yote katika yote.

2 Kwa habari zenu, mlikuwa wafu katika makosa na dhambi zenu, **2** ambazo mlizitenda mlipofuatisha namna ya ulimwengu huu na za yule mtawala wa ufalme wa anga, yule roho atendaye kazi sasa ndani ya wale wasiotii. (aiōn g165) **3** Sisi sote pia tulishi katikati yao hapo zamani, tukitimiza tamaa za asili yetu ya dhambi na kufuata tamaa zake na mawazo yake. Nasi kwa asili tulikuwa wana wa ghadhabu, kama mtu mwininge yeoyote. **4** Lakini Mungu kwa upendo wake mwangi kwetu sisi, ambaye ni mwangi wa rehema, **5** hata tulipokuwa wafu kwa ajili ya makosa yetu, alitufanya tuwe hai pamoja na Kristo Yesu, yaani, mmeokolewa kwa neema. **6** Mungu alitufufua pamoja na Kristo na kutuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu, **7** ili katika ule ulimwengu ujao apate kuonyesha wingi wa neema yake isiyopimika, iliyodhahirishwa kwetu kwa wema wake ndani ya Kristo Yesu. (aiōn g165) **8** Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani, wala si kwa matendo yenu mema. Hii ni zawadi kutoka kwa Mungu, **9** si kwa matendo, ili mtu yeoyote asije akajisifu. **10** Kwa maana sisi ni kazi ya mikono ya Mungu, tulioumbwa katika Kristo Yesu, ili tupate kutenda matendo mema, ambayo Mungu alitangulia kuyaandaa tupate kuishi katika hayo. **11** Kwa hiyo

kumbukeni kwamba ninyi ambao hapo awali **4** Kwa kusoma haya, basi mtawea kuelewa mlikuwa watu wa Mataifa kwa kuzaliwa na ufahamu wangu katika siri ya Kristo. **5** Siri hii kuitwa “wasiotahiriwa” na wale wanaojiita haikudhihirishwa kwa wanadamu katika vizazi “waliotahiriwa” (yaani tohara ifanyikayo katika vingine kama vile sasa ilivyodohihihishwa na mwili kwa mikono ya wanadamu), **12** kumbukeni Roho kwa mitume na manabii watakatifu wa kwamba wakati ule mlikuwa mbali na Kristo, Mungu. **6** Siri hii ni kwamba, kwa njia ya Injili, mkiwa mmetengwa kutoka jumuiya ya Israeli, watu wa Mataifa ni warithi pamoja na Israeli, na mkiwa wageni katika yale maagano ya viungo nya mwili mmoja na washiriki pamoja ahadi, nanyi mkiwa hamna tumaini wala Mungu wa ahadi katika Kristo Yesu. **7** Nimekuwa duniani. **13** Lakini sasa katika Kristo Yesu, ninyi mtumishi wa Injili hii kwa kipawa cha neema ambao hapo kwanza mlikuwa mbali na Mungu, ya Mungu niliyopewa kwa nguvu yake itendao sasa mmeletwa karibu kwa njia ya damu ya kazi. **8** Ingawa mimi ni mdogo kuliko aliye Kristo. **14** Kwa maana yeye mwenyewe ndiye mdogo kabisa mionganoni mwa watakatifu wote, amani yetu, aliyetufanya sisi tuliokuwa wawili, nilipewa neema hii: ili niwahubirie watu wa yaani, Wayahudi na watu wa Mataifa, tuwe Mataifa kuhusu utajiri usiopimika ulio ndani wamoja kwa kuvunja kizuizi na kubomoa ule ya Kristo, **9** na kuweka wazi kwa kila mtu ukuta wa uadui uliokuwa kati yetu, **15** kwa siri hii iliyokuwa imefichwa tangu zamani kuibatilisha ile sheria pamoja na amri zake na katika Mungu, aliyeumba vitu vyote. (aiōn g165) maagizo yake alipoutoa mwili wake, ili apate **10** Ili sasa kwa njia ya Karisa, hekima yote kufanya ndani yake mtu mmoja mpya badala ya ya Mungu ipate kujulikana kwa watawala na hao wawili, hivyo akifanya amani, **16** naye katika wenye mamlaka katika ulimwengu wa roho, mwili huu mmoja awapatanishe wote wawili na **11** sawasawa na kusudi lake la milele katika Mungu kupitia msalaba, ili kwa huo msalaba Kristo Yesu Bwana wetu. (aiōn g165) **12** Ndani akaangamiza uadui wao. **17** Alikuja na kuhubiri yake na kwa njia ya imani katika yeye twaweza amani kwenu ninyi mliokuwa mbali na pia kumkaribia Mungu kwa uhuru na kwa ujasiri. akahubiri amani kwao waliokuwa karibu. **18** Kwa **13** Kwa hiyo, nawaomba msikate tamaa kwa maana kwa kupitia kwake, sisi sote tunaweza sababu ya mateso yangu kwa ajili yenu, hayo kumkaribia Baba katika Roho mmoja. **19** Hivyo ni utukufu wenu. **14** Kwa sababu hii nampigia basi, ninyi sasa si wageni tena wala wapitaji, Baba magoti, **15** ambaye ubaba wote wa kila bali mmekuwa wenyeji pamoja na watakatifu jamaa za mbinguni na za duniani unatokana na pia jamaa wa nyumbani mwake Mungu. naye. **16** Namwomba Mungu awaimarishe kwa **20** Mmejengwa juu ya msingi wa mitume na kuwatia nguvu mioyo yenu kwa njia ya Roho manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe ndiye wake kwa kadiri ya utajiri wa utukufu wake, jiwe kuu la pembeni. **21** Ndani yake jengo lote **17** ili kwamba, Kristo apate kukaa miyonii limeshikamanishwa pamoja na kusimamishwa mwenu kwa njia ya imani. Nami ninaomba ili kuwa Hekalu takatifu katika Bwana. **22** Katika kwamba ninyi mkiwa wenye mizizi tena imara yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja ili mpate katika msingi wa upendo, **18** mwe na uwezo kuwa makao ambayo Mungu anaishi ndani yake wa kufahamu pamoja na watakatifu wote jinsi kwa njia ya Roho wake.

3 Kwa sababu hii, mimi Paulo, mfungwa wa Kristo Yesu kwa ajili yenu ninyi watu wa Mataifa: **2** Kwa hakika mmekwisha kusikia kuhusu ile huduma ya neema ya Mungu niliyopewa kwa ajili yenu, **3** yaani, ile siri iliodhihirishwa kwangu kwa njia ya ufunuo, kama niliviotangulia kuandika kwa kifupi.

Kristo Yesu kwa vizazi vyote, milele na milele.
Amen. (aiōn g165)

4 Basi, mimi niliye mfungwa wa Bwana, nawasihi mwenende kama inavyostahili wito wenu mlitoitiwa. **2** Kwa unyenyekevu wote na upole, mkiwa wavumilivu, mkichukuliana kwa upendo. **3** Jitahidini kudumisha umoja wa Roho katika kifungo cha amani. **4** Kuna mwili mmoja na Roho mmoja, kama vile mlivyoitwa katika tumaini moja. **5** Tena kuna Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja, **6** Mungu mmoja ambaye ni Baba wa wote, aliye juu ya yote, katika yote na ndani ya yote. **7** Lakini kila mmoja wetu amepewa neema kwa kadiri ya kipimo cha kipawa cha Kristo. **8** Kwa hiyo husema: “Alipopaa juu zaidi, aliteka mateka, akawapa wanadamu vipawa.” **9** (Asemapo “alipaa juu,” maana yake nini isipokuwa ni kusema pia kwamba Kristo alishuka pande za chini sana za dunia? **10** Yeye aliyeshuka ndiye alipaa juu zaidi kupita mbingu zote, ili apate kuujaza ulimwengu wote.) **11** Ndiye aliweka wengine kuwa mitume, wengine kuwa manabii, wengine kuwa wainjilisti, wengine kuwa wachungaji na walimu, **12** kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu kwa ajili ya kazi za huduma, ili kwamba mwili wa Kristo upate kujengwa **13** mpaka sote tutakapoufikia umoja katika imani na katika kumjua sana Mwana wa Mungu na kuwa watu wazima kwa kufikia kimo cha ukamilifu wa Kristo. **14** Ili tusiwe tena watoto wachanga, tukitupwatupwa huku na huku na kuchukuliwa na kila upopo wa mafundisho kwa hila za watu, kwa ujanja, kwa kufuata njia zao za udanganyifu. **15** Badala yake, tukiambiana kweli kwa upendo, katika mambo yote tukue, hata tumfikie yeye aliye kichwa, kimo cha ukamilifu wa Kristo. **16** Kutoka kwake, mwili wote ukiwa umeungamanishwa na kushikamanishwa yaa ni, nami nasisitiza katika Bwana kwamba, **17** Hivyo nawaambia hivi, nami nasisitiza katika Bwana kwamba, **18** Watu hao hayafai, badala yake mshukuruni Mungu. **5** Kwa akili zao zimetienda giza na wametengwa mbali

na uzima wa Mungu kwa sababu ya ujinga wao kutokana na ugumu wa miyo yao. **19** Wakiisha kufa ganzi, wamejitia katika mambo ya ufisadi na kupendelea kila aina ya uchafu, wakiendelea kutamani zaidi. **20** Lakini ninyi, hivyo sivyo mlivyojifunza Kristo. **21** Kama hivyo ndivyo ilivyo, ninyi mmemsikia, tena mmefundishwa naye, vile kweli ilivyo katika Yesu. **22** Mlifundishwa kuuvua mwenendo wenu wa zamani, utu wenu wa kale, ulioharibiwa na tamaa zake za udanganyifu, **23** ili mfanyewe upya roho na nia zenu, **24** mkajivike utu mpya, ulioumbwa sawasawa na mfano wa Mungu katika haki yote na utakatifu. **25** Kwa hiyo kila mmoja wenu avue uongo na kuambiana kweli mtu na jirani yake, kwa maana sisi sote tu viungo vya mwili mmoja. **26** Mkikasirika, msitende dhambi, wala jua lisichwe mkiwa bado mmekasirika, **27** wala msimpe ibilisi nafasi. **28** Yeye ambaye amekuwa akiiba, asiibe tena, lakini lazima ajishughulishe, afanye kitu kifaacho kwa mikono yake mwenyewe, ili awe na kitu cha kuwagawia wahitaji. **29** Maneno mabaya yasitoke vinywani mwenu, bali yale yafaayo kwa ajili ya kuwajenga wengine kulingana na mahitaji yao, ili yawafae wale wasikiao. **30** Wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye kwake mlitiwa muhuri kwa ajili ya siku ya ukombozi. **31** Ondoeni kabisa uchungu, ghadhabu, hasira, makelele na masingizio pamoja na kila aina ya uovu. **32** Kuweni wafadhili na wenye kuhurumiana ninyi kwa ninyi, mkisameheana, kama vile naye Mungu katika Kristo alivowasamehe ninyi.

5 Kwa hiyo, mfuateni Mungu kama watoto wapendwao, **2** mkiishi maisha ya upendo, kama vile Kristo alivoyotupenda sisi akajitoa na dhabihu kwa Mungu. **3** Lakini uasherati, usitajwe mionganoni mwenu, wala uchafu wa aina yoyote, wala tamaa, kwa sababu mambo kiungo kinafanya kazi yake. **4** Wala pasiwepo mazungumzo machafu ya msiishi tena kama watu wa Mataifa waishivyo, aibu, au maneno ya upuzi au mzaha, ambayo katika ubatili wa mawazo yao. **5** Kwa akili zao zimetienda giza na wametengwa mbali

Msherati, wala mtu mwovu, wala mwenye na hatia. **28** Vivyo hivyo imewapasa waume tamaa mbaya, mtu kama huyo ni mwabudu kuwapenda wake zao kama mili yao wenyewe. sanamu, kamwe hataurithi Ufalme wa Kristo Ampendaye mkewe hujipenda mwenyewe. na wa Mungu. **6** Mtu yejote na asiwadanganye **29** Hakuna mtu anayeuchukia mwili wake kwa maneno matupu, kwa kuwa hasira ya mwenyewe, bali huulisha na kuutunza vizuri, Mungu huwaka kwa sababu ya mambo kama kama Kristo anavyolitunza Kanisa lake. **30** Sisi haya juu ya wale wasiomtii. **7** Kwa hiyo, tu viungo vya mwili wake. **31** “Kwa sababu hii, msishirikiane nao. **8** Kwa maana zamani ninyi mwanaume atamwacha baba yake na mama mlikuwa giza, lakini sasa ninyi ni nuru katika yake, naye ataambatana na mkewe, na hao Bwana. Enendeni kama watoto wa nuru **9** wawili watakuwa mwili mmoja.” **32** Siri hii (kwa kuwa tunda la nuru hupatikana katika ni kubwa, bali mimi nanena kuhusu Kristo wema wote, haki na kweli), **10** nanyi tafuteni na Kanisa. **33** Hata hivyo, kila mmoja wenu yale yanayompendeza Bwana. **11** Msishiriki ampende mkewe kama anavyoipenda nafsi matendo ya giza yasiyofaa, bali yafichueni. **12** yake mwenyewe, naye mke lazima amheshimu Kwa maana ni aibu hata kutaja mambo yale mumewe.

ambayo wasiotii wanayafanya sirini. **13** Lakini kila kitu kilichowekwa nuruni, huonekana, **14** kwa kuwa nuru ndiyo hufanya kila kitu kionekane. Hii ndiyo sababu imesemekana: “Amka, wewe uliyelala, ufufuke kutoka kwa wafu, naye Kristo atakuangazia.” **15** Kwa hiyo angalieni sana jinsi mnnavoynenda, si kama watu wasio na hekima, bali kama wenyewe hekima, **16** mkiukomboa wakati, kwa sababu nyakati hizi ni za uovu. **17** Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mpate kujua nini mapenzi ya Bwana. **18** Pia msilewe kwa mvinyo, ambamo ndani yake mna upotovu, bali mjazwe Roho. **19** Msemezane ninyi kwa ninyi kwa zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni, mkimwimbia na kumsifu Bwana miyoni mwenu, **20** siku zote mkimshukuru Mungu Baba kwa kila jambo katika Jina la Bwana wetu Yesu Kristo. **21** Nyenyekeaneni ninyi kwa ninyi kwa heshima kwa ajili ya Kristo. **22** Ninyi wake, watiini waume zenu kama kumtii Bwana. **23** Kwa maana mume ni kichwa cha mkewe kama vile Kristo alivyo kichwa cha Kanisa, ambalo ni mwili wake, naye Kristo ni Mwokozi wake. **24** Basi, kama vile Kanisa linavyomtii Kristo, vivyo hivyo na wake nao imewapasa kuwatii waume zao kwa kila jambo. **25** Ninyi waume, wapenedi wake zenu, kama vile Kristo alivyo lipenda Kanisa akajitoo kwa ajili yake **26** kusudi alifanye takatifu, akilitakasa kwa kuliosha kwa maji katika Neno lake, **27** apate kujiletea Kanisa tukufu lisilo na doa wala kunyanzi au waa lolote, bali takatifu na lisilo

6 Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika Bwana, kwa kuwa hili ni jema. **2** “Waheshimu baba yako na mama yako,” hii ndio amri ya kwanza yenyehi ahadi, **3** “upate baraka na uishi siku nyingi duniani.” **4** Ninyi akina baba, msiwachokoze watoto wenu, bali waleeni kwa nidhamu na mafundisho ya Bwana. **5** Ninyi watumwa, watiini hao walio mabwana zenu hapa duniani kwa heshima na kwa kutetemeka na kwa moyo mmoja, kama vile mnnavyomtii Kristo. **6** Watiini, si tu wakati wakiwaona ili mpate upendeleo wao, bali mtumike kama watumwa wa Kristo, mkifanya mapenzi ya Mungu kwa moyo. **7** Tumikeni kwa moyo wote, kama vile mnamtumikia Bwana na si wanadamu. **8** Mkijua kwamba Bwana atampa kila mtu thawabu kwa lolote jema alilotenda, kama yeje ni mtumwa au ni mtu huru. **9** Nanyi mabwana, watendeeni watumwa wenu kwa jinsi iyo hiyo. Msiwatishe, kwa kuwa mnajua ya kwamba yeje aliye Bwana wenu na Bwana wao yuko mbinguni, naye hana upendeleo. **10** Hatimaye, mzidi kuwa hodari katika Bwana na katika uweza wa nguvu zake. **11** Vaeni silaha zote za Mungu ili kwamba mweze kuzipinga hila za ibilisi. **12** Kwa maana kushindana kwetu si juu ya nyama na damu, bali dhidi ya falme, mamlaka, dhidi ya wakuu wa giza na majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho. (**aiōn g165**) **13** Kwa hiyo vaeni silaha zote za Mungu ili mweze kushindana siku ya

uovu itakapokuja nanyi mkiisha kufanya yote, simameni imara. **14** Kwa hiyo simameni imara mkiwa mmejifunga kweli kiunoni na kuvaan dirii ya haki kifuani, **15** nayo miguu yenu ifungiwe utayari tuupatao kwa Injili ya amani. **16** Zaidi ya haya yote, twaeni ngao ya imani, ambayo kwa hiyo mtaweza kuizima mishale yote yenye moto ya yule mwovu. **17** Vaeni chapeo ya wokovu na mchukue upanga wa Roho, ambaao ni Neno la Mungu. **18** Mkiomba kwa Roho siku zote katika sala zote na maombi, mkikesha kila wakati mkiwaombea watakatifu wote. **19** Niombeeni na mimi pia, ili kila nifunguapo kinywa changu, nipewe maneno ya kusema, niweze kutangaza siri ya Injili kwa ujasiri, **20** ambayo mimi ni balozi wake katika vifungo. Ombeni ili nipate kuhubiri kwa ujasiri kama inipasavyo. **21** Tikiko, aliye ndugu mpendwa na mtumishi mwaminifu katika Bwana, atawaambia kila kitu, ili pia mpate kujua hali yangu na kile ninachofanya sasa. **22** Ninamtuma kwenu kwa ajili ya kusudi hili hasa, ili mpate kujua hali yetu, na awatie moyo. **23** Amani iwe kwa ndugu, na pendo pamoja na imani kutoka kwa Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo. **24** Neema iwe na wote wampendao Bwana wetu Yesu Kristo kwa upendo wa dhati.

Amen.

Wafilipi

1 Waraka wa Paulo na Timotheo, watumishi wa Kristo Yesu: Kwa watakatifu wote katika Kristo Yesu walioko Filipi, pamoja na waangalizi na mashemasi: **2** Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. **3** Ninamshukuru Mungu wangu kila niwakumbukapo ninyi. **4** Katika maombi yangu yote daima nimekuwa nikiwaombea ninyi nyote kwa furaha, **5** kwa sababu ya kushiriki kwenu katika kueneza Injili, tangu siku ya kwanza hadi leo. **6** Nina hakika kwamba ye ye aliyeianza kazini njema miyoni mwenu, ataiendelea na kuikamilisha hata siku ya Kristo Yesu. **7** Ni haki na ni wajibu wangu kufikiri hivi juu yenu nyote, kwa sababu ninyi mko moyoni mwangu. Ikiwa nimefungwa au nikiwa ninaitetea na kuithibitisha Injili, ninyi nyote mnashiriki neema ya Mungu pamoja nami. **8** Mungu ni shahidi wangu jinsi ninavyowaonea shauku ninyi nyote kwa huruma ya Kristo Yesu. **9** Haya ndiyo maombi yangu: kwamba upendo wenu uongezeke zaidi na zaidi katika maarifa na ufahamu wote, **10** ili mpate kutambua yale yaliyo mema, mkawe safi, wasio na hatia hadi siku ya Kristo, **11** mkiwa mmejawa na matunda ya haki yapatikanayo kwa njia ya Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa za Mungu. **12** Basi, ndugu zangu, nataka mjue kwamba mambo yale yaliyonipata kwa kweli yamesaidia sana kueneza Injili. **13** Matokeo yake ni kwamba imejulikana wazi kwa walinzi wote wa jumba la kifalme na kwa wengine wote kuwa nimefungwa kwa ajili ya Kristo. **14** Kwa sababu ya vifungo vyangu, ndugu wengi katika Bwana wametiwa moyo kuhubiri neno la Mungu kwa ujasiri zaidi na bila woga. **15** Ni kweli kwamba wengine wanamhubiri Kristo kutokana na wivu na kwa kutaka kushindana, lakini wengine wanamhubiri Kristo kwa nia njema. **16** Hawa wa mwisho wanamhubiri Kristo kwa moyo wa upendo, wakifahamu kwamba nimo humu gerezani kwa ajili ya kuitetea Injili. **17** Hao wa kwanza wanamtangaza Kristo kutokana na tamaa zao wenyewe wala si kwa moyo mweupe, bali wanakusudia kuongeza mateso

yangu katika huku kufungwa kwangu. **18** Lakini inadhuru nini? Jambo la muhimu ni kwamba kwa kila njia, ikiwa ni kwa nia mbaya au njema, Kristo anahubiriwa. Nami kwa ajili ya jambo hilo ninafurahi. Naam, nami nitaendelea kufurahi, **19** kwa maana ninajua kwamba kwa maombi yenu na kwa msaada unaotolewa na Roho wa Yesu Kristo, yale yaliyonipata mimi yatageuka kuwa wokovu wangu. **20** Ninatarajia kwa shauku kubwa na kutumaini kwamba sitaaibika kwa njia yoyote, bali nitakuwa na ujasiri wa kutosha ili sasa kama wakati mwinge wowote, Kristo atukuzwe katika mwili wangu, ikiwa ni kwa kuishi au kwa kufa. **21** Kwa maana kwangu mimi, kuishi ni Kristo, na kufa ni faida. **22** Kama nitaendelea kuishi katika mwili, kwangu hili ni kwa ajili ya matunda ya kazi. Lakini sjui nichague lipi? Mimi sjui! **23** Ninavutwa kati ya mambo mawili: Ninatamani kuondoka nikakae pamoja na Kristo, jambo hilo ni bora zaidi. **24** Lakini kwa sababu yenu ni muhimu zaidi mimi nikiendelea kuishi katika mwili. **25** Kwa kuwa nina matumaini haya, ninajua kwamba nitaendelea kuwepo na kuwa pamoja nanyi nyote, ili mpate kukua na kuwa na furaha katika imani. **26** Ili kwamba furaha yenu iwe nydingi katika Kristo Yesu kwa ajili yangu kwa kule kuja kwangu kwenu tena. **27** Lakini lolote litakalotukia, mwenende kama ipasavyo Injili ya Kristo, ili kwamba nikija na kuwaona au ikiwa sipo, nipate kusikia haya juu yenu: Kuwa mnasimama imara katika roho moja, mkiishindania imani ya Injili kwa umoja, **28** wala msitishwe na wale wanaowapinga. Hii ni ishara kwao kuwa wataangamia, lakini ninyi mtaokolewa, na hii ni kazi ya Mungu. **29** Kwa maana mmepewaa kwa ajili ya Kristo, si kumwamini tu, bali pia kuteswa kwa ajili yake, **30** kwa kuwa mnashiriki mashindano yale yale mliyoyaona nikiwa nayo na ambayo hata sasa mnasikia kuwa bado ninayo.

2 Kama kukiwa na jambo lolote la kutia moyo katika kuunganishwa na Kristo, kukiwa faraja yoyote katika upendo wake, kukiwa na ushirika wowote na Roho, kukiwa na wema wowote na huruma, **2** basi ikamilisheni furaha yangu

kwa kuwa na nia moja, mkiwa na upendo mambo yake mwenyewe wala si yale ya Yesu huo moja, mkiwa wa roho na kusudi moja. **3** Kristo. **22** Lakini ninyi wenyewe mnajua jinsi Msitende jambo lolote kwa nia ya kujitukuza Timotheo alivyojithibitisha mwenyewe, kwa wala kujivuna, bali kwa unyenyekevu kila maana ametumika pamoja nami kwa kazi ya mtu amhesabu mwингine bora kuliko nafsi Injili, kama vile mwana kwa baba yake. **23** Kwa yake. **4** Kila mmoja wenu asiangalie faida yake hiyo, ninatumaini kumtuma kwenu upesi mara mwenyewe tu, bali pia ajishughulishe kwa faida nitakapoja mambo yangu yatakavyokuwa. **24** ya wengine. **5** Kuweni na nia ile ile aliyokuwa Nami mwenyewe ninatumaini katika Bwana nayo Kristo Yesu: **6** Yeye, ingawa alikuwa na asili kwamba nitakuja kwenu hivi karibuni. **25** Lakini ya Mungu hasa, hakuona kule kuwa sawa na nadhani ni muhimu kumtuma tena kwenu Mungu kuwa kitu cha kushikilia, **7** bali alijifanya Epafroditu, ndugu yangu na mtendakazi pamoja si kitu, akachukua hali hasa na mtumwa, naye nami, aliye askari mwenzangu, ambaye pia akazaliwa katika umbo la mwanadamu. **8** Naye ni mjumbe wenu mliyemtuma ili ashughulike akiwa na umbo la mwanadamu, alijinyenyekeza, na mahitaji yangu. **26** Kwa maana amekuwa akatii hata mauti: naam, mauti ya msalaba! akiwaonea sana shauku ninyi nyote, akiwa na **9** Kwa hiyo, Mungu alimtukaza juu sana, na wasiwasi kwa kuwa mlisikia kwamba alikuwa kumpa Jina lililo kuu kuliko kila jina, **10** ili mgonjwa. **27** Kweli alikuwa mgonjwa, tena kwa Jina la Yesu, kila goti lipigwe, la vitu karibu ya kufa. Lakini Mungu alimhurumia, vya mbinguni, na vya duniani, na vya chini wala si yeze tu, bali hata na mimi alinihurumia, ya nchi, **11** na kila ulimi ukiri ya kwamba nisipatwe na huzuni juu ya huzuni. **28** Kwa Yesu Kristo ni Bwana, kwa utukufu wa Mungu hiyo mimi ninafanya bidii kumtuma kwenu Baba. **12** Kwa hiyo, wapenzi wangu, kama vile ili mtakapomwona kwa mara nyingine, mpare ambavyo mmekuwa mkitii siku zote, si tu kufurahi, nami wasiwasi wangu upungue. **29** wakati nikiwa pamoja nanyi, bali sasa zaidi sana Kwa hiyo mpokeeni katika Bwana kwa furaha nisipokuwepo, utimizeni wokovu wenu kwa kubwa, nanyi wapeni heshima watu kama hawa, kuogopa na kutetemeka, **13** kwa maana Mungu **30** kwa sababu alikaribia kufa kwa ajili ya kazi ndiye atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu ya Kristo, akihatarisha maisha yake ili aweze na kutenda kwenu kwa kulitimiza kusudi lake kunihudumia vile ninyi hamkuweza.

jema. **14** Fanyeni mambo yote bila kunung'unika wala kushindana, **15** ili msiwe na lawama wala hatia, bali mwe wana wa Mungu wasio na kasoro katika kizazi chenye ukaidi na kilichopotoka, ambacho ndani yake ninyi mnang'aa kama mianga ulimwenguni. **16** Mkilishika neno la uzima, ili nipate kuona fahari siku ya Kristo kwamba sikupiga mbio wala kujitaabisha bure. **17** Lakini hata kama nikimiminwa kama sadaka ya kinywaji kwenye dhabihu na huduma itokayo katika imani yenu, mimi ninafurahi na kushangilia pamoja nanyi nyote. **18** Vivyo hivyo, ninyi nanyi imewapasa kufurahi na kushangilia pamoja nami. **19** Natumaini katika Bwana Yesu kumtuma Timotheo hivi karibuni aje kwenu, ili nipate kufarijika moyo nitakapopata habari zenu. **20** Sina mtu mwингine kama yeze, ambaye ataangalia hali yenu kwa halisi. **21** Kwa maana kila mmoja anajishughulisha zaidi na

3 Hatimaye, ndugu zangu, furahini katika Bwana! Mimi kuwaandikia mambo yale yale hakuniudhi, kwa maana ni kinga kwa ajili yenu. **2** Jihadharini na mbwa, wale watenda maovu, jihadharini na wale wajikatao miili yao, wasemao ili kuokoka ni lazima kutahiriwa. **3** Kwa maana sisi ndio tulio tohara, sisi tumwabuduo Mungu katika Roho, tunaona fahari katika Kristo Yesu, ambao hatuweki tumaini letu katika mwili, **4** ingawa mimi mwenyewe ninazo sababu za kuutumainia mwili. Kama mitu yeyote akidhani anazo sababu za kuutumainia mwili, mimi zaidi. **5** Nilitahiriwa siku ya nane, mimi ni Mwisraeli wa kabila la Benyamini, Mwebrania wa Waebrania. Kwa habari ya sheria, ni Farisayo, **6** kwa habari ya juhudhi, nilikuwa nalitesa kanisa, kuhusu haki ipatikanayo kwa sheria, mimi nilikuwa sina hatia. **7** Lakini mambo yale

yaliyokuwa faida kwangu, sasa nayahesabu **4** Kwa hiyo, ndugu zangu, ninaowapenda na kuwa hasara kwa ajili ya Kristo. **8** Zaidi ya hayo, ambao ninawaonea shauku, ninyi mlilo furaha nayahesabu mambo yote kuwa hasara tupu yangu na taji yangu, hivi ndivyo iwapasavyo nikiyaltinganisha na faida kubwa ipitayo kiasi kusimama imara katika Bwana, ninyi wapenzi cha kumjua Kristo Yesu Bwana wangu, ambaye wangu. **2** Nawasihi Euodia na Sintike wawe kwa ajili yake nimepata hasara ya mambo na nia moja katika Bwana. **3** Naam, nakusihu yote, nikiyahesabu kuwa kama mavi ili nimpate wewe pia, mwenzangu mwaminifu, uwasaki die Kristo. **9** Nami nionekane mbele zake bila kuwa hawa wanawake, kwa sababu walijitaabisha na haki yangu mwenyewe ipatikanayo kwa katika kazi ya Injili pamoja nami bega kwa bega, sheria, bali ile ipatikanayo kwa imani katika wakiwa pamoja na Klementi na watendakazi Kristo, haki ile itokayo kwa Mungu kwa njia ya wenzangu amba majina yao yameandikwa imani. **10** Nataka nimjue Kristo na uweza wa katika kitabu cha uzima. **4** Furahini katika kufufuka kwake na ushirika wa mateso yake, Bwana siku zote, tena nasema furahini! **5** ili nifanane naye katika mauti yake, **11** ili kwa Upole wenu na ujulikane na watu wote. Bwana njia yoyote niweze kufikia ufufuo wa wafu. **12** yu karibu. **6** Msijisumbue kwa jambo lolote, Si kwamba nimekwisha kufikia, au kwamba bali katika kila jambo kwa kuomba na kusihu nimekwisha kuwa mkamilifu, la hasha! Bali pamoja na kushukuru, haja zenu na zifulikane nakaza mwendo ili nipate kile ambacho kwa na Mungu. **7** Nayu amani ya Mungu, inayopita ajili yake, niimeshikwa na Kristo Yesu. **13** Ndugu fahamu zote, itailinda mioyo yenu na nia zangu, sijihesabu kuwa nimekwisha kushika. zenu katika Kristo Yesu. **8** Hatimaye, ndugu Lakini ninafanya jambo moja: Ninasahau mambo zangu, mambo yote yaliyo ya kweli, yoyote yale yaliyopita, nakaza mwendo kufikia yale yaliyo na sifa njema, yoyote yaliyo ya haki, yaliyo mbele. **14** Nakaza mwendo nifikie ile yoyote yaliyo safi, yoyote ya kupendeza, yoyote alama ya ushindi iliyowekwa ili nipate tuzo yenye staha, ukiwepo uzuri wowote, pakiwepo ya mwito mkuu wa Mungu amba nimeitiwa chochote kinachostahili kusifiwa, tafakarini huko juu mbinguni katika Kristo Yesu. **15** mambo hayo. **9** Mambo yote mliyofunza au Hivyo sisi sote tuliokuwa kiroho tuwaze jambo kuyapokea au kuyasikia kutoka kwangu, au hili, hata mkiwaza mengine katika jambo kuyaona kwangu, yatendeni hayo. Naye Mungu lolote, Mungu ataliweka wazi hilo nalo. **16** wa amani atakuwa pamoja nanyi. **10** Nina Lakini na tushike sana lile ambalo tumekwisha furaha kubwa katika Bwana kwamba hatimaye kulifikasi. **17** Ndugu zangu, kwa pamoja fuateni mmeanza upya kushughulika tena na maisha mfano wangu na kuwatazama wale wanaofuata yangu. Kweli mmekuwa mkinifirkiria lakini kielelezo tulichowawekea. **18** Kwa maana, kama mlikuwa hamjapata nafasi ya kufanya hivyo. **11** nilivokywisha kuwaambia mara nyingi kabla, Sisemi hivyo kwa vile nina mahitaji, la! Kwa nami sasa nasema tena hata kwa machozi, maana nimejifunza kuridhika katika hali yoyote. watu wengi wanaishi kama adui wa msalaba wa **12** Ninajua kupungukiwa, pia ninajua kuwa na Kristo. **19** Mwisho wa watu hao ni maangamizi, vingi. Nimejifunza siri ya kuridhika katika kila Mungu wao ni tumbo, na utukufu wao ni aibu, hali, wakati wa kushiba na wakati wa kuona na mawazo yao yamo katika mambo ya dunia. njaa, wakati wa kuwa na vingi na wakati wa **20** Lakini uenyeji wetu uko mbinguni. Nasi kupungukiwa. **13** Naweza kuyafanya mambo tunamngoa kwa shauku Mwokozi kutoka huko, yote katika ye ye anitiaye nguvu. **14** Lakini, yaani, Bwana Yesu Kristo, **21** atakayeubadili mlifanya vyema kushiriki nami katika taabu mwili wetu wa unyonje, ili upate kufanana na zangu. **15** Zaidi ya hayo, ninyi Wafilipi mnajua mwili wake wa utukufu, kwa uweza ule ambao kwamba siku za kwanza nilipoanza kuhubiri kwa huo aweza hata kuvitiisha vitu vyote chini Injili, nilipoondoka Makedonia, hakuna kanisa yake.

jingine lililoshiriki nami katika masuala ya kutoa na kupokea isipokuwa ninyi. **16** Kwa maana

hata nilipokuwa huko Thesalonike, mliniletea msaada kwa ajili ya mahitaji yangu zaidi ya mara moja. **17** Si kwamba natafuta sana yale matoleo, bali natafuta sana ile faida itakayozidi sana kwa upande wenu. **18** Nimelipwa kikamilifu hata na zaidi; nimetoshelezwa kabisa sasa, kwa kuwa nimepokea kutoka kwa Epafroditu vile vitu mlivyonitumia, sadaka yenye harufu nzuri, dhabihu inayokubalika na ya kumpendeza Mungu. **19** Naye Mungu wangu atawajaza ninyi na kila mnachohitaji kwa kadiri ya utajiri wake katika utukufu ndani ya Kristo Yesu. **20** Mungu wetu aliye Baba yetu apewe utukufu milele na milele. Amen. (aiōn g165) **21** Msalimuni kila mtakatifu katika Kristo Yesu. Ndugu walioko pamoja nami wanawasalimu. **22** Watakatifu wote wanawasalimu, hasa wale watu wa nyumbani mwa Kaisari. **23** Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja na roho zenu. Amen.

Wakolosai

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu, kwa mapenzi ya Mungu, na Timotheo ndugu yetu: **2** Kwa ndugu watakatifu na waaminifu katika Kristo, waishio Kolosai: Neema na amani zitokazo kwa Mungu Baba yetu ziwe nanyi. **3** Siku zote tunamshukuru Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, tunapowaombea ninyi, **4** kwa sababu tumesikia kuhusu imani yenu katika Kristo Yesu, na upendo wenu mlionao kwa watakatifu wote: **5** imani na upendo ule utokao katika tumaini mlilowekewa akiba mbinguni, na ambalo mmesikia habari zake katika neno la kweli, yaani, ile Injili **6** iliyowafikia ninyi. Duniani kote Injili hii inazaa matunda na kuenea kama iliyokuwa kwenu tangu siku ile mlipoisikia na kuielewa neema ya Mungu katika kweli yote. **7** Mlijifunza habari zake kutoka kwa Epafra, mtumishi mwenzetu mpendwa, ye ye aliye mhudumu mwaminifu wa Kristo kwa ajili yenu, **8** ambaye pia ametuambia kuhusu upendo wenu katika Roho. **9** Kwa sababu hii, tangu siku ile tuliposikia habari zenu, hatujakoma kuomba kwa ajili yenu na kumsihi Mungu awajaze ninyi maarifa ya mapenzi yake katika hekima yote ya kiroho na ufahamu. **10** Nasi tunaomba haya ili mpare kuishi maisha yanayostahili mbele za Bwana, na mpare kumpendeza kwa kila namna: mkizaa matunda kwa kila kazi njema, mkikua katika kumjua Mungu, **11** mkiwa mmetiwa nguvu kwa uwezo wote kwa kadiri ya nguvu yake yenye utukufu, ili mpare kuwa na wingi wa saburi na uvumilivu. Nanyi kwa furaha **12** mkimshukuru Baba, ambaye amewastahilisha kushiriki katika urithi wa watakatifu katika ufalme wa nuru. **13** Kwa maana ametuokoa kutoka ufalme wa giza na kutuingiza katika ufalme wa Mwana wake mpendwa, **14** ambaye katika ye ye tunao ukombozi, yaani msamaha wa dhambi. **15** Yeye ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbi vyote. **16** Kwake ye ye vitu vyote vilivyoko mbinguni na juu ya nchi viliumbwa: vitu vinavyoonekana na visivyooonekana, viwe ni viti vya enzi au falme, au wenye mamlaka au watawala; vitu vyote viliumbwa na ye ye na kwa ajili yake. **17** Yeye alikuwepo kabla ya vitu vyote, na katika ye ye vitu vyote vinashikamana pamoja. **18** Yeye ndiye kichwa cha mwili, yaani kanisa, naye ndiye mwanzo na mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, ili ye ye awe mkuu katika vitu vyote. **19** Kwa kuwa ilimpendeza Mungu kwamba utimilifu wake wote ukae ndani yake, **20** na kwa njia yake aweze kuvipatanisha vitu vyote na ye ye mwenyewe, viwe ni vitu vilivyo duniani au vilivyo mbinguni, kwa kufanya amani kwa damu yake, iliyomwagika msalabani. **21** Hapo kwanza mlikuwa mmetengana na Mungu, na mlikuwa adui zake katika nia zenu kwa sababu ya mienendo yenu mibaya. **22** Lakini sasa Mungu amewapatanisha ninyi kwa njia ya mwili wa Kristo kupitia mauti, ili awalete mbele zake mkiwa watakatifu, bila dosari wala lawama, **23** ikiwa mnaendelea katika imani yenu mkiwa imara na thabiti, pasipo kuliacha tumaini lililoahidiwa katika Injili. Hii ndiyo ile Injili mliyoisikia, ambayo imehubiriwa kwa kila kiumbe chini ya mbingu, na ambayo mimi Paulo nimekuwa mtumwa wake. **24** Sasa nafurahia kule kuteseka kwangu kwa ajili yenu, na katika mwili wangu ninatimiliza yale yaliyopungua katika mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, ambao ni kanisa. **25** Mimi nimekuwa mtumishi wa kanisa kwa wajibu alionipa Mungu ili kuwaletea ninyi Neno la Mungu kwa ukamilifu: **26** Hii ni siri iliyokuwa imefichika tangu zamani na kwa vizazi vingi, lakini sasa imefunuliwa kwa watakatifu. (*aion g165*) **27** Kwao, Mungu amechagua kujulisha mionganii mwa watu wa Mataifa utukufu wa utajiri wa siri hii, ambayo ni Kristo ndani yenu, tumaini la utukufu. **28** Yeye ndiye tunayemtangaza, tukimwonya kila mtu na kumfundisha kila mtu kwa hekima yote ili tuweze kumleta kila mmoja akiwa amekamilika katika Kristo. **29** Kwa ajili ya jambo hili, ninajitaabisha, nikijitahidi kwa kadiri ya nguvu zake ambazo hutenda kazi ndani yangu kwa uweza mwingi.

2 Nataka mjue jinsi ninavyojaabisha kwa ajili yenu na kwa ajili ya wale walioko Laodikia, na pia kwa ajili ya wote ambao hawajapata kuniona

mimi binafsi. **2** Kusudi langu ni watiwe moyo lakini ile iliyohalisi imo ndani ya Kristo. **18** na kuunganishwa katika upendo, ili wapate Mtu yejote asiwaondolee thawabu yenu kwa ule utajiri wa ufahamu mkamilifu, ili waijue kusisitiza kunyenyekeea kwake na kuabudu siri ya Mungu, yaani, Kristo mwenyewe, **3** malaika. Mtu kama huyo hudumu katika maono ambaye ndani yake kumefichwa hazina zote za yake, akijivuna bila sababu katika mawazo ya hekima na maarifa. **4** Nawaambia mambo haya kibinadamu. **19** Yeye amepoteza ushirikiano ili mtu yejote asiwadanganyi kwa maneno ya na Kichwa, ambaye kutoka kwake mwili wote kuwashawishi. **5** Kwa kuwa ingawa mimi siko unalishwa na kushikamanishwa pamoja kwa pamoja nanyi kimwili, lakini niko pamoja nanyi viungo na mishipa, nao hukua kwa ukuaji kiroho, nami nafurahi kuuona utaratibu wenu utokao kwa Mungu. **20** Kwa kuwa mlikuwa na jinsi uthabiti wa imani yenu katika Kristo pamoja na Kristo, mkayaacha yale mafundisho ulivyo. **6** Hivyo basi, kama vile mlivyompokea ya msingi ya ulimwengu huu, kwa nini bado Kristo Yesu kuwa Bwana, endeleeni kukaa mnaishi kama ninyi ni wa ulimwengu? Kwa ndani yake, **7** mkiwa na mizizi, na mmejengwa nini mnajitia chini ya amri: **21** “Msishike! ndani yake, mkiimarishwa katika imani kama Msionje! Msiguse!”? **22** Haya yote mwisho mlivyofundishwa, na kufurika kwa wingi wa wake ni kuharibika yanapotumiwa, kwa sababu shukrani. **8** Angalieni mtu yejote asiwafanye msingi wake ni katika maagizo na mafundisho ninyi mateka kwa elimu batili na madanganyo ya wanadamu. **23** Kwa kweli amri kama hizo matupu yanayotegermea mapokeo ya wanadamu huonekana kama zina hekima, katika namna za na mafundisho ya ulimwengu badala ya Kristo. ibada walizojitungia wenyewe, na unyenyekevu **9** Maana ukamilifu wote wa Uungu umo ndani wa uongo na kuutawala mwili kwa ukali, lakini ya Kristo katika umbile la mwili wa kibinadamu, hayafai kitu katika kuzuia tamaa za mwili.

10 nanyi mmepewa ukamilifu ndani ya Kristo, ambaye ndiye mkuu juu ya kila enzi na kila mamlaka. **11** Katika Kristo pia mlitahiriwa kwa kutengwa mbali na asili ya dhambi, si kwa tohara inayofanywa kwa mikono ya wanadamu, bali kwa ile tohara iliyofanywa na Kristo, **12** mkiwa mmezikwa pamoja naye katika ubatizo, na kufufuliwa pamoja naye kwa njia ya imani yenu katika uweza wa Mungu, aliyemfufua kutoka kwa wafu. **13** Mlipokuwa wafu katika dhambi zenu na kutokehahiriwa katika asili yenu ya dhambi, Mungu aliwafanya mwe hai pamoja na Kristo. Alitusamehe dhambi zetu zote, **14** akiisha kuifuta ile hati yenye mashtaka yaliyokuwa yanatukabili, pamoja na maagizo yake. Aliiondoa isiwepo tena, akiigongomea kwenye msalaba wake. **15** Mungu akiisha kuzivua enzi na mamlaka, alizifanya kuwa kitu cha fedheha hadharani kwa kuziburura kwa ujasiri, akizishinda katika msalaba wa Kristo. **16** Kwa hiyo mtu asiwahukumu ninyi kuhusu vyakula au vinywaji, au kuhusu kuadhimisha sikukuu za dini, au Sikukuu za Mwezi Mwandamo au siku ya Sabato. **17** Hizi zilikuwa kivuli cha mambo ambayo yangekuja,

3 Basi, kwa kuwa mmefufuliwa pamoja na Kristo, yatafuteni yaliyo juu, Kristo alikoketi mkono wa kuume wa Mungu. **2** Yafikirini mambo yaliyo juu, wala si ya duniani. **3** Kwa maana ninyi mlikuwa, nao uhai wenu sasa umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. **4** Wakati Kristo, aliye uzima wenu, atakapotokea, ndipo nanyi mtakapotokea pamoja naye katika utukufu. **5** Kwa hiyo, ueni kabisa chochote kilicho ndani yenu cha asili ya kidunia: yaani usherati, uchafu, tamaa mbaya, mawazo mabaya na ulafi, ambayo ndiyo ibada ya sanamu. **6** Kwa sababu ya mambo haya, ghadhabu ya Mungu inakuja. **7** Ninyi pia zamani mlienenda katika mambo haya mlipoishi maisha hayo. **8** Lakini sasa yawekeni mbali nanyi mambo kama haya yote: yaani hasira, ghadhabu, uovu, masingizio na lugha chafu kutoka midomoni mwenu. **9** Msiambiane uongo, kwa maana mmevua kabisa utu wenu wa kale pamoja na matendo yake, **10** nanyi mmevaa utu mpya, unaofanywa upya katika ufahamu sawasawa na mfano wa Muumba wake. **11** Hapa hakuna Myunani wala Myahudi, aliyetahiriwa wala asiyetahiriwa,

asiyestaarabika wala aliystaarabika, mtumwa ili tupate kuitangaza siri ya Kristo, ambayo wala mtu huru, bali Kristo ni yote, na ndani kwa ajili yake pia mimi nimefungwa. **4** Ombeni ya wote. **12** Kwa hiyo, kwa kuwa ninyi ili nipate kuitangaza Injili kwa udhahiri kama mmekuwa wateule wa Mungu, watakatifu ipasavyo kunena. **5** Enendeni kwa hekima wapendwao sana, jivikeni moyo wa huruma, mbele yao walio nje, mkiukomboa wakati. utu wema, unyenyekevu, upole na uvumilivu. **6** Maneno yenu yawe yameja neema siku **13** Vumilianeni na kusameheana mtu akiwa zote, yanayofaa, ili mjue jinsi iwapasavyo na lalamiko lolote dhidi ya mwenzake. na inavyofaa kumjibu kila mtu. **7** Tikiko Sameheaneni kama vile Bwana alivyowasamehe atawaambia habari zangu zote. Yeye ni ndugu ninyi. **14** Zaidi ya maadili haya yote jivikeni mpPENDWA, mtendakazi mwaminifu na mtumishi upendo, ambao ndio unaofunga kila kitu pamoja mwenzangu katika Bwana. **8** Nimemtuma kwenu katika umoja mkamilifu. **15** Amani ya Kristo na kwa madhumuni haya ili mpate kufahamu hali itawale miyoni mwenu, kwa kuwa ninyi kama yetu, na pia awatie moyo. **9** Anakuja pamoja na viungo vya mwili mmoja mmeitiwa amani. Tena Onesimo, ndugu yetu mpPENDWA na mwaminifu, kuweni watu wa shukrani. **16** Neno la Kristo ambaye ni mmoja wenu. Watawaambia mambo na likae kwa wingi ndani yenu, mkifundishana yote yanayotendeka hapa kwetu. **10** Aristarko na kuonyana katika hekima yote, mkimwimbia aliye mfungwa pamoja nami anawasalimu, Mungu zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni, vivyo hivyo Marko, binamu yake Barnaba. huku mkiwa na shukrani miyoni mwenu. **17** (Mmeshapata maagizo yanayomhusu; akija Lolote mfanyalo, ikiwa ni kwa neno au kwa kwenu, mpokeeni.) **11** Yesu, yeye aitwaye Yusto, tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu, pia anawasalimu. Hawa peke yao ndio Wayahudi mkimshukuru Mungu Baba katika yeye. **18** Ninyi mionganoni mwa watendakazi wenzangu kwa ajili wake, watiini waume zenu, kama inavyostahili ya Ufalme wa Mungu, nao wamekuwa faraja katika Bwana. **19** Ninyi waume, wapendeni wake kwangu. **12** Epafra, ambaye ni mmoja wenu zenu, wala msiwe na uchungu dhidi yao. **20** na mtumishi wa Kristo Yesu, anawasalimu. Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika mambo Yeye siku zote anawaombea kwa bidii kwamba yote, kwa maana hivi ndivyo inavyompendeza msimame imara katika mapenzi yote ya Mungu, Bwana. **21** Ninyi akina baba, msiwachokoze mkiwa wakamilifu na thabit. **13** Ninashuhudia watoto wenu, wasije wakakata tamaa. **22** Ninyi kumhusu kwamba anafanya kazi kwa bidii watumwa, watiini mabwana zenu wa hapa kwa ajili yenu, na kwa ajili ya ndugu wa duniani katika mambo yote. Fanyeni hivyo si Laodikia na wale wa Hierapoli. **14** Rafiki yetu wakiwepo tu, wala si kwa kutafuta upendeleo mpENZI Luka yule tabibu, pamoja na Dema, wao, bali kwa moyo mnyofu na kumcha Bwana. wanawasalimu. **15** Wasalimuni ndugu wote **23** Lolote mfanyalo, fanyeni kwa moyo kama wa Laodikia, na pia Nimfa, pamoja na kanisa watu wanaomtumikia Bwana, na si wanadamu, linalokutana katika nyumba yake. **16** Baada ya **24** kwa kuwa mnajua kwamba mtapokea urithi barua hii kusomwa kwenu, hakikisheni kwamba wenu kutoka kwa Bwana ukiwa thawabu yenu. inasomwa pia katika kanisa la Walaodikia. Ni Bwana Yesu Kristo mnayemtumikia. **25** Nanyi pia msome barua inayotoka Laodikia. Yeyote atendaye mabaya atalipwa kwa ajili ya **17** Mwambieni Arkipo hivi: "Hakikisha kuwa mabaya yake, wala hakuna upendeleo.

4 Ninyi mabwana, watendeeni watumwa wenu yaliyo haki na yanayostahili, mkitambua ya kwamba ninyi pia mnaye Bwana mbinguni. **2** Dumuni sana katika maombi, mkitambua katika hayo pamoja na kushukuru. **3** Pia tuombeenii na sisi ili Mungu atufungulie mlango wa kunena,

unakamilisha ile huduma uliyopokea katika Bwana." **18** Mimi, Paulo, naandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe. Kumbukeni minyororo yangu. Neema iwe nanyi. Amen.

1 Wathesalonike

1 Paulo, Silvano na Timotheo: Kwa kanisa la Wathesalonike, ninyi mlilo ndani ya Mungu Baba yetu na ndani ya Bwana Yesu Kristo: Neema iwe kwenu na amani. **2** Siku zote tunamshukuru Mungu kwa ajili yenu ninyi nyote, tukiwataja kwenye maombi yetu daima. **3** Tunaikumbuka daima kazi yenu ya imani mbele za Mungu aliye Baba yetu, taabu yenu katika upendo na saburi yenu ya tumaini katika Bwana wetu Yesu Kristo. **4** Ndugu zetu mpwendwao na Mungu, kwa kuwa tunajua kwamba Mungu amewachagua, **5** kwa sababu ujumbe wetu wa Injili haukuja kwenu kwa maneno matupu bali pia ulidhihirishwa katika nguvu na katika Roho Mtakatifu, tena ukiwa na uthibitisho kamili, kama vile ninyi wenyewe mnavyo jua jinsi tulivyo enenda katikati yenu kwa ajili yenu.

6 Nanyi mkawa wafuasi wetu na wa Bwana, ingawa mlipata mteso mengi, mlilipokea lile Neno kwa furaha katika Roho Mtakatifu. **7** Hivyo ninyi mkawa kielelezo kwa waumini wote katika Makedonia na Akaya. **8** Kwa maana kutoka kwenu neno la Bwana limesikika, si katika Makedonia na Akaya tu, bali pia imani yenu katika Mungu imejulikana kila mahali kiasi kwamba hatuna haja ya kusema lolote kwa habari yake. **9** Kwa maana watu wa maeneo hayo wenyewe wanaeleza jinsi mlivyotupokea na jinsi mlivyomgeukia Mungu mkaacha sanamu, ili kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli **10** na ili kumnganjea Mwanawe kutoka mbinguni, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu: yaani, Yesu, ye ye aliyetuoko kutoka ghadhabu inayokuja.

2 Ndugu zangu, kwa kuwa ninyi wenyewe mnajua ya kwamba kuja kwetu kwenu hakukuwa bure, **2** kama vile mjuavyo, tulikuwa tumeteswa na kutukanwa huko Filipi, lakini hata hivyo, kwa msaada wa Mungu wetu, tulikuwa na ujasiri wa kuwaambia Injili ya Mungu ingawa kulikuwa na upinzani mkubwa. **3** Kwa maana himizo letu halikutokana na hila wala nia mbaya au udanganyifu. **4** Kinyume chake, tulinenka kama watu tulio kubaliwa na Mungu tukakabidhiwa Injili. Sisi hatujaribu kuwapendeza wanadamu bali kumpendeza Mungu, ye ye ayachunguzaye mawazo ya ndani sana ya miyo yetu. **5** Kama mjuavyo, hatukuja kwenu kwa maneno ya kujipendekeza au maneno yasiyo ya kweli ili kuficha tamaa mbaya: Mungu ndiye shahidi yetu. **6** Wala hatukuwa tunatafuta sifa kutoka kwa wanadamu, wala kutoka kwenu au kwa mtu mwингine awaye yote. Kama mitume wa Kristo tungali weza kuwa mzigo kwenu, **7** lakini tulikuwa wapole katikati yenu, kama mama anayewatunza watoto wake wadogo. **8** Tuliwapenda sana kiasi kwamba tulifurahia kushirikiana nanyi, si Injili ya Mungu tu, bali hata maisha yetu, kwa sababu mlikuwa wa thamani mno kwetu. **9** Ndugu zetu, mnakumbuka juhudhi yetu na taabu yetu. Tulifanya kazi usiku na mchana, ili tusimleme mtu ye yote wa kwenu wakati tulipokuwa tunawahibiria Injili ya Mungu. **10** Nanyi wenyewe ni mashahidi na Mungu pia, jinsi tulivyo kuwa watakatifu, wenyewe haki na wasio na lawama mionganii mwenu ninyi mliao minni. **11** Maana mnajua kwamba tuliatendea kila mmoja wenu kama vile baba awatende avyo watoto wake. **12** Tuliwatia moyo, tuliwafariji na kuwahimiza kuishi maisha yampendezayo Mungu, anayewaita katika Ufalme na utukufu wake. **13** Nasi pia tunamshukuru Mungu bila kukoma kwa sababu mlipolipokea neno la Mungu mlilosikia kutoka kwetu, hamkulipokea kama neno la wanadamu, bali mlilipokea kama liliyvo hasa, neno la Mungu, litendalo kazi ndani yenu ninyi mnao amini. **14** Kwa maana ninyi ndugu zetu, milifanyika wafuasi wa makanisa ya Mungu yaliyoko ndani ya Kristo Yesu katika Uyahudi. Mlipata mteso yale yale kutoka kwa watu wenu wenyewe kama vile makanisa hayo yalivyoteswa na Wayahudi, **15** wale waliomuuwa Bwana Yesu na manabii, nasi wakatufukuza pia. Watu hao walimchukiza Mungu na tena ni adui wa watu wote, **16** wakijitahidi kutuzuua tusizungumze na watu wa Mataifa ili kwamba wapate kuokolewa. Kwa njia hii wanazidi kujilundikia dhambi zao hadi kikomo. Lakini hatimaye ghadhabu ya Mungu imewafikia. **17** Lakini ndugu zetu, tulipotenganishwa nanyi

kwa kitambo kidogo (ingawa kutengana huko kulikuwa kwa mwili tu, si kwa moyo), tulizidi kuwa na shauku kubwa kuwaona uso kwa uso. **18** Maana tulitaka kuja kwenu, hasa mimi Paulo, nilitaka kuja tena na tena, lakini Shetani akatuzuia. **19** Kwa maana tumaini letu ni nini, au furaha yetu au taji yetu ya kujisifia mbele za Bwana Yesu Kristo wakati wa kuja kwake? Je, si ni ninyi? **20** Naam, ninyi ndio fahari yetu na furaha yetu.

3 Kwa hivyo tulipokuwa hatuwezi kuvumilia zaidi, tuliamua tubaki Athene peke yetu. **2** Tukamtuma Timotheo ambaye ni ndugu yetu na mtumishi mwenzetu wa Mungu katika kuieneza Injili ya Kristo, aje kuwaimarisha na kuwatia moyo katika imani yenu, **3** ili mtu yeote asifadhaishwe na mateso haya. Mnajua vyema kwamba tumewekewa hayo mateso. **4** Kwa kweli, tulipokuwa pamoja nanyi tuliwaambia mara kwa mara kwamba tutateswa na imekuwa hivyo kama mjuavyo. **5** Kwa sababu hii nilipokuwa siwezi kuvumilia zaidi, nilimtuma mtu ili nipate habari za imani yenu. Niliogopa kwamba kwa njia fulani yule mjaribu asiwe amewajaribu, nasi tukawa tumejitaabisha bure. **6** Lakini sasa Timotheo ndiyo tu amerejea kwetu kutoka kwenu na ameleta habari njema kuhusu imani yenu na upendo wenu. Ametuambia kwamba siku zote mnatukumbuka kwa wema na kwamba mna shauku ya katuona kama vile sisi tulivyo na shauku ya kuwaona ninyi. **7** Kwa hiyo, ndugu zetu, katika dhiki na mateso yetu yote tumefarijika kwa sababu ya imani yenu. **8** Sasa kwa kuwa hakika tunaishi, kwa kuwa ninyi mmesimama imara katika Bwana. **9** Je, tutawezaje kumshukuru Mungu kiasi cha kutosha kwa ajili yenu, kutokana na furaha tuliyo nayo mbele za Mungu wetu kwa sababu yenu? **10** Usiku na mchana tunaomba kwa bidii ili tupate kuwaona tena na kujaza kile kilichopungua katika imani yenu. **11** Basi Mungu wetu na Baba yetu mwenyewe na Bwana wetu Yesu atengeneze njia ya sisi kuja kwenu. **12** Bwana na auongeze upendo wenu na kuuzidisha kati yenu na kwa wengine wote, kama vile tulivyo na upendo mwangi kwenu. **13** Tunamwomba Mungu aimarishe miyo yenu ili msiwe na lawama katika utakatifu mbele za Mungu wetu aliye Baba yetu wakati wa kuja kwake Bwana Yesu pamoja na watakatifu wote.

4 Hatimaye, ndugu, tuliwaomba na kuwasihhi katika Bwana Yesu kwamba, kama mlivyojifunza kutoka kwetu jinsi iwapasavyo kuishi ili kumpendeza Mungu, kama vile mnnavyoishi, imewapasa mzidi sana kufanya hivyo. **2** Kwa kuwa mnajua ni maagizo gani tuliyowapa kwa mamlaka ya Bwana Yesu. **3** Mapenzi ya Mungu ni kwamba ninyi mtakaswe, ili kwamba mjiepushe na zinaa, **4** ili kwamba kila mmoja wenu ajifunze kuutawala mwili wake mwenyewe katika utakatifu na heshima, **5** si kwa tamaa mbaya kama watu wa Mataifa wasiomjua Mungu. **6** Katika jambo hili mtu asimkosee ndugu yake wala kumlaghai. Kwa kuwa Bwana ni mlipiza kisasi katika mambo haya yote, kama vile tulivyokwisha kuwaambia mapema na kuwaonya vikali. **7** Kwa maana Mungu hakutuitia uchafu, bali utakatifu. **8** Kwa hiyo, mtu yeote anayekataa mafundisho haya hamkatai mwanadamu, bali anamkataa Mungu anayewapa ninyi Roho wake Mtakatifu. **9** Sasa kuhusu upendo wa ndugu hamna haja mtu yeote kuwaandikia, kwa maana ninyi wenyewe mmefundishwa na Mungu kupendana. **10** Nanyi kwa kweli mnawapenda ndugu wote katika Makedonia nzima. Lakini ndugu, tunawasihi mzidi sana kuwapenda. **11** Jitahidini kuishi maisha ya utulivu, kila mtu akijishughulisha na mambo yake mwenyewe na kufanya kazi kwa mikono yake, kama vile tulivyowaagiza, **12** ili maisha yenu ya kila siku yajipatia heshima kutoka kwa watu walio nje, ili msimtegemee mtu yeote. **13** Lakini ndugu, hatutaki mkosee kujua kuhusu wale waliolala mauti, ili msihuzunike kama watu wengine wasiokuwa na tumaini. **14** Kwa kuwa tunaamin kwamba Yesu alikufa na kufufuka, na kwa hivyo, Mungu kwa njia ya Yesu atawafufua pamoja naye wale waliolala mautini ndani yake. **15** Kulingana na neno la Bwana mwenyewe, tunawaambia kwamba sisi ambaobado tuko hai, tulioibaki hadi kuja kwake Bwana, hakika

hatutawatangulia waliolala mauti. **16** Kwa bila kukoma; **18** shukuruni kwa kila jambo, kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka maana haya ndiyo mapenzi ya Mungu kwa ajili mbinguni, akitoa amri kwa sauti kuu, pamoja na yenu katika Kristo Yesu. **19** Msizume moto wa sauti ya malaika mkuu, na sauti ya tarumbeta Roho Mtakatifu; **20** msiyadharau maneno ya ya Mungu. Nao waliokufa wakiwa katika Kristo unabii. **21** Jaribuni kila kitu. Yashikeni yaliyo watafufuka kwanza. **17** Baada ya hilo sisi tulio merna. **22** Jiepusheni na uovu wa kila namna. **23** hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika Mungu mwenyewe, Mungu wa amani, awatakase mawingu ili kumlaki Bwana hewani, hivyo ninyi kabisa. Nanyi mhifadhiwe roho zenu, nafsi tutakuwa pamoja na Bwana milele. **18** Kwa hiyo zenu na miili yenu, bila kuwa na lawama katika farijianeni kwa maneno haya.

5 Basi, ndugu, kwa habari ya nyakati na majira hatuna haja ya kuwaandikia, **2** kwa kuwa mnajua vyema kwamba siku ya Bwana itakuja kama mwizi ajapo usiku. **3** Wakati watu wanaposema, "Kuna amani na salama," maangamizi huwajia ghafula, kama vile utungu umjiavyo mwanamke mwenye mimba; nao hakika hawatatoroka. **4** Bali ninyi, ndugu, hampo gizani hata siku ile iwakute ghafula kama mwizi. **5** Ninyi nyote ni wana wa nuru na wana wa mchana. Sisi si wana wa giza wala wa usiku. **6** Kwa hiyo basi, tusilale kama watu wengine walalavyo, bali tukeshe na kuwa na kiasi. **7** Kwa kuwa wote walalao hulala usiku na wale walewao hulewa usiku. **8** Lakini kwa kuwa sisi ni wana wa mchana, basi tuwe na kiasi, tukijivika imani na upendo kama dirii kifuani na tumaini letu la wokovu kama chapeo. **9** Kwa maana Mungu hakutuita ili tupate ghadhabu bali tupate wokovu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo. **10** Yeye alikufa kwa ajili yetu ili hata kama tuko macho au tumelala, tupate kuishi pamoja naye. **11** Kwa hiyo farijianeni na kujengana, kama vile mnavyofanya sasa. **12** Sasa tunawaomba, ndugu, waheshimuni wale wanaofanya kazi kwa bidii mionganoni mwenu, wale ambaao wana mamlaka juu yenu katika Bwana na ambaao wanawaonya. **13** Waheshimuni sana katika upendo kwa ajili ya kazi zao. Ishini kwa amani ninyi kwa ninyi. **14** Nasi twawasihi, ndugu, waonyeni walio wavivu, watieni moyo waoga, wasaidieni wanyonge na kuwavumilia watu wote. **15** Angalieni kuwa mtu asimlipi mwenzake maovu kwa maovu, bali siku zote tafuteni kutendeana mema ninyi kwa ninyi na kwa watu wote. **16** Furahini siku zote; **17** ombeni

Bwana wetu Yesu Kristo. **24** Yeye aliyewaita ni mwaminifu naye atafanya hayo. **25** Ndugu, tuombeeni. **26** Wasalimuni ndugu wote kwa busu takatifu. **27** Nawaagizeni mbele za Bwana mhakikishe kuwa ndugu wote wanasonewa barua hii. **28** Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. Amen.

2 Wathesalonike

1 Paulo, Silvano na Timotheo: Kwa kanisa la Wathesalonike mlío katika Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo: **2** Neema na amani itokayo kwa Mungu Baba na Bwana Yesu Kristo iwe nanyi. **3** Ndugu, imetubidi kumshukuru Mungu kwa ajili yenu siku zote, kama ulivyo wajibu wetu, kwa sababu imani yenu inakua zaidi na zaidi na upendo wa kila mmoja wenu alio nao kwa mwenzake unazidi kuongezeka. **4** Ndiyo sababu mióngoni mwa makanisa ya Mungu, tunajivuna kuhusu saburi yenu na imani mliyo nayo katika mateso yote na dhiki mnazostahimili. **5** Haya yote ni uthibitisho kwamba hukumu ya Mungu ni ya haki, na kwa sababu hiyo ninyi mtahesabiwa kwamba mnastahili kuwa wa Ufalme wa Mungu, mnaoteswa kwa ajili wake. **6** Mungu ni mwenye haki: ye ye atawalipa mateso wale wawatesao ninyi **7** na kuwapa ninyi mnaoteseka raha pamoja na sisi, wakati Bwana Yesu atakapodhihirisha kutoka mbinguni katika mwali wa moto pamoja na malaika wake wenye nguvu. **8** Atawaadhibu wale wasiomjua Mungu na ambao hawakuitii Injili ya Bwana wetu Yesu. **9** Wataadhibiwa kwa uangamivu wa milele na kutengwa na uso wa Bwana na utukufu wa uweza wake, (**aīōnios g166**) **10** siku hiyo atakapokuja kutukuzwa katika watakatifu wake na kustaajabiba mióngoni mwa wote walioamini. Ninyi pia mtakuwa mióngoni mwa hawa kwa sababu mliamini ushuhuda wetu kwenu. **11** Kwa sababu hii, tunawaombea ninyi bila kukoma, ili Mungu apate ku wahesabu kuwa mnastahili wito wake na kwamba kwa uwezo wake apate kutimiza kila kusudi lenu jema na kila tendo linaloongozwa na imani yenu. **12** Tunaomba hivi ili Jina la Bwana wetu Yesu lipate kutukuzwa ndani yenu, nanyi ndani yake, kulingana na neema ya Mungu wetu na Bwana Yesu Kristo.

2 Ndugu, kuhusu kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanya kwetu pamoja mbele zake, tunawasihi, **2** msiyumbishwe kwa urahisi wala msitiwe wasiwasi na roho wala neno au

barua inayosemekana kuwa imetoka kwetu, isemayo kwamba siku ya Bwana imekwisha kuwako. **3** Mtu ye yote na asiwadanganye kwa namna yoyote kwa maana siku ile haitakuja mpaka uasi utokee kwanza, na yule mtu wa kuasi adhhihirishwe, yule ambaye amehukumiwa kuangamizwa kabisa. **4** Yeye atapingana na kujitkuza juu ya kila kitu kiitwacho Mungu au kinachoabudiwa, ili kuijiweka juu katika Hekalu la Mungu, akijitangaza mwenyewe kuwa ndiye Mungu. **5** Je, hamkumbuki ya kwamba nilipokuwa pamoja nanyi niliwaambia mambo haya? **6** Nanyi sasa mnajua kinachomzuia, ili apate kudhihirishwa wakati wake utakapowadia. **7** Maana ile nguvu ya siri ya uasi tayari inatenda kazi, lakini yule anayeizua ataendelea kufanya hivyo mpaka atakapoondolewa. **8** Hapo ndipo yule mwasi atafunuliwa, ambaye Bwana Yesu atamteketeza kwa pumzi ya kinywa chake na kumwangamiza kabisa kwa utukufu wa kuja kwake. **9** Kuja kwa yule mwasi kutaonekana kana kwamba ni kutenda kazi kwake Shetani ambaye hutumia nguvu zote, ishara, maajabu ya uongo, **10** na kila aina ya uovu kwa wale wanaoangamia kwa sababu walikataa kuipenda kweli wapate kuokolewa. **11** Kwa sababu hii, Mungu ameruhusu watawaliwe na nguvu ya udanganyifu, ili waendelee kuamini uongo, **12** na wahukumiwe wote ambao hawakuiamini ile kweli, bali wamefurahia uovu. **13** Lakini imetupasa sisi kumshukuru Mungu daima kwa ajili yenu, ndugu mpendwao na Bwana, kwa sababu Mungu aliwachagua ninyi tangu mwanzo ili mwokolewe kwa kutakswa na Roho kwa kuiamini kweli. **14** Kwa kusudi hili Mungu aliwaita kwa njia ya kuhubiri kwetu Injili, ili mpate kushiriki katika utukufu wa Bwana Yesu Kristo. **15** Hivyo basi, ndugu wapendwa, simameni imara na myashike sana yale mafundisho tuliyowapa ikiwa ni kwa maneno ya kinywa au kwa barua. **16** Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe na Mungu Baba yetu, aliyetupenda na kwa neema yake akatupatia faraja ya milele na tumaini jema, (**aīōnios g166**) **17** awafariji miyo yenu na kuwaimarisha katika kila neno na tendo jema.

3 Hatimaye, ndugu, tuombeeni ili Neno la Bwana lipate kuenea kwa haraka na kuheshimiwa kila mahali, kama vile ilivyokuwa kwenu. **2** Ombeni pia ili tupate kuokolewa kutokana na watu waovu na wabaya, kwa maana si wote wanaoamini. **3** Lakini Bwana ni mwaminifu, naye atawaimarisha ninyi na kuwalinda kutokana na yule mwovu. **4** Nasi tuna tumaini katika Bwana ya kuwa mnafanya na mtaendelea kufanya yale tuliyowaagiza. **5** Bwana aiongoze miyo yenu katika upendo wa Mungu na katika saburi ya Kristo. **6** Ndugu, tunawaagiza katika Jina la Bwana Yesu Kristo, jitengeni na kila ndugu ambaye ni mvivu na ambaye haishi kufuatana na maagizo tuliyowapa. **7** Maana ninyi wenyewe mnajua jinsi iwapasavyo kufuata mfano wetu. Sisi hatukuwa wavivu tulipokuwa pamoja nanyi, **8** wala hatukula chakula cha mtu ye yeyote pasipo kukilipia. Badala yake tulifanya kazi kwa bidii usiku na mchana, ili tusimlemeem mtu ye yeyote mionganoni mwenu. **9** Tulifanya hivi, si kwa sababu hatukuwa na haki ya kupata msaada kama huo, bali ndio sisi wenyewe tuwe kielelezo. **10** Kwa maana hata tulipokuwa pamoja nanyi, tuliwapa amri kwamba: “Mtu ye yeyote asiyetaka kufanya kazi, hata kula asile.” **11** Kwa kuwa tunasikia kwamba baadhi ya watu mionganoni mwenu ni wavivu. Hawafanyi kazi bali hujishughulisha na mambo ya wengine. **12** Basi watu kama hao tunawaagiza na kuwahimiza katika Bwana Yesu Kristo, kwamba wafanye kazi kwa utulivu kwa ajili ya chakula chao wenyewe. **13** Kwa upande wenu, ndugu, ninyi kamwe msichoke katika kutenda mema. **14** Ikiwa mtu ye yeyote hayatii maagizo yetu yaliyoko katika barua hii, mwangalieni sana mtu huyo. Msishirikiane naye, ili apate kuona aibu. **15** Lakini msimhesabu kuwa adui, bali mwonyeni kama ndugu. **16** Basi, Bwana wa amani mwenyewe awapeni amani nyakati zote na kwa kila njia. Bwana awe nanyi nyote. **17** Mimi, Paulo, ninaandika salamu hizi kwa mkono wangu mwenyewe. Hii ndio alama ya utambulisho katika barua zangu zote. Hivi ndivyo niandikavyo. **18** Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi nyote. Amen.

1 Timotheo

1 Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu na ya Kristo Yesu tumaini letu. **2** Kwa Timotheo, mwanangu halisi katika imani: Neema, rehema na amani itokayo kwa Mungu Baba na kwa Kristo Yesu Bwana wetu. **3** Kama nilivyokusih i wakati nilipokwenda Makedonia, endelea kubaki Efeso, ili kwamba upate kuwaagiza watu wasiendelee kufundisha mafundisho ya uongo **4** wala wasitoe muda wao kwa hadithi za kuburiwa na orodha za majina ya vizazi visivyo na mwisho, ambazo huchochea mabishano badala ya mpango wa Mungu utokanao na imani. **5** Kusudi la maagizo haya ni upendo utokao katika moyo safi, dhamiri njema na imani ya kweli. **6** Watu wengine wamepotoka kutoka haya na kugeukia majadiliano yasiyo na maana kwa kuwa, **7** wanataka kuwa walimu wa sheria, lakini hawajui mambo yale wanayosema wala hayo wanayoyatumainia kwa uthabiti. **8** Tunajua kwamba sheria ni njema ikiwa inatumika kwa halali kama ilivyokusudiwa. **9** Lakini tunajua ya kuwa sheria si kwa ajili ya weny haki, bali kwa ajili ya wavunja sheria na waasi, kwa ajili ya wasiomcha Mungu na weny dhambi, wasio watakatifu na wanaokufuru; kwa wale wawauo baba zao au mama zao, kwa wauaji, **10** kwa wazinzi na wahanithi, kwa wale wauzao watu, na kwa waongo na waapao kwa uongo, na kwa chochote kingine kilicho kinyume na mafundisho ya kweli, **11** ambayo yanakubaliana na Injili ya utukufu wa Mungu anayehimidiwa, ambayo mimi nimewekewa amana. **12** Namshukuru Kristo Yesu Bwana wetu, aliyenitia nguvu, kwa sababu aliniona mwaminifu, akaniteua kwa kazi yake. **13** Ingawa wakati fulani nilikuwa mwenye kukufuru, mtesaji na mwenye jeuri, lakini nilipata rehema kwa sababu nilitenda hivyo kwa kutojua na kutoamini kwangu. **14** Neema ya Bwana wetu ilimiminwa juu yangu kwa wingi, ikiambatana na imani na upendo ulio katika Kristo Yesu. **15** Msemo huu ni wa kweli na unaostahili kukubalika, usemao kwamba: Kristo Yesu alikuja ulimwenguni kuokoa weny dhambi, ambao mimi ndiye niliye mbaya kuliko wote. **16**

Lakini kwa sababu hiyo nilipata rehema, ili katika mimi, niliyekuwa mwenye dhambi kuliko wote, Kristo Yesu apate kuonyesha uvumilivu wake usio na kikomo, ili niwe kielelezo kwa wale watakaomwamini na wapate uzima wa milele. (aiōnios g166) **17** Basi Mfalme wa milele, asiy na mwisho, asiyenekana, aliye Mungu pekee, apewe heshima na utukufu milele na milele. Amen. (aiōn g165) **18** Mwanangu Timotheo, ninakupa agizo hili, kwa kadiri ya maneno ya unabii yaliyosemwa kukuhusu, ili kwa kuyafuata upate kupigana vita vizuri, **19** ukiishikilia imani na dhamiri njema, ambazo wengine wamevikataa, na hivyo wakaangamia kwa habari ya imani yao. **20** Mionganoni mwao wako Himenayo na Aleksanda, ambao niinemkabidhi Shetani ili wafundishwe wasije wakakufuru.

2 Awali ya yote, nasihi kwamba dua, sala, maombezi na shukrani zifanyike kwa ajili ya watu wote: **2** kwa ajili ya wafalme na wale wote weny mamlaka, ili tupate kuishi kwa amani na utulivu, katika uchaji wote wa Mungu na utakatifu. **3** Jambo hili ni jema, tena linapendeza machoni pa Mungu Mwokozi wetu, **4** anayetaka watu wote waokolewe na wafikie kujua kweli. **5** Kwa maana kuna Mungu mmoja na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu, yaani mwanadamu Kristo Yesu, **6** aliyejitoa mwenyewe kuwa fidia kwa ajili ya wanadamu wote: jambo hili lilishuhudiwa kwa wakati wake ufaao. **7** Nami kwa kusudi hili nimewekwa niwe mhubiri na mtume (nasema kweli katika Kristo wala sisemi uongo), mwalimu wa watu wa Mataifa katika imani na kweli. **8** Nataka kila mahali wanaume wasali wakiinua mikono mitakatif pasipo hasira wala kugombana. **9** Vivyo hivyo nataka wanawake wajipambe kwa adabu na kwa heshima katika mavazi yanayostahili, si kwa kusuka nywele, kuvalia dhahabu, lulu au mavazi ya gharama kubwa, **10** bali kwa matendo mazuri kama iwapasavyo wanawake wanaokiri kuwa wanamcha Mungu. **11** Mwanamke na ajifunze kwa utulivu na kwa utiifu wote. **12** Simpi mwanamke ruhusa ya kufundisha au kuwa na mamlaka juu ya mwanaume. Mwanamke inampasa kukaa kimya. **13** Kwa

maana Adamu aliumbwu kwanza, kisha Eva. yoyote, siri ya utauwa ni kubwa: Alidhihirishwa
14 Wala si Adamu aliyedanganywa, bali ni katika mwili wa kibinadamu, akathibitishwa mwanamke aliyedanganywa akawa mkosaji. kuwa na haki katika Roho, akaonekana na
15 Lakini mwanamke ataokolewa kwa kuzaa malaika, akahubiriwa mionganoni mwa mataifa, kwake, kama wakiendelea kudumu katika imani, akaaminiwa ulimwenguni, akachukuliwa juu upendo na utakatifu, pamoja na kuwa na kiasi. katika utukufu.

3 Hili ni neno la kuaminiwa, kwamba mtu **4** Roho asema waziwazi kwamba katika siku akitamani kazi ya uangalizi, atamani kazi za mwisho baadhi ya watu wataiacha imani nzuri. **2** Basi, imempasa mwangalizi awe mtu na kufuata roho zidanganyazo na mafundisho asiye na lawama, mume wa mke mmoja, mwenye ya mashetani. **2** Mafundisho kama hayo huja kiasi, anayejitawala, anayeheshimika, mkarimu, kupitia kwa waongo amba ni wanafiki, hali ajuaye kufundisha, **3** asiwe mlevi, wala mkali dhamiri zao zikiungua kwa kuchomwa moto. bali awe mpole, asiwe mgomvi wala mpenda **3** Wao huwakataza watu wasioe na kuwaagiza fedha. **4** Lazima aweze kusimamia nyumba wajiepushe na vyakula fulani, ambavyo Mungu yake mwenyewe vizuri na kuhakikisha kwamba alivumba ili vipokewe kwa shukrani na wale watoto wake wanamtii na kuwa na heshima wanaoamini na kuijua kweli. **4** Kwa maana kwa kila njia. **5** (Kwa maana kama mtu hajui kila kitu alichokiumba Mungu ni chema, jinsi ya kusimamia nyumba yake mwenyewe, wala hakuna kitu chochote cha kukataliwa atawezaje kuliangalia kanisa la Mungu?) **6** kama kikipokewa kwa shukrani, **5** kwa sababu Asiwe mtu aliyeokoka karibuni asiye akajivuna kimetakaswa kwa neno la Mungu na kwa na kuangukia kwenye hukumu ile ile ya ibilisi. **7** kuomba. **6** Kama ukiwakumbusha ndugu Inampasa pia awe na sifa njema kwa watu walio mambo haya, utakuwa mtumishi mwema wa nje, ili asiye akalaumiwa na kuanguka kwenye Kristo Yesu, uliyelelewa katika kweli ya imani mtego wa ibilisi. **8** Vivyo hivyo, mashemasi na yale mafundisho mazuri uliyofauata. **7** nao wawe watu wanaostahili heshima, wasiwe Usijishughulishie kamwe na hadithi za kipagani wenyе kauli mbili au wenyе kujifurahisha na masimulizi ya uongo ya wanawake wazee; kwa mvinyo, wala wanaotamani faida isiyo badala yake, jizoeze kuwa mtauwa. **8** Kwa maana halali. **9** Inawapasa kushikamana sana na ile mazoezi ya mwili yana faida kwa sehemu, siri ya imani kwa dhamiri safi. **10** Ni lazima lakini utauwa una faida katika mambo yote, wapimwe kwanza; kisha kama hakuna neno yaani, unayo ahadi ya uzima wa sasa na ya dhidi yao, basi na waruhusiwe kuhudumu ule ujao. **9** Hili ni neno la kuaminiwa tena kama mashemasi. **11** Vivyo hivyo, wake zao lastahili kukubaliwa kabisa, **10** (nasi kwa ajili wawe wanawake wanaostahili heshima, wasio ya hili tunajitaabisha na kujitahidi), kwamba wasingiziaji, bali wawe na kiasi na waaminifu tumeweka tumaini letu kwa Mungu aliye katika kila jambo. **12** Shemasi awe mume wa hai, ambaye ni Mwokozi wa watu wote, hasa mke mmoja na inampasa aweze kusimamia wale waaminio. **11** Mambo haya yaagize na watoto wake na watu wa nyumbani mwake kuyafundisha. **12** Mtu ye yote asikudharau kwa vyema. **13** Wale amba wamehudumu vyema kuwa wewe ni kijana, bali uwe kielelezo kizuri katika huduma ya ushemasi hujipatia msimamo kwa waumini katika usemi, mwenendo, upendo, bora na ujasiri mkubwa katika imani yao ndani imani na usafi. **13** Fanya bidii kusoma Maandiko ya Kristo Yesu. **14** Ingawa ninatarajia kuja kwako hadharani, kuhubiri na kufundisha, mpaka hivi karibuni, ninakuandikia maagizo haya sasa nitakapokuja. **14** Usiache kutumia kipawa kilicho ili kwamba, **15** kama nikikawia, utajua jinsi ndani yako, ambacho ulipewa kwa neno la iwapasavyo watu kuenenda katika nyumba ya unabii wakati wazee walikuwekea mikono. **15** Mungu, ambayo ndiyo kanisa la Mungu aliye Uwe na bidii katika mambo haya; ujitoolee kwa hai, lililo nguzo na msingi wa kweli. **16** Bila shaka ajili ya mambo haya kikamilifu, ili kila mtu

aone kuendelea kwako. **16** Jilinde sana nafsi wazae watoto na wasimamie nyumba zao, yako na mafundisho yako. Dumu katika hayo, wasije wakampa adui nafasi ya kutushutumu. **17** Kwa maana kwa kweli wajane wengine wamepotoka ili kumfuata Shetani. **18** Lakini kama mwanamke yejote aaminiye ana wajane katika jamaa yake, inampasa awasaidie wala si kuwaacha wakililemea kanisa, ili kanisa liweze kuwasaidia wale ambao ni wajane kweli kweli.

5 Usimkemee mzee kwa ukali bali umshawishi kama vile angekuwa ni baba yako. Uwatendee vijana kama vile ndugu zako; **2** nao wanawake wazee uwatendee kama mama zako, na wanawake vijana kama dada zako, katika usafi wote. **3** Waheshimu wanawake wajane ambao ni wajane kweli kweli. **4** Kama mjane ana watoto ama wajukuu, hawa inawapasa awali ya yote wajifunze kutimiza wajibu wao wa kumcha Mungu katika matendo kwa kuwatanza wale wa jamaa zao wenyewe, na hivyo wawarudishie wema waliowatendea wazazi wao, kwa kuwa hivi ndivyo impendezavyo Mungu. **5** Mwanamke ambaye ni mjane kweli kweli, yaani, yeje aliyebak peke yake huweka tumaini lake kwa Mungu naye hudumu katika maombi usiku na mchana akimwomba Mungu ili amsaidie. **6** Lakini mijane aishiye kwa anasa amekufa, ingawa anaishi. **7** Wape watu maagizo haya pia, ili asiwepo yejote wa kulaumiwa. **8** Kama mtu hawatanzi wale wa jamaa yake, hasa wale wa nyumbani mwake mwenyewe, ameikana imani, tena ni mbaya kuliko yeje asiyeamini. **9** Mjane yejote asiwekwe kwenye orodha ya wajane isipokuwa awe ametimiza umri wa miaka sitini, na ambaye alikuwa mke wa mume mmoja, **10** awe ameshuhudiwa kwa matendo yake mema, aliywalea watoto wake vizuri, aliye mkarimu, aliyewanawisha watakatifu miguu, aliyewasaidia wenyе shida na aliyejitolea kwa ajili ya matendo mema ya kila namna. **11** Lakini kwa habari za wajane vijana usiwaweke kwenye lisitukanwe wala mafundisho yetu. **2** Wale orodha hiyo, maana tamaa zao za kimaumbile watumwa ambao wana mabwana waaminio, zikizidi kule kujitoa kwao kwa Kristo, watataka haiwapasi kupunguza heshima yao kwa sababu kuolewa tena. **12** Nao kwa njia hiyo watajiletea wao ni ndugu. Badala yake, wawatumikie hata hukumu kwa kukiuka ahadi yao ya kwanza. **13** vizuri zaidi, kwa sababu wale wanaonufaika na Zaidi ya hayo, wajane kama hao huwa na tabia huduma yao ni waaminio, ambao ni wapenzi ya uvivu wakizurura nyumba kwa nyumba, wala wao. Fundisha mambo haya na uwahimizie hawawi wavivu tu, bali pia huwa wasengenyaji, kuyafuata. **3** Ikiwa mtu yejote atafundisha wajijingizao katika mambo yasiyowahusu na mafundisho mapotovu wala hakubaliani na kusema mambo yasiyowapasa kusema. **14** mafundisho manyofu ya Bwana wetu Yesu Kristo Hivyo nawashauri wajane vijana waolewe, na yale ya utauwa, **4** huyo amejivuna wala hajui

kitu chochote. Yeye ameja tamaa ya mabishano wakati ujao na hivyo watajipatia uzima, yaani, na ugomvi kuhusu maneno ambayo matokeo ule uzima ambao ni wa kweli. **20** Timotheo, yake ni wivu na mapigano, maneno ya ukorofi, linda kile kilichowekwa amana kwako. Epuka shuku mbaya, **5** na kuzozana kusikokoma kati ya majadiliano yasiyo ya utauwa na mabishano watu walioharibika akili zao, walioikosa kweli, ambayo kwa uongo huitwa elimu, **21** ambayo na ambao hudhani kwamba utauwa ni njia ya wengine kwa kujidai kuwa nayo wameiacha kupata faida. **6** Lakini utauwa na kuridhika imani. Neema iwe nanyi. Amen.

ni faida kubwa. **7** Kwa kuwa hatukuja humu duniani na kitu chochote, wala hatuwezi kutoka humu na kitu. **8** Lakini kama tuna chakula na mavazi, tutaridhika navyo. **9** Lakini wale watu wanaotamani kuwa na mali kwa haraka huanguka kwenye majoribu, na wamenaswa na tamaa nyingi za kipumbavu zenyenye kudhuru, zinazowazamisha watu katika uharibifu na maangamizi. **10** Kwa maana kupenda fedha ndiyo shina moja la maovu ya kila namna. Baadhi ya watu wakitamani fedha, wameiacha imani na kujichoma wenye kwa maumivu mengi. **11** Lakini wewe, mtu wa Mungu, yakimbie mambo haya yote. Fuata haki, utauwa, imani, upendo, saburi na upole. **12** Pigana vile vita vizuri vya imani. Shika uzima wa milele ambao ndio ulioitiwa ulipokiri ule ukiri mzuri mbele ya mashahidi wengi. (aiōnios g166) **13** Nakuagiza mbele za Mungu avipaye vitu vyote uhai, na mbele za Kristo Yesu ambaye alipokuwa anashuhudia mbele ya Pontio Pilato alikiri ukiri mzuri, **14** uishike amri hii bila dosari wala lawama mpaka kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo, **15** ambaye Mungu atamleta kwa wakati wake mwenyewe: yeye ahimidiwaye, aliye peke yake Mtawala, Mfalme wa wafalme, na Bwana wa mabwana, **16** yeye peke yake ambaye hapatikani na mauti, na anakaa katika nuru isiyoweza kukaribiwa, ambaye hakuna mwanadamu aliyemwona wala awezaye kumwona. Heshima na uweza una yeye milele. Amen. (aiōnios g166) **17** Waagize wale ambao ni matajiri wa ulimwengu huu waache kujivuna, wala wasiweke tumaini lao katika mali ambayo si ya hakika, bali waweke tumaini lao katika Mungu ambaye hutupatia vitu vyote kwa wingi ili tuvifurahie. (aiōn g165) **18** Waagize watende mema, wawe matajiri katika matendo mema, pia wawe wakarimu na walio tayari kushiriki mali zao na wengine. **19** Kwa njia hii watajiwekeha hazina kama msingi kwa ajili ya

2 Timotheo

1 Paulo mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, kulingana na ile ahadi ya uzima uliomo ndani ya Kristo Yesu. **2** Kwa Timotheo, mwanangu mpendwa: Neema, rehema na amani itokayo kwa Mungu Baba, na kwa Kristo Yesu Bwana wetu. **3** Ninamshukuru Mungu, ninayemtumikia kwa dhamiri safi, kama walivyofanya baba zangu, ninapokukumbuka usiku na mchana katika maombi yangu. **4** Nikiyakumbuka machozi yako, ninatamani sana kukuona ili nipate kujawa na furaha. **5** Nimekuwa nikiakumbuka imani yako ya kweli, waliokuwa nayo bibi yako Loisi na mama yako Eunike na ambayo mimi ninasadiki sasa wewe pia unayo. **6** Kwa sababu hii nakukumbusha uchochee ile karama ya Mungu, iliyowekwa ndani yako nilipokuwekea mikono yangu. **7** Maana Mungu hakutupa roho ya woga, bali roho ya nguvu, ya upendo na ya moyo wa kiasi. **8** Kwa hiyo usione haya kushuhudia kuhusu Bwana wetu, wala usinionee haya mimi niliye mfungwa kwa ajili yake. Bali uishiriki pamoja nami taabu ya Injili, kwa kadiri ya nguvu ya Mungu, **9** ambaye alituokoa na kutuita katika mwito mtakatifu: si kwa kadiri ya matendo yetu mema bali kwa sababu ya kusudi lake mwenyewe na neema yake. Neema hii tulipewa katika Kristo Yesu tangu milele. (*aiōnios g166*) **10** Lakini sasa imefunuliwa kwa kudhihirishwa kwake Mwokozi wetu, Kristo Yesu, ambaye amebatilisha mauti na kuleta uzima na kutokufa kwa njia ya Injili. **11** Nami nimewekwa kuwa mhibirini, mtume na mwalimu wa Injili hii. **12** Hii ndiyo sababu ninateseka namna hii, lakini sioni haya kwa maana ninamjua yeye nilyemwamini, na kusadiki ya kuwa anaweza kukilinda kile nilichokiwaka amana kwake hadi siku ile. **13** Shika kwa uthabitii kielelezo cha mafundisho yenye uzima yale uliyoyasikia kwangu, pamoja na imani na upendo katika Kristo Yesu. **14** Ilinde ile amana uliyokabidhiwa kwa Roho Mtakatifu akaaye ndani yetu. **15** Unajua ya kuwa watu wote katika Asia wameniacha, mionganii mwao wamo Filego na Hermogene. **16** Bwana akawahurumie watu wa nyumbani mwa

Onesiforo, kwa sababu aliniburudisha mara kwa mara wala hakuionea aibu minyororo yangu. **17** Badala yake, alipokuwa Rumi, alinitafuta kwa bidii mpaka akanipata. **18** Bwana na amjalie kupata rehema zake siku ile! Nawe unajua vyema jinsi alivyonisaidia huko Efeso.

2 Basi, wewe mwanangu, uwe hodari katika neema iliyo ndani ya Kristo Yesu. **2** Nayu mambo yale uliyonisikia nikiyasema mbele ya mashahidi wengi, uwakabidhi watu waaminifu watakaoweza kuwafundisha watu wengine vilevile. **3** Vumilia taabu pamoja nasi kama askari mwema wa Kristo Yesu. **4** Hakuna askari yejote ambaye akiwa vitani hujishughulisha na mambo ya kawaida ya maisha haya kwa sababu nia yake ni kumpendeza yule aliyemwandika awe askari. **5** Vivyo hivyo, yeye ashindanaye katika michezo hawezi kupewa tuzo ya ushindi asiposhindana kulingana na kanuni za mashindano. **6** Mkulima mwenye bidii ya kazi ndiye anayestahili kuwa wa kwanza kupata fungu la mavuno. **7** Fikiri sana kuhusu haya nisemayo, kwa maana Bwana atakupa ufahamu katika mambo hayo yote. **8** Mkumbuke Yesu Kristo, aliyefufuliwa kutoka kwa wafu, yeye aliye wa uzao wa Daudi. Hii ndiyo Injili yangu, **9** ambayo kwayo ninateseka hata kufikia hatua ya kufungwa minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halifungwi. **10** Kwa hiyo ninavumilia mambo yote kwa ajili ya wateule wa Mungu, kusudi wao nao wapate wokovu ulio katika Kristo Yesu, pamoja na utukufu wa milele. (*aiōnios g166*) **11** Hili ni neno la kuaminiwa: Kwa maana kama tumekufa pamoja naye, tutaishi pia pamoja naye. **12** Kama tukistahimili, pia tutawala pamoja naye. Kama tukimkana yeye, naye atatukana sisi. **13** Kama tusipoamini, yeye hudumu kuwa mwaminifu, kwa maana hawezi kujikana mwenyewe. **14** Endelea kuwakumbusha mambo haya ukiwaonya mbele za Bwana waache kushindana kwa maneno ambayo hayana faida yoyote bali huwaangamiza tu wale wanaoyasikia. **15** Jitahidi kujionyesha kwa Mungu kuwa umekubaliwa naye, mtendakazi asiyi na sababu ya kuona aibu, ukilitumia kwa usahihi neno la kweli. **16** Jiepushe na maneno

mabaya, yasiyo na maana, yasiyo ya utauwa, Mungu. Jiepushe na watu wa namna hiyo. kwa maana hayo huzidi kuwatosa watu katika **6** Mionganoni mwao wamo wale wajingizao kukosa heshima kwa Mungu. **17** Mafundisho yao katika nyumba za watu na kuwachukua mateka yataenea kama kidonda kisichopona. Mionganoni wanawake wajinga, waliolemewa na dhambi mwao wamo Himenayo na Fileto **18** ambaao zao na kuyumbishwa na aina zote za tamaa wameiacha kweli, wakisema kwamba ufufuo wa mbaya. **7** Wakijifunza siku zote lakini kamwe wafu umekwisha kuwako, nao huharibu imani wasiweze kufikia ujuzi wa kweli. **8** Kama vile ya baadhi ya watu. **19** Lakini msingi wa Mungu Yane na Yambre walivyopingana na Mose, ulio imara umesimama, ukiwa na muhuri wenye vivyo hivyo watu hawa hupingana na ile kweli. maandishi haya: “Bwana anawajua walio wake”; Hawa ni watu wenye akili zilizopotoka, ambaao tena, “Kila alitajaye jina la Bwana, na auache wamekataliwa kwa mambo ya imani. **9** Lakini uovu.” **20** Katika nyumba kubwa si kwamba kuna hawataendelea sana, kwa sababu upumbavu vyombo nya dhahabu na fedha tu, bali pia vimo wao utakuwa dhahiri kwa watu wote, kama vyombo nya miti na nya udongo; vingine kwa uliyokuwa dhahiri upumbavu wa hao watu matumizi maalum, na vingine kwa matumizi wawili. **10** Lakini wewe umeyajua mafundisho ya kawaida. **21** Basi ikiwa mtu amejitakasa na yangu, mwenendo, makusudi, imani, uvumilivu, kujitenga na hayo niliyoyataja, atakuwa chombo upendo, ustahimilivu, **11** mateso na taabu, yaani maalum, kilichotengwa na ambacho kinamfaa mambo yote yaliyonipata huko Antiochia, Ikonio mwene nyumba, kimeandaliiwa tayari kwa kila na Listra, mateso yote niliyostahimili, lakini kazi njema. **22** Zikimbie tamaa mbaya za ujana, Bwana aliniokoa katika hayo yote. **12** Naam, ufuate haki, imani, upendo na amani pamoja ye yeyote anayetaka kuishi maisha ya utauwa na wale wamwitao Bwana kwa moyo safi. **23** ndani ya Kristo Yesu atateswa. **13** Lakini watu Jiepushe na mabishano ya kipumbavu na yasiyo waovu na wadanganyaji watazidi kuwa waovu, na maana, kwa kuwa wajua ya kwamba hayo wakidanganya na kudanganyika. **14** Bali wewe, huzaa magomvi. **24** Tena haimpasi mtumishi udumu katika yale ulijifunza na kuyaamini wa Bwana kuwa mgomvi, bali inampasa awe kwa uthabiti, ukitambua ya kuwa ulijifunza mwema kwa kila mtu, awezaye kufundisha, hayo kutoka kwa nani, **15** na jinsi ambavyo tena mvumilivu. **25** Inampasa kuwaonya kwa tangu utoto umeyajua Maandiko matakatifu, upole wale wanaopingana naye, kwa matumaini ambayo yanaweza kukuhekimisha upate wokovu kwamba Mungu atawajalia kutubu na kuijua kwa njia ya imani katika Kristo Yesu. **16** Kila kweli, **26** ili fahamu zao ziwarudie tena, nao Andiko limevuvu na Mungu na lafaa kwa waponyoke katika mtego wa ibilisi ambaye mafundisho, kwa kuwaonya watu makosa yao, amewateka wapate kufanya mapenzi yake.

3 Lakini yakupasa ufahamu jambo hili, kwamba siku za mwisho kutakuwa na nyakati za hatari. **2** Kwa maana watu watakuwa wenye kujipenda wenywewe, wenye kupenda fedha, wenye kujisifu, wenye kiburi, wenye kumkufuru Mungu, wasiotii wazazi wao, wasio na shukrani, wasio watakatifu, **3** kuwa tayari wakati ufaao na wakati usiofaa; wasio na upendo, wasiopenda kupatanishwa, karipia, kemea na utie moyo kwa uvumilivu wasingiziaji, wasiozuia tamaa zao, wakatili, **4** wasaliti, wakaidi, wasiopenda mema, **4** walioja majivuno, wapendao anasa zaidi kuliko kumpenda Mungu: **5** wakiwa na mfano wa utauwa kwa nje, lakini wakizikana nguvu za

4 Nakuagiza mbele za Mungu na mbele za Kristo Yesu, atakayewahukumu watu walio hai na waliokufa wakati wa kuja kwake na ufalme wake, kwamba: **2** Hubiri Neno; **3** kuwa tayari wakati ufaao na wakati usiofaa; **4** walioja majivuno, wapendao anasa zaidi kuliko mafundisho yenye uzima. Badala yake, ili kutimiza tamaa zao wenywewe, watajikusanya idadi kubwa ya walimu wapate kuwaambia yale

ambayo masikio yao yanayowasha yanatamani kuyasikia. **4** Watakataa kusikiliza kweli na kuzigeukia hadithi za uongo. **5** Kwa habari yako wewe, vumilia mateso, fanya kazi ya mhubiri wa Injili, timiza wajibu wote wa huduma yako. **6** Kwa maana mimi sasa ni tayari kumiminwa kama sadaka ya kinywaji, nayo saa yangu ya kuondoka imetimia. **7** Nimevipiga vita vizuri, mashindano nimeyamaliza, imani nimeilinda. **8** Sasa nimewekewa taji ya haki ambayo Bwana, mwamuzi wa haki, atanitunukia siku ile: wala si mimi tu, bali pia wote ambao wamengoja kwa shauku kudhihirishwa kwake. **9** Jitahidi kuja kwangu upesi **10** kwa sababu Dema, kwa kuupenda ulimwengu, ameniacha na amekwenda Thesalonike. Kreske amekwenda Galatia na Tito amekwenda Dalmatia. (aiōn g165) **11** Ni Luka peke yake aliye hapa pamoja nami. Mtafute Marko uje naye kwa sababu ananifaa sana katika huduma yangu. **12** Nimemtuma Tikiko huko Efeso. **13** Utakapokuja, niletee lile joho nililoliacha kwa Karpo huko Troa na vile vitabu vyangu, hasa vile vya ngozi. **14** Aleksanda yule mfua chuma alinitendea ubaya mkubwa. Bwana atamlipa kwa ajili ya yale aliyotenda. **15** Wewe pia ujihadhari naye kwa sababu aliyapinga sana maneno yetu. **16** Katika utetezi wangu wa mara ya kwanza, hakuna hata mmoja aliyeniunga mkono, bali kila mmoja aliniacha. Namwomba Mungu wasihesabiwe hatia kwa jambo hilo. **17** Lakini Bwana alisimama upande wangu akanitia nguvu, ili kupitia kwangu lile Neno lihubiriwe kwa ukamilifu, watu wote Mataifa wapate kulisikia. Mimi niliokolewa kutoka kinywa cha simba. **18** Bwana ataniokoa katika kila shambilio bayo na kunileta salama katika Ufalme wake wa mbinguni. Atukuzwe yeeye milele na milele. Amen. (aiōn g165) **19** Wasalimu Prisila na Akila, na wote wa nyumbani kwa Onesiforo. **20** Erasto alibaki Korintho. Nami nikamwacha Trofimo huko Mileto akiwa mgonjwa. **21** Jitahidi ufike huku kabla ya majira ya baridi. Eubulo anakusalimu, vivyo hivyo Pude, Lino, Klaudia na ndugu wote. **22** Bwana awe pamoja na roho yako. Neema iwe pamoja nanyi. Amen.

Tito

1 Paulo, mtumishi wa Mungu na mtume wa

Yesu Kristo kwa ajili ya imani ya wateule wa Mungu na kuijua kweli iletayo utauwa: **2** imani na ujuzi ulioko katika tumaini la uzima wa milele, ambaa Mungu, asiyesema uongo, aliahidi hata kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, (*aiōnios g166*) **3** naye kwa wakati wake aliouweka alilidhihirisha neno lake kwa njia ya mahubiri ambayo mimi nimewekewa amana kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu: **4** Kwa Tito, mwanangu hasa katika imani tunayoshiririki sote: Neema iwe kwako na amani itokayo kwa Mungu Baba na kwa Kristo Yesu Mwokozi wetu. **5** Sababu ya mimi kukuacha huko Krete ni ili uweke utaratibu mambo yale yaliyosalia na kuwaweka wazee wa kanisa katika kila mji, kama nilivyoaguagiza. **6** Mzee wa kanisa asiwe na lawama, awe mume wa mke mmoja, mtu ambaye watoto wake ni waaminio na wala hawashtakiwi kwa ufisadi. **7** Kwa kuwa mwangalizi, kama wakili wa Mungu, imempasa kuwa mtu asiye na lawama, asiwe mwenye majivuno au mwepesi wa hasira, wala mlevi, wala asiwe mtu mwenye tamaa ya mapato yasiyo ya halali. **8** Bali awe mkarimu, anayependa mema, mwenye kiasi, mwenye haki, mwadilifu, mniofu, mtakatifu na mwenye kuitawala nafsi yake. **9** Inampasa alishike kwa uthabiti lile neno la imani kama lilivyofundishwa, kusudi aweze kuwaonya wengine kwa mafundisho manyofu na kuwakanusha wale wanaopingana nayo. **10** Kwa maana wako wengi wasiotii, wenyewe maneno yasiyo na maana, hasa wale wa kikundi cha tohara. **11** Hao ni lazima wanyamazishwe, kwa sababu wanaharibu watu wa nyumba nzima wakifundisha mambo yasiyowapasa kufundisha. Wanafanya hivyo kwa ajili ya kujipatia mapato ya udanganyifu. **12** Hata mmojawapo wa manabii wao mwenyewe amesema, “Wakrete ni waongo siku zote, wanyama wabaya, walafi, wavivu.” **13** Ushuhuda huu ni kweli. Kwa hiyo, uwakemee kwa ukali wapate kuwa wazima katika imani, **14** ili wasiendelee kuangalia hadithi za Kiyahudi au maagizo ya wale watu wanaoikataa kweli. **15** Kwa wale walio safi, kila kitu ni safi kwo.

Lakini kwa wale waliopotoka na wasioamini, hakuna chochote kilicho safi. Kwa kweli nia zao na dhamiri zao zimepotoka. **16** Wanadai kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana. Hao watu ni chukizo, wasiotii, wasiofaa kwa jambo lolote jema.

2 Inakupasa kufundisha itikadi sahihi. **2**

Wafundishe wazee kuwa na kiasi, wastahivu, wenyewe busara na wanyofu katika imani, upendo na saburi. **3** Vivyo hivyo, wafundishe wanawake wazee kuwa na mwenendo wa utakatifu, wala wasiwe wasingiziaji au walevi, bali wafundishe yale yaliyo mema, **4** ili waweze kuwafundisha wanawake vijana kuwa na kiasi, wwapende waume zao na kuwapenda watoto wao, **5** wawe waaminifu, watakatifu, wakinunza vyema nyumba zao, wema, watiifu kwa waume zao, ili mtu yejote asije akalikufuru neno la Mungu.

6 Vivyo hivyo, himiza vijana wawe na kiasi. **7**

Katika kila jambo uwe kielelezo kwa kutenda mema. Katika mafundisho yako uonyeshe uadilifu, utaratibu, **8** na usemi sahihi usio na lawama, ili wanaokupinga watahayari, wakose neno lolote baya la kusema juu yetu. **9** Wafundishe watumwa kuwatii mabwana zao katika kila jambo, wakijitahidi kuwapendeza wala wasijibizane nao, **10** wala wasiwaibie, bali waonyeshe kuwa wanaweza kuaminika kabisa, ili kwa kila namna wayafanye mafundisho ya Mungu Mwokozi wetu yawe ya kuvutia. **11** Kwa maana neema ya Mungu ambayo inawaokoa wanadamu wote imefunuliwa. **12**

Nayo yatufundisha kukataa ubaya na tamaa za kidunia, ili tupate kuishi maisha ya kiasi, ya haki na ya utaua katika ulimwengu huu wa sasa, (*aiōn g165*) **13** huku tukilitazamia tumaini lenye baraka na ufunuo wa utukufu wa Mungu wetu Mkuu, aliye Mwokozi wetu Yesu Kristo. **14** Ndiye alijitoa nafsi yake kwa ajili yetu, ili atukomboe kutoka uovu wote na kujisafishia watu kuwa mali yake Mwenyewe, yaani, wale walio na juhudhi katika kutenda mema. **15** Basi wewe fundisha mambo haya. Onya na kukaripia kwa mamlaka yote. Mtu yejote asikudharau.

3 Wakumbushe watu kuwanyenyekea watawala

na kuwatii wenyewe mamlaka, wawe tayari

kutenda kila lililo jema. **2** Wasimnenee mtu
yeote mabaya, wasiwe wagomvi, bali wawe
wapole, wakionyesha unyenyekevu kwa watu
wote. **3** Maana sisi wenyewe wakati fulani
tulikuwa wajinga, wasiotii, tukiwa watumwa
wa tamaa mbaya na anasa za kila aina. Tuliishi
katika uovu na wivu, tukichukiwa na kuchukiana
sisi kwa sisi. **4** Lakini wema na upendo wa Mungu
Mwokozi wetu ulipofunuliwa, **5** alituokoa, si
kwa sababu ya matendo ya haki tuliyotenda,
bali kwa sababu ya rehema zake. Alituokoa kwa
kutuosa kwa kuzaliwa mara ya pili na kwa
kufanywa wapya kwa njia ya Roho Mtakatifu, **6**
ambaye Mungu alitumiminia kwa wingi kwa
njia ya Yesu Kristo Mwokozi wetu, **7** ili kwamba,
tukiisha kuhesabiwa haki kwa neema yake,
tupate kuwa warithi tukiwa na tumaini la
uzima wa milele. (aiōnios g166) **8** Hili ni neno la
kuaminiwa. Nami nataka uyasisitize mambo
haya, ili wale ambao wamemwamini Mungu
wapate kuwa waangalifu kujitoa kwa ajili ya
kutenda mema wakati wote. Mambo haya ni
mazuri tena ya manufaa kwa kila mtu. **9** Lakini
jiepushe na maswali ya kipuzi, mambo ya koo,
mabishano na ugomvi kuhusu sheria, kwa
sababu hayana faida, tena ni ubatili. **10** Mtu
anayesababisha mafarakano, mwonye mara ya
kwanza, kisha mwonye mara ya pili. Baada
ya hapo, usihusike naye tena. **11** Kwa kuwa
unajua kwamba mtu kama huyo amepotoka na
tena ni mwenye dhambi. Yeye amejihukumu
mwenyewe. **12** Mara nitakapomtuma Artema
au Tikiko kwako, jitahidi kuja unione huko
Nikopoli, kwa sababu nimeamua kukaa huko
wakati wa majira ya baridi. **13** Fanya kila
uwezalo uwasafrishe Zena yule mwasheria
na Apolo na uhakikishe kwamba wana kila
kitu wanachohitaji katika safari yao. **14** Watu
wetu hawana budi kujifunza kutenda mema,
ili waweze kuyakimu mahitaji ya kila siku,
wasije wakaishi maisha yasiyokuwa na matunda.
15 Wote walio pamoja nami wanakusalimu.
Wasalimu wale wanaotupenda katika imani.
Neema iwe nanyi nyote. Amen.

Filemoni

1 Paulo, mfungwa wa Kristo Yesu, pamoja na Timotheo ndugu yetu: Kwa Filemoni rafiki yetu mpendwa na mtendakazi mwenzetu, **2** kwa dada yetu mpendwa Afia, kwa Arkipo askari mwenzetu na kwa kanisa lile likutanalo nyumbani mwako: **3** Neema iwe nanyi na amani itokayo kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. **4** Siku zote ninamshukuru Mungu ninapokukumbuka katika maombi yangu, **5** kwa sababu ninasikia juu ya imani yako katika Bwana Yesu na upendo wako kwa watakatifu wote. **6** Naomba utiwe nguvu katika kuishuhudia imani yako, ili upate kuwa na ufahamu mkamilifu juu ya kila kitu chema tulicho nacho ndani ya Kristo. **7** Upendo wako umenifurahisha mno na kunitia moyo, kwa sababu wewe ndugu, umeiburudisha mioyo ya watakatifu. **8** Hata hivyo, ingawa katika Kristo ningeweza kuwa na ujasiri na kukuagiza yale yakupasayo kutenda, **9** lakini ninakuomba kwa upendo, mimi Paulo, mzee na pia sasa nikiwa mfungwa wa Kristo Yesu, **10** nakuomba kwa ajili ya mwanangu Onesimo, aliyefanyika mwanangu nilipokuwa kwenye minyororo. **11** Mwanzoni alikuwa hakufai, lakini sasa anakufaa sana wewe na mimi pia. **12** Namtuma kwako, yeeye aliye moyo wangu hasa. **13** Ningependa nikae naye ili ashike nafasi yako ya kunisaidia wakati huu nikiwa kifungoni kwa ajili ya Injili. **14** Lakini sikutaka kufanya lolote bila idhini yako, ili wema wowote uufanyao usiwe wa lazima, bali wa hiari. **15** Huenda sababu ya yeeye kutengwa nawe kwa kitambo kidogo ni ili uwe naye daima. (aiōnios g166) **16** Si kama mtumwa, bali bora kuliko mtumwa, kama ndugu mpendwa. Yeye ni mpendwa sana kwangu na hata kwako zaidi, yeeye kama mwanadamu na kama ndugu katika Bwana. **17** Hivyo kama unanihesabu mimi kuwa mshirika wako, mkaribishe kama vile ungenikaribisha mimi mwenywewe. **18** Kama amekukosea lolote au kama unamundai chochote, nidai mimi. **19** Ni mimi Paulo, ninayeandika waraka huu kwa mkono wangu mwenywewe. Nitakulipa. Sitaji kwamba nakudai hata nafsi yako. **20** Ndugu yangu, natamani nipate faida kwako katika Bwana, uubarudishe moyo wangu

katika Kristo. **21** Nikiwa na hakika ya utii wako, nakuandikia, nikijua kwamba utafanya hata zaidi ya yale ninayokuumba. **22** Jambo moja zaidi: Niandalie chumba cha wageni, kwa kuwa nataraji kurudishwa kwenu kama jibu la maombi yenu. **23** Epafra, aliye mfungwa mwenzangu katika Kristo Yesu, anakusalimu. **24** Vivyo hivyo wenzangu wanakusalimu. **25** Neema ya Bwana Yesu Kristo iwe pamoja na roho zenu. Amen.

Wahebrania

1 Zamani Mungu alisema na baba zetu kwa njia ya manabii mara nydingi na kwa njia mbalimbali, **2** lakini katika siku hizi za mwisho anasema nasi kwa njia ya Mwanawe, ambaye amemweka kuwa mrithi wa vitu vyote, na ambaye kupitia kwake aliuumba ulimwengu. (aiōn g165) **3** Mwana ni mng'ao wa utukufu wa Mungu na mfano halisi wa nafsi yake, akivihifadhi vitu vyote kwa neno lake lenye uweza. Akiisha kufanya utakaso kwa ajili ya dhambi, aliketi mkono wa kuume wa Aliye Mkuu huko mbinguni. **4** Kwa hiyo alifanyika bora kuliko malaika, kama jina alilorithi lilivyo bora kuliko lao. **5** Kwa maana ni malaika yupi ambaye wakati wowote Mungu alipata kumwambia, “Wewe ni Mwanangu; leo mimi nimekuzaa?” Au tena, “Mimi nitakuwa Baba yake, naye atakuwa Mwanangu?” **6** Tena, Mungu amletapo mzaliwa wake wa kwanza ulimwenguni, anasema, “Malaika wote wa Mungu na wamsujudu.” **7** Anenapo kuhusu malaika asema, “Huwafanya malaika wake kuwa pepo, watumishi wake kuwa miali ya moto.” **8** Lakini kwa habari za Mwana asema, “Kiti chako cha enzi, Ee Mungu, kitadumu milele na milele, nayo haki itakuwa fimbo ya utawala ya ufalme wako. (aiōn g165) **9** Umependa haki na kuchukia uovu; kwa hiyo Mungu, Mungu wako, amekuweka juu ya wenzako kwa kukupaka mafuta ya furaha.” **10** Pia asema, “Hapo mwanzo, Ee Bwana, uliweka misingi ya dunia, nazo mbingu ni kazi ya mikono yako. **11** Hizo zitatoweka, lakini wewe utadumu; zote zitachakaa kama vazi. **12** Utazikung'utakung'uta kama joho, nazo zitachakaa kama vazi. Lakini wewe hubadiliki, nayo miaka yako haikomi kamwe.” **13** Je, ni kwa malaika yupi ambaye Mungu amepata kumwambia wakati wowote, “Keti mkono wangu wa kuume, hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako”? **14** Je, malaika wote si roho watumikao, waliotumwa kuwahudumia wale watakaourithi wokovu?

2 Kwa hiyo, imetupasa kuwa waangalifu sana kuhusu kile tulichosikia, ili tusije tukakiacha.

2 Kwa kuwa kama ujumbe ulionenwa na malaika ulikuwa imara, na kila uasi na kutokutii kulipata adhabu ya haki, **3** je, sisi tutapaje kupona kama tusipojali wokovu mkuu namna hii? Wokovu huu, ambao mwanzo ilitangazwa na Bwana, ulithibitishwa kwetu na wale waliomsikia. **4** Pia Mungu aliushuhudia kwa ishara, maajabu na kwa miujiza mbalimbali, na karama za Roho Mtakatifu alizozigawa kulingana na mapenzi yake. **5** Mungu hakuuweka ulimwengu ujao ambao tunanena habari zake chini ya malaika. **6** Lakini kuna mahali mtu fulani ameshuhudia akisema: “Mwanadamu ni kitu gani hata unamfikiria, binadamu ni nani hata unamjali? **7** Umefanya chini kidogo kuliko malaika; ukamvika taji ya utukufu na heshima, **8** nawe umeweka vitu vyote chini ya miguu yake.” Kwa kuweka vitu vyote chini yake, Mungu hakuacha kitu chochote ambacho hakukiweka chini ya mwanadamu. Lakini kwa sasa, hatuoni kwamba kila kitu kiko chini yake. **9** Lakini twamwona Yesu, aliyefanya chini kidogo kuliko malaika, sasa akiwa amevikwa taji ya utukufu na heshima kwa sababu alistahimili mauti, ili kwamba kwa neema ya Mungu apate kuonja mauti kwa ajili ya kila mtu. **10** Ili kuwaleta wana wengi katika utukufu, ilifaa kwamba Mungu, ambaye ni kwa ajili yake na kupitia kwake kila kitu kimekuwepo, amkamilishe mwanzilishi wa wokovu wao kwa njia ya mateso. **11** Yeye awafanyaye watu kuwa watakatifu, pamoja na hao ambao hufanywa watakatifu, wote hutoka katika jamaa moja. Hivyo Yesu haoni aibu kuwaita ndugu zake. **12** Yeye husema, “Nitatalangaza jina lako kwa ndugu zangu; mbele ya kusanyiko mitaimba sifa zako.” **13** Tena, “Nitaweka tumaini langu kwake.” Tena anasema, “Niko hapa, pamoja na watoto ambao Mungu amenipa.” **14** Basi kwa kuwa watoto wana nyama na damu, ye ye pia alishiriki katika ubinadamu wao, ili kwa kifo chake, apate kumwangamiza huyo mwenze nguvu za mauti, yaani ibilisi, **15** na kuawewa huru wale waliokuwa utumwani maisha yao yote kwa sababu ya kuogopa mauti. **16** Kwa kuwa ni dhahiri kwamba hakuja kusaidia malaika, bali uzao wa Abrahamu. **17** Kwa sababu hii ibilidi afanane na ndugu zake kwa kila hali,

ili apate kuwa Kuhani Mkuu mwenye huruma waliosikia lakini bado wakaasi? Je, si wale wote na mwaminifu katika kumtumikia Mungu, ili waliotoka Misri wakiongozwa na Mose? **17** pia apate kufanya upatanisho kwa ajili ya Lakini ni nani aliowakasirikia miaka arobaini? dhambi za watu. **18** Kwa kuwa yeye mwenyewe Je, si wale waliofanya dhambi ambao miili yao aliteswa alipojaribiwa, aweza kuwasaidia wale ilianguka jangwani? **18** Ni nani hao ambaio Mungu aliapa kuwa kamwe hawataingia rahani mwake isipokuwa ni wale waliokataa kutii? **19** Hivyo tunaona kwamba hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini kwao.

3 Kwa hiyo ndugu watakatifu, mnaoshiriki mwito wa mbinguni, mtafakarini Yesu, mtume na Kuhani Mkuu wa ukiri wetu. **2** Alikuwa mwaminifu kwa yeye aliywewka, kama vile Mose alivyokuwa mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu. **3** Yesu ameonekana anastahili heshima kubwa kuliko Mose, kama vile mjenzi wa nyumba alivyo wa heshima kubwa kuliko nyumba yenye. **4** Kwa kuwa kila nyumba hujengwa na mtu fulani, lakini Mungu ni mjenzi wa kila kitu. **5** Basi Mose kama mtumishi alikuwa mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu, akishuhudia kwa yale ambayo yangetamkwaa baadaye. **6** Lakini Kristo ni mwaminifu kama Mwana katika nyumba ya Mungu. Sisi ndio kuumbwa kwa ulimwengu. **7** Kwa hiyo, akisema: “Katika siku ya saba Mungu alipumzika kama Roho Mtakatifu asemavyo: “Leo, kama kutoka kazi zake zote.” **5** Tena hapo juu mkiisikia sauti yake, **8** msifanyi moyo yenu migumu, kama mlivyo fanya katika uasi, wakati wetu na tumaini tunalojivunia. **7** Kwa hiyo, akisema: “Kamwe hawataingia rahani mwangu.” Lakini kazi yake ilikamilika tangu kama yake, kama tutashikilia sana ujasiri fulani amezungumza kuhusu siku ya saba, kama aliwakasirikia mjenzi. **9** ambapo baba kuingia, nao wale wa kwanza waliopokea Injili zenu walinijaribu na kunipima ingawa kwa walishindwa kuingia kwa sababu ya kutokutii. miaka arobaini walikuwa waromeyaona matendo **7** Kwa hiyo Mungu ameweka siku nyingine, yangu. **10** Hiyo ndio sababu nilikasirikia kizazi akaiita Leo, akisema kwa kinywa cha Daudi kile, nami nikasema, ‘Siku zote moyo yao baadaye sana, kwa maneno yaliyotangulia imepotoka, nao hawajazijua njia zangu.’ **11** kumenwa: “Leo, kama mkiisikia sauti yake, Hivyo nikatangaza kwa kiapo katika hasira msifanyi moyo yenu migumu.” **8** Kwa maana yangu, ‘Kamwe hawataingia rahani mwangu.’” kama Yoshua alikuwa amewapa raha, Mungu **12** Ndugu zangu, angalieni, asiwepo mionganoni mwenu mtu mwenye moyo mwovu usioamini, **9** Kwa hiyo basi, imebaki raha ya Sabato kwa unaojitenga na Mungu aliye hai. **13** Lakini mtiane moyo mtu na mwenzake kila siku, maadamu mmoja aingiaye katika raha ya Mungu pia iitwapo Leo, ili asiwepo hata mmoja wenu moyo kwa udanganyifu hupumzika kutoka kazi zake. **11** wa dhambi. **14** Kwa kuwa tumekuwa washiriki Basi, na tufanye bidii kuingia katika raha hiyo, wa Kristo, kama tukishikamana tu kwa uthabiti ili kwamba asiwepo yejote atakayeanguka kwa na tumaini letu la kwanza hadi mwisho. **15** kufuata mfano wao wa kutokutii. **12** Kwa maana Kama ilivyonenwa: “Leo, kama mkiisikia sauti Neno la Mungu li hai tena lina nguvu. Lina yake, msifanyi moyo yenu migumu kama makali kuliko upanga wowote wenye makali mlivyo fanya wakati wa kuasi.” **16** Basi ni nani kuwili, hivyo linachoma hata kuzigawanya nafsi

4 Kwa hiyo, kwa kuwa bado ahadi ya kuingia rahani iko wazi, tujihadhari ili hata mmoja wenu asije akaikosa. **2** Kwa maana sisi pia tumesikia Injili iliyohubiriwa kwetu, kama nao waliousikia; lakini ujumbe ule waliousikia haukuwa na maana kwao, kwa sababu wale waliousikia hawakuuchanganya na imani. **3** Sasa sisi ambaio tumeamini tunaingia katika ile raha, kama vile Mungu alivyosema, “Kwa hiyo nikaapa katika hasira yangu, ‘Kamwe hawataingia rahani baadaye. **6** Lakini Kristo ni mwaminifu kama mwangu.’” Lakini kazi yake ilikamilika tangu Mwana katika nyumba ya Mungu. Sisi ndio kuumbwa kwa ulimwengu. **4** Kwa maana mahali nyumba yake, kama tutashikilia sana ujasiri fulani amezungumza kuhusu siku ya saba, wetu na tumaini tunalojivunia. **7** Kwa hiyo, akisema: “Katika siku ya saba Mungu alipumzika kama Roho Mtakatifu asemavyo: “Leo, kama kutoka kazi zake zote.” **5** Tena hapo juu mkiisikia sauti yake, **8** msifanyi moyo yenu asema, “Kamwe hawataingia rahani mwangu.” migumu, kama mlivyo fanya katika uasi, wakati **6** Kwa hiyo inabaki kuwa wazi kwa wengine ule wa kujaribiwa jangwani, **9** ambapo baba kuingia, nao wale wa kwanza waliopokea Injili zenu walinijaribu na kunipima ingawa kwa walishindwa kuingia kwa sababu ya kutokutii. miaka arobaini walikuwa waromeyaona matendo **7** Kwa hiyo Mungu ameweka siku nyingine, yangu. **10** Hiyo ndio sababu nilikasirikia kizazi akaiita Leo, akisema kwa kinywa cha Daudi kile, nami nikasema, ‘Siku zote moyo yao baadaye sana, kwa maneno yaliyotangulia imepotoka, nao hawajazijua njia zangu.’ **11** kumenwa: “Leo, kama mkiisikia sauti yake, Hivyo nikatangaza kwa kiapo katika hasira msifanyi moyo yenu migumu.” **8** Kwa maana yangu, ‘Kamwe hawataingia rahani mwangu.’” kama Yoshua alikuwa amewapa raha, Mungu **12** Ndugu zangu, angalieni, asiwepo mionganoni mwenu mtu mwenye moyo mwovu usioamini, **9** Kwa hiyo basi, imebaki raha ya Sabato kwa unaojitenga na Mungu aliye hai. **13** Lakini mtiane ajili ya watu wa Mungu; **10** kwa kuwa kila moyo mtu na mwenzake kila siku, maadamu mmoja aingiaye katika raha ya Mungu pia iitwapo Leo, ili asiwepo hata mmoja wenu moyo kwa udanganyifu hupumzika kutoka kazi zake. **11** wa dhambi. **14** Kwa kuwa tumekuwa washiriki Basi, na tufanye bidii kuingia katika raha hiyo, wa Kristo, kama tukishikamana tu kwa uthabiti ili kwamba asiwepo yejote atakayeanguka kwa na tumaini letu la kwanza hadi mwisho. **15** kufuata mfano wao wa kutokutii. **12** Kwa maana Kama ilivyonenwa: “Leo, kama mkiisikia sauti Neno la Mungu li hai tena lina nguvu. Lina yake, msifanyi moyo yenu migumu kama makali kuliko upanga wowote wenye makali mlivyo fanya wakati wa kuasi.” **16** Basi ni nani kuwili, hivyo linachoma hata kuzigawanya nafsi

na roho, viungo na mafuta yaliyo ndani yake; kuyaeleza, kwa sababu ninyi ni wazito wa tena li jepesi kuyatambua mawazo na makusudi kuelewa. **12** Kwa hakika, ingawa mpaka wakati ya moyo. **13** Wala hakuna kiumbe chochote huu ingewapasa kuwa walimu, bado mnahitaji kilichofichika machoni pa Mungu. Kila kitu mtu wa kuwafundisha tena hatua za awali za kimefunuliwa na kiko wazi machoni pake yeze kweli ya Neno la Mungu. Mnahitaji maziwa, ambaye kwake ni lazima tutatoa hesabu. **14** Kwa wala si chakula kigumu! **13** Kwa maana yeoye kuwa tunaye Kuhani Mkuu kuliko wote ambaye aishiye kwa kunywa maziwa bado yeze ni mtoto ameingia mbinguni, Yesu Mwana wa Mungu, mchanga, hana ujuzi katika mafundisho kuhusu basi na tushikamane sana kwa uthabiti na ule neno la haki. **14** Lakini chakula kigumu ni kwa ukiri wa imani yetu. **15** Kwa kuwa hatuna Kuhani ajili ya watu wazima, ambao kwa kujizoeza Mkuu asiyeweza kuchukuliana na sisi katika wamejifunza kupambanua kati ya mema na udhaifu wetu, lakini tunaye mmoja ambaye mabaya.

alijaribiwa kwa kila namna, kama vile sisi tujaribiwavyo: lakini yeze hakutenda dhambi. **16** Basi na tukikaribie kiti cha rehema kwa ujasiri, ili tupewe rehema na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji.

5 Kwa maana kila kuhani mkuu anayechaguliwa mionganoni mwa wanadamu anawekwa kuwawakilisha kwa mambo yanayomhusu Mungu, ili apate kutoa matoleo na dhabihu kwa ajili ya dhambi. **2** Kwa kuwa yeze mwenyewe ni dhaifu, aweza kuwachukulia kwa upole wale wasiojua na kupotoka. **3** Hii ndiyo sababu inampasa kutoa dhabihu kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe na vivyo hivyo kwa ajili ya dhambi za watu. **4** Hakuna anayejitwalia heshima hii mwenyewe; ni lazima aitwe na Mungu, kama vile Aroni alivyoitwa. **5** Pia hadharani, nayo ikawa hasara kwao. **7** Ardhi Kristo hakujitwalia utukufu yeze mwenyewe wa ile ipokeayo mvua inyeshayo juu yake mara kuwa Kuhani Mkuu, bali Mungu alimwambia, kwa mara hutoa mazao yanayowanufaisha wale “Wewe ni Mwanangu, leo mimi nimekuzaa.” **6** ambao kwa ajili yao yalimwa, nayo nchi hiyo Pia mahali pengine asema, “Wewe ni kuhani milele, kwa mfano wa Melkizedeki.” (**aiōn g165**) **7** Katika siku za maisha ya Yesu hapa duniani, alimtolea maombi na dua pamoja na kulia kuchomwa moto. **9** Ingawa tunasema hivi, ndugu sana na machozi, yeze aezaye kumwokoa zangu wapendwa, kwa upande wenu tuna hakika na mauti, naye Mungu akamsikia kwa sababu ya mambo mema zaidi, mambo yale yahusuyo ya kutii kwake kwa unyenyekevu. **8** Ingawa alikuwa Mwana, alijifunza utiifu kutohana na mateso aliyoyapata, **9** na akiisha kukamilishwa, akawa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote

wokovu. **10** Mungu si mdhalimu: yeze hataisauh kazi yenu na upendo ule mlionyesha kwa hiyo ili mpate kujua uhakika kamili wa lile wa Melkizedeki. **11** Tunayo mengi ya kusema tumaini mpaka mwisho, **12** ili msije mkawa kuhusu habari ya ukuhani huu, lakini ni vigumu wavivu, bali mpate kuwaiga wale ambao kwa

6 Kwa hiyo, tukiachana na mafundisho yale ya awali kuhusu Kristo na tukisonga mbele ili tufikie utimilifu, sio kuweka tena msingi wa mafundisho ya kuzitubia kazi zisizo na uhai na imani katika Mungu, **2** mafundisho kuhusu aina za ubatizo, kuwekea watu mikono, ufufuo wa wafu, na hukumu ya milele. (**aiōnios g166**) **3** Mungu akitujalia tutafanya hivyo. **4** Kwa kuwa ni vigumu kwa wale ambao wakati fulani walishapata nuru, ambao walishaonja kipawa cha mbinguni, ambao wamekwisha kushiriki katika Roho Mtakatifu, **5** ambao wameonja uzuri wa Neno la Mungu na nguvu za wakati ujao, (**aiōn g165**) **6** kisha wakianguka, kuwarejesha tena katika toba. Kwa kuwa wanamsulubisha Mwana wa Mungu mara ya pili na kumdhalilisha hadharani, nayo ikawa hasara kwao. **7** Ardhi Kristo hakujitwalia utukufu yeze mwenyewe wa ile ipokeayo mvua inyeshayo juu yake mara ardhi ikizaa miiba na mibaruti, haina thamani na iko hatarini ya kulaaniwa. Mwisho wake ni kutoa kutoka kwa Mungu. **8** Lakini ardhikazi yenu na upendo ule mlionyesha kwa kutoa kutoka kwa Mungu: yeze hataisauh kazi yakuwa ukuhudumia watakatifu na hata sasa mnaendelea kuuhudumia. **11** Nasi wanaomtii. (**aiōnios g166**) **10** Naye amewekwa twataka kila mmoja wenu aonyeshe bidii iyo na Mungu kuwa Kuhani Mkuu kwa mfano hiyo ili mpate kujua uhakika kamili wa lile wa Melkizedeki. **11** Tunayo mengi ya kusema tumaini mpaka mwisho, **12** ili msije mkawa kuhusu habari ya ukuhani huu, lakini ni vigumu wavivu, bali mpate kuwaiga wale ambao kwa

imani na saburi hurithi zile ahadi. **13** Mungu ahadi. **7** Wala hakuna shaka kwamba mdogo alipompa Abrahamu ahadi yake, kwa kuwa hubarikiwa na aliye mkuu kumliko yeye. **8** Kwa hakuwepo mwininge aliyekuwa mkuu kuliko upande mmoja, sehemu ya kumi hupokelewa yeye ambaye angeweza kuapa kwa jina lake, na wale ambao hupatikana na kufa; lakini kwa aliapa kwa nafsi yake, **14** akisema, “Hakika upande mwininge hupokelewa na yeye ambaye nitakubariki na kukupa wazao wengi.” **15** hushuhudiwa kuwa yu hai. **9** Mtu anawea hata Abrahamu naye, baada ya kungoja kwa saburi, kusema kwamba Lawi, ambaye hupokea sehemu alipokea kile kilichoahidiwa. **16** Wanadamu ya kumi, alitoa hiyo sehemu ya kumi kupitia huapa kwa yeye aliye mkuu kuwaliko, nacho kwa Abrahamu, **10** kwa sababu Melkizedeki kiapo hicho huthibitisha kile kilichosemwa na alipokutana na Abrahamu, Lawi alikuwa bado hivyo humaliza mabishano yote. **17** Mungu katika viuno vya baba yake wa zamani. **11** Kama alipotaka kuonyesha kwa udhahiri zaidi ile asili ukamilifu ungeweza kupatikana kwa njia ya ya kutokubadilika kwa ahadi yake kwa warithi ukuhani wa Walawi (kwa kuwa katika msingi wa ahadi, aliithitibisha kwa kiapo. **18** Mungu huo, sheria litolewa kwa watu), kwa nini basi alifanya hivyo ili kwa vitu viwili visivyobadilika, imekuwepo haja ya kuja kuhani mwininge: yaani ahadi yake na kiapo chake, ambavyo kuhani kwa mfano wa Melkizedeki, wala si kwa kwavyo Mungu hawezi kusema uongo, sisi mfano wa Aroni? **12** Kwa kuwa yanapotoka ambao tumemkimbilia ili tulishike lile tumaini mabadiliko ya ukuhani, pia lazima yawepo lililowekwa mbele yetu tuwe na faraja thabiti. mabadiliko ya sheria. **13** Yeye ambaye mambo **19** Tunalo tumaini hili kama nanga ya roho ilio haya yanasemwa alikuwa wa kabilia lingine, na imara na thabiti. Tumaini hili huingia katika hakuna mtu wa kabilia hilo aliyewahi kuhudumu sehemu takatifu ili yopo nyuma ya pazia, **20** katika madhabahu. **14** Kwa maana ni dhahiri mahali ambapo Yesu mtangulizi wetu alilingia kwa niaba yetu. Yeye amekuwa Kuhani Mkuu milele, kwa mfano wa Melkizedeki. (aiōn g165)

7 Kwa kuwa huyu Melkizedeki alikuwa mfalme wa Salemu na kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana. Alipokutana na Abrahamu akirudi kutoka kuwashinda hao wafalme, Melkizedeki alimbariki, **2** naye Abrahamu alimpa sehemu ya kumi ya kila kitu. Kwanza, jina hilo Melkizedeki maana yake ni “mfalme wa haki.” Na pia “mfalme wa Salemu” maana yake ni “mfalme wa amani.” **3** Hana Baba wala mama, hana ukoo, hana mwanzo wala mwisho wa siku zake. Kama Mwana wa Mungu, yeye adumu akiwa kuhani milele. **4** Tazama jinsi alivyokuwa mkuu: Hata Abrahamu, baba yetu mkuu, alimpa sehemu ya kumi ya nyara zake. **5** Basi sheria inawaagiza wana wa Lawi ambao hufanyika makuhani kupokea sehemu ya kumi kutoka kwa watu ambao ni ndugu zao, ingawa ndugu zao ni wazao wa Abrahamu. **6** Huyu Melkizedeki, ingawa hakufuatia ukoo wake kutoka kwa Lawi, lakini alipokea sehemu ya kumi kutoka kwa Abrahamu na kumbariki yeye aliyekuwa na zile haya yanasemwa alikuwa wa kabilia lingine, na imara na thabiti. Tumaini hili huingia katika hakuna mtu wa kabilia hilo aliyewahi kuhudumu sehemu takatifu ili yopo nyuma ya pazia, katika madhabahu. **14** Kwa maana ni dhahiri kwamba Bwana wetu alitoka katika uzao wa Yuda, tena kuhusu kabila hilo Mose hakusema lolote kwa habari za makuhani. **15** Tena hayo tuliyosema yako wazi zaidi kama akitokea kuhani mwininge kama Melkizedeki, **16** yeye ambaye amefanyika kuhani si kwa misingi ya sheria kama iliyoyokuwa kwa baba zake, bali kwa misingi ya uwezo wa uzima usioharibika. **17** Kwa maana imeshuhudiwa kwamba: “Wewe ni kuhani milele, kwa mfano wa Melkizedeki.” (aiōn g165) **18** Kwa upande mmoja, ile amri ya mwanzo isiyofaa na dhaifu imebatilishwa **19** (kwa maana sheria haikufanya kitu chochote kuwa kikamilifu). Kwa upande mwininge, tumeletewa tumaini lililo bora zaidi ambalo linatuleta karibu na Mungu. **20** Nalo tumaini hilo halikutolewa pasipo kiapo! Wengine walikuwa makuhani pasipo kiapo chochote, **21** lakini Yesu alifanya kuhani kwa kiapo wakati Mungu alimwambia: “Bwana ameapa naye hatabadilisha mawazo yake: ‘Wewe ni kuhani milele.’” (aiōn g165) **22** Kwa ajili ya kiapo hiki, Yesu amekuwa mdhamini wa agano lililo bora zaidi. **23** Basi pametuwe na makuhani wengi wa aina hiyo, kwa kuwa kifo kiliwazuia kuendelea na huduma yao ya

ukuhani. **24** Lakini kwa sababu Yesu anaishi ya Yuda. **9** Agano langu halitakuwa kama lile milele, anao ukuhani wa kudumu. (aiōn g165) nililofanya na baba zao nilipowashika mkono **25** Kwa hiyo anaweza kuwaokoa kabisa wale kuwaongoza watoke nchi ya Misri, kwa sababu wanaomjia Mungu kuititia kwake, kwa sababu hawakuendelea kuwa waaminifu katika agano ye ye adumu daima kuomba kwa ajili yao. **26** langu, nami nikawaacha, asema Bwana. **10** Hili Kwa kuwa ilitupasa tuwe na Kuhani Mkuu wa ndilo agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli namna hii, yaani, aliye mtakatifu, asiye na baada ya siku zile, asema Bwana. Nitaziweka lawama, asiye na dosari, aliyetengwa na wenye sheria zangu katika nia zao na kuziandika dhambi na kuinuliwa juu ya mbingu. **27** Yeye miyoni mwao. Nitakuwa Mungu wao, nao hahitaji kutoa dhabihu siku kwa siku kwa ajili watakuwa watu wangu. **11** Mtu hatamfundisha ya dhambi, kwanza kwa ajili ya dhambi zake tena jirani yake, wala mtu kumfundisha ndugu mwenyewe, kisha kwa ajili ya dhambi za watu yake akisema, ‘Mjue Bwana,’ kwa sababu wote kama wale makuhani wakuu wengine. Yeye watanijua mimi, tangu aliye mdogo kabisa alitoa dhabihu kwa ajili ya dhambi zao mara kwoo, hadi aliye mkuu sana. **12** Kwa sababu moja tu, alipojitoa mwenyewe. **28** Kwa kuwa sheria huwaweka makuhani wakuu watu ambao ni dhaifu; lakini lile neno la kiapo, lililokuja baada ya sheria, limweka Mwana, ambaye amefanywa kuwa mkamilifu milele. (aiōn g165)

8 Basi jambo tunalotaka kulisema ni hili: **9** Basi agano lile la kwanza lilikuwa na kanuni zake za kuabudu na pia patakatifu pake pa mkono wa kuume wa kitu cha enzi cha Aliye kidunia. **2** Hema ilitengenezwa. Katika sehemu Mkuu mbinguni, **2** yeye ahudumuye katika yake ya kwanza kulikuwa na kinara cha taa, patakatifu, hema la kweli lililowekwa na Bwana, meza na mikate iliyowekwa wakfu; hii sehemu wala si na mwanadamu. **3** Kila kuhani mkuu iliitwa Mahali Patakatifu. **3** Nyuma ya pazia la huwekwa ili atoe sadaka na dhabihu. Vivyo pili, palikuwa na sehemu ilioitwa Patakatifu hivyo, ilikuwa jambo muhimu kwa huyu pa Patakatifu, **4** ambapo palikuwa na yale Kuhani naye awe na kitu cha kutoa. **4** Kama madhabahu ya dhahabu ya kufukizia uvumba, angekuwa duniani, hangekuwa kuhani, kwa na lile Sanduku la Agano lililofunikwa kwa sababu tayari wapo watu watoao sadaka kama dhahabu. Sanduku hili lilikuwa na gudulia ilivyoelekezwa na sheria. **5** Wanahudumu la dhahabu lenye mana, ile fimbo ya Aroni katika patakatifu palipo mfano na kivuli cha iliyochipuka, na vile vibao vya mawe vya Agano, mambo ya mbinguni. Hii ndiyo sababu Mose **5** Juu ya lile Sanduku kulikuwa na makerubi ya alionya alipokaribia kujenga hema, akiambiwa: Utukufu yakitilia kivuli kile kifuniko ambacho “Hakikisha kuwa unavitengeneza vitu vyote kwa ndicho kitu cha rehema. Lakini hatuwezi kueleza mfano ulioonyeshwa kule mlimani.” **6** Lakini vitu hivi kwa undani sasa. **6** Basi vitu hivi huduma aliyopewa Yesu ni bora zaidi kuliko vilipokuwa vimepangwa, makuhani waliingia yao, kama vile agano ambalo ye ye ni mpatanishi daima katika sehemu ya kwanza ya hema ili wake liliyuo bora zaidi kuliko lile la zamani, nalo kufanya taratibu zao za ibada. **7** Lakini ni limewekwa misingi wa ahadi zilizo bora zaidi. **7** kuhani mkuu peke yake aliyeingia ndani ya Kwa maana kama hapakuwa na kasoro katika sehemu ya pili ya hema. Tena hii ilikuwa mara lile agario la kwanza, pasingekuwa na haja ya moja tu kwa mwaka, na hakuingia kamwe bila kutafuta nafasi kwa ajili ya jingine. **8** Lakini damu, ambayo alitoa kwa ajili yake mwenyewe Mungu aliona kosa kwa watu, naye akasema: na kwa ajili ya dhambi za watu walizotenda “Siku zinakuja, asema Bwana, nitakapofanya bila kukusudia. **8** Kwa njia hii, Roho Mtakatifu agano jipya na nyumba ya Israeli na nyumba alikuwa anaonyesha kwamba, maadamu ile

hema ya kwanza ilikuwa bado imesimama, njia ile hema pamoja na kila kifaa kilichotumika ya kuingia Patakatifu pa Patakafifu ilikuwa bado ndani yake kwa taratibu za ibada. **22** Kwa hajafunguliwa. **9** Huu ulikuwa mfano kwa ajili kweli sheria hudai kwamba, karibu kila kitu ya wakati wa sasa, kuonyesha kwamba sadaka kitakaswe kwa damu, wala pasipo kumwaga na dhabihu zilizokuwa zikitolewa hazikuweza damu, hakuna msamaha wa dhambi. **23** Kwa kusafisha dhamiri ya mtu anayeabudu. **10** Lakini hiyo, ilikuwa muhimu kwa nakala za vitu vile hizi zilishughulika tu na vyakula na vinywaji, nya mbinguni vitakaswe kwa dhabihu hizi, pamoja na taratibu mbalimbali za kunawa kwa lakini vitu halisi nya mbinguni vilihitaji dhabihu nje, kanuni kwa ajili ya mwili zilizowekwa bora kuliko hizi. **24** Kwa maana Kristo hakuingia hadi wakati utimie wa matengenezo mapya. kwenye patakatifu palipofanywa kwa mikono **11** Kristo alipokuja akiwa Kuhani Mkuu wa ya mwanadamu, amba ni mfano wa kile kilicho mambo mema ambayo tayari yameshawasili, halisi. Yeye alilingia mbinguni penyewe, ili alipitia kwenye hema iliyo kuu zaidi na bora **25** Wala hakuingia mbinguni ili apate kujitoa binadamu, hii ni kusema, ambayo si sehemu ya mwenyewe mara kwa mara, kama vile kuhani uumbaji huu. **12** Hakuingia kwa njia ya damu ya mbuzi na ya ndama; lakini alilingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja tu kwa damu yake mwenyewe, akiisha kupata ukombozi wa milele. **(aiōnios g166)** **13** Damu ya mbuzi na ya mafahali, na majivu ya mitamba walivyonyunyiziwa wale waliokuwa najisi kwa taratibu za kiibada viliwatakasa, hata kuwaondolea uchafu wa nje. **14** Basi ni zaidi aje damu ya Kristo, ambaye kwa Roho wa milele alijitoa nafsi yake kwa Mungu kuwa sadaka isiyo na waa, itatusafisha dhamiri zetu kutokana na matendo yaletayo mauti, ili tupate kumtumikia Mungu aliye hai! **(aiōnios g166)** **15** Kwa sababu hii Kristo ni mpatanishi wa agano jipyä, ili kwamba wale walioitwa waweze kupokea ile ahadi ya urithi wa milele: kwa vile yeye alikuwa awe ukombozi wao kutoka kwa dhambi walizozitenda chini ya agano la kwanza. **(aiōnios g166)** **16** Kwa habari ya wosia, ni muhimu kuthibitisha kifo cha yule aliyeutoa, **17** kwa sababu wosia huwa na nguvu tu wakati mtu ameshakufa; kamwe hauwezi kutumika wakati yule aliyeuandika bado yuko hai. **18** Hii ndiyo sababu hata lile agano la kwanza halikuweza kutekelezwa pasipo damu. **19** Mose alipotangaza kila amri kwa watu wote, alichukua damu ya ndama na ya mbuzi, pamoja na maji, sufu nyekundu na matawi ya mti wa hisopo, akanyunyizia kile kitabu na watu wote. **20** Alisema, "Hii ndiyo damu ya agano, ambalo Mungu amewaamuru kulitii." **21** Vivyo hivyo alinyunyizia damu hiyo kwenye

26 Ingekuwa hivyo, ingempasa Kristo kuteswa mara nyangi tangu kuumbwa kwa ulimwengu. Lakini sasa ametokea mara moja tu katika mwisho wa nyakati aiondoe dhambi kwa kujitoa mwenyewe kuwa dhabihu. **(aiōn g165)** **27** Kama vile mwanadamu alivyowekewa kufa mara moja tu na baada ya kufa akabili hukumu, **28** vivyo hivyo Kristo alitolewa mara moja tu kuwa dhabihu ili azichukue dhambi za watu wengi. Naye atakuja mara ya pili, sio kuchukua dhambi, bali kuwaleta wokovu wale wanaomngoa kwa shauku.

10 Sheria ni kivuli tu cha mambo mema yajayo, wala si uhalisi wa mambo yenye. Kwa sababu hii, haiwezekani kamwe kwa njia ya dhabihu zitolewazo mwaka hadi mwaka kuwakamilisha wale wanaokaribia ili kuabudu. **2** Kama dhabihu hizo zingweza kuwakamilisha, hazingendelea kutolewa tena. Kwa kuwa hao waabuduo wangekuwa wametakaswa mara moja tu, wala wasingejiona tena kuwa na dhambi. **3** Lakini zile dhabihu zilikuwa ukumbusho wa dhambi kila mwaka, **4** kwa sababu haiwezekani damu ya mafahali na mbuzi kuondoa dhambi. **5** Kwa hiyo, Kristo alipokuja duniani, alisema: "Dhabihu na sadaka hukuzitaka, bali mwili ulimiandalia; **6** sadaka za kuteketezwa na za dhambi hukupendezwa nazo. **7** Ndipo niliposema, 'Mimi hapa, nimekuja, imeandikwa

kunihusu katika kitabu: Nimekuja kuyafanya **26** Kama tukiendelea kutenda dhambi kwa mapenzi yako, Ee Mungu.” **8** Kwanza alisema, makusudi baada ya kupokea ufahamu wa ile “Dhabihu na sadaka, sadaka za kuteketezwa kweli, haibaki tena dhabihu kwa ajili ya dhambi. na za dhambi hukuzitaka, wala hukupendezwa **27** Lakini kinachobaki ni kungoja kwa hofu nazo” (ingawa sheria iliagiza zitolewe). **9** Kisha hukumu ya moto uwakao, utakaowaangamiza akasema “Mimi hapa, nimekuja kuyafanya adui za Mungu. **28** Yeyote aliyeikataa sheria mapenzi yako.” Aondoalile Agano la kwanza ya Mose alikuwa pasipo huruma kwa ushahidi ili kuimarisha la pili. **10** Katika mapenzi hayo wa watu wawili au watatu. **29** Je, mnadhani sisi tumetakaswa na kufanya watakatifu kwa ni adhabu kali kiasi gani anayostahili kupewa njia ya sadaka ya mwili wa Yesu Kristo alioutoa mtu aliyeemkanya Mwana wa Mungu chini ya mara moja tu. **11** Kila kuhani husimama siku nyayo zake, yeye aliyeifanya damu ya Agano kwa siku akifanya huduma yake ya ibada, na iliyomtakasa kuwa kitu najisi na kumtendea kutoa tena na tena dhabihu zile zile ambazo maovu Roho wa neema? **30** Kwa kuwa tunamjua haziwezi kamwe kuondoa dhambi. **12** Lakini yeye aliyesema, “Ni juu yangu kulipiza kisasi; huyu kuhani akiisha kutoa dhabihu moja kwa nitalipiza.” Tena asema, “Bwana atawahukumu ajili ya dhambi kwa wakati wote, aliketi mkono watu wake.” **31** Ni jambo la kutisha kuanguka wa kuume wa Mungu. **13** Tangu wakati huo mikononi mwa Mungu aliye hai. **32** Kumbukeni anangoja mpaka adui zake wawekwe chini siku zile za kwanza, ambazo mkiisha kutiwa nuru ya miguu yake, **14** kwa sababu kwa dhabihu mlishtahimili mashindano makali ya maumivu. moja amewafanya kuwa wakamilifu milele wale **33** Wakati mwininge mlitukanwa na kuteswa wote wanaotakaswa. **15** Pia Roho Mtakatifu hadharani; wakati mwininge mlikuwa radhi anatushuhudia kuhusu jambo hili. Kwanza kuungana na wale waliofanyiwa hivyo. **34** anasema: **16** “Hili ndilo Agano nitakalofanya nao Mliwhurumia wale waliokuwa kifungoni, baada ya siku hizo, asema Bwana. Nitaziweka mkikubali kwa furaha kunyang’anywa mali zenu sheria zangu miyoni mwao, na kuziandika kwa maana mlilija kwamba mnayo mali iliyo katika nia zao.” **17** Kisha aongeza kusema: bora zaidi idumuyo. **35** Kwa hiyo msituupe ujasiri “Dhambi zao na kutoktutii kwao sitakumbuka wenu, kwa maana una thawabu kubwa mno. tena.” **18** Basi haya yakiisha kusamehewa, **36** Inawapasa kuvumilia ili mkiisha kufanya hakuna tena dhabihu yoyote inayotolewa kwa mapenzi ya Mungu mpate kile alichoahidi. ajili ya dhambi. **19** Kwa hiyo, ndugu zangu, kwa **37** Kwa kuwa bado kitambo kidogo tu, “Yeye kuwa tunao ujasiri wa kupaingia Patakatifu pa ajaye atakuja wala hatakawia. **38** Lakini mwenye Patakatifu kwa damu ya Yesu, **20** kwa njia mpya haki wangu ataishi kwa imani. Naye kama iliyo hai tuliofunguliwa kwa ajili yetu kuititia akisitasita, sina furaha naye.” **39** Lakini sisi kwenye lile pazia, yaani, mwili wake, **21** basi hatumo mionganoni mwa hao wanaositasita na kwa kuwa tunaye Kuhani Mkuu juu ya nyumba kuangamia, bali tuko mionganoni mwa hao wenye ya Mungu, **22** sisi na tumkaribie Mungu kwa imani na hivyo tunaokolewa.

11 Basi imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo, na udhahiri wa mambo yasiyoonekana. **2** Maana baba zetu wa kale walipongezwa kwa haya. **3** Kwa imani tunafahamu kwamba ulimwengu uliumbwba kwa neno la Mungu, vitu vyote vinavyoonekana. **(aiōn g165)** **4** Kwa imani Abeli alimtolea Mungu dhabihu bora zaidi kuliko Kaini. Kwa imani alishuhudiwa kuwa mwenye haki, Mungu

mwenyewe akazishuhudia sadaka zake. Kwa yao. **17** Kwa imani Abrahamu, alipojaribiwa imani bado ananena ingawa amekufa. **5** Kwa na Mungu, alimtoa Isaki kuwa dhabihu. imani Enoki alitwaliwa kutoka maisha haya, kiasi Yeye aliyejkuwa amezipokea ahadi za Mungu kwamba hakuonja mauti. Hakuonekana, kwa alikuwa tayari kumtoa mwanawewe, aliyejkuwa sababu Mungu alikuwa amemchukua. Kwa kuwa mwanawewe pekee awe dhabihu. **18** Ingawa Mungu kabla hajatwaliwa alikuwa ameshuhudiwa kuwa alikuwa amemwambia Abrahamu, “Uzao wako ni mtu aliyempendeza Mungu. **6** Lakini pasipo utahesabiwa kupitia kwa Isaki,” **19** Abrahamu imani haiwezekani kumpendeza Mungu, kwa alihesabu kuwa Mungu angaliweza kumfufua maana yejote anayemjia Mungu lazima aamini Isaki kutoka kwa wafu. Na kwa kusema kwa kwamba yeye yuko na ya kuwa huwapa thawabu mfano, alimpata tena Isaki kutoka kwa wafu. wale wamtatutao kwa bidii. **7** Kwa imani, **20** Kwa imani Isaki alimbariki Yakobo na Esau Noa alipoonywa na Mungu kuhusu mambo kuhusu maisha yao ya baadaye. **21** Kwa imani ambayo hayajaonekana bado, kwa kumcha Yakobo alipokuwa anakufa, alimbariki kila Mungu alitengeneza safina ili kuokoa jamaa mmoja wa mtoto wa Yosefu, akamwabudu yake. Kwa imani yake aliuhukumu ulimwengu Mungu akiwa ameegemea juu ya kichwa cha na akawa mrithi wa haki ipatikanayo kwa imani. fimbo yake. **22** Kwa imani, Yosefu alipokaribia **8** Kwa imani Abrahamu, alipoitwa aende mahali mwisho wa maisha yake, alinena habari za ambapo Mungu angempa baadaye kuwa urithi, kutoka kwa wana wa Israeli huko Misri na alititi na akaenda, ingawa hakujua anakokwenda. akatoa maagizo kuhusu mifupa yake. **23** Kwa **9** Kwa imani alifanya maskani yake katika imani, wazazi wa Mose walimficha kwa miezi nchi ya ahadi kama mgeni katika nchi ya mitatu baada ya kuzaliwa, kwa sababu waliona kigeni; aliishi katika mahema, kama Isaki na kuwa si mtoto wa kawaida, wala hawakuiogopa Yakobo walivyofanya, waliokuwa pia warithi amri ya mfalme. **24** Kwa imani, Mose alipokuwa pamoja naye wa ahadi ile ile. **10** Kwa maana mtu mzima, alikataa kuitwa mwana wa binti alikuwa akiutazamia mji wenye misingi ya Farao. **25** Akachagua kupata mateso pamoja kudumu ambao mwenye kuubuni na kuujenga na watu wa Mungu kuliko kujifurahisha kwa ni Mungu. **11** Kwa imani Abrahamu, ingawa anasa za dhambi kwa kitambo kidogo tu. **26** alikuwa mzee wa umri, naye Sara mwenyewe Aliona kushutumiwa kwa ajili ya Kristo ni aliyejkuwa tasa, alipokea uwemo wa kuwa baba utajiri mkubwa zaidi kuliko hazina za Misri, kwa sababu alimhesabu Mungu aliywahidi maana alikuwa anatazamia kupata thawabu kuwa mwaminifu na kwamba angetimiza ahadi baadaye. **27** Kwa imani Mose aliondoka Misri yake. **12** Hivyo kutokana na huyu huyu ambaye bila kuogopa ghadhabu ya mfalme. Alivumilia alikuwa sawa na mfu, wakazaliwa wazao wengi kwa sababu alimwona yeye asiyeonekana kama nyota za mbinguni na kama mchanga kwa macho. **28** Kwa imani akaadhimisha wa pwani usiohesabika. **13** Watu hawa wote Pasaka na kunyunyiza damu, ili yule mwenye wakafa katika imani bila kuzipokea zile ahadi, kuwaangamiza wazaliwa wa kwanza asiwiguse lakini waliziona kwa mbali na kuzishangilia. wazaliwa wa Israeli. **29** Kwa imani, watu Nao walikubali kwamba walikuwa wageni na walivuka Bahari ya Shamu kama vile juu wasiokuwa na maskani hapa duniani. **14** Watu ya nchi kavu; lakini Wamisri walipojaribu wasemao mambo kama haya, wanaonyesha kufanya hivyo, walitoswa ndani ya maji. **30** wazi kwamba wanatafuta nchi yao wenyewe. **15** Kwa imani kuta za Yeriko zilianguka, baada Kwa kweli kama wangkuwa wanafikiru kuhusu ya watu kuzizunguka kwa siku saba. **31** Kwa nchi waliyoiacha, wangalipata nafasi ya kurudi imani, Rahabu, yule kahaba, hakuangamizwa huko. **16** Lakini badala yake walitamani nchi pamoja na wale waliomwasi Mungu, kwa kuwa iliyo bora zaidi, yaani nchi ya mbinguni. Kwa aliwakaribisha wale wapelelezi. **32** Basi niseme hiyo Mungu haoni aibu kuitwa Mungu wao, nini zaidi? Sina wakati wa kusema habari kwa kuwa amekwisha kuandaa mji kwa ajili za Gideoni, Baraka, Samsoni, Yeftha, Daudi,

Samweli na manabii, **33** ambao kwa imani sababu Bwana huwaadibisha wale awapendao, walishinda milki za wafalme, walitekeleza haki, na humwadhibu kila mmoja anayemkubali na wakapokea ahadi za Mungu; walifunga kuwa mwana.” **7** Vumilieni taabu kwa ajili ya vinywa nya simba, **34** wakazima makali ya kufunzwa adabu. Mungu anawatendea ninyi miali ya moto, na wakaepuka kuuawa kwa kama watoto wake, kwa maana ni mtoto upanga; udhaifu wao uligeuka kuwa nguvu; yupi asiyeadibishwa na mzazi wake? **8** Kama pia walikuwa hodari vitani na kuyafukuza hakuna kuadibishwa (ambalo ni fungu la watoto majeshi ya wageni. **35** Wanawake walipokea wote), basi ninyi ni watoto wa haramu wala si watu wao waliokuwa wamekuwa, wakafufuliwa. watoto halali. **9** Tena, sisi sote tunao baba wa Lakini wengine waliteswa, nao wakakataa kimwili, walituoadibisha nasi tukawaheshimu kufunguliwa, ili wapate ufufuo ulio bora zaidi. kwa ajili ya hilo. Je, si inatupasa kujinyenyekesa **36** Wengine walidhikiwa na kupigwa, hata zaidi kwa Baba wa roho zetu ili tuishi? **10** walifungwa minyororo na kutiwa gerezani. **37** Baba zetu walituadibisha kwa kitambo kidogo Walipigwa kwa mawe; walipasuliwa vipande kama wao wenyewe walivyoona vyema, lakini viwili kwa msumemo; waliuawa kwa upanga. Mungu hutuadibisha kwa faida yetu ili tupate Walizungukazunguka wakiwa wamevaa ngozi za kushiriki utakatifu wake. **11** Kuadibishwa wakati kondoo na mbuzi, wakiwa maskini, wakiteswa wowote hakuonekani kuwa kitu cha kufurahisha na kutendwa mabaya, **38** watu ambao bali chenye maumivu kinapotekelezwa. Lakini ulimwengu hauskustahili kuwa nao. Walizunguka baadaye huzaa matunda ya haki na amani kwa majangwani na mlimani, katika mapango wale waliofunzwa nayo. **12** Kwa hiyo, itieni na katika mahandaki ardhini. **39** Hawa wote nguvu mikono yenu iliyo dhaifu na magoti yenu walishuhudiwa vyema kwa sababu ya imani yao, yaliyolegea. **13** Sawazisheni mapito ya miguu lakini hakuna hata mmoja wao aliyepokea yale yenu, ili kitu kilicho kiwete kisidhoofishwe yaliyoahidiwa. **40** Kwa kuwa Mungu alikuwa bali kiponywe. **14** Tafuteni kwa bidii kuwa na ametangulia kutuwekea kitu kilicho bora zaidi amani na watu wote na huo utakatifu, ambao ili wao wasikamilishwe pasipo sisi.

12 Kwa sababu hii, kwa kuwa tumezungukwa na wingu kubwa namna hii la mashahidi, basi na tuweke kando kila kitu kinachotuzuua na ile dhambi inayotizinga kwa urahisi, nasi tupige mbio kwa saburi katika yale mashindano yaliyowekwa kwa ajili yetu. **2** Basi na tumtazame sana Yesu mwanzilishi na mkamilishaji wa imani yetu, yeye ambaye kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele yake alistahimili msalaba, bila kujali aibu ya huo msalaba, naye ameketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Mungu. **3** Mtafakarini sana yeye aliystahimili upinzani mkuu namna hii kutoka kwa watu wenye dhambi, ili kwamba msije mkachoka na kukata tamaa. **4** Katika kushindana kwenu dhidi ya dhambi, bado hamjapigana kiasi cha kumwaga damu yenu. **5** Nanyi mmesahau yale maneno ya kuwaonya yanayowataja ninyi kuwa wana, yakisema: “Mwanangu, usidharau adhabu ya Bwana, wala usikate tamaa akikukemea, **6** kwa Bwana. **15** Angalieni sana mtu ye yeyote asiokise neema ya Mungu na kwamba shina la uchungu lisije likachipuka na kuwasumbua na watu wengi wakatiwa unajisi kwa hilo. **16** Angalieni mionganoni mwenu asiwepo mwasherati au mtu asiyemcha Mungu kama Esau, ambaye kwa ajili ya mlo mmoja aliuza haki ya uzaliwa wake wa kwanza. **17** Baadaye kama mnavyofahamu, alipotaka kurithi ile baraka, alikataliwa, maana hakupata nafasi ya kutubu, ingawa alilitafuta kwa machozi. **18** Hamjaufikia mlima ule uwenzao kuguswa na ambao unawaka moto; wala kwenye giza, utusitusi na dhoruba; **19** kwenye mlion wa tarumbeta, au kwenye sauti isemayo maneno ya kutisha kiasi ambacho wale walioisikia waliomba wasiambiwe neno jingine zaidi, **20** kwa sababu hawangeweza kustahimili neno lile lililoamriwa: “Hata kama mnyama atagusa mlima huu, atapigwa mawe.” **21** Waliyoyaona yalikuwa ya kutisha kiasi kwamba Mose alisema, “Ninatetemeka kwa hofu.” **22** Lakini

ninyi mmekuja Mlima Sayuni, Yerusalemu ya waliowaambia neno la Mungu. Angalieni mbinguni, mji wa Mungu aliye hai. Mmekuja matokeo ya mwenendo wa maisha yao mkaige penye kusanyiko kubwa la malaika maelfu imani yao. **8** Yesu Kristo ni yeze yule jana, kwa maelfu wasiohesabika wanaoshangilia, leo na hata milele. (**aiōn g165**) **9** Msichukuliwe **23** kwenye kanisa la wazaliwa wa kwanza na kila aina ya mafundisho ya kigeni. Ni wa Mungu, amba majina yao yameandikwa vyema miyo yenu iimarishwe kwa neema, wala mbinguni. Mmekuja kwa Mungu, mhukumu si kwa sheria kuhusu utaratibu wa vyakula, wa watu wote, kwenye roho za wenye haki ambavyo havina faida kwa wale wanaozishika waliokamilishwa, **24** kwa Yesu mpatanishi wa hizo sheria. **10** Sisi tunayo madhabahu ambayo agano jipy, na kwa damu iliyonyunyizwa, ile wale wanaohudumu katika hema hawana haki inenayo mambo mema kuliko damu ya Abeli. ya kula vile vitu vilivyowekwa juu yake. **11** **25** Angalieni, msije mkamkataa yeze anenaye. Kuhani mkuu huchukua damu ya wanyama Ikiwa wao hawakuepuka adhabu walipomkataa na kuiingiza Patakatifu pa Patakatifu, kama yeze aliyeaonya hapa duniani, sisi je, sadaka ya dhambi, lakini mili ya hao wanyama tutaokokaje tusipomsikiliza yeze anayetuonya huteketezwa nje ya kambi. **12** Vivyo hivyo, kutoka mbinguni? **26** Wakati ule sauti yake Yesu naye aliteswa nje ya lango la mji ili ilitetemesha dunia, lakini sasa ameahidi, “Kwa awatakase watu kwa damu yake mwenyewe. mara moja tena nitatetemesha si nchi tu bali **13** Kwa hiyo, basi na tumwendee nje ya kambi, na mbingu pia.” **27** Maneno haya “kwa mara tukiichukua aibu aliyobeba. **14** Kwa kuwa hapa moja tena” yanaonyesha kuondoshwa kwa hatuna mji udumuo, bali tunautafuta ule ujao. vile vitu vinavyoweza kutetemeshwa, yaani **15** Basi kwa njia ya Yesu, tuzidi kumtolea vile vitu vilivyoumbwa, kwa kusudi vile tu Mungu dhabihu ya sifa, yaani matunda ya visivyoweza kutetemeshwa vibaki. **28** Kwa hiyo, midomo inayolikiri Jina lake. **16** Na msiache kwa kuwa tunapokea ufalme amba hauwezi kutenda mema na kushirikiana vile vitu mlivyo kutetemeshwa, basi na tuwe na shukrani, navyo, kwa kuwa dhabihu kama hizo ndizo na hivyo tumwabudu Mungu kwa namna zinazompendeza Mungu. **17** Watiini viongozi inayompendeza, kwa unyenyekevu na uchaji, wenu na kujinyenyekaze chini ya mamlaka yao. **29** kwa kuwa “Mungu wetu ni moto ulao.”

13 Endeleeni kupendana kama ndugu. **2**

Msisahau kuwakaribisha wageni, kwa kuwa kwa kufanya hivyo, watu wengine waliwakaribisha malaika pasipo kujua. **3** Wakumbukeni wale waliofungwa gerezani kana kwamba ninyi mmefungwa pamoja nao. Pia wakumbukeni wale wanaotendewa vibaya, kana kwamba ni ninyi wenyewe mnateswa. **4** Ndoa na iheshimiwe na watu wote, nayo malazi yawe safi, kwa kuwa Mungu atawahukumu wazinzi na waasherati wote. **5** Yalindeni maisha yenu msiwe na tabia ya kupenda fedha, bali mridhike na vile mlivyo navyo, kwa sababu Mungu amesema, “Kamwe sitakuacha, wala sitakupungukia.” **6** Kwa hiyo tunaweza kusema kwa ujasiri, “Bwana ni msaada wangu; sitaogopa. Mwanadamu anaweza kunitenda nini?” **7** Wakumbukeni viongozi wenu, wale

Kwa maana wao wanakesha kwa ajili yenu kama watu watakaopaswa kutoa hesabu. Watiini ili wafanye kazi yao kwa furaha, wala si kama mzigzo, maana hiyo haitakuwa na faida kwenu. **18** Tuombeenii. Tuna hakika kuwa tunayo dhamiri safi na shauku ya kuishi kwa uadilifu kwa kila njia. **19** Ninawasihi zaidi mniombee ili nipate kurudishwa kwenu upesi. **20** Basi Mungu wa amani, ambaye kwa damu ya Agano la milele alimleta tena kutoka kwa wafu Bwana wetu Yesu, yule Mchungaji Mkuu wa kondoo, (**aiōnios g166**) **21** awafanye ninyi wakamilifu mkiwa mmebakamilishwa katika kila jambo jema ili impate kutenda mapenzi yake, naye atende ndani yetu kile kinachompendeza machoni Pake, kwa njia ya Yesu Kristo, ambaye utukufu una yeze milele na milele. Amen. (**aiōn g165**) **22** Ndugu zangu, nawasihi mchukuliane na maneno yangu ya maonyo, kwa kuwa nimewaandikia waraka mfupi tu. **23** Nataka ninyi mjue kwamba

ndugu yetu Timotheo amefunguliwa kutoka gerezani. Akifika mapema, nitakuja pamoja naye kuwaona. **24** Wasalimuni viongozi wenu wote na watakatifu wote. Wale wa kutoka Italia wanawasalimu. **25** Neema iwe nanyi nyote. Amen.

Yakobo

1 Yakobo, mtumwa wa Mungu na wa Bwana

Yesu Kristo: Kwa makabila kumi na mawili yaliyotawanyika ulimwenguni: Salamu. **2** Ndugu zangu, hesabuni kuwa ni furaha tupu mnipopatwa na majaribu mbalimbali, **3** kwa sababu mnajua ya kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huleta saburi. **4** Saburi na iwe na kazi timilifu, ili mpate kuwa wakamilifu, mmekamilishwa, bila kupungukiwa na kitu chocote. **5** Kama mtu ye yeyote miiongoni mwenu amepungukiwa na hekima na amwombe Mungu, ye ye awapaye watu wote kwa ukarimu wala hana kinyongo, naye atapewa. **6** Lakini anapoomba, lazima aamini wala asiwe na shaka, kwa sababu mtu aliye na shaka ni kama wimbi la bahari, lililochukuliwa na upepo na kutupwa huku na huku. **7** Mtu kama huyo asidhani ya kuwa atapata kitu chocote kutoka kwa Bwana. **8** Yeye ni mtu mwenye nia mbili, mwenye kusitasita katika njia zake zote. **9** Ndugu asiyе na cheo kikubwa yampasa ajivunie hali hiyo maana ametukuzwa.

10 Lakini yeye aliye tajiri afurahi kwa kuwa ameshushwa, kwa sababu atatoweka kama ua la shambani. **11** Kwa maana jua kali lenye kuchoma huchomoza na kuliunguza, likayakausha majani, na ua lake likapukutika, nao uzuri wake

huharibika. Vivyo hivyo tajiri naye atanyauka akiwa anaendelea na shughuli zake. **12** Heri mtu

anayevumilia wakati wa majaribu, kwa sababu akiisha kushinda hilo jaribio atapewa taji la uzima Mungu alilowaahidia wale wampendaو.

13 Mtu anapajaribiwa asiseme, "Ninajaribiwa na Mungu." Kwa maana Mungu hawezu

kujaribiwa na maovu wala yeye hamjaribu mtu ye yeyote. **14** Lakini kila mtu hujaribiwa wakati

anapovutwa na kudanganywa na tamaa zake mwenyewe zilizo mbaya. **15** Basi ile tamaa

mbaya ikishachukua mimba, huzaa dhambi, nayo ile dhambi ikikomaa, huzaa mauti. **16**

Ndugu zangu wapendwa, msidanganyike. **17** Kila kitolewacho kilicho chema na kilicho kamili, hutoka juu, na hushuka kutoka kwa Baba wa mianga, ambaye kwake hakuna kubadilika, wala kivuli cha kugeukageuka. **18** Kwa mapenzi

kusudi tuwe kama mazao ya kwanza katika viumbe vyake vyote. **19** Ndugu zangu wapendwa, fahamuni jambo hili: Kila mtu awe mwepesi wa kusikiliza, lakini asiwe mwepesi wa kusema wala wa kukasirika. **20** Kwa maana hasira ya mwanadamu haitendi haki ya Mungu. **21** Kwa hiyo, ondoleeni mbali uchafu wote na uovu ambao umezidi kuwa mwingi, mkalipokee kwa unyenyekevu lile Neno lililopandwa ndani yenu ambalo laweza kuokoa nafsi zenu. **22** Basi kuweni watendaji wa Neno wala msiwe wasikiaji tu, huku mkijidanganya nafsi zenu. **23** Kwa maana kama mtu ni msikiaji tu wa Neno wala hatendi kile linachosema, yeye ni kama mtu ajitazamaye uso wake kwenye kioo **24** na baada ya kuojiona alivy, huenda zake na mara husahau jinsi alivy. **25** Lakini yeye anayeangalia kwa bidii katika sheria kamilifu, ile iletayo uhuru, naye akaendelea kufanya hivyo bila kusahau alichosikia, bali akalitenda, atabarikiwa katika kile anachofanya. **26** Kama mtu akidhani ya kuwa anayo dimi lakini hauzuii ulimi wake kwa hatamu, hujidanganya moyoni mwake, wala dini yake mtu huyo haifai kitu. **27** Dini iliyo safi, isiyo na uchafu, inayokubalika mbele za Mungu Baba yetu, ndiyo hii: Kuwasaidia yatima na wajane katika dhiki zao na kujilinda usitiwe madoa na dunia.

2 Ndugu zangu, kama waaminio katika imani

ya Bwana wetu Yesu Kristo, Bwana wa utukufu, msiwe na upendeleo kwa watu. **2**

Kwa maana kama akija mtu katika kusanyiko lenu akiwa amevaa pete ya dhahabu na

mavazi mazuri, pia akaingia mtu maskini mwenye mavazi yaliyochakaa, **3** nanyi mkampa heshima yule aliyevaa mavazi mazuri na

kumwambia, "Keti hapa mahali pazuri," lakini yule maskini mkamwambia, "Wewe simama pale," au "Keti hapa sakafuni karibu na miguu yangu," **4** je, hamjawabagua na kuwa mahakimu

miyioni mwenu mkihukumu kwa mawazo yenu maovu? **5** Ndugu zangu, sikilizeni: Je, Mungu hakuwachagua wale walio maskini machoni

pa ulimwengu kuwa matajiri katika imani na kurithi Ufalme aliowaahidi wale wampendaو?

6 Lakini ninyi mmemdhara yule aliye maskini. yake mwenyewe alituzaa kwa neno la kweli,

Je, hao matajiri si ndio wanaowadhulumu si kwa imani peke yake. **25** Vivyo hivyo, hata na kuwaburuta mahakamani? **7** Je, si Rahabu, yule kahaba, hakuhesabiwa haki kwa wao wanaolikufuru Jina lile lililo bora yale aliyotenda alipowapokea wale wapelelezi sana mliitoiwa? **8** Kama kweli mnaitimiza na kuwaambia waende njia nyininge? **26** Kama ile sheria ya kifalme inayopatikana katika vile ambavyo mwili pasipo roho umekufa, Maandiko isemayo, “Mpende jirani yako kama kadhalika nayo imani pasipo matendo imekufa. unavyopenda nafsi yako,” mnafanya vyema. **9** Lakini kama mnakuwa na upendeleo kwa watu, mnatenda dhambi, na sheria inawahukumu kuwa ninyi ni wakosaji. **10** Kwa maana mtu ye yote anayeishika sheria yote lakini akajikwaa katika kipengele kimoja tu, ana hatia ya kuivunja sheria yote. **11** Kwa sababu ye ye aliyesema, “Usizini,” alisema pia, “Usiue.” Basi kama huzini lakini unaua, umekuwa mvunjaji wa sheria. **12** Hivyo semeni na kutenda kama watu watakaohukumiwa kwa sheria ile iletayo uhuru. **13** Kwa kuwa hukumu bila huruma itatolewa kwa mtu ye yote asiyekuwa na huruma. Huruma huishinda hukumu. **14** Ndugu zangu, yafaa nini ikiwa mtu atadai kuwa anayo imani lakini hana matendo? Je, imani kama hiyo yaweza kumwokoa? **15** Ikiwa ndugu yako au dada hana mavazi wala chakula, **16** mmoja wenu akamwambia, “Enenda zako kwa amani, ukaote moto na kushiba,” pasipo kumpatia yale mahitaji ya mwili aliyopungukiwa, yafaa nini? **17** Vivyo hivyo, imani peke yake kama haikuambatana na matendo, imekufa. **18** Lakini mtu mwингine atasema, “Wewe unayo imani; mimi ninayo matendo.” Nionyeshe imani yako pasipo matendo nami nitakuonyesha imani yangu kwa matendo. **19** Unaamini kwamba kuna Mungu mmoja. Vyema! Hata mashetani yanaamini hivyo na kutetemeka. **20** Ewe mpumbawu! Je, wataka kujua kwamba imani bila matendo haifai kitu? **21** Je, Abrahamu baba yetu hakuhesabiwa haki kwa kile alichotenda, alipomtoa mwanawee Isaki madhabahuni? **22** Unaona jinsi ambavyo imani yake na matendo yake vilikuwa vinatenda kazi pamoja, nayo imani yake ikakamilishwa na kile alichotenda. **23** Kwa njia hiyo yakatimizwa yale Maandiko yasemayo, “Abrahamu alimwamini Mungu na ikahesabiwa kwake kuwa haki,” naye akaithwa rafiki wa Mungu. **24** Mnaona ya kwamba mtu huhesabiwa haki kwa yale anayotenda wala

3 Ndugu zangu, msiwe walimu wengi, kwa maana mnafahamu kwamba sisi tufundishao tutahukumiwa vikali zaidi. **2** Sisi sote tunajikwaa katika mambo mengi. Ikiwa mtu ye yote hakosei kamwe katika yale anayosema, yeye ni mkamilifu, naye anaweza kuuzuia pia na mwili wake wote. **3** Tunapotia lijamu kwenye vinywa nya farasi ili kuwafanya watutii, tunaweza kuigeuza miili yao yote. **4** Au angalia pia meli, ingawa ni kubwa sana, nazo huchukuliwa na upepo mkali, lakini hugeuzwa kwa usukani mdogo sana, kokote anakotaka nahodha. **5** Vivyo hivyo ulimi ni kiungo kidogo sana katika mwili, lakini hujivuna majivuno makuu. Fikirini jinsi moto mdogo unavyoweza kuteketeza msitu mkubwa! **6** Ulimi pia ni moto, ndio ulimwengu wa uovu kati ya viungo nya mwili. Ulimi huutia mwili wote wa mtu unajisi na kuuwashaa moto mfumo mzima wa maisha yake, nao wenywewe huchomwa moto wa jehanamu. (**Geenna g1067**)

7 Kwa maana kila aina ya wanyama, ndege, wanyama watambaa na viumbe nya baharini vinafugika na vimfugwa na binadamu, **8** lakini hakuna mtu awezaye kuufuga ulimi. Ni uovu usiotulia, umejaa sumu iletayo mauti. **9** Kwa ulimi tunamhimiidi Bwana, yaani Baba yetu, na kwa huo twawalaani watu walioumbwa kwa mfano wa Mungu. **10** Katika kinywa kile kile hutoka baraka na laana. Ndugu zangu, haistahili kuwa hivyo. **11** Je, chemchemi yaweza kutoa katika tundu moja maji matamu na maji ya chumvi? **12** Je, ndugu zangu, mtini waweza kuzaa zeituni, au mzabibu kuzaa tini? Wala chemchemi ya maji ya chumvi haiwezi kutoa maji matamu. **13** Ni nani aliye na hekima na ufahamu mionganii mwenu? Basi na aionyeshe hiyo kwa maisha yake mema na kwa matendo yake yaliyotendwa kwa unyenyekevu utokanaa na hekima. **14** Lakini ikiwa mna wivu na ni wenye chuki na ugomvi miyononi mwenu,

msijisifu kwa ajili ya hayo wala msiikatae kweli. mmoja tu na ye ye peke yake ndiye Hakimu, 15 Hekima ya namna hiyo haishuki kutoka ndiye awezaye kuokoa au kuangamiza. Lakini mbinguni, bali ni ya kidunia, isiyo ya kiroho, wewe ni nani hata umhukumu jirani yako? 13 na ya kishetani. 16 Kwa maana panapokuwa na Basi sikilizeni ninyi msemao, “Leo au kesho wivu na ubin afsi, ndipo penye machafuko na tutakwenda katika mji huu ama ule tukae humo uovu wa kila namna. 17 Lakini hekima itokayo mwaka mmoja, tufanye biashara na kupata mbinguni kwanza ni safi, kisha inapenda amani, faida.” 14 Lakini hamjui hata litakalotukia tena ni ya upole, iliyotayari kusikiliza wengine kesho. Maisha yenu ni nini? Ninyi ni ukungu kwa unyenyekevu, iliyooja huruma na matunda ambao huonekana kwa kitambo kidogo kisha mema, isiyopendelea mtu, tena isiyokuwa na hutoweka. 15 Badala yake, inawapasa kusema, unafiki. 18 Mavuno ya haki hupandwa katika “Kama Bwana akipenda, tutaishi na kufanya amani na wale wafanyao amani.

4 Ni kitu gani kinachosababisha mapigano na ugomvi mionganoni mwenu? Je, haya hayatokani na tamaa zenu zinazoshindana ndani yenu? 2 Mnata mani lakini hampati, kwa hiyo

mwa u. Mwatamani kupata lakini hampati vile mnavyotaka, kwa hiyo mnajitia katika magomvi na mapigano. Mmepungukiwa kwa sababu inayowajia. 2 Utajiri wenu umeoza na mavazi hammwombi Mungu. 3 Mnapoomba hampati yenu yameliwa na nondo. 3 Dhahabu yenu kwa sababu mnaomba kwa nia mbaya, ili impate na fedha yenu vimeliwa na kutu. Kutu yake kuvitumia hivyo mtakavyopata kwa tamaa itashuhudia dhidi yenu nayo itaila miili yenu zenu. 4 Ninyi wanaume na wanawake wazinzi, kama vile moto. Mmejiwekea hazina kwa ajili hamjui ya kwamba urafiki na dunia ni uadui ya siku za mwisho. 4 Angalieni! Ule ujira wa na Mungu? Kwa hiyo mtu ye yote anayetaka vibarua walio lima mashamba yenu mliouzuia

kuwa rafiki wa dunia hufanyika adui wa Mungu. kwa hila unapiga kelele dhidi yenu na vilio

5 Au mwadhani kwamba Andiko lasema bure vya wavunaji vimefika masikioni mwa Bwana kuwa huyo Roho ambaye Mungu amemweka Mwenye Nguvu Zote. 5 Mmeishi duniani kwa ndani yetu hututamani kiasi cha kuona wivu? 6 anasa na kwa starehe, mmejinene pesha tayari Lakini ye ye hutupatia neema zaidi. Hii ndiyo kwa siku ya kuchinjwa. 6 Mmewahukumu

sababu Andiko husema: “Mungu huwapinga na kuwaua watu wenye haki, walio kuwa wenye kiburi, lakini huwapa wanyenyekevu hawapingani nanyi. 7 Kwa hiyo, ndugu zangu, neema.” 7 Basi mtiini Mungu. Mpingeni ibilisi, vumilieni hadi kuja kwake Bwana. Angalieni naye atawakimbia. 8 Mkaribieni Mungu, naye jinsi mkulima angojavyo ardhi itoe mavuno atawakaribia ninyi. Itakaseni mikono yenu yake yaliyo ya thamani na jinsi anavyovumilia

ninyi wenye dhambi, na kuisafisha miyo kwa ajili ya kupata mvua za kwanza na yenu ninyi wenye nia mbili. 9 Huzunikeni, za mwisho. 8 Ninyi nanyi vumilieni, tena

ombolezeni na kulia. Kicheko chenu na kigeuzwe simameni imara, kwa sababu kuja kwa Bwana kuwa kuomboleza, na furaha yenu kuwa kumekaribia. 9 Ndugu zangu, msinung’ unikiane huzuni. 10 Jinyenyekezeni mbele za Bwana, naye msije mka hukumiwa. Hakimu amesimama atawai nua. 11 Ndugu, msineneane mabaya ninyi mlangoni! 10 Ndugu zangu, wa angalieni kwa ninyi. Mtu ye yote anayesema mabaya dhidi manabii walionena kwa Jina la Bwana, ili kuwa ya ndugu yake au kumhukumu anasema dhidi mfano wa uvumilivu katika kukabiliana na

ya sheria na kuihukumu. Unapoihukumu sheria, mateso. 11 Kama mnavyojua, tunawahesabu basi huishiki sheria bali umekuwa hakimu wa kuwa wabarikiwa wale waliovumilia. Mmesikia kuihukumu hiyo sheria. 12 Yuko Mto sheria habari za uvumilivu wake Ayubu na mmeona

hili ama lile.” 16 Kama ilivo sasa, mnajisifu na kujigamba. Kujisifu kwa namna hiyo ni uovu.

17 Basi mtu ye yote anayejua jema limpasalo kutenda, lakini asilitende, mtu huyo anatenda dhambi.

5 Basi sikilizeni, ninyi matajiri, lieni na kuomboleza kwa ajili ya hali mbaya sana na mapigano. Mmepungukiwa kwa sababu inayowajia. 2 Utajiri wenu umeoza na mavazi hammwombi Mungu. 3 Mnapoomba hampati yenu yameliwa na nondo. 3 Dhahabu yenu kwa sababu mnaomba kwa nia mbaya, ili impate na fedha yenu vimeliwa na kutu. Kutu yake kuvitumia hivyo mtakavyopata kwa tamaa itashuhudia dhidi yenu nayo itaila miili yenu zenu. 4 Ninyi wanaume na wanawake wazinzi, kama vile moto. Mmejiwekea hazina kwa ajili hamjui ya kwamba urafiki na dunia ni uadui ya siku za mwisho. 4 Angalieni! Ule ujira wa na Mungu? Kwa hiyo mtu ye yote anayetaka vibarua walio lima mashamba yenu mliouzuia

kuwa rafiki wa dunia hufanyika adui wa Mungu. kwa hila unapiga kelele dhidi yenu na vilio

5 Au mwadhani kwamba Andiko lasema bure vya wavunaji vimefika masikioni mwa Bwana kuwa huyo Roho ambaye Mungu amemweka Mwenye Nguvu Zote. 5 Mmeishi duniani kwa ndani yetu hututamani kiasi cha kuona wivu? 6 anasa na kwa starehe, mmejinene pesha tayari Lakini ye ye hutupatia neema zaidi. Hii ndiyo kwa siku ya kuchinjwa. 6 Mmewahukumu

sababu Andiko husema: “Mungu huwapinga na kuwaua watu wenye haki, walio kuwa wenye kiburi, lakini huwapa wanyenyekevu hawapingani nanyi. 7 Kwa hiyo, ndugu zangu, neema.” 7 Basi mtiini Mungu. Mpingeni ibilisi, vumilieni hadi kuja kwake Bwana. Angalieni naye atawakimbia. 8 Mkaribieni Mungu, naye jinsi mkulima angojavyo ardhi itoe mavuno atawakaribia ninyi. Itakaseni mikono yenu yake yaliyo ya thamani na jinsi anavyovumilia

ninyi wenye dhambi, na kuisafisha miyo kwa ajili ya kupata mvua za kwanza na yenu ninyi nia mbili. 9 Huzunikeni, za mwisho. 8 Ninyi nanyi vumilieni, tena

ombolezeni na kulia. Kicheko chenu na kigeuzwe simameni imara, kwa sababu kuja kwa Bwana kuwa kuomboleza, na furaha yenu kuwa kumekaribia. 9 Ndugu zangu, msinung’ unikiane huzuni. 10 Jinyenyekezeni mbele za Bwana, naye msije mka hukumiwa. Hakimu amesimama atawai nua. 11 Ndugu, msineneane mabaya ninyi mlangoni! 10 Ndugu zangu, wa angalieni kwa ninyi. Mtu ye yote anayesema mabaya dhidi manabii walionena kwa Jina la Bwana, ili kuwa ya ndugu yake au kumhukumu anasema dhidi mfano wa uvumilivu katika kukabiliana na

ya sheria na kuihukumu. Unapoihukumu sheria, mateso. 11 Kama mnavyojua, tunawahesabu basi huishiki sheria bali umekuwa hakimu wa kuwa wabarikiwa wale waliovumilia. Mmesikia kuihukumu hiyo sheria. 12 Yuko Mto sheria habari za uvumilivu wake Ayubu na mmeona

kile ambacho hatimaye Bwana alimtendea. Bwana ni mwangi wa huruma, na amejaa rehemba. **12** Zaidi ya yote, ndugu zangu, msiape, iwe kwa mbingu au kwa dunia, au kwa kitu kingine chocchote. “Ndiyo” yenu na iwe ndiyo, na “Hapana” yenu iwe hapana, la sivyo mtahukumiwa. **13** Je, mtu ye yote mi ongoni mwenu amepatwa na taabu? Basi inampasa aombe. Je, kuna ye yote mwenye furaha? Basi na aimbe nyimbo za kusifu. **14** Je, kuna ye yote mi ongoni mwenu aliye mgonjwa? Basi inampasa awaite wazee wa kanisa wamwombee na kumpaka mafuta kwa Jina la Bwana. **15** Kule kuomba kwa imani kutamwokoa huyo mgonjwa, naye Bwana atamwinua na kama ametenda dhambi, atasamehewa. **16** Kwa hiyo ungamianeni dhambi zenu ninyi kwa ninyi na kucombeana ili mpate kuponywa. Maombi ya mwenye haki yana nguvu tena yanafaa sana. **17** Eliya alikuwa mwanadamu kama sisi. Akaomba kwa bidii kwamba mvua isinyeshe, nayo haikunyesha juu ya nchi kwa muda wa miaka mitatu na miezi sita. **18** Kisha akaomba tena, nazo mbingu zikatoa mvua nayo ardhi ikatoa mazao yake. **19** Ndugu zangu, ye yote mi ongoni mwenu akipotoka na kuicha kweli, naye akarejezwa na mtu mw ingine, **20** hamna budi kujuwa kwamba ye yote amrejezaye mwenye dhambi kutoka upotovu wake, ataiokoa roho ya huyo mwenye dhambi kutoka mauti na kusitiri wingi wa dhambi.

1 Petro

1 Petro, mtume wa Yesu Kristo: Kwa wateule wa Mungu, wageni katika ulimwengu, waliotawanyika kote katika Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia na Bithinia. **2** Ni ninyi ambaa mlichaguliwa tangu mwanzo na Mungu Baba kulingana na alivytangulia kuwajua, kupitia kwa kazi ya utakaso wa Roho, katika utiifu kwa Yesu Kristo na kunyunyiziwa damu yake: Neema na amani ziwe kwenu kwa wingi. **3** Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo! Kwa rehemza zake kuu ametuzaa sisi mara ya pili katika tumaini lenye uzima kupitia kwa kufufuka kwa Yesu Kristo kutoka kwa wafu, **4** ili tuupate urithi usioharibika, usio na uchafu, ule usionyauka: uliotunzwa mbinguni kwa ajili yenu, **5** ninyi ambaa mnalindwa na nguvu za Mungu kwa njia ya imani, hadi uje ule wokovu ulio tayari kufunuliwa nyakati za mwisho. **6** Katika hili mnafurahi sana, ingawa sasa kwa kitambo kidogo mmehuzunishwa kwa majaribu ya namna nyingi. **7** Haya yamewajia ili kwamba imani yenu, iliyo ya thamani kuliko dhahabu ipoteayo, ingawa hujaribiwa kwa moto, ioneckane kuwa halisi na imalizie katika sifa, utukufu na heshima wakati Yesu Kristo atadhahirishwa. **8** Ingawa hamjamwona, mnampenda; tena ingawa sasa hammwoni, mnamwamini na kujawa na furaha isiyoneneka yenye utukufu usioelezeka. **9** Maana mnaupokea wokovu wa roho zenu, ambaa ndio lengo la imani yenu. **10** Kwa habari ya wokovu huu, wale manabii waliosema kuhusu neema ambayo ingewajia ninyi, walitafuta kwa bidii na kwa uangalifu mkubwa, **11** wakijaribu kujua ni wakati upi na katika mazingira gani ambayo Roho wa Kristo aliyejikuwa ndani yao alionyesha, alipotabiri kuhusu mteso ya Kristo na utukufu ule ambaa ungefuta. **12** Walidhahirishiwa kwamba walikuwa hawajhudumii wao wenywewe, bali waliwahudumia ninyi, waliponena kuhusu mambo hayo, ambayo sasa yamehubiriwa kwenu na wale waliowahubiria ninyi Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni. Hata malaika wanatamani kuyafahamu mambo haya.

13 Kwa hiyo, tayarisheni nia zenu kwa kazi; mwe na kiasi, mkitumainia kikamilifu ile neema mtakayopewa Yesu Kristo atakapodhihirishwa. **14** Kama watoto watiifu, msifuate tamaa zenu mbaya wakati mlipoishi kwa ujinga. **15** Bali kama yeze aliyweta alivyo mtakatifu, nanyi kuweni watakatifu katika mwenendo wenu wote. **16** Kwa maana imeandikwa: "Kuweni watakatifu, kwa kuwa mimi ni mtakatifu." **17** Kwa sababu mnawita Baba ahukumuye kila mtu kulingana na matendo yake pasipo upendeleo, enendeni kwa hofu ya kumcha Mungu wakati wenu wa kukaa hapa duniani kama wageni. **18** Kwa maana mnafahamu kwamba mlikombolewa kutoka mwenendo wenu usiofaa ambaa mliurithi kutoka kwa baba zenu, si kwa vitu viharibikavyo kama fedha na dhahabu, **19** bali kwa damu ya thamani ya Kristo, yule Mwana-Kondoo asiye na dosari wala doa. **20** Yeye alichaguliwa kabla ya kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu, lakini akadhihirishwa katika siku hizi za mwisho kwa ajili yenu. **21** Kupitia kwake mmemwamini Mungu, aliyemfufua kutoka kwa wafu na akampa utukufu, ili imani yenu na tumaini lenu ziwe kwa Mungu. **22** Basi kwa kuwa mmejitakasa nafsi zenu kwa kuitii ile kweli hata mkawa na upendo wa ndugu usio na unafiki, basi pendaneni kwa dhati kutoka moyoni. **23** Kwa maana mmezaliwa upya, si kwa mbegu ile iharibikayo, bali kwa ile isiyoharibika, kupitia kwa neno la Mungu lililo hai na linalodumu milele. (**aiōn g165**) **24** Maana, "Wanadamu wote ni kama majani, nao utukufu wao ni kama maua ya kondeni; majani hunyauka na maua huanguka, **25** lakini neno la Bwana ladumu milele." Hili ndilo neno lililohubiriwa kwenu. (**aiōn g165**)

2 Kwa hiyo, wekeni mbali nanyi uovu wote na udanganyifu wote, unafiki, wivu na masingizio ya kila namna. **2** Kama watoto wachanga, waliozaliwa sasa, yatamanini maziwa ya kiroho yasiyochanganya na kitu kingine chochote, ili kwa hayo mpate kukua katika wokovu, **3** ikiwa kweli mmeonja ya kwamba Bwana ni mwema. **4** Mnapokuja kwake, yeze aliye Jiwe lililo hai, lililokataliwa na wanadamu bali kwa Mungu ni teule na la thamani

kwake, 5 ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, anapoteswa kwa uonevu kwa ajili ya Mungu. mnajengwa kuwa nyumba ya kiroho, ili mpate 20 Kwani ni faida gani kwa mtu kustahimili kuwa ukuhani mtakatifu, mkitoa dhabihu za anapopigwa kwa sababu ya makosa yake? Lakini kiroho zinazokubaliwa na Mungu kwa njia ya kama mkiteswa kwa sababu ya kutenda mema, Yesu Kristo. 6 Kwa maana imeandikwa katika nanyi mkastahimili, hili ni jambo la kusifiwa Maandiko: "Tazama, naweka katika Sayuni, jiwe mbele za Mungu. 21 Ninyi mliitwa kwa ajili la pemberi teule lenye thamani, na yelete ya haya, kwa sababu Kristo naye aliteswa kwa atakayemwamini hataaibika kamwe." 7 Kwenu ajili yenu, akiwaachia kielelezo, ili mzifuate ninyi mnaoamini, jiwe hili ni la thamani. Lakini nyayo zake. 22 "Yeye hakutenda dhambi, kwo wasioamini, "Jiwe walilolikataa waashi wala hila haikuonekana kinywani mwake." 23 limekuwa jiwe kuu la pemberi," 8 tena, "Jiwe Yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano; lenye kuwafanya watu wajikwae, na mwamba alipoteswa, hakutishia, bali alijikabidhi kwa wa kuwaangusha." Wanajikwaa kwa sababu yelete ahukumuye kwa haki. 24 Yeye mwenyewe hawakulitii lile neno, kama walivyowekewa alizichukua dhambi zetu katika mwili wake juu tangu zamani. 9 Lakini ninyi ni taifa teule, ya mti, ili tufe kwa mambo ya dhambi, bali ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu walio tupate kuishi katika haki. Kwa kupigwa kwake, milki ya Mungu, mlitoita ili kutangaza sifa ninyi mmeponya. 25 Kwa maana mlikuwa zake yelete aliywewaita kutoka gizani mkaingie mmepeota kama kondoo, lakini sasa mmerudi katika nuru yake ya ajabu. 10 Mwanzo ninyi kwa Mchungaji na Mwangalizi wa roho zenu. mlikuwa si taifa, lakini sasa ninyi ni taifa la Mungu. Mwanzo mlikuwa hamjapata rehema, lakini sasa mmeputa rehema. 11 Wapenzi, ninawasihi, mkiwa kama wageni na wapitaji hapa ulimwenguni, epukeni tamaa mbaya za mwili ambazo hupigana vita na roho zenu. 12 Kuweni na mwenendo mzuri mbele ya watu wasiomjua Mungu, ili kama wanawasingizia kuwa watenda mabaya, wayaone matendo yenu mema nao wantkuze Mungu siku atakapokuja kwetu. 13 Kwa ajili ya Bwana, tiini kila mamlaka iliyowekwa na wanadamu: Kwa mfalme kwani ndiye aliye na mamlaka ya juu zaidi, 14 au kwa maafisa aliowaweka, kwa kuwa mfalme amewatuma ili kuwaadhibu wale wanaokosa, na kuwapongeza wale watendao mema. 15 Kwa maana ni mapenzi ya Mungu kwamba kwa kutenda mema mnyamazishe maneno ya kijinga ya watu wapumbavu. 16 Ishini kama watu huru, lakini msitumie uhuru wenu kama kisingizio cha kutenda uovu, bali ishini kama watumishi wa Mungu. 17 Mheshimuni kila mtu ipasavyo: Wapendeni jamaa ya ndugu waumini, mcheni Mungu, mpeni heshima mfalme. 18 Ninyi watumwa, watiini mabwana zenu kwa heshima yote, si wale mabwana walio wema na wapole peke yao, bali pia wale walio wakali. 19 Kwa maana ni jambo la sifa kama mtu akivumilia

3 Kadhalika enyi wake, watiini waume zenu, ili kama kunao wasioamini lile neno, wapate kuvutwa na mwenendo wa wake zao pasipo neno, 2 kwa kuuona utakatifu na uchaji wa Mungu katika maisha yenu. 3 Kujipamba kwenu kusiwe kwa nje tu, kama vile kusuka nywele, kuvalia vitu vilivyofanyizwa kwa dhahabu na kwa mavazi. 4 Badala yake, kujipamba kwenu kuwe katika utu wenu wa moyoni, yaani uzuri usioharibika wa roho ya upole na utulivu, ambayo ni ya thamani sana machoni pa Mungu. 5 Kwa kuwa hivi ndivyo walivyokuwa wakijipamba wanawake watakatifu wa zamani, waliomtumaini Mungu. Wao walikuwa ni watiifu kwa waume zao, 6 kama Sara alivyomtii mumewe Abrahamu, hata akamwita bwana. Ninyi ni watoto wa Sara kama mkitenda yaliyo mema, bila kuogopa jambo lolote. 7 Vivyo hivyo ninyi waume, kaeni na wake zenu kwa akili, nanyi wapeni heshima mkitambua ya kuwa wao ni wenzi walio dhaifu, na kama warithi pamoja nanyi wa kipawa cha neema cha uzima, ili kusiwepo na chochote cha kuzuia maombi yenu. 8 Hatimaye, ninyi nyote kuweni na nia moja, wenye kuhurumiana, mkipendana kama ndugu, na mwe wasikitivu na wanyenyekevu. 9 Msilipe ovu kwa ovu, au jeuri kwa jeuri, bali

barikini, kwa maana hili ndilo mliloitiwa ili **4** Kwa hiyo, kwa kuwa Kristo aliteswa katika mpate kurithi baraka. **10** Kwa maana, “Yeyote mwili wake, ninyi nanyi jivikeni nia iyo hiyo apendaye uzima na kuona siku njema, basi kwa maana mtu aliyekwisha kuteswa katika auzuue ulimi wake usinene mabaya, na midomo mwili ameachana na dhambi. **2** Kwa hivyo, yake isiseme hila. **11** Mtu huyo lazima aache haishi maisha yake yaliyobaki ya kuishi hapa uovu, akatende mema; lazima aitafute amani duniani kwa tamaa mbaya za wanadamu, bali na kuifua tilia sana. **12** Kwa maana macho ya anaishi kwa mapenzi ya Mungu. **3** Maana Bwana huwaelekea wenyewe haki, na masikio wakati uliopita mmekwisha kutumia muda wa yake yako makini kusikiliza maombi yao. Bali kutosha katika maisha yenu mkifanya yale uso wa Bwana uko kinyume na watendao ambayo wapagani hupenda kutenda: wakiishi maovu.” **13** Basi, ni nani atakayewadhuru mkiwa katika usherati, tamaa mbaya, ulevi, karamu wenyewe juhudii katika kutenda mema? **14** Lakini za ulafi, vileo, ngoma mbaya, na ibada chukizo mmebarikiwa hata kama ikiwalazimu kuteseka za sanamu. **4** Wao hushangaa kwamba ninyi kwa ajili ya haki. “Msiogope vitisho vyao, wala hamjiingizi pamoja nao katika huo wingi wa msiwe na wasiwasi.” **15** Bali mtakaseni Kristo maisha ya ujisadi, nao huwatukana ninyi. **5** kuwa Bwana miyioni mwenu. Siku zote mwe Lakini itawapasa wao kutoa hesabu mbele tayari kumjibu mtu ye yote atakayewauliza zake yeye aliye tayari kuwahukumu walio hai kuhusu sababu ya tumaini lililomo ndani yenu. na waliokufa. **6** Kwa kuwa hii ndiyo sababu Lakini fanyeni hivyo kwa upole na kwa heshima, Injili ilihubiriwa hata kwa wale waliokufa, ili **16** mkizitunza dhamiri zenu ziwe safi, ili wale wahukumiwe sawasawa na wanadamu wengine wasemao mabaya dhidi ya mwenendo wenu katika mwili, lakini katika roho waishi kulingana mzuri katika Kristo waaibike kwa ajili ya na Mungu aishivyo. **7** Mwisho wa mambo masingizio yao. **17** Kwa maana ni afadhali yote umekaribia. Kwa hiyo kuweni na akili kupata mteso kwa ajili ya kutenda mema, tulivu na kiasi, mkikesha katika kuomba. **8** kama kuteseka huko ndiyo mapenzi ya Mungu, Zaidi ya yote, dumuni katika upendo kwa kuliko kuteseka kwa kutenda maovu. **18** Kwa maana upendo husitiri wingi wa dhambi. **9** kuwa Kristo naye aliteswa mara moja tu kwa Kuweni wakarimu kila mtu na mwenzake ajili ya dhambi, mwenye haki kwa ajili ya pasipo manung’unico. **10** Kila mmoja na atumie wasio haki, ili awalete ninyi kwa Mungu. Mwili kipawa chochote alichopewa kuwahudumia wake ukauawa, lakini akafanywa hai katika wengine, kama mawakili waaminifu wa neema Roho. **19** Baada ya kufanywa hai, alikwenda mbalimbali za Mungu. **11** Yeyote asemaye hana na kuzihubiria roho zilizokuwa kifungoni: **20** budi kusema kama mtu asemaye maneno ya roho hizo ambazo zamani hazikutii, wakati ule uvumilivu wa Mungu ulipokuwa ukingoja katika siku za Noa, wakati wa kujenga safina, ambamo watu wachache tu, yaani watu wanane, waliokolewa ili wasiangamie kwa gharika. **21** na uweza una yeye milele na milele. Amen. (aiōn Nayo maji hayo ni kielelezo cha ubatizo ambao **9165**) **12** Wapenzi, msione ajabu kwa yale mteso sasa unawaokoa ninyi pia: si kwa kuondoa yanayotukia mionganii mwenu, kana kwamba uchafu kwenye mwili, bali kama ahadi ya ni kitu kigeni kinachowapata. **13** Bali furahini dhamiri safi kwa Mungu, kwa njia ya ufufuo kuwa mnashiriki katika mteso ya Kristo, ili wa Yesu Kristo. **22** Yeye ameingia mbinguni mpate kufurahi zaidi wakati utukufu wake na amekaa mkono wa kuume wa Mungu; nao utakapofunuliwa. **14** Kama mkitukanwa kwa malaika, mamlaka na nguvu zote wametiishwa ajili ya jina la Kristo, mmebarikiwa, kwa sababu chini yake.

Mungu mwenyewe. Yeyote ahudumuye hana budi kuhudumu kwa nguvu zile anazopewa na Mungu, ili Mungu apate kutukuzwa katika mambo yote kwa njia ya Yesu Kristo. Utukufu na uweza una yeye milele na milele. Amen. (aiōn Nayo maji hayo ni kielelezo cha ubatizo ambao **9165**) **12** Wapenzi, msione ajabu kwa yale mteso sasa unawaokoa ninyi pia: si kwa kuondoa yanayotukia mionganii mwenu, kana kwamba uchafu kwenye mwili, bali kama ahadi ya ni kitu kigeni kinachowapata. **13** Bali furahini dhamiri safi kwa Mungu, kwa njia ya ufufuo kuwa mnashiriki katika mteso ya Kristo, ili wa Yesu Kristo. **22** Yeye ameingia mbinguni mpate kufurahi zaidi wakati utukufu wake na amekaa mkono wa kuume wa Mungu; nao utakapofunuliwa. **14** Kama mkitukanwa kwa malaika, mamlaka na nguvu zote wametiishwa ajili ya jina la Kristo, mmebarikiwa, kwa sababu Roho wa utukufu na wa Mungu anakaa juu yenu. **15** Lakini asiwepo mtu yeyote mionganii mwenu anayeteswa kwa kuwa ni muuaji, au mwizi, au

mhalifu wa aina yoyote, au anayejishughulisha **yeye milele na milele. Amen.** (aiōn g165) **12** Kwa na mambo ya watu wengine. **16** Lakini kama msaada wa Silvano, ambaye ninamhesabu kuwa ukiteseka kwa kuwa Mkristo, usihesabu jambo ndugu mwaminifu, nimewaandikia waraka huu hilo kuwa ni aibu, bali mtukuze Mungu kwa mfupi ili kuwatia moyo, na kushuhudia kwamba sababu umeitwa kwa jina hilo. **17** Kwa maana hii ni neema halisi ya Mungu. Simameni imara wakati umewadia wa hukumu kuanzia katika katika neema hiyo. **18** Kanisa lililoko Babeli, nyumba ya Mungu. Basi kama ikianzia kwetu lililochaguliwa pamoja nanyi, wanawasalimu; sisi, mwisho wa hao wasiotii Injili ya Mungu vivyo hivyo mwanangu Marko anawasalimu. **14** utakuwaje? **18** Basi, “Ikiwa ni vigumu kwa Salimianeni kwa busu la upendo. Amani iwe mwenye haki kuokoka, itakuwaje kwa mtu nanyi nyote mlion katika Kristo.

asiyemcha Mungu na mwenye dhambi?” **19** Kwa hiyo, wale wanaoteswa kulingga na mapenzi ya Mungu, wajikabidhi kwa Muumba wao aliye mwaminifu, huku wakizidi kutenda mema.

5 Kwa wazee waliomo mionganoni mwenu, nawasihi mimi nikiwa mzee mwenzenu, shahidi wa mateso ya Kristo, na mshiriki katika utukufu utakaofunuliwa: **2** lichungeni kundi la Mungu mlilokabidhiwa, mkitumika kama waangalizi, si kwa kulazimishwa bali kwa hiari, kama Mungu anavyowataka mwe; si kwa tamaa ya fedha, bali mlion na bidii katika kutumika. **3** Msijifanye mabwana juu ya wale walio chini ya uangalizi wenu, bali kuweni vielelezo kwa hilo kundi. **4** Naye Mchungaji Mkuu atakapodhihirishwa, mtapokea taji ya utukufu isiyoharibika. **5** Vivyo hivyo, ninyi mlion vijana watiini wazee. Nanyi nyote imewapasa kujivika unyenyekevu kila mtu kwa mwenzake, kwa kuwa, “Mungu huwapinga wenyewe kiburi, lakini huwapa wanyenyekevu neema.” **6** Basi, nyenyekeeni chini ya mkono wa Mungu ulio hodari, ili awakweze kwa wakati wake. **7** Mtwikeni ye ye fadhaa zenu zote, kwa maana ye ye hujishughulisha sana na mambo yenu. **8** Mwe na kiasi na kukesha, maana adui yenu ibilisi huzungukzunguka kama simba angurumaye akifatufa mtu ili apate kummeza. **9** Mpigeni, mkiwa thabiti katika imani, mkijua ya kwamba mateso kama hayo yanawapata ndugu zenu pote duniani. **10** Nanyi mkiisha kuteswa kwa kitambo kidogo, Mungu wa neema yote, aliywaita kuingia katika utukufu wake wa milele ndani ya Kristo, ye ye mwenyewe awarejesha na kuwatia nguvu, akiwaimarisha na kuwathibitisha. (aiōnios g166) **11** Uweza una

2 Petro

1 Simoni Petro, mtumishi na mtume wa Yesu Kristo: Kwa wale ambao kwa njia ya haki ya Mungu na Mwokozi wetu Yesu Kristo mmepeokea imani ilio na thamani kama yetu: **2** Neema na amani iwe kwenu kwa wingi katika kumjua Mungu na Yesu Bwana wetu. **3** Uweza wake wa uungu umetupatia mambo yote tunayohitaji kwa ajili ya uzima na uchaji wa Mungu, kwa kumjua ye ye aliyetuita kwa utukufu wake na wema wake mwenyewe. **4** Kwa sababu hiyo, ametukirimia ahadi zake kuu na za thamani kupidia mambo haya, ili kupidia hayo mpate kuwa washiriki wa asili ya uungu, na kuokoka kutoka upotovu ulioko duniani unaosababishwa na tamaa mbaya. **5** Kwa sababu hii hasa, jitahidini sana katika imani yenu kuongeza wema; na katika wema, maarifa; **6** katika maarifa, kiasi; katika kiasi, saburi; katika saburi, utauwa; **7** katika utauwa, upendano wa ndugu; na katika upendano wa ndugu, upendo. **8** Kwa maana haya yakiwa ndani yenu kwa wingi na kuzidi kuongezeka, yanawasaidia msikose bidii wala kutozaa matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. **9** Lakini mtu ye yote asipokuwa na mambo haya haoni mbali, na ni kipofu, naye amesahau kule kutakaswa kutoka dhambi zake za zamani. **10** Kwa hiyo, ndugu zangu, fanyeni bidii zaidi kuuthibitisha wito wenu na uteule wenu. Kwa maana mkifanya hivyo, hamtajikwaa kamwe, **11** na mtajaliwa kwa ukarimu mwingu kuingia katika ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. (aiōnios g166) **12** Hivyo nitawakumbusha mambo haya siku zote, hata ingawa mnayajua na mmethibitishwa katika kweli mliyo nayo. **13** Naona ni vyema kuwakumbusha mambo haya wakati wote niwapo katika hema hili ambalo ni mwili wangu, **14** kwa sababu najua ya kwamba hivi karibuni nitaliweka kando, kama vile Bwana wetu Yesu Kristo alivyoliweka wazi kwangu. **15** Nami nitafanya kila juhudhi kuona kwamba baada ya kuondoka kwangu mtawenza kuyakumbuka mambo haya siku zote. **16** Tulipowafahamisha juu ya uweza na kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo, hatukufuata hadithi zilizotungwa kwa

werevu, bali tulishuhudia kwa macho yetu ukuu wake. **17** Alipewa heshima na utukufu kutoka kwa Mungu Baba, sauti ilipomjia katika Utukufu Mkuu, ikisema, "Huyu ni Mwanangu mpendwa. Ninapendezwa naye sana." **18** Sisi wenyewe tulisikia sauti hii ambayo ilitoka mbinguni, wakati tulipokuwa pamoja naye kwenye ule mlima mtakatifu. **19** Nasi tunalo pia neno la hakika zaidi la unabii, ambalo mtafanya vyema mkiliangalia kwa bidii, kama vile nuru inavyong'aa gizani, hadi kupambazuka na nyota ya asubuhi izuke miyoni mwenu. **20** Zaidi ya yote, yawapasa mjue kwamba hakuna unabii katika Maandiko uliofasiriwa kama aliyopenda nabii mwenyewe. **21** Kwa maana unabii haukuja kamwe kwa mapenzi ya mwanadamu, bali watu walinena yaliyotoka kwa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu.

2 Lakini pia waliinuka manabii wa uongo mionganoni mwa watu, kama vile watakavyokuwako walimu wa uongo mionganoni mwenu. Wataingiza mafundisho yasiyopatana na kweli kwa siri, hata kumkana Bwana wa pekee aliyewanunua, na hivyo kujiletea wenyewe maangamizi ya haraka. **2** Hata hivyo, wengi watafuata njia zao za ujisadi, na kwa ajili yao njia ya kweli itatukanwa. **3** Nao katika tamaa zao mbaya, walimu hawa watajipatia faida kwenu kwa hadithi walizotunga wenyewe. Lakini hukumu imekwisha kutangazwa dhidi yao tangu zamani, wala uangamivu wao haujalala usingizi. **4** Kwa maana, kama Mungu hakuwasamehe malaika walipotenda dhambi, bali aliwatupa kuzimu katika vifungo vyagiza wakae humo mpaka ije hukumu; (Tartaroō g5020) **5** kama hakuwasamehe ulimwengu wa kale alipoleta gharika juu ya watu wale wasiomcha Mungu, bali akamhifadhi Noa, mhubiri wa haki, pamoja na watu wengine saba; **6** kama aliihukumu miji ya Sodoma na Gomora kwa kuiteketeza kwa moto ikawa majivu, na kuifanya kuwa kielelezo kwa yale yatakayowapata wale wasiomcha Mungu; **7** na kama alimwokoa Loti, mtu mwenye haki, ambaye alihuzunishwa na maisha machafu ya watu wapotovu **8** (kwa sababu yale matendo mapotovu aliyoyaona na

kuyasikia huyo mtu mwenye haki alipoishi kushindwa, hali yao ya mwisho ni mbaya mionganoni mwao yalimhuzunisha siku baada zaidi kuliko ile ya kwanza. **21** Ingelikuwa ya siku): **9** ikiwa hivyo ndivyo, basi Bwana afadhali kwao kama wasingelijua kamwe njia anajua jinsi ya kuwaokoa wamchao Mungu ya haki, kuliko kuijua kisha wakaiacha ile amri kutoka majoribu, na kuwaweka waasi katika takatifu waloyakabidhiwa. **22** Imetukia kwao adhabu hadi siku ya hukumu. **10** Hii ni hakika sawasawa na ile mithali ya kweli isemayo: hasa kwa wale wanaofuata tamaa mbaya za “Mbwa huyarudia matapiko yake mwenyewe,” mwili na kudharau mamlaka. Kwa ushupavu tena, “Nguruwe aliyeoshsa hurudi kugaagaa na kwa kiburi, watu hawa hawaogopi kunena matopeni.”

mabaya dhidi ya viumbe nya mbinguni. **11** Lakini hata malaika, ingawa wana nguvu na uwezo zaidi, hawaleti mashtaka mabaya dhidi ya viumbe kama hao mbele za Bwana. **12** Lakini watu hawa hukufuru katika mambo wasiyoyafahamu. Wao ni kama wanyama wasio na akili, viumbe wanaotawaliwa na hisia za mwili, waliozaliwa ili wakamatwe na kuchinjwa. Hawa nao kama wanyama wataangamizwa pia. **13** Watalipwa madhara kwa ajili ya madhara waliyowatendea wengine. Huhesabu kuwa ni fahari kufanya karamu za ulevi na ulafi mchana peupe. Wao ni mawaa na dosari, wakijifurahisha katika anasa zao wanaposhiriki katika karamu zenu. **14** Wakiwa na macho yaliyojaa uzinzi, kamwe hawaachi kutenda dhambi. Huwashawishi wale wasio imara. Wao ni hodari kwa kutamani; ni wana wa laana! **15** Wameiacha njia iliyonyooka, wakapotoka na kuifuata njia ya Balaamu mwana wa Beori aliyependa mshahara wa uovu. **16** Lakini kwa ajili ya uovu wake, alikemewa na punda, mnyama asiyejua kusema, akaongea akitumia sauti ya mwanadamu na kuzuia wazimu wa huyo nabii. **17** Watu hawa ni chemchemi zisizo na maji, na ukungu upeperushwao na tufani. Giza nene limewekwa tayari kwa ajili yao. **18** Kwa maana wao hunena maneno makuu mno ya kiburi cha bure, na kwa kuvutia tamaa mbaya za asili ya mwili, huwashawishi watu ambaodipo tu wamejiondoa mionganoni mwa wale wanaoishi katika ujisadi. **19** Huwaahidi uhuru hao waliowanasa, wakati wao wenywewe ni watumwa wa ujisadi: kwa maana mtu ni mtumwa wa kitu chochote kinachomtawala. **20** Kama wameukimbia upotovu wa dunia kwa kumjua Bwana wetu na Mwokozi Yesu Kristo, kisha wakanaswa tena humo na

3 Wapenzi, huu ndio waraka wangu wa pili ninaowaandikia. Katika nyarakaa hizi mbili ninajaribu kuziamsha nia zenu safi kwa mawazo makamilifu. **2** Nataka ninyi inkumbuke maneno yaliyosemwa zamani na manabii watakatifu na ile amri ya Bwana na Mwokozi mliyopewa kupitia kwa mitume wenu. **3** Kwanza kabisa, ni lazima mfahamu ya kwamba siku za mwisho watakuja watu wenye dhihaka, wakidhihaki na kuzifuata tamaa zao mbaya. **4** Watasema, “Iko wapi ile ahadi ya kuja kwake? Tangu baba zetu walipofariki, kila kitu kinaendelea kama kiliyoyokuwa tangu mwanzo wa kuumbwa.”

5 Lakini wao kwa makusudi hupuuza ukweli huu, ya kwamba kwa neno la Mungu mbingu zilikuwepo tangu zamani, nayo dunia ilifanyizwa kutoka ndani ya maji na kwa maji. **6** Ulimwengu wa wakati ule uligharikishwa kwa hayo maji na kuangamizwa. **7** Lakini kwa neno lilo hilo, mbingu za sasa na dunia zimebekwa akiba kwa ajili ya moto, zikhifadhiwa hadi siku ile ya hukumu na ya kuangamizwa kwa watu wasiomcha Mungu. **8** Lakini wapenzi, msisahau neno hili: kwamba kwa Bwana, siku moja ni kama miaka elfu, na miaka elfu ni kama siku moja. **9** Bwana hakawii kuitimiza ahadi yake, kama watu wengine wanavyokudhani kukawia. Badala yake, yeye anawavumilia ninyi, maana hataki mtu ye yeyote aangamie, bali kila mtu afikilie toba. **10** Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwizi. Ndipo mbingu zitatoweka kwa kishindo kikuu; navyo vitu nya asili vitateketewa kwa moto, nayo dunia na kila kitu kilichomo ndani yake kitaunguzwa. **11** Kwa kuwa vitu vyote vitaharibiwa namna hii, je, ninyi imewapasa kuwa watu wa namna ganii? Inawapasa kuishi maisha matakatifu na

ya kumcha Mungu, **12** mkingojea na kuhimiza kuja kwa hiyo siku ya Mungu. Siku hiyo italeta mbingu kuchomwa moto na kutoweka, na vitu vyatitaji vya asili vitayeyuka kwa moto. **13** Lakini kufuatana na ahadi yake, sisi tunatazamia mbingu mpya na dunia mpya, ambayo haki hukaa ndani yake. **14** Kwa sababu hii, wapenzi, kwa kuwa mnatazamia mambo haya, fanyeni bidii ili awakute katika amani, bila mawaa wala dosari. **15** Hesabuni uvumilivu wa Bwana kuwa ni wokovu, kama vile ndugu yetu mpenzi Paulo alivyowaandikia kwa hekima ile aliyopewa na Mungu. **16** Huandika vivyo hivyo katika nyaraka zake zote, akizungumzia ndani yake mambo haya. Katika nyaraka zake kuna mambo mengine ambayo ni vigumu kuyaelewa, ambayo watu wajinga na wasio thabit huyapotosha kwa maangamizi yao wenyewe, kama wapotoshavyo pia Maandiko mengine. **17** Basi, ninyi wapenzi, kwa kuwa mmekwisha kujua mambo haya, jilindeni msije mkachukuliwa na kosa la watu hao waasi na kuanguka kutoka kwenye uthabiti wenu. **18** Bali kueni katika neema na katika kumjua Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. Utukufu una yeche sasa na milele! Amen. (aiōn)

g165)

1 Yohana

1 Tunawajulisha lile lililokuwepo tangu mwanzo, lile tulilosikia, ambalo tumeliona kwa macho yetu, ambalo tumelitazama na kuligusa kwa mikono yetu, kuhusu Neno la uzima. **2** Uzima huo ulidhihirishwa; nasi tumeuona na kuushuhudia, nasi twatangazia uzima wa milele, ambao ulikuwa pamoja na Baba, nao ukadhihirishwa kwetu. (aiōnios g166) **3** Twawatangazia lile tuliloliona na kuliskia, ili nanyi mwe na ushirika nasi. Na ushirika wetu hasa ni pamoja na Baba na Mwanawe, Yesu Kristo. **4** Tunaandika mambo haya ili furaha yetu ipate kuwa timilifu. **5** Huu ndio ujumbe tuliosikia kutoka kwake na kuwatangazia ninyi: kwamba Mungu ni nuru na ndani yake hamna giza lolote. **6** Kama tukisema kwamba twashirikiana naye huku tukienenda gizani, twasema uongo, wala hatutendi lililo kweli. **7** Lakini tukienenda nuruni, kama ye ye aliye nuruni, twashirikiana sisi kwa sisi na damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote. **8** Kama tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe wala kweli haimo ndani yetu. **9** Kama tukiziungama dhambi zetu, ye ye ni mwaminifu na wa haki, atatusamehe dhambi zetu na kutusafisha kutoka kwenye udhalimu wote. **10** Kama tukisema hatukutenda dhambi, twamfanya ye ye kuwa mwongo na neno lake halimo ndani yetu.

2 Watoto wangu wapendwa, nawaandikia haya ili msitende dhambi. Lakini kama mtu ye yote akitenda dhambi, tunaye Mwombezi kwa Baba: ndiye Yesu Kristo, Mwenye Haki. **2** Yeye ndiye dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu, wala si kwa ajili ya dhambi zetu tu, bali pia kwa ajili ya dhambi za ulimwengu wote. **3** Basi katika hili twajua ya kuwa tumemjua, tukizishika amri zake. **4** Mtu ye yote asemaye kuwa, "Ninamjua," lakini hazishiki amri zake, ni mwongo, wala ndani ya mtu huyo harina kweli. **5** Lakini mtu ye yote anayelitii neno lake, upendo wa Mungu umekamilika ndani yake kweli kweli. Katika hili twajua kuwa tumo ndani yake. **6** Yeyote anayesema anakaa ndani yake

hana budi kuenenda kama Yesu alivyoenenda. **7** Wapendwa, siwaandikii ninyi amri mpya bali ile ya zamani, ambayo mmekuwa nayo tangu mwanzo. Amri hii ya zamani ni lile neno mlilosikia. **8** Lakini nawaandikia amri mpya, yaani, lile neno lililo kweli ndani yake na ndani yenu, kwa sababu giza linapita na ile nuru ya kweli tayari inang'aa. **9** Yeyote anayesema yumo nuruni lakini anamchukia ndugu yake bado yuko gizani. **10** Yeye ampendaye ndugu yake anakaa nuruni, wala hakuna kitu chochote ndani yake cha kumkwaza. **11** Lakini ye yote amchukiaye ndugu yake, yuko gizani na anaenenda gizani, wala hajui anakokwenda, kwa sababu giza limempofusha macho. **12** Nawaandikia ninyi, watoto wadogo, kwa sababu dhambi zenu zimesamehewa kwa ajili ya Jina lake. **13** Nawaandikia ninyi, akina baba, kwa sababu mmemjua ye ye aliye tangu mwanzo. Nawaandikia ninyi vijana kwa sababu mmemshinda yule mwovu. Nawaandikia ninyi watoto wadogo, kwa sababu mmemjua Baba. **14** Nawaandikia ninyi akina baba, kwa sababu mmemjua ye ye aliye tangu mwanzo. Nawaandikia ninyi vijana, kwa sababu mna nguvu, na neno la Mungu linakaa ndani yenu, nanyi mmemshinda yule mwovu. **15** Msiupende ulimwengu wala mambo yaliyo ulimwenguni. Kama mtu ye yote akiupenda ulimwengu, upendo wa Baba haumo ndani yake. **16** Kwa maana kila kitu kilichomo ulimwenguni, yaani tamaa ya mwili, tamaa ya macho na kiburi cha uzima, havitokani na Baba bali hutokana na ulimwengu. **17** Nao ulimwengu unapita, pamoja na tamaa zake, bali ye ye afanyaye mapenzi ya Mungu adumu milele. (aiōn g165) **18** Watoto wadogo, huu ni wakati wa mwisho! Kama mliviyosikia kwamba mpinga Kristo anakuja, hivyo basi wapinga Kristo wengi wamekwisha kuja. Kutokana na hili twajua kwamba huu ni wakati wa mwisho. **19** Walitoka kwetu, lakini hawakuwa wa kwetu hasa. Kwa maana kama wangeliwa wa kwetu, wangeliaka pamoja nasi, lakini kutoka kwao kulionyesha kwamba hakuna hata mmoja wao aliye kuwa wa kwetu. **20** Lakini ninyi mmetiwa mafuta na ye ye Aliye Mtakatifu, nanyi nyote mnajua kweli. **21**

Siwaandikii kwa sababu hamuijui kweli, bali kwa ibilisi, kwa sababu ibilisi amekuwa akitenda sababu mnajua, nanyi mnajua hakuna uongo dhambi tangu mwanzo. Kwa kusudi hili Mwana utokao katika kweli. **22** Je, mwongo ni nani? wa Mungu alidhihirishwa, ili aziangamize kazi Mwongo ni mtu yule asemaye kwamba Yesu za ibilisi. **9** Yeyote aliyezaliwa na Mungu hatendi si Kristo. Mtu wa namna hiyo ndiye mpinga dhambi, kwa sababu uzao wa Mungu wakaa Kristo, yaani, yeye humkana Baba na Mwana. **23** ndani yake, wala hawesi kutenda dhambi kwa Hakuna yeyote amkanaye Mwana aliye na Baba. sababu amezaliwa na Mungu. **10** Kwa jinsi hii Yeyote anayemkubali Mwana anaye na Baba tunaweza kujua dhahiri watoto wa Mungu na pia. **24** Hakikisheni kwamba lile mlilosikia tangu pia watoto wa ibilisi. Yeyote asiyetenda haki mwanzo linakaa ndani yenu. Kama lile mlilosikia hatokani na Mungu, wala yeze asiyempenda tangu mwanzo linakaa ndani yenu, ninyi nanyi ndugu yake. **11** Hili ndilo neno mlilolosikia tangu mtakaa ndani ya Mwana na ndani ya Baba. mwanzo: Kwamba imetupasa tupendane sisi **25** Hii ndiyo ahadi yake kwetu, yaani, uzima kwa sisi. **12** Msiwe kama Kaini aliyezaliwa wa wa milele. (**aiōnios g166**) **26** Nawaandikia mambo yule mwovu akamuua ndugu yake. Basi kwa nini haya kuhusu wale watu amba wanajaribu alimuua? Ni kwa sababu matendo yake Kaini kuwapotosha. **27** Nanyi, upako mlioupata kutoka yalikuwa mabaya na ya ndugu yake yalikuwa ya kwake unakaa ndani yenu, wala ninyi hamna haki. **13** Ndugu zangu, ninyi msistaajabu kama haja ya mtu yeyote kuwafundisha. Lakini kama ulimwengu ukiwachukia. **14** Sisi tunajua ya vile upako wake unavyowafundisha kuhusu kwamba tumepita mautini kuingia uzimani, kwa mambo yote nayo ni kweli wala si uongo, basi kama ulivyowafundisha kaeni ndani yake. **28** Sasa basi, watoto wapendwa, kaeni ndani yake, ili atakapofunuliwa, tuwe na ujasiri, wala tusiaibike mbele zake wakati wa kuja kwake. **29** Kama mkijua kuwa yeze ni mwenye haki, la Mungu: Kwa sababu Yesu Kristo aliutoa uhai mwajua kwamba kila atendaye haki amezaliwa naye.

3 Tazameni ni pendo kuu namna gani alilotupa

Baba, kwamba sisi tuitwe wana wa Mungu! Na ndivyo tulivo. Kwa sababu hii ulimwengu haututambui, kwa kuwa haukumtambua yeze. **2** Wapendwa, sasa tu wana wa Mungu, lakini bado haijadhihirika tutakavyokuwa, lakini twajua ya kwamba yeze atakapodhihirishwa, tutafanana naye, kwa maana tutamwona kama alivyo. **3** Kila mmoja mwenye matumaini haya ndani yake hujitakasa, kama vile yeze alivyo mtakatifu. **4** Kila mtu atendaye dhambi afanya uasi, kwa kuwa dhambi ni uasi. **5** Lakini mwajua ya kuwa yeze alidhihirishwa ili aziondoe dhambi, wala ndani yake hamna dhambi. **6** Kila mtu akaaye ndani yake hatendi dhambi. Kila mtu atendaye dhambi hakumwona yeze wala hakumtambua. **7** Watoto wapendwa, mtu yeyote asiwadanganye. Kila mtu atendaye haki ana haki, kama yeze alivyo na haki. **8** Yeze atendaye dhambi ni wa vitu vya ulimwengu huu na akamwona ndugu yake ni mhitaji lakini asimhurumie, upendo wa Mungu wakaaje ndani ya mtu huyo? **18** Watoto wapendwa, tusipende kwa maneno au kwa ulimi bali kwa tendo na kweli. **19** Basi hivi ndivyo tutakavyoweza kujua ya kuwa sisi tu wa kweli na hivyo twaithibitisha miyo yetu mbele za Mungu **20** kila mara miyo yetu inapotuhukumu. Kwa maana Mungu ni mkuu kuliko miyo yetu, naye anajua kila kitu. **21** Wapendwa, kama miyo yetu haituhukumu, tunao ujasiri mbele za Mungu, **22** lolote tuombalo, twalipokea kutoka kwake, kwa sababu tumezitii amri zake na kutenda yale yanayompendeza. **23** Hii ndiyo amri yake: kwamba tuliamini Jina la Mwanawewe, Yesu Kristo, na kupendana sisi kwa sisi kama yeze alivyo tuamuru. **24** Wale wote wanaozishika amri zake hukaa ndani yake na yeze ndani yao. Hivi ndivyo tunavyojua kwamba anakaa ndani

yetu. Nasi twajua hili kwa njia ya Roho yule Mungu alilo nalo kwa ajili yetu. Mungu ni aliyetupa.

4 Wapendwa, msiamini kila roho, bali zifaribuni hizo roho mwone kama zimetoka kwa Mungu, kwa sababu manabii wengi wa uongo wametokea ulimwenguni. **2** Hivi ndivyo mnavyoweza kutambua Roho wa Mungu: Kila roho inayokubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili yatoka kwa Mungu. **3** Lakini kila roho ambayo haimkubali Yesu haitoki kwa Mungu. Hii ndiyo roho ya mpinga Kristo, ambayo mmesikia kwamba inakuja na sasa tayari iko ulimwenguni. **4** Watoto wapendwa, ninyi mmetokana na Mungu, nanyi mmewashinda kwa sababu yeze aliye ndani yenu ni mkuu kuliko yeze aliye katika ulimwengu. **5** Wao wanatokana na ulimwengu na kwa hiyo hunena yaliyo ya ulimwengu, hivyo ulimwengu huwasikiliza. **6** Sisi twatokana na Mungu na yeze anayemjua Mungu hutusikiliza, lakini asiyetokana na Mungu hatusikilizi. Hivi ndivyo tunavyoweza kutambua Roho wa Kweli na aliyezaliwa roho ya upotovu. **7** Wapendwa, tupendane, kwamba tunawapenda watoto wa Mungu, kwa kuwa pendo latoka kwa Mungu. Kila kumpenda Mungu na kuzitii amri zake. **3** Huku apendaye amezaliwa na Mungu, naye anamjua ndiko kumpenda Mungu, yaani, kuzitii amri Mungu. **8** Yeze asiyependa hamjui Mungu, zake. Nazo amri zake si nzito. **4** Kwa maana kila kwa sababu Mungu ni pendo. **9** Hivi ndivyo aliyezaliwa na Mungu huushinda ulimwengu. Mungu alivyoonyesha pendo lake kwetu: Mungu Huku ndiko kushinda kuushindako ulimwengu, alimtuma Mwanawe wa pekee ulimwenguni, yaani, hiyo imani yetu. **5** Ni nani yule aushindaye ili tupate uzima kupitia kwake. **10** Hili ndilo ulimwengu? Ni yule tu aaminiye kwamba Yesu pendo: si kwamba tulimpenda Mungu, bali yeze ni Mwana wa Mungu. **6** Huyu ndiye aliquja alitupenda, akamtuma Mwanawe, ili yeze awe kwa maji na damu, yaani, Yesu Kristo. Hakuja dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi kwa maji peke yake, bali kwa maji na damu. zetu. **11** Marafiki wapendwa, kama Mungu Naye Roho ndiye ashuhudiaye, kwa sababu alivyoypenda sisi, imetupasa na sisi kupendana. Roho ndiye kweli. **7** Kwa maana wako watatu **12** Hakuna mtu yeze aliywona Mungu washuhudiao[mbinguni: hao ni Baba, Neno wakati wowote. Lakini tukipendana, Mungu na Roho Mtakatifu. Hawa watatu ni umoja. **8** anakaa ndani yetu, na pendo lake limekamilika Pia wako mashahidi watatu duniani]: Roho, ndani yetu. **13** Tunajua kwamba twakaa ndani Maji na Damu; hawa watatu wanakubaliana yake na yeze ndani yetu, kwa sababu ametupa katika umoja. **9** Kama tunaukubali ushuhuda sisi sehemu ya Roho wake. **14** Nasi tumeona na wa wanadamu, basi ushuhuda wa Mungu ni kushuhudia kwamba Baba amemtuma Mwanawe mkuu zaidi, kwa kuwa huu ndio ushuhuda ili awe Mwokozi wa ulimwengu. **15** Kila akiriye wa Mungu kwamba amemshuhudia Mwanawe. kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu, basi Mungu **10** Kila mtu amwaminiye Mwana wa Mungu hukaa ndani yake, naye ndani ya Mungu. **16** anao huu ushuhuda moyoni mwake. Kila mtu Hivyo nasi twajua na kulitumainia pendo la asiyemwamini Mungu amemfanya yeze kuwa

mwongo, kwa sababu hakuamini ushuhuda Mungu alioutoa kuhusu Mwanawe. **11** Huu ndio ushuhuda: kwamba Mungu ametupa uzima wa milele, nao huo uzima umo katika Mwanawe.

(aiōnios g166) **12** Aliye naye Mwana wa Mungu anao uzima, ye ye asiyé na Mwana wa Mungu hana uzima. **13** Nawaandikia mambo haya ninyi mmaoliamini Jina la Mwana wa Mungu ili mpate kujuua ya kuwa mnao uzima wa milele. (aiōnios g166)

14 Huu ndio ujasiri tulio nao tunapomkaribia Mungu, kwamba kama tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake, atusikia. **15** Nasi kama tunajua atusikia, lolote tuombalo, tunajua ya kwamba tumekwisha kupata zile haja tulizomwomba.

16 Kama mtu akimwona ndugu yake akitenda dhambi isiyo ya mauti, inampasa aombe, naye Mungu atampa uzima mtu huyo. Ninamaanisha wale ambao dhambi yao si ya mauti. Iko dhambi ya mauti, sisemi kwamba utaomba kwa ajili ya hiyo. **17** Jambo lolote lisilo la haki ni dhambi, lakini iko dhambi isiyo ya mauti. **18** Tunajua ya kuwa ye ye aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, bali aliyezaliwa na Mungu hujilinda, wala yule mwovu hawezi kumdhuru. **19** Sisi twajua kuwa tu watoto wa Mungu na ya kwamba ulimwengu wote uko chini ya utawala wa yule mwovu. **20** Nasi pia twajua ya kwamba Mwana wa Mungu amekuja, naye ametupa sisi ufahamu ili tupate kumjua ye ye aliye Kweli. Nasi tumo ndani yake ye ye aliye Kweli, yaani, ndani ya Yesu Kristo Mwanawe. Yeye ndiye Mungu wa kweli na uzima wa milele. (aiōnios g166) **21** Watoto wapendwa, jilindeni nafsi zenu kutokana na sanamu. Amen.

2 Yohana

1 Mzee: Kwa bibi mteule na watoto wake, niwapendao katika kweli, wala si mimi tu, bali na wale wote waijuayo kweli: **2** kwa sababu ya ile kweli ikaayo ndani yetu na ambayo itaendelea kukaa nasi milele: (aiōn g165) **3** Neema, rehema na amani itokayo kwa Mungu Baba na kwa Yesu Kristo, Mwanawe Baba, itakuwa pamoja nasi katika kweli na upendo. **4** Imenipa furaha kuu kuona baadhi ya watoto wako wanaenenda katika kweli, kama vile Baba alivyotuagiza. **5** Sasa, bibi mpendwa, si kwamba ninakuandikia amri mpya, bali ile tuliyokuwa nayo tangu mwanzo. Tupendane kila mmoja na mwenzake. **6** Hili ndilo pendo, kwamba tuenende sawasawa na amri zake. Hii ndiyo amri yake kama vile mlivysikia tangu mwanzo, kwamba mwenende katika upendo. **7** Wadanganyifu wengi, wasiokubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili, wametokea ulimwenguni. Mtu wa namna hiyo ni mdanganyifu na mpinga Kristo. **8** Jihadharini msije mkapoteza kile mlichokitenda, bali mpate kupewa thawabu kamilifu. **9** Mtu yejote asiyedumu katika mafundisho ya Kristo, bali akayaacha, yeye hana Mungu. Yeyote anayedumu katika mafundisho ana Baba na Mwana pia. **10** Msimpokee mtu yejote anayewajia ambaye hawaleti mafundisho haya, wala msimkaribishe nyumbani mwenu. **11** Yeyote amkaribishaye mtu wa namna hiyo anashiriki katika matendo maovu ya mtu huyo. **12** Ninayo mengi ya kuwaandikia, lakini sitaki kutumia karatasi na wino. Badala yake, nataraji kuja kwenu na kuongea nanyi ana kwa ana, ili furaha yetu ipate kuwa timilifu. **13** Watoto wa dada yako mteule wanakusalimu. Amen.

3 Yohana

1 Mzee: Kwa Gayo rafiki yangu, nimpendaye katika kweli. **2** Mpendwa, naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya njema kama vile roho yako ifanikiwavyo. **3** Ilinifurahisha sana baadhi ya ndugu walipokuja na kutueleza juu ya uaminifu wako katika kweli na jinsi unavyoendelea kuenenda katika hiyo kweli. **4** Sina furaha kubwa kuliko hii, kusikia kwamba watoto wangu wanaenenda katika kweli. **5** Rafiki mpPENDWA, wewe ni mwaminifu kwa yale unayowatendea ndugu, ingawa wao ni wageni kwako. **6** Wameshuhudia kuhusu upendo wako mbele ya kanisa. Utafanya vyema ukiwasafirisha kama inavyostahili kwa Mungu. **7** Ilikuwa ni kwa ajili ya hilo Jina waliondoka, bila kukubali kupokea msaada wowote kutoka kwa watu wasioamini. **8** Kwa hiyo imetupasa sisi kuonyesha ukarimu kwa watu kama hao ili tuweze kutenda kazi pamoja kwa ajili ya kweli. **9** Nililiandikia kanisa, lakini Deotrefe, ye ye apendaye kujifanya wa kwanza, hakubali mamlaka yetu. **10** Hivyo kama nikija, nitakumbuka matendo yake atendayo, akitusingizia kwa maneno ya hila. Wala hatosheki na hayo anayotusingizia, bali pia hukataa kuwakaribisha ndugu, na hata huwazuia wale walio tayari kufanya hivyo na kuwafukuza watoke kanisani. **11** Rafiki mpPENDWA, usiige lile lililo bayabali lile lililo jema. Yeyote atendaye mema atoka kwa Mungu, bali atendaye mabaya hajamwona Mungu. **12** Kila mtu ameshuhudia mema kuhusu Demetrio, vivyo hivyo hata na hiyo kweli yenye. Sisi pia twashuhudia mema juu yake, nanyi mwajua kwamba ushuhuda wetu ni kweli. **13** Ninayo mambo mengi ya kukuandikia, lakini sipendi kuandika kwa kalamu na wino. **14** Badala yake, nataraji kukuona upesi, nasi tutaongea pamoja ana kwa ana. Amani iwe kwako. Rafiki zetu walioko hapa wanakusalimu. Wasalimu hao rafiki zetu walioko huko, kila mmoja kwa jina lake.

Yuda

1 Yuda, mtumwa wa Yesu Kristo na nduguye

Yakobo: Kwa wale walioitwa, wapendwa katika Mungu Baba na kuhifadhiwa salama ndani ya Yesu Kristo: **2** Rehema, amani na upendo viwe kwenu kwa wingi. **3** Wapendwa, ingawa nilikuwa ninatamani sana kuwaandikia kuhusu wokovu ambao tunaushiriki sisi sote, niliona imenipasa kuwaandikia na kuwasihii kwamba mwitetee imani iliokabidhiwa watakatifu kwa nafasi moja itoshayo. **4** Kwa kuwa kuna watu waliojipenyeza kwa siri katikati yenu, watu walioandikiwa tangu zamani hukumu hii, waovu, wapotoshao neema ya Mungu wetu kuwa ujisadi wakimkana ye ye aliye Bwana wetu wa pekee, Bwana Yesu Kristo. **5** Ingawa mmekwisha kujua haya yote, nataka niwakumbushe kuwa Bwana akiisha kuwaokoa watu wake kutoka nchi ya Misri, baadaye aliaangamiza wale ambao hawakuamini. **6** Nao malaika ambao hawakulinda nafasi zao, lakini wakayaacha makao yao, hawa amewaweka katika giza, wakiwa wamefungwa kwa minyororo ya milele kwa ajili ya hukumu Siku ile kuu. (*aīōnios g126*) **7** Vivyo hivyo, Sodoma na Gomora na pia ile miji iliokuwa kandokando, ambayo kwa jinsi moja na hao, walijifurahisha kwa uasherati na kufuata tamaa za mwili zisizo za asili, waliwekwa wawe mfano kwa kuadhibiwa katika moto wa milele. (*aīōnios g166*) **8** Vivyo hivyo, hawa waotao ndoto huutia mwili unajisi, hukataa kuwa chini ya mamlaka na kunena mabaya juu ya wenye mamlaka. **9** Lakini hata malaika mkuu Mikaeli alipokuwa anashindana na ibilisi juu ya mwili wa Mose, hakuthubutu kumlaumu, bali alimwambia, “Bwana na akukeme!” **10** Lakini watu hawa hunena mabaya dhidi ya mambo wasiyoyafahamu. Na katika mambo yale wanayoyafahamu kwa hisia kama wanyama wasio na akili, hayo ndiyo hasa yanayowaharibu. **11** Ole wao! Kwa kuwa wanaifuata njia ya Kaini, wamekimbia faida katika kosa la Balaamu na kuangamia katika uasi wa Kora. **12** Watu hawa ni dosari katika karamu zenu za upendo, wakila pamoja nanyi bila hofu, wakijilisha

pasipo hofu. Wao ni mawingu yasiyokuwa na maji, yakichukuliwa na upepo, miti isiyo na matunda wakati wa mapukutiko, ambayo hunyauka, iliyokufa mara mbili na kung’olewa kabisa. **13** Wao ni mawimbi makali ya bahari, yakitoa povu la aibu yao wenye, ni nyota zipoteazo, ambao weusi wa giza ndio akiba waliowekewa milele. (*aīōn g165*) **14** Enoki, mtu wa saba kuanzia Adamu alitoa unabii kuhusu watu hawa, akisema: “Tazama, Bwana anakuja pamoja na maelfu kwa maelfu ya watakatifu wake, **15** ili kumhukumu kila mmoja na kuwapatiliza wote wasiomcha Mungu kwa matendo yao yote ya uasi waliyoyatenda, pamoja na maneno yote ya kuchukiza ambayo wenye dhambi wamesema dhidi yake.” **16** Watu hawa ni wenye kunung’unika na wenye kutafuta makosa; wao hufuata tamaa zao mbaya, hujisifu kwa maneno makuu kuhusu wao wenye na kuwasifu mno watu wenye vyeo kwa ajili ya kujipatia faida. **17** Lakini ninyi wapenzi, kumbukeni yale mitume wa Bwana Yesu Kristo waliyonena zamani. **18** Kwa kuwa waliwaambia, “Siku za mwisho kutakuwa na watu wenye kudhihaki, watakaofuata tamaa zao wenye za upotovu.” **19** Hawa ndio watu wanaowagawa ninyi, wafuatao tamaa zao za asili, wala hawana Roho. **20** Lakini ninyi wapendwa, jijengeni katika imani yenu iliyo takatifu sana tena ombeni katika Roho Mtakatifu. **21** Jilindeni katika upendo wa Mungu mkitazamia kwa furaha rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo ili awalete katika uzima wa milele. (*aīōnios g166*) **22** Wahurumieni walio na mashaka; **23** wengine waokoeni kwa kuwanyakua kutoka kwenye moto; nao wengine wahurumieni mkiwa na hofu, mkichukia hata vazi lenye mawaii na kutiwa unajisi na mwili. **24** Kwake ye ye aezwaye kuwalinda ninyi msianguke na kuwaleta mbele za utukufu wake mkuu bila dosari na kwa furaha ipitayo kiasi: **25** kwake ye ye Mungu pekee Mwokozi wetu, kwa Yesu Kristo Bwana wetu, utukufu, ukuu, uweza na mamlaka ni vyake tangu milele, sasa na hata milele! Amen. (*aīōn g165*)

Ufunuo

1 Ufunuo wa Yesu Kristo aliopewa na Mungu ili awaonyeshe watumishi wake mambo ambayo ni lazima yatukie hivi karibuni. Alijulisha mambo haya kwa kumtuma malaika wake kwa Yohana mtumishi wake, **2** ambaye anashuhudia kuhusu kila kitu alichokiona, yaani, Neno la Mungu na ushuhuda wa Yesu Kristo. **3** Amebarikiwa ye ye asomaye maneno ya unabii huu, na wamebarikiwa wale wanaoyasikia na kuyatia moyoni yale yaliyoandikwa humo, kwa sababu wakati umekaribia. **4** Yohana, kwa makanisa saba yaliyoko Asia: Neema na amani iwe kwenu kutoka kwake aliyeko, aliyekuwako na atakayekuja, na kutoka kwa wale roho saba walioko mbele ya kitu chake cha enzi, **5** na kutoka kwa Yesu Kristo ambaye ni yule shahidi mwaminifu, mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, mtawala wa wafalme wa dunia. Kwake ye ye anayetupenda na ambaye ametuweka huru kutoka dhambi zetu kwa damu yake, **6** akatufanya sisi kuwa ufalme na makuhani, tumtumikie Mungu wake ambaye ni Baba yake. Utukufu na uwezo ni vyake milele na milele! Amen. (**aiōn g165**) **7** Tazama! Anakuja na mawingu, na kila jicho litamwona, hata wale waliomchoma; na makabila yote duniani yataomboleza kwa sababu yake. Naam, ndivyo itakavyokuwa! Amen. **8** “Mimi ni Alfa na Omega,” asema Bwana Mungu, “aliyeko, aliyekuwako na atakayekuja, Mwenyezi.” **9** Mimi, Yohana, ndugu yenu ninayeshiriki pamoja nanyi mateso katika Yesu na katika ufalme na uvumilivu katika saburi, nilikuwa katika kisiwa cha Patmo kwa ajili ya neno la Mungu na ushuhuda wa Yesu. **10** Katika siku ya Bwana, nilikuwa katika Roho na nikasikia sauti kubwa kama ya baragumu nyuma yangu **11** ikisema, “Andika kwenye kitabu haya yote unayoyaona, kisha uyapeleke kwa makanisa saba, yaani: Efeso, Smirna, Pergamo, Thiatira, Sardi, Filadelfia na Laodikia.” **12** Ndipo nikageuka ili nione ni sauti ya nani iliyoleta ikisema nami. Nami nilipogeuka, nikaona vinara saba vya taa vya dhahabu, **13** na katikati ya vile vinara vya taa, alikuwamo mtu kama Mwana wa

Adamu, akiwa amevaa joho refu, na mkanda wa dhahabu ukiwa umefungwa kifuani mwake. **14** Kichwa chake na nyewe zake zilikuwa nyeupe kama sufu, nyeupe kama theluji, nayo macho yake yalikuwa kama mwali wa moto. **15** Nyayo zake zilikuwa kama shaba inayong’aa, katika tanuru ya moto, nayo sauti yake ilikuwa kama mugurumo ya maji mengi. **16** Katika mkono wake wa kuume alishika nyota saba, na kinywani mwake ulitoka upanga mkali wenye makali kuwili. Uso wake ulikuwa kama jua liking’aa kwa nguvu zake zote. **17** Nilipomwona, nilianguka miguuni pake kama aliyekufa. Ndipo akauweka mkono wake wa kuume juu yangu na kusema: “Usiogope, Mimi ndiye wa Kwanza na wa Mwisho. **18** Mimi ni Yeye Aliye Hai, niliyekuwa nimekufa, na tazama, ni hai milele na milele! Nami ninazo funguo za mauti na kuzimu. (**aiōn g165, Hades g86**) **19** “Basi andika mambo uliyoyaona, yaliyopo na yale yatakayotukia baada ya haya. **20** Kuhusu siri ya zile nyota saba ulizoziona katika mkono wangu wa kuume na vile vinara saba vya taa vya dhahabu ni hii: Zile nyota saba ni malaika wa yale makanisa saba, navyo vile vinara saba ni hayo makanisa saba.

2 “Kwa malaika wa kanisa lililoko Efeso andika: “Haya ndiyo maneno ya yule aliyezishika zile nyota saba katika mkono wake wa kuume na ambaye hutembea kati ya vile vinara saba vya taa vya dhahabu. **2** Nayajua matendo yako, bidii yako na saburi yako. Najua kuwa huwezi kuvumilia na watu waovu na ya kwamba umewajaribu wale wanaojifanya kuwa mitume na kumbe sio, nawe umewatambua kuwa ni waongo. **3** Umeyumilia na kustahimili taabu kwa ajili ya Jina langu, wala hukuchoka. **4** “Lakini nina neno dhidi yako: Umeuacha upendo wako wa kwanza. **5** Kumbuka basi ni wapi ulikoangukia! Tubu na ukafanye matendo yale ya kwanza. Kama usipotubu, nitakuja kwako na kukiondoa kinara chako cha taa kutoka mahali pake. **6** Lakini una jambo hili kwa upande wako: Unayachukia matendo ya Wanikolai, ambayo nami pia nayachukia. **7** “Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. Yeye ashindaye, nitampa haki ya

kula matunda toka kwa mti wa uzima, ambao ambaye anajiita nabii, lakini anawafundisha uko katika paradisoya Mungu. **8** “Kwa malaika na kuwapotosha watumishi wangu ili wafanye wa kanisa lililoko Smirna andika: “Haya ndiyo uasherati na kula vyakula viliviyotolewa kafara maneno yake yeye aliye wa Kwanza na wa kwa sanamu. **21** Nimempa muda ili atubu kwa Mwisho, aliyekufa kisha akafufuka. **9** Nayajua ajili ya uasherati wake, lakini hataki. **22** Kwa dhiki yako na umaskini wako, lakini wewe ni hiyo nitamtupa kwenye kitanda cha mateso, tajiri! Nayajua masingizio ya wale wasemao na nitawafanya hao wanaozini naye kupata kuwa ni Wayahudi lakini sio, bali wao ni sinagogi mateso makali wasipotubia njia zake. **23** Nami la Shetani. **10** Usiogope mateso yatakayokupata. nitawaua watoto wake. Nayo makanisa yote Nakuambia ibilisi atawatia baadhi yenu gerezani yatajua kwamba Mimi ndiye nichunguzaye ili kuwajaribu, nanyi mtapata dhiki kwa muda miyo na nia, na kwamba nitamlipa kila mmoja wa siku kumi. Uwe mwaminifu hata kufa, nami wenu kwa kadiri ya matendo yake. **24** Basi nitakupa taji ya uzima. **11** “Yeye aliye na sikio na nawaambia ninyi wengine mlioko Thiatira, ninyi asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. ambao hamyaafati mafundisho ya Yezebeli, Yeye ashindaye hatadhuriwa kamwe na mauti wala hamkujifunza hayo yanayoitwa mambo ya pili. **12** “Kwa malaika wa Kanisa lililoko ya ndani sana ya Shetani (sitaweka mzigo Pergamo andika: “Haya ndiyo maneno yake mwingine wowote juu yenu): **25** Lakini shikeni yeye aliye na upanga mkali wenyenye makali kuwili. sana mlicho nacho, mpaka nitakapokuja. **26** **13** Ninajua unakoishi, ni kule ambako Shetani “Atakayeshinda na kutenda mapenzi yangu ana kiti chake cha enzi. Lakini umelishika Jina mpaka mwisho, nitampa mamlaka juu ya langu. Wala hukuikana imani yako kwangu mataifa: **27** “Atawatawala kwa fimbo ya chuma, hata katika siku za shahidi wangu mwaminifu atawavunja vipande vipande kama chombo cha Antipa, ambaye aliuawa katika mji mkuu wenu, udongo’: kama vile mimi niliviyopokea mamlaka ambako ndiko anakoishi Shetani. **14** “Hata kutoka kwa Baba yangu. **28** Nami nitampa pia hivyo, nina mambo machache dhidi yako: Unao ile nyota ya asubuhi. **29** Yeye aliye na sikio na watu wafuatao mafundisho ya Balaamu, yule aliyemfundisha Balaki kuwashawishi Waisraeli watende dhambi kwa kula vitu viliviyotolewa kafara kwa sanamu na kufanya uasherati. **15** Vivyo hivyo unao wale wayashikayo mafundisho ya Wanikolai. **16** Basi tubu! Ama sivyo, nitakuja kwako upesi na kupigana na watu hao kwa upanga wa kinywa changu. **17** “Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. Yeye ashindaye nitampa baadhi ya ile mana iliyofichwa. Nitampa pia jiwe jeupe ambalo juu yake limeandikwa jina jipyaa asilolijua mtu, isipokuwa yule anayelipokea. **18** “Kwa malaika wa kanisa lililoko Thiatira andika: “Haya ndiyo maneno ya Mwana wa Mungu, ambaye macho yake ni kama mwali wa moto na ambaye miguu yake ni kama shaba iliyosuguliwa sana. **19** Nayajua matendo yako, upendo wako na imani yako, huduma na saburi yako na kwamba matendo yako ya sasa yamezidi yale ya kwanza. **20** “Hata hivyo, nina neno dhidi yako: Unamvumilia yule mwanamke Yezebeli

3 **“Kwa malaika wa kanisa lililoko Sardi andika:** “Haya ndiyo maneno ya aliye na zile Roho sabaza Mungu na zile nyota saba. Nayajua matendo yako, kwamba una sifa ya kuwa hai, lakini umekufa. **2** Amka! Nawe uyaimarishe yale yaliyosalia na yaliyo karibu kufa, kwa maana sikuona kwamba kazi zako zimekamilika machoni pa Mungu wangu. **3** Kumbuka basi yale uliyoyapokea na kuyasikia, yati na ukatubu. Lakini usipoamka, nitakuja kama mwizi wala hutajua saa nitakayokuja kwako. **4** “Lakini bado una watu wachache katika Sardi ambao hawajayachafua mavazi yao. Wao wataenda pamoa nami, wakiwa wamevaa mavazi meupe, kwa maana wanastahili. **5** Yeye ashindaye atavikwa vazi jeupe kama wao. Sitafula jina lake kutoka kitabu cha uzima, bali nitalikiri jina lake mbele za Baba yangu na mbele za malaika wake. **6** Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa.

7 “Kwa malaika wa kanisa lililoko Filadelfia Tazama! Nasimama mlangoni nabisha. Kama andika: “Haya ndiyo maneno yake ye ye aliye mtu ye yote aksikia sauti yangu na kufungua mtakatifu na wa kweli, ye ye aliye na ufunguo mlango, nitaingia ndani na kula pamoja naye, wa Daudi. Anachokifungua hakuna awezaye naye pamoja nami. 21 “Yeye ashindaye nitampa kukifunga, wala anachokifunga hakuna awezaye haki ya kuketi pamoja nami kwenye kiti changu kukifunga. 8 Nayajua matendo yako. Tazama, cha enzi, kama vile mimi nilivyoshinda na nimeweka mbele yako mlango uliofunguliwa, nikaketi pamoja na Baba yangu kwenye kiti wala hakuna awezaye kuufunga. Ninajua chake cha enzi. 22 Yeye aliye na sikio na asikie kwamba una nguvu kidogo lakini umelishika yale ambayo Roho ayaambia makanisa.”

neno langu wala hukulikana Jina langu. 9

Nitawafanya wale wa sinagogi la Shetani, wale ambaio husema kuwa ni Wayahudi lakini sio, bali ni waongo, nitawafanya waje wapige magoti miguuni pako, na wakiri ya kwamba nimekupenda. 10 Kwa kuwa umeshika amri yangu ya kuvumilia katika saburi, nitakulinda katika saa ya kujaribiwa inayokuja ulimwenguni pote, ili kuwajaribu wote wakaao duniani. 11

“Ninakuja upesi. Shika sana ulicho nacho, ili mtu asije akaichukua taji yako. 12 Yeye ashindaye nitamfanya kuwa nguzo katika hekalu la Mungu wangu, wala hatatoka humo kamwe. Nitaandika juu yake Jina la Mungu wangu na jina la mji mkubwa wa Mungu wangu, Yerusalemu mpya, ambaio unashuka kutoka mbinguni kwa Mungu wangu. Nami pia nitaandika juu yake Jina langu jipya. 13 Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa.

14 “Kwa malaika wa kanisa lililoko Laodikia andika: “Haya ndiyo maneno yake ye ye aliye Amen, shahidi mwaminifu na wa kweli, mtawala wa uumbaji wote wa Mungu. 15 Nayajua matendo yako, ya kwamba wewe si baridi wala si moto. Afadhali ungelikuwa moja au lingine. 16 Hivyo kwa kuwa u vuguvugu, si baridi wala moto, nitakutapika utoke kinywani mwangu. 17 Kwa maana unasema: ‘Mimi ni tajiri, nimejilimbikizia mali, wala sihitaji kitu chocote.’ Lakini hutambui ya kwamba wewe ni mnyonge, wa kuhurumiwa, maskini, kipofu, tena uliyе uchi. 18 Nakushauri ununue kutoka kwangu dhahabu iliyosafishwa kwa moto, ili upate kuwa tajiri, na mavazi meupe ili uyavae upate kuficha aibu ya uchi wako, na mafuta ya kupaka macho yako ili upate kuona. 19 “Wale niwapendao, ninawakernea na kuwaadibisha. Hivyo uwe na bidii ukatubu. 20

4 Baada ya mambo hayo nilitazama, nami nikaona mbele yangu mlango uliokuwa wazi mbinguni. Nayo ile sauti niliyokuwa nimeisikia hapo mwanzo ikisema nami kama tarumbeta ikasema, “Njoo, huku, nami nitakuonesha yale ambayo hayana budi kutokea baada ya haya.” 2 Ghafula nilikuwa katika Roho, na hapo mbele yangu kilikuwepo kiti cha enzi mbinguni, kikiwa kimekaliwa na mtu. 3 Aliyekuwa amekikalnia alikuwa anaonekana kama yaspi na akiki. Kukizunguka kile kiti cha enzi palikuwa na upinde wa mvua ulioonekana kama zumaridi.

4 Kukizunguka hicho kiti cha enzi palikuwa na viti vingine vya enzi ishirini na vinne, na juu ya hivyo viti walikuwa wameketi wazee ishirini na wanne. Walivaa mavazi meupe, na walikuwa na taji za dhahabu vichwani mwao. 5 Kwenye kile kiti cha enzi palikuwa panatoka miali ya umeme wa radi, ngurumo na sauti za radi. Mbele ya kiti cha enzi, taa saba zilikuwa zinawaka. Hizi ndizo roho saba za Mungu. 6

Pia mbele ya kiti cha enzi palikuwa na kile kilichoonekana kama bahari ya kioo, iliyokuwa angavu kama bilauri. Katikati, kukizunguka kile kiti cha enzi, kulikuwa na viumbe wanenye uhai, wakiwa wamejawa na macho mbele na nyuma. 7 Kiumbe wa kwanza mwenye uhai alikuwa kama simba, wa pili alikuwa kama ng’ombe dume, wa tatu alikuwa na uso kama wa mwanadamu, na wa nne alikuwa kama tai anayeruka. 8 Kila mmoja wa hawa viumbe wanenye uhai alikuwa na mabawa sita, na kujawa na macho pande zote hadi chini ya mabawa. Usiku na mchana hawaachi kusema:

9 Kila mara viumbe hao wanenye uhai wanapomtukuza, kumheshimu na kumshukuru ye ye akekiye kwenye kile kiti cha enzi, tena

aishiye milele na milele, (aiōn g165) 10 wale wazee ishirini na wanee huanguka mbele zake aketiye kwenye kiti cha enzi na kumwabudu yeye aliye hai milele na milele. Huziweka taji zao mbele ya kiti cha enzi, wakisema: (aiōn g165) 11 “Bwana wetu na Mungu wetu, wewe unastahili kupokea utukufu na heshima na uweza, kwa maana ndiwe uliyeviumba vitu vyote, na kwa mapenzi yako viliumbwa na vimekuwako.”

5 Kisha nikaona katika mkono wake wa kuume wa yule aliyeketi kwenye kile kiti cha enzi, kitabu kilichoandikwa ndani na upande wa nje, kikiwa kimefungwa kwa lakiri saba. 2 Nami nikamwona malaika mwenye nguvu akitangaza kwa sauti kuu, akisema, “Ni nani anayestahili kuzivunja hizo lakiri na kukifungua kitabu?” 3 Lakin hapakuwa na yejote mbinguni wala duniani au chini ya dunia aliywewza kukifungua hicho kitabu wala hata kutazama ndani yake. 4 Nikalia sana sana kwa sababu hakuonekana yejote anayestahili kukifungua hicho kitabu wala kutazama ndani yake. 5 Kisha, mmoja wa wale wazee akaniambia, “Usilie! Tazama, Simba wa kabilia la Yuda, wa Uzao wa Daudi, ameshinda. Yeye ndiye anayeweweza kukifungua hicho kitabu na kuvunja hizo lakiri zake saba.” 6 Ndipo nikaona katikati ya kile kiti cha enzi na wale viumbe wenye uhai wanee na mionganoni mwa wale wazee, Mwana-Kondoo amesimama, alyeketi kwenye kile kiti cha enzi. 8 Alipokwisha wanne pamoja na wale wazee ishirini na wanee wakanguka mbele ya yule Mwana-Kondoo. Kila mmoja wao alikuwa na kinubi, nao walkuwa na wameshika mabakuli ya dhahabu yaliyojaa uvumba, ambayo ni maombi ya watakatifu. 9 Nao wakaimba wimbo mpya, wakisema: “Wewe unastahili kukitwaa kitabu na kuzivunja lakiri zake, kwa sababu ulichinjwa na kwa damu yako ukamunulia Mungu watu kutoka kila kabilalugha, kila jamaa na kila taifa.

10 Wewe wala divai!”

umewafanya hawa wawe ufalme na makuhani wa kumtumikia Mungu wetu, nao watatawala duniani.” 11 Kisha nikatazama, nikasikia sauti za malaika wengi wakiwa wamekizunguka kile kiti cha enzi, pamoja na wale viumbe wenye uhai wanee na wale wazee ishirini na wanee. Idadi yao ilikuwa kumi elfu mara kumi elfu na maelfu ya maelfu. 12 Nao waliimba kwa sauti kuu, wakisema: “Anastahili Mwana-Kondoo, yeye aliyechinjwa, kupokea uweza na utajiri na hekima na nguvu na heshima na utukufu na sifal!” 13 Kisha nikasikia kila kiumbe mbinguni na duniani, chini ya nchi na baharini na vyote vilivyomo ndani yake vikiimba: “Sifa na heshima na utukufu na uweza ni vyake yeye aketiye juu ya hicho kiti cha enzi na kwa Mwana-Kondoo, milele na milele!” (aiōn g165) 14 Wale viumbe wenye uhai wanee wakasema, “Amen!” Nao wale wazee ishirini na wanee wakaanguka kifudifudi wakaabudu.

6 Kisha nikaangalia wakati Mwana-Kondoo akivunja ile lakiri ya kwanza mionganoni mwa zile saba. Ndipo nikasikia mmoja wa wale viumbe wanee wenye uhai akisema kwa sauti kama ya radi: “Njoo!” 2 Nikatazama, na hapo mbele yangu alikuwepo farasi mweupe! Yeye aliyempanda alikuwa na upinde, naye akapewa taji, akampanda akatoka akiwa kama mshindi aelekeaye katika kushinda. 3 Alipoivunja ile akiwa kama amechinjwa. Alikuwa na pembe lakiri ya pili, nikamsikia yule kiumbe wa saba na macho saba, ambazo ndizo zile Roho pili mwenye uhai akisema, “Njoo!” 4 Ndipo saba za Mungu zilizotumwa duniani pote. 7 akatokea farasi mwinge mwekundu sana. Huyo Mwana-Kondoo akaja na kukitwaa kile kitabu kutoka kwenye mkono wa kuume wa yule aliyeketi kwenye kile kiti cha enzi. 8 Alipokwisha wanne pamoja na wale wazee ishirini na wanee wakanguka mbele ya yule Mwana-Kondoo. Kila mmoja wao alikuwa na kinubi, nao walkuwa na wameshika mabakuli ya dhahabu yaliyojaa uvumba, ambayo ni maombi ya watakatifu. 9 Nao wakaimba wimbo mpya, wakisema: “Wewe unastahili kukitwaa kitabu na kuzivunja lakiri zake, kwa sababu ulichinjwa na kwa damu yako ukamunulia Mungu watu kutoka kila kabilalugha, kila jamaa na kila taifa.”

10 Wewe wala divai!”

7 Alipovunja ile lakiri ya nne,

nikasikia sauti ya yule kiumbe wa nne mwenye uhai ikisema, "Njoo!" **8** Nikatazama, na hapo mbele yangu alikuwepo farasi mwenye rangi ya kijivujivu! Yeye aliyempanda aliitwa Mauti, naye Kuzimu alikuwa akimfuata nyuma yake kwa karibu. Wakapewa mamlaka juu ya robo ya dunia, kuua kwa upanga, njaa, tauni na kwa wanyama wakali wa dunia. (**Hadēs g86**) **9** Mwanakondoo alipoivunja ile lakiri ya tano, nikaona chini ya madhabahu, roho za wale waliochinjwa na kulipiza kisasi juu ya watu waishio duniani kwa ajili ya neno la Mungu na kwa ajili ya Reuben 12,000, kutoka kabila la Gadi 12,000, ushuhuda walioutunza. **10** Wakalia kwa sauti kutoka kabila la Asheri 12,000, kutoka kabila kuu, wakisema, "Hata lini, Ee Bwana Mwenyezi, la Naftali 12,000, kutoka kabila la Manase 12,000, kutoka kabila la Simeoni 12,000, na kulaajili ya damu yetu?" **11** Kisha kila mmoja wao kwa muda kidogo zaidi, mpaka idadi ya ndugu 12,000, kutoka kabila la Yuda 12,000, kutoka kabila la Isakari 12,000, kutoka kabila la Zabuloni 12,000, kutoka kabila la Yosefu 12,000, na kutoka kabila la Benyamini 12,000. **9** Baada ya hili zao na watumishi wenzao watakaouawa kama nikatazama na hapo mbele yangu palikuwa na wao walivyawawa, itakapotimia. **12** Nikatazama umati mkubwa wa watu ambao hakuna yeyote akiivunja ile lakiri ya sita. Pakatokea tetemeko awezaye kuuhesabu, kutoka kila taifa, kila kuu la nchi, na jua likawa jeusi kama nguo ya kabilo, kila jamaa na kila lugha, wamesimama gunia iliyotengenezwa kwa singa za mbuzi, na mbele ya kile kiti cha enzi na mbele ya Mwana-mwezi wote ukawa mwekundu kama damu. Kondoo. Walikuwa wamevaa mavazi meupe **13** Nyota zilizo angani zikaanguka ardhini na wakiwa wameshika matawi ya mitende kama vile matunda ya mtini yasiyokomaa mikononi mwao. **10** Nao walikuwa wakipiga yaangukavyo wakati mti wake unapotikisa kelele kwa sauti kubwa wakisema: "Wokovu una na upopo mkali. **14** Anga ikatoweka kama vile Mungu wetu, yeye aketiye kwenye kiti cha enzi, karatasi isokotwavyo, na kila mlima na kila na Mwana-Kondoo!" **11** Malaika wote walikuwa kisiwa kikaondolewa mahali pake. **15** Ndipo wamesimama kukizunguka kile kiti cha enzi na wafalme wa dunia, wakuu wote, majemadari, wale wazee ishirini na wanenae wale viumbe matajiri, wenyenuguu na kila mtu, mtumwa wanenae wenyenuguu na kila huru, wakajificha katika mapango na kwenye miamba ya milima. **16** Wakaiita milima na miamba wakisema, "Tuangukieni, mkatufiche na uso wake yeye aketiye kwenye kiti cha enzi, na mkatuepushe na ghadhabu ya Mwana-Kondoo! **17** Kwa maana siku ile kuu ya ghadhabu yao imewadia. Je, ni nani awezaye kustahimili?"

7 Baada ya hili nikaona malaika wanenae wakiwa wamesimama katika pembe nne za dunia, wakizua hiso pepo nne za dunia, ili kwamba pasiwe na upopo utakaovuma juu ya nchi au juu ya bahari au juu ya mti wowote. **2** Nikaona malaika mwingine akipanda kutoka mawio

ya jua akiwa na muhuri wa Mungu aliye hai. Akawaita kwa sauti kubwa wale malaika wanenae waliokuwa wamepewa mamlaka ya kuidhuru nchi na bahari, akisema, **3** "Msiidhuru nchi wala bahari, wala miti, hadi tuwe tumetia muhuri kwenye vipaji vya nyuso za watumishi wa Mungu wetu." **4** Ndipo nikasikia idadi ya wale waliotiwa muhuri: yaani 144,000 kutoka makabila yote ya Israeli. **5** Kutoka kabila la chini ya madhabahu, roho za wale waliochinjwa na kulipiza kisasi juu ya watu waishio duniani kutoka kabila la Lawi 12,000, kutoka kabila kwa ajili ya damu yetu?" **11** Kisha kila mmoja wao la Isakari 12,000, **8** kutoka kabila la Zabuloni 12,000, kutoka kabila la Yosefu 12,000, na kutoka kabila la Benyamini 12,000. **9** Baada ya hili zao na watumishi wenzao watakaouawa kama nikatazama na hapo mbele yangu palikuwa na wao walivyawawa, itakapotimia. **12** Nikatazama umati mkubwa wa watu ambao hakuna yeyote akiivunja ile lakiri ya sita. Pakatokea tetemeko awezaye kuuhesabu, kutoka kila taifa, kila kuu la nchi, na jua likawa jeusi kama nguo ya kabilo, kila jamaa na kila lugha, wamesimama gunia iliyotengenezwa kwa singa za mbuzi, na mbele ya kile kiti cha enzi na mbele ya Mwana-mwezi wote ukawa mwekundu kama damu. Kondoo. Walikuwa wamevaa mavazi meupe **13** Nyota zilizo angani zikaanguka ardhini na wakiwa wameshika matawi ya mitende kama vile matunda ya mtini yasiyokomaa mikononi mwao. **10** Nao walikuwa wakipiga yaangukavyo wakati mti wake unapotikisa kelele kwa sauti kubwa wakisema: "Wokovu una na upopo mkali. **14** Anga ikatoweka kama vile Mungu wetu, yeye aketiye kwenye kiti cha enzi, karatasi isokotwavyo, na kila mlima na kila na Mwana-Kondoo!" **11** Malaika wote walikuwa kisiwa kikaondolewa mahali pake. **15** Ndipo wamesimama kukizunguka kile kiti cha enzi na wafalme wa dunia, wakuu wote, majemadari, wale wazee ishirini na wanenae wale viumbe matajiri, wenyenuguu na kila mtu, mtumwa wanenae wenyenuguu na kila huru, wakajificha katika mapango na kwenye miamba ya milima. **16** Wakaiita milima na miamba wakisema, "Tuangukieni, mkatufiche na uso wake yeye aketiye kwenye kiti cha enzi, na mkatuepushe na ghadhabu ya Mwana-Kondoo! **17** Kwa maana siku ile kuu ya ghadhabu yao imewadia. Je, ni nani awezaye kustahimili?"

Mungu, **12** wakisema: "Amen! Sifa na utukufu na hekima na shukrani na heshima na uweza na nguvu viwe kwa Mungu wetu milele na milele. Amen!" (**aiōn g165**) **13** Kisha mmoja wa wale wazee ishirini na wanenae akaniuliza, "Ni nani hawa waliovaa mavazi meupe, nao wametoka wapi?" **14** Nikamjibu, "Bwana, wewe wajua." Naye akasema, "Hawa ni wale waliotoka katika ile dhiki kuu, nao wamefua mavazi yao katika damu ya Mwana-Kondoo na kuyafanya meupe kabisa. **15** Kwa hiyo, "Wako mbele ya kiti cha enzi cha Mungu na kumtumikia usiku na mchana katika hekalu lake; naye aketiye katika kile kiti cha enzi atatanda hema yake juu yao.

16 Kamwe hawataona njaa wala kiu tena. Jua ya mwanga ikawa giza. Theluthi ya mchana halitawapiga wala joto lolote liunguzalo. **17** ikawa haina mwanga na pia theluthi ya usiku. Kwa maana Mwana-Kondoo aliye kati kati ya **18** Nilipokuwa tena nikitazama, nikamsikia tai kile kiti cha enzi atakuwa Mchungaji wao; naye mmoja akipiga kelele kwa sauti kuu wakati atawaongoza kwenda kwenye chemchemi za akiruka katikati ya mbingu, akisema, “Ole! Ole! Maji yaliyo hai. Naye Mungu atafuta kila chozi kutoka macho yao.”

8 Mwana-Kondoo alipoivunja ile lakiri ya saba, pakawa kimya mbinguni kwa muda wa nusu saa. **2** Nami nikawaona wale malaika saba wanaosimama mbele za Mungu, nao wakapewa tarumbeta saba. **3** Malaika mwinge aliye kuwa na chetezo cha dhahabu, akaja na kusimama mbele ya madhabahu. Akapewa uvumba mwinge ili autoe pamoja na maombi ya watakatifu wote, juu ya yale madhabahu ya dhahabu yaliyo mbele ya kile kiti cha enzi. **4** Ule moshi wa uvumba pamoja na yale maombi ya watakatifu, vikapanda juu mbele za Mungu, kutoka mkononi mwa huyo malaika. **5** Kisha yule malaika akachukua kile chetezo, akakijaza moto kutoka kwa yale madhabahu, akautupa juu ya dunia. Pakatokea sauti za radi, ngurumo, umeme wa radi na tetemeko la ardhi. **6** Basi wale malaika saba waliokuwa na zile tarumbeta saba wakajandaa kuzipiga. **7** Malaika wa kwanza akaipiga tarumbeta yake, pakatokea mvua ya mawe na moto uliochanganyika na damu, navyo vikatupwa kwa nguvu juu ya nchi. Na theluthi ya dunia ikaiketea, theluthi ya miti ikaiketea, na nyasi yote mbichi ikaiketea. **8** Malaika wa pili akaipiga tarumbeta yake na kitu kama mlima mkubwa unaowaka moto kikatupwa baharini. Theluthi ya bahari ikawa damu, **9** theluthi ya viumbe vyenye uhai viishivyo baharini vikafa na theluthi ya meli zikaharibiwa. **10** Malaika wa tatu akaipiga tarumbeta yake, na nyota kubwa iliyokuwa ikiwaka kama taa ikaanguka toka angani, ikaangukia theluthi ya miti na chemchemi za maji. **11** Nyota hiyo inaitwa Uchungu. Theluthi ya maji yakawa machungu na watu wengi wakafa kuto kana na maji hayo kwa maana yalikuwa machungu. **12** Kisha malaika wa nne akaipiga tarumbeta yake, na theluthi ya jua, theluthi ya mwezi na theluthi ya nyota zikapigwa. Kwa hiyo theluthi moja

13 Nilipokuwa tena nikitazama, nikamsikia tai Ole wa watu waishio duniani, kwa sababu ya tarumbeta ambazo malaika hao wengine watatu wanakaribia kuzipiga!”

9 Malaika wa tano akaipiga tarumbeta yake, nami nikaona nyota iliyokuwa imeanguka toka angani hadi ardhini. Nyota hiyo ilipewa ufunguo wa lile Shimo. (*Abyssos* g12) **2** Alipolfungua hilo Shimo, moshi ukapanda kutoka humo kama moshi wa tanuru kubwa sana. Jua na anga vikatiwa giza na ule moshi uliotoka katika hilo Shimo. (*Abyssos* g12) **3** Ndipo katika ule moshi wakatoka nzige wakaenda juu ya nchi, nao wakapewa nguvu kama zile za nge wa duniani. **4** Wakaambiwa wasidhuru nyasi ya nchi, wala mmea wala mti wowote, bali wawadhuru tu wale watu ambao hawana muhuri wa Mungu kwenye vipaji nya nyuso zao. **5** Wakaruhusiwa kuwatesa kwa muda wa miezi mitano, lakini wasiwaue. Uchungu wa kuuma kwao ulikuwa kama ule wa mtu aumwapo na nge. **6** Katika siku hizo watu watatafuta kifo lakini hawatakiona, watatamani kufa, lakini kifo kitawakimbia. **7** Wale nzige walikuwa na umbo kama la farasi waliotayarishwa kwa ajili ya vita. Kwenye vichwa vyao kulikuwa na kitu kama taji za dhahabu na nyuso zao zilikuwa kama za binadamu. **8** Walikuwa na nywele kama za wanawake, na meno yao yalikuwa kama ya simba. **9** Walikuwa na dirii kama za chuma, na sauti za mabawa yao zilikuwa kama ngurumo za farasi wengi na magari mengi yakikimbilia vitani. **10** Walikuwa na mikia yenye miiba ya kuumia kama nge. Nguvu yao ya kutesa watu kwa huo muda wa miezi mitano ilikuwa katika hiyo mikia yao. **11** Walikuwa na mfalme wao, ambaye ni malaika wa lile Shimo, ambaye jina lake kwa Kiebrania ni Abadoni, na kwa Kiyunani ni Apolioni. (*Abyssos* g12) **12** Ole ya kwanza imepita, bado nyininge mbili zinakuja. **13** Malaika wa sita akaipiga tarumbeta yake, nami nikasikia sauti ikitoka katika zile pembe za

madhabahu ya dhahabu iliyoko mbele za Mungu. saba na usiyaandike.” **5** Kisha yule malaika **14** ile sauti ikamwambia yule malaika wa sita niliyekuwa nimemwona akiwa amesimama juu mwenvye tarumbeta, “Wafungulie wale malaika ya bahari na juu ya nchi akainua mkono wake wanane waliofungwa kwenye ule mto mkubwa wa kuume kuelekea mbinguni. **6** Naye akaapa Frati.” **15** Basi wale malaika wanane, waliokuwa kwa Yule aishiye milele na milele, aliyeumba wamekewka tayari kwa ajili ya saa hiyo, na mbingu na vyote vilivyomo, dunia na vyote siku hiyo, na mwezi huo, na mwaka huo ili viijazavyo, pamoja na bahari na vyote vilivyomo wawaue theluthi ya wanadamu wakafunguliwa. ndani yake, akasema, “Hakuna kungoja tena! **16** Idadi ya majeshi wapanda farasi ilikuwa (*aīōn g165*) **7** Lakini katika siku zile ambazo huyo 200,000,000. Nilisikia idadi yao. **17** Hivi ndivyo malaika wa saba atakapokaribia kuijiga hiyo nilivivoyaona hao farasi na wapanda farasi tarumbeta yake, siri ya Mungu itatimizwa, katika maono yangu: Wapanda farasi walivaa kama vile alivivvatangazia watumishi wake dirii vifuani zenyne rangi nyekundu sana kama manabii.” **8** Ndipo ile sauti niliyokuwa ya moto na yakuti samawi na kiberiti. Vichwa nimeisikia kutoka mbinguni ikasema nami vya hao farasi vilikuwa kama vichwa vya simba, tena ikaniambia, “Nenda, chukua kile kitabu na moto, moshi na kiberiti vilitoka vinywani kilichofunguliwa kilichoko mkononi mwa yule mwao. **18** Theluthi ya wanadamu wakauawa kwa malaika aliyesimama juu ya bahari na juu ya nchi mapigo hayo matatu, yaani, huo moto, moshi kavu.” **9** Basi nikamwenda nikamwomba yule na kiberiti, vilivivotoka kwenye vinywa vya hao malaika anipe kile kitabu kidogo. Akanambia, farasi. **19** Nguvu za hao farasi zilikuwa katika “Chukua na ukile. Kitakuwa kichungu tumboni vinywa vyao na kwenye mikia yao, kwa sababu mwako, lakini kinywani mwako kitakuwa mikia yao ilikuwa kama nyoka, yenye vichwa kitamu kama asali.” **10** Hivyo nikakichukua ambayo waliitumia kudhuru. **20** Wanadamu kile kitabu kidogo kutoka mkononi mwa yule waliosalia, ambao hawakuuawa katika mapigo malaika nikakila. Kilikuwa kitamu kama asali hayo, bado walikataa kutubia kazi za mikono kinywani mwangu, lakini baada ya kukila, tumbo yao na hawakuacha kuabudu mashetani na langu likatiwa uchungu. **11** Kisha nikaambiwa, sanamu za dhahabu, za fedha, za shaba, za mawe “Imekupasa kutoa unabii tena kuhusu makabila na za miti, ambazo haziwezi kuona, kusikia mengi, mataifa, lugha na wafalme.” wala kutembea. **21** Wala hawakutubu na kuacha matendo yao ya uuaji, uchawi, uasherati wala wizi wao.

10 Kisha nikamwona malaika mwingine mwenye nguvu akishuka kutoka mbinguni. Alikuwa amevikwa wingu na upinde wa mvua juu ya kichwa chake. Uso wake uling’aa kama jua na miguu yake ilikuwa kama nguzo za moto. **2** Mkononi mwake alikuwa ameshika kijitabu kilichokuwa kimefunguliwa. Akauweka mguu wake wa kuume juu ya bahari na mguu wake wa kushoto akauweka juu ya nchi kavu. **3** Naye akapiga kelele kwa sauti kuu kama simba anayenguruma. Alipopiga kelele, zile radi saba zikatoa ngurumo zake. **4** Nazo zile radi saba zilipotoa ngurumo, nilitaka kuanza kuandika, lakini nikasikia sauti kutoka mbinguni ikisema, “Yatie muhuri hayo yaliyosemwa na hiso radi

11 Ndipo nikapewa mwanzi uliokuwa kama ufito wa kupimia, nikaambiwa, “Nenda ukapime hekalu la Mungu pamoja na madhabahu, nawe uwahesabu wale waabuduo humo. **2** Lakini usiupime ua wa nje wa Hekalu, uache, kwa sababu ua huo wamepewa watu wa Mataifa. Hao wataukanyagakanya mji mtakatifu kwa muda wa miezi arobaini na miwili. **3** Nami nitawapa mashahidi wangu wawili uwezo, nao watoe unabii kwa muda wa siku 1,260, wakiwa wamevaa nguo za gunia.” **4** Hawa ndio ile mizeituni miwili na vile vinara viwili vya taa visimamavyo mbele za Bwana Mungu wa dunia yote. **5** Kama mtu yeoyote akitaka kuwadhuru, moto hutoka vinywani mwao na kuwateketze adui zao. Hivi ndivyo impasavyo kufa mtu yeoyote atakayetaka kuwadhuru. **6** Watu hawa wanao

uwezo wa kufunga anga ili mvua isinyeshe lako, wakubwa kwa wadogo: na kuwaangamiza wakati wote watakapokuwa wanatoa unabii wao. wale wanaoiangamiza dunia.” 19 Ndipo hekalu Nao watakuwa na uwezo wa kuyabadili maji kuwa damu na kuipiga dunia kwa kila aina ya mapigo mara kwa mara kama watakavyo. 7 Basi watakapokuwa wamemaliza ushuhuda wao, yule mnyama atokaye katika lile Shimo atapigana nao vita, atawashinda na kuwaua. (Abyssos g12)

8 Maiti zao zitabaki katika barabara ya mji mkubwa, ambao kwa fumbo unaitwa Sodoma na Misri, ambapo pia Bwana wao alisulubiwa. 9 Kwa muda wa siku tatu na nusu, watu wa kila kabilal, jamaa, lugha na taifa wataziangalia hizo maiti zao na hawataruhusu wazikwe. 10 Watu waishio duniani watazitazama kwa furaha maiti za hao manabii wawili na kushangilia kwa kupeana zawadi kwa sababu hao manabii waliwatesa watu waishio duniani. 11 Lakini baada ya zile siku tatu na nusu, pumzi ya uhai kutoka kwa Mungu ikawaingia, nao wakasimama kwa miguu yao na wote waliowaona wakaingiwa na hofu kuu. 12 Kisha wale manabii wawili wakasikia sauti kuu kutoka mbinguni ikiwaambia, “Njooni huku juu!” Nao wakapaa mbinguni katika wingu, wakati adui zao wakiwa wanawatazama. 13 Saa iyo hiyo, kukatokea tetemeko kubwa la nchi na sehemu ya kumi ya mji ikaanguka. Watu elfu saba wakauawa katika tetemeko hilo, nao walionusurika wakaogopa sana, wakamfukuzza Mungu wa mbinguni. 14 Ole ya pili imekwisha kupita, tazama ole ya tatu inakuja upesi. 15 Yule malaika wa saba akaipiga tarumbeta yake, pakawa na sauti kubwa mbinguni iliyosema: “Ufalme wa ulimwengu umekuwa ufalme wa Bwana wetu na wa Kristo wake, naye atatawala milele na milele.” (aīōn g165) 16 Nao wale wazee ishirini na wanne, waliokuwa wameketi mbele za Mungu, kwenye viti vyao nya enzi, wakaanguka kifudifudi, wakamwabudu Mungu, 17 wakisema: “Tunakushukuru, Bwana Mungu Mwenyezi, uliyeko na uliyekuwako, kwa kuwa umetwaa uweza wako mkuu na ukaanza kutawala. 18 Mataifa walikasirika nao wakati wa ghadhabu yako umewadia. Wakati umewadia wa kuwahukumu waliokufa na kuwapa thawabu watumishi wako manabii na watakatifu wako pamoja na wale wote wanaoliheshimu Jina

la Mungu lililoko mbinguni likafunguliwa, na sanduku la agano lake likaonekana humo ndani. Kukatokea mianga ya umeme wa radi, ngurumo, sauti za radi, tetemeko la nchi na mvua kubwa ya mawe.

12 Kukaonekana ishara kuu mbinguni:

Palikuwa na mwanamke aliyevikwa juu, na mwezi ukiwa chini ya miguu yake, na taji ya nyota kumi na mbili ilikuwa kichwani mwake. 2 Alikuwa na mimba naye akilia kwa uchungu kwa kuwa alikuwa anakaribia kuzaa. 3 Kisha ishara nyingine ikaonekana mbinguni: Likaonekana joka kubwa jekundu lenye vichwa saba na pembe kumi na taji saba katika vichwa vyake. 4 Mkia wake ukakokota theluthi ya nyota zote angani na kuziangusha katika nchi. Ndipo lile joka likasimama mbele ya yule mwanamke aliyekuwa karibu kuzaa ili lipate kumla huyo mtoto mara tu atakapozaliwa. 5 Yule mwanamke akazaa mtoto mwanaume, atakayeyatawala mataifa yote kwa fimbo yake ya utawala ya chuma. Lakini huyo mtoto akanyakuliwa na kuperlekwa kwa Mungu kwenye kiti chake cha enzi. 6 Yule mwanamke akakimbilia jangwani, ambako Mungu alikuwa amemtayarishia mahali ili apate kutunzwa huko kwa muda wa siku 1,260. 7 Basi palikuwa na vita mbinguni: Mikaeli na malaika zake wakapigana na hilo joka, nalo joka pamoja na malaika zake likapigana nao. 8 Lakini joka na malaika zake wakashindwa, na hapakuwa tena na nafasi yao huko mbinguni. 9 Lile joka kuu likatupwa chini, yule nyoka wa zamani aitwaye ibilisi au Shetani, aupotoshayee ulimwengu wote. Akatupwa chini duniani, ye ye pamoja na malaika zake. 10 Kisha nikasikia sauti kuu mbinguni, ikisema: “Sasa wokovu na uweza na Ufalme wa Mungu wetu umekuja na mamlaka ya Kristo wake. Kwa kuwa ametupwa chini mshtaki wa ndugu zetu, anayewashtaki mbele za Mungu usiku na mchana. 11 Nao wakamshinda kwa damu ya Mwana-Kondoo na kwa neno la ushuhuda wao. Wala wao hawakuyapenda maisha yao hata kufa. 12 Kwa hiyo, furahini ninyi mbingu na wote wakaao humo! Lakini ole

wenu nchi na bahari, kwa maana huyo ibilisi ili kumkufuru Mungu, akilitukana Jina lake na ameshuka kwenu, akiwa amejaa ghadhabu, kwa mahali aishipo na wale wakaao mbinguni. **7** sababu anajua ya kuwa muda wake ni mfupi!" Pia akaruhusawa kufanya vita na watakatifu **13** Lile joka lilipoona kuwa limetupwa chini na kuwashinda. Akapewa uwezo juu ya watu duniani, lilimfuatilia yule mwanamke aliyejekuwa wa kila kabilal, jamaa, lugha na taifa. **8** Nao amezaa mtoto mwanaume. **14** Lakini huyo watu wote waishio duniani watamwabudu huyo mwanamke akapewa mabawa mawili ya tai mnyama, yaani, wale wote ambaao majina yao mkubwa, kusudi aweze kuruka mpaka mahali hayakuandikwa kwenye kitabu cha uzima cha palipotayarishwa kwa ajili yake huko jangwani, Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuumbwa ambako atatunzwa kwa wakati na nyakati na kwa ulimwengu. **9** Yeye aliye na sikio na nusu, ya wakati ambako yule joka hawezikufika. asike. **10** Ikiwa mtu ni wa kuchukuliwa mateka, **15** Ndipo lile joka likamwaga maji kama mto attachukuliwa mateka. Ikiwa mtu ni wa kuuawa kutoka kinywani mwake, ili kumfikia huyo kwa upanga, atauawa kwa upanga. Hapa ndipo mwanamke na kumkumba kama mafuriko. **16** penye wito wa subira na imani ya watakatifu. **11** Lakini nchi ikamsaidia huyo mwanamke kwa Kisha nikamwona mnyama mwingine, akipanda kufungua kinywa na kuumeza huo mto ambaao juu kutoka dunia. Alikuwa na pembe mbili huyo joka alikuwa ameutoa kinywani mwake. **17** kama mwana-kondoo, lakini akanena kama Kisha lile joka likapatwa na hasira kali kwa ajili joka. **12** Akatumia mamlaka yote ya yule ya huyo mwanamke na likaondoka ili kupigana mnyama wa kwanza kwa niaba yake, naye vita na watoto waliosalia wa huyo mwanamke, akawafanya wote wakaao duniani kumwabudu yaani, wale wanaozitii amri za Mungu na yule mnyama wa kwanza, ambaye jeraha lake kuushika ushuhuda wa Yesu Kristo. Lile joka la mauti lilipona. **13** Naye akafanya ishara kuu likasimama kwenye mchanga wa bahari.

13 Yule joka akajikita katika mchanga ulioko ufuoni mwa bahari. Nami nikamwona mnyama akitoka ndani ya bahari. Mnyama huyo alikuwa na pembe kumi na vichwa saba, akiwa na taji kumi kwenye hizo pembe zake, na juu ya kila kichwa kulikuwa na jina la kukufuru. **2** Mnyama yule niliyemwona alifanana na chui, lakini miguu yake ilikuwa kama ya dubu na kichwa chake kama cha simba. Lile joka likampa huyo mnyama nguvu zake, kiti chake cha enzi na mamlaka makubwa. **3** Kimojawapo ya vichwa vya huyo mnyama kilikuwa kama kilichokwisha kupata jeraha la mauti, lakini jeraha hilo la mauti likapona. Ulimwengu wote ukashangaa ukamfuata huyo mnyama. **4** Watu wakaliabudu lile joka kwa sababu lilikuwa limempa huyo mnyama mamlaka yake, pia wakamwabudu huyo mnyama na kuuliza, "Ni nani aliye kama huyu mnyama? Ni nani awezaye kupigana vita naye?" **5** Huyo mnyama akapewa kusema maneno ya kiburi na kukufuru na kutumia mamlaka yake kwa muda wa miezi arobaini na miwili. **6** Akafungua kinywa chake

na za ajabu, hata kusababisha moto kushuka toka mbinguni kuja duniani watu wakiona waziwazi. **14** Kwa sababu ya zile ishara alizokuwa amepewa uwezo wa kuzifanya kwa niaba ya yule mnyama wa kwanza, akawadanganya wakaao duniani. Akawaamuru wasimamishe sanamu kwa heshima ya yule mnyama aliyejekuwa amejeruhiwa kwa upanga lakini akaishi. **15** Akapewa uwezo wa kuipa pumzi ile sanamu ya yule mnyama wa kwanza, ili iweze kusema na kuwasababisha wale wote waliokataa kuiabudu hiyo sanamu kuuawa. **16** Pia alimlazimisha kila mmoja, mdogo na mkubwa, tajiri na maskini, mtu huru na mtumwa, atiwe chapa kwenye mkono wake wa kuume au kwenye kipaji chake cha uso, **17** ili kwamba mtu yeoyote asiweze kununua wala kuuza isipokuwa amekuwa na hiyo chapa, ambayo ni jina la huyo mnyama au tarakimu za jina lake. **18** Hapa ndipo penye hekima. Yeye aliye na ufahamu na ahesabu tarakimu za huyo mnyama, kwa maana ni tarakimu za kibinadamu. Tarakimu zake ni 666.

14 Kisha nikatazama na hapo mbele yangu alikuwepo Mwana-Kondoo, akiwa

amesimama juu ya Mlima Sayuni. Pamoja naye (aiōn g165) 12 Hapa ndipo penye wito wa subira walikuwa wale 144,000 wenyē Jina la Mwana-Kondoo na Jina la Baba yake likiwa limeandikwa amri za Mungu na kudumu katika uaminifu kwa kwenye vipaji vya nyuso zao. 2 Nami nikasikia Yesu. 13 Kisha nikasikia sauti kutoka mbinguni sauti kutoka mbinguni kama sauti ya maji mengi ikisema, “Andika: Wamebarikiwa wafu wafao yaendayo kwa kasi na sauti kama ngurumo katika Bwana tangu sasa.” “Naam,” asema Roho, ya radi. Sauti hiyo niliyoisikia ilikuwa kama “watapumzika kutoka taabu zao, kwa kuwa sauti ya wapiga vinubi wakipiga vinubi vyao. 3 matendo yao yatawafuata.” 14 Nikatazama, Nao wakaimba wimbo mpya mbele ya hicho hapo mbele yangu palikuwa na wingu jeupe, na kiti cha enzi na mbele ya wale viumbe wanne aliyekuwa ameketi juu ya hilo wingu alikuwa wenyē uhai na wale wazee. Hakuna mtu yeyote “kama Mwana wa Adamu” mwenye taji ya aliyewenza kujifunza wimbo huo isipokuwa hao dhahabu kichwani mwake na mundu mkali 144,000 waliokuwa wamekombolewa kutoka mkononi mwake. 15 Kisha malaika mwine duniani. 4 Hawa ndio wale ambao hawakujitia akaja kutoka hekaluni naye akamwita kwa unajisi kwa wanawake, kwa kuwa wao ni bikira. sauti kubwa yule aliyekuwa ameketi juu ya lile Wao humfuata Mwana-Kondoo kila aendako. wingu akasema, “Chukua mundu wako ukavune Hawa wamekombolewa kutoka mionganī mwa kwa kuwa wakati wa mavuno umewadīa, kwa wanadamu wakawa malimbuko kwa Mungu maana mavuno ya dunia yamekomaa.” 16 na kwa Mwana-Kondoo. 5 Vinywani mwao Hivyo yule aliyekuwa ameketi juu ya lile hapakuonekana uongo, wala hawakuwa na wingu akauzungusha mundu wake duniani, hatia yoyote. 6 Kisha nikamwona malaika mwine akiruka juu angani, naye alikuwa na Injili ya milele ya kuwatangazia wale waishio duniani, yaani, kwa kila taifa, kabilā, lugha na jamaa. (aiōnios g166) 7 Akasema kwa sauti kubwa, “Mcheni Mungu na kumpa utukufu, yule malaika mwine mundu mkali kwa sauti kwa maana saa ya hukumu yake imewadīa. kubwa, akisema, “Chukua mundu wako mkali Mwabuduni ye ye aliyeziumba mbingu, dunia, ukakusanye vichala vya mizabibu ya dunia, bahari na chemchemi za maji.” 8 Malaika wa pili maana zabibu zake zimeiva.” 19 Hivyo yule akafuata akisema, “Umeanguka! Umeanguka malaika akauzungusha mundu wake duniani na Babeli Mkuu, ule uliyafanya mataifa yote kukusanya zabibu za dunia na kuzitupa kwenye kulewa kwa mvinyo wa ghadhabu ya uasherati shinikizo kubwa la ghadhabu ya Mungu. 20 Lile wake.” 9 Malaika wa tatu akawafuata hao shinikizo likakanyagwa nje ya mji, nayo damu wawili akisema kwa sauti kubwa, “Kama mtu ikatiririka kama mafuriko kutoka hilo shinikizo yeyote anamwabudu huyo mnyama na sanamu kufikia kimo cha hatamu za farasi, kwa umbali yake na kutiwa chapa yake kwenye kipaji

chake cha uso au kwenye mkono wake, 10 yeye pia atakunywa mvinyo wa hasira kali ya Mungu ambayo imemiminwa katika kikombe cha ghadhabu yake pasipo kuchanganywa na maji. Naye atateswa kwa moto uwakao na kiberiti mbele ya malaika watakatifu na mbele za Mwana-Kondoo. 11 Nao moshi wa mateso yao hupanda juu milele na milele. Hakuna mapumziko, mchana wala usiku, kwa wale wamwabudu huyo mnyama na sanamu yake, au kwa yeyote anayepokea chapa ya jina lake.”

15 Ndipo nikaona ishara nyingine kubwa ya ajabu mbinguni: malaika saba wenyē yale mapigo saba ya mwisho, kwa sababu kwa mapigo hayo ghadhabu ya Mungu ilikuwa imekamilika. 2 Nikaona kile kilichoonekana kama bahari ya kioo iliyochanganyikana na moto. Kando ya hiyo bahari, walikuwa wamesimama wale watu waliomshinda yule mnyama na sanamu yake pamoja na tarakimu ya jina lake. Mikononi mwao walikuwa wameshika vinubi walivyopewa

na Mungu. **3** Nao wakaimba wimbo wa Mose, ikiitikia, “Naam, Bwana Mungu Mwenyezi, mtumishi wa Mungu, na wimbo wa Mwana- hukumu zako ni kweli na haki.” **8** Malaika Kondoo, wakisema: “Bwana Mungu Mwenyezi, wa nne akamimina bakuli lake kwenye juu, matendo yako ni makuu na ya ajabu. Njia nalo likapewa nguvu za kuwaunguza watu zako wewe ni za haki na za kweli, Mfalme wa kwa moto. **9** Watu wakaunguzwa na hilo joto nyakati zote! **4** Ni nani ambaye hatakuogopa kali, wakalaani Jina la Mungu, aliye kuwa na wewe Bwana na kulitokuza jina lako? Kwa kuwa uwezo juu ya mapigo haya, tena wakakataa wewe peke yako ndiwe mtakatifu. Mataifa yote kutubu na kumtukuza Mungu. **10** Malaika yatakuja na kuabudu mbele zako, kwa kuwa wa tano akamimina bakuli lake kwenye kiti matendo yako ya haki yamedhihirishwa.” **5** cha enzi cha yule mnyama, nao ufalme wake Baada ya haya nikatazama, nalo hekalu, la hema ukagubikwa na giza. Watu wakatafuna ndimi la Ushuhuda, lilikuwa limefunguliwa mbinguni. zao kwa ajili ya maumivu, **11** wakamlaani **6** Ndani ya lile hekalu wakatoka malaika saba Mungu wa mbinguni kwa sababu ya maumivu wakiwa na mapigo saba. Walikuwa wamevaa na majeraha yao, wala hawakutubu kwa ajili nguo safi za kitani ing’ayao na kufungwa ya matendo yao maovu. **12** Malaika wa sita mikanda ya dhahabu vifuanini mwao. **7** Ndipo akamimina bakuli lake kwenye mto mkubwa mmoja wa wale viumbe wanne wenye uhai akawapa wale malaika saba mabakuli saba ya dhahabu yaliyojaa ghadhabu ya Mungu, yeeye aishiye milele na milele. (**aiōn g165**) **8** na vyura wakitoka katika kinywa cha lile joka Nalo lile hekalu lilijawa na moshi uliotokana na utukufu wa Mungu na uweza wake, wala hakuna ye yote aliye weza kuingia mle hekaluni mpaka yale mapigo saba ya wale malaika saba yalipomalizika.

16 Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka mle Hekaluni ikiwaambia wale malaika saba, “Nendeni, mkayamwage duniani hayo mabakuli saba ya ghadhabu ya Mungu.” **2** Malaika wa kwanza akaenda akalimwaga hilo bakuli lake juu ya nchi. Majipu mabaya yenye maumivu makali yakawapata wale watu wote waliokuwa na chapa ya yule mnyama na walioabudu sanamu yake. **3** Malaika wa pili akalimwaga bakuli lake baharini, nayo ikabadilika kuwa damu kama ya mtu aliye kufa na kila kiumbe hai kilichokuwa ndani ya bahari kikafa. **4** Malaika wa tatu akalimwaga bakuli lake katika mito na chemchemi za maji, nazo zikawa damu. **5** Ndipo nikamsikia malaika msimamizi wa maji akisema: “Wewe una haki katika hukumu hizi ulizotoa, wewe uliyeko, uliyekuwako, Uliye Mtakatifu, kwa sababu umehukumu hivyo; **6** kwa kuwa walimwaga damu ya watakatifu wako na manabii wako, nawe umewapa damu wanywe kama walivyostahili.” **7** Nikasikia madhabahu

Frati, maji yake yakakauka ili kutayarisha njia kwa ajili ya wafalme watokao Mashariki. **13** Kisha nikaona roho wachafu watatu waliofanana na katika kinywa cha yule mnyama na katika kinywa cha yule nabii wa uongo. **14** Hizo ndizo roho za pepo wachafu zitendazo miujiza. Nazo huwaendea wafalme wa ulimwengu wote na kuwakusanya tayari kwa ajili ya vita katika siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi. **15** “Tazama, naja kama mwizi! Amebarikiwa ye yeakeshayne na kuziweka tayari nguo zake ili asiende uchi na kuonekana aibu yake.” **16** Ndipo wakawakusanya wafalme pamoa mahali paitwapo Armagedoni kwa Kiebrania. **17** Malaika wa saba akamimina bakuli lake angani na sauti kubwa ikatoka mle hekaluni katika kile kiti cha enzi, ikisema, “Imekwisha kuwa!” **18** Kukawa na mianga ya umeme wa radi, ngurumo, radi na tetemeko kubwa la ardhi. Hapajawa kamwe na tetemeko la ardhi kama hilo tangu mwanadamu awepo duniani, hivyo lilikuwa tetemeko kubwa ajabu. **19** Ule mji mkubwa ukagawanyika katika sehemu tatu, nayo miji ya mataifa ikaanguka. Mungu akaukumbuka Babeli Mkuu na kumpa kikombe kilichojaa mvinyo wa ghadhabu ya hasira yake. **20** Kila kisiwa kikatoweka wala milima haikuonekana. **21** Mvua kubwa ya mawe yenye uzito wa talanta moja ikashuka kutoka mbinguni, ikawaangukia wanadamu. Nao wanadamu wakamlaani Mungu

kwa ajili ya hayo mapigo ya mvua ya mawe, wakati fulani na ambaye sasa hayupo, yeye ni kwa sababu pigo hilo lilikuwa la kutisha.

17 Mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba akaja akaniambia, “Njoo, nitakuonyesha adhabu ya yule kahaba mkuu, aketiye juu ya maji mengi. 2 Yule ambaye wafalme wa dunia walizini naye na watu wakaao duniani walilewa kwa mvinyo wa uzinzi wake.” 3 Kisha yule malaika akanichukua katika Roho akanipeleka jangwani. Huko nikamwona mwanamke mmoja ameketi juu ya mnyama mwekundu aliyejaa majina ya kumkufuru Mungu mwili mzima. Mnyama huyo alikuwa na vichwa saba na pembe kumi. 4 Huyo mwanamke alikuwa ameavaa mavazi ya rangi ya zambarau na nyekundu, akimetameta kwa dhahabu, vito vya thamani na lulu. Mkononi mwake alikuwa ameshika kikombe cha dhahabu kilichojaa mambo ya machukizo na uchafu wa uzinzi wake. 5 Kwenye kipaji chake cha uso palikuwa pameandikwa jina: “Siri, Babeli Mkuu, Mama wa makahaba na wa machukizo ya dunia.” 6 Nikaona kuwa huyo mwanamke alikuwa ameleta kwa damu ya watakatifu, yaani, damu ya wale watu waliouawa kwa ushuhuda wa Yesu. Nilipomwona huyo mwanamke, nilistaajabu sana. 7 Ndipo yule malaika akaniambia, “Kwa nini unastaajabu? Nitakufanulia siri ya huyo mwanamke na huyo mnyama aliyempanda, mwenye vichwa saba na pembe kumi. 8 Huyo mnyama ambaye ulimwona, wakati fulani alikuwepo, lakini sasa hayupo, naye atapanda kutoka lile Shimo na kwenda kwenye maangamizo yake. Watu waishio duniani ambao majina yao hayakuandikwa kwenye kitabu cha uzima tangu kuumbwa kwa ulimwengu watastaajabu kumwona huyo mnyama, kwa maana alikuwepo wakati fulani, na sasa hayupo, lakini atakuwepo. (Abysos g12) 9 “Hapa ndipo penye wito wa akili pamoja na hekima. Vile vichwa saba ni vilima saba ambavyo huyo mwanamke amevikalia. 10 Pia hivyo vichwa saba ni wafalme saba ambao miongoni mwao watano wamekwisha kuanguka, yupo mwingine hajaja bado, lakini atakapokuja, atalazimika kukaa kwa muda mfupi. 11 Yule mnyama aliyejukwepo

wakati fulani na ambaye sasa hayupo, yeye ni mfalme wa nane. Ni mionganoni mwa wale saba, naye anakwenda kwenye maangamizi yake. 12 “Zile pembe kumi ulizoziona ni wafalme kumi ambao bado hawajapokea ufalme, lakini watapokea mamlaka kuwa wafalme kwa saa moja pamoja na yule mnyama. 13 Hawa wana nia moja, nao watamwachia yule mnyama nguvu zao na mamlaka yao. 14 Watafanya vita na Mwana-Kondoo, lakini Mwana-Kondoo atawashinda kwa sababu yeye ni Bwana wa mabwana na Mfalme wa wafalme. Yeye atakuwa pamoja na watu wake walioitwa amba ni wateule wake na wafuasi wake waaminifu.” 15 Kisha yule malaika akaniambia, “Yale maji uliyoyaona yule kahaba akiwa ameketi juu yake ni jamaa, makutano, mataifa na lugha. 16 Zile pembe kumi ulizoziona, pamoja na huyo mnyama, watamchukia huyo kahaba, watamfilisi na kumwacha uchi, watamla nyama yake na kumteketeza kwa moto. 17 Kwa maana Mungu ameweka miyoni mwao kutimiza kusudi lake kwa kukubali kumpa yule mnyama mamlaka yao ya utawala mpaka maneno ya Mungu yatakapotimia. 18 Yule mwanamke uliyemwona ni ule mji mkubwa unaotawala juu ya wafalme wa dunia.”

18 Baada ya haya nikaona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, akiwa na mamlaka makuu na dunia ikamulikiwa na mng’ao wake. 2 Naye akalia kwa nguvu kwa sauti kubwa, akisema: “Umeanguka! Umeanguka Babeli Mkuu! Umekuwa makao ya mashetani na makazi ya kila pepo mchafu, makazi ya kila ndege na kila mnyama achukizaye. 3 Kwa maana mataifa yote yamekunywa mvinyo wa ghadhabu ya usherati wake. Nao wafalme wa dunia wamefanya uzinzi nao, nao wafanyabiashara wa dunia wametajirika kutokana na wingi wa utajiri wake.” 4 Kisha nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni ikisema: “Tokeni katikati yake, enyi watu wangu, ili msije mkashiriki dhambi zake, ili msije mkapatwa na pigo lake lolote; 5 kwa kuwa dhambi zake zimelundikana hadi mbinguni, naye Mungu ameukumbuka uhalifu wake. 6 Mtendee kama yeye alivyotenda; umliple

mara mbili kwa ajili ya yale aliyotenda. Katika 19 Nao watajirushia mavumbi vichwani mwao, kikombe chake mchanganyie mara mbili ya kile huku wakilia na kuomboleza, wakisema: “Ole! alichochanganya. 7 Mpatie mateso na huzuni Ole, ee mji mkubwa, mji ambaeo wote wenye nyingi sawa na utukufu na anasa alizojipatia. meli baharini walitajirika kupitia kwa mali zake! Kwa kuwa moyoni mwake hujivuna, akisema, Katika saa moja tu ameangamizwa! 20 Furahia ‘Mimi ninatawala kama malkia; mimi si mjane, kwa ajili yake, ee mbingu! Furahini watakatifu, wala sitaona huzuni kamwe.’ 8 Kwa hiyo mapigo mitume na manabii! Mungu amemhukumu kwa yatampata kwa siku moja: mauti, maombolezelo vile alivyowatendea ninyi.” 21 Kisha malaika na njaa. Naye atateketezwa kwa moto, kwa mmoja mwenye nguvu akainua jiwe kubwa kama maana Bwana Mungu amhukumuye ana nguvu. la kusagia akalitupa baharini akisema: “Hivyo 9 “Wafalme wa dunia waliozini naye na kushiriki ndivyo mji mkubwa Babeli utakavyotupwa anasa zake watakapoona moshi wa kuungua chini kwa nguvu wala hautaonekana tena. kwake, watamlilia na kumwombolezea. 10 Kwa 22 Nyimbo za wapiga vinubi na waimbaji, hofu kubwa ya mateso yake, watasimama mbali wapiga filimbi na wapiga tarumbeta kamwe na kulia na wakisema: “Ole! Ole, ee mji mkubwa, hazitasikika tena ndani yako. Ndani yako kamwe ee Babeli mji wenye nguvu! Hukumu yako hataonekana tena fundi mwenye ujuzi wa imekuja katika saa moja!” 11 “Wafanyabiashara aina yoyote. Wala sauti ya jiwe la kusagia wa dunia watalia na kumwomboleza kwa sababu kamwe haitasikika tena. 23 Mwanga wa taa hakuna anunuaye bidhaa zao tena: 12 Bidhaa hautaangaza ndani yako tena. Sauti ya bwana za dhahabu, za fedha, za vito vya thamani na arusi na bibi arusi kamwe haitasikika ndani yako vya lulu, kitani safi, nguo za rangi ya zambarau, tena. Wafanyabiashara wako walikuwa watu hariri, nguo nyekundu, aina zote za miti ya udi, maarufu wa dunia. Mataifa yote yalipotoshwa na vifaa vyote vya pembe za ndovu, vifaa vyote kwa uchawi wako. 24 Ndani yake ilionekana vya miti yenye thamani kuliko yote, shaba, damu ya manabii na ya watakatifu na wote chuma na marmar, 13 bidhaa za mdalasini, waliouawa duniani.”

vikolezi, za uvumba, manemane, na uvumba wenye harufu nzuri, za divai, na mafuta ya zeituni, za unga mzuri na ngano; ng’ombe na kondoo; farasi na magari; na miili na roho za wanadamu. 14 “Watasema, ‘Yale matunda ambayo roho yako iliyatamani yamekoma. Utajiri wako wote na fahari yako vimetoweka, wala haviwezi kupatikana tena kamwe!’ 15 Wale wafanyabiashara walijotajirika kwa bidhaa hizo kutoka kwake watasimama mbali naye kwa hofu kubwa ya mateso yanayompata. Watalia na kuomboleza wakipiga kelele wakisema: 16 “Ole! Ole, ee mji mkubwa, uliyekuwa umevikwa mavazi ya kitani safi, ya rangi ya zambarau na nyekundu, ukimetameta kwa dhahabu, vito vya thamani na lulu! 17 Katika muda wa saa moja utajiri wote mkubwa kama huu umeangamia! ‘Kila nahodha, na wote wasafirio kwa meli, na wote wapatao kipato chao kutokana na bahari, watasimama mbali. 18 Watakapoona moshi wa kuungua kwake watalia wakisema, ‘Je, kulipata kuwako mji mkubwa kama huu?’

19 Baada ya haya nikasikia sauti kama ya umati mkubwa mbinguni wakipiga kelele wakisema: “Haleluya! Wokovu na utukufu na uweza ni yya Mungu wetu, 2 kwa maana hukumu zake ni za kweli na za haki. Amemhukumu yule kahaba mkuu aliyeuharibu ulimwengu kwa uzinzi wake. Mungu amemlipiza kisasi kwa ajili ya damu ya watumishi wake.” 3 Wakasema tena kwa nguvu: “Haleluya! Moshi wake huyo kahaba unapanda juu milele na milele.” (aiōn 9165) 4 Wale wazee ishirini na wanne pamoja na wale viumbe wanne wenye uhai wakaanguka kifudifudi, wakamwabudu Mungu, aliyekuwa ameketi kwenye kile kiti cha enzi. Wakasema kwa sauti kuu: “Amen, Haleluya!” 5 Kisha sauti ikatoka katika kile kiti cha enzi, ikisema: “Msifuni Mungu wetu, ninyi watumishi wake wote, ninyi nyote mnaomcha, wadogo kwa wakubwa!” 6 Kisha nikasikia sauti kama ya umati mkubwa, kama sauti ya maji mengi yaendayo kasi na kama ngurumo kubwa ya radi wakipiga

kelele wakisema: "Haleluya! Kwa maana Bwana dhidi ya yule aliyempanda farasi pamoja na Mungu wetu Mwenyezi anatawala. **7** Tufurahi, jeshi lake. **20** Lakini yule mnyama akakamatwa tushangilie na kumpa utukufu! Kwa maana arusi ya Mwana-Kondoo imewadia na bibi arusi wake amejiweka tayari. **8** Akapewa kitani safi, nyeupe inayong'aa, ili avae." (Hiyo kitani safi inawakilisha matendo ya haki ya watakatifu.) **9** Ndipo malaika akaniambia, "Andika: 'Wamebarikiwa wale walioalikwa kwenye karamu ya arusi ya Mwana-Kondoo!'" Naye akaongeza kusema, "Haya ndiyo maneno ya kweli ya Mungu." **10** Ndipo nikaanguka kifudifudi miguuni pake ili kumwabudu, lakini ye ye akaniambia, "Usifanye hivyo! Mimi pia ni mtumishi mwenzako pamoja na ndugu zako walio na ushuhuda wa Yesu. Mwabudu Mungu! Maana ushuhuda wa Yesu ndio roho ya unabii." **11** Kisha nikaona mbingu imefunguka na hapo mbele yangu akiwepo farasi mweupe, ambaye ye ye aliyempanda aliitwa Mwaminifu na Kweli. Yeye huhukumu kwa haki na kufanya vita. **12** Macho yake ni kama miali ya moto na juu ya kichwa chake kuna taji nydingi. Ana jina lililoandikwa ambalo hakuna mtu ye yote anayelijua isipokuwa ye ye mwenyewe. **13** Amevaajohohililochoviwa katika damu, na Jina lake ni "Neno la Mungu." **14** Majeshi ya mbinguni walikuwa wakimfuata, wakiwa wamepanda farasi weupe, hali wamevaa mavazi ya kitani safi, nyeupe na nzuri. **15** Kinywani mwake hutoka upanga mkali ambao kwa huo atayaangusha mataifa. "Atayatawala kwa fimbo yake ya utawala ya chuma." Hulikanyaga shinikizo la mvinyo wa ghadhabu ya Mungu Mwenyezi. **16** Kwenye joho lake na paja lake pameandikwa jina hili: Mfalme wa wafalme, na Bwana wa mabwana. **17** Nami nikamwona malaika amesimama ndani kwenye juu, akaita ndege wote warukao angani kwa sauti kuu, "Njooni, kusanyikeni kwa ajili ya karamu kubwa ya Mungu, **18** ili mpate kula nyama ya wafalme na ya majemadari, ya mashujaa, ya farasi na ya wapanda farasi, nyama ya wanadamu, wote walio huru na watumwa, wadogo na wakubwa." **19** Kisha nikamwona yule mnyama na wafalme wa dunia pamoja na majeshi yao wakiwa wamekusanya pamoja ili kufanya vita

(Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Wale waliosalia waliuawa

kwa upanga uliotoka kinywani mwa yule

aliyekuwa amempanda farasi nao ndege wote

wakajishibisha kwa nyama yao.

20 Kisha nikaona malaika akishuka kutoka mbinguni, akiwa ameshika ufunguo wa lile Shimo na mnyororo mkubwa mkononi mwake. (Abyssos g12) **2** Akalishika lile joka, yule nyoka wa zamani, ambaye ndiye ibilisi au Shetani, naye akamfunga kwa muda wa miaka 1,000. **3** Akamtupa katika lile Shimo, akamfunga humo na kulitla lakiri, ili kumzuia asiendelee kudanganya mataifa mpaka hiyo miaka 1,000 itimie. Baada ya hayo lazima

afunguliwe kwa muda mfupi. (Abyssos g12) **4** Kisha

nikiona viti vya enzi viliviyokuwa vimekaliwa na hao waliopewa mamlaka ya kuhukumu, na nikaona roho za wale waliokatwa vichwa kwa sababu ya ushuhuda wa Yesu na kwa sababu ya neno la Mungu. Hawakuwa wamemsujudu huyo

mnyama wala sanamu yake wala hawakupokea ile chapa yake kwenye vipaji vya nyuso zao au kwenye mikono yao. Wakawa hai na kutawala pamoja na Kristo miaka 1,000. **5** (Wafu waliosalia hawakufufuka mpaka ilipotimia hiyo miaka 1,000.) Huu ndio ufufuo wa kwanza.

6 Walibarikiwa na walio watakatifu ni wale walio na sehemu katika ufufuo wa kwanza. Hao mauti ya pili haina nguvu juu yao, bali watakuwa makuhani wa Mungu na wa Kristo, nao watatawala pamoja naye kwa muda wa miaka 1,000. **7** Hiyo miaka 1,000 itakapotimia, Shetani atafunguliwa kutoka kifungoni mwake, **8** naye atatoka ili kuyadanganya mataifa yaliyopo katika pembe nne za dunia, yaani, Gogu na Magogu apate kuwakusanya tayari kwa vita. Idadi yao ni kama mchanga ulioko pwani. **9** Nao walitembea katika eneo lote la dunia,

wakaizunguka kambi ya watakatifu na ule mji mapya!" Kisha akasema, "Andika haya, maana unaopendwa. Lakini moto ukashuka kutoka maneno haya ni ya kuaminika tena ni kweli." **6** mbinguni na kuwateketeza. **10** Naye ibilisi Akaniambia, "Imekwisha kuwa. Mimi ni Alfa na aliywadanganya akatupwa katika ziwa la moto na kiberiti walikokuwa wametupwa yule mnyama na yule nabii wa uongo. Watateswa humo usiku na mchana, milele na milele. (**aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442**) **11** Kisha nikaona kitit kikubwa cheupe cha enzi pamoja na ye ye aliyeketi juu yake. Dunia na mbingu zikaukimbia uso wake wala mahali pao hapakuonekana. **12** Nami nikawaona wafu wakubwa na wadogo, wakiwa wamesimama mbele ya hicho kitit cha enzi na vitabu vikafunguliwa. Pia kitabu kingine kikafunguliwa ambacho ni kitabu cha uzima. Hao wafu wakahukumiwa sawasawa na matendo yao kama yalivyoandikwa ndani ya hivyo vitabu. **13** Bahari ikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake, nayo mauti na Kuzimu zikawatoa wafu waliokuwamo ndani yake. Kila mtu akahukumiwa kulingana na yale aliyoyatenda. (**Hadēs g86**) **14** Kisha mauti na Kuzimu zikatupwa katika ziwa la moto. Hii ndio mauti ya pili, yaani, hilo ziwa la moto. (**Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442**) **15** Iwapo mtu jina lake halikuonekana katika kile kitabu cha uzima, alitupwa ndani ya lile ziwa la moto. (**Limnē Pyr g3041 g4442**)

21 Kisha nikaona mbingu mpya na nchi mpya, kwa maana mbingu za kwanza na nchi ya kwanza vimekwisha kupita, wala hapakuwepo na bahari tena. **2** Nikaona Mji Mtakatifu, Yerusalem mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, ukiwa umeandaliwa kama bibi arusi aliyepambwa kwa ajili ya mumewe. **3** Nami nikasikia sauti kubwa kutoka kile kitit cha enzi ikitisema, "Sasa makao ya Mungu ni pamoja na wanadamu, naye atakaa pamoja nao. Yeye atakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wake, naye Mungu mwenyewe atakuwa pamoja nao. **4** Atafuta kila chozi kutoka macho yao. Mauti haitakuwepo tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu, kwa maana mambo ya kwanza yamekwisha kupita." **5** Naye yule aliyeketi juu ya kile kitit cha enzi akasema, "Tazama, nayafanya mambo yote kuwa

maneno haya ni ya kuaminika tena ni kweli." **6** Akaniambia, "Imekwisha kuwa. Mimi ni Omega, Mwanzo na Mwisho. Yeye aonaye kiu nitampa kunywa kutoka chemchemi ya maji ya uzima bila gharama yoyote. **7** Yeye ashindaye atayarithi haya yote, nami nitakuwa Mungu wake, naye atakuwa mwanangu. **8** Lakini waoga, wasioamini, wachafu, wauaji, wazinzi, wachawi, waabudu sanamu, pamoja na waongo wote, mahali pao ni katika lile ziwa liwakalo moto na kiberiti. Hii ndiyo mauti ya pili." (**Limnē Pyr g3041 g4442**) **9** Mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba ya hayo mapigo saba ya mwisho akaja akaniambia, "Njoo, nami nitakuonyesha bibi arusi, yaani, mke wa Mwana-Kondoo." **10** Naye akanichukua katika Roho hadi kwenye mlima mkubwa na mrefu, akanionyesha ule Mji Mtakatifu, Yerusalem, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu. **11** Ulikuwa uking'aa kwa utukufu wa Mungu kama kito chenyé thamani sana, kama yaspi, safi kama kioo. **12** Ulikuwa na ukuta mkubwa, mrefu wenye malango kumi na mawili, pakiwa na malaika kumi na wawili kwenye hayo malango. Kwenye malango hayo yaliandikwa majina ya yale makabila kumi na mawili ya Israeli. **13** Kulikuwa na malango matatu upande wa mashariki, matatu upande wa kaskazini, matatu upande wa kusini na matatu upande wa magharibi. **14** Ukuta wa huo mji ulikuwa na misingi kumi na miwili, na juu yake yaliandikwa majina ya wale mitume kumi na wawili wa Mwana-Kondoo. **15** Huyo malaika aliyesema nami alikuwa na ufito wa dhahabu wa kupimia huo mji, malango yake na kuta zake. **16** Mji huo ulikuwa mraba, urefu wake ulikuwa sawa na upana wake. Akaupima huo mji kwa huo ufito akakuta una kama kilomita 2,200; urefu wake na upana wake na kwenda juu kwake vilikuwa sawa. **17** Akaupima ukuta wake, ulikuwa na unene wa dhira 144 kwa kipimo cha kibinadamu ambacho huyo malaika alikuwa akikitumia. **18** Ukuta huo ulijengwa kwa yaspi hali mji wenyewe ulijengwa kwa dhahabu safi, iking'aa kama kioo. **19** Misingi ya kuta za mji huo zilipambwa kwa kila aina ya kito cha thamani. Msingi wa kwanza ulikuwa wa yaspi,

wa pili yakuti samawi, wa tatu kalkedoni, wa kuwaonyesha watumishi wake yale ambayo nne zumaridi, **20** wa tano sardoniki, wa sita hayana budi kutukia upesi.” **7** “Tazama, naja akiki, wa saba krisolitho, wa nane zabarajadi, upesi! Amebarikiwa ye ye ayashikaye maneno wa tisa yakuti manjano, wa kumi krisopraso, ya unabii wa kitabu hiki.” **8** Mimi, Yohana, wa kumi na moja hiakintho, wa kumi na ndiye niliyesikia na kuyaona mambo haya. Nami mbili amethysto. **21** Yale malango kumi na nilipokwisha kuyasikia na kuyaona, nilianguka mbili yalikuwa ni lulu kumi na mbili, kila chini nikasujudu miguuni pa yule malaika lango lilikuwa limetengenezwa kwa lulu moja. aliye kuwa akinionyesha mambo hayo. **9** Lakini Barabara kuu ya mji huo ilikuwa ya dhahabu ye ye akaniambia, “Usifanye hivyo! Mimi ni safi ing’ aayo kama kioo. **22** Sikuona Hekalu mtumishi pamoja nawe na ndugu zako manabii ndani ya huo mji kwa sababu Bwana Mungu na wote wanaoyashika maneno ya kitabu Mwenyezi na Mwana-Kondoo ndio hekalu lake. hiki. Msjudie Mungu!” **10** Kisha akaniambia, **23** Ule mji hauhitaji jua wala mwezi kuuangazia, “Usiyafunge maneno ya unabii yaliyomo katika kwa sababu utukufu wa Mungu ndio nuru yake kitabu hiki, kwa sababu wakati umekaribia. **11** na Mwana-Kondoo ndiye taa yake. **24** Mataifa Atendaye mabaya na aendelee kutenda mabaya, yatatembea yakiangaziwa na nuru yake na aliye mchafu na aendelee kuwa mchafu, ye ye wafalme wa duniani wataleta fahari yao ndani atendaye haki na aendelee kutenda haki, na ye ye yake. **25** Malango yake hayatafungwa kamwe, aliye mtakatifu na aendelee kuwa mtakatifu.” **12** kwa maana hakutakuwa na usiku humo. **26** “Tazama, naja upesi! Thawabu yangu i mkononi Utukufu na heshima za mataifa zitaletwa humo. mwangu, nami nitampa kila mtu sawasawa na **27** Lakini kitu kichafu hakitaingia humo kamwe, aliyotenda. **13** Mimi ni Alfa na Omega, wa wala mtu ye yote atendaye mambo ya aibu au Kwanza na wa Mwisho, Mwanzo na Mwisho. ya udanganyifu. Bali watakaoingia humo ni **14** “Wamebarikiwa wale wafua mavazi yao, ili wale tu amba majina yao yameandikwa katika wapate haki ya kuuende huo mti wa uzima na kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo.

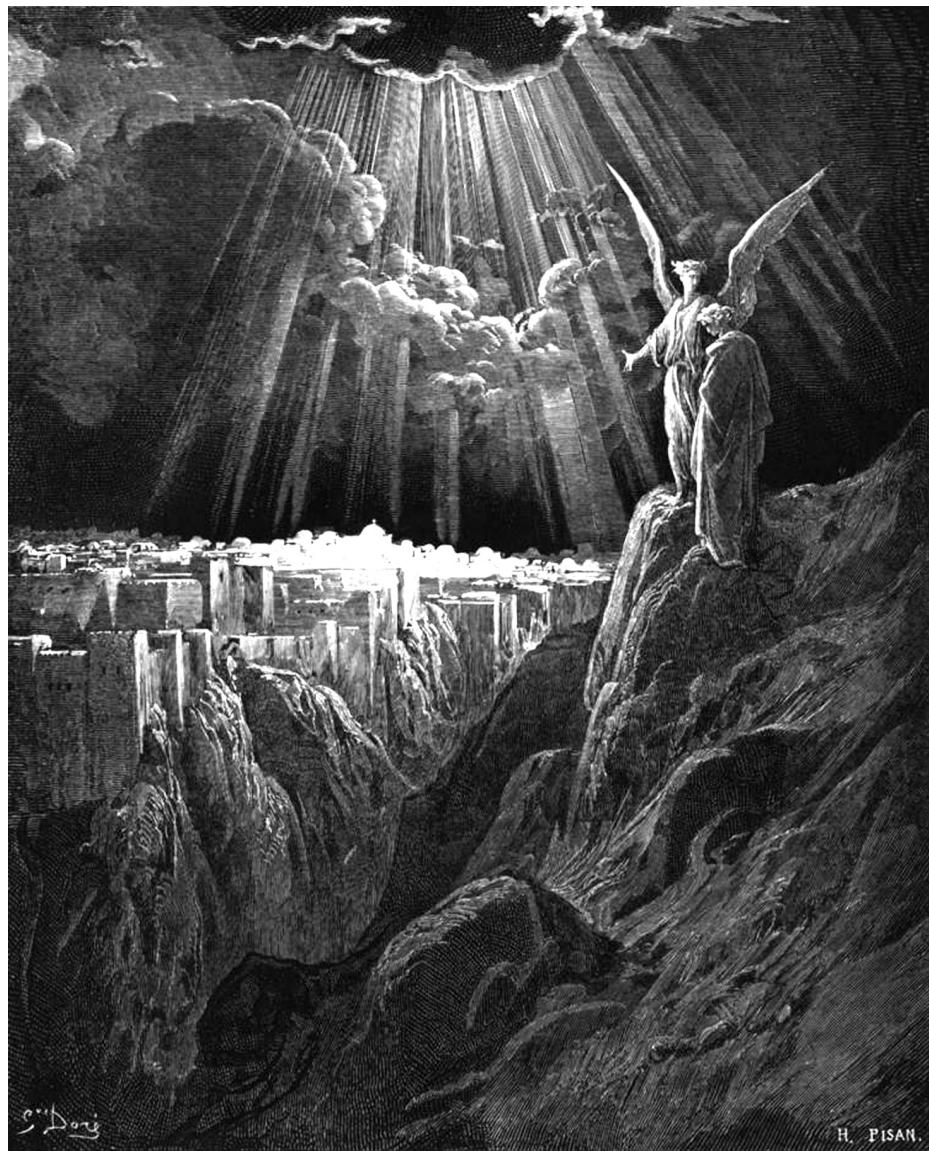
22 Kisha yule malaika akanionyesha mto wa maji ya uzima, maangavu kama kioo yakitiririka kutoka kwenye kile kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo, **2** kuititia katikati ya barabara kuu ya huo mji. Kwenye kila upande wa huo mto kulikuwa na mti wa uzima utoao matunda ya aina kumi na mbili, ukizaa matunda yake kila mwezi. Nayo majani ya mti huo ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa. **3** Katika mji huo hakutakuwa tena na laana, bali kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwana-Kondoo kitakuwamo humo na watumishi wake watamtumikia, **4** nao watamwona uso wake na Jina lake litakuwa kwenye vipaji vya nyuso zao. **5** Usiku hautakuwako tena, wala hawatahitaji mwanga wa taa au wa juu, kwa maana Bwana Mungu atakuwa nuru yao, nao watatawala milele na milele. (aiōn g165)

6 Kisha yule malaika akaniambia, “Maneno haya ni ya kuaminika na kweli. Bwana, Mungu wa roho za manabii, alimtuma malaika wake

15 Huko nje wako mbwa, wachawi, wazinzi, wauaji, waabudu sanamu, na kila mtu apendaye udanganyifu na kuufanya. **16** “Mimi, Yesu, nimemtuma malaika wangu kushuhudia mambo haya kwa ajili ya makanisa. Mimi ndimi Shina na Mzao wa Daudi, ile Nyota ya Asubuhi ing’ aayo.”

17 Roho na bibi arusi wanasesma, “Njoo!” Nayе asikiaye na aseme, “Njoo!” Yeyote mwenye kiu na aje, na kila anayetaka na anywe maji ya uzima bure. **18** Namwonya kila mtu asikiaye maneno ya unabii wa kitabu hiki: Mtu ye yote akiongeza humo chocrote, Mungu atamwongezea mapigo yaliyoandikwa katika kitabu hiki. **19** Kama mtu ye yote akipunguza humo chocrote katika maneno ya unabii wa kitabu hiki, Mungu atamwondolea sehemu yake katika ule mti wa uzima na katika ule mji mtakatifu, amba habari zake zimeandikwa katika kitabu hiki.

20 Yeye anayeshuhudia mambo haya asema, “Hakika, naja upesi!” Amen. Njoo, Bwana Yesu. **21** Neema ya Bwana Yesu iwe na watakatifu wote. Amen.

Nikaona Mji Mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, ukiwa
umeandaliwa kama bibi arusi aliyepambwa kwa ajili ya mumewe. Nami nikasikia sauti kubwa
kutoka kile kitu cha enzi ikisema, "Sasa makao ya Mungu ni pamoja na wanadamu, naye atakaa
pamoja nao. Yeye atakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wake,
naye Mungu mwenyewe atakuwa pamoja nao.

Ufunuo 21:2-3

Mwongozo kwa Msomaji

Kiswahili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Kamusi

Kiswahili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Kamusi +

AionianBible.org/Bibles/Swahili---Contemporary/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Warumi 10:7
Ufunuo 9:1
Ufunuo 9:2
Ufunuo 9:11
Ufunuo 11:7
Ufunuo 17:8
Ufunuo 20:1
Ufunuo 20:3

Matendo 3:21
Matendo 15:18
Warumi 1:25
Warumi 9:5
Warumi 11:36
Warumi 12:2
Warumi 16:27
1 Wakorintho 1:20
1 Wakorintho 2:6
1 Wakorintho 2:7
1 Wakorintho 2:8
1 Wakorintho 3:18
1 Wakorintho 8:13
1 Wakorintho 10:11
2 Wakorintho 4:4
2 Wakorintho 9:9
2 Wakorintho 11:31
Wagalatia 1:4
Wagalatia 1:5
Waefeso 1:21
Waefeso 2:2
Waefeso 2:7
Waefeso 3:9
Waefeso 3:11
Waefeso 3:21
Waefeso 6:12
Wafilipi 4:20
Wakolosai 1:26
1 Timotheo 1:17
1 Timotheo 6:17
2 Timotheo 4:10
2 Timotheo 4:18
Tito 2:12
Wahebrania 1:2
Wahebrania 1:8
Wahebrania 5:6
Wahebrania 6:5
Wahebrania 6:20
Wahebrania 7:17
Wahebrania 7:21
Wahebrania 7:24
Wahebrania 7:28
Wahebrania 9:26
Wahebrania 11:3
Wahebrania 13:8
Wahebrania 13:21
1 Petro 1:23

1 Petro 1:25
1 Petro 4:11
1 Petro 5:11
2 Petro 3:18
1 Yohana 2:17
2 Yohana 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ufunuo 1:6
Ufunuo 1:18
Ufunuo 4:9
Ufunuo 4:10
Ufunuo 5:13
Ufunuo 7:12
Ufunuo 10:6
Ufunuo 11:15
Ufunuo 14:11
Ufunuo 15:7
Ufunuo 19:3
Ufunuo 20:10
Ufunuo 22:5

aïdios

Warumi 1:20
Yuda 1:6

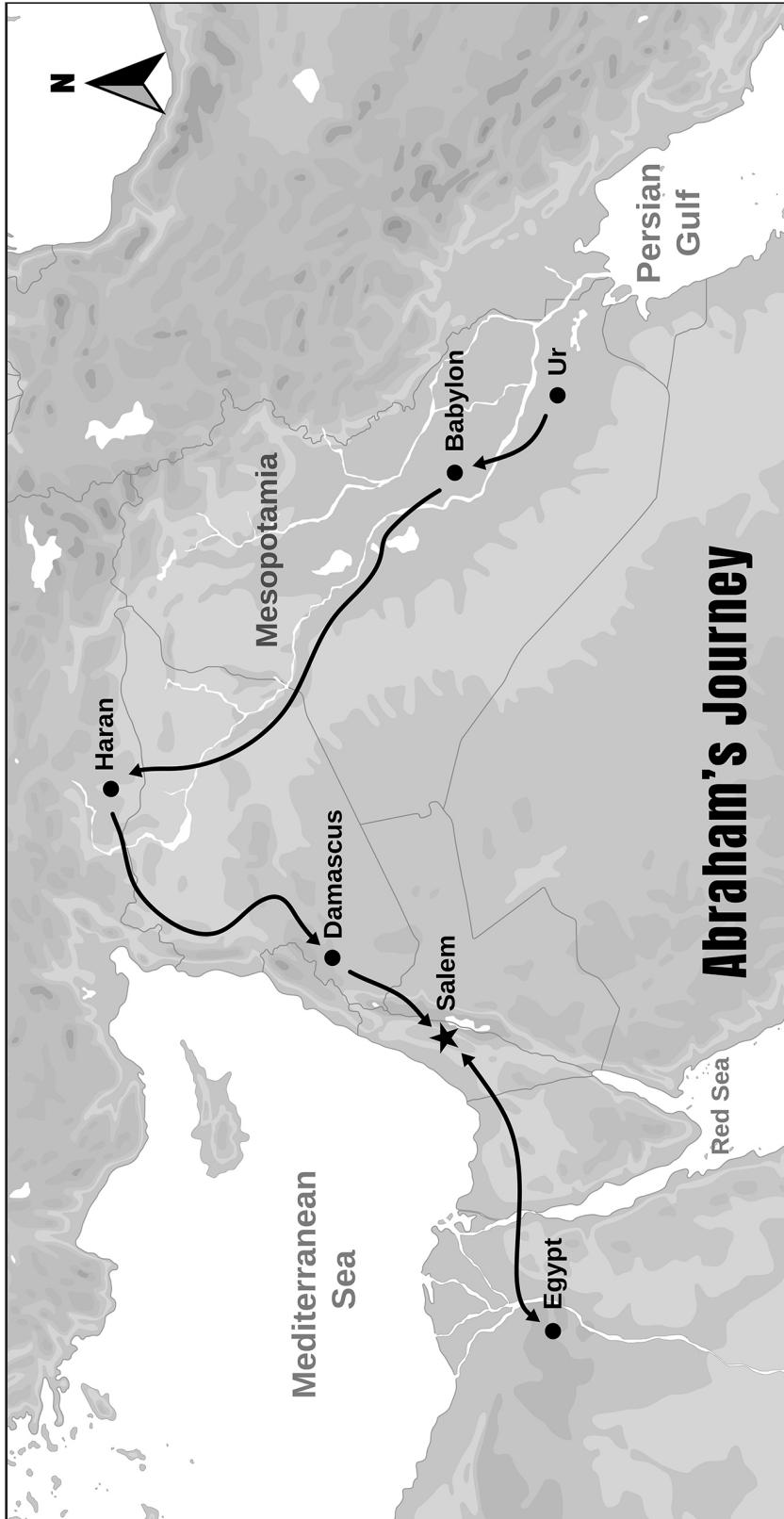
1 Wakorintho 3:18
1 Wakorintho 8:13
1 Wakorintho 10:11
2 Wakorintho 4:4
2 Wakorintho 9:9
2 Wakorintho 11:31
Wagalatia 1:4
Wagalatia 1:5
Waefeso 1:21
Waefeso 2:2
Waefeso 2:7
Waefeso 3:9
Waefeso 3:11
Waefeso 3:21
Waefeso 6:12
Wafilipi 4:20
Wakolosai 1:26
1 Timotheo 1:17
1 Timotheo 6:17
2 Timotheo 4:10
2 Timotheo 4:18
Tito 2:12
Wahebrania 1:2
Wahebrania 1:8
Wahebrania 5:6
Wahebrania 6:5
Wahebrania 6:20
Wahebrania 7:17
Wahebrania 7:21
Wahebrania 7:24
Wahebrania 7:28
Wahebrania 9:26
Wahebrania 11:3
Wahebrania 13:8
Wahebrania 13:21
1 Petro 1:23

aiōnios

Mathayo 12:32
Mathayo 13:22
Mathayo 13:39
Mathayo 13:40
Mathayo 13:49
Mathayo 21:19
Mathayo 24:3
Mathayo 28:20
Marko 3:29
Marko 4:19
Marko 10:30
Marko 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohana 4:14
Yohana 6:51
Yohana 6:58
Yohana 8:35
Yohana 8:51
Yohana 8:52
Yohana 9:32
Yohana 10:28
Yohana 11:26
Yohana 12:34
Yohana 13:8
Yohana 14:16

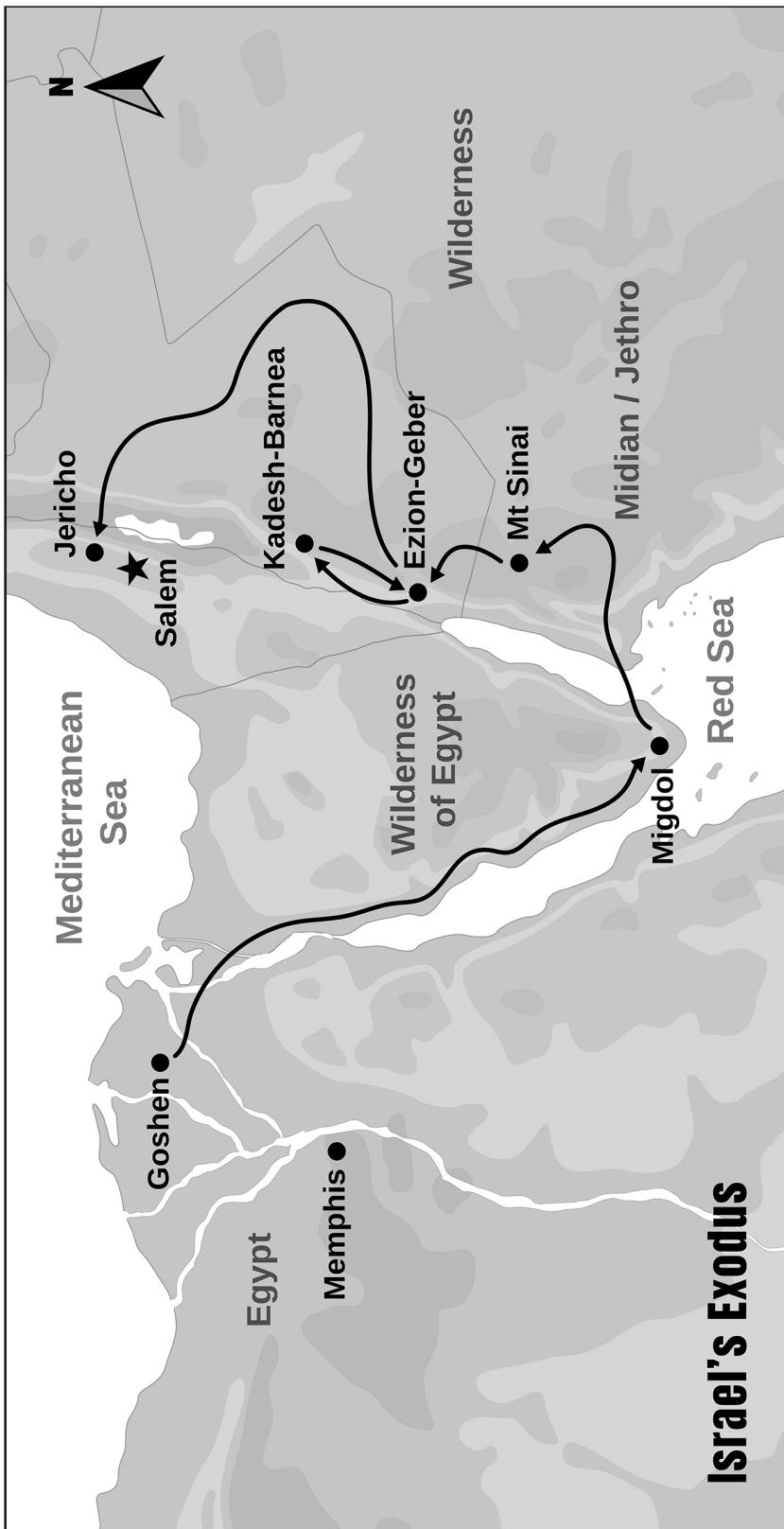
Mathayo 18:8
Mathayo 19:16
Mathayo 19:29
Mathayo 25:41
Mathayo 25:46
Marko 3:29
Marko 10:17
Marko 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohana 3:15
Yohana 3:16
Yohana 3:36
Yohana 4:14
Yohana 4:36
Yohana 5:24
Yohana 5:39
Yohana 6:27
Yohana 6:40
Yohana 6:47
Yohana 6:54
Yohana 6:68

Yohana 10:28	Marko 9:45	Zaburi 116:3
Yohana 12:25	Marko 9:47	Zaburi 139:8
Yohana 12:50	Luka 12:5	Zaburi 141:7
Yohana 17:2	Yakobo 3:6	Mithali 1:12
Yohana 17:3		Mithali 5:5
Matendo 13:46		Mithali 7:27
Matendo 13:48	Mathayo 11:23	Mithali 9:18
Warumi 2:7	Mathayo 16:18	Mithali 15:11
Warumi 5:21	Luka 10:15	Mithali 15:24
Warumi 6:22	Luka 16:23	Mithali 23:14
Warumi 6:23	Matendo 2:27	Mithali 27:20
Warumi 16:25	Matendo 2:31	Mithali 30:16
Warumi 16:26	1 Wakorintho 15:55	Mhubiri 9:10
2 Wakorintho 4:17	Ufunuo 1:18	Wimbo wa Sulemani 8:6
2 Wakorintho 4:18	Ufunuo 6:8	Isaya 5:14
2 Wakorintho 5:1	Ufunuo 20:13	Isaya 7:11
Wagalatia 6:8	Ufunuo 20:14	Isaya 14:9
2 Wathesalonike 1:9		Isaya 14:11
2 Wathesalonike 2:16		Isaya 14:15
1 Timotheo 1:16	Ufunuo 19:20	Isaya 28:15
1 Timotheo 6:12	Ufunuo 20:10	Isaya 28:18
1 Timotheo 6:16	Ufunuo 20:14	Isaya 38:10
2 Timotheo 1:9	Ufunuo 20:15	Isaya 38:18
2 Timotheo 2:10	Ufunuo 21:8	Isaya 57:9
Tito 1:2		Ezekieli 31:15
Tito 3:7		Ezekieli 31:16
Filemoni 1:15	Mwanzo 37:35	Ezekieli 31:17
Wahebrania 5:9	Mwanzo 42:38	Ezekieli 32:21
Wahebrania 6:2	Mwanzo 44:29	Ezekieli 32:27
Wahebrania 9:12	Mwanzo 44:31	Hosea 13:14
Wahebrania 9:14	Hesabu 16:30	Amosi 9:2
Wahebrania 9:15	Hesabu 16:33	Yona 2:2
Wahebrania 13:20	Torati 32:22	Habakuki 2:5
1 Petro 5:10	1 Samweli 2:6	
2 Petro 1:11	2 Samweli 22:6	
1 Yohana 1:2	1 Wafalme 2:6	
1 Yohana 2:25	1 Wafalme 2:9	
1 Yohana 3:15	Ayubu 7:9	
1 Yohana 5:11	Ayubu 11:8	
1 Yohana 5:13	Ayubu 14:13	
1 Yohana 5:20	Ayubu 17:13	
Yuda 1:7	Ayubu 17:16	
Yuda 1:21	Ayubu 21:13	
Ufunuo 14:6	Ayubu 24:19	
	Ayubu 26:6	
eleēsē	Zaburi 6:5	
Warumi 11:32	Zaburi 9:17	
	Zaburi 16:10	
Geenna	Zaburi 18:5	
Mathayo 5:22	Zaburi 30:3	
Mathayo 5:29	Zaburi 31:17	
Mathayo 5:30	Zaburi 49:14	
Mathayo 10:28	Zaburi 49:15	
Mathayo 18:9	Zaburi 55:15	
Mathayo 23:15	Zaburi 86:13	
Mathayo 23:33	Zaburi 88:3	
Marko 9:43	Zaburi 89:48	

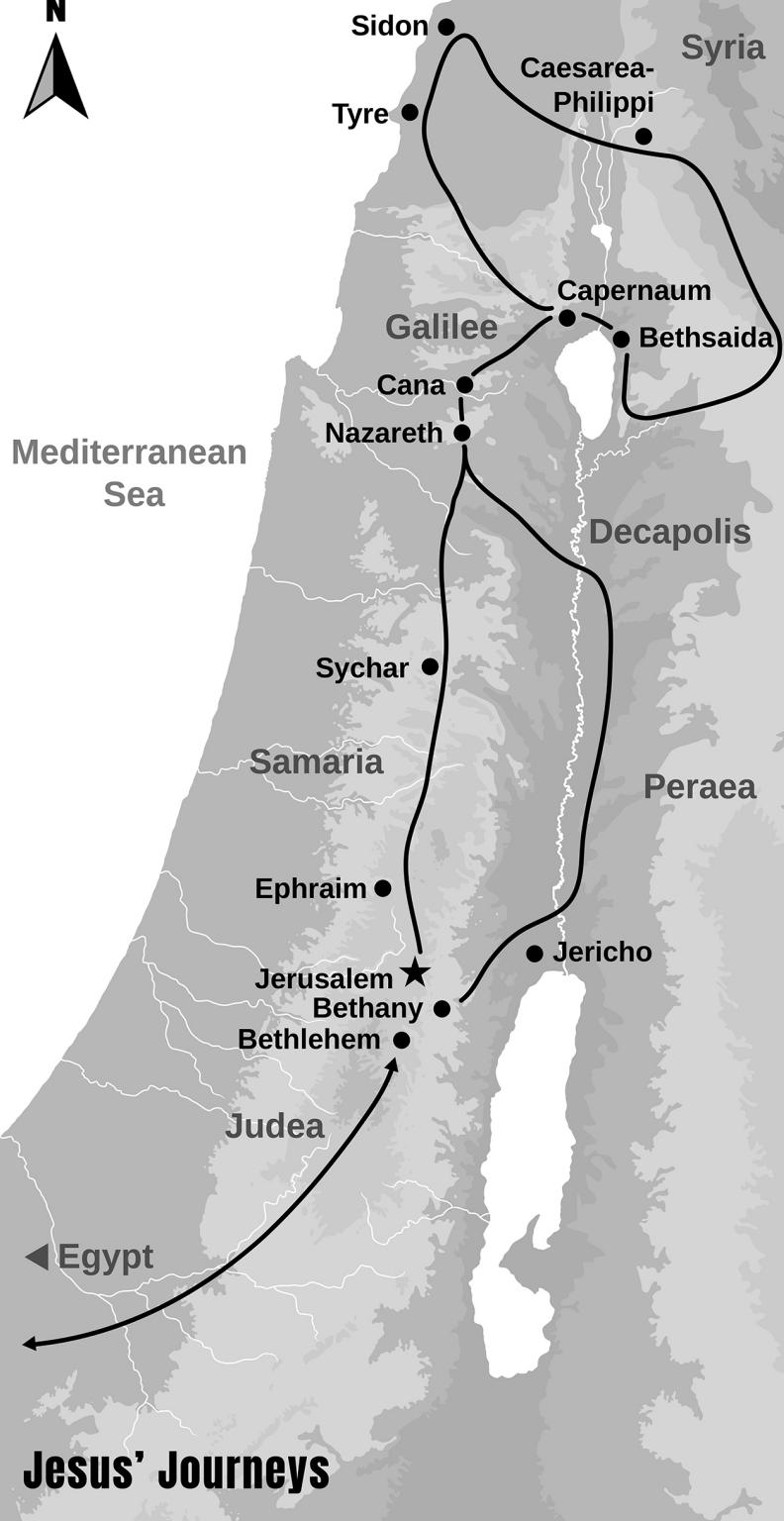
Abraham's Journey

Kwa imani Abrahamu, alipoitwa aende mahali ambapo Mungu arigempa baadaye kuna urithi, alii na akaenda, ingawa hakujua anakokwenda. - Wahebrania 11:8

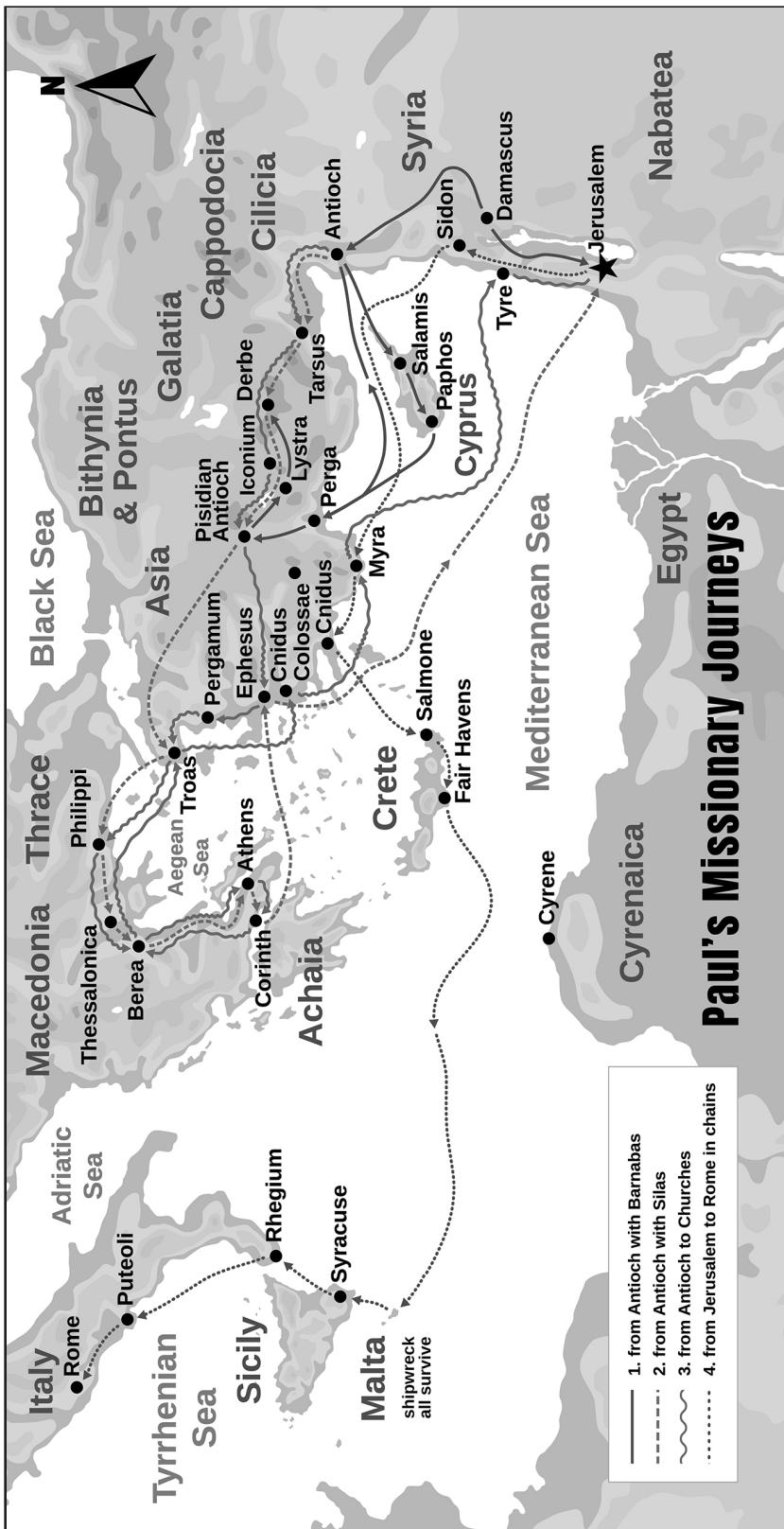
Faraeo alipowaachia watu waende, Mungu hakuwaongoza kufuata nija ipitayo katika nchi ya Watilisti, ingawa nija hiyo ilikuwa fupi zaidi.
Kwa maana Mungu alisema, "Wakikabiliana na vita, wanaweza kubadili mawazo yao na kurudi Misri." - Kutoka 13:17

Israel's Exodus

Kwa kuwa hata Mwana wa Adamu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai wake uwе fidia kwa ajili ya wengi. - Marko 10:45

Paul's Missionary Journeys

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Hatima

Kiswahili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Kwa sababu hii, enendeni mkawafanyiye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, - Mathayo 28:19

